

IJA # 405

ספר ויבחר משה

Sefer Ṷa-Yivḥar Mosheh

Ḥariri, Mosheh

Baghdad, 5690 (1929 or 1930)

RAILWAYS.

Jadwal

STATION FROM _____ STATION.

DURING W. E. 16 - 7 - 27

TO BE FILLED IN BY AUDIT.

Terminals.	Rly. Risk.	Handling.	Cartage.			Net Freight.	REMARKS
Rs. A.	Rs. A.	Rs. A.	Rs. A.	Rs. A.	Rs. A.	Rs. A.	

ספר
ויבחר-משה

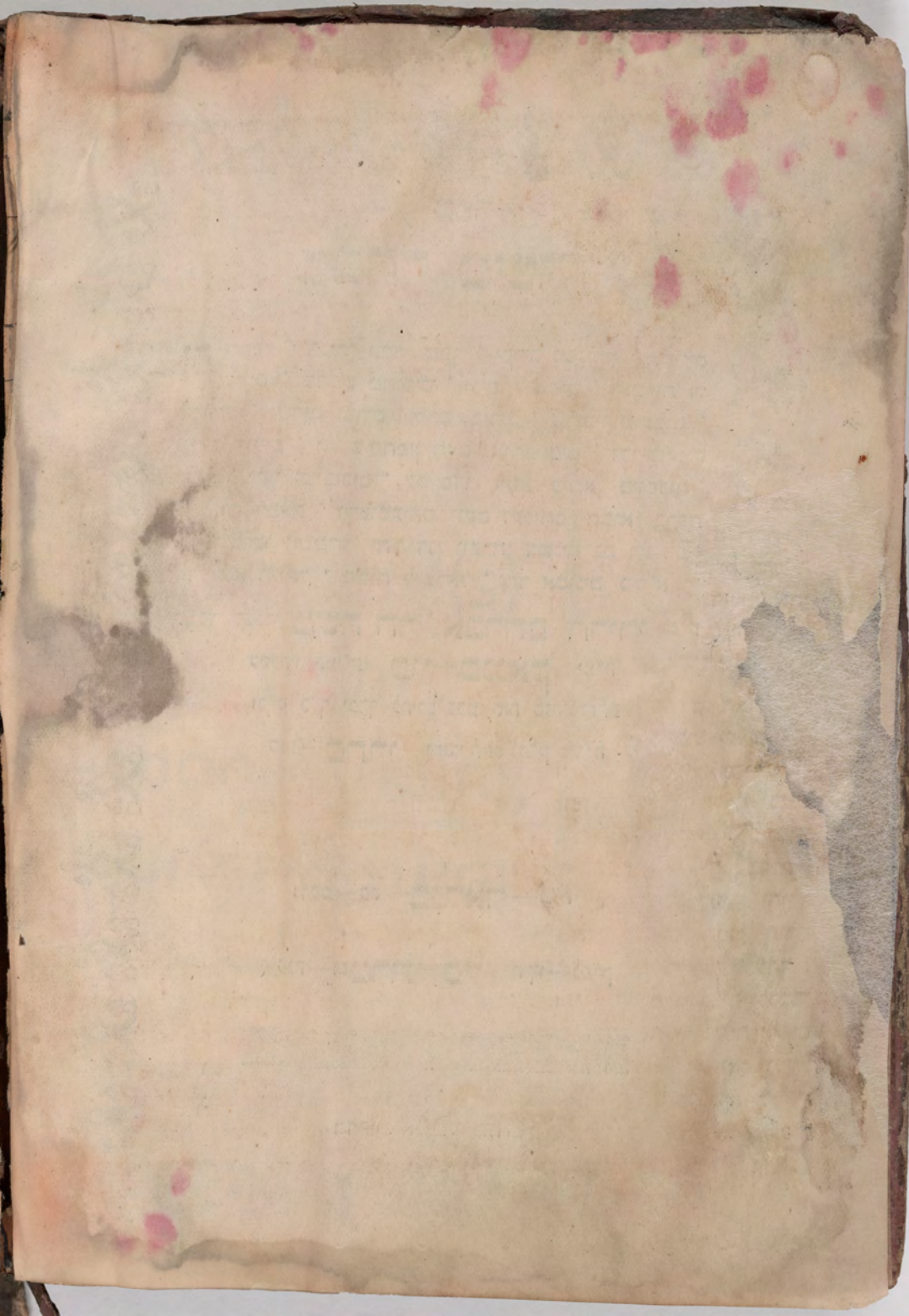
זה הספר * הנותן אמרי שפר * יקרים מפנינים * אופנים
שונים * מדבש מתוקים * ונופת צופים * אמרות ה'
טהורים * ישרים וברים * לחם אבירים * טועמי טועמים *
ממים החיים * האיש החפץ חיים * אוהב ימים * ובו עניינים
רבים * כטל וכרכיבים * על סדר אפא ביתא מיוסדות *
מתוקות לפיות * ולשומעיהם ינעם ועליהם תבוא ברכת
טוב ישישו וישמחו * יחיו דגן ויפרחו דשנים גם רעננים *
עד בוא הגואל * משיח לישראל * ציר אמונים כיר"א

העבד העברי משה הר' אברהם חרירי ס"ט
כתבתיו בעי"ת כוי-סנגאק יע"א
וב"ס ב"ך יכרך למודש שבט היא שנתנו זאת
שנת-סתרו-ומנני אתה לפ"ק כיר"א

נדפס-פה-בגראד-יע"א

שנת-ושמרת-כל-חקיו-לפ"ק

בדפוס אלישע שוחט

הקדמה והתנצלות לעבר המחבר כי בשפה
רפה ידבר בהנ"ו

וַיִּשְׁתַּבַּח הַבּוֹרָא וַיִּתְעַלֶּה הַיּוֹצֵר אֲשֶׁר יָצַר וּבְרָא אֶת הָאָדָם יֵשׁ
מֵאֵין מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ
נְשֵׁמַת חַיִּים וּבְרָאוּ בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם דְּמוּת תְּבִנִיתוֹ * לַחַיּוּתוֹ עוֹסֵק בְּתוֹרָתוֹ * וְהוּא
לְחַיְעֻלְתוֹ וּלְמוֹכְבוֹ * כְּדֵי לַחַיּוּתוֹ אֶהְיֶה לְמַעֲלָה וּנְחַמְד לְמַטָּה וַיְצַלִּיחַ בְּשִׁלְחֻתוֹ *
לְקַרְוֵא לְפָנָיו אֲבִי * רַךְ שְׁנַתְחַתֵּן בְּמַלְכוֹ שֶׁל עוֹלָם וַיִּשְׁמַח בְּיוֹם חַתּוּנָתוֹ * כִּי
הַמֶּלֶךְ אֶהְיֶה וְהַנְחִילוֹ אֶת בְּתוֹ * דִּידוּעַ דְּתוֹרָתֵינוּ הַקְדוּשָׁה הִיא בְּתוֹ שֶׁל הַקְּב"ה
שֶׁהִיא מִשְׁתַּעֲשַׁע עִמָּה תִּתְקַ"עַד דּוֹרוֹת קוֹדֶם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם שְׁנֵי וְאַהִי אֲצִלוֹ
אֲמוֹן שְׁעִשׂוּעִים יוֹם יוֹם וּמְרִיב אֶהְבְּתוֹ לְאִבּוֹת אֵיתֵנִי וַיּוֹתֵנִי עוֹלָם נִתְּנָה לְבִנְיָהֶם
יִשְׂרָאֵל עִם קְרוֹבוֹ שִׁילְמָדוֹ בְּהַ עֵבֹר שִׁיחִיָּה לְהֵם הִרְמַת רֹאשׁ לְעַ"הֵב
כְּמֵאֲרִז"ל בַּפ' כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנִי * אֲמַר מֵרַעִיָּה לְפָנָי הַקְּב"ה רִבְשִׁעַ בְּמָה
תְּרוֹם קִרְנֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל * אֵל בְּכִי תִשָּׂא עַכ"ד ז"ל * וְאַפ"ל דְּהַכּוֹנֵנָה דְּרַת"כִּי
כִּנְסַת יִשְׂרָאֵל * תִּשָּׂא אוֹתוֹת אִשְׁתִּי הִיא הַתּוֹרָה שֶׁנִּקְרָאת אִשְׁתִּי נְעוּרִים שְׁעִלְיָה
אֲמַר הַמֶּלֶךְ הַחֲכָם בְּאַהֲבָתָהּ תִּשְׁנֶה תְּמִיד וְגִדּוֹל כּוֹחָהּ עַד שֶׁתִּנְחַלְהוּ שְׁתֵּי
עוֹלָמִים הַזֶּה וְהַבֶּא וְאֵינָה עוֹבְתוֹ כְּמִ"ש ע"פ בְּהַתְּהַלְכֶךְ תִּנְחָה אוֹתְךָ וְכו' בְּהַתְּהַלְכֶךְ
תִּנְחָה אוֹתְךָ בְּעו"הו' * בְּשׁוֹכֵבךְ תִּשְׁמֹר עֲלֶיךָ בְּקִבְר * וְהַקִּיצוֹת וְכו' לְעו"הֵב וְלַתְּחִי"ה *
וְאַחֲרָיו אֲשֶׁר הוֹדִיעַ אוֹתֵנוּ אֱלֹהִים אֶת כָּל זֹאת צְרִיךְ שִׁישִׁים הָאָדָם כָּל
רַעֲיוֹנָיו בְּתוֹרָה וְלֹא יִתְרַשַׁל בְּלִמּוּד * וְאִם לֹא עֲכָשׂוּ אֵימָתִי וְלֹא יִתְפַּתָּה
בְּדַבְרֵי הַצַּר הַצּוֹרֵר הַיִּצְהָר שִׁישִׁיתוֹ בְּחִקְלִקוֹתָיו לֵאמֹר לוֹ עֲדִיין הוּא רַךְ בְּשִׁנָּים
מֵה לֹו וְלַעֲסֵק הַתּוֹרָה וְלִכְה דּוּדִי וְתִהְיֶה מְשׁוֹתִי שֶׁכֵּר וּסְבֵאֵי יֵין וְהוֹלֵל בִּשְׂר
כִּי לֹא יָמוּת וַיִּשְׂאֵר בְּעוֹלָם לְדַרְי דְּרִין וּפְהַנְהָ עֲצוֹת וְעִלְיוֹת בְּרַשַׁע וְכָל מַגְמָתוֹ
לְהַפִּילוֹ מֵאַנְרָא רְמָא לְבִירָא עֲמִיקְתָּא וְכו' וְעַתָּה אֲחִי שִׁמְעוּ אֵל מִשָּׁה עֲבַדְכֶם *
וְתַחֲי נַפְשְׁכֶם כִּי תִבְנִי וְתִדְעוּ כִּי סוֹף הָאָדָם לְמוֹת וְלִצְאָת מְעוֹלָמוֹ * וְהוֹלֵךְ
לְקַבְרוֹ כִּי הוּא מְלוֹנֵי * וְעוֹב לְאַחֲרֵים הוֹנֵי * וְאִם תִּדְעַ לְעַצְמְךָ תִּסְגַּל תּוֹרָה
וּמַע"שׁ לְהוֹלֵךְ עִמְךָ * כִּי הֵן הֵם הַצּוֹרֵי הַגְּדוֹל שִׁיּוּעִלוֹ לֶךְ * לְהַצִּילְךָ מֵרַעַתְךָ *
הֵלֹא תִדְעַ שְׁעִיקְךָ בְּרִיאַת הָעוֹלָם וְהָאָדָם שֶׁבָה וּבִיאָתוֹ * כְּדֵי לְקַיֵּם מִצְוֹת וּלְלַמּוּד
תּוֹרָתוֹ * גַּם בִּילְדִיתוֹ וּבִזְקֻנָתוֹ * לְהִיּוֹת יִשְׂרָאֵל אֹרְחָתוֹ * לְהִיּוֹת שׁוֹאֵף וּזוֹרֵחַ לְמִקּוֹם
שֶׁחֻצְבָה נִשְׁמָתוֹ * וְלֹא יִהְיֶה כְּאוֹרֵחַ אֲשֶׁר תִּכְסְנוּ כְּלִימָתוֹ * שְׁבֵא לְתַקֵּן וְאִם יִקְלַקֵּל
תְּהִיָּה תִקְנָתוֹ קִלְקֻלָּתוֹ * וְהוֹלֵאֵי שֶׁתְּהֵא יִצִּיאָתוֹ כְּבִיאָתוֹ * לִכֵּן יִמָּהַר לְשִׁים רַפּוּאָה
עַל מַכְתּוֹ * שִׁיתְּרַפֶּה מִמַּחְלָתוֹ * וַיִּשְׁהַר מְזוּהָמָתוֹ * וְתִקְוֵל תִּשׁוּבָתוֹ * וְתִהְיֶה
שְׂרִימָה מִימָתוֹ * וַיִּשׁ שֶׁכֵּר לְפַעּוֹלָתוֹ * בְּעוֹלָם שְׁכוּלֵי טוֹב עֲרוּכָה בְּכָל וּשְׁמֹרָה
בְּעוֹלָם שְׁפוּלוֹ אֲרוּה * אֵף נַחֲלַת שְׁפָרָה :

ואנוכי עבדכם העברי זהלתי וזהלתי ואירא * כי ערום אנוכי מהמצוה
 ומהתורה * פחדתי ואירא * מיום דין הנורא * ומזקוקין דנורא *
 נורא יקדתא אש זרה * בעת שדנין האדם על קלה כבחמורה * ואמרתו איך
 אעלה אל אבי * ותשורה אין להביא * כי קרבו הימים אשר אין בהם חפץ ואז
 מה אשיב לשולחי דבר * ולא אדע מתי אהיה קרוא אל המלך * מה אענה
 ומה אומר ויען לבי קום להיות ממזכי הרבים ואולי יהיה זה לי למחסה
 כארז"ל ע"ה כל המזכה את הרבים וכו'. וכתבתי הספר הזה לזכות את עצמי *
 ולאחרים עמי * אולי בטוב יזכר שמי * וקראתי שם הספר הזה

ויבחר משה על שם שתרגם אנקלוס ובחר משה והוא על סדר לפא
 ביתה בחרתיו גם בחרתיו מספרי אנשי החיל דפקיע שמייחו

אנשי שם א' מזה * וא' מזה * כדי להיות ספר אחד כולל ספרים הרבה שלא
 יצטרך הקורא לספרים וכל דבר ודבר כתבתי שם המחברו או ספרו בתחילת
 הטעם ההוא או בסופו דלא לאחזוקי מיבותא לנפשאי * ולימא דממני יצאו
 כבושים וזקוקין דנורא חלילה לי להתכסות במלבוש שאינו שלי אלא הם
 מחז"ל הראשונים * שהם כמלאכים * ובהתחלת כל ענף חיברתי ממה שהנני
 ה' ב' או ג' וכו' גרגרים כדי להיותי כעבד הרץ לפני רבו וכמשרת המשמש
 לפני אדונו אם יוכשרו בעיני רבותי * ואם אמור יאמרו לי בקולם לאמור
 מה מיבו של זה * נמאס ונבזה * ומה כוחו ומה פעל כי גם תינוקות שביד
 יכולים להעתיק ספר כזה האמת אתם וצדקו כל אשר דברו *

ואדע אנא בנפשאי הרזה * דלא ידענא לכוני אמ"רא * ושוב לי השתיקה
 וקול דממה דקה מה לתבן את חבר * ומה כוחו כיוגבר, וידעתי כילא

ידענא למהדר מלתא אפי' באפי נפשאי * כי חשוך שכלי ומי שהחשיך לו בד"ך
 בדרכה של תורה * איך יוכל לחבר ספר * והוא ע"פר ואפר א"כ ראוי
 שיאמרו לי שב ואת"ע * זאת אשיב * לבי יודע אני בעצמי * ומכיר בחסרוני *
 שאין זה מקומי * כי מפורסם מומי * קל שבקלים * קלים שבד"מאי דל שבדלים *
 לא דעת ולא תבונה * קש וגכבא * עפר מאדמה * תולעה ורימה * זעיר שם
 זעיר וזבובים * קצוץ בנפים * מה אען ומה אומר * כי קצור קצרה ידי יד
 כהה * חלושה וקלושה * יתוש בריה קלה * כקליפת השום קלושה * וכשבולת
 שרופה * ואני אנה אני בא לפני אראלים והרשישים * אדונים וישישים *
 עומדי הפקודים * פקודי אורייתא * מארי מתנית' בעלי חוכמתא * העי"א *
 אכן סעיפי ושיכוני לברוח אך העירוני רעיוני באומרם לי ראה והבט כי קדמוך
 רבנן בש"ס וז"ל על מ"ש אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו והקושיא ידועה
 דה"ולל ותלמי' בפיו וכו' ופי' המפ' ז"ל הפי' דכל מה שרואה וכותב בידו על
 הספר בד"ו א"כ פתחו לנו פתח כפתחו של אולם והרשונו לעשות
 וללכת ברשות הר"בים :

ומעתה מחוינא קידה * אנא עבדא . ואפיל תחינתי לפני כל יודעי דת
ודין מו"ר הע"א והיה כל הקורא בס' הזה ודאי ימצא בו
שעיות ושגיאות הן מצד השבונות והן משום ש"ס כי לא ימלט ואחלה פנ"ק
שלא יתלו הקלקלה בגדולים ע"ה אלא בי כי אני שגיתי ואת"ם ועכ"ז אבקש
ממע"כת שלא יקלקלוני רבותי כי מתוך הדוחק כתבתי הס' הזה דחינו כי
בלילות אני יושב לבדי * ואין מסדר אתי * ומעיין וכותב * ובימים אני מלמד
תינוקות וכותב אשר ע"פ א' מב' סיבות הללו יצא השיבוש או חסר או יתר
והוא מהכרחי הנז' ורהכרח לא יגונה ועמם הס"ר ואין מי שינצל משגיאות
כמאמר נעים זמירות ישראל שגיאות מי יבין וכו' **ואכוא** כעני שוא ומתחנ'
ובעי בכעותך ממע' כבוד מו"ר ואחזה דיעי אתכם שלא חיברתי הס'
הזה לכבודי ולא לשום פנייה וזה חס וחלילה אלא כל כוונתי לשם יחוד
קוב"דו בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו ליחדא שם י"ה בן"ה ביחודא שלים וכו'
ויהי נועם ה"א עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו :

ומצלינא האידינא היכא דגריסנא אנא ה' קום צא ויצאת לישע עמך *
הושיעה אדוני המלך רחמנא לישזבן עם ישראל בנך * ואם
אין אתה עושה בגינינו עשה בגין יונתך * היא אשה מספרת עם בעלה ליקום
וליקרי וקרא עליה את הקריאה הזאת קום בתולת ישראל אתה ובניך * תקים
שכינתך מעפרא אשכח מרגניתא תותי * וימליך מלכותיה * ויפרוק לברתיה
ולאחתיה * ויקרב משיחיה מפרץ קא אתי * פורץ לעשות לו דרך ונלכה באורחתיה *
למיסק לארעא דישראל היא עדביה ואחסנתיה * הקם תקים וקם הב"ית עומדים
צפופים * ביחודא שלים * ומשתחויים רווחים * כל ישראל שמחים שמחת עולם
על ראשם ששון ושמחה ישגו נגילה ונשמחה **בך** :

המחבר עבדכם העברי

משה הר' אברהם חרירי

ס"ט

לפום גמלא שחנא יוכן לענ"ד העכר העכרי ע"פי מאז"ל בפסוק
כך עמל אדם לפיהו חד אמר לעמלא של תורה וכו' דהיינו
שלא נכרא הפה והלשון אלא ללמוד בי התורה וע"י לימוד התורה
מיחד אותיות י"ה באותיות ו"ה דמיום שנחרב בי"המק אין
העולם משתמש אלא בשזי איתיות שנ' כל הנשמה תהלל י"ה
ועל ידי הלימוד בתורה מיחד השם כ"ה י"ה כו"ה וזהו הכונה לפים
דהיינו למוד הפה בתורה מיחד ו"ה בי"ה כי כן גמל"א במ"ק בני"ו ו"ה
ובזכות זה ינצל מאש שד גיהנם השורף את הרשעים כארז"ל בגמרה
חגיגה ת"ח אין אור שד גיהנם שילט בהם והראיה מסלמנדרא וכו'
שנ' הקא כה דברי בא"ש כיהתו נקראת אש ויהיה נח ושקט ושאנן
מכל רע וכן שח"נאר"תוס"ת א"ש ואמצעה אותיות נ"ח ויהיה נ"ח
דעליונים ונ"ח לתחתונים וימצא ח"ן בעיני כל רואיו :

א"נ לפום גמלא שיחנא יוכן לענ"ד על מאז"ל כל הגדול מחברו
יצרו גדול ממנו דהיצ"הר אינו מתגרה תמיד אלא בת"ח מפני
שהם בונים עולמות בפיהם שנ' וכל בניך לימודיה' א"ת בניך אלא
בניך והיצ"הר חפץ כסתירה דעכדא כהפקי' נחא ליה והגמל רמז
לצדיקים שגומלים חסד בעולם וכדאיתא בס' ליקו"מ דמה קרא
אד"הר שם הגמל גמל על שם שהוא גומל חסד שאם יהיה א' משאו
כבוד ונזרמן לו גמל נושא אותו וכל משאו עג גבו וכן הצדיקים ע"י
תורתם שלומדים מגינים על הדור והרמז כאותיות גמל במי' כזה
גי"מ מ"מ"ס למ"ד האותיות העומדים כפי המילוי הנז' הם אותיות ד'
מ' ד' הם למ"ד מדשון לימוד דתמיד מתגרה בהם וכן אותיות
שח"נא בני' ש"טן דמתגרה בהם תמיד וה' בעזרם ויצילם מירו
שנ' ציפה רשע לצדיק וכו' ה' לא יעזבנו בידו כיר"א :

באו"א יוכן לענ"ד כפי מ"ש המקיבלים ז"ל כי החוטא באשת
איש מתגנול בגמל לפי שהגמל צנוע בתשמיש יותר
מחוטא זה וכמ"ש גבי דה"עה אשירה לה' כי גמל עלי שאמר
זה אחר שנתכפר לו עון בת שבע כלומר עונש שהיה ראוי
להתגלגל בגמל בעון ב"ש והק"בה מחל לו וניצול מזה וכן גבי
יוסף הע"ה דאם ח"ו היה חוטא באשת פוטיפר היה ראוי להתגלגל
בגמל והיינו אומרו לפ"ס בני' יו"סף גמל"א במקום שהיה ראוי
להתגלגל בגמל נעשה מדתו מדת יסוד כי כן שח"נא במ"ק בני'
י"ז וגם יס"וד במ"ק בני' י"ז שהוא טו"ב כ"ו בעו"ה וטוב לו לעו"הב :

בעז"הו

אות-אלף

בס"ד

א' למה תחילת הלוטיות היא ח' ולא אות אחר . ג'א יובן לע"ד אנה המחבר בס"ד כי אין בכל אותיות כמו ה' שהוא אחד רומז על הענוה שיהיה האדם עניו מאד עד קנה האחרון וזהו יזכה להיות ראש בשורת הדיקים לעו"הב כמו בהא' היא ראש לכל האותיות וכ"מ ש"צו"הק מאן דהיהו זעיר היהו רב וכו' וזכה להיות ש"ש ובמח כל הימים בעו"הו ובעו"הב ותהיה מעלתו יותר מכל הדיקים וכמאז"ל מה שעשתה חכמה עטרה לראש עשתה ענוה ונב לסנדלה ויהיה המיד מרכבה לשכינה . וירון בכל עת כמו שהחיות נושאי כסאו תמיד מרננים לפניו והרמז הוא באות ח' דהיינו הא' במילואה כזה ג'א"ק למ"ד פ"א הוא בגי' יר"ון דהיינו ירון תמיד מטוב לב :

א"נ הא' רומז על לימוד התורה והלמוד התורה לריך שיהיה בעיניו תמיד כילד הלומד ח' ב' אפי' שהוא רב גדול והראיה שקוראים לחכם תלמיד חכם דהיינו שיהיה חשוב בעיניו כתלמיד וכן לשון ג'א"ק הוא מלשון ואחלפך חכמה דהיינו שיהיה תמיד לומד תורה כמו"ש והגית בו יומם ולילה ובעשת פטירתו תהיה לו למגן ולגנה ותחילת דינו של אדם שו"א"ם מומנו קבעת עתים לתורה ואם יהיה לו תורה אזי ה' יזילתו מכל בעלי דינים העומדים עליו ואז יקרא וה' יענה והרמז הוא באות ה' ג'א"ק במילוי הוא בגי' ק"יא וע"ה הוא ק"צ ר"ת יענ"נו ב"ו"ם קו"ראנו . שיענהו ה' בעו"הו ובעו"הב צעת שיקרא לו . ממני העבד המחבר :

באו"א אפי' לענ"ד אנה עבדא בס"ד שאות הא' היא רמוזה על התורה עלמה שהיא תורת אמת והיא ד' חלקים שהם פר"דס נגד ד' עולמות אב"ע ועגד ד' אותיות הו"יה ב"ה כי בן הא' יש לה ד' קצוות דהיינו ד' ראשים ב' למעלה וב' למטה . גם ח' היא אחד רמז על לימוד התורה שיהיה לומד מאהבתו יתברך לבד ולא לשום פנייה אחרת ואז יהיה אהוב למעלה ולמטה כי בן אח"ד בגי' אה"בה . גם אח"ד בגי' י"ג רמז ל"ג מכלין דרחמי שירחמנו ה' תמיד כרחם אב על בנים . ויהיה האדם אהוב שלום ורוך שלום וירצה לעשות האהבה לכל העולם וע"י אהבת איש לחברו ובין איש לאשתו יתגבר שלום בעולם על ידו דהיינו בשתי העולמות וכארז"ל ת"ח מרבים שלום בעולם דהיינו ב' עולם עו"הו ועו"הב :

באו"א יובן לענ"ד כי אות הא' רומז על הדקה דהיינו שיהיה מורגל האדם לעשות דקה בכל עת כמו"ש אברי שומרי מבטט עובה דקה בכל עת ויהיה לבו כחוח תמיד והרמז הוא באות א' שהיא ב' יודין וב' ויין שהם בגי' ל"ב רמז לפתיחת הלב תמיד ואם יהיה בן יהיה לבו מסור בידו ויזכה עי"ז לל"ב נתיבות חוכמה ואפי' שיהיה עם הארץ ואינו יודיע ללמוד וזכה לעו"הב לכתר התורה ע"י הדקה שעושה עם הת"ח כמו"ש כי בלל החכמה בלל הכסף וזכה לתורה שתחילתה ב' וסופה ל :

א"נ אפי' לענ"ד כי העוסק בתורה היא מגינה עליו ומללת אהו דאגוני מוגנא ואזולי מללא בין בעדנא דעסיק בה ובין בעדנא דלא עסיק בה ויעשה לו ה' פלאי פלאות שכן אות ח' ל"ק למפרע הוא פ"לא ואם אינו עוסק בתורה יחשיך לו ה' העולם דהיינו שאינו יודע מה יש בעו"הו ובעו"הב כי הכל גנוז באוצר התורה ומאחר שאינו עוסק בה הא"ל"ק ההפך לו לא"פ"ל ואם יחזור בו ויעסוק בתורה גדול כוהה במקרבת הגאולה שג' כימי לאתך מדרך מזרים אראנו נפלאו"ת :

אות-אלף

ח

וּבְאִי"א י"ל ע"פי מ"ש הר' דיפ"ח בס' אהבה עולם וז"ל תשובת הוי"הר לנשמה
 בסדר תש"רק וכלה התנהג כל יומך . ה"יו ר"ת תש"ב יומם ויללה . ש"ן
 ר"ת שלום יהי נפשך . ר"ש ר"ת רחמן ימלא שלתך . קי"ף ר"ת קדש ושמור פיד . גד"יק
 ר"ת לפה דעתך יום קבורה . פ"ה ר"ת שחד הדין . ע"ן ר"ת עלת יאר נמאסת . ס"מך
 ר"ת סר ממך כעס . כ"ן ר"ת נקימה ושנאה נטירה . מ"ס ר"ת מופלא ממך . ל"מד ר"ת
 לא מבקש דרום ר"ל ע"ש הפסוק במופלא ממך א תדרוש . כ"ף ר"ת כלבבך פיד . יו"ד
 ר"ת יקיים וישמור דיבורו . עי"ת ר"ת טהור יהיה תוארך . חי"ת ר"ת חן ימלא תורתך .
 זי"ן ר"ת זכות ימלא נשמתך . וז"ו ר"ת ובכל חומותיך ועסקך . ה"א היה אמת . גלי"ת
 ר"ת דע למי יש תשובתך . גי"מל ר"ת גם ילרך מציד לך . בי"ת ר"ת צבוא יום טובחה .
 ג"ף ר"ת אז לבדך פעולתך אש פעלת הרבה תקח שכר הרבה :

א"ת ב"ש אחרת תמה בנשים שמה . ג"ר ד"ק גדלה רמה דתה קיימה . ה"ן ו"ף
 המן לורר ולתחשורש פיתה . ז"ע ח"ס זרע עמלק חתם ספרים . ט"ן
 י"ס טמן נלכד ישוב מחשבתו . כ"ל כלה לבניו . מנלפ"ך מרדכי נין לדיקים פדאס כולם .
 זופ"ים לזותה ואמרה פורים יעשו משתה :

א"י ק בכ"ר איהו יקין קדושים . בלרתם כי רבה . גם ליהודים שלחיהו . דעו מה
 תעשו . המן נלכד כשל . ואין סומך מהס . זקן עתה נביאס . חדש
 פתחיה פורים . טעמו לבי לדיק . קול רנה שגון תמיד באהולי ישראל :

אב העעס שנקרא אב כתב בס' אהולי יהודה כי הוא ראש וקודם לבן מלשון כי
 השעורה אביב אבי כל תופס כנור או כמו שרשו אבה ענין רגון כמו לב אבה האס
 כי חפלו ורצו להליך בן כמוהו :

אם אותיות שניות לה ב"ן שהרי אחר א' בא ב' . ואחר המ' בא נו"ן והוא רמז על משו"ל
 אשה מזרעת תחלה יולדת זכר לכך דרך הכתוב לתלות זכרים בנקבות מס' אגרת העיול :
ירקוש איוב דף רל"ח ע"א מי הקדימני ואשלם מי הוא שהקדים כבוד לאביו ולא
 נתיי לו בן . **אמ"ה** מבאן משמע שהאבד את אביו ה' נתן לו בנים
 שיכבדוהו וא"כ קשה בפי' כבד את אביו וכו' למען יאריכון ימך דהו"ל כבד
 את אביו וכו' למען יכבדוך בנך וגראה בשני פנים א' בדחול כל מי שמתיח בן הגון אפי'
 אחר מותו נקרא חי וגמלא דאומרו למען יאריכו ימך היינו שיהיה לו בנים מכבדים אותו
 על היותם לדיקים כמדובר ובהיותם לדיקים נקרא חי גם אחרי מותו ויש לו בזה אריכות
 ימים אין סוף באופן דאומרו למען יאריכון ימך כולל בו ב' למודים חד שהמכבד אביו
 ואמו וזה לבנים . שנית שהבנים הם לדיקים מכבדים אותו . מס' תלפיות :

עוד נראה דלעולם המכבד אביו ואמו משום מדה כנגד מדה להיות לו בנים אך כונת
 הפ' באומרו למען יאריכון ימך דג' שותפים באדם הקב"ה ואביו ואמו וכשאין הבן
 מכבדם הקב"ה נוטל חלקו ותלק אביו ואמו מוגח לפניהם כארז"ל באופן שכל מי שאינו
 מכיר אביו ואמו גורם לעצמו מיתה לז"א כבד את אביו וכו' לפחות לתועלתך שלא תמות
 קודם זמנך למען יאריכון ימך דכשיהיו לו בנים בהתעבד אב ואם אין מרך הכתוב לפרשו
 דמשום מדה כנגד מדה הדין נתן דיהיו לו בנים . **וביון** דאחא לידן אל תקשה כמה
 וכמה מכבדים אב ואב ואין להם בנים והדבר בהופכו וכו' שדברים אלו נעלמים
 ממנו וגלויים לפניו מו שאמר והיה העולם אין להרהר אחר שאלות אלו וכיוצא בהם כי דברים

אמת הוא שכל מי שמכבד אביו ואמו זוכה לבנים ואותם שאין זוכים יש סיבה גלויה לפני
הבירה כמדובר וכן בני שאינו מכבד אב ואם יש לו בנים : שם :

אם נשא אדם אשה והריו אינה מכבדת אביו ואמו בעת זקנתם הרי הוא כאלו נואף כל
ימיו לכך נאמר כבוד לא תנאף : שם :

איתא בנגיד ומציה תקין למי שצא בכבוד אב ואם יתענה מ"ד תעניות כמניין אב
אם ויהיה יו"ד ה"י מכון בשחרית : ויו"ד ה"ה במנחה : ויו"ד ה"א בערבית
כי אותיות י"ה הם אבא ואמא ובמקום שפגם לכן יתקן מה שפגם גס שלשה פעמים י"ה
המ' הם בני' **יאהר ונהר** כי תקוה דאבא ואמא יאירו בבנים זו"ן שהם הו"ה ואדני
לשמות דו"ה פשוטים הם כמניין אב אס :

איתא בס' חסידים אס תראה בני אדם מקילין בכבוד אב ואם ומלליחי' וכן רשעים
העוסים עוולה ומריתים וכפשיטים ביושר לא ילליחו דע שהוא כדי שיהיה עונם
גדול וכדי ליפרע מהם בגיהנם ולכך השעה משחקת להם חו"ש דוד נתתה שמחה בלבי
מעתה דגנס ותירוסם רבו למה לפי שאם למכעיסים כך השקט ושלוח ללדיקים לעתיד לבוא עא"כו :

אברהם ילחק יעקב הם י"ג אותיות כמניין אה"בה וכן שרה רבקה רחל לאה הם
י"ג אותיות ושניהם יחדיו עולים כמניין השם המיוחד הו"ה ב"ה וזהו זכור
לנו היום ברית שלום עשרה : ס' אגרת העיול :

אמת תקן ליעקב אמ"ת ר"ת אשה ממון תורה אתה מולא ביעקב שהיה נטמן בבית שם ועבר
י"ד שנים כדי ללמוד תורה : וכן י"ד שנים עבד בש"י נסיו הרי שהוליא מנימו
חומש לתורה וחומש לאשה כי י"ד שנה חומש משנותיו של אדם שהם ע' שנים : וכן היה
המעשר שלו חמישית מן ממונו שג' עשר אפשרו לך ב' מעשרות הוא חומש ושלשתן ה"א
ר"ת אמ"ת נהג בהם חמישית וזהו תקן אמת ליעקב : שם :

אוי"ק ר"ת אכ"ול וש"תה יא"מר ל"ך ולבו כל עמך רק צפה יאמר ואינו מלב ולכן
אסור לאכול מלחם רע העין כמ"ש אל תלחם את לחם רע עין : אך מי שהוא
טוב עין ניתן לך את לחמו ומכרך אותך גם כן שג' טוב עין הוא יבורך ב' תקרי יבורך לא יברך

אבר"הם ע"ה בני' מצ"ר כמו שזריך המטר לעולם כן אברהם היה לדיך לעולם
לפי שהיה מוכיח ומגיייר גרים : וז"ר אברהם לך לך גי' גש"ס מה הגשם
כשהוא צעבים אין אדם יודע מה עיבו עד שיולא ויורד לארץ כך אברהם ולו"א לו לך לך
ואגדלה שמך כמו הגשם שמגדל למחים והיה ברכה : מס' ליקוטים מפרדם :

ואגדלה שמך ניתוסף בו ה"א רמו לרע ואו והיה ברכה פר"ו זה רמו שברך הרבה
אותיות הרבה הם ר"צ ה"ה ע"י שהוסף ה' באברהם וה' בצרה יהיה רצ' : שם :

וע"פו פו' המפרשים מאמר פליאה למה אומרו' להי יעקב ולא אלהי ישראל ומתוך
לולי ה' שהיה לנו שהוא גי' כ"ו כשם האבות והאמהות שאותיות שמותיהם מספר
כ"ו ולוי טעם הזה אז יאמר לא ישראל אך עכשו ישראל עם האבות והאמהות יהיו ז"ך :

א"נ למה אומר בתפילה אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ולא אלהי ישראל ומתוך
שג' פעמים אלהי י"ב אותיות ועם וא"ו של ואלהי הרי י"ג גם אברהם יצחק יעקב
י"ג אותיות הרי כ"ו ח"ש לולי ה' וכו' :

אות-אלף

האבות ישבו ביחד בעו"ה ט"ו שנים ולמדו זע"ו בכל יום ט"ו שעות ליסוד עו"הו ועו"הב שנבראו ב"ה ותיקנו קליפת בור ח' מד' אבות מיקין ורמוז אבר"הם גי' בו"ר ועוסף בו מ"ס רמוז כי הבור אין בו מים אין בו מ"ס ילחק גי' בו"ר יעקב ושם הו"יה שעזרו גי' בו"ר • מפרדם :

אבות תיקנו הא"לף מה שפגם אד"הר ואדני נעשה דין ואדם נעשה דם ואמת היה מת והאבה היתה הבה כמו הבה נלכנה לבנים להלחם בם ואחד היה חד ר"ל חריף ושנון וארץ נעשה לר וכן עז"הד • שס :

אר"ל אפי' שזכות אבות תמה ברית אבות לא תמה ועפ"ז רמזו המפרשי' בפ' ואף גם זא"ת ר"ת זכות אבות תמה • בהיותם בארץ אויבם לא מאסתים ולא געלתים כו' כי אני ה' אלהים לפי שלריך להפך בריתי שכרתי עם האבות לא תמה ועפ"ז רמזו בפ' וגם אני שמעתי את נאקת ב"ני ואזכור את בריתי את האבות וז"ר והטיבך והרבך מאבותיך מחמת זכות וברית אבותיך ועפ"ז פי' כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת והאבות שנחגברו על ירם כארי הם הסבה לבניהם שהם חיים כמ"ש אַמלא ללותהון ובעוהוון דאבות על הבנים לא היו חיים וז"ר כי לכלב חי הוא טוב מאריה המת מסיבת ארי המת הם האבות ושזכותם ותפילתם על הבנים כל"ב גי' ב"ן ח"ר לא ראיתי לדיק נעזב וכו' :

אבות הם עמודי עולם שזכות אבות לא תמה ורמזו ועמו"דיו גי' קמ"ב הוא ס"ת אברהם ילחק יעקב מק"ב בא"ת ב"ש שד"י שהם זכותם די לעולם שעומד עליהם • מפרדם :

אמתראי בת כר נבו אמיה דאברהם נתקנה בהאשה ח' בניה דהרגס המלך כדאיתא בפ' הגיזוקין דאמרה התם בני אמרו לאברהם אביכם אתה עקדת מוצח ח' ואני עקדתי ז' מוצחות אתה ניסיון ואני מעשה וגם היא עלתה על הגג ומתה וכמו שחזק נתקן באיוב ע"י יסורין וכאן היא נתקנה ע"י יסורין • גם נמרוד השליך אברהם תוך כבשן האש ולא עשה רושם וכאן עשה רושם לתיקונא על קידוש ה' מס' גי'גולי נשמות :

בא"ו הוצא בס' דבש לפי אמו של אה"עיה נתגלגלה בדינה שהייתה עם בעלה בנידחה ולכן דינה אלוטיות נידה ותיקונה היה שיכב עמה שם ולקח כל הוזהמה בסוד תהי נידחה עליו :

אבל ר"ת אביו אמו אחיו אחותו אשתו בנו בתו ל' רמוז כל אלו לריכים אצלות ל' יום :

ארבעה לריכים שימור אבל חולה חתן חיה והטעם אר"זל לפי שאלו פטורים מן התורה ומלות כי התורה גאוני מגנא ח"ש עשו יקרבו ימי אבל אבי ואז אין הקול קול יעקב וההרגה את יעקב אחי כי אז אוכל עליו ואמרו המפ' יקרבו ימי אבל אבי ר"ל כמוך לאבל דהיינו אונן דאז אסור בדר"ת ובברכה אבל באבל יוכל לקרות בהלכות אצלות ובדברים הרעים ואין לו שליטה • פרדם :

אסתר היתה גלגול חיה כן הוצא בס' דבש לפי : ובא"ו שמעתי מהש"ד דר ירוש"ת הר' חיים ילחק טראב הכהן נר"ו ח"ל אסתר מן התורה מגין שג' ואנוכי אסתר אסתיר ומרה הכוונה אלא יובן על מאר"זל שאמרו השידה היתה הולכת במקומה אלא אסתורוש ואסתר היתה נכרתת ממונו ושוכבת בחיקו של מרדכי לז"א אסתר מה"ת מגין דהיינו מגין רחיה שהיתה נכרתת ממונו שג' ואנוכי אסתר אסתיר לאסתר מאתשורוש :

אדם אדם אמרו ביצמות אדם קרויים אדם ואין אלוה"ע קרויים אדם ופירש בס' דבש לפי דישאל אחוים למעלה בקדושה וכמ"ש רש"י ע"ה ויתן אות' אלהים ברכיע השמים נקראים אד"ם שהוא בני' שם מ"ה ואו"הע נקראים האד"ם גי' טמ"א כי הם מסמ"א ו' ט"ט גי' האדם :

אסתר כתב ה' אריו"ז דהיתה גלגול יעל וכמו שסיסהא נפל ביד יעל כן המן ביד אסתר . הכנ"צים ממש"לותם ללח"מו ר"פ המן עכ"ד . ונודע דכשם דשירה מדמנה ליעל בין רגליה כדי שלא יעמאנה סיסר"א ושכב עם השירה . כן אסתר לא נעמאה ח"ו ואחשורוש נעפל בדמותה ואסתר עהורה . ואפשר שזה רמז הפ' תבורך מנשים יעל אשת חבר הקני מנשים בחולה תבורך הכונה תבורך מנשים יעל יותר מנשים אחרות דקניויות שמוסרים עצמם לביאה כדי להגיל ישראל כי שגרם מרובה אבל אסורות לבעליהם דלא היה האונס בביאה כמ"ש מה"רי קולון ז"ל ודעמיה . אבל זו תבורך מהם שמדמנה לה שירה וא"כ היא אשת חבר אגידה ביה ומוותרת לו ע"פי דבורה הנביאה שנתנבאה ותכסהו בסמיכה שמ"י כ"ה שלא חטאה מנשים בזהל תברך בגלגול אסתר שלא נגע בה וכן בזהל תברך גי' אסתר ע"ה . דבש לפי :

איר שקרב בעקידה היה מכפר על עגל שלא עשה ח"ו כליה וזהו והנה איל אחר אחר נאחו בסבך אותיות אחר סב"ך עג"ל וכו' ואפ"ל שזכות יצחק ושמחו הנקובים שנכנסה באיל הועילו להגיל לישראל ח"ש והנה איג אחר גי' יצחק נאחו בסבך . ואפשר ז"ש מר"עיה בתפילתו זכר לאברהם ליצחק ולישראל זכ"ר הוא עג"ל באת"בש כלומר לכפר על העגל זכר לאברהם וכו' : שם

איר אחר נאחו בסבך וכו' פיר"שי ז"ל . והנה איל אחר מוכן היה לכך מששת ימי"בר עכ"ל . ויש להקשות דמאי היה כונת ר"שי ומאי אולמי לומר מוכן היה ולמה לי אם מוכן היה או לאו . ופירש מור זקיני הרב פינחס חיריזי זל"קל יובן ממה שהדין נותן טעם בעניין הקרבנות אשריכים הזמנה לשמש עולה לשם שלמים לשם שלמים וכו' ובכאן הרי יצחק היה עולה תמימה ובבטן נתקדש ח"כ מנינו קשיי"א שעולתו פסולה לפי שהוא האיל נברא בע"ש ביה"ש . ויצחק עכשיו נתקדש בבטן ולזה פיר"שי ז"ל מוכן היה לכך מששת ימי"בר כלומר שאינו נפסל לפי מששת ימי"בר נברא ומדמן להיוסו עולה תחת יצחק כנודע וק"ל :

ואיתא בס' פנ"ד בפ' אלפי"ים ירא"ה ל"ו הש"ה וכו' ר"ת הא"יל דגלגלה בו ר"ה הקדשמת יצחק הנקובים תכנס באיל וזהו האיל לעולה בני' ר"ת הב"ל כי היה נשמת הכל ח"ו אשר ילדה לו שרה כי ידוע דשרה היא חוה וכבר ילדה לו הכל פעם אחרת כי אברהם אד"הר ור"ת אש"ר ילד"ה לו"י א"ל נשמתו תכנס באיל וכו' ודוק היטב כי קלרתי :

אשר שנטע אח"ע פו' הר' מעיל לדקה אש"ל ר"ת אחי"לה שת"יה לו"יה וי"א לינה ודע שהעצם שם שפחה אברהם לר' רוחות העולם פחה לרמוז שקיום ד' פיונות העולם הם על הלדקה כי הלדקה ד' אותיות כד' עמודים שמעמידים את העולם עמוד א' לכל רוח :

איר אחר וכו' איתא בס' ליקוטים מפרדם פ' וירא ח"ל הנ"ה א"ל גי' מיכאל רמז ששמן קמרג בעבור העגל שלעמיד זרעו יעשו . עגל ורזה לעכב האיל כדי שישחט יצחק . ומיכאל נאח ולמד סניגוריי"א שעתיד זרעו להקטיר קטורת . ח"ו"ר הר' כף החיים נאחו בסבך אותיות אחר סבך הם אותיות עגל שם שגרמו נאחו בסבך גי' ס"מ קמרג שעתידין זרעו לעשות עגל . מיכאל שגרמו בני' הנה איל הגילי שעתיד זרעו להקטיר קטורת שרמוזה

אות-אלף

יב

כתיבת בקרניו גי' סס"ח מינס היו זה סס"ה כמניין ימות החמה ושלושה מינס יתורים :
אחור וקדם לרתמי והתה עלי כפכה פליאה דעת ממני נשגבה לא אוכל לה אנה ג'ך
 מרוחק ואנה מופיך אצרה . פי' הר' ס' ארץ החיים בהקדים מחלוק' רו"ל חי
 חוה נצרתת עם אד"הר בסוד זכב או ב' פרלופין ויביק הש"ס למ"ד ב' פרלופין האי
 דכתיב ויבן ה' ג'הים את הללע שנתן בינה באשה יותר מבאיש ואמרו סס למ"ד ב' הי
 מינייכו סגי ברישא מכתברא דדגורא סגי ברישא דאחורי ארי ולא אחורי אשה ועוד נקדים
 שכלל מקום שיש הבראת שכינה לריך שלא יהיה דבר חוץ בינו לבין השכינה וארז"ל באברהם
 נאמר התהלך לפני והג'יקים השכינה הולכת אחריהם ו"ש דוד אחור וקדם לרתמי שדוד
 היה גלגול אד"הר ואמר בתחלה בראתני ב' פרטו' וא"כ מאי דכתיב ויבן ה' חלקים את
 הללע זו חוה שמוכרת לומר שנתן בה בינה יותר מבאיש וזה פליאה דעת ממני הרי אמרו
 שהאשה דעתה קלה ואם אין דעת אין בינה וזה פלא ועוד ק"ל אנה ג'ך מרוחק וכו' ר"ל אם
 ג'ך לאיזה רוח העולם אנה ג'ך אם תלך האשה קודם הא' ארז"ל אחורי ארי ולא אחורי אשה
 ואם ג'ך אלא ברשא אנה מופיך אצרה דהרי היא מפסקת בינו לבינה שהשכינה היא אחר הגדיק :

איתא בס' דברי נחמיה ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי הנה יש
 לדקדק בפ' זה למה קראה חוה שאין הלשון נופל על הלשון שהי"ל לקרותה חיה
 כי היא היתה אם כל חי ואז היה הלשון נופל על הלשון כמו לזאת יקרא אשה כי וכו'
 שהוא לשון נופל על הלשון וא"כ למה קראה חוה . וי"ל כמה שאז"ל טעם למה נצרתת אשה
 מהללע ולא ממוקם אחר והביאו טעמים רבים וא' מהם הוא כדי שלא תהיה דברנית והנה
 אם לא היתה חוה דברנית ומוספת דברים עם הנחש לא היטה נלכדת ברשת הנחש ולא
 היו יודעים להזדווג וע"י רוב הדבור גרמה לידע הזוג לזה קראה חוה שר"ל מדברת ומחמת
 הדבור הייתה אם כל חי הוי ויקרא את שמה חוה כי היא היתה אם כל חי :

עוד י"ל לעולם היה ראוי לקרותה חיה ולפי שחטאה בד' של שד"י וד' של אד"ני שכן
 רמזו כתיבת השיחתי שאות ה' של השיחתי היא שימוסית ונשאר שיחתי ורמזו בפנימיות
 של ב' שמות פגמה בד' של שד"י וד' של אדני ונשאר משדו ש"י ומאדני אג"י הוי הנחש
 השי"חתי ולפי שפגמה בד' לכן קראה חוה ולא חיה חסר לה ממוספר הוי"ד ד' ונשאר חוה :

אד"הר כשחטא כל ימיו היה בנתע"נות בגי' תת"קל שחי תת"קל שנה ויהי מבקש על
 המחילה ערב בוקר ויהרים גי' תת"קל : מס' ליקוטים מפרדס :
אד"הר היה בתחלת בריאתו דו פרלופים אחור באחור ואח"ך נסרו ו"ש לא טוב היות
 האדם לבדו כי בזה חי אפשר להוליד אלה חטאה לו עזר כנגדו ונסרו
 והיה פנים בפנים ולזה לא נאמר כי טוב בבריאתו אלא לא טוב . סס :

אד"הר נצרא כליל ש"ק בשעת מנחה ואותה לילה לא היה חושך אלא יום והוא ר"ה
 ולהכי לא כתיב ויהי ערב ויהי בוקר יום שביעי כמו שאר ימים ולזה ב' ימים
 דר"ה כיומא אריכתא . ולזה דרשו ויהי היום דא יום ר"ה דליה לילה באמלע ב' ימים וארז"ל
 ע"פ לך יום חף לך לילה גי' אור ע"ה שיו"ס הו' לא היה צו חושך שהקב"ה דן את העולם
 בר"ה ושמוא תאמר שהיה דן ג"כ כלילה ת"ל אחת הכינות מאור ושמש בר"ה . סס :

טעם שקללו ה' וקן ודרדר ארז"ל שחטא בפ"ז וטעה דל"ית של אחר רי"ש ורי"ש של
 אחר דל"ית והפרש בין הד' לר"י"ש גי' קו"ן לו"א וקן ודרדר שטעה דל"ית רי"ש
 ורי"ש דל"ית . סס :

אד"הר חטאו בעץ הדעת היה אחרוג וס' נזוהו שלא לאוכלו בחותו יוס אלא ימתין עד הלילה שכברא ביום ו' בשעת ט' ונזוהו להמתין ג' שעות במקום ג' שנים של ערלה וביום השבת יהיה עץ הדעת כולו טוב וכברא לחתוך ממנו היה טעם האילן ואומר א תבואתי רגל גאוה ויד רשעים א תינדי ר"ת אחרוג . וס'ת לילה . שאמר לי האילן שימתין עד הלילה . שס :

ייש אומרים אילן שאכל אד"הר תאנה היה ואמרו בזו"הק שנחשב לו שבמד ע"ז ג"ע ש"ד ובה אד"הר בגלגול תרח לתקן ולא מצטיא שלא תיקן אלא קלקל ולזה כתב וימות תרח בחרן ואז"ל שג"ן הפוכה רמו הפך תרח רתח ואח"ך בה בגלגול אברהם נחור הכן לתקן ולא ארבעה ר"ת שם תא"נה רמו שהיה העץ האנה . **י"י** שגפן היה וחוה סחטה פנכים ונתנה לו כדי שלא ירגיש שהוא מטען הדעת ולז"ח אכלתי ואוכל שאינו יודע שהוא מטען הדעת ועפ"זה פי' מדרש פליאה כיון שהרחתה לו דם נידה אכל שהיא נאמנת א"ג סבר שזוהו ה' שהוא לא יחזק מן העץ שכך אמ"ל מטען הדעת לא תאכל והיא נתנה לי מן העץ ולא אני תלשתי ממנו . וטעם שנענש לפי שהיה לו להמתין עד הלילה ויקדש על היין . א"ג סבר דעבירה לשמה ממונה שלא לשמה ואס' היה הוא חי וקיים היו עושים אותו לזה כי היה עקבו מכהה בגלגל המה לז"ח אכלתי ואוכל וכונתי שלא יעשוני ע"ז ולזה אכלתי . שס :

האדם יש לו ד' יסודות אר"מע ונתייסדו על מרה שחורה מרה אדומה מרה ירוקס מרה לבנה וכל זמן שיש שלום ביניהם אז שלום בעולם קטן אבל אם הא' מתגברת על הברתה אז יחלה ויסתכן וז"ה ותמת שרה בקריית ארבע ע"י שקרה בה בארבע יסודותיה היא חדרון שהיו מחוברים ועתה נתפרדו . ולזה נהגו העולם לומר שלום עליכם אפי' ליחיד וקאי על ד' יסודות שיהיה ביניהם שלום ולא יגבר א' על חברו ועפ"י רמזו המפרשים מא"ל חיבורו עשיר השמות בח"לקו ר"ת חס לח קר ויבש אלו הם הד' יסודות שהיו שוים חלק חלק . שס :

ועפ"י יע"ן מ"ש גבי פינחס לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום שלום מ' ידיע הוא בדרך טבע שהין המיתה בזה לאדם אלא מהמה הגבורת היסודות א' על חברו ומוטע מטעם מתגבר והולך עד שימות אבל אם היו ארבע יסודות שבאדם במשקל א' בשוויו לעולם לא היה מת והנה פנחס בלא יו"ד עולה קצ"ח חס תחלק המספר הזה לד' יסודות לא יוכל לביות המספר בשוה לכל א' וא' שבני יסודות יהיה להם ק' ו' ובשני יסודות מ"ט מ"ט וזוה יהיו יסוד גובר על חברו מה עשה הקב"ה הוסיף לו יו"ד שעולה פינחס בזו"ד בגי' ר"ח וכשהחלק זה המספר לד' יסודות יעלה ג"ב לכל יסוד בשוה ויהיה שלום בין היסודות וידוע הוא שכל יסוד ויסוד יש לו ד' יסודות וכשהחלק הג"ב על ד' יסודות יהיה ענע לכל יסוד י"ג וכתיב עובד מלאכיו רוחות ולא אמר מרוח רמז שהורכב ליהו מארבע רוחות של ד' יסודות שהוא ד"פ י"ג שעולה כמניין ליהו :

אד"הים שס זה לא תמלא במגילת איכה רק"ה' הרחמים להודיע כי ברוגז רחם ויזכור כי לא בשטף חומה ישפוט עמו ישראל : מס' אגרת הטיוול :

אדם הנה השם במילוי לפ"ן עולה מ"ה כמניין אדם והנעלם משם זה דהיינו ו"ד מן יו"ד א' מן ה"א א"י מן ו"י א' מן ה"א אחרונה עולים י"ט כמניין חו"ה ומגיד שאין סקב"ה מיוחד שמו בפרהסיא על האשה כ"א בנטלם וכן בגשים הנביאות לא תמלא וידבר ה' כמו

חולדה הנביאה וכיולא בזה . שם :

אב במילוי ננון ה' ק"ף בית גי' מל' וכו' עולין ע"ג אותיות עם כמנ"פן מניין חכמה בסוד ה' בחכמה יסר ארץ . שם :

אברהם אמר הן לי לא נתתה זרע דהו"ל לל לי לא נתתה זרע ומאי הן לי בכל האותיות יש להם זוג ולאות ה"ן אין להם זוג דדאי' במ"ד דה ודכי קאמר אח"ע כשם שלאותיות ה"ן אין להם זוג כך אין לי זוג דהיינו בן שלא נתתה לי זרע כשם לאדם בן אח"פי שמת תמיד מוזכרין לאביו כאומרם יחזק בן אברהם נמצא שהבן עם האב בן זוג ממש ולז"א ה"ן לי לא נתתה זוג כאמור מס' המעשמים כ"י מו"ר אבי זלזה :

ארז כיון ששהה אדם ר' שנה ולא נשא אשה אומרים לו תפח עלמותו למה לא אמרו תפח רוחו או גופו . אך העניין כי האשה נלקחה מן הללע כמס"הכ ע"ס מעלמי ומי שלא נשא אשה נמצאו עלמותיו אבודים זהו מה שאומרים תפח עלמותו . שם :

אנוכי עשו בכורך . תמיהא גדולה על יעא"ע כחור שבאבות דכתיב ביה תתן אמת ליעקב כיצד הוליא ח"ו דבר שקר מפיו ודברי רז"ל בזה ידועים ופי' הר' נחלת יעקב אשכנזי כי מול לך הוא של אח"ע דכתיב לך יקראחו לרגלו וילחק אח"ע ירשו מאביו ויעקב אח"ע ג"כ ירשו מאביו לזכות בו ותמצא חשבון לך"ק ויע"קב עולים שע"ו כמניין ע"ש ובזה לך באמרו אנוכי עשו בכורך . ס' נאום תהלה מו' ט"ו :

אב"ג ה' זו האיש . ב' זו האשה שנקראת בית . ג' שלושה זמנים יפרש ממנה ארוסה גדה ויולדת וזהו גן נעול ארוסה גן נעול גדה מעיין חתום וילדת . מס' תלפיות : **עוד** אב"ג ח"ב הופכין גבם זה לזה כן האיש והאשה הופכין פניהם אחר התשמים . והקב"ה שהוא שותק ג' גימל חסדים ויוצר ולד צמעי אמו דכתיב כי אבי ואמי עזובי וה' יאספני . שם :

ספר הפרדס דף קפ"א ראוי לשאול אברהם יחזק ויעקב היו גדולים מאיבו ומחנוך (כדאיתא בזוהר פ' וילא) למה לא זכו כליהו וחנוך להיות מלאכים . ותירוך דהאבות מעלתם הוא שהם מרכבה ה' עולם הספירות ואם היו מתלבשים באיזה מלאך ממלאכים הנה ירדו ממעלתם כי בחייהם היו לערות ה' השפע הנשפע מהשכינה והיא מעלה נבחרה ממעלת מט"ע ראש השמים כי כשאין לדיק בעולם מתלבש במט"ע כמו שכתב אב"יע וא"כ נמצא שמעלת הדיקים בהיותם מרכבה היא גדולה ממעלת המלאכים ולכן אם יעלו למעלת המלאכים אבדה גדולתם ואם תאמר אחר מיתתם לא היה להם מעלה במרכבה וא"כ יהיה ראוי שיעלה גופם למעלה ממלאכים זה אינו קשייא כלל כי אפי' לאחר מיתתם נקבורתם בארץ כמה במעלתם . שם :

אברהם נמשל לחמה יחזק ללכנה יעקב לככבים ועתידים חמה ולכנה בוסים ואי בוסה לככבים לפי שאברהם ויחזק פניהם מתכרכמים בשביל ישמעאל ועשו ולאפיו ובני קטורה אבל יעקב אין לו בוסה כי אין פסול במתו של לא עתה יבוס יעקב . שם :

איתא בר' בחיי טעם שאיתר אח"ע משתה בנו עד יום הגמול אותו יתכן לפר' שביום שנמלו הניחו לתלמוד תורה ואין לתמוה שהרי בן ג' שנים הכיר אברהם את בוראו על כן לה רנה לעשות הסעודה לא ביום הלידה ולא ביום המילה והניח הדבר עד הגמול אותו כדי שישמח בנו במשתה התורה דכתיב בה פיקודי ה' ישרים משמחי לב וכענין שכתוב את מי יורה דעה ואת מי יבין שמועה גמולי מחלב :

אות-אלף

טו

מה שהאכיל אברהם למלאכים ג' לשונות בחדל כי הלשון הוא מטוב מתנות כהונה ומיכה הוא כ"ג של מעלה ויכה לרפא ולגבריו מחלקו ורמוזו להם אברהם ששיקר הסעודה שצחו של מקום בטעם ולשוני הגנה לדקדק . מס' כנפי יונה :

בא"א סוד שהאכילם ג' לשונות בחדל ביאור הדברים כי עשייה הוא עולם השפל היא הארץ נקראת הר"ל על שם גה"ים מלא דמלא הם ד"ל אותיות כזה ג"א"ף למ"ד פ"א למ"ד מ"ס ד"לת ה"י יו"ד יו"ד וי"ו ד"לת מ"ס מ"ס הרי ד"ל אותיות וכן מילוי המי' של אד"ני עולה ד"ל ג"א"ף למ"ד פ"א ד"לת למ"ד תי"ו נו"ן וא"ו יו"ד וא"ו ד"לת הרי ג"כ ד"ל כי שם אדני בעולם העשייה שאדני נקרא גהים שהוא דין ועוד תמורת אהיה בו"כ גי' ד"ל שמלכות מקבלת מן בו"כ הרי ג"פ ד"ל מן גהים אדני אהיה וזהו ג' לשונות בחר"ל וסוד ח"ר הוא מדת דיו כל יצחק ב"ר יצחק ח"ר ולרף ח"ר על ד"ל הרי חר"ל והוא של אד"ני אותיות הפנים שהוא אג"מט ואחוריים שהם בה"סך וקו ג' שמות אד"ע אגמ"ט בה"סך עם ג' שמות גי' ח"ר וגשאר ד"ל גי' בו"כ ר"ת בכל ובידך כח וגבורה . ותרגום חר"ל עור מסכן גי' שכינה ומפני כך נתן להם ג' לשונות לחיוקן השכינה שהיא סוד חרדל ותרגומו עור מסכן גי' שכינה שהיא דלה דלית לה מגרמה כלום ר"ך וטו"ב גי' חר"ל . מספרי הקטן ישמח משה פ' וירא :

אברהם הולך להשלך לכשן האש מטעם דנקרא חלה דהיה גלגול אדם ואיתא במדרש חלה שנטמאה טעונה שריפה לכך היה לריך לשריפת אש . מס' פתח האהל :

אדם כי יקריב זבחים . זבחים שמחוייבים לאומרים בכל יום שהוא במקום קרבן בזמן שאין קרבן . מס' מנחה בלולה :

בגמרא ארז"ל רבנן לרב המנוחא זוטא בהלולה דמר בריה דרבינא ליברי לן מר א"ל ווי לן דמיתקן וכו' וי"ל למה כפל ווי לן דמיתקן ב"פ . ויובן בש"ס כיוד מרדיקן לפני הכלה ב"ש אומרים כלה כמו שהיא . ב"ה אומרים כלה נאה והסודה וע"פ מ"ש במשנה א"ר טרפון אני הייתי בא בדרך והטתי לקרות כדברי ב"ש וסכנתי בעלמי מפני הלסטים א"ל כדו היית לחוב בעלמך שעברת ע"ד ב"ה . עיין במ"ש בש"ס שר פלוגי הלך ללח ודיבר שקר ומהו ב' בניו ל"ל שכל מי שידבר שקר חייב מיתה . וכל מי שעובר ע"ד ב"ה חייב מיתה ז"א א"ל לישרי לן וכו' וא"ל ווי לן דמיתקן ווי לן דמיתקן ר"ל אש אני אומר כבית שמאי כלה כמו שהיא עובר ע"ד ב"ה ווי לן וכו' ואש אני אומר כב"ה כלה נאה והסודה אפשר שהוא שקר ווי לן . מס' מאור עינים כ"י אבא מארי זלה"ה :

בגמרא אין ציון מים עליונים למים תחתונים ג"א כמלא נימא . **אמנם** שברא הקב"ה עשר ספירות וקו הם כח"ב חג"ת נהי"ם וידוע שספירת חסד נקרא מים שכל מקום שכתוב אש הוא דין וכל מקום שכתוב מים הוא רחמים וגם ספירת ת"ת נקראת מים א"כ ספירת גבורה מפסקת בין חסד ובין ת"ת כזה חג"ת ודבר זה אשה רואה כך שהמילוי של תבת נימא כזה גון יוד מס ג"א חסד המלוי של תבת נימא עולה כמנין גבורה וזהו סוד ראיתי בין מים למים כלומר בין חסד הנקרא מים ובין הת"ת הנקרא מים מפסיק ביניהם גבורה וזהו כמלא נימא ר"ל כמילוי אות נימא . שם :

איוב לקח ממנו הקב"ה כל רכושו ובניו ובני ביתו ולמה לא לקח אה אשתו לא יודע היה הקב"ה שיטערך ליתן לאיוב כפליים בעד כל דבר אבל אשה לא יוכל לתתן

לו כפליים כי לכל יש תמורה חזק מאשת נעורים וזה הייתה אשתי ראשונה . ס' קהלת משה :
אישע אחר עקר לזון ביום השבת ולמה לזון לא כי לזון בנ' קל"ו וכשתויה סס
מ"ה דהוא הו"ה דלפין מן קל"ו נשאר קל"א שהוא גי' אה"ה בני' כזה לא
הה יוד הה . והוא גי' קל"א ע"ז אחר ח"ו ב' רשות יש בשמים דהיינו וילאי ב' שמות הו"ה
והה"ה כנו' מזמן וע"ז עקר לזון ולא מין אחר . מס' וטוב לעינים כ"י מו"ר אבי זל"ה :

איתא בסנהדרין פ' חלק אין בן דוד בא עד שיבקשו דג לחולה ולא ימלא יכו'
ובזמן אשר יבקשו אפי' לדיק א' שיפקיט וישניח ויוביח לדור על חולי הנפש
ואינו כנמלא אז בן דוד בא והוא מכון למ"ש אין בן דוד בא אז דבור שכולו חיוב
וכו' . מס' פני המים :

איהא דרבי מאיר ענני אר"זל כל אומר להא דר' מאיר ענני יגלל מכל זרה ורק
לדיק לזון בו כי ר"ת לה"א דר"ב מא"ר הוא אר"ס וזרס בגי' יו"ד ה"א
וא"ו ה"א ר"ל בזכות שמו הרמזו בארס וגם ענני עס ב' כוללים בגי' יעק"ב וב"ב
בזכותו יגלל מזרה כי לפי שיעקב גרס לר"מ שיבוא לעולם שג' וירא יעקב מאד וייר
לו ופיר"ש וירא שמא יהרג וילך לו שמא יהרוג את אחים כלומר לו ר"מ הנקרא
אחרים אומרים בטובי תלמודא ולא זוכר שמו מפני שהיה בן גרים ואם היה יעל"שה
הורג לעשו ולא נולד נירון קיסר וק"ל וערק נירון קיסר וילא ממנו ר"מ . ועוד
לה"א דר"ב מא"ר ס"ת יר"א וזה וירא יעקב על ר"מ בע"ה וע"א ע"כ מס'
וטוב לעינים הגו' . ולפי עניות דעתי אנה המחבר אפ"ל כל האומר להא דר' מאיר
וכו' יגלל מכל זרה בזכות השם הקדוש הרמזו בר"ת כנו' ואז יאר ה' פניו לאו כי כן
ס"ת להא דרבי מאיר הוא יא"ר דהיינו יאר ה' פניו לאו :

אישע אמר לג'יהו ויהי נא פי שנים ברוחך לאי והקשו המש' דמי שיש לו דינר
א' כינר יאמרו לו תן לנו ב' דינרים ועוד מאי ברוחך ופי' עפ"מ המקובלים
שנשמת נדב ואביהוא בזה צפונתם הוא ליהו לעזרו בענין זמרי ח"ש אישע ויהי ב"א
ר"ת נדב אביהוא ברוחך יבואו לאי : **וכתב** הא"י"ל כי אישע היה לגבול קין לכך
נכתב שמו אישע ושונות לגבול תאומת הכל היתה ולקחה קין ח"ר ואל קין
לא שעה עתה עד נתקן חליש"ע אותיות לאי שעה ולז"א כי באת לאי כבר בתשמים
המטה שהוא קין (הלשון מנומס כי פ' באת לאי אלל הטרפית שאמרה לג'יהו) :

ואיתא בפרקי ר"א פרק י"ג אישע הגביח כל אשה שהיתה מסתכלת בפניו מיד
מתה ולכך כתיב בשונות ותעמוד בפתח שלא הלכה לאי שלא להסתכל
בפניו . והשונות אשתי של עדו הגביח היתה ואחותו של אבישי :

אברהם אמר למען ייטב לי בעצריך יתנו לי מתנות לכאורה קשה דבר זה
שהיה אברהם מהרהר אחרי מתנות וי"ל שהמתנות הללו לא כסף ולא
זהב רק שם שומאה נעל ממזרים להנחילו אח"ך לבני הפילגשים כדן כחובת זמן
דכרין דכתיב זמן נתן אברהם מתנות ובהיות שישלח אברהם על שמוט הטומאה
וירחיקו מעל יחק ובניו הוא הגורם לנפשו של אברהם חיים באור פני מלך חיים על
כן אמר וחיית נפשי בגלגל . מס' עשרה מאמרות : **ואען** אני הדל המחבר
ואומר במה שראיתי בהמפרשים ואינו זוכר באיזה מהם הקשו והלא כתיב
ושונא מתנות ויחי ואיך אשע"ה אמר יתנו לי מתנות והלא אשע"ה למד וקיים כל

החורה כולה עד שלא ניתנה ובוודאי ידע דבר זה ולמה אמר כך . ופי' דאלע"ה אמר
יתנו לי מתנות ולא תקבלם ועי' אחיה ויתקיים כי ושונא מתנות יחיה שאהיה שונא מתנות
שיתנו לי בעבורך ולא תקבלם ועי' וחיטה נפשי :

אבות היו תלויים באיפתו של אד"הר באברים הראשיים ואברהם ויחזק אע"ה זרועות
ולא כתיב באדם בענין עץ הדעת לקיחה לא ויחזק כלבד כי לא ראו הזרועות
להתפשט ולא ידים להפתח ולא האלצעות ליגע באותו פרי וז"ש אין הקב"ה מביא תקלה
על ידיהם של לדיקים על ידיהם דייקא : מס' דבש לפי :

אביגיל אמרה לדוד אשר מנעך ה' מביא בדמים ודרשו דם ככל ידם גדה וכו' קשה
ולמה לא שיבחה את דוד שמנעו גם מעון אשת איש החמור מנדה י"ל היא ראתה

דלגריה תקפיה ואם הייתה משיבתו בטענת אשת איש מיד היה רואה דוד פתח היתר לעלמו
להרוג את נבל בטענת מורד במלכות כדי לבוא עליה לזה אל"ה אפי' שסתרגו חני גדה
לכן המתן עד שה' ינקום נקמתך או אתגרש ותקח אותי בהיתר ועשתה לו כמו שיש לו פת
בסלו מזה נתקרה יצרו וכן היה שיהי כעשרת הימים של ז' ימי גדה ושלושת ימים של
בדיקה ללאת מויבה מת נבל וכשמת כבר היא ברשותו והמתין לה עוד ג' חדשים מס' תלפיות :

שם ז' נביאות מרים בגבורה : דבורה בת"ת . חנה בגלגל . אביגיל בהוד שוק שמא וחו
סוד גלתה שוקה . שפרסמה נבואתה חולדה אשת שלום ע"י לדיק ברית שלום אסתר
ותלבש אסתר מלכות **אמ"ה** יבנה יחא דהלך דוד לאורה ג' פרסאות שנתבודד באור
נבואתה שגילה לו שיעור : ג' פרסאות :

אחאב הוא גברא דקא מללי אחורי זי"הכג במס' ברכות ואל"ה איהו כדו בד קיימ'
קמי מרך כי חשג גם עתה שיש ב' רשיות ח"ו וזהו פי' כדו בר ב' רשויות
עדיין אחת עומד במרדך ואז היה רודף לגיהו וכאן איהו שקל ספסורה וכו' מס'
גילגולי נשמות :

אביי היו קוראים לו כך על דרך געריקון אש"ר ב"ך ירוח"ס יתו"ס ר"ת אביי לפי
שכשעברתו אמו מת אביי ילדתו מתה אמו ומשום הכי קרו ליה אביי לרמוז
שהק"בה ירחמנו **ורש"בם** ז"ל בפסחים דף יו"ד כתב והאמר אביי אמר' לי אם
דמשמע שלא מתה אמו כשילדתו לא היה מרבייתיה איהי ר"ל מינקת
שלג שגדלתו **ואחרים** אומרים שמו נחמני ורבה בר נחמני גידלו בביתו ולמדו חורה
שהיה יתום והשיאו שם אביי נחמני וקרי ליה אביי בלשון ארמי כאלהם
שקורא אביי וזה שלא לקרותו בשם אביי וסליק ליה אביי וכיון שהיה מן האבות
והגדולה קראוהו רבנן הכי . תלפיות :

דא"רי ז"ל קודם שחטא אד"הר לא היה מותר לאדם לאכול שום בריה חי כי אם
עשב השדה מטעם כי אז קודם החטא היו כל בעלי חיים במדרגה עליונה
אשר היו אפשר להם להיות ולא היו לריכוס לאכילות האדם שהוא יתקנס ע"י
אכילתו אבל אד"הר תיקן אותם תחילה קודם החטא ע"י שקרא להם שמות לזה שור
לזה אריה כי בקריאת שמות להם תקן אותם והמשך להם רוח חיותם ושמות' ממקום
מוחלפתם ומדרגתם ולא היו לריכוס לתיקון אחר ולכן נאסר לו כל בשר אפי' קודם
החטא אומנם העומה והדומם היה לריך לתקנס אח"ך ע"י עבודה ואכילה :

עשרה מאמרות דר ל"ה הק"בה גזר על אד"הר כי ביום אכלך ממנו מות תמות ואדם התפלל שלא יהיה זה ממש בואו היום לא ימתין לו יומו של הק"בה ככדי שיעשה תשובה וגזר על עלמו תעניות כל ימי חייו תת"קל שנה כמניין תענית והיה זה בואו היום בשעת מנחה דכתיב ביה תיכ"ן תפיל"תי קטו"רת לפנ"ך ר"ת תת"קל וס"ת ני"הך שגזר ע"ע התכת דמו בתענית והנה תת"קל עם דס בגי' הוא תתק"עד דורות אשר קומטו בלא עת כי השתדל בתקנתם כמבקש רחמים על חברו והיה לריך לאותו דבר שורת הדין שהוא נענה תחלה וכן תפיל"תי בגי' תת"קל כי דגוש בל"מד במקום י"וד והנה בעבור שהיה אז תפילת המנחה שהיתה תפילה ראשונה לכל באי עולם על כן הזהירו ז"ל על תפילת המנחה וכן אמרו ח"ן מחנכין את מוצא הוצא לא בקטורת הסמים שבין הערבים כי הקטורת בחשאי וזה כוונת הלב :

ייעש ה' אהים לאדם ולאשתו כוונתו עור וילבישם היה מעור שהפשיע מהנחש **אמ"ה** עשה להם כותנות מעור של נחש כדי לפתוח להם פתח של תשובה שיראו החטא נגד עיניהם תמיד ויתעוררו א' התיקון ע"ד וחטאתי נגדי תמיד וכמו שכתב ס' חסידים שדה"ע כהב חטאו בכותל ביתו כדי לראות ולזכור תמיד ולדאג עלמו עליו ובמקום אחר כתבתי כל הדעות הגמלאים בעניין גאו הכותנות עור תלפיות :

כי ביום אכלך ממנו מות תמות וקשה למה לא המיתו בואו היום י"ל שכל העולם לא זרעו הק"בה לא בשביל האדם אם היה ממיתו בואו היום היה לריך לזרעו עולם אחר לכן נתן לו הק"בה מיומו אף שנים עד שינא ממנו זרע ואח"ך ימיתו וי"מ בשביל שיש בתענית אותו יום שאכלו והתפלל לכן נתן לו שנים כמניין תענית . **אמ"ה** כיון שביום שאכל מיד עמד בתשובה לכן לא המיתו להראות כח התשובה שעליה נתיסד העולם כדח"ז ברואתם שבעל דברו דאמר כי ביום אכלך ממנו מות וכו' בעבור שעמד בתשובה ואם היה ממיתו יסוד העולם על התשובה היה לבעלה ח"ו ואפשר שזה עלמו רמו הקב"ה בדבריו אומרו מות תמות ורז"ל דרשו מה שדרשו וכפי דרכיו עשה תנאי עמו שימיתו אם לא יעשה תשובה כלומר כי ביום אכלך ממנו מות אם תמות אחר אכילה כלומר שתשאר בחי' מת שהרשעים קרויים מתים מכלל שאם יעשה תשובה לא ימות : שם

אד"הר חטא שאכל מעץ הדעת ולא אכל רק פחות מכזית והקב"ה אמר כי ביום אכלך ממנו מות תמות ואכילה אינה פחות מכזית ומה שענש הק"בה אותו לפי שאכל מע"בד עם שאר מאכלים והיתר מלטרף לאסור כדאי' צמיר מניין דהיתר מלטרף לאיסור דכתיב וכל משרת ענבים לא יאכל אפי' אי לא הוי האיסור כשיעור וההיתר משלים לשיעור כזית מלטרף . **אמ"ה** נוכל לישב עם זה מאמר קשה במדרש הביאו הילקוט כשאמר הקב"ה לאד"הר המן העץ אשר זייתך לבלתי אכל ממנו אכלת והשיב האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי ואוכל כלומר אכלתי ואוכל עוד ע"כ . באמת הוא עוות ח"ן כמורה וצפי' על התורה פירשתי פנים הרבה כפי דברי הרב ז"ל שאכל פחות מכזית ועירב היתר סבר אדם שלא חטא דהוא סבר דהיתר אינו מלטרף לאסור ולזה השיב אכלתי ואוכל כלומר ע"ד שאכלתי ח"ן אסור בדבר וא"כ על דרך זה ואוכל כל עת שארצה דאין אסור בדבר ואפשר דכיון דמה שאכל היה בטעות דסבר דהיתר אינו מלטרף לאסור מזה הטעם לא מת בו ביום . שם :

אד"ק אס לא חטא ג"כ היה מה רק שלא היה ע"י מה"מ כי אס ע"י הקב"ה בעלמו **אמ"ה** מתישב בזה כפל אומרו כי ביום וכו' מות המית כלומר אס לא תחט' תהיה מיתתך על ידי ואינו לא מיתה א' אבל אס תאכל מהעץ מיתתך ע"י מה"מ וכיון שכן מיתות מיתות הרבה משום דלריך אני להביאך בגלגול כמה פעמים לתקונך ואע"פ דהלדיקים מיתתם בנשיקה כדאמרינן במס' סוטה אין לדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ולריך לגלגלם ע"ז כי דוקא דניא הובטח ע"ז שלא יחזור בגלגול כדכתיב לך ותנוח וכו' כדחז"ל . שם :

טעם שינוי הפרטופים זמ"ז לטפים ולרצבות והוא מלד היות הנשמה כלולה מר"מח אברים רוחני' תפעול ותחלבש בטיפה ההיא להויל' כלי למעשהו ונמלא הגוף דפוס לנשמה ומפני זה יסתנו ההולאות האנשים זה מזה לטפים ולרצבות כמו מחלב נשמתם : ס' ראשית חכמה :

עוד שם יש תהרף חלקים נשמה וכנגדם שם בן ד' מתגלגל בלרף נקודו' בלפא ביתא תהר"ף לרופים ותהר"ף חלקים לו שששעה הם תהר"ף נשמות שבאדם שאדם מנשיב ועל כל נשימה ונשימה יש איות משם בן ד' הנותן בו חיות הנשימ' ההיא וזהו כי על כל מולא פי ה' יחיה האדם וכיון שה"שי נותן לו הנשימה והחיים ראוי שיהיו כל נשימותיו של האדם לעבודת הבורא :

סוד אמן מלאחי בכ"י מור זקני הרב הקדוש ר' פינחס חריזי זוק"ל ח"ל כי מלת אמן הוא חבור עשר ספירות מן האף שהוא הכתוב והוא המקור הנובע עד המ"ס שהוא התשובה והוא מלך העולם ואפרש לך החשבון כיצד סוד אמן כלל השם המיוחד על זה הדרך כגון אותיות הויה על דרך לפא זיהא מן א"ף עד יו"ד ועלה נ"ה . מן א"ף עד ה"א ועלה ע"ז . מן א"ף עד ו"ו ועלה כ"א . הרי בן הכל הם ז"א כמניין אמן היינו עיקר השם הו"ה . וה' הרביעי היא אות ה' הכפולה :

גם אותיות שניות של אמן הם בנ"ס גי' יב"ק וגי' אהיה הויה אדני . וזה יחוד אמייתי והמכוין בזה אין תפלתו חזרת ריקס . ובשם זה היה טס אישע מסוף העולם ועד סופו . ובו נמלט יעקב ממלאך שג' ויעבר את מעבר יב"ק שכיון בשם בנ"ס המ' :

אל תסתכל בקנקן לא כמה שיש בו פי' הר' רפ"ח המו' זלה"ה ח"ל קנקן בא"ת ב"ש הם אותיות דד"טט בגי' הו"ה . ועוד קנקן במ"ק בגי' דו"ד שילא ממנו משיח . כלומר א' תסתכל ותבלבל משפחה שלו לומר בא מלוט שבא על בנותיו ויהודה שבא על כלתו כלומר א' תסתכל באו הדברים שהם דברי מינים וחלילה לישא' לאומרים . אמנם ארו"ל ג' באים בהיסח הדעת והם משיח ועקרב ומניאה . לא עקרב ומניאה הא ידעי כולי עלמא לא משיח אמאי כדי לערצב השקן שלא יקטרנו לעכב פעמיו שאינו יודע אביו ואמו ואם היה יודע היה מקטרנו לפני הקב"ה לכך אמר א' תסתכל בקנקן . לא וכו' ר"ל מלוט ומתמר בא' א' תחשוב כך לא תסתכל מה שיש בקנקן . תמר בגי' תרי"ג מלות מ"ס של תמר בא"ת ב"ש היא יו"ד עס ג' אותיות של תמר הרי תרי"ג אחזה בסמינו לו טעמי תורה ודקדקי' וכילוא כמו שיש בתמר דכר ונוקבא כך יש באותיות דכר ונוקבא :

אדרן לא ביקש ליכנס לארץ כמשה לפי שראה אהרן שיהלגלל בעזרא בסוד הוא עזרא

עלם מבבל דקאי אדלעילא מיניה אהרן הוא עזרא כרוך ומי וכו' וכיון שהיה עמיד ליכנס לא"י בגלגולו בעזרא לכן לא התפלל . מס' מגלה עמוקות :

אין תחילת דיו של אדם לא על דברי תורה . ופי' הר' שיח יחזק משם האר"י ז"ל טרם כל שואים לאדם אם יודע הא"ף בית להראות באמצעותיו כל אות ואות מכו' אותיות שבא"ף ביתא בידו שאין שם ספר ולא פנקס לא כל האותיות רמזיו בפרקי אמצעותיו ועל כל פרקי אמצעות האדם נאמר זה ספר תולדות אדם מפני שבאמצעות רמזים כל אותיות התורה ע"כ . והוא מאחז"ל אשרי מי שבא ללחן ותלמודו בידו דיקא : **אמ"ה** כיון שאותיות התורה רמזים בידים כמדובר לו"א ידים עסקניות הם שכינין שהאותיות רמזים באמצעות חיות הנה ואינם שוקעות ושולפות בכל מקום וגם על זה ארז"ל כל המרים יד על חברו אפע"פ וכו' נקרא רשע כמו זר נחשב שבעבוד הרמות יד בלבד שיקרא רשע לא נקרא רשע על שנשתמש באותיות התורה הרמזים בידו בהוליא אותם לבזות חברו בהרמת ידו . תלפיות : **ואנא** עבדא ראיתי עניין זה בס' שיח יחזק על פרק שירה משנת סת"ר ואז נסתפקתי על האותיות הרמזים ביד שאזה אות רמות על איזה פרק ביד וגם התחלת הלמוד מאיזה אלבע יהיה התחלה . ובעת ההיא היה במח"ק השד"ר הגהוג מטבת"ו הר' יעקב סאמון גר"ו ושלתי אותו על הספק הנז' ואמר לי התחלת הלמוד יהיה מיד ימין ותחילת מפרק ראשון של אלבע הגדול עד סוף פרק האחרון של אלבע זרת יד שמא הכל על הדרך לא שמע הוות תא חזי לא חזיתי ס' יאיר עינינו באור תורתו כא"א :

ענף אות בית

בית רמזו על התורה דהיינו כמו שאדם אינו יכול לעזוב את ביתו ותמיד הוא דר בו כן יהיה האדם באוכל התורה ולא ימיש ועד אימתי הוא חייב ללמוד עד יום מותו שני' לא ימוש ספר וכו' כל ימי חיך דהיינו שילמזו כל ימי חייו והרמז רמז במלת בית ר"ת צ"ל ימי"ך תלמודי ועל ידי הלמוד שילמוד תמיד יזכה לקבל הארה משם הו"יה צ"ה כי בן תוך אותיות צ"ת כזה צ"ת יו"ד תו"ו הם אותיות יו"י בגי' כ"ו מספר הו"ה"ו ואז עיי"ז תזכה נשמתו להיות לה מדור מיוחד בג"ע במאמר חז"ל כל לדיק ולדיק יש לו מדור בפני עצמו כי בן אות צ"ת ר"ל הוא בית דהיינו מדור בית דירה . כלע"ד אנה המחבר :

בא"א אות ב' דלע"ד אנה עבדא צ"ס"ד שרמוזה על התפלה שחייב האדם להתפלל בכל יום כי התפילה במקום הקרבות וע"י התפילה שיתפלל בזכותו אז מתכפרים עונותיו ומחייב להתפלל בזכותו כי תפלה בלא בונה כגוף בלא נשמה והרמז הוא באות צ"ת ר"ת צ"ס"ה יתפלל תפילו ועל ידי זה יזכה להתפלל בבית ה' הוא בית מקדשו כי בן צ"ת ר"ת צ"ת ה' תתפלל . וגדולה תפילה שמקרבת הגאולה כי כל אורך הגלות הזה הוא כדי לזרר הניטון שנטמעו תוך הקליפה וזמה וכל לזרר בזכות תפילה שיתפלל ויחשב לו כלא בונה צ"ת המק כי בן צ"ת ר"ת צ"ת ה' תבנה .

בא"א כ"ל צ"ס"ד אנה עבדא המחבר שאות ב' רמזה על המנות ולדקות אשר יעשה

אותם האדם וחי בהם כי המלות הם תרי"ג שיעור קומה כמ"ח מלות עשה
 וס"ה ל"ח תרי"ג וכן באדם יש רמ"ח אברים וס"ה גידים בכללם הם תרי"ג דע"י
 עשיית המלות מתקן כל אבריו שחטא בהם ואפשר על זה ארז"ל עשה אדם חבילות עבירות
 יעשה כנגדן חבילות של מלות והיינו צעת שעשה עבירות פגם באברים שחטא בהם ויעשה
 בהם מלות כדי לתקנם כי כל אבר שיש בו בו פגם העון ולא נתקן יהיה אותו אבר נפל
 בתחיית המתים ואין השכינה שורה על אותו האדם כי אין השכינה שורה במקום פגום ושד
 שהוא חי יזדור לתקן באברים שחטא בהם בעשיית המלות שיהיה גופו מוסקן והרמו רמו
 במלת ב"ת ר"ת תתק"ן במלו"ת ה"י : גם ישחד"ל תקול"ו במלו"ת : גם במלו"ת ישחד"ל
 תמי"ד גם במלו"ת וגמול"ר תיקול"ו :

באו"א כ"ל עבדה וירדה דבג"ו' הזמנים שלריך האדם להיות יראה ה' על פניו ומילך
 לקונו בכל יום בשש קלות והעיקר הוא בימי עלייה כמ"האכ זכור את בוראריך בימי
 בתורופך דאם היסוד יהיה חזק הבנין יתקיים זמן רב כי בודאי יתקיים על היסוד החזק
 והיסוד הם ימי העלייה אם יתמיד בהם יראה ה' גם העמידה וירדה מליהם יתוסף
 עליהם יראה ה' כל הימים ויזכה לחיים ארוכים כי כן כזה היא ג' ויין רמו לג' זמנים
 המ' שכל זמן מהג' המ' ימליכה לה' בשש הקלות ד' פיעת העולם ומעלה ומטה ואז
 יזכה לחיים ארוכים כי כן ג' ויין בגי ח"י חיים בעוה"ז וחיים בעוה"ב :

ארז"ל למה פתחה התורה בב"ית כחצ' פענח רוא' כי בית במילואה בא"ת ב"ש שמ"א
 ר"ת אחת משפט שלום - כמ"ש על ג"ד לא העולם עומד : א"י ר"ת אר"י
 מים חם : שהעולם עומד עליהם שהם ג' אמות הגו' בס"י א"א לרמוז שעה"ו בראה
 הקב"ה ג' רוחות שהלפון הניחו תורה שאם יאמר אדם שע"ז יש בה ממש אומרים לו הרי
 לד לפון תורה תבנה אותו וזה העפע שנקראו גילי"ם ר"ת : אין להם יכולת לעשות
 מחילה זו"ש כי כל גליי העמים גילי"ם זה' שמים עשה ר"ל מזה מוכח שה' שמים עשה
 ולזה קראו המזריים לע"ז שלהם בעל' לפון שאומרי' יש בו יכולת לבנות לד לפון
 מים' ליקוטים מפרדם :

בא"א למה פתחה התורה בב"ית לרמוז שהעקר הוא עולם הבא שהוא ביתו של
 אדם כי העוה"ז הוא אורח נטעה ללון כמ"ש ע"פ ויבן לו בית וכו' א"א
 לענ"ד רמו לבית המ"ק ג' שקראו יעאע"ה בית שעומד עד העו' ולזה פתחה התורה
 בששת ימז"ר בב"ית לרמוז שהעקר העולם בית המקדש הג' שאינו חרב אבל ב'
 מקדשות נחבנו : שם :

ביום עשות ה' להים ארץ ושמים לריך להבין למה צעשה הקדים ארץ לשמים ובבד"ה
 הקדים שמים לארץ הנה ידוע הוא שהעולם הוא כדוריי והשמים מקיפים את
 הארץ מכל גדרין בשוה והארץ היא נקודה אמלעית לכל העולמות וכל דבר כדוריי בשעת
 המחיה הנקודה אמלעית קודמת לכל המקיפים אותה שאם לא תהיה הנקודה אמלעית
 לא יוכל הכדור להיות בשוה שכן תראה הרובה לעשות עגול ח' לריך לשם רגל המחוגה
 הח' בנקודה אמלעית וא' מסבב הרגל השני סביב וזוה תהיה מכוונת אותה נקודה
 באמלע העגול ממש ויהיה האויר שבין הנקודה לעגול שזה מכלל הארץ כן הארץ והשמים
 צעת עשה והיינו צעת שמתחם כאהל לשבת תיקן בתחלה הארץ שהיא הנקודה אמלעית

וסביב אותה נקודה מתח את השמים כדכתי' וימתחם כהלל לשבת ולכך הקדים בעשיה
 שהוא התיקון אך לשמים אבל בצריחה חומר שנעש' ממנו השמים הקדים לחומר שנעשה
 ממנו הארץ והתייה כהיה פלוגתא דאי' בנמרא חד אמר סוף בריאת העולם באמצעיותו
 וחד' תחילת בריאת העולם באמצעיותו ומקשה הגמ' בשלמא למ"ד תחילת העולם
 באמצעיותו היינו שדי שאמר לעולמו די אבל למאן דאמר סוף בריאת העולם באמצעיותו
 מהו שדי שאמר לעולמו די ומתוך שאמר די ללאותי ע"כ . והנה נראה שזולקי' בלו ב'
 פסוקים שדקדקנו לעיל מאן דאמר סוף בריאת העולם באמצעיותו דריש בראשית ברא
 בסיס את השמים ואת הארץ שקדם השמים לארץ א"כ סוף בריאת העולם הייתה באמצעיותו
 שהיה הארץ ומ"ד תחילת בריאת העו' באמצעיותו ס"ב שיעקר בריאת העולם היא העשיה
 שהיה התיקון ובעשיה התחיל בראך והח"ך שמים כדכתיב ביום עשות ה' להים ארץ ושמים
 מדהשתי' בראך שהוא האמצעות ש"מ שזחילת בריאת העולם באמצעיותו כפי מ"ש לעיל
 בעניין המחוגה אלל ת"ק דסביר שיעקר הבריאה היא הזמנת חומר השמים וארץ לכך
 אמר שסוף בריאת העולם הוא באמצעיותו לפי שבצריחה שהיא הזמנה קדמו הכתיב שמים
 לארץ : עוד יתכן לומר ע"ד האמת שבו ולא דברי להיס חיים ומד אמר חדא ומד אמר
 חדא ול"פ מאן דאמר תחילת בריאת העולם באמצעיותו והו מדבר בשעת הזמנת
 שתחילת הזמנתו הוא מנקודה אמצעית דהיינו שהינה נקודה וסביב אותה נקוד' היה מתרחב
 האויר דהיינו שהאויר החילון היה מביט בנקודה והיה מלא' עלמו מכל הדרין בשויו והינה
 אויר גדול אשר בתוכו נבראו כל העולמות והו שדי שאמר לעולמו די ומ"ד סוף העולם
 באמצעיותו הוא שפסה אחר הזמנתו שאמר שנעשה הכדור ה' להעמיד האור החילון שלא
 יחזור למקומו והוא הנקרא כדור הזמנתו אח"ך בקע גזר בכדור הזה והיה יורד האור
 ומגלגל בסוד כדור בתוך כדור עד שזא לנקודה אמצעית שהיא הארץ לזה אמר שסוף
 בריאת העולם באמצעיותו ומהו שדי א"פ שכבר לא נשא' מקום לבראת עוד כדי שיאמר
 שדי שאמר לעולמו די' שגלת שאמר לעולמו די משמע שעדיין יש מקום לבראת והוא אמר
 די לזה הוא מסרן שאמר די ללאותו לומר שאמר די לעולמות שבו מתלבש האהות ומשם
 ולמטה יהיו לברואיו והו שדי שאמר די ללאותו ע"כ . מש' דברי נחמיה :

בתולה

כחובתה מאתיים מניין לן דכתיב כמה"ר הבתולות והוא ר"ת כמה מהר
 הבתולה ר' . והר"מ אמר כי כמה עולה במ"ק ר' ע"ה יתבא א' ויש אס למקרא
 עכ"ל דהא ניחא למ"ד יש אס למקרא הו' חוספת א' שהוא אות ואל"ו ומ"ש טעריקון
 עניינו ר"ת דבין מניין האותיות ובין הר"ת הם מכונים בלשון טעריקון ורואים מלשון המשנה
 שאמר תקופות וגומטריאות פרפראות לחמה ול"א גם הר"ת מה שאמרו דגם הטעריקון
 הוא כלול בלשון גי' . מס' חומת ארץ :

בדברך

ה' שמים נעשו ר"ת במדת דין במדת רחמים . וכן האותיות הקדומות
 לאותיות שט"ן הם אותיות רח"ס ואס נכתוב סט"ן בס' הרי אותיות נח"ס
 הקדומות לסט"ן להגיד שהקדים הקב"ה רחמים לדין . ס' אגרת העיול :

מעם

שמכר עשו הבכורה משום דאין מהאבלים על בנו הבכור ואמר עשו כשימות לא
 יתאבל אביו עליו וא"כ אינו יכול להיות לו כפרה על עונותיו . מס' ווי העמודים :

בלעם

נאמר בו וילך שפי' ר"ת שומ"ר פתאי"ס ה' . כי היו ישראל כפתאים ותמימים

ולא היו יודעים תחבולות והנכלים שהיו מתנכלים כנגדם וכן היתה כונת בלעם
 לפחד את ישראל מרצויהם ולהפרידם באו' אולי וכל נכה זו וזהו שפ"י ש"ה פזור"ה
 ישראל"ה . אמ"ה שפ"י בר"ת פנים ואחור בעצו"ד פרך ישבעצו"ד ישראל"ה פע"ס
 שני"ת : כי בראותם בלעם ובלק שילאו ישראל ממזרים קודם תשלוש ת' שנים
 כברו שילאו מעלמם ויחזור ה' לשעבוד פרך בידם עד תשלוש ת' שנים ובראות כי נבערה
 מחשבתו אמר ה' מוניאם ממזרים ולא ילאו מעלמם נגד רגונו ית' כמו שחשבתי וכמ"ש
 בלק הנה עם ילא ממזרים שילא מעלמו . ס' תלפיות :

לא קם נביא בישראל כמשה אר"ל זל בנ' בישראל לא קם באו"הע קם ומנו בלעם ויש
 לתמוה מאחר שבישראל לא קם מה יש לנו באו"הע אס יקום או לאו וגם איך טוכל
 לומר שבלעם היה שקול כמרע"ה ח"ו לא יובן במשז"ל בנ' קמ"ב מומין הם שנבראו בעולם
 להיות צבני אדם ובלעם היו לו ב' מומין ידועים והם חוגר גס שחוס העין וכנגדו מרע"ה לא היו
 בו ב' מומין שנבדח בהם שנ' לא כהתה עיני ולא נס ליחו וליך יתכן שבלעם הרשע היו
 בו דוקא ב' מומין מקמ"ב מומין ומרע"ה היו בו ח"ו ק"ס מומין לא יובן כמ"ש לא ק"ס
 שאותם קם מומין לא היו במשה לא קם דהיינו מומין הנז' אבל באו"הע קם ומנו בלעם
 הק"ס מומין הנז' היו בבלעם והראיה בלע"ס בנ' קמ"ב מוכן לנו ראיה שהיו ק"ס מומין
 בבלעם עם ב' שמכרו למעלה . מספרי הקטן ס' שמחת מועדים :

ויודע דעת עליון מנ"ל שבלעם היה יודע דעת עליון לא יובן שבלעם בא"ת ב"ש הוא
 שד"י כזה בש השלך ב' וקח ש' ל"ע הם ק' הרי ד"ק השלך ק' וקח ד' י"מ השלך
 מ' וקח יו"ד משדי הרי לך שס שד"י מזה היה יודע דע' עליון מלד שס שד"י שבשמו .
 מספרי כ"ו ס' ישמח משה :

בלעם היה בן לבן הארמי בן הוא בס' באר מים חיים בס' בלק בס' לינו פה הלילה :

בלעם הוא א' מהמגויין שטלדו מהולים דכתיב מחזה שדי יחזה ואין ערל רואה פני
 שכניה ואין זה סתירה לרש"י שפ"י שהיה נופל על פניו לפי שהיה ערל ד"ל
 שנקרא ערל לפי שהיה קוסם באמתו ובא על אחותו כדכתיב ההסכן הסכנית וכתיב והיה
 למלך סוכנת והינה"ד נקרא ערל ולא שיש לו ערלה . א"א נמשכה ערלתו ונקרא בלעם
 נטריקון כל עם אהי אברהם שמו עלמו ואף בני ביתו כמו מלת בליעל נטריקון כל יעל
 ורש"י פי' בלי עול ופי' הראצ"ע עוד שהוא שם ופירושו רשע . ליקוטים מפר' :

בריה התיכון כתוב בתרגום המיוחס ליב"ע ע"פ והבריה התיכון כי אשל אברהם
 חתכוהו מלאכים והביאוהו לים סוף והיו אומרים לישראל שיקחוהו והיה נבזה
 ע' אמות ונעשה בריה התיכון למשכן והיה מהעגל כשמשוימן אותו ליכנס מהרמות
 והיה מתפשט כשמשקין המשכן . ס' דבש לפי :

ברזל דורשי רשומות אמרו כי ברז"ל ר"ת בלה"ם רח"ל זלפ"ה לא"ה . שס :

בהמה טהורה אין לה שיניים למעלה שהקב"ה עשה זכר לנפלאותיו שבהמה טהורה
 אין לה שיניים למעלה אבל יש לה שיניים למטה כלומר בריות של מכה יש

להם שיניו ושלמעלה אין להם שיניו . שס :
ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסוף עלך עמה אפ"ל בס"ד כונת הכתוב על השבת

בהקדים מ"ש הגאון מה"רר העשיל ז"ל על משו"ל במדרש ע"פ ברכת ה' היא תעשיר וכו'
 ע"פ שבת והכלי קאמר ראו נא גודל ענין שבת כמ"ש רז"ל עשירים צמח הם זוכים
 מפני שמכבדים את השבת וז"ל ברכת ה' היא תעשיר היינו שבת אבל ע"י העושר
 מוסיף אדם עלב ודאגה כמ"ש אין אדם מת וחלי תאוה בידו כיגד יש לו מגם
 רוגה מאתיים וכו' אמרו באבות מרבה נכסים מרבה דאגה אבל הכל ע"י השבת
 לא יוסיף עלב עמה כי יתנו לו שיפור זה נכון . מס' אהבת עולם :

באו"א כ"ל אנה עבדא המחבר בס"ד כונת הפ' ברכת ה' הי"ת ולא יוסיף
 וכו' דה"ל אהם יהיה האדם רגוי לפני ה' אז יזכרו ה' לזכרים זכרים
 שהם עיקר הברכה כי כן זכר בני' ברכ"ה . ולא יוסיף עלב דהיינו שלא יבוא
 לו נקיבה שהיא יגון ואנחה וכן נקיבה בני' מ"ק שרבה לתת לה הנידווייא
 והולאה רבה עד שישיאנה ויחסר מזונו על ידם של נקיבות ובודאי יתעלב על
 חסרון המזון . אבל ע"י שיש לו זכרים יקחו בניו הזכרים עם הנידווייא ואז
 יהיה עשיר וישמח :

ביום טובים היה בטוב כ"ל אנה עבדא בס"ד כונת הפ' רומז לענין עשיית המלות
 ומזכיר לאדם שיעשה מלות עד שקוף חי צעורה הגרמז ליום לזה אמר ביום
 ז"ל צעור"י טובים שקרא ה' ליום כי טוב וזהו ביום טובים בעיה"ז היה בטוב תרבה
 לעשות מלות ומעשים טובים עד אשר לא יבואו ימי הרעה הוא יום המיתה המשולים
 ללילה שאין בהם חפץ כי אם עד שהי' צעור"י יעשה מלות ואז בלאחז מעשה"ז לטוב"ב
 יהיה בטוב :

באו"א כ"ל בס"ד אנה עבדא כונת הפ' ביום טובים היה בטוב הפ' הזה רומז על
 האדם לקיים פריה ורביה להוליד בנים לעבודתו יתברך שיעשו מעשים טובים
 בעולם והרמז הוא ס"ת הפ' המ' הוא בני' ז"ן ואם יהיה כונתו טובה שיא אשה לשם
 פריה ורביה להוליד בנים ללמדם טובות ותורה הקב"ה יזכה להוליד בן להוליא מחשבתו
 לפועל ואזי חשוב אהיה אפילו שמת קלו לא מת כמאז"ל על פ' ויחי יעקב מה זרעו
 בחיים אף הוא בחיים וחי אקרי תדיר והרמז הוא צפ' המ' בי"ז טו"ב הי"ה בטו"ב ז"ר"ת
 בני' ח"י חי צעור"הו וחי צעור"הב :

ברכת הלבנה אין מצרכים בליל שבת משום שיש תחומין למעלה מעשרה ובה שמקדש
 ממשיך השכינה לוי וכלו השכינה בא נגדו אז הוא נגד השכינה וא"כ מלה
 גוררת עבירה מטעם דיש תחומים למעלה מעשרה עוד טעם דהוי כמו קדושין ואין מקדשין
 בשבת עוד דאין מקדשין משום קבלת עדות ואין מקבלים עדות בלילה . מס' פתח האהל :

בן סירא הוא יהושע בן סרק בן בנו של יהושע בן יהודק הכהן הגדול והוא
 חיבר משלים וחידות ונמלא מהם מוזכרים בגמרא הגם כי ראיתי מדרש אומר כי בן
 סירא היה בנו של ירמיהו . **אמ"ה** אפשר שהיו ב' בן סירא שחיברו משלי' וחידות ועל
 שם הראשון שהיה נקרא בן סירא וחיבר משלים וחידות קראו לשני שגם הוא
 חיבר כמוהו משלים וחידות בשם בן סירא . תלפיות :

שם איש אשה בן בת הם כנגד ד' אותיות הוי"ה צ"ה שהרי אותיותיהם עשרה כנגד
 מילוי הו"ה הרי י"ד . מילוי איש אשה בן בת מה בף יוד שין בף שין הא בית

מן בית תו הרי כ"ה איתיות עם י"ד המ' הרי מ"ב זהו שאמר בר"מ בפ' לו כל מי שיש לו בן ובה רמוז בו שם הו"יה שלם :

פליאה בלתי תורה כולה איתיות שכלא תנין הם סימן **מלאכת סו"פר** ובלו בנ' תנין והם **שעט"נוגיץ**. ובלו בתג א' והם **בר"ה חק"י** :

באותיות התורה בכלם רמוז שם הו"יה ב"ה כוה א' תמלא י' מלמעלה וי' מלמטה וא"ו באמצע עולה כ"ו כמספר הו"יה ב"ה . **ב'** תמלא בה ג' וו"ין ולורת ח' הרי כ"ו :

ג' יש בה ב' וו"ין וי"וד בהחתימה ויש בה לורת ד' הרי כ"ו :

ד' דומה לג' ויש בה כ"ו :

ה' יש בה ד' וי"וד באמצע ויש בה ב' וו"ין כ"ו :

ו' יש ב' יוד"ין קוד למעלה וא"ו באמצע הרי כ"ו :

ז' יש לה בראשה יו"ד מלד זה וי"וד מלד זה וא"ו באמצע הרי כ"ו :

ח' כמו ב' הרי כ"ו :

ט' לורתה כ"ו ממש :

י' לריך לה כמו קוד למעלה וכמו קוד מלמטה וכעמוד באמצע הרי כ"ו :

כ' כלורת ב' וח' הרי כ"ו :

ל' לורת כ"ו :

מ' פתוחה יש בה לורת כ"ו :

ם' וס' ג"כ יש בה לורת כ"ו :

נ' יש בה לורת י' בראשה וב' וו"ין ולורת ד' הרי כ"ו :

ן' פשוטה כמו וא"ו הרי כ"ו :

ע' יש בה ב' יוד"ין וא"ו הרי כ"ו : **פ'** יש בה לורת כ"ו : **צ"י** כמו עי"ן הרי כ"ו : **ק'** כלמ"ד : **ך'** כמו ד' עם הקוד שבראשו הרי כ"ו : **ש"י** יש ב' ג' וו"ין ולורת ח' הרי כ"ו **ת'** יש בסופה לור' יו"ד ולורת דלת וב' וו"ין הרי כ"ו : **אמ"ה** הגה שם הו"יה הוא נשמה לכל האותיות שהרי בכל אות רמוז בה שם הו"יה כמרו' נשמה שהיא כלולה בכל אברי האדם ומכאן תראה מעלת האדם שבגופו רמוזת כל האותיות כגודע מספרי המקובלים ז"ל ונמלא דנפשו של אדם היא כמו נרתק לאותיות והאותיות הם נרתק לשמות ההויה נמלא שבכל אברי האדם יש נשמה ונשמה לנשמה ראה מכאן דכיון שבכל אבר ואבר רמוזתם אות שבתורה ובאות כלול בה שם הו"יה כמה פוגם החוטא באיזה אבר שבו שפוגם בשם הו"יה ח"ו וכיון שכן מסתלקים מאבריו שמות הקודש הנכללים בהם

והוא כס"ת שאותיותיו מפותטשות והוא פסול ולריך גניזה בקרקע זהו שאח"זל רשעים
בחייהם קרויים מתים וראויים לקבורם בחייהם עד שיחזרו בתשוב' ויתקנו עצמם כס"ת זו
שתיקונו על ידי העצרת קולמוס והוא חוזר להכשרו הראשון . עס :

בסדר הלמוד פי' הר' חיים לפאן ז"ל מאדם עד משה היו כ"ה דורות לכן תלמיד
חכם אין ללמד לא כ"ה תלמידים והרב כ"ו תלמידים נגד עס הו"ה ב"ה
מספרו כ"ו וכנגדם כ"ו כי לעולם חסדו ע"כ :

בת תחילה סימן יפה לבנים ופי' המפרשים כשיבואו אחריה בני זכרים שאינם באים
לידי קנאה ושנאה בשביל חלק הבכורה ויפה להם . **א"א** שהיא מגדל' ונושאת
כשאמה מתעסקת בלרכי הבית או הולכת לבי"ה או לבית אחר **א"א** בת אם
הזריעה הבת הנשואה תחלה סימן יפה לבנים שתביא בניו ורמזו המפרשים אותיות שניות
של אם בן ח"ר בת תחלה היינו האם בתחלה סימן יפה לבן . **א"א** בת תחלה ר"ל
בתחלת אותיות בת אם אם בערה בה אהבת בעלה סימן יפה להביא בני זכרים
שמזרעת תחלה . **א"א** בת בתחלה לן תרגומה בת אם בת בתחלת הלילה ואח"ך בחנות
שישמש והוא זכר ואם זיכהו ה' מקיים מצות פריה ורביה לביא דכ"ע והביא ב'
זכרים וא' נקיבה או אותה הבת חשובה כזכר ויותר . ח"ר ואת עליה על כולנה ואת ג'
הב"ת ועוד שהבית מתבדק בשבילה כמ"ש ברוכה את לה' בתי . ובפרט אם זיכהו ה' יתברך
והשיאה לת"ח או לירא שמים אז הוא מובטח לכל היעודים שאז"ל המשיח בתי לת"ח וכו'
א"א ארו"ל בתי זו אשתו שאם תחליף אותיות בתי אותיות הקודמו' הם אשה . ח"ר
הכל מן האשה כל עם האותיות גי' ב"ן לומר הבן מן האשה שמזרעת תחילה . עס'
ליקוטים מפרדם :

באו"א נלע"ד כס"ד אנה עבדא בת תחלה סימן יפה לבנים . דהיינו האשה והאיש
בתחלת הזיווג על הרוב אינם מכוונים לשם שמים לפי רוב תאוותם תאוות
המשגל ואז אותו הוולד יהיה רע מעללים לפי מחשבת אביו ואמו ומקלות יע"א"עה ויכחו
ואם בתחלה תלד האשה בת אז כל הסיגים יסיו לאותה הבת ועד שאח"ך יולידו זכר ישבר כח
תאוותם ואפשר שיכוונו בזיוגם לשם שמים ואזי אותו הוולד יהיה לדיק ות"ח זהו בת תחלה
סימן יפה לבנים ר"ת עס לס"י והוא ר"ת לפור"קקן סבר"ית ה' שיהיה מקוה הבן
הוא לתשועת ה' כל עת וזמן ולא לפנייה אחרת . גם לס"י בני' ק' הוא רמז על הקדושה
שיהיה הבן ההוא קדוש מרחם :

כשנכנס ר"א לבקר את ר"ח א"ל רכב להים רבותיים הוא ירפא לך רכב ר"ת
רופא . כל בשר . שהרפואה ע"י אדם היא ע"י לער וסממנים אם ישנה או

מושח בבשרו גם בשכר הרבה אבל כשרפואה ע"י י"ת בלי לער ובחיים ח"ר שכי"ה גי'
רופ"א חנ"ס . גי' שפ"ה רמזו שיהלל להקב"ה בפיו ובשפתיו על ששלה לו היסורים ורופאו
שלא ע"י לער . ורמזו הרופא לשכרי לב ר"ת הל"ל רמז שיהלל לה' וכו' . ליקוטים מפרדם :

באר אמרו עליו שירה ולא על המן והאי טעמא שרז"ל שהיו טועמים בבאר כל מיני
משקין שמן ודבש יין וחלב ותמאה ח"ש ויניקוהו דבש מסלע ושמן מחלמים לור
ויין דרכו שמשמח למי שוכה בו ואומר שירה ונרמזו כל לו בפ' זה דבש ושמן תמאה בקה
וחלב לאן וכו' . ודס ענב תשחה חמר זה היין ולזה אמרו שירה לפי שטעמו טעם יין שמשמח

להים ואנשים . וסימן ליכול ולחדי ליכול המן ולח"די ר"ם ולשמות חלב דבש יין . וקרא
באר על שם שדוקרים אותה ע"י כלי ברזל להוציא מימיה מלשון וברא אותם בחרבותם
יהיא הפוכה ברא' אותיות באר . שם :

טעם שאו"ע נבראו בצורת ישרא' והרי הם עומדים ועובדים ע"י ולמה בראם בללמו
הלא אין דרך העבד לעבוד למשרתי ותירלו המפרשי' משום שנינו בריה שלא
יאמרו ב' רשויות ח"ו וזה רמז להגיד כי ישר ה' ואין עוד מלבדו ולזה יורי ולא עולתה זו
שנייר כל העולם בצורה אחת עוד תירן מפני הגרים שלעתיד יתגיירו ואלו אין זריך לברא
להם טרה חדשה . וזה רמז והיה בצורה של כל העולם בשוה לפי שעקב תשמעון ר"ל
שכסוף תשמעון וכו' כולכם ונהיו גרים וזה רמז ח"י ה' לא שניתו וכו' ר"ל לא שניתו
זרת הגרים בצורה אחרת לפי כנ"י לא בליחס וזוה אין מקבלים גרים מן התרמודים שם :

כשברא הקב"ה את האדם נמלך במלאכים וי"א נמלך בנשמה שנאמר נעשה אדם
מכאן למדנו שגוף שלו שלא נברא וי"א נמלך בנשמה' הגדיקים ואמרו יברא לך
כשחושפים העולם נוכל לדיק ח' ומכפר על הדור לפי שפלדיק אמר יברא . שם :

טעם שזריך לשייר פת על השולחן כדי לברך עליה ברהמ"ז ורמז לא תשא את שם ה'
לשוא אותיות שו"א בא"ה ב"ש הם בפ"ת רמז שבובר על לא תשא ולריך לבין
בברכה כשאומר אדנות בפה יחשוב הו"ה במחשבתו גי' ז"א ועפ"ז רמזו המפרשים
ממעמקים קראתיך ה' ככתוב הו"ה אד"ני שמעה בקולי שמוציא מפיו אדנות ואלו גי' ז"א
ח"ר הפ' לירחי ה' ולחשבי שמו הו"ה במחשבתם . שם :

איתא בפליאה לאלה משה נכנס לא היו ישרא' רשאים לאכול בשר ע"כ . והוא תמוה
ופי' המפ' עפמ"ז לו משה נכנס לארץ היו ישרא' לומדי' תורה בנקל ואין להם
תשות כח זה וע"י שהם מתקשים בה נקראת תושיה שמתש כוחם ולזה רשאים לאכול בשר
באבר מחזיק אבר . ולפי"ז יע"ן מאמר זה ואפשר לזה אמרו ע"ה אסור לאכול בשר שג'
זאת תורת הכהן עוסק בתורה שמתשת כוחו ולזה אסור לשחוט בעל חי כדי לאכול בשר
דמאי חיות דהרי הוא כבהמה . ועפ"ז חפ"ל כ' באיוב האם אין עזרתי כי ותושיה נדחה
ממני דאשתו התורני' נקראת עור ולזה אמר ולפי שאין עזרתי כי היא הסורה ולזה תושיה
נידחה ממני שאין מתיש כוחי . שם :

בנים שהניקה שרה דכתיב מי מלל לאברהם הניקה בניס שרה כולם נתגיירו ואל
תתמה בדבר הרי את מולא בליפז ע"י שנתגדל בחיקו של יצחק נעשה לדיק
וזכה ששרה עליו רוח"ק אמ"ה היינו דאמרין במדרש חלב מטמא חלב מטמא וכו' . וזיון
שהניקו חלב טהור זהו הסיבה שנתגיירו דוגמתו של אנטונינוס שנתגייר ע"י שהניק חלב
טהור מאמו של ר' הקדוש דאחי' במדר' וכו' . תלפיות :

בת קול מברות ואומרת בת פ' לפ' אבל לא מצינו בת קול מברות בלמון ולמנה כי
חינם מן השמים והם נשמות עבושות אבל זיווג ראשון הוא מן השמים וכו' וזהו
שכ"ג נאסרת לו למנה מפני שמזבח מוריד עליו דמעו' ואין מקום לחול הברכה והברכה
נמשכה ממנו . ס' טוב לעינים :

בת קול מהו בת קול י"א שלא היו שומעים. קול היונה מן השמים לא מתוך אהו קול יולא קול אחר כמו פעמים האדם מכה בכה ושומע קול אחר היונה ממנו למרחוק ואהו קול היו שומעים לכך קוראים אותו בת קול . תוספות מס' סנהדרין פ"א עכ"ל :

ברוך שאמר הוא פ"ו טובות ע"י שפיל פיתקה משמייה לכך לא ישנה הסדר ויאמר בפ"ה עמו שהוא בגי' פ"ו . ועי"ז זכה לישב בג"ע בכתר של פ"ז כשאומר בטובה ובעמידה . ויש בו עשר ברכות נגד עשרה מאמרות שנברא העולם ויאמר בהשבתות התי"ו בחיריק . ויאחו ב' ליליות עפ"י הסוד עד אחר ק"ש : מס' זכורה :

ובת איש כהן כי תחל וכו' באל תשרף אפי' דקא רמו בזה על הנשמה שהיא . בתו של שם הגדול ב"ה שהוא כ"ג א"ס תחל לזנות בעלת יל"הר היא פוגמ' בישיבה של מעלה ולכן באל של גיהנם תשרף ושומר נפשו יתגבר על ילרו . וגם רמו למ"ש עון חילול ה' אין לו תקנה לא במיתה והיינו אומרו את אביה היא מחללת בעון ח"ה או באל של מס' מ' תשרף שריפת גשמה וגוף קיים וגם אפי' דרמו א"ס פגע כך הוי מגול מושכהו לכו"המך והיינו אומרו כי תחל לזנות שפגע כך מגול זה ומסית אותו לעבור ע"ד קומו מאי תקנתיה יתפא' באל של ד'ת שג' הלא כה דברי כהן דמגנא ומללא ושורפת היל"הר . מס' דרש טוב :

ביום טובה היה בטוב וציוס רעה ראה גא"ז לעומת זה עשה הלאים . עד שלא ימלא האדם אחריו מאומה ע"כ . יוצן ע"פ מה שהביא מרן ב"י מה שחקר הרוקח דמה מועיל למת שטושים לזקה בעבורו ותי' דאם כשהיה בחיים רודף לזקה וחסד אז יועיל ואם לאו לא והיינו אומרו א"ס ציוס טובה יהיה בטוב והוא וותרן במילי דשמייה טוב ומטיב לבריות אז ציוס רע' רעת המיתה ויחלקו לזקה בעבורו אז ראה שיזכה לראות נח"ר בה בעו"הב וה' תשבה לטובה . כלו הוא בעלמו עשה ואמר גא"ז לעומת זה וכו' ר"ל דזו היא דרך ישרה שעשה הלאים שיבור לו האדם דבלא"ס לא ימלא האדם מהלזקה שיעשו אחריו מאומה אבל א"ס כשהיה בחיים הוא בטוב אז תועיל לו מה שיעשו לו ציוס רעה . שם :

אל תירא כי ישעיר איש כי ירבה כבוד ביתו . איתא במס' והביאו ס' בגדי אהרן אל ר"ן לזניה אוקירו לגשייכו כי הכי דתתערתו ו"ש א תירא כי ישעיר איש כי ירבה כבוד ביתו והיינו א תתשוב כי הוא לדיק יותר ממך לכן עשה את כל הכבוד הזה דאין זה מופת חותך די"ל שנתעשר מפני כי ירבה כבוד ביתו וז אשתו :

בלבי לפנתי אמרתך וכו' ברוך אתה ה' למדני חוקך בשפתי סיפרתי וכו' . שמעתי משם הר' יחזק לומצורו וז"ל שהקשה דמעקרא אמר לפנתי ולבסוף סיפרתי ותו מה קשר יש לפסוקים לו ותי' עמ"ש הפוסקים שאסור לקרות בד"ת בלא ברכה אבל הרסור מותר ו"ש בלבי לפנתי אמרתך למען כו' שאסור לקרות בלא ברכה אבל כשאני מצדך ואומר בא"י למדני חוקך אז בשפתי סיפרתי וכו' . **עוד** שמעתי מה שהקשו הפוסקים היאך מותר לרכוב על הפרדה והלא דברים ק"ו . ומה שני מיני בהמה קשורים אסורים בהגנה פרד שהוא משני מינים לא כ"ש דאסורים ותי' שכיון שהנהגת ב' מיני בהמה אסרתם התורה בלי טעם וחקה היא אין דנין מהם בק"ו והביאו לזה ראייה וכו' ו"ש בלבי לפנתי אמרתך שלא לעשות ק"ו לאסור הפרדה

למען לא אחטא-לך לחסור את המותר אבל בא"י למדני חוקך לפצין טעם הדבר או לא
תהיה חקה ואז בשפתי סיפרתי כל משפטי פיך . ס' בגדי אהרן :

בית הכנסת הטעם שנקרא בית הכנסת ולא בית תפילה או בית עס או בית תורה
וכדומה . אל יובן לענ"ד צס"ד אלא עבדא המחבר בדרך מוסר דאכנסת בבית
הכנס' יחשוב עלמנו כעני שבעיניים ואפי' שהוא עשיר גדול לפי שאין עשרות וצבחות לפניו
ית' חשובה לשם דבר רק יהיה כעני שחוזר על הפתחים שראשו כפוף מצושתו מטעם
דאחיל מדלחו דיליה בהיות לאסתכלי באפיה כן יהיה הנכנס לבית הכנסת ראשו כפוף
כאגמון ויכתוס פיו שלא ידבר דברים בטלים בבית הכנסת וצפרע בשעת התפילה וכו' כי
כן ביה"ת כנס"ת צמ"ק בגי' ד"ך לכון עני אלא להיות מתפלל ולמד בו כי כן ד"ך למפרע
כ"ד שילמוד בו תורה ומי שאינו מתפלל בו ואינו לומד בו עליו נאמר המתפלל אחורי בית הכנסת
נקרא רשע דהיינו בזרק מורא וכבוד צי"הכג אחרי גיוו ואינו מפחד ממי ששכן בו הרי
ודאי רשע הוא והרמוז הוא בבית הכנסת מרומז כזה בית יוד תוי הה כף טון סמך תוי .
דהיינו אותיות שאחורי מילוי בית הכנסת שהם ת' ד' ו' ה' ק' ו' ק' ו' ה' הם בגי' רש"ע
וחכו הכוונה המתפלל אחורי בית הכנסת דהיינו אחורי המו' כנו' נקרא רשע והזהיר בכבוד
בית הכנסת וכולם פיו בשעת התפילה שלא לדבר דברים בטלי' זכה לרחות זרע ויאריך
ימים וכמ"ש הר' דרך משה דהמדבר בבית הכנסת גורם שימותו בניו צ"מ ולא יאריכו
ימים ודמס מידו ידרש צ"מ שהוא היה הסיבה אבל הזהיר בכבוד בית הכנסת זכה שלא
ימותו בניו ויגיעו לימי זקנה ושיבה ע"י שתיקה צבי"הכג והרמוז הוא שיצ"ה ר"ת שתיק"ה
יפ"ה בשע"ת התפילה . ואז גם עד זקנה ושיבה להיס ג' יעזבו :

באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם . רמוז למנות הפילין כי הגה איתא בזוהר אברהם
זילחק חפרו את הבאר היא מנות הפילין וכן גבי יעאע"ה מקלות צרהמים היא
מנות תפילין עי"ש וכו' באר זו מנות תפילין חפרוה שרים רש"י ז"ל ור"ת ז"ל כל א' וא'
תפילין גם באותיות שרים יש רש"י ומ' רמוז לר"ת כרוה נדיבי העם שלובשים רש"י ור"ת ס
ולא כל ישרא' במחוקק במשעטתם הלכה למשה מחוקק זה משה דכתוב כי הם חלקת
מחוקק ספון . מס' ללח רכב :

כי חצנה בית חדש ועשית מעקה לגגך וכו' כי יפול הטפל ממנו . רמוז בניין חדש זה
העוסק בחזרה וכל יום ויום נראה צעיוו כלו היום חדשים שניתנו מה"ס כמו
שדחו"ל היום על לצדך שיהיו ר"ת מחודשים לפיך מה"ס . ועשית מעקה לגגך שחששה
סיגים וגדרים למנות כמו שניות לעריות כמו המעקה שהוא גדר וסיג שלא יפלו מהגג כן
גדרים לתורה שלא יגעו צעיקר . ולא תשים דמים צביתוך למשו"ל ע"פ כי רבים חללים
הפילה זה ח"ח שלא הגיע להוראה ומורה . ועלומים כל הרוגיה זה שמגיע להוראה ואינו
מורה . וא"כ השני דרכים המו' הם דמים כי מי שהוא ת"ח ואינו מגיע להוראה ומורה
כתוב ועלומים כל וכו' וזהו ולא תשים דמים צביתוך לא זה ולא זה כי יפול הטפל
ממנו וזכאמור . שם :

באר כ"ל צס"ד אלא עבדא המחבר . כי חצנה בית חדש וכו' דהאדם נקרא ביה"ת
ואצרי הגוף הם כלי הבית והאדם שבא לעו"הו הוא גוף חדש דהיינו בית חדש
ולריך שיקיים התורה ומנותיה כי התורה מטונה לשם הוי"ה צ"ה כדאי' בזה"ק

אורייתא כולה שמה דקוב"ה איהו ח"ש ועשית מעקה לנגך גג"ך בני' כ"ו מספר הוי"ה
 ב"ה ומעקה הם המלות שיעשה מעקה המלות לתורה והרמו שמעתי מהשד"ר ירושה"ז
 חיים יחזק הכהן עראב נר"ו ח"ל מעק"ה ר"ת מחט"ת עניי"ס קיו"ס הממו"ן ועפ"י
 דבריו יע"ן הר"ת באופן אחר מעק"ה ר"ת מחט"ת עניי"ס קיו"ס התור"ה דהיינו ע"י
 מלות אז תקייס התורה ואם לא יעשה המלות גורם לעניים שימותו ברעב כדא' בנמרח
 חשניה גבי חוני המעגל שלא הספיק לתת לעני יומה העני חיה אומרו ולא תשים דמים
 בבתיך דהיינו דמי העניים כי יפול הטפל ממנו דהיינו כל אבר שלא תשים בו
 מלות השייכים להם אותו האבר יהיה גבל בתחית המחים :

שנים איש ואשתו למה גבי אדם ובהמה כתיב איש ואשתו וגבי עופות כתיב זכר
 ונקיבה ופי' הר' תולדות יחזק קארו ז"ל נשא על זה והשיב כי תולדות
 אדם ובהמה שוים לכן כתיב איש ואשתו וכל העופות מטילים בינים לכן כתיב זכר
 ונקיבה ור' חזקוני כתב לבי זכרות ונקבות האדם ובהמה נראים של עופו'
 אינם נראים לכן נאמר בהם זכר ונקיבה :

הברכות כשברך יחזק את יעקב נטלם יעקב דין וכהלכה ובכל החיזוקים
 כדי שלא יערער עליהם עשו מחילה כח ופסק דין שיוכל ליעלם
 מיעקב ועפ"י פי' הר' רי"ה טוב זיע"א בפ' כשמוע עשו את דברי אביו וכו'
 ויאמר לאביו ברכני גם אני אבי לכהורה י"ל דאיך עשו שהוא גם ורע בליעל
 תיקף ומיד יודה בצרכה של יעקב ויאמר ברכני גם אני אבי דמדברים לו מוכח שהודה
 בצרכה של יעקב לא שרונה שגם לו יברך ומה גם דעשה עלמנו בזה טפל ליעקב דכן
 השמע לשון גם שאל' ברכני גם אני והלא היה לו תחילת הכל לטעון עשה לימחא
 שיעקב לקח הברכות במרמה ולא זכה בהם והיה לריך לחזור בהם יחזק ח"ו ולעשות
 בו משפט ח"ו על הרמאות ושיחזור ויברך באותם הברכות לו דווקא ואיך תיקף הודה
 ולא טען כלום ואדרבה עשה עלמנו טפל ואמר גם אני ויובן בס"ד טעם לזה והנה
 תחלה נקדים מ"ש המדרש והביאו הר' חיד"א ז"ל ח"ל כיון שהזכיר לו בשר בכה ואמר
 אני שנתן לי עדשים לקח בכרתי אתה שהאכילך בשר לכ"ש עכ"ל ע"ש והנה לכאורה
 דברי עשו לו לריך הבנה דמדבריו משמע שחשב את אביו שידע בו שהוא יעקב וברכו
 מכה ששיחו בצבר שהביא לו דכן משמיעים דבריו שאל' אתה שהאכילך בשר לכ"ש
 שתתן לו הברכות ואי לאו הכי כוננו מאי כ"ש הוא דקא אל' ואיך יתכן לו זאת שחשב את
 אביו שידע בו שהוא יעקב וזיך אותו ולא עמד בדיבורו שהצטיח לעשו בשביל בשר שהביא
 לו ומה גם דהרי גם עשו הוא הלך להביא לו בשר ואמנם יובן בס"ד שעשו ראה מה
 שעשה לו יעאע"ה בעת שקנה ממנו הנכורה שעשה המכר חזק ואומץ ככל דרכי ההקנאות
 דבשבוטה ג"כ כדי ללאת ידי חובת כל הסברות ושיהיה המכר קיים ואומץ כפי הדין ליבא
 דכ"ע ומזה הבין והכריח בדעתו שיעאע"ה כ"ך ממונו חביב עליו דמשום כדי שלא
 להפסיד העדשים על חניס עשה המכירה חזקה כפי הדין ככל דרכי ההקנאות כדי
 שאח"ך לא יוכל עשו לטעון ולערער על מכירת הנכורה ואי לא יהיה חכילת העדשים
 שהאכילו על חניס כי עשו מרוב שהבטחה הייתה בזויה אללו כדכתיב ויבן עשו את
 הנכורה לכן לא נכנס בדעתו שהחזוקים שעשה יעקב בשביל יקר הנכורה כדי להחזיק
 בה לא חשב שיעקב מדל עלמנו אין לו כל כך חפץ בנכורה ורק בשביל כדי שלא להפסיד

עדשים בחינם עשה זאת והנה עתה כשהבין שיעקב בא במרמה ולקח הברכות לא
 ננטע מזה כל כך כי אמר ודאי יש לו טענה גדולה לטעון על יעקב ולחזור
 ולקח ממנו הברכות מאחר שילחק ברכו בטעות ח"ו שכל במרמה וחשב שהוא עשו
 ובודאי שלא קנה הברכות ואמנם כיון ששמע שהבין יעקב לילחק בשר החייל לנשוק
 ולבכר כי אמר ודאי כבר נד ודאי יען כי אני יודע ביעקב שממנו חביב עליו ולא
 שזו חזי בכדי יען שאני רואה בעת שנתן לי עדשים לא קיבל ליתן בחינם לא
 עשה כמה חיזוקים בדרכי הקבלות ולקח הברכה כפי הדין במעט עדשים ואם על
 מעט עדשים כל כך הקפיד שלא יפסידם בחינם ועשה לזה כמה חיזוקים עד שלקח
 הברכה כפי הדין אתה שהחליך בשר שהוא שוה ממון יותר מעדשים לכ"ס שעשה כמה
 מיני חיזוקים כפי הדין באופן שלא אוכל לערער עליו אח"ך כי הוא ת"ח ומי יודע מה
 עשה המלאות וחיזוקים כדי לקיים הברכות בידו כפי הדין ולבטל טענתו כי ודאי לא נעלם
 מעיני יעקב שיש לי אח"ך טענה כזאת עליו ואיך יקבל להפסיד בשר על חינם ובודאי
 עשה חיזוקים ועניינים המושגלים לפי"ד כדי לבטל מעליו אח"ך כל מיני ערעור ולכך בכה
 שידע בזה שודאי לא נשאר בידו טענה על יעקב שודאי יעקב עשה העניין חזק כפי הדין
 בקשר אחיך ולכן השתא אחר שבעה תיקף וימד אמר ברכני גם אני חבי שהודה בברכות
 של יעקב כי אמר מה לי לערער ואח"ך יבוא יעקב ויסתור ערעורו בכמה חבילות
 של סברות וטענות המושגלים לפי"ד ומי יבוא אחרי המלך ובפרט שיעקב חכם ועשו
 ע"ה ולכן אמר עשו בדעתו יותר טוב הוא להודות בברכה יעקב ולבקש ברכה אחרת
 לעלמי ולא עת לעסוק עתה בטענות ותביעות עם יעקב ואח"ך ילא קרח מכאן ומכאן
 ולכן תיקף סודה ואמר ברכני גם אני חבי :

ויאמר בה מי את הגידי נא לי היש בית אביך מקום לנו ללון . יובן בס"ד דרך
 רמז הנה הי"ט אומר לנשמה שימי על לבך בה מי את כי הלא את חלק
 הוא ממעל בזה כל הקב"ה כנ"י ולכן הגידי נא לי הגידי לשון המשכה מלשון מהר די טר
 גידי ונפיק וכו' והנה הגידי נא לי המשיכי אותי לך לעזרתך . **אך** יובן כ"א ל"י גי' הו"יה
 אר"י והכוונה המשיכי ב' שמות הנו' ותיחדי אותם בתורה ותפילה ועי"ז היש בית אביך
 רמז לבט"ן גי' ולשון הקדושה כמניין הי"ש שהם מספר ז' פעמים אדם שלריך לעלות למעלה
 במקומם וי"ש הי"ש רמז לשט"ן גי' ולשון בית אביך אזי יתבררו ויהיו בית אביך שבשמים
 אולר ה' יבוא ואלו ממילא ע"י כן יהיה מקום לנו ללון הוא בית ג' שיבנה בב"א
 ותאמר לוי הכשמה בת בתול' אטובי ידעתי שבתו כל א אטובי ולריכה אני לתקן כל
 זאת בן מלכה רמז למ"ש רז"ל כל ישרא בני מלכים הם וזהו בן מלכה קרי ביה
 מלכה מ' נפת"ח לשון מלכות אשר ילדה לגחור רמז לרפ"ח מיטוין כי הוא"ז של
 לגחור אינו יולד במצטא וממלא כתיבת לגחור"ר בגי' רפ"ח וזהו בן מלכה אשר ילדה
 לגחור מס' אדרת ג'יהו מהר"ר רי"ח טוב זלה"ה :

ברכות הטובה הבו אוכליה ומה כשרון לבעליה כי אם ראות עיניו ע"ד משל
 כשהאורח אוכל אלל בעה"ב מה חילוק בין האורח לבעה"ב כי אם ראות
 עיניו כי המלכה לשולחן אחרים עולם חסד בעדו ודוק היטב מס' קהלת משה :

ברכת המזון טענה כוס א יטעוך פוסקים האחרונים בברהמ"ז בג' טעונים

כוס וכו' הא כל בהמ"ז לריך כוס אפי' ביחד והעם כי מלכות נקרא כוס וסינו לעולם
 מקבלת (ונראה שהיה סוד שארז"ל בחולין דף פ"ז שנים של ברכה שיה מ' זכובים כי כל
 ספירות בכללות עשר והבן ומן ג' ספירות חג"ת או מן גה"י ומן מלכות שהוא הכוס
 נמצא כל ספירה מתנת עשרה זכובים ולזה כל זמן שיש זמן יש כוס כוס יושפות אשה
 וכשם ה' אקרא ודע זה) ומ"ש צעל הגדוד יחיד א"ל שהוא מטעם וסברא שכתב ב'
 חסמוך עליו . כו"ם מלא כזה כ"ף וא"ו סמ"ך גי' ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן הלל מלא
 ברכת ה' דסינו ה' במילואו לפיכך טוב לבין בד' מילואים לו בשעה שהוא ממלא
 כוסו לברהמ"ז . מס' שער שבקדושה :

בני נרוים יוחז ואבישי ועשה ב' הם בני קרח אסיר ולקנה ואבישאף ותמצא שמוחם
 רמחיים נרויה בג' קרח עם המלה ולא הזכר אביסם כי עלו מן הארמה בלא טולדו
 פעם אחרת בלי אשה ובני אדמה היו ונרויה כדאמרין מן המינר קראתי יה ועמדו בני'
 ולכן נהרנו שלושם לחיוקם כי גם היו בעיניה עם אביהם והנה לא יתמיד . מס' גילגולי
 נשמות : **רבי** בון אמרו במד' קהלת ע"פ מתיקה שנת העיבוד בד דמך ר' בון וכו' מה
 עשה המלך משהו בידו והיה מטייל עמו ארובות וקלרות וכו' ר' בון הוא ירבעם
 הנאמר בו אתי ואתה ובן ישי נטייל בג"ע :

בנדל הדבר הזה יברך ה' אהך נ"ל אגא עבדא בס"ד הברכה שיברכהו הוא זכות
 התורה כי אין דבר לא תורה שג' בדבר ה' שמים נעשו וע"י שיעסוק בתורה
 זכה לברכה ה' : **א"א** היל"ל כי בדבר הזה יברך ה' ומתו תיבת בגלל לא כי בגל"ל
 בני' היל"ל דע"י ההלל והודאה שיהיה יוסלל לה' וזכה לברכה ה' ומתו הברכה שיברכהו
 היא הג"ע שזכה להיות בג"ע כי כן ר"ת בגל"ל הדבר הו"ם יברכ"ך ה' אה"ך בני' ג"ן
 שזכה לנן עקן ע"י התורה שהיא ג"ן פרשיות שעוסק בה תמיד ועל וזה זכה לכל הכבוד הזה :

באו"א אפ"ל בס"ד כי תיבת בגלל בני' אה"י שהוא היכל הו"ה ב"ה שהוא יתקן
 לעוסק בתורה היכלות בג"ע וזכה לשמות מיניה דאורייתא כי כן תיבת
 בגל"ל בני' ינה' . ואם לא זכה לעסוק בתורה אזי מתחייב בגפשו דין והכאות כי כן
 תיבת בגל"ל בני' מכ"ה וע"י עסק התורה יכלל מזה וסרמו הוא כ"י בגל"ל הדבר הזה
 ר"ת וס"ת בני' כ"כ מ' שס"כ אוחיות התורה שניתנו למ' יום והיא התורה אגווי
 מנגה ואגולי מלאה וזכה לחמישים ש"ב שכן ר"ת כ"י היא ר' וסוף תיבת בגלל
 היא ל' הם בני' ו' ש"ב :

ויעבדו מזרים את בני' כפרך הנה רז"ל דרשו תיבת כפה רך יובן בס"ד לפרש
 ע"ד מ"ש המפ' ז"ל שהקב"ה ריחם על ישראל ושיעבדם מספר בילח"ק
 שצולה רד"ו והנה שם יחזק כסוב גמי כשי"ן שמאית וכמ"ש ושבעתו לישחק ואם
 תחשוב בישחק עולם גי' ת"ך והנה מזרים היו חושבים לשעבדם כמניין בישח"ק
 והנה הפרש הקריאה של בילחק בן כלדי ובין בשין הוא במולא התיבה שילחק
 כשין שמאית יהיה המולא שלה מן ספה רפה . אהל יחזק כלדי' המולא שלה
 יותר בחזק שהלד"י יולא בתיבה חזק יותר מש"ן שמאית וכזה יובן ויעבדו
 מזרים את בני' כפרך כפס רך כלומר רטו לשעבדם כפס רך ר"ל כמניין
 בילחק ולא כמניין בישחק . ס' אדרה ליהו :

באחד באחד משמייעין על השקלים כי הגה ידוע מ"ש מרן הקדוש נש"ע משנכנס
 אדר מרביץ בשמחה ומאחר שכל מצוה שהיא בשמחה היא מתקבלת יותר ולכן
 יותר נכון לעשות מצוה זו בחודש הזה שישראל מרביץ בשמחה ולכן באחד באדר משמייעין
 על השקלים. **אי** יובן בס"ד הטעם למה באחד באדר משמייעין על השקלי' והוא כי ניסן
 מסוגל ב' הנאולה וכמאש"ל בניסן נגלו ובניסן עתידין ליגל'. והנה זמן כ"ד שלושים
 יום: **אי** יובן בס"ד הטעם משמייעין על השקלים באדר דוקא והוא דידוע מ"ש בגמרא
 דבינה דף ט"ו אר"י משום ר"א בר"ש הרולה שיתקיימו נכסיו יעו בהם אדר שג' אדיר
 במרום ה' א"ג אדרא כשמי' דאמרי אינשי מאי אדרא דקיימא לדרי דרי ע"ש והשתא גם
 חודש זה שמו מוכיח עליו על הקיום דנקרא אדר שמשמעותו על הקייום כמ"ש בגמרא על
 יעו בהם אדר ור"מ בדיק בשמא ולכן השקלים שהם פדיון נפש האדם משמייעין עליהם
 באחד באחד כדי שיהיה ההפרשה בחודש אדר דווקא ואז תעמוד מצוה זאת לעושה
 לדרי דרין:

ויאמר אהרן וכו' אהה ידעת את העם כי ברע הוא וי"ל כי תיבת בר"ע ר"ת ער"ב
 ר"ב בתוכ"ס וזהו אהה ידעת את העם הם ישראל כי לא מלצם עשו זאת לא
 ערב רב שבחוכם גרמו להם זאת או יובן בס"ד לרמזו בתיבת בר"ע ר"ת בראות"ס רג"ל
 עג"ל או ר"ת רא"ו עג"ל ברג"ליהם והכוונה ע"ד שכתבו משם החזקוני ז"ל שם שחטאו
 הערב רב ועשו העגל הוא שבביל שהם לא זכו לראות השכינה ודוקא ראו רגליהם של
 מ"הם וכתוב ותחת רגליהם כקף רגל עגל כך ידמה האדם בראייתו והם טעו וחשבו שהם
 פסיעותיו של ה' ככ"י ולכן עשו עגל. שם ס' אדרת ג'יהו:

ברכת כהנים יש בה י"ג יודי"ן במניין אח"ד רמז לאחדות ישראל גוי' א' בארץ וגם יש
 בה ט' ויין וששה הדי"ן סך הכל יש בה כ"ח אותיות מאותיות שם הויה ב"ה
 כמניין כה כי מצוה יהיה כה וגבורה לישראל ולזה נוסאים הכהנים ב' ידיהם כי ב"פ י"ד גי'
 כ"ח גם יש בה ט"ו תיבות כמנין שם י"ה רמז איש ואשה שזכו שם י"ה ביניהם והכהנים
 צברכתם משימים שלום בין ישראל לאביהם שבשמים וידוע שיש לישראל עם הקב"ה כדין אשה
 לבעלה ושאר תיבות הפרשה זאת הם כ"ז תיבות כמניין הו"יה ב"ה לרמזו שע"י ברכת
 כהנים יתיחד שם הו"יה ב"ה. שם:

ענף אות גימל

גימל הוא רמז על גמילות חסדים שעושים ישראל זה עם זה כמ"ש בגמרא ג"ד גמול
 דלום והיא המשולה בשמונה מעלות שיש בלדקה ול"ג בס"ד אגא עבדא דע"י
 שעושה לדקות רלים יתקן בזה גם תיקון פגם הברית אשר פגם וכמו שהוא פיזר
 נילוני קדושה תוך עמקי הקליפה צטון הז"ל כן לריך לפזר ממונו ללדקה ויעלה לו כלו
 התענה פ"ד תעניות ימים מספר ורמזו הוא בתיבת גימ"ל שהיא בגי' פ"ג עם הפרוטה
 שנתן שהיא בסוד יו"ד ומספרה א' במ"ק הרי פ"ד ועי"ז ישוב הסול לאיתנו הראשון

בקדושה וגם שכרו שמור לו בצעום שכולו טוב כי קן גימל ר"ת גומל י"ה מזו"ת לישראל
דסינו שער מלות יתלם לו ה' :

אנ לפענ"ד אלה עבדה כס"ד כי אות גימל רמוז על לימוד התורה שהיא תגמלו
טוב צעו"הו ובעו"הב כאחו"ל אגוי מנגח ואולוי מללא בין צעדנא דעסיק בה ובין
וכו' והרמוז הוא בלות גימל צמי' כזה גימל יו"ד מ"ס למ"ד תוכיות המי' הוא בגי' קו"ל
דהיינו קול יעקב שלומדים תורה והיא מגינה עליהם ושכרה מידו ית' דוקא יתייבז ליה כי
קן גימל ר"ת גמו"לו י"ה משל"ס ל"ו :

בא"א כ"ל אלה עבדה כס"ד שאות גימל רמוז על מלות יליית כמ"ש גדילים טעשה
לך וכו' ומלוא זאת היא חסודה כתר"ג מלות כי קן ילי"ת וח' חופין וה'
קשרים הם תרי"ג והיא מללת אותו מעצירות ומדש"ג ותמיד יסיה שש ושמה כי קן תיבת
גימל צמי' כזה גימל יו"ד מ"ס למ"ד הכל בגי' רכ"ו . והלייית יש לה ד' כנפות וכל
קף ח' חופים הרי מניין החופים של ד' כנפות הם ל"ב חופים וכל חוט כפול שמונה
ושמונה פעמים ל"ב בגי' רכ"ו ע"ה בגי' רכ"ו ח"ר רנו ליעקב שמחה דע"י קיום מלות
יליית ישמה וירון תמיד וזכות מלות זאת יקבץ ה' לישראל מארבע כנפות ויקבלם מקטיו
סארץ וינחמם מגלותם וכן גימל ר"ת גוף ישראל מנחה לעמו בצ"ח א"ס :

גמ"א ר"ת גבריא מיכא רפא אוריא . מגיד כל מי שעוסק בגמרא הנה מלאכי ה'
סביב לו לשמרו מכל רע מימינו מיכא משמלו גבריא ומלפניו אוריא ומאחוריו
רפא . מס' אגרת הטיול : ושמעתי מאבא מארי סר' אברהם חריירי זל"ל ח"ל דרבינא
ורב אשי היו בסוף הוראה וישבו לחבר הגמרא ולא הסתייעא מילתא וירדו ד' מלאכים
הנו' וסייעו ואזי חיברו הגמרא וקראו אותה על שם המלאכי הנו' שפתתיו דובבות
בקבר זיע"א :

גבר כי גבר עלינו חסדו גבר ר"ת גומל"י חסדים בישנ"ס רחמני"ס בג' סימנים ג'ו
מובדלים ישראל מאומות . שם : ולפי ענ"ד יבא ע"ן פ' מי גבר יחיה ולא יראה
מות דהיינו מי שהוא מג' סימנים הללו שהוא גומל חסדים בישן רחמן יחיה ולא יראה מות
כשאר אינשי לא תסיה מיתתו בכניקה :

גמל אשירה לה' כי גומל עלי כחצו המקובלים כי נפש החוטית עם א"א מתגלגלת הנפש
בגמל לפי שהגמל נעוץ בתשמיש יותר מחוטא זה . ודה"ע אחר שכתכפר לו עון
ב"ש אמר אשירה לה' כי גמל עלי כלומר עונש גלגול נפשי בנפש הגמל היה מוטל עלי .
ועתה הללתי נפשי מעונש זה ע"כ אמר אשירה לה' כי גמל עלי . שם : **מעם** שקרא
אד"הר שמו גמל על שם שהוא גומל חסד שאם יהיה א' משאו כבד שלא יכלהו
נושא אדם או שאר בהמה וכדמן לו גמל נושא אותו וכל משאו על גבו וכן כל בהמה חיה ועוף
יש לו טעם ד"מ חמור לפי שעלמותו כבד' וכן כולם . ס' ליקוטיוס מפרדם :

גהנם יש בה תת"ן חדרים כמניין תכל"ת ולדיקים הולכים שם להעלות נשמות
רשעים ותק"ף חדרים אינם תוקפא דדינא וגשארן ר"ע חדרים שהם רע
וכשהולך הלדיק הולך מלאך ושמו יהושע ובידו שעוה וכתב על מלחו שם את"ס

ואז אפי' בר"ע חדרים אין עמד . מהפליאה וכתיב הר' הקדוש מהרש"ם זלה"ה
וחו סוד גם כי אך בני' ללמות לא אירא רע גיא ללמות גי' תק"ף לא אירא רע
מהר"ע חדרים כי אהה עמדי שם אה"ה שכתוב על מלחי עמד"י שבט"ך ומשענתי"ך
המ"ה ר"ת שצו"ה ינחמוני בשם יהושע הכו' עמד"י שבט"ך ומשענתי"ך המ"ה
ינחמוני ר"ת למפרע יהוש"ע . הוא הכותב . ס' דבש לפי :

וכתב סר' ליקוטים מפרדם דיש תרתי גיהנס א' לאחר מיתה וא' לעת"ל וא' בעו"הו
הוא הגלות אם זכה ויגול משלושתם ואם לא זכה ירש שלושתן שני' הן כל אה
יפעל א פעמים שלוש וכו' :

נישמים מימי המבול בכל שנה היו מ' יום גשם כחשון עד שבגשם שלמה ב"המק
והתפלל שיפסקו לו הגשמים ולכך כתיב ירח בול שחסרו מ' ממבול וכשאר
בול . מס' תנחומא :

שלישה מלכים הם שאין להם חלק לעו"הב והסו' הוא בני אמי' נותרו כי אחא"ב
מנש"ה ירבע"ם . וד' הדיוטות ג"כ אין להם חלק לעו"הב וסו' אבג"ד
אחיתופ"ל בלע"ם גחז"י דוא"ג . משה"ק שמחת מועדים :

גזירות רעות הבל תשכ"ר מצטלם ואמרו באסתר רבתי כי כ"ב אף תנוקות היו
לומדים אלל מרדכי ועלמה שיועתם למרוס ואפי' כי בא חשבון כ"ב אף נגד
אותיות התורה שהם כ"ב וכתיב ו"ל דאות אף הייתה כתובה אף והטיל הקב"ה ל' בה
וגעשית אף וכשמבטלים תורה מסתלקת ל' ותשאר אף לכן לקח כ"ב אף נגד אותיות התורה
אף להחזיר ל' בתוך אף ויהיה אף ודורשי רשומות אסמכוהו אקרא ולשון רכה תשבור גר"ם
לשון של תנוקות שהיא רכה תבטל גר"ם ר"ת גזירו"ת רעו"ת מבטל"ם . ואפי' לרמוז
תשבר גר"ם גי' א"ף הק"ם אף לתקן האף הקס שם מע"ב שמות לחוק המול
כידוע . ס' דבש לפי :

גלגול הוא לזכרים כי הנקבות מקבלות עגשן לעו"הב ובגיהנס ולפעמים חגלגל
האשה בעבור בעלה בסוד וילאה אשתו עמו כנו' בסבא ערבי הסנטיים
להרמ"ו זלה"ה :

גביע בכללות עניין הגביע אמרתי כי גבי"ע גי' היסוד' והוא מספר מ"לה .
והוכיחם שפגמו בסיוד חיווג עליון וימלא באמתחה בנימן שכיון לתקן ואמר אהא
נטיר אהרא דאחי . שם דבש לפי :

גארה נאמר בה תועבת ה' כל גבה לב יד ליד לא ינקה עפי"ו מ"ש בש"ם בעבוד'
דישכר איש כפר ברקאי' שמתוך גובה לבו היה כורך ידיה בשיראי' ועבד עבודה
ומבזה קדשי שמים ולבסוף נענש בגזירת מלך שגור עליו שיחתכו לו יד ימין ויהיב שוחדא
וחתכו לו יד שמא' ושמע המלך ואמר חתכו לו יד ימין ג"כ וז"ש תועבת ה' כל גבה לב יד
ליד לא ינקה בידו האחת עד שחתכו לו שתי ידיו . מהר' כסף לרוף זלה"ה :

הטעם שארז"ל כל אדם שיש בו גסות הרוח כלא עובד ע"ז לפי שסובר משה"כ נעשה

אדם לא ללמד לאדם הענוה שהגדול יהיה נמלך בקטן לא שיש ב' רשות ח"ו והוא כעו"ו . מס' אוהל ישרים :

עוד פירש טעם אחר לפי שאמרה התורה אחרי רבים להטות והגויים עע"ז הם רבו כסדרת המין אבל קי"ל בדיון דרוז וקרוב הלך אחר הקרוב וכיון שהש"י הוא בינינו א"כ הוי קרוב ואין הולכים אחר הרוב הע"ז אבל הגאה שע"י הגאולה מסתלק ה' ממנו כמשו"ל אין אני והוא יכולים לדור בעולם א"כ ל"ל הלך אחר הרוב לו"א כלו עע"ז :

ארז"ל גאולות הא' היו באת צב הלוך וחסור אבל בגאולה העתידה תהי' בלב"ס . הלוך וגדל . חו"ר ופורקן ימייך אחזי לעמ"ך צבי"ת מקדש"ך ר"ת לב"ס . חו"ר האומר דבר צב"ס אומר"ו מבי"א גאולה לעול"ס ר"ת לב"ס שנאמר ותאמר אסת"ר למל"ך צב"ס מרדכ"י ר"ת אלב"ס . ועפ"ז שגאולה העתידה תהיה בלב"ס רמזו המפ' מאז"ל עג עוגה ועמד צתוכה וא"ל הודיעני עד מתי קץ הפלאות א"ל עד שתכתוב לק בלוח . חו"ר ע"ג בני' לב"ס . וא"ל מתי תהיה הגאולה שהיא בלב"ס וא"ל כשתכתוב לק בלוח גי' מ"ה רמז ע"י השם ית' ולא ע"י מלאך אז תהיה גאולה גי' מ"ה חו"ר המפ' עמ"ז חנוכי' בלר"ה ר"ת גי' לב"ס ואז אחללהו וכו' ר"ל א שזן צב דהיינו עמו חנוכי' . מס' ליקוטים מפרדם :

טעם היות הגאולה בחודש ניסן צט"ו צו ולא בחודש אחר כתבו המפרשים כי ניסן מזלו טלה ולא הייתה הגאולה בחודש אחר יאמרו המגזרים על כי אין להי בקרבי ואין האיש צבי"תו זה אהיהס מזל טלה כי אין לו שליטה בחודש הזה לא היה בידו לעכבם ולזה הוליאם בחודש זה ולויה להם מר"ח שיקחו אותו בעשור בחוקף החודש ולא יוכל לעכב חו"ר החודש הזה לכס מסור בידכם מזלו אפי' הוא ראשון לכל המזלות לא יוכל לעשות מאומה וכן בגאולה העתידה בניסן עתידין ליגא והייתה לה' המלוכה ורמזו לק מעל"י גי' ק"ן גי' צפס"ח . טס :

ושמתי פדות אומיות ושמתי י"ש מו"ת ר"ל מטעם שיש מות בעולם היא לטובת' של בריות קן לעמי לו הדיקים שילכו לראות צטוב עוה"צ וכן עמך הם הרשעים כמ"ס כי שחת עמך שרואים צעיייהם המות וחוזרים בתשובה שאמר' למחר יהיה האות הזה ורמזו יה"י"ה הא"ת הז"ה עם ג' תיבות גי' מיהה ע"ה . טס :

והוא יושב פתח האוהל פי' רז"ל שאהע"ה יושב פתח גיהנם וכל הנימול מזלו מגיהנם חוץ מן הבא על הכותית שנמשכת עורלתו חו"ר סמיכות נמולו אהו עם פ' וירא ליוי כחוס היום ר"ל נמולו מוי שנימול מוויאו מגיהנם לפי שהוא יושב פתח האוהל זהו גיהנם כחו"ס היום"ס בני' זהו בגיהנם . ולפענ"ד יושב פתח האוהל ר"ת יפ"ה והוא יעש"ו פריע"ה המיל"ה אזי יגללו בזכות זה מדין של גיהנם :

גויים יש להם הפרש מישראל צשיניים ישראל יש להם ל"ב שנייים וסימן שנתן להם התורה שתחלתה וסופה ל"ב . וכנגדם יש ל"ב להים צמעשה בראשית ומי שאוכל אכילה אסורה פוגם צשיניו וצ"ל ל"ב להים הכז' חו"ס לב נשבר ר"ל מוי ששובר האותו ואינו אוכל אכילה אסורה אזו להים לא תצוה אבל הגויים פחות או יותר א' חו"ר המפ' ל"א עשה קן לכל גוי . ובכ"י צ"ל ידעום שמועט שהם ישראל שיש להם ל"ב שיניים ורמזו ומשפטים שתחליף

אות פ"א צב"ת מאותיות בזמק והוי ומשפטים ב"ל ידעום ועפ"ז פ"י המפ' פ' שייר רשעים
שבת א"ת שבת לא שרצבת ר"ל או שבת ל"א או שרצבת ל"ג וסימן הג"ל הזה עד ביני וביניך
השיניים שיש לך ג"ל זה ההפרש ביני לבינך . ישרא י"ו למטה וי"ו למעלה אבל הגוי
י"ו ובמ"א או ט"ו שבת או י"ז שרצבת ורז"ל דרשו פ' זה על עוג מלך הכשן שנתארבו
שינוי ששים אמה . מס' ליקוטים מפרדם ונ"ל בס"ד זהו הרמז שאמר בלעם הן עם ל"ב
ד"ד יסמן דהיינו הן עם צנ"י ל"ב שימים ישכון אבל בגוים ל"א יתחשב דהיינו ל"א שן :

כתב הר' מט"ה גוי ששבת חייב מיתה לפי שתחלת ליל השבת שעה ראשונה מאדים
ותחלת היום מזלו שבתאי והם מורים עלבון ושוממות ואנחנו ישראל עם ה' שילאנו
מתחת המול יבולים לעשות סיפך הוראלו אבל הגוים שהם החת ידו אם עשו סיפך הוראלו
שהוא השמחה והתענוג אזי מורדים במלכות וחייב מיתה :

באו"א כתבו המפ' מפני שמתמש בשרצו של מלך והגוי יש לו דין עבד אבל ישראל
יש לו דין בן ומותר וז"ר חכרת כי עבד היית ולא עתה דאב מממא לבנו .
ובזה יוצן מאז"ל מפני שהגלינו לבין האומות דין הוא שלא נשמור שבת לפי שבחול"ל יש
לנו דין עבדים וה"כ אסור להשתמש בשרצו שנתנו בו :

להסיר הגאולה חסין בשם הו"ה במילוי הה"ן כי גאולה צנ"י ט"ז וגם מילוי של שם
י"ה בזה"ן זה יוד הה אומות הם **בודה** (והם צנ"י י"ו גאולה) והענין
שהקליפות אין להם אחיזה לא בששה קלות שהם ו"ה מן הו"ה כנודע ע"י
גאות אדם מתגאה ג"כ הקליפות ח"ו ויונקים מן צ' אותיות ראשונות י"ה ותכין להחזירה
א השם ית' שהוא בעל הגאולה מהאר"י זלה"ה ס' חסד לאזכרהם :

המתנאה גורם שהקליפות יעלו למעלה ח"ו ויאחזו וינקו אפי' בשני אותיו ראשונות
כ"ש וק"ו משני אותיות אחרונות כאשר האריכו מאד בזה מהלמידי האר"י ז"ל :

מס' דברי שלום דרוש י"ג הדיון טוהן שהקב"ה יגל אותנו כי ישראל הם כדיון אשה ובעל'
כצ"י עם הקב"ה שחייב לפדותם שתיקנו פרקונה תחת אכילת פרות נכסי מלוג
שלה והקב"ה אוכל הנכסי מלוג דישראל דהיינו הקרבנות של ישראל וגם ועשו לי מקד' מממון
שנעלו ישראל מומרים גם חילנית ששתל יעקב במגרים הביאו אותם במקדש וא"כ מחוייב
הקב"ה לפדות אותנו :

שעם שרדך הקב"ה לגאולתי דחיתא הנוכח עלמנו לגוי חייבים קרוביו לפדותו והקב"ה
נקרא קרוב שלנו מה שאין בן המוכר בית צבתי ערי חומה פלוגת' אם הוא חייב
לפדות ולכן את בית המקדש אינו חייב לא מרגונו . מס' זרע ברך :

שעם למה שולח הקב"ה למטה שיגל לישראל מומרים ולמה לא הייתה גאולה ע"י משיח
כמו שיהיה לפתיד לא דהקב"ה אמר ועתה לכה פ"י לך משפט הגאולה מושם
דפרעה אותיות העפר ועפר אינו נגבל לא במים ואתה מן המים שנאמ' כי מן המים
משיחיהו ולכן מכה ראשונה במים מאחר שנגבל העפר במים עושה היוצר מומנו כל מה
שרולה שני וכחומר ביד היוצר וכו' והמים מכבים האש נגד ששורפים צנ"י באש שני' ויוליא
אתכם מכור הברזל ולכך הייתה מכת שחין ולא עוד לא שהוא מתגאה עליך ששמו יתבר על

שמך עשר ולכך עשר מכות הינני שולח עליו מס' שפתי כהן פ' בראשית :

כונות הארי ז"ל ובא לזיון גוף אחז"ל אין כן דוד בא עד שיכלו נשמות שבגוף זהו ובא לזיון גוף שהוא המשיח ור"ת של ג"ב ולשכ"פ הוא גוף ג"ב שהוא המשיח :

גימטריאות הן הם הפרפראות לחוכמה והם גופי תורה . מתני"ס ר"ת מאותם חילולים בעל יעקב מלאכים . ישב"ח מעשי"ך ר"ת ישראל שח בעבור חבלי משיח עד שיקים ה' כסאו . ג' תש"ת ר"ת תפילת שכור תועבה . ותש"א כ"ל העד"ה ר"ת וליל חשעה אב כליה לדור המדבר על דבר המרגלים . ג' כלי" ר"ת כהן לוי ישראל . שמ"ע ר"ת שדי מלך עולם . ועוד שאו מרום עיניכם . ועוד שחרית מנחה ערבית . אל"ל ר"ת אני לדודי ודודי לי . ודג"ל על"י אהב"ה ג' ביום חמישים הוריד השם תורה לישראל . סימ"ן נעק"ש חס"ר בק"ן הם פסול"י עד . נשי"ם עבדי"ם קטני"ם שיכורי"ם חרשי"ם סומי"ם רעי"ם בחי"ן קרובי"ם טוג"ע בדב"ר . הגה כי כן יבורך גבר א"ת יבורך לא יבורך כ"י כ"ן בגי' מאה ברכות . מעק"ה ר"ת מזוזה ערובין קדוש הבדלה . את מספר ימך אמלא בגי' שמונים שנה . אברהם הול"ד גי' דומ"ה . שוש"ה בגי' אסתר . רק רע בגי' רשע . כסי' פרד"ס נדרשת התורה פשט רמו דרש סוד . בשג"ס גי' משה . כי היום ה' נראה ל"כ"ס או' מיכ"ג . בראשית ר"ת בראשונה ראה להים שיקבלו ישראל תורה . גשם ר"ת גר שאור ישעו מאיהן . פסיס ר"ת פטיפר סותרים ישמעלים מדיינים . והיא רחוקה בגי' פרה אדומה . להי נכר בגי' יש"ו . עגל מסכה בגי' קב"ה קלטרין . מלותי בגי' שמור זה שמי וזה זכרי בגי' שמור וזכור . ליטור בגי' שלוש מאות וי"ח . אמן ר"ת ג' מלך נאמן . לפנת פענח ר"ת לדיק פטיפר נגד האותו פנה עינה נפשו חניס . את האור בגי' תורה . ונקלה אחיך בגי' מחלוקת . שבעות ר"ת ששה בסיון עלה והוריד תורה . מס' אבקה רובל :

סודי רזי מק' מה הגאה בג"ע כיון שאין שם אכילה ושתייה ומתקן דאכנים טובו' ומרגליות שאדם נוגע בהם מיד ידע חכמה הרבה :

כר אותם הגוים שהיו עם יונה בספינה כיון שראו גדולה ה' נהיירו כולם ונעשו גירי דק וחכמים גדולים זוהר שמות :

כל הגרים באים מקלי' נגה שהוא א' מד' קליפות וחוה שא' גבי אברהם כי אב המו"ן גו"ס נתי"ך שהוא למפרע ר"ת נג"ה . שהוא אב לגרים מס' מ"ע אופן פ"ח :

בגמרא אין מקבלים גרים לימות המשיח משום שחיה גאולה שלימה ואין באים כי אם לשולחן מלכים וכו' ואם מנרים היה גאולה שלימה לא היו יכולים לקבל גרים . **אמ"ה** ביה יובן מאחז"ל גבי יתרו מה שמועה שמע ובא קריעת י"ם ומלחמת עמלק . הכונה מה שמועה שמע שלא היה גאולת מנרים גאולה שלימה ובא להבטיח ויתוך קריעת י"ם ומלחמת עמלק . יובן דאיתא במכילתא למלא אמרו ישראל ה' מלך לא היה אומה ולשון שולטת בהם אבל שאמרו ה' ימלך משמע לעתיד על כן באו ישראל בד' גלויות . מס' תלפיות :

ארו"ל גדולה גמילות חסדים שמקדמתו ליום הדין ומלמדת עליו זכות שג' דק ומשפט

מטן כסאך חסד ואמת יקדמו פיך ר"ל לך ומשפט מטן כסאך שיושב על כסא דין והן
את האדם חסד של אמת בטובים עם המתים ר"ת אמת ארו"ן מט"ה תכריכי"ן הם יקדמו
פיך וילינו בעדו ורואה פני שכינה של' אני בלדק אחזה פיך . מט' ליקוטים מפרנס :

ארו"ל מלות ג"ח עומדת לו עד סוף כל הדורות והתורה עד ג' דורות של' לא ימוש
מפיך ומפי וכו' ח"ר חסד ה' זה חסד של אמת מעול' ועד עולם אבל ודקתו
לכני בניס דוקא ג' דורות ולזה ג' של והתגלה גדולה וד' דרוש דרש הם בחמלט
התורה רמו מי שהוא ג"ד גומל דלים שקול קלו קיים כל התורה . סס :

יעשה ג"ת מממנו שילוח לפני בשעת דוחקו וזה מלוח יותר ממה שנתן לו במתנה
אבל לריך שיכתוב עליו שטר ויחתום בו עדים ועפי"ז פי' המפ' טוב איש חוכן
ומלוח אבל זהר שיכלכל דבריו במשפט ולדק שיכתוב עליו שטר כדי שלא יגרוס קללה
לעלמו וזהו ססיס משמוע' רעה לא יירא נטן לבו בטוח בה' שאם ישכח או יכפור הלוה
הרי השטר מוכרחו . סס :

כתוב במד' שחר טוב מי שהוא גומל חסד יהיה מבושר שתפילוהו נשמעת . ח"ש והיה
כאשר יהיה משה ידו וגב"ר ישראל ר"ת גומ"ל חסדים בי"שני רחמני' או
מתקבלת תפילוהו וכאשר יניח ידו מלו הב' ר"ת גבר או וגבר עמלק . סס :

ארו"ר כל המגרש אשתו ראשונה מוצח מוריד עליו דמעות והמפרשים דקדקו למה
מוצח מוריד עליו דמעות ומאי שנא מוצח ופירשו לפי שעל הרוב האיש מגרש
מטעם שהיא נדרמית וע"י שבוחר על כל האחר בניו מהים וזה שגירש אשתו תבטל
הנדרים והמוצח מוריד דמעות לפי שאין מביאין לו עוד נדרים ולזה סמך פ' נדרים לפ' גט . סס :

כתב ר"ת טעם שקראו רז"ל שמו גט והכתוב קראו ספר לפי שהגט י"ב שור' כנגד
י"ב שורות שמימים חלק בד' ספרים כל ספר ג' שורות וספר דברים לא
קחשיב לפי שהוא משנה תורה שחוזר ושונה מה שלמעלה והגט י"ב שורות גי' ג"ט . סס :
א"א רמו דבפרשת התמיד יש בה כל אותיות א"ב חוץ מאותיות ג"ט לרמוז ע"ז שהמוצח
מוריד עליו דמעות שהמוצח שמקריבים עליו התמיד אינו חפץ בגט . סס :

ואנא עבדא שמעתי מאבא מאריזלה"ה ח"ל מפני מה נקרא גט שמו גט ופי' הטעם
מלשון גזיזה כמ"ש בגמרא מיגט גייט דהיינו לשון גזיזה והפרדה זה מזה :

ושמעתי מיידידי נהירו דעיינין געים זמירות הר' יוסף חיים שרים נר"ו שאמר לא
תמלא בכל התורה טובה אותיות גט שמוכות לא מרוחקות קן ע"י גט
שנתן האיש לאשתו ירחקה ממנו וזהוה נפרדת לכן נקראה גט :

הגרות מכפרת עון ולזה אאע"ה בירר לבניו גלות לכפר להם עונותיהם והוא מכפר
כמו קרבן בזמן שביה"מק קיים ח"ר שה פורה ישראל כמו שהיה שמקריבים
בזמן שביה"מק קיים כך מכפר הפיזור בגלות לישראל . ח"ר חיסם נמכרתם ולא בכסף תגלו
ב"ל בשביל שלא תרדו לביה"מ גי' חיס"ם לזה נמכרתם ביד איה"ע והעולה ולא בכסף
תגלו ול"א בכס"ף בגי' לדק"ה תגלו . ח"א חיסם בעון שנאת חיסם נמכרתם ולא בכסף
ולא במלות תגלו לא שתסירו שנאת חיסם . ס' ליקוטי"ם :

שעם שה"ח פטור בגלות זה מן המס לפי שהאע"ה בירר לו שעמד לכפר אם לא עסקו בתורה כמ"ס התנא המקבל עליו על תורה מעצירין ממנו על מלכות וישכר אע"פ שקיבל עליו על תורה לא נתקררה דעתו מפחדו מניהנס לכך כתיב ישכר חמור גרם ויט שכמו לסבול על התורה וגם ויהי למס עובד . שם :

ג' תהא שמא דוחה וימין מקרבת ילך תיטוק אשה . וז"ר מע"ט נר"י אלויות יז"ר ומעט דב"ש גי' אש"ה וגם נקראת דבש כמ"ס על פ' דבש מלאה אכול דייך . נכא"ת עם האלויות כמ"ק גי' תלמיד כמ"ק וסומנס את"י כל"ה ר"ת ילך תיטוק אשה :

ג' שותפים באדם או"א והקב"ה ולזה שטיחו של אדם ע' שנה א"ב א"ס הו"יה בגי' ע' ח"ר המפ' ימי שנותינו בה"ס ע' שנה ותיבת בהס ס"ת א"ב הו"יה א"ס והו"יה הוא באמלע רמז לשכינה שר"ה ציניס ולזה ג' לו יעקב ומשה ויוסף . יעקב שנקברו אביו ואמו בא"י נקברו בש"י ועלמותיו בא"י . יוסף שאביו נקבר בא"י עלמותיו שהם מאביו נקברו בא"י . ומשה שאביו ואמו נקברו בחו"ל לכן לא בש"י ולא עלמותיו לא נקברו בא"י ולזה יעקב שהוא בחיר שבאבות הייתה מיטתו שלימה שהביא י"ב שבטים ר"ת אב אס הו"יה גי' י"ב שהיו שותפים ב"ב שבטים . שם :

ג' באים בהיסח הדעת משיח עקרב מניחה וסי' הרימותי בחור מע"ס ומקשים היה לריך בכל יום לנפות למשיח ותירלו פי' היסח הדעת על משיח לשון שיחה בתורה שנקראת דעת רמז לענ"ד בחור מעס עם האלויות גי' עקרב ע"ה מלאתי רמז למניחה . דוד עבדי רמז למשיח וכן באים ע"י שהרימותי מדעתי . שם :

בג' דברים האדם ניכר בתיסו בכוסו וכו' לא כיסו כתיב כוסו קרי הרי שתיס . ואם תתן כוס ע' יהיה כעס חז"ר כי יתן כו"ס עיכו"ר ל"ל כי יתן ע' כוס נעשה כעסו . מס' טוב לעינים כ"י מואב"י זל"ה :

רבן גמליא סס ועבר והעבד שלו טבי הוא חס עבד עבדים יהיה לחזיו . ס' גילגולי נשמות : **גתווי** וג' בניו הם ד' מזורעים והם ענק וג' בניו אחימן ששי תלמי . שם :

גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני שכינה וקשה הלי תיבת פני מיותר ותי' הר"ש דהנה הכנסת אורחים ילפינן מהאע"ה שאמר לה"ת ל' נח תעבור מעל עבדך כדי להכניס האורחים ופרש"י ב"מ כתיב נלצים עליו וכתיב וירוך לקראתם ומשני כד חזי וכו' והק' המפ' הו"ל למימר וירוך לאחריהם והר"ש תירך דהמלאכים ראו את השכינה אלל אברהם וחזרו דרך אחריהם כמו כ"ג שנפטר ציוה"כ בלאתו מק"ק חסו וירוך לקראתם דהא אברהם רך כדרבו חסו גדולה כניס' אורחים יותר מקבלת מל' מקבילות הלולאות או כמו קביל דא' לז"א הגמרא גדול' הכנסת אורחים וכו' ר"ל קבלת הוא לשון כנגד שיהיה פניו נגד השכינה . מס' קהלת משה :

גם את הארי גם את הדוב הכה עבדך והיה הפלשתי כאשר מהם הקשויות רבו א' ובי בשביל שהכה את הארי וכו' בטוח הוא שיכה הפלשתי הלא כל ישראל כולם מפני ארי לא ברחו ומפני הפלשתי ברחו דכתי' ויראו מאד ויחתו מפניו ויטו . וע"ק מלת כא' מהם על לך הדמיון משמע שהפלשתי יותר גרוע מהם . ושמעתי בשם איהו גאון דהנה ידוע מאמר הגמרא ב' לדיקים נתן להם הקב"ה סימן וחשו דוד ומרדכי דוד

אמר לא לחינם נדמתי לי הרינת חרי ודוב לא כרי ללחוס עם הפלשתי והיה קשה לדוד
 למה ארי ודוב הלא הם חובל. להרוג הארי בודאי חובל להרוג גם את הדוב ועוד היה לי
 להדמתי דוב תחלה ואח"ך הארי לא דחא קושי' מתורגמ בתורתה דלריך להיות תרוייהו
 וארי תחלה. דאם ידמתי הדוב תחילה ידמה לדוד שהולך בהדרגה כל המאוחר הוא גיבור ביותר
 ובודאי שהיה דוד מתיירא לילך ב הפלשתי מה עשה הקב"ה הקדים את הארי לדוב להראות
 לדוד שכל המאוחר הוא חלש מקודם לו. וזה אמר דוד גם הארי והדוב הכה עבדך היינו ארי
 קודם ולמה לא להראות לי והיה הפלשתי גרוע מכולם. שם :

אמר רבי יצחק לעולם ישלם אדם מעותיו שלים לעשות בהם סחורה. שלים בקרקע
 שלים תחת ידו. וסימן יפ"ק רזון מה' יפ"ק ר"ת ידו פרקמטיא קרקע. מנימוקי
 מור זקני הר' פינחס חרירי זלה"ה :

ג' מנות נטעו ישראל בכניסתם לארץ. א' למנות עליהם מלך. ב' להכרית זרע עמלק.
 ג' לבנות בית הבחירה וסימן כל הע"ס רואים ר"ת הבחי"רה עמל"ק מלך. שם :

טעם למה אין להפסיק בין גאולה לתפילה לא יזנן כי ברו"ך את"ה ה' ג"ג ישראל ג'
 ס"ת עם א' של אדני' שפתי תפתח יעלו לחשבון ל"א בני' הו"יה ואדני' .
 ומזה הטעם אמרו אין להפסיק וכו' . שם :

שירושא המה מטיבי לבת וארבעה מטיבי ועד אש' לרמוז כדאי' בגמרא גימ"ל
 דל"ת גמול דלים ולמה מהדר אפיה דדל"ת מגי"מל לומר שלריך הגי"מל
 שהוא הגביר לחזיר אחר העני ולתת לו. וזוה פי' רבני אשכנז כונת הגמרא' אין צן דוד
 בא עד שיבקשו דג לחולה ולא ימלא הכונה לומר בתחלה היה הגי"מל מחזר אחר הדל"ת
 ועכשיו זכ"ז הדלת מחזר אחר הגימל ולא ימלא מי שנותן לו וזהו דג לחולה רונה לומר
 שהל מחזר אחר הגביר ולא ימלא עכ"ד. וזהו רמוז שלוש ר"ל הוא הגי"מל המה מטיבי
 לבת שבתחלה היה הגביר הולך אלל העני ונותן לו. אמנם בזמן הזה וארבעה דהיינו דל"ת
 זה הדל מטיבי גער ללכת אחר הגביר ליקח ממנו הדקה ויש פעם לא יתן לו. והנה
 מלוי אותיות אשא ביתא יש בהם ב' אותיות כגון ה"א כ"ף ויש ג' אותיות כגון א"ף ב"ת
 דל"ת רק הגימל לבדו הוא בן ד' אותיות לומר כי הגביר הנותן נדקה לעניים שכרו
 גדול. מס' ללח רכב :

יידיה היום ועבור א"שע א' שנים ושם אשה גדולה. ואיתא בזוהר פ' בשלח גדולה על
 כל הנשים וכחז בגליון על הזוהר בהגהות מהרח"ו ז"ל ח"ל כ"ל שהייתה נגלול
 חיה והוא נקרא אדם הגדול והיא נקראת אשה גדולה עכ"ד ול"י לרמוז כי גדולה בני'
 מ"ח ור"ת מגלגול חיה. שם :

שלושה המה נפלאו ממני וארבעה לא ידעתים. איתא בזוהר חדש דף י"ב על
 מחשבי קלין שעושין חשבונות ואומרים שנה פלונית יבוא גוג ואמרו שם
 ומה קבורת מרע"ה שאמר בה הכתוב ג' סימנים והם ויקבור אותו בג"א. בהר. מול
 בית פעור. ועכ"ז כהיב לא ידע איש קבורתו. קן המשיח שכתוב בו ללבי גליתי ולאבדתי
 לא גליתי מיהין וידעים ע"כ. והנה גלות זה נקרא גלות ד' ח"ר ג' המה נפלאו ממני

ר"ל קבורות מרע"ה שיש בה ג' סימנים ואפי"ה נפלאו ממני כתיב ולא ידע איש את קבורתו וארבעה שהיא גלות רביעי לא ידעתים ודאי . שס :

א"נ שלושה המה וכו' או ארבעה הם מ"ש בגמרא היוז לא היה ולא נברא לא למשל היה . בן סורר ומורה לא היה ולא נברא לא למשל היה . עיר הנדחת לא היה ולא נברא . נגשי הכתים לא היה ולא נברא סנהדרין דף ע"א ע"א :

ונח מלא חן בעיני ה' איתא במד' תנחומא פ' חיי ברה ג' נבראו לעורך האדם ואין אדם רוצה להיות לו . א' עשב בקמה פי' היואל בתבואה שלו ב' נקיבה בבניו . ג' חומץ ביינו . ושלושה לעורך העולם נבראו לכך נאמר ה' לאי גדלת מאד עכ"ל והו' וכו"ה ר"ת ועש"ב נקיב"ה חומץ . מלא חן בעיני ה' ולא בעיני האדם אמנם חן ושכל טוב בעיני אהים ואדם . וזהו ומואל חן ושכל טוב בעיני אקים ואדם . ומשה"כ וזה מלא חן בעיני ה' ולא אמר בעיני אהים ואדם שמעתי מהש"ד ח"ר אברהם נר"ו מ"ש את אהים התהלך נח לכך נחלקו רז"ל יש דורשים אותו לשבח ויש דורשים אותו לנגחי אבל אי כתיב וזה מלא חן בעיני אהים ואדם אז כולם היו דורשים אותו לשבח . מס' נלח רכב :

כי הוא יולך מפח יקוש וגו' שמעתי עמ"ש ג' חיהם אינם חיים ואינם רואים פני גיהנם . המלפא לשולחן חברו ומי שיש לו יסורים קשים ומי שאשתו מושלת בו ובה הרמו ע"ז במלה מפ"ח יקוש מלפא פת חברו יסורים קשים והאשתו שולטת . מס' בגדי אהרן :

איתא במד' ג' המה נפלאו ממני פסח מלה ומרור . וארבעה לא ידעתים לא ד' מינים שבלולב עכ"ל . ופי' עט"ר הר' רי"ח טוב זלה"ה משם מור אביו ז"ל וז"ל ידוע דמה שצריך בליל פסח ג' דברים לא והם פסח מלה ומרור וכמ"ש המגיד ר"ג אומר כל מי שלא אמר ג' ד' לא בפסח לא ילא י"ח וכו' והיינו משום דכל נסים שהיו בימיאח מזרים הם לריקים להיות בגאולה העתידה להיות ב"ב אכ"ר וכמ"ש הפ' כימי אהתך מארץ מזרים אראנו נפלאות והנה ידוע שהפסח הוא לשון דלוג שדילג על הקץ וכן יהיה בגאולה אחרונה שדילג על הקץ של אחישנה . והמלה רמו לחירות וכמ"ש רז"ל לא הספיק וכו' עד שנגלה עליהם וכו' וגם מיד וכו' וכן יהיה לעתיד שיוציאו לחירות עולם והמרור רמו למרירות שהמריר ה' את המזרים בעשר מכות וכן יהיה לעתיד שימרמר את שונאיו וינקום את נקמתו ולכן צריך להזכירם שהם רמו גם לגאולה אחרונה :

גם ידוע מ"ש המ"פ ז"ל שארבעה מינים שבלולב הם רמו לכללות ישראל שיש בהם ד' מינים יש שיש בהם תורה ומצות ויש שיש בהם תורה ולא מצות ויש שיש בהם מצות ולא תורה ויש שאין בהם לא תורה ולא מצות כנגד הארבעה מינים שבלולב דיש שיש בהם טעם וריח ויש טעם ולא ריח ויש ריח ולא טעם ויש לא טעם ולא ריח ולכן מחזרים הכל ביחד לרמוז שהם ישראל יהיו באחדות א' אז הנוצרים יגינו על הרעים ומכה לגאולה העתידה כמ"ש חבור עלצים אפרים הנח לו וכוה פי' עט"ר זלה"ה ג' המה הם פסח מלה ומרור נפלאו ממני לשון כסוי כמו לא נפלאה היא ממך כלומר שנתכסה הרמו שלהם שרמוז על הגאולה ממני כלומר מסיבתי וען מפני כי וארבעה לא ד' מינים הדמוזים לאחדות לא ידעתים שלא הבטתי ונתעוררתי לידע וללמוד מהם ענין האחדות שנהיה גם אחתנו כד' מינים שיש בינינו באחדות אחד . עוד פי' וד' לא ידעתים רמו לכס הו"ה ב"ה ושם אדנ"י שכל א' הוא ד' אותיות והנה כתיב הרבע וקרינן ארבעה וידוע כי אר. עה

לשון זכר רמז לשם הו"ה צ"ה וארבע לשון נקיבה רמז לשם אדני ולז"א לא ידעתיס לשון חיבו לחברס יחד עכ"ד זלה"ה ודפח"ח :

מדה מלעדי גבר כוננו ודרכו יחפז פי' הר' המו' זלה"ה גב"ר הוא לשון ג' צ"ר שהוא רמז ג' פעמים בר וצוה יובן בס"ד הפ' הגה כי כן יבורך גב"ר יר"א ה' שהוא ג"כ רמז לג"ש צ"ר ואמר כי כן ג' מאה רמז לד' פעמים כ"ה המו' דאברהם ילחק יעקב ודוד . **ובזה** יובן בס"ד לרמזו ואמרתס כה לחי והוא ע"ד שכתב הר' ז"ל למעל' ע"פ כה תברכו את בני' אמור להם שהג' כה דאבות כבר אמורים וחידוש הוא בכ"ה של דוד הע"ה וכאמור חו"ש כלן ואמרתס עתה מחדש כ"ה לחי שהוא דוד שהוא חי וקיים ולכן זכר ג"פ שלום לרמזו לג"פ כ"ה דאברהם ילחק יעקב האמורים :

ותאמר למה בנד ותקרא שמו גד כתב רש"י ז"ל שגולד מהול לשון גודו חילנא . וחוה גד שגולד מהול גודו יגודיו שגריך להטיף ממנו דם כדאיתא בש"ע יו"ד סי' רס"ג ס"ד לריך להטיף ממנו טיפה דם ברית . ואיתא שם סי' רס"ו סעיף י קטן שגולד מהול חין מחללין עליו השבת וחוה גד ג' ז' לרמזו דאם הוא שבת וגולד מהול חוה גודו יגודיו שגולד מהול חין חינו דוחה שבת לא והוא יגוד עקב ליום א' אחר השבת . מס' ללא רכב :

ויאמר חלילה לי האיש אשר נמלא הגביע בידו וכו' י"ל על המילה כי גבי"ע ג' מיל"ה וע"י המילה יא"ה לנו ב' תועלויות א' מהמילה מוכח שמעט' אדם עדיף היפך סברת העו"ם שאמורים אס אינו חפז בע"ז למה אינו מבטלה וס"ל מעט' שמים עדיף והראיה שאין טולד האדם מהול והקב"ה כתב בתורה אבד כתבו המפ' תירוץ לזה שכל דבר שאו"ע אמורים אחרי רבים להטות והס' ע' אומות אמנס כתבו המפ' תירוץ לזה שכל דבר שנכר אינו בטל וישראל הם נמולים ויכריס ע"י המילה והגם שבני ישמעאל ג"כ נימולים אך אין עושים פריעה ומל ולא פרע כלו לא מל וצוה בטל' טענתס וחוה האיש אשר נמלא הגביע ע"י ג' מיל"ה בידו רמז ליו"ד של שד"י שהוא צברית מילה עי"ז הוא יהיה לי עבד ולא יעבד ע"י וגם בטלה טענת אחרי רבים להטות שאתס ניכרים ע"י המילה ולכן ואתס עלו לשלום א' אביכם לעובדו וללכת בדרכיו מבלי פוזה פה . פה :

ג' אותיות חין זוג בחלפא ציתא דאטבת גוד"ז והם סימן הנך יפה דודי שמחיים על הקב"ה שאין לו זוג . ולכן ארז"ל בת כהן לישראל חין זיוגס עולה יפה כי כה"ן אותיו' הג"ך כמו שאותיות הנך חין זיוגס עולה יפה בשאר אותיות כן בת כהן חין זיוגס עולה יפה עס ישראל :

דובא בס' תולדות יוסף פ' מי זאת עולה מן המדבר ע"ד האמת והתורה שגאולת מזרים הייתה ע"י מדת הבינה שהיא עולם שיחרורו בהתלבש כח מכחותיה כשינחא תחאה היא מדת המלכות וידוע שמדת הבינה נקראת מ"י כי יש בה נ' שע"ב כמספר מ"י ומדת המלכות נקראת זאת חוה מ"י זא"ת עולה וכו' והבן . וע"ד הרמז ירמזו על לשה"ר שארז"ל רובן בגזל ומישעון בעריות וכולס בלה"ר בלה"ר ס"ד לא כולם באבק לה"ר בזהר פי' ע"פ אבינו מת במדבר למג"מ שהיה מת במדבר ומשי קרי במדבר שהיה חב במילואא דהיינו בלה"ר אומנס התיקון ללה"ר אס סיפר ארז"ל יעסוק בתורה והגה עיקר התורה דילן היא מטתו שלשלמה ס' גבורים סביב לה דהיינו הם העסק בששים

מסכתות וכשיעסוק היעצ בהם יחשב מגיבורי ישראל שלעומת אשר שכן החרב לבטוי יעסוק
 בחרב פיפיות של התורה והאמנם הגה מי שאינו יכול לעסוק בתורה שהוא מעמי הארץ הלא
 יקשה וכי אבדה תקותו והגראם אשר גם לעמי הארץ יש תקנה דהיינו שיהיו אחוזי בעוסקי
 חרב פיפיות של התורה ר"ל שיהיו מחזיקי לומדי תורה ויזהר יעלה ארוכה לכולם אף
 לעמי הארץ וז"ש ברמז מי זאת עולה מן וכו' כתימרות עשן כלומר מי זה האיש שיהיה
 יכול לעלות משוחי עמוקי של חטא הדיבור לבטלי ישלוב בו תימרות עשן הגיהנם שהלא אף
 אותה הגשמה שהיא מקוטרת מור ולבונה במעשיה הנאים הגה אף היא לא יבצר שהיה
 מלוכלכת מכל אבקה רובל אבקה דייקה היינו אבן רכילות ולה"ר שהלא כולם באבן
 נכשלים בזוהר וז"ל ח"י לז"א שיש תקנה לחטא זה והוא הגה מיעוטו שלשמה היא התורה
 שהיא מיטתו של הקב"ה שהוא שורה בתוך ד' אמות של הלכה אשר ס' גבורים סביב לה
 המה ס' מסכתות כשיעסוק בה איש הישראלי יחשב מגיבורי ישראל וז"ל ח"י וזו מקל' מישרף
 דהיינו אותן שהן בעלי תורה אך מה יעשו כול"ם שאינן בני תורה ובאבן לה"ר הלא כולם
 נכשלים לז"א כולם אחוזי חרב מלומדי מלחמה ר"ל שאחוזי ומחזיקי החרב יכולים כול"ם
 להיות וכל איש מהמון העם אפי"ה יכול להיות חרבו של התורה על ירכו ע"י החזקה לומדי
 תורה ויזהר יכלל מפחד אשר בלילות הוא חדרי גיהנם :

והתגלה

וגו' כתב רבי אפרים מגרמז"א ז"ל ג' דוהתגלה גדולה אמלע פסוקי תורה .
 דרש דרש אמלע בתצבות . ג"ך גמול דלים ושקול ככל התורה וכו' עכ"ד .
 ואפי' לזרף כי וי"ו דכל הולך על גחון אמלע התורה באותיות והוא רמז ג' גמילות חסדים
 ובזמם מיחד ד"ו שהיא דל"ה דרש חני התורה בתצבות וי"ו דגחון אמלע אותיות ורומז
 ל"חוד קוב"ה והמ' באמלע ת"ת ורמז כי ע"י גמילות כמשמעות גימל מיחד הדודים ד"ו
 ודו"ק . מהר' חיד"א זלה"ה :

כי

גדול מרדכי צבית המלך ושומעו הולך בכל המדינות כי האיש מרדכי הולך וגדול
 אפשר שהכוונה דיש מי שזכה לשם ובעלם אדם אינינו גדול . אבל מרדכי באמת הוא
 גדול ושומעו לפי גדולו הולך בכל המדינות והטעם כי האיש מרדכי איש לדיק הולך וגדול
 ביראה ובדבקות בו ית' . מהר' הגו' :

עך

ג' פשעי ישראל וגו' פי' המופ' שהשכטים חטאו עם יוסף ג' חטאות א' שיסו בו את
 הכלבים . ב' הפשיטון בגדיו . ג' השליכוהו א' הבור ואח"ך מכרוהו . מהר' הגו' :

אבי

דבר גדול הנביא דבר א"ך הלא תעשה וכו' אפשר שעבדיו הבינו דמחוי ליה
 א"שע הנביא במחוג דישפיל גאותו וזהו רפואה דרך טבע . ולכן אמרו לו
 ברמז ובלישנא דמשממע לתרי אנפי אבי דבר גדול הנביא דיבר א"ך הלא תעשה
 כלומר דע שדיבר א"ך דבר גדול שתשפיל זדון לנך והוא תרופס דרך טבע ולר"ך
 לפעוטה וגם מה שאמר לך דרך סגולה רחן וטוהר . מהר' הגו' :

גדר

העולה ורצ העלילה וכו' אפי' להסמך כאן מ"ש במקומות אחרים דראשוני' שאלו
 חקור דבר צבריות האדם שקודם שנברא הגשמה חלק אלו ממעל מלחם אביה
 טאכל ונהנית מזיו השכינה ואחר שבאה לעוה"ז ובאה בשאון גליו אס זכתה מאד הרוח תשוב

ותתענג מזיו שכינה א"כ חיפוא מ"ט בזה לפוע"ז ונכנסת בסכנה גדולה ורובא דרובא אין
 נדיק אשר לא יחטא ובחרכב מזיו שמתו בעטיו של נחש וחו לא ואפי' אם תוכה מאד
 תזרע להתענג מזיו השכוב כאשר הייתה באמנה מקדמת דנא . ומרן הק' זלה"ה השיב
 דער שלא בזה בעוה"ז ניוונת בלדקה ומאן דאכיל דלאו דיליה בהית לאסתכלי באפיה
 ואח"ך כשצאה לעו"ה מסגלת מנות ותורה ויכולה להטות בשכרה לחוות בעוטה ה' . זה"ד
 מרן ז"ל והמגיד א"ל ישר ואכתי חקרו המפ' דכתב הרמב"ן ע"פ ולדקה תהיה לנו דכל
 השכר לדקה הוא ותי' כי הלדיק מוסיף על חיובו נמ"ע ועושה גדרים וסייגים בלאוין וגם
 עובד ה' בשמחה ובזריזות ועל התוספת והשמחה וכיולא יטול שכר משלם או יתענג
 על כן ירים ראש זה"ד . ואני עני כתבתי כי בדברי רבינו האר"י ז"ל ודברי מז"ה
 ז"ל בחס"ל מיושבת החקירה האמורה כי האדם יש לו קשר מכל העולמות ועל ידו נמשך
 שפע ומתקשרים כל העולמות כי יש בו מכל עולם ובה ישופע שפע מעולם לעולם
 ומתקשרים זה"ד בקיצור גמרן חו"ש גדול העילה בצריחת האדם בעינה גדולה נמראה
 לקשר כל העולם ורצ העלילה כח מעשיו לתת בו חלק מכל עולם אשר עימך פקוחות ע"כ
 דרכי בני אדם ממחלב נשמתו עד העוה"ז אם נקיים ממכשולות . לתת לאיש כדרכיו אם
 מוסיף תוספת בעשין ולאין וכפרי מעלליו אם הם בשמחה ובזריזות ובתוספת ומזכי לחייבא
 א"כ אפשר לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו במ"ש במד' שוח"ט שהקב"ה זרע המנות
 והפירות ע"פ הדין אינו חייב ליתן כמ"ש במ"א אומנס הקב"ה בחסדיו הרבים טוהן להם
 גם הפירות וח"ש לתת לאיש כדרכיו על גוף המנות והתורה . וכפרי מעלליו הפירות ממעשיו
 ומתורתו שגם התורה זרעה כמ"ש ר' אפרים ז"ל ע"פ אור זרוע לנדיק וכגודל לדקתיו
 טוהן לו הפירות מתורה ומזמיתו משלם . מהר' המ' :

שעם שהמרה אכסר וזמנו עלי ג' ימים לילה ויום לת פחות ולא יותר ארז"ל מפני מה
 נענשו ישראל בימי הזמן מפני ששתו יין נסך ונהנו מסעודתו של אותו רשע
 ג' ימים לילה ויום שהם ע"כ שעות כמניין ביי"ן וח"ש אכסר גם אני ועשרותי אלוס כ"ן
 בגי' יין ושתי שעות אוללת ושמה כדי שיהיה לה כח ותואר חיו הפנים וק"ך המלך .
 ע"כ מלאתי בדף א' כ"י והביאו משם הרב יצחק ארזי הכהן זלה"ה :

שעם ג' רגלים בשנה כנגד ג' אבות אברהם נגד חג הפסח נאמר באברהם לשיועשו
 שוגית בפסח נאמר שוגות מלות . שזעות נגד יצחק כי בשזועת ניתנה התורה
 בשופרות דכ' ויהי קול השופר וכו' וקרן אילו של יצחק הוא השופר . סוכות נגד יעקב ש'
 ויעקב נסע סוכתה ולמקנה עשה סוכות . שם :

שעם למה אכתו מתפללים שחרית ומנחה בקול רם וערבית בלחש אומנס יוכן כי
 שחרית ומנחה הם באים כנגד ארץ אנפין וציר אנפין שהם דוכרין דקדושה ואין שום
 גנאי בהרמס קול משא"כ בערבית שהיא כנגד ה' ראשונה של הו"ים והיא אם הכנים
 ועליה נאמר קול באשה ערוה ומפני כך תפילת ערבית בלחש . שם :

גביע ר"ת גבור בכס יהודה ערב . עוד גר"ם צמכיר"תי ידינהו עליו"ן . עוד ג"ם
 צכ"ס יעו"ם עליכ"ס . עוד גלגול"ל נפשיכ"ס יכפ"ר עליכ"ס שהם עשרה הרוגי
 מלכות שנאו בגלגול עשרת השבטים לכפר על עון מכירת יוסף . שם :

ג' תפילות של שבת זבילה אתה קידשם . בשחרית ישמח משה . במנחה אתה אחד .
 ביו"ט אין אנחנו אומרים לא אתה בחרתנו כיום זבילה . וי"ל אתה קדשת מלשון קדושין .
 ישמח משה מלשון שמחת חתן בכלתו ותפילה מוסף סוף בסוד תוספת כחובה . במנחה
 אתה אחד בסוד יחוד שהוא זמן יחוד חתן וכלה . אבל ביו"ט אין זיוג נעשה על ידינו
 לפיכך אנחנו אומרים אתה בחרתנו כיום זבילה שהוא ה' דוקא ולא ב' שאין זיוג ביו"ט :

ענף אות דלית

דלית ג"ל בס"ד אנה עבדא כי אות ד' מזדה על 'דביקות כה' ובהבנתו ית' יהיה
 האדם דבוק בהש"י תמיד ובהבנתו ישגה תמיד והרמזו הוא באות ד' כה ה' ה'
 שני ווי"ן זני' י"ב ע"ה הוא אהב"ה שיהב האדם את בוראו וידבק בו ובמלותיו דחילו
 ורחימו או הקב"ה יפתח לו דלתי רחמים ודלתי שפע עד שיבלו שפתותיו לומר די :

באו"א ג"ל אנה עבדא בס"ד דהדלית רומז על אהבת איש וחברו שירבה לעשות שלום
 בין הבריות ולהרבות האהבה ולהתרחק מן השנאה והקטנות ויהיה אוהב שלום
 ורודף שלום וזוה מיוחד שם אוה י"ה ברו"ה והרמזו הוא כנו' שאות ד' היא ב' ווי"ן וכל
 וא"ו זמי' כזה וא"ו וא"ו זני' כ"ו והס ב"פ מספר אהבה דהיינו ע"י אהבה שלו שהיא
 י"ג ואהבת חבירו שהיא י"ג הרי ב"פ י"ג זני' הוי"ה ברוך הוא והו מאו"ל ואהבת לרעך כמוך אתי
 ה' דע"י אהבתך עם חבירך יהיה חיבור שם הוי"ה ב"ה ושורש האהבה הוא מן השלום דאם אין
 שלום מהיכן האהבה לז"ר דלית ר"ח דיבורו לשלום יהיה תמיד . שירבה לאהוב שלום
 ולרדוף שלום :

באו"א ד' מספרה ארבע כנגד ארבעה מקומות שהדיבור מתחתך כס והס צומק
 ניבך דעלגת זסער"ן :

מס' מנחה זבילה מה שלא פי' התורה שם הדגים כמו שעשה ליתר בעלי חיים לפי שלא
 מצינו לאדה"ר קרא להם שם שלא הזכירו שהובאו לאדם ע"כ . **אמ"ה** והטעם
 שלא הובאו לפניו שיקרא להם שם לפי שבהוליא אותם מהמים מיד . מתים סך
 הוטבע השי"ת והענ"ב שזינא דג א' מכל מין כדי שיקרא להם שם ואע"פ שימותו היה
 שימת השמות לבעלה דבשלמא הבעלי החיים הגדלים אלל האדם דהיינו שהם עם האדם
 אדם מרגיל בהם ומכירים בשמותם לא כן בדגים שמים מכסים עליהם ואין העין שולט
 בהם להרגיל עמנו בהכירם . תלפיות :

שם מה שזכה נבוכדנצר להקרא אדי לפי דמצינו דוד קאתי מזרעו של שלמה ממלכת
 שבה שגיירה לא שלבה לא נכון עמה וחזרה לסורה לכן רחקה בניו מישה :

זוהר חדש דף מ"ו ע"ב כשחטא דוד אף שמחלו לו ה' עכ"ז כשמת לא הניחוהו המלאכי'
 ליכנס בשערי ירושלים של מעלה עד שבנה שלמה ביהמ"ק ואז מינה ה' למיכא
 וששים מלאכים עמו שיהיו אפטרופוסים לישראל ואז הכניס מיכא לדוד בשערי ירושלים

ועשאו מרכבה עם אבות והיינו אכן מחסו הצגים :
דואג היה שקול כנגד כל ישראל . **אמ"ה** הצט ורחא שיראח שמים היה שורש השרשי'
 ובו זוכה האדם לקנות חיי העו"ה ואין הדבר תלוי ברב החכמה דלאחד
 המרבה וא' הממעיט ובלבד שיטוין לבו לשמים ודואג יוכיח שצדקו חוכמתו היה שקול ככל
 ישראל עד שאמרו עליו כהיה דורש על מגדל הפורה באויר שהוא לאחר הלמ"ד ש' הלכות
 כדדו"ל וכוון שתורתו היה משפה ולחון כחז"ל בעת מיתתו שכת תורתו כחז"ל ע"פ חיל בלע
 ויקראו וכו' וכל זה בעבור שלא היה בו יראה שמים שהכל תלוי ביראת שמים ולא ברב
 חכמה והראיה לזה דמשאר חמות יש חכמים מחוכמים בתורה משה והם יורדים לשאול מטה :

איתא בס' דברי נחמיה צפ' זאת התורה אדם כי ימות בזהל כל הבא א' האהל וכל
 אשר בזהל יטמא הנה אז"ל בגמרא מליעה ובללעי שמחו ואחספו וכו' ולא עוד
 לא בשעה שעוסקים בנגעים ואהלות צאים תחת חלונותיו ואומרים לי דוד הבא על אשת איש
 מיתתו במה ואני אומר להם בחנק אבל במלצין פני חברו ברבים אין לו חלק לעו"ה .
 וקשה למה בנגעים ואהלות היו שואלים לו זה שאדרכא היה להם לשאול כשהיו לומדים בקידושין
 וכתובות שהוא בסדר נשים ומאן דכר שמים בנגעי' ואהלות בעניין בת שבע עוד קשה
 שכפי הגרסא דה"ע הלצין פני דואג ואחיותופל יותר ממה שהלביט לדוד שאיזה עון יותר
 גדול הלבנת פנים או אשת איש כפי הגרסא הלבנת הפנים יותר חמור שבאשת איש בחנק
 יפטור ובהלבנת פנים נאמר אין לו חל"ה וא"כ הלבנת פנים חמורה טפי ומאחר שהם
 מלביטים פניו על עון אשת איש והוא אומר המלצין פני חברו ברבים אין לו חל"ה ג"כ
 דה"ע הלצין פני דואג ואחיותופל בעון יותר גדול משלו וגמלא דוד מלצין פני חברו וי"ל
 שלעולם לא זה הלצין את זה ולא זה הלצין את זה אלא לענין דינא שאלו . ולפיכך בנגעים
 ואהלות היו שואלים לו שבנגעים ואהלות למדין דבתלת הויא חזקה דבנגעים כתיב וראה
 כההן את הגבע והנה לא פשה הגבע בעור ומראה הגבע עמוק מן העור געע לרעת הוא מדהחכר
 ג"פ געע ואח"ך אחר געע לרעת הוא ט"מ שסתם געע לרעת הוא וכן בזהל מזכר ג"פ
 אהל ואח"ך אומר יטמא דבתלת הויא חזקה דכתי' אדם כי ימות בזהל כל הבא א' האהל
 וכל אשר בזהל יטמא ללמדנו שסתם אהל מטמא ומדלמדו בנגעים ואהלות דבתלת הויא
 חזקה קשייא לב"ש שהיה לו פתח לדוד לומר הבא על הקטנה פטור ממיטה קיבא דמאן
 דאמר לפי שאינה מהעברה ובה שבע בת ח' שנים הייתה כדמוכח בסנהדרין פ"ח דף ס"ט
 בדורות הראשונים מלגן דאוליד מוכתיב הלא זאת שבע בת ג'עס אשת אוריה החתי וכתיב
 וליעם בן אחיותופל הגילוני וכו' . דתיא כל שנתיו של דואג איקן אלא ל"ד ושל אחיותופל איקן אלא
 ל"ג שנים כמה הויה להו ל"ג ד"ל ז' רהוב שלמה פש להו כ"ו דל הרתי שנין לתלת עיבורי אשתכח
 לכל חד וחד בהמיא אוליד ממאי דילמא תרווייהו בתשע אוליד ובה שבע בשית משום
 דאיתתא בריא חדע דהא הויה לה וולד מעיקרא ע"כ והנה כל מה דכתיב בגמרא לישב
 שכן ח' שנים היו מולידים ודחק שלמה כמה דחיקות באומרו תרתי שנין לתלת עיבורי ופירש"י
 ז' חדשים להריון והח' לדה ולטהרה אפ"ה לא חיפשטא ל"י והאלא לטעמא אחריכא ומדלא
 חמישבא ליה גס לי לא מתיישבא שכן ח' שנים אולידו ג' דורות זה אחר זה אלא ע'
 חדשים להריון וא' לדה ולטהרה בד' עיבורי ארבעים חודש שהם ג' שנים וד' חדשים
 דל מעשרים ושית ג' שנים וחצי פש להו שנים ועשרים וחצי וב' חדשים לחיותופל וליעם ובה
 שבע גמלא כל א' אוליד בן ז' שנים וחצי ובהיות בת שבע השלישית ח"כ הויה חזקה ולא

מתקרי' קטנה ותיב מאחר שהיא פלטיסית ובתלתא סויה חוקה דלא קטנה היא
 אעפ"י שהיא קטנה בשנים ולפי' כשהגיע לנגעים והאלות דמהמן למדין בתלתא
 סויה חוקה שלו לו הבא על א"ה כלומר כיון דבתלתא סויה חוקה הבא על א"ה
 שמחוקת בתלתא שולרת חפי' שהיא קטנה דינו במאי חמ"ל ודאי מכאן שמתאו
 בחנק מאחר דבתלתא סויה חוקה אבל מכאן למדין נ"כ שהמלבין פני חברו
 ברבים אין לו חל"ה לפי שנאמר בצלבנת פנים ג"פ אדם דכתיב שופר דם האדם
 באדם דמו ישפר כי בללס לסיס עשה את האדם ומאחר דבתלתא סויה חוקה לכן
 המלבין פני חברו ברבים אין לו חל"ה בין שסיס הלבנה מועטת או מרוב'
 מדהחבר ג"פ אדם בתלתא סויה חוקה ואין לו חל"ה :

ולפיכך

כל ימיו של דוד היה מנטער על איתו עון עד שהגיע לפרק בתולה נישאת
 ותימא למה כל ימיו ינטער על איתו עון של בה שבע והא דהר בתשובה
 ו"ל שבפרק בתולה נישאת יש ב' דברים שסיעוין לדוד ה' מה שארז"ל הבא על א"ה אסורה
 לבצל ואסורה לבועל אבל אם היתה באונס מותרת ע"ש עוד שם בפרק זה כל היואל
 למלחמה בית דוד נט כריחות היה כותב לאשתו בלא השגי הקדמו' נבא לענייניו שדע"ה
 חפי' שהדר בתשובה היה מנטער על עון זה לפי שהיתה אשתו אסורה לבצל ואסורה
 לבועל א"כ היה חייב על כל ביאה וביאה ולפי' אמר כל ימיו של דוד היה מנטער על עון
 של בה שבע סיעוין על הביאות שהיה בא עליה דכשם שאסורה לבצל כך אסורה לבועל
 וכשהגיע לפ' בתולה נישאת ושם אמר דאם בא עליה באונס מותרת אמר אם כן בה שבע
 מותרת לי שאין לך אונס גדול מהמלך וא"כ הייתה מותרת לאוריה בעלה ומדמוסת'
 לאוריה בעלה אחר שמת אוריה מותרת לבועל ובה יסורן קושיא גדולה שאין אמר דוד
 לאוריה שילך לפקוד את ביתו מאחר שבה עליה והרי כבר נאסרה לבועלה לא במה
 דאמרין שפיר דמי שמאחר שהיתה ביאתו באונס לא נאסרה על בעלה ולפיכך חמ"ל לך
 פקוד את ביתך ובה נתקררה דעתו בהגיעו לפ' בתולה נישאת אבל עדיין קשייא ליה על
 ביאה ראשונה שהייתה באיסור ונתעברה ממנו וגמלא איתו הולד היה ממזר ואין היה
 מתפלל עליו שלא ימות ועוד מה שאז"ל שאם היה חי איתו ילד לא היה ביהמ"ק נחרב
 ואין יתכן להולמו לא במאי דמיייתי בפ' בתולה נישאת כל היואל למלחמה בית דוד נט
 כריחות נטין לאשתו א"כ חפי' הביאה ראשונה לא הייתה ח"ה ובה נתקררה דעתו של
 דוד כשהגיע לפ' בתולה נישאת ע"כ :

כשחטא

דוד נפנס רגלו שבמרכבה ונסתלקה ממנו הס השכינה ונטרע ששה
 חדשים מדה כנגד מדה הוא רחוק ס' מן ו' שהיא ששה לכן נסתלקה
 ממנו ס' מן הו"ו שהיא ששה לכן נסתלקה ממנו ס' שהיא השכינה ששה חדשים
 חדשים דיקא כי מלמטה למעלה נקראו המדות חדש ולמעלה למטה נקראו שנים .
 מס' תלפיות :

בין

שכא שמוא למשוח את בני ישי ברחו השמן לאחריו וכיון שבה למשוח את
 דוד ראם השמן רך מעלמו וילק בראש דוד סה"ד ותרס כראס קרני בלותי
 בשמן רען . מס' ילקוט שמוא דף י"ז :

דוד

הים זרק חן והרג ח' מאות בפעס א' וסיה מנטער על שני מאות שג' איכה

יודוק ח' אף יתה ב"ק ואמרה רק בדבר אוריה החתי לכן לא נתנו לו השני מאות
מנמרה פ' ואלו מגלחין :

דוד היה ראוי ללאת עם יעקב ונכנס עשו במקומו ובעשו כתיב הגה אנוכי הולך למות
ומה גם דרשעים בחיים קרויים מתים ח"כ אין ראוי שדוד יכתב בו מיתה כיון
שבאותו רשע זכר מיתה אפי' בחייו בהיפך בקדושה שאפי' בזמנו לא יזכר בו מיתה ולכן
בדוד כתיב שכיבה וביואב שלא אירע לו כזה כתיב בו מיתה כדרך שמזכיר בכלם . **אך**
בהקדמה זאת יובן למה יעקב ודוד בבחינה אחת שיע"אע"ה לא מת כארז"ל לוכן דוד
מלך ישראל חי וקיים לא כדי לרמוז שיעקב ודוד היו ראויים ללאת מלחמק ולכן לגלות כל זה
עשהם כתאומים בזה דכסם שיעקב לא מת גם דוד חי וקיים . תלפיות :

רבי דוסא בן הרבינס חיה יותר מארבע מאות שנים . ס' יוחסין דף י"א ע"ב עיין שם :

מי שזכה בדורות אלו כליאו ורבי יהושע ב"ל ליכנס חי בג"ע אשתו יכולה לינשא לאיש
אחר דאשת רעהו אסורה ולא אשת מלאך שכלם רוחני ולא גופני . תשובה ק"ב
לכמהר"ר ישראל זלה"ה :

דס הברית שזרק משה על העם היה על בגדיהם כמו כתם ורושם בעדים ח"ש הורר
עדיך מעליך זה הבגדים שעליהם דס ברית . הר"ם מקו"י זלה"ה :

בת שש שנים הייתה דינה כשהולידה את אסנת מנין שש שנים של שחר הלאן שעבר
יעקב אבינו עם לבן והוסף עשרים שנה שמות מכאן ואילך יוסף המזבין דעת
יורד מיכא והורידה לבית פוטיפר . תלפיות עקף ד' :

ד' מתו בעטיו של נחש בנימין בן יעקב עמרם וישי וכלאב בן דוד ח"ר וכי יהיה באיש
חטא משפט מות והומת ותלית אמו על עץ הדעת של אדה"ר וכולם גמרא גמירי לבד
מישי אבי דוד דכתיב ביה קרא אביגיל בת נחש ופריך וכי בת נחש היא והלא בת ישי
היא לא בת מי שמת בעטיו של נחש וקשה למה לא חשב שרה ג"כ שדרשו ז"ל מיטורא
דשנה שנה מה בת ד' בלא חטא אף בת מאה בלי חטא ישמא י"ל דפחות מבת ד' חטא אע"ג
שאין מענישים ב"ד למעלה פחות מן' דוקא אחר מית' ובעוה"ז מענישים . ליקוטים מפרדס :

ד' מפתחות בידו של הקב"ה ולא ע"י מלאך וסו' מפ"ח ר"ת מער פרנס תולדות חיים
ר"ל תחיית המתים . או תחיה חיה . ר"ל כשיולדת . שם :

ד' לריכים להודות וסו' וכל החיים יודוך סלה ר"ת חולה יסורים יורדי היס מדברות .
וכן אהללה ה' בחיי וכן כי טוב חסוך מחיים . שם :

ד' חיות בכסא אדם אריה שור נשר פני אדם כלורת יעאע"ה שאם יחטאו יביע הקב"ה
בצורתו של יעאע"ה ומרחם עליהם פני אריה כנגד משית בן דוד שהוא משבט יהודה
שנקרא אריה שני גור אריה יהודה ופני שור כנגד משית בן יוסף ואם יחטאו ישראל גועים
הארי והשור והקב"ה מרחם עליהם ופני נשר כנגד ג'איו ששם את העולם בד' טיסות
ומלפנף כנשר והקב"ה מרחם עליהם . מס' חופת ג'איו :

הדג ארז"ל הוא עינא פקוחא וש מעלה באכילתו ובפרט בסעודה שלישית של שבת כי

אמרו המקובלים כל סעודה מג' סעודות לריכה להיות יותר חשובה השנייה יותר מהראשונה והשלישית יותר מהשתיים הראשונות ואם לא יש לו יקנה דגים לסעודה שלישית ואז יש לה מעלה ודווקא הדגים שגדלים עד רבען כמ"ש בגמרא ברכות דף מד או הקטנים שלא יגדלו יותר וזה הטעם שאוכלים דגים כליל ר"ה וביום א' הולכים לנהר מושם שהדג אין לו גבינין ועיניו פקוחות וכדי לזכור שהש"י לא ימוס ולא ישן שומר ישראל ועיניו פקוחות על כל דרכי האדם . ליקט"י :

מעם שאין מביאים קרבן מן הדגים לפי שהאדם מן האדמה וכשחוטא לריך דבר שהוא מן האדמה עד שתכפר לו מש"אך הדגים שנבראו מן הברקק וז"ל אדם כי יקריב מכס לריך שיהיה מן הדומה לכס מן הברקק וכו' . שם :

ארז"ל למה דדים של אשה בחמה ולא כן שאר בהמה ומהו כדי שלא יסתכל התימון במקום התורף לא יחמה בחמה . שם :

איתא בפליאה לא נתקרה דעתו של דוד על עון בת שבע עד שהגיע לפרק בחולה נישאת ליום הד' והוא פלא . ופי' המפ' עפי' מ"ש האר"י זוק"ל שדוד הוא אה"ר ובת שבע היא חיה ואוריה הוא הנחש וצאו בגלגול וז"ל ראויה בת שבע לרוד מששת ימיצ"ר לא שאלכה פנה דמששת יצ"ר היא אשתו וקי"ל בדין בחולה שהשיאוה בעל כורחה אין קידושין תופסין בה ופי' התוספות בחולה נישאת בעטרה ולא נישאת בלי עשר' דציו"ד משמע בריגוה בלי יו"ד בע"כ משמע אחרים השיאוה בעל כורחה . וז"ל בפליאה כיון שהגיע לפ' בחולה נישאת ציו"ד כמ"ס התוספות נתקרה דעתו דאוריה הוא הנחש שטן בע"כ נשאה ואין קידושים תופסין בה א"כ אינה א"א יש לומר לענ"ד ע"פ מ"ס בגמרא דכתובות דף ה' מ"מ אמרו בחולה נישאת ליום הד' שאם היה לו טענת בחולים משכים לב"ד איצטיוא להו בחולה נישאת ליום ד' ונישאת ונבעלת בד' ולא חייסין לאקרורי דעתא או דלמא נבעלת ביום החמישי דחייסין ליהובי דעתא ר"ל מחמת אהבתו אותה וכן אשה על בעלה מחיל ולא טעין טענת בחולים מחמת שהיא בת זוגו חן אשה יש לה . וז"ל לה נתקרה דעתו של דוד על ב"ש שהיא בת זוגו ואין אוריה בעלה עד שהגיע לפ' בחולה נישאת ליום ד' משום שיכסי לב"ד דחן אשה על בעלה ומחמת שרונה לבעול שחק ולזה דוד שראה ב"ש שעדיין היא בחולה ולא יש לה חן אשה א"כ אינה בת זוגו של אוריה ולזה נתקרה דעתו . ועפ"ז יובן מ"ש דוד לשלמה ברו עתה לא תקנהו כי איש חכם אתה וי"ל מאי ועתה דמשמע ולא מקודם דהיה סבור ששמעי נקי מעיקרא מאי סבר ולצטוק מאי סבר ועפמ"ש מעיקרא סבר שחטא בבת שבע ועוד נקדים משו"ל המונה לא יבוא לו בן ה"ח וז"ל מקודם שבתה לי הייתי סבור שחטאתי בב"ש ושמעי נקי . אבל ועתה שמעי חייב כי איש חכם אתה לכן לא תקנהו ועפ"ז יובן פ' ואתה תצער הדם הנקי וכו' כי תעשה הישר בעיני ה' . ויל"ד אם הוא נקי למה יצערו ועוד מאי כי נתינת טעם ולמה בעיני ה' דוקא . ועפמ"ש שמקודם סבר דוד שב"ש אינה בת זוגו והוא חטא כמו שסוברים העולם וסבור ששמעי נקי וז"ל ואתה תצער הדם הנקי שהייתי סבור שהוא נקי ואתה תצערו כי תעשה הישר בעיני ה' שגלוי וידוע לפניו שב"ש בת זוגי בעיני ה' דוקא ולא בעיני אדם . שם :

כום ישועות' אש' ובש"ס ה' אקר"א ר"ת כפרתי וביקשתי סליחה . יושב שמים

ענני ושמע תפילתי . אפילו שהרגתי אוריה . ולקחתי בתי שבע ממוני . ה' אמר
קודם ראוייה לי . שם :

איתא במדרש פליאה אהיה ה' מגן בעדי עשה למען פר"ח עש"ן בעד"י . פי' המפ' שאמר דוד עשה למען זכות אבותי שהם ר"ת פרח עשן בעדי . פרך חלרון רס . עמינדב שלמון נחשן . בועו עובד דוד ישי . וחס"ה ואתה ה' מגן אבות שהם ר"ת בעדי שהם קרובים לוי יותר וזאת מדרש יחסו מן יהודה ראש השבט שהוא פרך ואמר פרח עשן בעדי . שם :

ארו"ר האומר דוד הטא אינו לא טועה שג' ויהי דוד לכל דרכיו משכיל וה' עמו וארו"ל שמירה בצעלים פעור בצפיעה ודוד ה' עמו א"כ לא הטא וארו"ל בפ"ק דע"ז אמר רב לא היה דוד ראוי לאותו מעשה לא כדי להורות תשובה . וז"ל וסלחת לעוני כי רב הוא כמ"ש שז כדי להורות תשובה . שם

דוד היה רגל ד' שהאבות הן הם רגלי המרכבה ג' וד' רביעי וכשחטא בבת שבע נתמועטה . וז"ל אם אמרתי מטה רגלי חסדך ה' יסעדי . שסעדה ה' בחסדו ית' ולעמוד נתקן ע"י המשיח שהיה ר"ב בדוד ואח"ך במשיח ואדם ר"ת אדם דוד משיח ואז אינו לריך לתומכו וז"ל רגלי עמדה במישור במקהלים אברך ה' וזה שלמד מאחיתופל שא"ל אשר יחדיו נמתיק סוד צביות להיס נהלך ברגש פי' באסיפה וז"ל במישור בכנס"ת עם מספר קטן והאחותיות גי' מישור ועפ"ז פי' המפ' פי' יבואו זדים כי שקר עוותיו ואני אשיח בפקודך וקודם נקדים מ"ש בש"ס מעוות לא יוכל לתקן זה הבא על הערוה . וז"ל אמר זה הפורש מן התורה . וז"ל יבואו זדים כי שקר עוותיו דס"ל זה הבא על הערוה ולי ס"ל זה הפורש מן התורה ואני אשיח בפיקודך אפי' בשעת שיחה אשיח בפיקודך וז"ל שיחקן של ת"ח לריכס למוד שזה לא יוכל לתקן אבל הבא על הערוה אפשר בתשובה ואפי' הביא ממזר אפשר להמיתו ע"י תפילה ותשובה . שם :

אם אמרתי מטה רגלי וכו' ברב שרעפי בקרבי נתחומיך ישעשעו נפשי עפמו"ל שמשנה רלה ליכנס לארץ עם האבות שיהיה רגל ד' ואמ"ל הש"י א תוסף דבר ר"ת דוד ברגל רביעי . שכבר הבטחתי לאדה"ר שנתן ע' שנה לדוד שדוד יהיה רגל רביעי ולז"ל דוד זכור דכ"ר לעבדך שאמרת דוד ברגל רביעית ולא איה איוכזומה שחטאתי כדי להורות תשובה ליחיד וז"ל המפ' סורו ממני כל פועלי און ממני למדו תשובה וסורו מדרכיכם כל פועלי און כי שמע ה' קול בכיי . ורמזו ז"ל פ' קחו עמכם דברים ר"ת דוד ברגל רביעית יהיה משיח . ומה שחטא כדי להורות תשובה :

רמז ה' ושז הכתן דויד מלא כזה דלי"ת וי"ו יו"ד דלי"ת גי' תתק"ל כמנין שמוסיו של אדה"ר ודוד השלים הע' והיו א"ף שנים שה' גומר עלי ר"ל ס' גמר הע' שנה לי . והעטס שנתן אדה"ר לדוד ע' שנה כ"ל אנה עבדה בס"ד כי דוד היה נגול אדה"ר והוא תיקן אותו ואין אחר היה יכול לתקנו כמוהו לפי שנשמתו של דוד הייתה תלויה בשפתיו של אדה"ר וכיון שחטא אדה"ר בען הדעת שפתיו היו תחלה בחטא אכילת עץ הדעת ונפלה תיכף נשמת דוד משפתיו וז"ל דוד שהיה נפל והאדם לריך לתקן באברים

שחטא ואין לך בריה שיכולה לומר להקב"ה כדוד לכך נתן לו ע' שנה כדי שיתקן אותה
לזה בא דוד ואמר בשפתי סיפרתי כל משפטי פיך וזה כלפי אדם דהיינו הזמירות שאמרתי
בשפתי כולם הם עבור תיקון משפטי פיך שחטאת בו ועלי הוא להקטו מאחר שנתת
לי ע' שנה :

מעם

אחר האבות והאדה"ר נתנו לדוד משנותיהם וכי ה' לא קלצ לו חיים עד
שיתנו הא ארז"ל דוד היה בצטן רבקה עם יעקב וקטרגה מדה"ר ואמרה
ראויה בת רשעים להוליד ב' לדיקים נפל דוד ובה עשו במקומו ו"ש רבקה אם כ"ן למה
ז"ה אנוכי" שהיה דוד בצטני שנתן לו אדה"ר כ"ן שנים למה נפל ז"ה עם האויות גי' דו"ד ובה
במקומו אנוכי" עשו . אמ"ל שני גוים מומעך יפרדו בשביל מעיך שאת בת רשעים וזה נפרדו
וראה כך אדה"ר שהוא נפל ונתן לו ע' שנה והאבות נתנו לו ע' שנה וכחצו בם" ד"ל שאדה"ר כתב
שטר מתנה לדוד ע' שנה וחתם ה' ית' ומט"ט ח"ר במגלת ספר כתוב עלי ופגמו שנת אדה"ר
לזה נתנו האבות ע' שנה . ח"ש דוד אמרת לה' ה' אחת טובתי כל עליך שותי לא מעמך
הם לא לקדושים אשר בארץ המה הם אי"ו וזהו אם אבו"ח בגבורו' ה' גאים לא נתתה לי
שחיה עוד עשרה כמניין אבו"ח עד שיהיו גבורות או אכיר לך קדקך לבדך שדוד בדמח
דמלכא הוה שאמר למען תהרץ בדברך . ח"ש דוד אני אברך ולי נאה לבדך דרך בדיחות
ואמ"ל ה' אחת תברך . וארז"ל שא"ל דוד אם אין אחת מודיעני כמה שני חיי הודיעני
באיזה יום אמות ואמ"ל ביום השבת אל אמות בא' בשבת ואמ"ל אין מלכות נוגעת וכו'
אמ"ל אמות בער"ש כדי שלא יתחלל השבת ע"י אל' כי טוב יום בתוךך וכו' וארז"ל מלך
עולות שיעלה שלמה בנך . ח"ר ברב שר"עפי בק"רבי תנחו"מין ר"ת שבת שאחשוב
שיתחלל שבת ע"י תנחו"מין שיתחמני טוב לי יום וכו' ישעשעו נפשי . ואנא עבדא שמעתי
מאבא מארי זלה"ה שאמר למה דוד אמר אני אברך וכו' וכי אם היה להם בינת העון
הוא היה מנוקה משוונות והלא הוא היה עון בת שבת . לא יובן במ"ש מן בהלכות סעודה
זברהמ"ז בדין צעה"ב בולע ואורח מצרך כדי שיברך על כוס ביהמ"ז . ואבות העולם
כולם הוו בעל הבית צעה"ז שהיה להם חיים רק דוד הע"ה לא היה לו חיים צעה"ז ואבות
העולם נתנו לו חיים א"כ דוד היה כאורח דאכיל מדלחו דיליה כאורח לו"ח אני אברך דאני
אורח ורדין טתן שאורח מצרך א"כ ולי נאה לבדך :

ארז"ל

כגור של דוד היה ח' נימי ולעתיד יהיה עשר נימין ח"ש הודו לה' בכינור בצבל
עש"ר שלעתיד יהיה עשר נימין . ואנא עבדא שמוע לי מחכס אל' אשכמו
שאמר שהכינור של דוד היה כינור של מחושלה כי פעם אל' היה דוד רוכב על הסוס והיה
מטייל במדבר וכשתכנה רגל הסוס שלו תוך יד הכינור הנו' ולא יכול להוסיף וירד דוד
לראות הפלה למה זה וראה הוד הנו' ונפר אחריו עד שהוסיף הכינור הנו' כולה מתחת
העפר שהייתה עמונה שם ימים רבים תחת העפר והוה כגור של דוד :

ארז"ל

מן דוד היה הורג ח' מאות וקודם שחטא צבת שבע היה הורג בו גף ח"ר
בשמו"ב ב' סי' כ"ב תשמר"ני לראש גוים גי' גף ובתלים סי' ח"י אמר תשמני
לראש גוים גי' ת"ם :

דרך

אמר אשרי יושבי בלפא ביתא אל' ואשרי תמימי דרך בח' אפי לפי שאשרי יושבי

אמר' צביתו ולא היה לריך לצביות ואשרי תמימו דרך אמרה כשהיה בדרך ואז היה לריך לצביות אמר ח' אפי ולזה באשרי יושבי ביתיך בסופה אומר תהלת ה' ידבר פי' ובאשרי תמימי בסופה אמר תעיתי כשה אוצד שאינו צביתו לא אויבד ח"ש רז"ל ע"פ כרוס זולות לבני אדם כיון שגלרך אדם לצביות פניו משתנות ככרוס לכמה גוונים . ליקוט"ים :

דן המלך עליז השלום ר"ת דמע"ה והוא ר"ת דעתו מעורב עם הצביות . רמז שפיס עניו וגם ארז"ל שהיה מוריד כוס דמעות כמשה"כ ושקווי צבני מסכתי וצוה היה לו כפר"ה דכשם שהתפילה במקום קרבן כך הדמעות במקום נסכים . שם :

דוד המלך אס היה חי ק' שנים לא היה נמרצ ביה"מק כי היה מחקן העולם תיקוי' דלא יעדי . זוהר חדש מדרש רות דף קי"ד :

דב"ש גי' אש"ה ח"ר דבש מנחת אכול דיין כי הגם שהיה לרקת ע"ד מלא אשה מלא טוב אפי"ה לריך לזוהר כמ"ש הרמב"ם הלכות דעות ח"ש אכול דיי"ך גי' ד"ס שאס לא ישמור עצמו דס תסא אחריתו ובמקום דבש תהיה סס המות . אך אס יתנהג כשורה תהיה דבש . ולהבדיל התורה אשה רוחנית נקראת דבש וא"ש אכול דיין כי אמרו במה שהורשת התנוק אין לך עסק בנסתרות . דבש לפי :

דור המדבר הנשים לא היו נדות ופיו פרים ורבים אך כשעשו העגל פירשו הנשים עד שעשו המשכן ונתרמה הקב"ה לישראל ונתרנו גם סס לבטליהם ועיון מ"ש בנחל קדומים פ' בשלח ע"פ ותקח מרים הנביאה ומשם בארה :

דברות מא שאנחנו אומרים עשרת הדברות ולא עשרת הדברים כי דברות גי' תרי"ג צירוף"ס תרי"ג ששקולה כנגד כולם והיא ציד האדם שנתן הבחירה בידו . מס' התשב"ץ לתלמיד מהר"ם סי' תס"ז :

דלת הסגור נקרא חין ודלת הפתוח נקרא יש ואם פותח דיו ונתן לעני אז לוקח הקב"ה משני ידיו צ' דלת"ן והאין נעשה אדני' והיש נעשה שד"י . ליקוט"ים :

ארז"ל דלת הסגור לעני פתוח לרופא ששולח לו הש"י חולאים לבני ציתו וכל יוס פותחו לרופא . שם :

אשרי אדם שומע לי לשקוד על דלתותי יוס יוס לשמור מזוחות פתחי ופי' הרב ע"א למה אמר דלת ופתח לא הדלת הסגור נקרא דלת והארז לשקוד על דלתותי יוס יוס צדוקר עד שיפתחו לשמור מזוחות פתחי מהאחר לנאת עד שיבגר הפתח הפתוח והיינו מקדמי ומחשכי לצי מדרשא . שם :

ארז"ל סגר מלוא צהאי עלמא ליכא אכל השמיעה מפי הדורש יש לו סגר צעוה"ז ועפ"ז רמזו שמעו ותחי נפשכם צעוה"ז כדכתיב כי היא חייך ומורך ימיך צעוה"ז ורמזו הי"א חייך גי' אח"ן ר"ל ע"י שמיעת האוזן יהיה לו חיים . שם :

הטעם למה שא דסע"ה שימות בע"ש לפי ששנותיו היו קצובים מאד"ר כנודע ואד"ר נברא בער"ש וכיון שהקב"ה ממלא שנותיהם של לדיקים מיום ליום

יפה של למות בע"ש כמו היום שנברא בו אדם"ר : אך ק"ק דה"כ הוא באמת למה מה
בשבת אחר שצדן של . ע"כ מס' מטעם המלך . אך יובן לפי ענ"ד אלא עברא בס"ד
על מיתה דוד שהיתה ביום השבת ולא הייתה ביום . ערב השבת כמו בריאת אדם"ר
לא דוד היתה מידתו מלכות ושבת הוא סוד מלכות וכן אדם"ר ביום שבת נתכפר לו
עון חילת עץ הדעת ונחשב לו כלא נברא ביום השבת לפיכך אמר אדם"ר מזמור שיר ליום השבת :

הטעם שחיה דוד ע' שנה כי הוא היה בסוד השכינה והשכינה נקראת תמר זהה
קומתך דמתה לתמר : תמר זו עולה לע' שנים הוא תכלית גידולו ע"כ בתלום
הע' שנה הגיע ראשו השמימי ואינו כי לקח אותו להים : והוא הטעם שה"י מכנה את
ישראל קשי קדל : דאמרתי אעלה בתמר דרשוהו על ישראל . ר"ס קומתך דמתה לתמר קד"ל
ותמר גידולו קשה מן הקרקע כן ישראל תרבותם קשה : שס :

הטעם למארו"ל על דוד שהלכה כמותו בכל מקום . יראה לע"ד באותם שאמרו בהלל
עס בני בתירא טעמו לו בימא והוסיביוהו וגרמו לו שיזוז דעתו עליו ולא הורה
אם פסח דוחה סכין ומה נעשה בסכין בפסח שחל להיות בשבת ודוד מסיב' שהיה מוטעב
בענום במאד מאד היה הלכה כמותו ומכל מקום שישיבתו ואפי' בבימה ודוק : שס מס'
מטעם המלך המ' :

דוד הילל ויוסגתן שמאי וזה שאמרו בדוד הלכה כמותו בכל יקום כדרשו ע"פ וס'
עמו וכן בהלל ושמאי הלכה כב"ה כמשו"ל ע"פ יודע נון ואיש חיל דבכל דבר
היה משיב שאל יוסגתן בני כמותו וכשו"ל הלכה כמותו חלש דעתו דשאל דלא הוי האי -
מס' גילגולי נשמות :

ארבעה עליו לפרדם וא' היה אחר שאל לתרבות רעה שראה מט"ט יושב . אחר
ש"מ שתי רשויות יש ח"ו באותו פעם בא מלאך ענפי"א והכחו בס' פולסין
דנורא וכו' והקלוקל בא על אחר מן אישע . כי אישע דחה את גחזי וסיה א' מן אחסד'
אנשים שאין להם חלק לעוה"ב ואח"ך נתגלגל באחר ולכן כיון שאישע היה הגורם הזה
שדחה אותו נקרא הוא על שמו כי עשה שלא כדוין שחולי אחד חלה אישע על שדחה את
גחזי וזה הראה הקב"ה את משה קודם שליחותו בלבה אם איתא בתרגום מט"ס היה לכן
אי"ו בלב"ת א"ש ר"ס אישע בן אבייה . ו"ש אחר נאחו בסבך בקרניו בסב"ך גי' חנו"ך
שהוא מט"ט משה ראה לתקן את גיחזי וקלוקל אישע ו"ש אעברת נח אעברת"ה אותיו'
ארבע"ס נח ר"ת ג"ס ארמ"י ר"ל אתקן גיחזי שהיה א' מארבעת אנשים מגורעים שהיו
אלל גם ארס במחנה ארס והשיב הקב"ה רב לך ככר גגזרה גזירה שובו בניס טובים
חן מאחר : מס' מגלה עמוקות :

והמלך דוד זקן בא בימים וכו' יובן בס"ד ע"ד רמז כי יודע שדהע"ה הוא המשיח
שיבא בב"א והנה ירמז על ימי הגלות הזה המר והנמחר אשר כלו כל
הקצין ועדיין לא בא . והנה והמלך דוד הוא המשיח לדקונו שיבוא במהרה בימינו זקן ר"ל
זה כמה שנים משגולד וכמה שנים משבה זמנו לבוא ולה בא ונעשה כמו בחינת זקן ויודע
משו"ל שיתא לפי טען הוי עלמא ב' לפני תורה ב' לפני ימות המשיח והכוונה שבשתי
לפנים האחרונים שסם חמישי ולף השישי אפשר שיבוא המשיח וכל עת וזמן

ששני גפנים לו הוא זמנו לא שהדבר תלוי בשרא אס ישראל יהיו עושים תשובה
 כראוי אפשר שהי' זה היקף כשהתחיל לק' החמישי והנה עתה צעור"ר נכנס לק' **ה**
 השישי ג"כ ועבר רוב הקלף ולא בא ח"ש זה בימים ר"ל בשני גפנים שיומו של הקב"ה
 לק' שנה והכונה כבר עבר לק' חמישי כולו וכנס לק' השישי ולא בא ויכסוהו בצגדים
 ר"ל והסיבה שכסוהו להיות נגזו ונטמן בג"ע ולא בא ונתגלה לעיני הכל הוא בצגדים
 ר"ל בסיבת העונות וזכו בצגדים מלשון בגדה יהודה ולכן ולא יחס לו כצ"י להקב"ה
 שאינו לובש קלחה וחומה על אוה"ע וגול חותנו כי העונות הם המעכבים הגאולה ח"ו
 ויאמרו לו עבדיו יצקשו לאדוני המלך מלכו של עול' נערה צחולה רמו לשכינה כצ"י שהיא
 עמנו בגלות ולריכוס הנחתו להיות כל מנמתינו וצקבתינו צביל כבוד השכינה דאחתהכה
 לבר מהיכלה ואז ועמדה לפני המלך צהיכל מלכו של עולם ותהי למלך מלכו ש"ע סוכנת
 שיהיה יחוד קוב"ה ושכבה בחיקך ושכבה מלשון ירידה ושפיכה כמו והעל שכבת הטל והכונה
 שהשפע אז יורד וישפך בחיקך רמו לירושלם וביה"מק שהם עומדים בחיק העולם שאז עיקר
 השפע יהיה לשרא דוקא ולא לאוה"ע וזוה אז וחס לאדוני המלך מלכו ש"ע ע"ד ותושע
 לי זרועי וחמתי היא וכו' שיהמלא הקב"ה חומה על אוה"ע ויגלגלו גאולה עולם צב"א' או
 ייבן צס"ד וחס לאדוני המלך רמו שומך לשכינה צ' שלישי החסד שהם גי' מ"ח וזמו שכתבו
 המפ' ז"ל משם רבינו האר"י זלה"ה ע"פ שמתי כדכ"ד שמשותף עי"ש וזכו וחס"ג' מ"ח
 אורות שהם צ' שלישי החסד לאדוני המלך השכינה כצ"יכול . מס' אדרת קאיו :

דוד הע"ה ליה לפני מותו לשלמה בנו והנה עמד שמעי בן גרא וכו' ואשבע לו חס
 אמינתך בחרב ועתה לא תקרהו וכו' והק' הזוהר וכו' עיפס היה שמעי שיצבע לו
 שלא ימיתו בחרב הא בדבר אחר יכול להמיתו . ותי' ששם הו"ה היה חקוק בחרבו של
 דוד וגשבע לו שלא ימית אותו בשום מיתה שבעולם צמו נשבע בשם שסיה חקוק על
 החרב . ובמס' סנהדרין יש דין מפורש שהרוגי מלכות אין נהרגין לא בחרב ואין רשות
 להרוג אותם במיתה אחרת לכן קיבל השבועה שנשבע לו חס אמינתך בחרב . מס'
 המטעמים כ"י מו"ר אבי זלה"ה :

אדל תפסו הקב"ה לירובעס א"ל חזור כך אני ואתם וכן ישי נטייל בג"ע . א"ל
 רבש"ע מי בראש א"ל בן ישי בראש א"ל ח"כ לא צעינא . ויש לעיין ולדקדק
 כי כיולד הקב"ה תפסו לאותו רשע בצגדיו המטונפים והמורשעים . **אמנם** י"ל כמא"ל
 כל אדם ואדם יש לו חלוק א' בין גופו לגשמותו אף הכא הקב"ה . כיון שתפסו
 לאותו רשע באותו חלוק תפסו : **ויעוד** יש לעיין דמאי היה כוונתו של אותו רשע שאמר
 מי בראש . וי"ל שהייתה כוונתו . מי יסיה בראש בעלי תשובה או בן ישי
 א"ל בן ישי בראש א"ל ח"כ לא צעינא פי' אני בעל תשובה וכן ישי בעל תשובה
 מאחר שסוף יהיה בראש בע"ת לא צעינא לעשות תשובה . **ד"א** מי בראש אדל
 כל הנשמות היו תלויים בקומתו של אד"הר וכל נשמה שהיא יותר
 הנשמה חזיבה יותר אף הכא בג"ד א"ל רבש"ע מי בראש ר"ל גשמית בראש אד"הר או
 של בן ישי א"ל בן ישי בראש א"ל אי הכי לא צעינא . **ד"א** אמר ליה מי בראש ר"ל
 הליכה וטיול שאמרו מטיילים כמו מלה"ש הוא או כצ"י . אדם א"ל כמה"ש א"ל אי
 הכי לא צעינא חס הליכה זו כצ"י אדם הוא צבילי וצביל כצ"י טוב הוא כי אמר לו

הקב"ה אני ואחיה וכן ישי וכו' וכיון שא"ל זו הליכה כמלאכי השרת היא א"ל לא בעינא לפי שמה"ש רואו ושוב הם הליכתם ביאה היא וביאתם הליכם היא ומאחר שהליכה זו כמה"ש היא אני יודע שכן ישי יהיה בראש ואחריו כביכול ה' ואחריו אני א"כ לא בעינא ויעוד י"ל שלמה היה רוצה אותו הרשע בהליכה ראשונה . וי"ל כמא"ל על נחש שהולך כל ז' הימים ומטייל על סביבי ג"ע וכיון שראה נשמת אדם אחד שצאה ומטיילה על סביבי ג"ע הולך לפניו ומשתדל להחטיאה כמו שהחטיא לאד"הר ולמה וכל מי שחטא בדבריו הגה הולך אז נע וגד בעולם ומי שאינו חוטא בדבריו הגה מקבל שכר אף הכא בז"ד חשב אותו רשע בלבד ואמר אם אני אהיה בראש כיון שראיתי הנחש איני חוטא בדבריו ואקבל שכר ואם בן ישי בראש הוא יקבל שכר ומאחר שהוא מקבל שכר ואני לא יהיה לי שום גדולה א"כ לא בעינא . שם :

שעם שאומרים דוד מלך ישראל חי וקיים והא קשא אם חי למה קיים ואם קיים למה חי ותיסגי בחדא מתוריייהו או חי או קיים . יובן ע"פ משה"ב דוד מלך ישראל חי וקיים . וארז"ל אומות העולם יש להם חיי העוה"ז ואין להם חיי העוה"ב ואם הם חוזרים מגלוליהם ומתגיירים אז בודאי הגמור חיהם יאריכו בעולם שכולו ארוך א"כ רות המואביה הייתה גויה ולא היו לה חיי עוה"ב וכיון שצאה לחסות תחת כנפי השכינה ונתגיירה אז ניתנו לה חיי העוה"ב א"כ שפיר הוי למימר בים דהע"ה דוד מלך ישראל חי וקיים דהא דוד אחי מרות המואביה שהוא בן גרים חם אומרו דוד מ"י חו"ק שהיה חי בעה"ז ונעשה קיים בעוה"ב אחר שנתגיירה אמו רות המואביה וגרמה חיי העוה"ב לעלמה ולכל הבאים אחריה להכי אמרינן דוד מ"י חו"י . **א"י** מ"ש דוד מלך ישראל חי"ו יובן ממה שארז"ל מוציא לא חיי ומקשו התם והא קא הלא דלא דיע לא חיי וא"כ שפיר הוי למימר ליה לדהע"ה דוד מ"י חו"ק דהא אחי מפרץ בן תמר דהוה ממזר מזרע יהודה לפי המלעגים והיה יודע פרוץ בעלמו שהוא ממזר לפי חי בעוה"ז ובעוה"ב גם זה כגון דא . **א"י** מ"ש דוד מ"י חו"ק יובן מאז"ל במקום שבעלי תשובה עומדים חין לדיקים גמורים יכולים לעמוד ודע כי דוד הע"ה היה בעל תשובה וכיון שחזר בו מקלקלו הרע ועשה תשובה אז נקרא קיים לפי שהדיקים במיתתם קרויים חיים ואם לא יהיה דוד הע"ה קרוי קיים מס מעלה יסירה יש לו יותר מל"ג דהא איגהו איקרו חיים והוא גמי קרוי חי וכילד תהיה מעלתו גדולה יותר מל"ג להכי נאמר בו חי וקיים . חי כנגד מעלת הדיקים שנקראו במיתתם חיים ומלת קיים היא המעלה היסירה על ל"ג לקיים מאז"ל במקום שבע"ת עומדים וכו' חו מעלתו היסירה שנקרא חי וקיים . מנימוקי מור זקני אמרי קדוש הר' פינחס חרירי זלה"ה :

ואנא עבדא ברנליו אעבורה ויובן בס"ד לענ"ד כי דהע"ה היה לדיק גמור ומאחר שהיה לדיק אפי' במיתתו קרוי חי כמ"ש ע"פ בן איש חי רב פעלים מקבלג . בן איש חי אפי' במיתתו קרוי חי וכן דוד היה חי אפי' במיתתו . והמעלה היסירה שהיה לו יותר מכל הדיקים ליקרא קיים מפני שהיה ראש לבעלי תשובה והוא הורה ליחיד תשובה וקיימו בעולם כמ"ש נאום הגבר הוקם על שהקים עולה של תשובה והוקם הלשון טפל על מילת קיים לכן נקרא חי וקיים . גם הוא תיקן וקיים עון אדה"ר שאכל מעץ הדעת לכן

נקרא קיים כי קיים בני' ע"ן דהיינו שתיקן חמא הע"ן לכך נקרא קיים :

ויספר העבד ליוחא ח"ת כ"ל הדב"רים אש"ר עש"ה ר"ת אס תאמר כי לא הבאתי דס בתולי רבקה יש מקום אשר שס רובלים עופות שומרי הדס . והוא עפ"י מ"ש במדרש שנפלה רבקה מעל הגמל ושקרו בתוליה וחיות ועופות עשו סכך עליה וזה טעם כיסוי דס חיה ושוף . מס' נלח' רכב :

ויאמרו החייתנו נמלא חן בעיני אדוני והיינו עבדים לפרעה רמז למ"ש בזוהר הקדוש דהע"ה היה יבן פחות מס' נשמי כשינת הסוס ולכן לא היה טועם טעמא דמותא ודוד מלך ישראל חו"ק וזהו ויאמרו החייתנו ר"ל נקראים חיים בעת שנישן פחות מס' נשמי וזהו נמלא ח"ן ע"ה בני' ט"ן בעיני אדוני שלא נישן יותר שאס יישן יותר והיינו עבדים לפרעה לסט"א . שס :

בגמרא סנהדרין פ' חלק אין בן דוד בא עד שיבקשו דג לחולה ולא ימלא . ועמ"ש בג' מס' שבת מ"ע דל"ת מהדר אפיה מגימ"ל לומר שלריך העשיר לחזר אחר העני ליתן לו ובעו"הר העני מחזר אחר העשיר ואין נותנים לו . והנה סת"ח נקרא חולם שג' כי חולם אהבה אני ואין מי שימלא לו מעות וזהו אין בן דוד בא עד שיבקשו דג לחולה זה סת"ח שהד"ל מחזר על העשיר שהוא הגימ"ל ולא ימלא עכ"ד . וזהו גז דודו יגודנו שלריך הגימ"ל שהוא העשיר לחזר אחר העני שהוא הדל"ת אבל בעו"הר בלא הימים והוא יגוד עקב הד"ל מחזר אחר הגימ"ל והלואי שיתנו לו . שס :

בא"א אין בן דוד בא וכו' דג לחולה ולא ימלא . כדאמרין בפ' אין מעמידין שדגים קטנים מפרין ומרבין גופו של אדם ואפ' דמ"ה קאמר החסרון בדגים לפי שהתלמידים מתמעטין וחוכמת הסופרים תסרח כלעיל ואמרין בפ"ק דע"א דף ג' מס' דגים שבים כיון שעולים ליבשה מיד מתים אף בני אדם כיון שפורשים מתורה מתים לכן יהסרו גם הדגים אז ועוד קאמר שס מה דגים כיון שקדרה עליהם חמה מיד מתים כך לעמיד לבוא מוליא חמה מנתקסא הרשעים נידונים בה לכך מתים כדגים אז ג"כ . מס' עיון יעקב מס' סנהדרין :

דודי שלח ידו מן החור בעבור כי הנפש אשר באדם חפשיה הבחירה ניתן לה לבחור בטוב והיא עיקר עבודתה בעולם הזה ואין הקב"ה מלמטה עוזר לה על זה רק מעט מההערה כללית א פוסק ועניה נאמר דודי שלח ידו מן החור וכו' ואמרתי כי הדמיון הקרוב זהו אס ינסה אבי הנער מה משפט הנער משודך ליה בלימודו כי כאשר יקום איש להטיב עם הנער או ללמדו ולפזינסו טרם ידע הנער להסתחיל העניין יהיה מעשהו אז עול ולא יושר כך אמר המלך דוד מעניין הבחירה אף כי ש"י הוא טוב ובעובו הגדול היה חפץ להדריך אותנו בנתיב מותיו אבל לדיק וישר ס' ומלך היושר ראוי להניח שהאדם בעלמו יבחר בטוב על כן יורה חמאים לבד אחר שכבר התחילו והסחיקו בדרך בבחירתם מעלמו והסתבון בדקדוק תיבת בדרך שר"ל כשאדם הוא בא כבר בדרך של הבחירה . מס' תולדות יוסף :

דיברתי אני א לבי וכו' קהלת . רמז על ענייני תיקוני נילונין שהס גדולי הערך אשר הם מיוככין יותר ורחוק הוא שיפסידו האדם שיחמא משא"כ נילוני קטני הערך הם מליאי וזהמא והס קרובים להפסיד האדם ולהחטיאו והנה שלמה גדול מאד

בחורה היה והיה יכול לתקן הנילוזי גדולי ערך רק מתחילה חשב לחחו גם בנילוזי קטני הערך ואח"ך עלה בדעתו להתרחק מהם כי הנילוזין בא לרוב גסותם וזוהמתם יכולים לשבר ולרנץ מוח האדם ולהסמו וביותר נאחזת הזוהמה בת"ח להחטיאו שכל היותר גדול מסאמלת הרע יותר להחטיאו כידוע וז"ש דברתי אני א לבי לאמר מאחר שאני הגדלתי והוספתי חוכמה וכו' ולבי ראה הרבה חכמה ודעת ויש לי כח רב לתקן ולברר נילוזין גדולי הערך ע"כ . ואחנה לבי לדעת לתקן הנילוזי גדולי הערך הנקראים חכמה כי הם גבוהי הערך וגם ודעת . ר"ל וגם נחתי לבי לדעת לתקן נילוזי קטני הערך שלגבי גדולי הערך הם נקראים הוללות וסכלות היותו מליאי זוהמה רעה אך אח"ז ידעתי בשכלי שגם זה . ר"ל שבחינה ז"ה הנקראת ג"ם דהיינו תיקון נילוזי קטני הערך שהם רק צבחינה גם ועפל הוא רעיון רוח ר"ל שהוא יכול לשבר שרעיון פי' לשון שבר כפרש"י . ולרנץ רוח האדם וביותר בת"ח . כי ברוב חכמה . דהיינו מי שהוא ת"ח ביותר צו מתאחז . רוב כעס . ר"ל הזוהמא מתאחזת צו ברביבו כדי להחטיאו ולכן יוסיף דעת יוסיף מכאוב . ר"ל אם יוסיף סאדם גם דעת ששני והוא דעת של הוללות וסכלות אז ודאי יוסיף לו מכאוב מזה וע"כ נכון הוא שיתרחק מנילוזין שהם גסי ערך ומלאוי זוהמא ביותר לא ימתין עד שיזככו קלת בהמשך הזמן ויתמעט זוהמא בהם . שם :

וימן ס' דג גדול וכו' ארז"ל שיונה בתחלה בלעו דג זכר ולא התפלל יונה עד שבלעתו דגה נקיבה משוברת ונדחק ואח"ך התפלל וזש"ה וימן ה' דג גדול לבלוע את יונה ואח"ך אמר ויתפלל יונה וכו' ממעי הדגה ע"כ וקשה לפי דבריהם ז"ל והרי כתיב ויאמר ה' לדג ויקח את יונה וכו' ולעד"ן דאינו דרך ארץ וכבוד לומר כלפי מעלה שדיבר עם נקיבה וכמא"ז"ל על שרה שכמה דבורים דבר הקב"ה שלא לדבר עם שרה כנ"ל . ס' בגדי אהרן :

עינה בדרך כוחי קלר ימי . י"ל כי ג' דברים המאריך בהם מאריכים ימיו והמקלר בהם מקלרים ימיו והם תפילה ושולחן ובית הכסא וסומנם הוא דר"ך כזה דל"ת רי"ת כ"ף סוף ד' הוא ת' רמז לתפילה . סוף ר' הוא ש' רמז לשולחן . סוף ד' הוא ק' רמז לפנייה דהיינו לפנות עלמו בבית הכסא . לזה בא דוד ואמר עינה בדרך כוחי וכו' כי הולכי דרכים חוגם יכולים להאריך בלא הג' א"כ יתקלרו ימיהם לז"א קלר ימי :

אין לו להקב"ה בעולמו לא ד' אמות של הלכה בלבד . ויש לדעת מה הם לא ד' אמות לא מלאתי בס' גאוח תהלה מזמור פ"ז ופי' עמ"ש בערכין בא דוד ולא פירשה וכו' נמלא בא חיוב וכו' עד שבא זכריה בן עדו ופירשה דכתיב ראיתי מגילה עפה וסיא כחוב לפני פנים ואחור כי קלפ' לה כמה הויה עשרי' על עשרי' וארז"ל מקדמ' דנא היו שונים ת"ר סדרי משנ' נמל' עשרים אמה לת"ר סדרי משנה כל אדם לסדר וחזי א"כ עכשיו שאין לנו לא ששה סדרי עולים בדקדוק ד' אמות וז"א אין לו להקב"ה וכו' לא ששה סדרי משנה שהם ד' אמות של הלכה עכ"ד :

דרכך ה' הודיעני אורחותיך למדני וי"ל למה בדרךך אמר הודיעני . ובאורחותיך אמר למדני . גם מהו דרך ומהו אורח והלא שניהם לשון א' הם . כ"ל אלא עבדא לענ"ד כי הדרך היא פתוחה מזמן וכבושה . והאורח היא מחדש ואינה כבושה עדיין והדרך היא רומזת על המלות כמ"ש דרך מלוותיך ארון . והאורח רומז על הלדקה שנ' באורח לדקה חיים . וכן באורח לדקה אהלך . והעעם כי בעשיית המלות שאין בהם חסרון כים כמו הלויית המת ועניית קדיש וברכת לבנה וכדומה שאין בהם חסרון כים ואומר האדם דרכך ה' הודיעני הודיעני הודעס דוקא ואני דרך מלוותיך ארון בחשק . אך באורח

לדקה שאין האדם עדיין מורגל בעשיית הדקה טורח הוא לפניו לבזבז ממונו לדקה ואומר מקמלטו איני יודע מה עיבה של הדקה הזאת למדתי כדי שביני ביני יזמן אדם אחר ויעשה אותה הדקה והוא יגל ממנה גם דרך מלותיך ארון דהיינו ירון מעלמו ואינו לריך לזרוח שיזכורו אחרים מפני שאין בהם חסרון כים כנו' אבל אורחות הדקה לריך לו מלמד כמו שהמלמ' מתחילה מלמד לטיטוקות אנגדהוהחטיו וכו' ואח"ך נקודות ואח"ך מלמדו פסוקים של תורה ואח"ך כ"ך ואחר תושב"עפ ואז יתלמד ואם לא יעשה המלמד כך לא מתחלה ילמדו גמרא וקבלה אפי' עד שימות לא ילמוד שום דבר ויטער מלימוד מאחר שאינו לומד עד שיגדל הילד וכשיגדל יבעט ברבו וילא . כן אורח הדקה לריכה לימוד שילמדו האדם מתחילה שיתן פרועה לדקה ויהיה קל לפניו ויתן וכשהורגל בזה יוסיפו לעשות בו שיתן נדבה לפני ג' פרועות או ד' . ואח"ך ילמדוהו ליתן דקה לשליח זוז או ב' או ג' וכו' עד שירגיל גם בזה וכשהורגל בלא אזי אס יזכה ה' מגדבת לבו יבנה בפי כנסיות וצתי מדרשות ויקנא ספרי תורות וספרים אחרים ומשאלים לאחרים . וזהו"ש דרכיך ה' הודיעני בהודעה בעלמא בני ואני ארון בהם מאחר שאין בהם חסרון כים . אבל אורחותי' אורח הדקה שיש בה חסרון כים למדתי כנו' ולריכה לימוד . ואם בתחילה יאמר לו יבנה ביה"כנ מכיסו או יקנה ס"ת וכדומה יבעט במלות לגמרי וימאס בלדקו' :

יוסיף דעת יוסיף מכאוב . וי"ל כיצד דאס יוסיף דעת היאך יוסיף מכאוב והא איפכא מסתברא דאדס דעתן כל מעשיו יעשה בדעת ולא יפסיד שום דבר ובודאי יהיה שמח ואם יהיה פתי כל מעשיו יעשה בפתיות וילא שכרו בהפסדו אמנס כ"ל בס"ד אגא עבדא עמז"ל בפ' וירך הגער א משה ויאמר אדני משה כלאס הטל עליהם לורכי לבור והס כלים מאליהם ועתה יע"ן מי שנתמנה פרכס על הלבור כל ימיו מכאובים מלרות הלבור ומעולס הכבד ואין רגע בלא פגע ולז"א יוסיף דע"ת אותיות עד"ת דהיינו לבור אס יתוסף הלבור יתוספו גם לרכיהם ויוסיף מכאוב כי יתרבו לרכיהם ואם תהיה הלבור מועטת גם לרכיהם יהיו מועטים ולא יהיה לער ומכאוב רב לפרנס המנהיגס ויהיה לו נחת רוח :

ד' כחות אין מקבלים פני שכינה וסי' תשמ"ל ר"ת חנפים שקרנים מספרי לה"ר ליננים :

שעם והיה דס בכל ארץ מזרים ארז"ל מזרים היו עובדים למזל טלה וליחור כי אה סל מזרים היה טלה וקאה של פרעה היה היחור לכן מכה ראשונה ד"ס בגי' טל"ה להראות שאין בו ממש . וסדגה אשר ביחור תמות ובאש היחור ג"כ ויתגלה קלוגס : ע"כ מלאתי בדרך א' כ"י הר' פינחס ח"ר גוריא"ל נ"ע זל"ה :

ארז"ר כל השערים נגעלו חזן משערי דמע"ה ר"ת דיני"ס מוס"ר עויב"ת החט"א . ורמו ג"כ וח"י בהם ר"ת וחסאים יעווב בלמוד הלכות מוסר . ח"א וחי בהם אחר רחמנא שמור את חודש האביב רמו שיזכר האדם שסופו לשבו א ביתו כתבואה הנגמר' כשיגיע עת הקליר ועשית פ"ה ס"ח בתורה לה' אהיך תורה לשמה כי בחודש האביב הוליאך ה' אהיך שבאה השכינה למעלה מראשותיו ויולאת נשמתו איה ח"כ וצחתי פסח חוצח את ילרך ע"י פ"ה ס"ח לה' בתורה ותפילה במקום אשר יבחר בבתי כנסיות ובב"מד לשכן שמו שס לאן ובקר שיהיה כמו הלאן ההולך אחר הרועה לא תאכל עליו חמץ הנה היל"הר' ע"כ מדף הכו' : ואגא עבדא כ"ל בס"ד להשלים העניין לעג"ד שבעת ימים אן שבעים שנה ימי חלרו של אדם . תאכל עליו מזות זה היל"הט שיעשה כדבריו . ומה הס

דבריו קיום מלות ומע"ט דוקא . לחס עוני שהמלות הם מזון הנשמה שהיא ענייה והם לחמה . כי בחפזן ולאח מארץ מזר"ס שהיא הקבר שדרך שילא מעו"ה לקברות יובל . למען תזכור את יום לאתך מארץ מזר"ס כל ימי חייך שיזכור בכל יום שהוא עתיד ללאה מעו"ה כמואז"ל אשרי מי שיסיס יום מיתתו נגד עיניו . גם ישוב היום שמא ימות למחר ולא נמלא כל ימיו בתשובה ואשריו בעו"ה וטוב לו בעו"הב :

דבקה לעפר נפשי חייני כדצריך אפשר במ"ש הארז"ל בגלגולים שסידר מהר"ש ויעל הקדמה ז"ך שדהע"ה נפשו הייתה בעמקי הקליפות וזו הייתה תחלת ביאתה ולכן היה ילדו מתגבר עליו ואינו נחשב לו עון כשאר בני אדם כי יודע להיס תגבורת ילדו לפי שעדיין נחשו בסבך וטרחו גדול וז"ס משז"ל למלא אתה דוד והוא שאל אבדתי כמה דוד מפניו עש"ב . וז"כ דבקה לעפר נפשי לשעבר קודם בואי הייתה נפשי דבוקה לעפר שהיא הקליפה . ומאחר שכן חייני כדצריך . מס' יוסף תהלות :

ובאו"א י"ל בס"ד אלא עבדא לפענ"ד כוונת הפ' דבקה לעפר נפשי חייני כדצריך . דהיינו מי שהיה שכן לעפר בחייו מרוב ענותמותו ויחיה לעו"הב כמושז"ל ע"פ הקילו ורננו שוכני עפר שוכני עפר לא נאמר לא שוכני עפר מי שנעש' שכן לעפר בחייו לזה אמר דהע"ה דבקה לעפר נפשי שנעשתי שכן לעפר וממ"ש דבוק לעפר . א"כ הדין הוא חייני כדצריך שאמרת הקילו ורננו שוכני עפר :

מה ראה אדונינו דהע"ה שנתקררה דעתו על עון ב"ש אמנס יובן במ"ש הר' חידא ז"ל ב"ס' יוסף תהלות ע"פ ואתה ה' מגן בעדי שהותרה לי בת שבע והיה אפי' דיסבור דהיה בלוגם ומותרת לבועל במ"ש פ"ק דכתובות וסיה בזיון לי דח"ו אנסתי לא דאס היה עבירה לא היה מולך שלמה בן ב"ש דמשמעון לא היה שופט בעבור זמרי אבל עתה כי מלך שלמה מוכח דלא אנסתי א"כ כבודי שלא אנסתי ומרים ראשי שלא חטאתי . **א"ר"א** במ"ש בזהר דניתנה בת שבע לדוד עפ"י הדין דבתחלה ניתנה לאוריה כמו שניתנה א"י לכנען וז"ש קולי ה' אקרא מדוע ניתנה בת שבע לאוריה מאחר שהיא בת זוגי וענני מהר קודשו סלה וכמו שפירש הר' קדשי . שניתן לכנען בתחילה ואחר כמה זמן באו ישראל לארץ כן הדבר הזה . וכשראה זאת הייתה רחיייה חוקה בידו ונתקררה דעתו :

דרשתי את ה' וענני ר"ת ודא"י גי' אהי"ה . וס"ת גי' כה"ת שס מע"ב שמות . אפי"ל מ"ש המקובלים ז"ל שכל דבר שיבא משם אהיה ועננו . גם כתבו דסס כה"ת הוא טוב להללח ורמזו בר"ת כדב"ר הז"ה תדבר"ון ה' עשו . והנה כאן בפי' זה רמזו הכל בהעלם . **א"נ** דרשתי את ה' וענני ס"ת תכ"ד ע"ה לבטל קליפת רי"ב במ"ש עיר וקדיש הר' מהרש"ס ז"ל וז"ש ומכל מגורותי הילגתי (מגומגם) . **א"נ** דרשתי את ה' וענני דרשתי את ה' לכבד ת"ח וענני ומכל מגורותי הילגתי כי לא חרבה ירושלים לא שבזו בה ת"ח ומרובה מדה טובה שהמכבדס יגלל . א"כ כמ"ד תפילה עושה הכל וז"ש דרשתי את ה' בתפילה ומכל מגורותי הילגתי . מס' יוסף תהלות :

ארומימך ה' כי דליתני וכו' ארז"ל בילקוט שמואל דלא היה דהע"ה בונה ביהמ"ק לא היה נחרב והקב"ה היה שופך חמתו על מיכא"ת וז"ל ואפי' דהע"ה אה והסתכל ברוה"ק שעתיד ביהמ"ק ליחרב מפני שנבנה ע"י שלמה לז"א ארומימך ה' כי דליתני בגלות וכמשה"כ כי דלוגו מאד כלומר ע"י ששפך חמתו בביהמ"ק וגלגו מארזינו

בזה לא שימחת אויבי לי שלא שפך חמתו ח"ו על ישראל ואח"כ ה' העלית מן שאלו נפשי מגלות
בבל שהיא עמוקה כשאלו כמש"ל ע"פ מיד שאלו אפרס וגלות בבל היה ע' שנה שלא
כתאריך הרבה וזהו כי רגע בחפו וכו' ואח"כ נבנה בית שני ע"י עזרא הסופר ואני אמרתי
בשליש צבית שני בל אמוט לעולם שלא יחרב עוד אבל הסתרת פניך הייתי נבהל ונחרב
בית ב' מה בלע בדמי בדרתי ה' שחת בגלות האחרון הזה שמע ה' וחניני ה' היה עוזר
לי שגאלה אחרונה ב' ב' שהיה ע"י י"ת כמש"ל . מס' נאווה חבלה :

כי אני ללע נכון ומכאובי נגדי תמיד וכו' אפי' במ"ש הרב"ס אמר הרמב"ם ז"ל לחסיד
א' דכפי חכמת האדם כן יענש ודהע"ה לפי רוב גדולות נכתב עליו עון אשת איש
והייתה מגורשת מאוריה וזה"ל . וז"ש כי אני ללע נכון כי ב"ש הייתה חוה שהייתה ללע
אד"הר ואני אדם וא"כ ב"ש ללע"י ומלודתי . ועכ"ז ומכאובי נגדי תמיד כלאו מחטאתי בא"א
כי עוני אגיד קשה צעיתי כגידון ולפי האמת אדאג מחטאתי שהוא חטא בעלמא . ואויבי
חיים עלמו מתעלמים להחיות את נפסם בהטעוני העו"ה ורבו שנאי שקר דהם אומרים הבא
על א"א וכו' הוא שקר . **א**פי' כי עוני אגיד במה שבמעתי ממורי הרב ז"ל דהגם
עבירה גוררת עבירה . והטבע מהייב כן הוא חייב על הנגרות הראשונה דקי"ל
תחילתו בפשיעה וסופו בחונם חייב וז"ש כי עוני אגיד ואח"כ אדאג מחטאתי כיון דע"י
פשיעה בא אפי' סופו בחונם חייב ול"זה אדאג מחטאתי . **א**פי' דכאמת ראויה הייתה ב"ש
לדוד ואוריה לא שיש בה וגם כריתות כי"ל מ"מ היה חלול . ה' בדבר וז"ש כי עוני
עון חילול ה' וזהו אגיד קשה כגידון אבל העניין עלמו לקושטא דמילתא הוא חטא בעלמא
ואדאג מחטאתי . מס' יוסף תהלות מו' ל"ח :

יאנא נבדח שמעתי מהר' הטוב שד"ר ירוש"ת ר' חיים ילחק טראב הכהן הי"ו שאמר
לעולם לא חטא דוד ב"ש שג' נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ דהיינו
בעת שרלו להכניס הארון לביהמ"ק דבקו שערים ואמר שהע"ה כמה רננות ולא נענה עד
שהוא הביא ארונו של דוד אביו ואז נפתחו השערים בחומרו וזכרה לחסדי דוד עבדך ואז
נענה וזה"ש נודע בשערים בעלה דהיינו שערי ביהמ"ק יויכחו דדהע"ה היה בעלה של ב"ש
וראויה לו מששת ימי בראשית ואזי נהפכו פני שונאי דוד כשולי קדירה . גם עוד אחרת בעת
שעשה הקב"ה סעודה ללדיקים לעו"ה הצ גותן כוס של ברכה לאבות העולם ואינם מזכרים
דכל א' מוליא לעלמו עון כנו' בגמרא עד שמגיע לדוד והוא לוקח הכוס ואמר אני אברך
וכו' ומה נודע כי לא חטא בעון ב"ש דאם חטא איך יש עם זקני ארץ שהם אבות"ע לא
מוכח דלא חטא והיינו חומרו בשבתו עם זקני ארץ ע"כ ודפח"ח :

דינה במ יעאע"ה היא הייתה אשת איוב כתיב הכא כי נגלה עשה בישראל וכתוב
התם כדבר אחת הנבלות תדברי אלל איוב מה להלן נבלה אף כאל נבלה מס'
קרניים דת ודין מהרש"ם ז"ל :

דינה באה בגלגול בת ר' חנינא בן תרדיון שהושיבה בקופה של זונות כנו' בגמרא
ושמרה עלמה ולא חטאה לתקן מעשה שם והראיה באמר שם ואביו והארץ
רחצ"ת ידיס ר"ת רבי חנינא בן תרדיון . ע"כ שמעתי ואני זוכר ממי שמעתי :

ענף אורת הא

ה' נ"ל אנה עבדה בס"ד שהיא רומזת על יום השבת דלריך האדם לשמור את יום השבת עם התוספת שלו כמאז"ל שבת שבתון דהיינו עם התוספת שלו הנקרא שבתון וכמה הוא התוספת שלו שלריך האדם להוסיף מחול על הקודש הוא ז' שעות והשבת עלמה היא כ"ד שעות הרי בין הכל ל"א שעות והיא משת"כ חסד א"ל כל היום דהיינו יום השבת ישמרהו בל"א שעות כזה הדרך דהיינו ששה שעות מיום שישי ושעה א' ליל מוצאי ש"ק הרי הו' שעות וכ"ד שעות של שבת הרי בין הכל ל"א שעות והרמז הוא באות ה' במי' כזה ה"א אלק המילוי שלהם בגי' ל"א דהיינו א' של ה"א ול' באמצע הא"ף הרי ל"א וכן אות ה"א בעלמה היא יום השבת דיום השבת הוא בסוד ה' אחרונה שבשם הו"ה ב"ה כמ' בדברי המקובלים ולה"ה :

באו"א נ"ל בס"ד אנה עבדה כי אות ה' היא רומזת על התפילה שיתפלל האדם בכל יום תפילתו בכונה שהתפילה היא במקום הקורבנות מה הקורבנות היו מכפרים ועותיו של אדם כך התפילה בכונה מכפרת ועותיו של אדם וגם כל דברים של התפילה הם סודות נפלאים והרונה לידע כונתם ילך וילמוד בס' הער הסודות ואז ירוב זמאנו וידע דרכי התפילה והתיקונים שששה בתפילתו בעולמו העליונים ע"י תפילתו שמתפלל בכונה ועיקר זה האדם לעו"ה לתקן העולמות ע"י כונת התפילה ולא יתפלל במרובה קור"א בהרים אלא לאט לאט וידע לפחות מה שמוציא בשפתיו ואם אין דעתו מיושבת עליו ימתין כמה ימים עד שתתישב דעתו ואז יתפלל ואם ח"ו יתפלל במרובה וכלי כונה לא עוד שאינו מתקן אלא נמאח מקלקל ועגש יעגש ב"מ **והמשך** כזה למלך א' שהיו לו בניו הרבה ובמשך הזמן מתו כולם ולא נשאר לו אלא

מתנחם בו ושמה בו ותלה בו אהבת כל הבנים שהיו לו והיה משתעשע בו בכל יום והיה היום כי הבן הנז' נחלה בחולי א' מאבדו דוקא ושלה אותו המלך לעיר אחרת שהיה שם רופא מומחה כדי שירפא אש החולי של בנו מאותו אבר שנחלה . והרופא לרוב סכלתו לא די לו שלא ריפא לאותו האבר אלא הוסיף על חמתו פשע וקס וחמד את ידים ורגלים של בן המלך ושלחו לאביו בגולם הלא בודאי שהמלך יכעס על הרופא ויעשה בו משפטים כל ידעו **והנמשך** מובן מאין שהמלך הוא מלכו של עולם בזמן שהיה ביהמ"ק קיים היו לו כמה קורבנות שמקייבים לפניו ומשתעשע בהם והם תמיד של שחר -

ותמיד של בין הערבים וקורבן המוספין ועולות ומנחות ושלמים ובשחרב ביהמ"ק בעום"ר בעלו כולם וגשארם במקום כולם התפילה שהקב"ה שמח בה כנגד כל הקורבנות ונתנה לישראל שיתפללו בכונה כי אינה לריכב אלא כונה דווקא והאדם אם יתפלל במרובה וכלי כונה ומדג ממנה כמה תיבות הלא בודאי שהקב"ה יכעס כעם גדול עליו וכו' ואם יתפלל בכונה הקב"ה יטיב כל דרכיו ונתן לו חיים ארוכים כי כן אות **ה'** כזה היא ג' ווי"ן בגי' י"ח שהיא רמוזה על ח"ו ברבות התפילה ונתנת לו חיים ארוכים בעוה"ז וחיים בעולם שכולו חיים ברחמים גמורים ויזכה לבנים זכרים זרע מעלייא שג' ה"א לכס זרע :

גדול ה' ומחולל מאד בעיר אלוני הר קדשו . אפי' עפמ"ש הר' עך החיים במו' כ"א דאע"ג דאסור לספר בתוארי שבחי הש"י וכמ"ש בדברות ההוא דמית וכו' א"ל

סימתינהו לשבחי דמרח' מ"מ דכשהשכינה שורה למטה ב'ארץ' אז קיי"ל אומרים מקלה שבה
 צפניו ח"כ כל מה שמשבח האדם נק' מקלה וזוה פי' כוונת הכהוב אל תבהל את פיך
 להזיח דבר לפני ה' ומהולל מאד וליכא חשש דסימתינהו והטעם בעיר ג'הינו הר קדשו
 שהשכינה שורה שם והכל נקרא מקלה **הוא** יגהנו על מות כ' בס' אהבת דודים משם
 הריב"ש ז"ל כי תראה לפעמים האדם בשעת העבוד ועסק התורה נמלא
 בדביקות גדול ובשמחה רבה ובחמלע העבודה נפסק מהדביקו והתענוג ונשאר בקטנות
 גדול ולכאורה נמלא דח"ו מוריד אותו משגחתו בו ואינו חפץ בעבודתו ודביקותו אמנם העניין
 ד'אדרבא' זהו אהבה גדולה מהש"י ע"ד **משך** לאדם מלמד את בנו הקטן לילך
 ומעמידו בין שתי ידיו וטוקר רגל א' ומניח רגל א' עד שהוא קרוב לאביו ואז
 אביו מרחיק עלמנו מאחוריו כמה פסיעות והבן הולך עד שהוא מגיע קרוב לאביו ואז אביו
 יותר מרחיק עלמנו יותר לאחוריו וכוונת האב ללמדו לילך במרוצה לתועלת בנו וז"ל והוא
 יגהנו על מות כבן הקטן שיתגהג אביו עמו כן הקב"ה מתגהג עם הילדיו עכ"ד **רבה**
 אפשר לפ' מדרש תמוה בשיר השירים רבה ע"פ מושכני אחריו גדולה רבנין אמרי ממה
 שסילקת שנינתך מומנו אחריו גדולה ע"כ והוא מן רמהמיהין אמנם ע"פ מ"ש משם הרב
 המ' יע"ן דהכונה ממה שסלקת שנינתך ממנו שאנחנו בדביקות העבודה ותענוג ובשמחה
 וחתה מותרת ממנו ומסלק שנינתך אין לחשוב דח"ו אינו חפץ בעבודתו ג'ל אדרבה
 אחריו גדולה כדמיון האב עם הבן הקטן כמו' כן אהבתו רולה הקב"ה שנתרבה בדביקות
 ובשמחת העבודה יותר מהקודם לכן מפסיק הקב"ה בחמלע העבודה הדבקות וזהו אומרו
 גדול ה' ומהולל מאד בעיר ג'הינו הר קדשו :

הודינו לך ג'הינו וכו' פי' הר"י ג'הינו ז"ל בס' פני שבת עמ"ס הוא מייגל כתיב בתור'
 אחרי רבים להטות מפני מה אין אתם משרים עמנו בע"ז ויש לתרץ עמ"ס
 התוספות פ' ג'א מליאות דף כ"א דקרוז דמוכח דאתי מנכ סברא עדיף מרובה וה"ג אן
 בדין אית לן קרובה דמוכח דקרוז ה' לכל קוראיו ועושה לנו נסים ונפלאות בכל עת
 ובכל שעה משא"כ הע"א ג'הינו אחרים הם לעובדיהם כי יעקב ג'או ולא יענה וז"ש הודינו
 לך ג'הינו דוקא ולא מיל בחר רובא ונ"ט הודינו וקרוז שמך דקרוז ה' לכל קוראיו ולפי
 שיקשה דהא אכתי קיי"ל דרוב וקרוז הלך אחר קרוז לז"א סיפרו נפלאותיך כלומר קורבה
 דמוכח דאתי מנכ סיפור נפלאות ה' עכ"ד ולפ"ז יש לפרש כי אהק מועד וכו' ע"פ מ"ש
 עוד המפ' לתרץ לטענת המיין ע"פ מ"ש ביבמות דאיכא מ"ד ב"ש עשו כדבריהם דע"כ
 לא אמרינן אחרי רבים להטות ג'ל היכא דהס שקולים אצל אס המועט הם מחדדי טפי
 לא והנה ארז"ל כי היא חמתכם ובינתכם זה כוד העיבור וקביעות חדשים והמועדים ז"א
 כי אהק מועד דהיינו קביעות מועדי' והשנים בזה אני מושרים אשפוט להשיב חורפי דבר
 כשעומים טענת רובא . מס' ג'אזה ההלה מו' ע"ה :

בגמרא מס' שבת דף ק"ה ע"ב כל המתעלל בהספדו של חכם ראוי לקוברו בחייו .
 מדה נגד מדה וק' מה היא המכ"מ שיש . ומה עניין עללות בהספד לעניין
 לקוברו בחייו . ויוון בהקדים משא"ל זוטל לדיק א' ומכפר על הדור דאע"ג דקיי"ל אין
 נפרעין מן הערב תחילה היינו לגבי בני אדם משום דהערב טוען כלום נתחייבתי ג'ל כל זמן
 שלא מלא בע"ח לגבות את חובו . משא"כ לגבי ש"י אשר בידו נפש כל חי ונתרלה בערבות

היינו לענין דיגבה ממי שיראה ע"ד מ"ס מוהר"י כולי ז"ל בהגהותיו למ' מש"ל פ' כ"ה
 דהלכות מלוה ולוה משם הר' מש"ל בההיא דבמה"ת אמר הקצ"ה תנו לי בניכס ערבים
 וכו' דאש"ג דק"ל אין נפרעין מן הערב תחילה מ"מ לגבי קוב"ה ית"ש אשר בידו נפש
 כל חי ואפי"ה נתרצה בערבות היינו לענין דיגבה ממי שיראה . עוד נקדים מ"ש פ"ק
 דע"ז ד"ד ד' חסובים כמה וחד מינייהו מי שאין לו ביטס ועפי"ז יע"ל כל המתעלל בהספדו
 של ת"ח בטענה דלא מת מלד הערבות שהרי אין נפרעין מה"ת לא ודאי בתטאו מת ומב
 לו לספוד עליו . איש כזה ראוי לקוברו בחייו . דהיינו שיטתו בניו בחייו דקרוי מת כמ"ל
 כדי שירגיש מזה דמה פשעס ומה חטאתס של התנוקות אס לא מלד הערבות שנתערבו
 בחבותס במה"ת ולא ידע ויכיר דלגבי קצ"ה דבידו נפש כל חי ואפי"ה נתרצה בערבות
 דהיינו רמ"ג רמ"ג וממילא לגבי לדיק נמי דכוותא . וזוה אחי שפיר מקראי קדש בד"ה א' י"ו
 ורע ישראל עבדו בני יעקב בחייו הוא ה"א בכל הארץ משפטיו . ר"ל בזמן שורע ישרא
 סס עבדו ר"ל בשס עבדי' שאין כוללים כשורה אז בני יעקב שהס סלדיקים דמקרו בשס
 בניס בחייו ר"ל בחדר בהס ולוקח אותס מדינא דערבות וכו"ת והא קי"ל אין נפרעין
 מה"ת לז"א הוא ה"א בכל הארץ משפטיו ר"ל דבידו נפש כל חי ואפי"ה נתרצה בערבות
 דרמ"ג רמ"ג תידע לך חילוק זה . זכרו לעולם בריתו שהיא התורה ביוס מת"ת דבקש
 ערבות מפי עוללים ויונקים וכו' והא אין נפרעין מן הערב תחילה לא ודאי על כרחיך
 לחלק בהכי דלגבי קצ"ה נפרע מן הערב תחילה קבי נמי לגבי ערבות הלדיקים . ובענין
 הערבות הנז' אעיקרא דדינא פירכא מכיון דכנפש הבן נפש האב דהכל בידו ית' א"כ אפי
 בלא ערבות הבנים יכולים ליענש . ז"ל דאין הכי נמי לא כדי לחסום פיהס של אוס"ע
 שטענו מה ראו לו להתקרב יותר מאו . א"ל הקצ"ה הביאו לי ס' יוחסין שלכס נכס
 שבי מביאים והכונה דכולהו בני הגוים ניבאו . ועפי"ז יע"ן מפי עוללים ויונקים
 יסדה עזו למען זורריך הכונה למה מפי עוללים ויונקים יסדה עזו שהיא התורה
 והרי כנפש הבן נפש האב ולמה בקש הבנים לערבות . לזה תי' למען זורריך לבטל
 טענת מה ראו וזוה הנה נכון אחי מקראי קודש למשפטיך עמדו היום כי הכל
 עבדיך לולי תורחך שעשועי אז אבדתי בעוניי וידוע דהלדיקים נקראין בשס יוס
 שמאירי' את העולם במזאת ומע"ט : לז"א למשפטיך דהיינו חוקק דינך עמדו לכפר
 על הדור ע"י נטילת איזה לדיק שנק' יוס מלד ערבות ועי תימא אין נפרעין מה"ת
 לז"א כי הכל עבדיך אפי"ה נתרצית בערבות לענין רמ"ג רמ"ג . ואח"ך אמר
 לולי תורחך וכו' ר"ל מי' גילה לנו דזו זה לחלק בהכי לולי תורחך . דלא נחתים
 לא בערבות דמינס ידעינן חילוק זה כמש"ל אז אבדתי בעוניי שהלדיק אינו לכפרת
 א"כ ח"י תלא אש עד אבדון תאכל . ואז זה סובב הולך הכונה הפי' א' דיבר
 גאים שתיס זו שמעתי כי עז לגאים ר"ל א' דיבר לגאים דהיינו אין נפרעין מה"ת
 שתיס זו שמעתי לחלק ינאח הני חרי לנטילת הלדיק ונטילת הבנים מלד הערבות
 אש"ג דאין נפרעין מה"ת תשובה לזה כי עז לגאים ר"ל דלגבי קצ"ה שאני דהוא
 שליט ותקיף ומלכותו בכל משלה אפי"ה נתרצה בערבות לענין רמ"ג רמ"ג וכו"ת
 ועליה אני דן דס"ס מאחר דבידו נפש כל חי אמאי עשה ס' ככה בערבות לז"א
 ולך ס' חסד זהו חסדו ית' שבנטילת א' די לכפר על הדור דאל"כ היה ההכרח
 כי אתה תשלס לאיש כמעשהו . מס' אהבת עולם :

מה שתיקנו חז"ל לומר ד' הבדלות שהס קודש לחול ובין אור לחושך ובין ישראל לעמים

ובין יום ה' לששת ימי המעשה כנגד ד' הקליפות הרמוזים בפסוק והגה רוח סעלה באה
מן השפן ענן גדול ואש מתלקחת ויונה לו סביב . מס' תלפיות :

טעם בשם ר' יעקב בן יקר ז"ל מה טעם מריחים הבשמים בזמנא שבת מפני שבשבת
שבת אש לא גיהנם ואינו מסריח בזמ"ש חוזר גיהנם ושורף ומסריח לפי מריחים
בשמים להפיג ריח רע אבל לוי"ה הכיבוי"ט לא מלינו שבתה גיהנם ע"כ ומה שמריחים
ההם יותר מכל השמים לפי שהם רומזו לדריק סוד גשמה יתירה והבן זה . שם :

כתב רבינו בחיי פ' ויקהל דקכ"ז ע"ב תיקנו לנו רז"ל זמנות הבדלה בזמ"ש שהוא
תחלת היתר מלאכות לברך על מאורי האש לפי שאש הוא תחילת המלאכות
במעשה בראשית וכענין שכתוב ביום ראשון ויהי אור והגה ד' ברכות ההבדלה רשומות שם
לכל משכיל ברכת היין רמוזה היא בפ' בראשית במלת הארץ שהוא הגן והגפן בגן והוא
היין המשומר בענביו מששת ימ"כ"ר . שם :

פרקי ר"א פ' עשרים אס אין לאדם להבדיל פושט ידו לאור הכוכבים שהוא של אש
ויסתכל בניסורניו שהם לבנות מן הגוף ואומר ברוך מאורי האש ואם נתקדו
השמים חולה אבן מן הארץ ומבדיל ואומר ברוך המבדיל בין קודש לחול ר"א אומר לאחר
ששותה אדם כוס של הבדלה מלוח להטיל מעט מים בכוס של הבדלה ושותה . שם :

ל"ה ז"ל גרש האמה האחת מלמד שהכניסה שרה עי"הר בהגר והפילה עוברת וכו'
הטעם כדי שלא יהא אותו וולד בכור לאברהם . **אמ"ה** ולא שנתנה שרה ח"ו
עיניה בזמון ירושה לא שהייתה מזרית ואמרה שרה אלולי . בן זה משאר אומות
היה מותר להיות פה ולבוא בקהל יחזק כדאיתא בפי"ת . שם :

המכה אביו אחר מותו פסור והמקללו חייב לפי שהמקללו יש היוק לגשמה האב מה
שאין כן בהכאה ס' החסידים סי' תקע"ז :

בפרק כל כתבי הקודש אמר רבי יוסי יהיה חלקי באומרים הלל בכל יום איני והאמר
מור הקורא הלל בכל יום ה"ו מחרף ומגדף כי קאמרינן בפ' דזמרה ע"כ וזה
לשון רש"י ז"ל הרי זה מחרף ומגדף שנביאים הראשונים תיקנו לומר בפרקים לשבח
והודאה כדאמרינן בערבי פסחים וזה הקורא תמיד בלא עתה אינו לא כמזמר שיר ומתלוץ . שם :

אין לו להקב"ה בעולמו לא ד' אמות של הלכה בלבד כי שם ביתו . ר"י חסידא אמר
ביתו במילוי בית יוד תיו האותיות הראשונות ב"ת . השניות ו"י . שלישיות דת"ו .
רמו שאין לו להקב"ה בעולמו לא ד' אמות של הלכה ובכל מקום שלומדים דתו שם ביתו .
מס' איומה כדגלות :

מזמור לתודה הריע"ו לה' כ"ל האר"ן ר"ת הלכ"ה כי ארז"ל כל הקרבנות בטלים
חוץ מתודה וגם אמרו מיום שחרב ביה"מק אין לו להקב"ה לא ד' אמות של
הלכה א"כ יש לו דמיון לקורבן תודה שאינם בטלים אפי' כשטלו הקורבנות וכן הלכה לכן
סמכס לתודה דף מ"ה ע"ב מס' הכותב :

ראה מרע"ה מחלוקת הלל ושמאי שהיה מחלוקת גדול בי"ח דברים שגזרו בו ביום והיה אותו

היום קש' כיום שעשו בו ישראל את העגל כדאי' בשבת וכו' והנה כשעלה משה למרום מנ' להקב"ה שהיה קושר כתרם לאותיות אמר לו הקב"ה הי"ה ל"ך לעוזרתי וכתב הארז"ל ר"ת הל"ל כי הלל חי ק"ך שנים כמניין שנותיו של משה ומשה ביקש על הלל שהוא סוד אדמות שישיפע לו הקב"ה אות יו"ד ואמר ועתה יג"דל נח היו"ד רבתי ויהי הלל כבוד והלל היה מנופו של משה לכן אמר ת"ר סדרים משניות בימיו ולפי שהיה אותו יום קשה לישראל כיום שעשו את העגל הולך משה להתפלל עליו ופתח באדני שהוא סוד הלל בלי יו"ד . מס' מגלה עמוקות אופן ע"ד :

הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב אפ' לרמוז ע"פ דאי' במד' כי באפס הרגו איש ובי איש א' הרגו והלא כתיב ויהרגו כל זכר לא שלח היו חשובים בעיניהם לא כאיש א' . וכן גבי הקב"ה חשובים או"ה כאיש אחד דכתיב והכית את מדין כאיש א' וכן הוא אומר הן גוים כמו מולי ס"ן כל יוני א' ע"כ והו מ"ש מרע"ה בהתפללו על ישראל אמר והמתה את העם הזה כאיש א' שהם או"הע שהם חשובים כאיש א' . והנה כתיב על ישראל גוי א' בארץ וא"כ מה הפרש בין ישראל ובין או"הע . אומנם יש הפרש גדול דגבי ישראל כתיב גוי א' לומר שלא מתחתיים באומות ולא מהערצים עמהם והוא לחשיבותא אמונס גבי או"הע דכתיב איש א' לגריעותא לומר שאינם חשובים כולם לא כאיש א' . והו רמז ס"ן עם לי א' ולא תימא לגריעותא לא ר"ל לבדד ישכון . אומנס ובגוים שנו' עליהם איש א' לא יתחשב לגריעותא לומר שאין חשובים לא כאיש א' . מס' ללח רכב :

באו"א הן עם לבדד ישכון וכו' ג"ל צס"ד אנה עבדא כי אותיות הן רמוזים על ישראל כי אותיות ה"ן א"ן להם זוג בלפא בימא כן ישראל א"ן להם זוג בעולם לא עם א' קדוש הוא לה' ועוסקים בתורתו תמיד ו"א לבדד ישכון ל"צ ד"ד לב היא התורה שתחילה צי"ה וסופה למ"ד הרי ל"צ ד"ד הם בגי' ח' ששט ח' מדרגות בתורה טהור ועמא . איסור והיתר . כשר ופסול . זכאי וחייב . ובשכר זאת שישמרו את התורה ויקימוה בח' מדרגות הנו' יזכו לש"י עולמות שכן מלת ישכון בלא ר"ו כזה ישכן שהקף בחול"ם הם אותיות י"ש כא"ן דעי"ז יזכו לש"י עולמות כנו' :

הבה את אשתי וכו' ואבואה ליה ויבן בס"ד ע"ד משו"ל איש ואשה שזכו שם י"ה ביניהם והו הבה את אשתי בת זוגי ואז ואבואה ליה אותיות ל יה שאזכה להיות בינינו שם י"ה . מס' אדרת ליהו :

באו"א ג"ל אנה עבדא צס"ד ע"פ מארז"ל בגמרא סנהדרין פ"ח פ' אחד עשר א"ן בן דוד בא עד שיכלו כל הגשמות שבגוף והו אומרו הבה את אשתי להוליד ממנה תולדות כדי שיכלו גשמות שבגוף ו"ר ואבו"א ה' כי אות ה' היא סוד השכינה שהיא עמנו בגלות ויבוא הקב"ה להקימה ולהוליאו מגלות והרמז הוא ואבו"א ר"ת ויבוא אבינו בעגלא ויגאול אותנו . ל"ה אותיו ליה :

איתא במסרה ד' הלוך . הלוך וגדל . הלוך ושוב . הלוך וחסר . הלוך וגסוע והוא כי מי שרואה הקב"ה ומביט בו שאם יבוא בגלגול יהיה הלוך וגדל שיוסיף מלות ומע"ט ויתקן אז גזר עליו הלוך ושוב שישוב ויחזור בעו"הו בגלגול ואם רואה ומביט בו שהוא הלוך וחסר כלומר שאם יבוא בגלגול יהיה הלוך וחסר שיתקלקל יותר אז כשיפטר

מעו"הו אין משיבו בגלגול לא יהיה הלך וכסוע לגיהנם למרק שם חטאיו וכמ"ש ר' האריז"ל.

באו"א נ"ל אלא עבדא בס"ד כוונת המסרה הנו' על ענין הלקה דהיינו מיום ולירת
 סוולד נלטה האדם להיות לדיק לעשות לזקה ומלות ומע"ט ואם צבוא האדם
 לעו"הו יעשה לזקות ורודף אחרי המלות אז הקב"ה מוסיף לו מעות לעשות בהם לזקה
 וזהו הלך גדול דהיינו שילך ויגדל בעושר . ואם ח"ו יקמץ בעניין הלקה אזי הלך ושז
 שישוב הממון להקב"ה וישאר האיש הקמץ עני' ואם יחזור בו ויעשה מלות ויחסר מן ממונו
 לזקה אז יחזור לו העושר שהלך מאתו וזהו הלך וחסור אז הלך וכסוע שיסע העושר
 להחזור ליו כבריאה ו**המשל** בזה למלך גדול שהיה לו חיילים רבים והיו החיילים
 הלא לרים על מדינה אחת שמרדה במלך . והיה המלך שולח מעות מידי
 חודש בחודשו ע"י שרי החיילים לחלק לחיילותיהם איש איש כפי מנתו שחננו המלך לתת
 לו מידי חודש בחודשו ושרי החיילים הלא היו אדונים לא רחמנים והיו לוקחים לעלמם כל
 הכסף המוצא לחיילים מאת המלך והניחו את החיילים ברעב ובלאא ובעירוס ובחוסר כל
 וכאשר באו ימי החורף מתו רובם מן הקור כי לא היה להם בגד לכסות בו . ביום קרה
 והשאר כשנחמכחו לעשות מלחמה עם החיזיב ילאו עליהם החיזיבים והתחילו להרוג מהם
 עד החל וכלה כי לא היה בהם כח לערוך מלחמה נגד החיזיבים לרוב רעבונם וכשצרה
 חיל של המלך והנשארם נסו מנוסת חרב ויבואו ל המלך ויגידו לו כל הקורות אותם .
 וכאשר שמע המלך הדברים הלא חרה לו עד מאד על ציומו ואצדן חיילותיו שגרמו לו
 השרים האחרים שרי החיילים ושלא המלך אחרי השרים הלא ואספם ל המשמר והיו שם
 לררות ככבלי ברזל עד יום מותם . **והנמשל** יובן כי המלך הגדול הוא ממ"ה הקב"ה
 וחיילותיו הם העניים שלוחמים ב"הרם
 ית' . ושרי החיילים הם עשירים שבישרא והקב"ה שולח פרנסת העניים אללם כדי לפרנס העניים
 איש ואיש די פרנסתו מחסורו אשר יחסר לו והעשיר הכילי מקמץ ידו מלעשות לזקה עם
 העניים וגזל פרנסתם לעלמו ולא יתן להם מאומה וחושב שממון הזה לו ניתן דווקא ואז
 העניים האומללים ישארו ברעב ובחוסר כל וע"ז עניותם מעצרת אותם ע"ד קונס וע"ז
 תחגבר כח ה"ה ללמד קטיגורייא על ישראל ורעב בא לעולם ועניים לוועקים ללחם והקב"ה
 יחרה אפו בעשירים על שקמלו ידם מהלזקה ומוריד אותם מנכסיהם והיוה במדריגת העניות
 עד יום מותם . ואם יחזרו בתשובה וירצו לעשות לזקה בודאי הקב"ה יחזיר להם העושר ההוא :

האמנתי כי אדבר וכו' פי' שאמרת לי לפני הקב"ה בחנני ה' וגמני שהאמנתי בעלמי
 לעמוד בנסיון אבל באמת אני עניתי מאד שנענתי בזה מאחר שקב"ה אמר
 לי דלא מנית למיקס בניסיון ולא היה לי לעמוד בדיבורי . מס' נאוה תהלה מו' ק"ו :

הללו את ה' כל גוים וכו' כי גבר עלינו חסדו וכו' צפ' ערבי פסחים הקשו משום
 דגבר עלינו חסדו הללו את ה' כל גוים עי"ש ומה שתי' ואפ"ל עמ"ש צס' לקט
 יוסף ערך ח"י דא"י נקראת קרקע וח"ל מטלטלין והטעם שהקב"ה בעלמו ממונה על א"י
 והיא תחת רשותו וח"ל היא תחת רשות השמים לכן נקראת מטלטלין ומטעם זה נתייבו
 ישראל לילך בגלות מלך עומתיהם משא"כ האומות משום דקי"ל מטלטלי דיתמי לב"ח לא
 משתעבדי ולכן ישמעא ועשו שהם לקחו מטלטלין לא נענשו לגלות מארסם אבל ישראל שקחו
 הקרקע חיבים לפרוע חוב אביהם עכ"ד ח"ש הללו את ה' כל גוים וכו' שלא גרמו עונותיהם

להיותכם גולים מארצכם כמוני וכ"ת מאי שנא לז"א כי גבר עלינו חסדו שנתן לנו א"י והיא נקראת קרקע לכן נתחייבנו לפרוע יותר מכס וכאמור **א"נ** עמ"ש בס"פ החליל הני ע" פריס כנגד מי כנגד ע' חומות אר"י חוי להם לאוה"ע שאבדו ואין יודעים מה אבדו בזמן שביה"מק מוצח מכפר עליהם ועכשיו מי מכפר עליהם עי"ש ז"א הללו את ה' כל גוים וכי' בזמן שנבר עלינו חסדו שביה"מק קיים אהמנו מגינים עליכם על ידי הקרבנות שמקריבים עליכם בחג וק"ל . שם :

ה' דברים הם כל א' הוא מס' החלוס הוא א' מס' בנבואה . הדגש מתקופתו א' מס' בזמן . השינה א' מס' במיתה . האש א' מס' מאש גיהנם . השבת ותענוגי עו"ה א' מס' מהתענוגי עו"הב . מס' לקוטי"ם :

ה' מסכתות מתחילים בלף פאה פסחים ר"ה קמא כלים רמז לה' חומשי תורה רמז שהתורה שכתב ושבע"פ קשורים זכ"ז וז' א' נתן ע"י רועה א' . ויש סדרים ששה מתחילים בא' לה תולדות נח . לה פקודי . הם בחוקותי . לה מסעי לה הדברים . אחס נלבים . רמז לששה סדרי משנה רמז שה' א' נתנם למרע"ה רועה א' זכ' תורות למדו בסיני . שם :

טעם שמקדשים על הפת ואין מזדילין על הפת לפי ששעט הבדלה הוא שבע וחזינו חביב עליו הפת משא"כ בקידוש ערב ובוקר . שם :

צריך להסתכל בכוס ויראה עינו בו שארז"ל פסיעה גסה נוטלת א' מת"ק ממאור עיניו ואמרו בש"ס מאי תקנתיה יהדרם בקדושה דבי שמשי . א"א מראה עינים אשר מסתכל בשכינה כשהנפש יולאה במ"ש וז"ר המפ' טוב מראה עינים מהלך נפש כשהנפש נוטה ללאה טוב שיהיה מסתכל בעיניו בתוך הכוס . שם :

כתב הר' בית פרץ ע"מ שארז"ל שמכל מלוא שטוה האדם נברא מלאך א' כמלא אס קיים תרי"ג וז' מלות דרבנן הרי כת"ר וצריך לתר"ך מלאכים שהם ר"ז עולמות שהמלאך שלישו של עולם וז"ר מלות ה' בר"ה גי' ר"ז ועוד רמזו ותורה אר"ר גי' ר"ז . ע"י התורה שמקיים מלותיה יהיה לו אור עולמות והקב"ה מוסיף לו שליש ויהיו תתק"ל ונתן לו ש"י עולמות וז"ר הדור מלוא הקב"ה עושה לו הדור מלוא ומוסיף לו עוד שליש והיו תתק"ל . ולכן יהדר המלוא לכבוד קונו כי בזה נודע שמאהבה עשה ואפי' שבמלבושו וביחו וכלי בית אינו מתנהג בכבודות ביקרים ומעולים בעניין המלוא כגון עלית ותפילין וסוכה ולולב יקנה יותר מהודרים עד שליש דמיהם גם הקב"ה אינו טוען מי הקדימני ומוסיף לו שליש : **ואנא** עבדא מלאחי במפ' טעם הידור מלוא הוא סי' גדול המעשה יותר מן העושה המעשה ר"ת הדיר מלוא עי שליש המלוא :

אין לו להקב"ה בעולמו לא ד' אמות של הלכה כי שם ביחו ולנו רמז ביה"ת מליאה כזה ביה"ת יו"ד תי"ו ר"ת ביה"ת באלמע התיבות גי' כ"ו . וסופי תיבות דת"ו היא הלכה וז"ר בזממור לתודה הדיע"ו לה' כ"ל האר"ך ר"ת הלכ"ה . ורמזה בתודה לומר כשם שאין התודה בטילה וכל הקרבנות בטלים כך ד' אמות של הלכה אינם בטלים והתפילה בהם יותר מקובלת וז"ש דוד אודך ביושר לבב בלומדי משכתי נדקך מקום המשפט שלומד בס אודך . משם הר' חיד"א שם :

בר"ה יאמר הלל בדילוג ורמז צפ' הו"א לכ"ס לחודש"י ר"ת הל"ל וגריך לממריהו
 גניחותא ולא בדילוג ובקפילה כחותה על הגחלים אין זה הלל לא חלל מי אם
 אמר ברית שפתים ותבלעמו אר"ש וחליים של תיבות אז עליו נאמר ובלוע ברך ניאך ה' .
 וכתב בש"ע בבאר היטב אסור לסמוך עלמו על הכותל או על התיבה בקריאת ההלל כמו
 בתפילת י"ח - שם :

כתב ה' חיד"א ז"ל בספרו דבש לפי סגולה להללח לפני שר ושלטון יאמר קודם
 שיכנס לפניו אמתלאי בת כר נבו טו"ב פעמים וילליח . עוד כתב בשם הרמב"ן
 שיאמר מגדל פז שם ה' זו ירון לדיק וגשגב ויטין בשם שד"י ר"ת שומ"ר דר"ך ה' . זו
 ירון גי' שד"י . והוא בדו"מ :

שם הללה גי' ק"ל ה' פעמים הו"ה ע"ה גי' קל"א ויכוין לבטל ס"מ :

הרי"ן גי' רע"א רמז למשול אין אשה יולדת לא לרע"א ימים או לרע"ב גי' עצור
 ע"ה - הרי"ן ע"ה . או לרע"ג גי' ב"ר בטנ"י . ועוד רמז מ"ה בר"י עם מ"מ
 גי' רע"א לקו"ם :

הרי"ן של אשה ט' חודשים שלמים דהיינו רע"א יום גי' הרי"ן כמש"ל ואין אשה יולדת
 לא לרע"א לרע"ב או לרע"ג יום והיינו כדי שתהיה הטיפה ראויה לרע קודם
 שתסריח כי אחר ג' ימים מוסרחת א"כ האי דקאמר לרע"א או לרע"ב או לרע"ג כי יתכן
 שטור הולד אחר חווג בשני ימים או צג' ימים באופן שאינם יולדות לא לרע"א דוקא וא"ת
 כ"א חזקן הרבה גשים שיולדות בפחות י"ל שמה עשהה סיבה שתפיל והוא כמו נפל לא
 שאם הפילה בחדש הח' אין הולד מתקיים אבל זו' או בט' מתקיים . שם :

ד' שמות הם ע"ב ס"ג מ"ה צ"ן כל א' משמות לא הם גי' ט' לפי שמס' ט' הוא כל
 מה שהתפלגו חוזר לט' ד"מ צ"פ ט' ח"י - במ"ק ט' . ג"פ ט' ז"ך במ"ק ט' .
 וכעזה"ד - ולהכי אמרו צ"ן ולא כ"ב דט"ן דמגלפך בז' מאות וז"ר מאז"ל כמה שמותיו
 של הקב"ה א"ל רחמנא לבא בעי ר"ת רל"ב גי' ד' שמות הנז' . שם :

דו"יה דמ"ה והו"ה דמ"ב גי' פ"ז רחמים גמורים אבל פ"ו דין גי' גאים . מניין
 הויו"ת צמ"ת גף ותה"ח וז"ר ח"י ח"י יודוך רמז לח"י מאות וח"י הויו"ת .
 ורמז הרב יוסף תן מאז"ל למלא שמרו ישראל כחות כהלכתן מיד היו נגלים פי' גי' שת"י
 שבתו"ת גי' גף ותה"ח ור"ל למלא שמרו ישראל התורה שיש בה הויו"ת גי' שת"י שבתו"ת
 מיד היו נגלים . שם :

טעם שם' מלך אומרים אותו צפ' לפי שהם נגד אוחיות מנלפך שהם כפולות ולזה
 כופלים אותו צ"פ . שם : **א"ן** ה' מלך ה' מלך ה' ימלך גי' מנלפך מ"כ
 גי' מל"ך . גי' מל"ך . פ"ך גי' ימל"ך . ולזה כתיב מנלפך ולא כמנפך ומנלפך
 גי' פ"ר ועם ג' הויו"ת גי' נח"ש סגולה לכפות הנחש ס"מ וגם רמזו ה"מ ה"מ ה"י לעולם
 וע"ד גי' כר"ת סגולה שיכרית האויבים לא ס"מ ונחש והדיגים שהם פ"ר גי' מנלפך .
 עוד רמזו ה"מ ה"י לעולם ועד גי' כת"ר רמזו שהאומרים בכונה הקב"ה קושר לו
 כת"ר . וגם תרי"ג מאות וז' דרבנן הרי כת"ר . שם :

צ"ב

מנלפך

שם הו"ה רמז בראש האותיות כי אבג"ד בגי' ו"ד . וה' וז"ו הם אותיות ה"ו של ה' . והז"ן היא ה"א אחרונה שרומזת למלכות שהיא שביעית לשש קצוות . שם :

אותיות שם הו"ה הם קטנים מכל אותיות א"ב ואפילו במילואם וי"וד קטנה שבכולם הניח' בראש שמו ללמד עוה . שם :

הדסה לא יקראת המגילה מגילת הדסה לא מגילת אסתר כי זהו הנס המופלא הפלא ופלא כי זהו עם היות שהיה בהסתר פנים מנמו ואנחנו בגלית הטו עלינו חסדו להגילנו וגם להרוג שונאינו והוא פלא . מס' יערות דבש . ועד"ה אסתר"ר גי' אדני במי' בהסור עשר כמ"ש ר' ארז"ל :

הדסה מה הדסה ריחה מתוק וטעמה מר כך אסתר מתוקה למרדכי ומרה להמן . ואפי' שאסתר גלגול חוה והמן נתלבש בו הנחש ומרדכי גלגול יעזע"ה כמ"ש גורי האר"י לכן אסתר חוה מרה להמן שהוא הנחש שהטחיה ומתוקה למרדכי שיעקב גלגול אהרן . מס' דבש לפי :

הרהורי עבירה קשים מעבירה כך ארז"ל ואפי' שהטעם שהוא פוגם במחשבה והוא מקום עליון ועוד שהוא חלק הקב"ה לבדו כי משותפין באדם אב ואם והקב"ה ככ"ו והבשר והעלמות וסגידים וכל דבר גשמי הוא מאב ואם והראיה והשכל והדעת הוא מהקב"ה וז"ל החוטא במחשבה פוגם בחלק שנתן לו ה' ולכך קשים מהעבירה שעושה מעשה ופוגם בחלק אביו ואמו אך בחסדו ית' אינו מעניש על המחשבה לא על המעשה וזוה פרשתי בעניות ולך ה' חסד כי אתה ה' תשלם כלש כמעשהו ולא כמחשבתו וזהו חסד גדול דמה שפוגם בחלקו ית' אינו מעניש . שם :

מי יעלה בהר ה' וכו' טעם שנמשלה הדבקות בו ית' ובתורתו לעליית ההר היינו דכשם דלעלות בהר לריך שיהיה קל שלא יהיה מרובה בגדים וגם שלא יאכל אכילה גסה וגם לא ישא ממון הרבה כי כל לו מעבדים עליית ההר . כן הולך אחר ממון ושמלות ואכילה הן הנה מעבדות להדבק בו ית' ולעלות לארץ החיים וסי' מש"א ר"ת ממון שמלות אכילה . הר' עוללו אפרים ז"ל עש"ב ויש למימר אש"ס הוא אם הולך אחר אכילה שמלות ממון יוס ליום הולך ומרבה יותר וז"ר אש"ס הוא . אש"ס אש"ס לה' שמרבה בהם ואשמה הנפש . ואפי"ל דאם טבעו אכילה שמלות ממון יכפוף ילכו שיהיה לה' אכילה בשבתות וי"ט לקיים מצותו ית' . שמלות לכבוד שבת וי"ט . וממון לדקה ולקנות המנות בממון רב אז וזוה לו וז"ר אש"ס הוא אם טבעו אכילה שמלות ממון אש"ס זה חטא ומה יעשה אש"ס לה' שיהיה לכבוד ה' כמדובר . שם :

הנה אמרו בזוה"ק ח"ג דף רנ"ב דקב"ה סט"א וכשתהיה הגאולה יתחוך ק' וישאר סנה וזהו גער חית קנה וכתוב הנה ה' בחזק יבוא ע"ש . וי"ל סנה קטון נתחוך ר"ת קנ"ה רמז דגאולה קנה יהיה סנה ואז קטון בזוי עשו וי"ל דלכך יוסף טענו של עשו כי יוסף גי' קנ"ו א' יותר על קנה שהוא חלק עשו סט"א . שם :

הרין נתעבר ביהושע כ"ג דכתיב ביה הלא זה אור מוגל מאש וגמרוד שרף את הרין באש ועתה בא ביהושע כ"ג והוא תיקומו וז"ה הקב"ה להגילו על שמת ונשרף

אז על קידוש ה' לכן עתה הלילו בפעם הזאת הרמ"ע ז"ל משם מהר"י סרוק ז"ל :

הגר שפחת שרי באה בשפחת ישי ועתה נתקנה כצריאשונה ותרא כי הרתם ותקל גבירת' בעיניו וסייתה מזונה את שרה אמנו ע"ה ועתה לא רתתם לקבל דברי רבה ישי והגידתם לגבירתתם וילא דוד וממנו משיח בן דוד הרמ"ע משם מהר"י מ' ז"ל :

כי הלל רשע וכו' אפ' דהרשע משתבח שיש לו לב רחב לעשות לזקה וחסד והוא רחמן ועפרא בפומיה כי הוא גזול ועושה לזקה והקב"ה שוגא גזל בעולה חזו וזבוע גזול בדרך שנותן כמו קח גא את ברכתי וזה ניאח' ה' תהלים ס' יוסף תהלות מו' יו"ד :

יש מו' כ"ט הבו לה' בני ר"ת ה"ל אפ' רמו שהקב"ה נתן כח מדברי והסבל דוקא להודות לו ולעסוק בתורה ו"ש הלכ"א הבו לה' כבוד שירות ותשבחות לזיו ועוז היא התורה לעסוק בה **השתחו** לה' בהדרת קודש ר"ת קבל"ה כי בשבת היודע יעסוק בקבלתו ובחול גורו הארז"ל :

הפכת מספדי עינין בת שבע למחול לי שמחלת לי ששלמה בנה של ב"ש מלך וזה הוראה שלא חטאתי בב"ש דמשבט שמעון לא היה שופט בשביל זמרי . פיתחת שקי וכו' היא השכינה כי תמיד אני מרכבה ליה בשרות ותשבחות והיא בחינתי וכל מעיני ליחדא עם דודה למטן זמרח כבוד ולא ידוע שנקראת תהלה . וגם אני לעולם אודך . שם ל' :

א"נ דק"ל האוגס לא יוכל לשלחה כל ימיו וז"ש ה' ברעונך ולא ברעוני העמדת להררי עוז ויהי באוגס והדין הוא לא יוכל שלחה כל ימיו ולכן הסתרת פניך הייתי נבאל : שם :

השלך על ה' יהבך אפ' שלא יתשוב כי אם בעבודתו ובעסק תורתו ולידבק בו וזהו השלך על ה' יהבך ואם זכית לזה והוא יכלכלך . א"כ על ה' כמ"ש בזה"ק ותתפלל חנה על ה' דבני במולא וה"ג מוזני הוא יכלכלך והמקובלים אמרו דמסוגל לפרנסה לכיון שם הוי"ה בניקוד יהבך כי יהבך עם הוי"ה גי' שם ס"ג וניקוד יהבך גי' שם ע"ב והוא גי' חסד . א"כ אפ' השלך אותיות השכל כלומר וידו"ע אותי וכן השכ"ל גי' שג"ה מ' על ה' על בסמוך ודוק . שם מוזמר כ"ה :

הבו לה' משפחות עמים בילקוט ריש במדבר ארז"ל שהגויים שאו התורה ואמ"ל הבו ספר יחוסכם כשם שבני מתייחסין שג' הבו לה' משפחות עמים עש"ב . וזה שיעור הכתו' הבו לה' משפחות עמים אם תתנו משפחות עמים שתהיו מיוחסים תקבלו התורה ואז הבו לה' כבוד ועוז הוא התורה . הבו לה' כבוד שמו דורשי רשומות אמרו הבו גי' י"ג דבן י"ג למות והר"ש בתשובה כלל י"ו כהב דזה הלכה למ"מ דבן י"ג למות והוא בכלל מ"ש שיעורין הלכה למ"מ ותשובת הר"ש נעלמה מהר' כנה"ג א"ח סי' כ"ה וכו' . שם ל"ו :

הנה נחלת ה' בנים ר"ת בינ"ה . שכר פרי הבטן ר"ת גי' שכינ"ה . רמו ה' עילאה ה' תתאה . ואתייה כמשו"ל דאשה שיש לה ה' בשמה היא מסוגלת לבנים שרה רבקה לאה חנה ורחל שלא היה בה ה' אמרה בא נא גא שפחתי ואננה גם אנוכי מומנה שמהם בלבה יש לה ב' ההי"ן פרי הבטן פרי"י גי' ארז"ן ע"ה הבטן גי' בינה בינה ע"ה . שם מו' קכ"ו :

המן

הסלע המן העץ המן הגורן המן היקב ושמעתי פי' בשם הגאון ר' יהונתן ד"ס
 הרבה דעות אי משה מת מפני תוא מי מדיבה ואי מפני עשיו של נחש היינו עץ
 הדעת כי על מי מריבה היה לו תירוק דהוכרח להטות את הסלע דהיא בגמרא כל מה
 שעשה אברהם אבינו בעלמו שילם לו הקב"ה בעלמו וכל מה שעשה א"ה ע"י שליח שילם
 הקב"ה ע"י שליח ולא היה צריך להטות אתה וגמלא מיתת מרע"ה ע"י עץ הדעת ונתחבטו
 בזה כל המפרשים ופליגי בשביל מה מה מרע"ה וזה הדבר יכרע בין המפרשים אם עץ
 הדעת היה חטא היינו מאכל לא היה מה משה בשביל עץ הדעת כי משה היה נשמתו מקנה
 של אד"הר ואח"כ מן הושט לפי' היה מכניס אורחים ומשה היה ענין גדול עד"ה לעולם
 יחא אדם כך כקנה זהו משה והקנה אינו נהנה רק מן המשקה ולא מן המאכל ולא נהנה
 מרע"ה אכל אי אמרינן דעץ הדעת היה ענינים והיינו משקה ונהנה ג"כ הקנה ויטל משה
 למות בשביל עץ הדעת וזה כונת המסורה המן הסלע המן העץ ר"ל שאה ר"ל מתמת מה
 מת מרע"ה אי בשביל מי מריבה או בשביל עץ הדעת ומשני המן הגורן והמן
 היקב ר"ל אמור לי מה היה עץ הדעת אם מאכל ואם משקה כנ"ל . מס' קהלת משה :

החן

שקר החן והכל היופי אשה יראת ה' וכו' פי' אשה מכושרת שהמן שקר אלה -
 וכן היופי הכל אלה אותה אשה אין לה להתהלל ולהשתבח רק מה שאומרים
 שהיא יראת ה' . פי' אחר החן ר"ת הדל"קה ח"לה נד"ה ומגיד שאם שלט לה מות
 שקר אלה או ודאי גם היופי הכל כי אשה יראת ה' היא ראוייה להתהלל ולא אשה יפה
 שאין עמה מעשים טובים . מס' אגרת הטיוול :

איתא

בס' הפליאה אמר הכל לפני הקב"ה למי הרגתי שנחמיצתי הריגה א"ל מרדה
 במלכו בית דוד א"ל ולמה בסייף א"ל כל המורד במלכות בית דוד חרב למודה
 במתניו והנה המאמר הזה כולו מקשה ראשונה מ"ש לו מרדת במלכות בית דוד שהיבן היה
 מלכות באותו זמן שניה שאפי' גיבא דהאר"ל שכתב שמיש ב"ד אתי מהבל ומשיח בן
 יוסף אתי מקין א"כ איך מרד הכל במלכות משיח בן דוד שהוא עלמו משיח ב"ד ע"ק
 אומרו ולמה בסייף כלומר שכבר השיב לו תשובתו ולא נשאר לו קושיא כי אם למה בסייף
 ולבא ה' תשוב' המאמר לריבין אנו להקדים משה"כ ויבא קין מפרי האדמה וכו' והכל
 הביא גם הוא מבכורת לאנו וכו' וישע ה' ה' הכל וקין וכו' לא שעה וכו' ויפלו פניו -
 הגם יש לדקדק דהאי דאמר והכל הביא גם הוא דהאי גם הוא מיותר כי מה בא לרבות
 באמרו גם הוא וי"ל שבא לרבות שלא המתין עד שיבא אחיו ואח"ך יבוא הוא לא כדי
 לבזות את אחיו בא גם הוא במנחתו שהיא יותר טובה ממנחת אחיו וזהו נחבזה קין לפני
 הקב"ה ונפלו פניו דאזיל סומקא ואתי מיוורא וכו' ויפלו פניו גמלא שהכל חטא בהלבנת
 פנים של קין והלבנת פנים הוא כלא שופך דמו דאזיל סומקא וכו' ושון הזה רומז במלכות
 ב"ד דכתיב בים והוא אדמוני עם יפה עינים וזהו שהשיבו הקב"ה מרדת במלכות ב"ד
 כלומר הלבנת פני אחיך ולזה אמר הכל ולמה בסייף כלומר למה אחייבי מיתה אתי
 הלבנתו פניו ילבין הוא את פני ג"כ הוי ולמה בסייף השיב לו הקב"ה ז' אי אפשר לתקן
 מדכ"מ שאם יבוא קין להלבין פניך גמלא הוא ג"כ מורד במלכות ב"ד וזה שהשיב לו
 הקב"ה שכל המורד במלכות ב"ד חרב למודה במותניו א"כ אין לך תיקון בשון זה במדה
 כנגד מד' וזהו שארז"ל כל המלבין פני חברו ברבים אין לו חל"ה . וכו' וכן הפ' שופך
 דם האדם באדם דמו ישפך כי כללם גהים עשה את האדם ולריך לדקדק למה

הולך ב' פעמים בדבר א' שכבר אמר שופך דם האדם באדם דמו ישפך הרי נתינת טעם
 בשביל ששפך דם האדם דמו ישפך א"כ למה הולך נתינת טעם אחר לומר כי בללם להיס
 עשה את האדם והנה יש להשיב כמה שהקדמנו שאפשר לתקן עון זה במכ"מ שאם יבוא
 השני לשלם לו במדה כנ"מ להלבין פניו הוא ג"כ יהיה חוטא בהלבנת פנים וזהו כונת
 הכתוב שופך דם האדם באדם דמיו הוינו להלבין פניו אין לו תיקון במכ"מ אלא דווקא דמו
 ישפך של המלבין ואם האמר טעמא מאי משיב הפ' כי בללם להיס עשה את האדם וזהו
 אם יבוא השני להלבין פני הראשון לשלם לו מדה כנ"מ נמצא הוא חוטא ג"כ בללם להיס
 הוי כי בללם להיס עשה את האדם. **עוד** יש להבין כמה שכתב הארז"ל שההורג נפש יבוא
 בגלגול בהמה וגוף הדם נעשה לשוחט ויבוא לשוחטו ולהורגו כמו שהרגו א"כ קשייא
 לשוחט ששוחט כמה בהמות שאיך יכול לשוחט מאחד שיש פחד דלילמא נתגלגל איזה נפש
 באותה הבהמה ולא יהיה חייב לו דמים וזהו נמצא אותו שוחט שופך דם האדם א"כ כפי
 זה אסור לשוחטים לשוחט. ויש להחזיר להם מיתו"ר דקרא שהיל"ל הכתוב שופך דם
 האדם דמו ישפך מאי הוי באדם דקאמר ויש לומר שכך הוא כונת הפ' שופך דם האדם
 בהיותו בצורת האדם דמו ישפך מטעם כי בללם להיס עשה את האדם ובהיותו בצורת
 האדם דאיכו ללם להיס אז דמו ישפך וזה"ש קרא שופך דם האדם באדם כלומר בהיותו
 בצורת אדם אז דמו ישפך אבל אם נתגלגל האדם הזה בהמה אז יכול לשוחט אותו לפי
 שאינו בצורת אדם דאיכו ללם להיס. ועל זה הותר לשוחטים לשוחט בהמה אע"פ
 שהיא בגלגול אדם שאינו שוחט צורת אדם כי אם צורת בהמה. מס' דברי נחמיה :

החדש הזה לכם וכו' הה"ד יפרח בימיו לדיק ורצ שלום עד בלי ירח עד שלא הוילאם
 הקב"ה ממזרים ברמו הודיעם שאין המלכות באה להם עד ל' דור ידוע הוא
 שכל מקום שאומר המדרש הה"ד יש קושייא צפ' ראשון וכאן מה קושייא יש בהחדש הזה
 לכם ראש חדשים שבא לתרץ צפ' יפרח בימיו לדיק וי"ל דהוקשה ליה יתורי דקרא מאחר
 שאמר החדש הזה לכם ראש חדשים מה לורך לומר ראשון הוא לכם לחדשי השנה פשיטא
 שהרי הוא ראש חדשים או לימא קרא החדש הזה לכם ראשון לחדשי השנה וזהו דיוק הלבין
 יתכן לדרוש כל דרשות שארז"ל דהיינו מדכפל ואמר ראש חדשים ש"מ להודיענו קא אחי
 דהיינו עד מתי יעמוד לנו המלוכה ומציא ראייה המדרש מהאי ומפרק יתיה מהאי פסוקא
 דיפרח בימיו לדיק וכן דריש קרא החדש הזה לכם ראש חדשים כלומר החדש הזה לכם
 שבו ל' יום כל יום ויום מורה על ר"ח א' כלומר על ראשית של חידוש של ממלכה א' הוי
 החדש הזה לכם ר"ל כל ימי החודש הזה מורה לכם ראש חדשים ראשי חודשים וגם ראשון
 הוא לכם לחדשי השנה האי סיפה דקרא בא להודיע' שהוא ראשון לחדשי השנה אבל רישא
 דקרא דהיינו החדש הזה לכם ראש חדשים הוא להורות על כל יום ויום מהחדש מורה על
 ממלכה א' בדכתיב יפרח בימיו לדיק כלומר בכל יום ויום מהחדש יפרח לדיק א' ש"ס
 המלכים שמונה אותם המדרש מן אברהם עד שלמה ומשלמה עד לדקיהו הוי יפרח בימיו
 לדיק בכל יום ויום של החדש נגד לדיק א' . **עוד** יתכן לומר דרך אחר שמדבר הכתוב
 על העת"ל כמש"ל בניסן נגלו וניסן עתידין ליגא וזהו כונת הכתוב החדש הזה לכם
 ראש חדשים כלומר ראש לחדושי גאולות ולזה מציא רמז מהה"ד יפרח בימיו לדיק כלומר
 ביומיה דניסן עתיד לפרוח לדיק ונשע הוא ומה שאמר ורצ שלום עד בלי ירח ידוע הוא
 שהיינו בשלום עם הקב"ה בלא חטא ממזרים עד חז"בן בית ראשון וקטע אותו שלום וגרשנו

הדכתיב שלחתי ואתן בריאותיה ליה וחזר לו על השלום בבית שני וחזר ופסק אותו שלום
 וגרשנו אבל לעת"ל בע"ה שיהיה הגאולה בימי ניסן כמו בגאולת ישראל יתרבה השלום
 בימינו ובין הקב"ה בחופן שלה יגרשנו עוד וכבר ידוע שבגיטין כתבים כך וכך לירח פ'
 ואין כתבים חודש והביאו הפו' טעם לזה ואסמכוהו הקרא דכתיב ומנגד גרש ירחים כשיהיו
 בגרושין לרין לכתוב ירח בזה ח"ש משה"כ כשיפרח ביומיה דניסן אותו לדיק שהוא המנגח
 יהיה רוב שלום עד שלא יכתב עוד יריח כלומר ששוב לא יגרשנו היו ורצ שלום עד בלי
 ירח ובזאת הקדמה יובן הא דכתיב במאמר עד שלא הוליאם הקב"ה ממזרים ברמז הודיע
 להם שאין המלכות בא להם עד ל' דור ואין הבנה לדברי' לו שהרי ששה דורות כבר עברו
 דהיינו מאברהם עד משה ח"כ לא היה לו לומר לא אין המלכות בא להם עד כ"ד דורות
 ועו"ק שהי"ל לומר בחופן זה ברמז הודיע להם כי המלכות לא בא להם כי חס עד ל' דור
 מדאמר אין המלכות בא להם עד ל' דור משמע שבישרם שאו ה' דור אין מלכות קיימת
 ואי אפשר לבוא משיח ב"ד למלכותו מלכות עולם עד שיעברו ה' דור וכנסיים בגלות
 ובצעת שיזכו יבוא משיח ב"ד אבל בלחמה גאולה שיאלו ממזרים אינה גאולה עולמית אבל
 לאחר ל' יפיו לגאולה עולמית היו אין המלכות באה להם עד ל' דור ולכך רמז להם ברמז
 שלא ידאבו עליה : סס :

באו"א כ"ל בס"ד הוא עבדא החדש הזה לכם ס"ח מש"ה : רמזו הקב"ה לישראל כי
 משה הוא לישראל מתחלה וע"ס כל הדורות לא יקום גברא רבא ונביא עוד
 כמשה : גם רמזו בשמו ג' דברים שנתקשה בהם משה והם החוד"ש מנור"ה שרל"ס ר"ת
 מש"ה : גם רמזו בשמו הטוב ג' דברים שעשה משה מדעתו והסכים הקב"ה ע"י והם
 מ"אשתו פירש : ש"יבר את הלוחות : ה"וסיף יום א' מדעתו : גם ר"ת החדש הזה לכם
 בגי' מ' רמז שעלה משה לשמים מ' יום והוריד התורה לישראל והאותיות הנשאר'י בחמלע
 הם ח"ד מן החדש ז' מן הזה : ק' מן לכם הם בגי' ט"ל רמז למשול' מו שיש בו טל תורה
 טל תורה מחייהו ויזכה לטל אורות שג' כי טל אורות טליך :

באו"א החדש הזה לכם וכו' ראש הפ' הזה משולש שכתבו בו ג"פ החדש וכן כל מלת
 חדש ג' אותיות רמזו למ"ש בניסן בא' בו ר"ה למלכו"ס בגי' ניס"ן : ולרגלים
 בגי' חוד"ש ולחדשים ראשון הוא לכם וסמוך ליה דכרו רמז שאין מקדשין את החדש לא
 בב"ד הגדול וראש ב"ד לומר מקודש ולכך כתב ג' משה וג' אהרן בחודש הזה חוד"ש ע"ה
 בגי' לרגלים רמז שמעבדים את החודשים ומחסרים בשביל הרגלים ראשון הוא לכ"ס
 אותיות מל"ך רמז שהוא ר"ה למלכים ולרגלים ואותיות הנעלמות ממלוי החדש כזה חו"ת
 דל"ת שי"ן פ' ל"ת י"ן אותיות תלתי"ן רמז שהחדש סתמו לו יום הוא לכם לחדשי ר"ת
 ה"ל רמז שיאמרו הלל בר"ה : מספרי כתיבת ידי ס' ישמח משה :

הכנסת אורחים היא גמילות חסדים וגדולה בעיני המוקים ב"ה וכמ"ש בבב"א כל
 המרחם על הצריח בידוע שהוא מורעו של האע"ה וכל שאינו מורחם על
 וכו' וכתב הר' נור הקודש פ' ושלח לאברהם אע"ה החזיק תמיד בעמוד החדש בהכנסת
 אורחים וכיוצא בו של ויעט אלש בצאר שבע וכה"א התן אמת ליעקב חסד לאברהם ואאע"ה
 הנחיל מדה זאת ירושה לבניו שג' כי ידעתיו למען אשר יראה את בניו וכו' ולקיים מ"ש
 תחת אבותיך יהיו בניך יהיו נמשכים אחר שורשו זרוע חוטרא לאורא אעיקריה קאי

ואשר יכנס ישראל עם קדוש שמחוקים בה כי רבת המעלות כמו ש'מר"ן החב"ק בס' הבהיר
 וכמאמר"ל גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה וכבר דשו בו רבים דמי ראה השכינה
 עד שיאמר גדולה ה"א מהקבלת פ"ש מי הוא יכול לראות השכינה כי לא יראני האדם וחי .
 אומנם מה ששמעתי מן הרב אפרים זלמן אשכנזי צפ"ו ירא שדקדק צפ"ו רש"י וו"ל כחוס
 היום הולך הקב"ה חמה מגרתקה שלא להטריחו באורחים ולפי שראהו מלמעט שלא היו
 אורחים באים הביא מלאכים בדמות אנשים ע"כ ודקדק הרב ז"ל מנ"ל לרש"י שפי' כחוס
 היום שהולך חמה מגרתקה לימא כחוס היום ר"ל כחמימות היום ר"ל בחלי היום שהוא
 שעת החוס שהוא חלי היום והוא פי' ליה שפיר על מאי דאמרו בגמרא תנא דבי רבי
 ישמעל גמלא לא זכו בני"ל לא להקביל פני אביהם שבשמים פ"א בחודש דים נמלא כי
 ברכת הלבנה היא כמו הקבלת פ"ש . ועוד שם אמרו פני משה כפני חמה ופני יהושוע
 כפני לבנה וזהו מ"ש הקב"ה למשה ונתתה מהודך עליו נמלא שהחמה משפעת אור ללבנה
 ונמלא החמה בסוג משפיע והלבנה נשפעת אומנם מעתה ג"כ יבטל הבית והאורח .
 הבע"ה הוא המשפיע לאורח ומאכילו ומשקהו ונמלא שהוא בסוג חמה . והאורח המקבל
 הוא הנשפע בסוג לבנה וזה אמרו"ל גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פ"ש שהקבלת פ"ש
 היא ברכת לבנה והלבנה היא נשפעת מן החמה אבל הכניס אורחים ומשפיע עליהם הוא
 יהיה בסוג חמה שגדולה מהלבנה ועפי"ז יע"ן פרש"י שאלע"ה היה יושב פתח האוהל כדי
 לקבל אורחים וכמו"ש צעה"ע יושב פתח האהל גי' להכניס את הארחים . כדי שתהיה אתה
 בסוג חמה הולך לו חמה מגרתקה אמ"ל תקח החמה כולה ח"ל אברהם ח"ו לא כיוגתי
 בך בא"ל כיוגתי לקיים מצות הכנסת אורחים . מס' האל נפשינו מערכת ה' :

באו"א ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם ר"ת ומי"צ אד"ס להכניס האורחים .
 המצו"ה שמוצח"ה שית"ן פרטות טר"ס ירד"ו ממג"ו . אפילו"ו שצ"ו
 רבי"ס . תד"ע שכר"ך יה"ה מא"ד . לחזו"ת פנ"י נוע"ס י"ה הש"ס מלכנ"ו : איתא
 במדרש הד' ועוה מלך משפט. אהב אמר משה לישראל היום נתן לכם ה' התורה אם אין
 אתם עושים הדינים נוטל תורתו מכם למה שלא נתן לכם ה' התורה לא ע"מ שתעשו את
 הדינים שג' ועוה מלך משפט אהב ע"כ . וי"ל מהו היום נתן לכם ועוד באומרו ע"מ היכן
 התנה עמו לעשות הדינים .

אמנם נראה לפרש המדרש על גדול מצות הכנסת אורחים כי רבה היא נקדים מ"ש
 במד' פ' יתרו כשעלה משה למרום ביקשו מלה"ש לפגוע במשה עמד הקב"ה
 לר קלסתר פניו של משה דומה לאברהם ח"ל הקב"ה אין אתם מתביישים ממנו לא זה
 שירדת' אליו ואכלתם בתוך ביתו . ח"ל הקב"ה למשה לא נתנה לך התורה לא בזכות
 אברהם ע"כ . ועו"ן עדיין מה שראיתי בס' דעת זקנים ויקח חמאה וחלב וכו' מלמד
 שהאכילם בשב"ח וכשרלה הקב"ה ליתן התורה לישראל המלאכים אמרו תנה הודך על
 השמים ח"ל כחוב בתור' לא תבטל גדי בחלב אמו ע"כ . נמלא מה שזכינו לקבלת התורה
 הוא ע"י שתי טענות או וטעיהם כלולים בהכנסת אורחים שאם אה"ע"ה לא היה מכניס
 המלאכים לביתו והאכילם צ' טענות או היו בטלים ולא היינו יכולים לקבל התורה . מעתה
 זהו כונן המדרש ח"ל משה לישראל היום נתן לכם ה' התורה היום דייקא ר"ל שבזכות אותו
 לדיק שהיה יושב בפתח האוהל כחוס היום כדי להכניס האורחים שזכות אותו היום עלמו שבאו
 המלאכים ואכלו ושמו צביתו זכותם לקבל התורה אם אין אתם עושים הדינים נוטל תורתו מכם

שלא נתן לכם הקב"ה את התורה לא ע"מ שתעשו את הדינים כמ"ש הר' המו' ע"פ הדברים הנה כרחי וכו' ולעיל מוטיה כתיב לא תבשל גדי בחלב אמו ובכח טענה זו זכיתם לקבל התורה וזהו ע"מ שתעשו את הדינים שג' ועשו מלך משפ' אהב' . שס :

ואנא עבדא ל"ל בס"ד כונת גדולה ה"א יותר מהקבלת פני שכינה . כי הקבלת פני שכינה אינו מאכילה ואינו משקה רק מקביל פניה דוקא אבל הכנסת אורחים לריך להאכילי ולהשקותם על כן יותר גדולה מפני דאית בה חסרון כים ועכ"ז מתאוה להכניסם להאכילם ולהשקותם והרמז הוא כי אורחי"ם בני' רס"ה . ופני שכינה דהיינו אותיות שהם לפני אותיות שכינה הם אותיות ריטמ"ד בני' רס"ג נמצא מספר אורחים שנים יותר על אותיות שלפני אותיות שכינה רמז למאכל ומשתה שמאכיל ומשקה לאורחים :

המוציא לחם מן הארץ . באומרו המוציא ל"ל בה"א דגושה כלו הם ב' ההי"ן ה"א עילאה ה"א תתאה ותבטל ותטבול הלחם במלח אותיות שוות והם ג' הארות ומוציאם מן הארץ העליונה שהיא הבינה"ה . ומורי"י זלה"ה הזהירני מאד לשים מלח על השולחן שהוא תיקון הנפש . ס' נגיד ומזה :

ענף אבות ואי

ך' יוצן לעבד' אנה עבדא בס"ד שאות הוא"ו רומז הגיהנם כי כן הנכנס בה לועק מלרחו מלעזר אש הדולקת וי וי כי כן אות וי"ו מלשון וי גם הוא רמזו על אילנא דחיי כי אות וי"ו הוא אילנא דחיי כי העושה מלות הוא חיים בעצורו ויחשו באילנא דחיי ואם עושה עצירות יכנס באש גיהנם וישרף במ ולועק ווי ווי ועיקר ביאת האדם לעו"ה הוא לקיים המלות ולהרים דגל השכינ' שהיא בגלות ועי"ז יזכה ליקרא חי בעולם שכולו חיים ואם בביאת האדם לעו"ה יסכה דרכו דרך הקודש וילך אחר הצלי העולם ולא יחוש על עולם העקרי ויניח חיי עו"הב ועוסק בחיי שעה אז בלאתו מעו"הו יוליכוהו לגיהנם כי שם ביתו **והמשל** בזה למלך א' ששמע שיש בכרכי הים אבנים טובים ומרגליות והם בזול עד מאד ושלח המלך א' מעבדיו לכרכי הים ושלח עמו ממון עמוס וליוהו שיקנה לו מרגליות סך כך וכך ושלח עמו לידם והולאה שיספיק לו עד שיחזור ל המלך והאיש הגו' ישב בספינה והלך לאותה הכרך שליוהו המלך . וראה את העיר כלילת יופי ובה כל דבר ולורך האדם ועפרות זהב לה ואבנים טובות בה עד אין מספר והרואה לקנות יקנה בזול עד קנה האחרון . והאיש ההוא אמר מה לי לדחוק את עלמי כי היום באתי ואשב פה ימים אחדים ואתענג בכל טוב ואח"ך אקנה המרגליות כי יהיו נמלאים בכל עת שארלא וכן עשה והלך לטיטראות ולשוק המאכל ומשתה ולמקום השחוק והמחולות וההיתול ומשך אחריהם והלך על גחוני יום יום ושכח ליווי המלך לגמרי ומוכרי המרגליות היו מביאים לו מרגליות לקנות מהם והיה מוציאם במזיפה ולא חש לזווי המלך כלל עד שגמר כל הממון ששלח עמו המלך לקנות בהם המרגליות וגשאר רק וחזר לעירו ל המלך בפחי נפש ושאלו המלך היכן הם המרגליות שליוותיך ואזי זכר לזוי המלך ועיקר שליחותו ולעק ווי ווי על מה שעשה ואיבד המון והממון בחינם ואזי נחת המלך בבית הסוהר ועיט אותו בעינויים קשים

מר ממות עד יום מותו על אשר לא שמר ועשה את מצות המלך - **והנמשך** המלך
 הוא מלכו של עולם ממ"ה הקב"ה והכרך שיש בה אצנים טובים
 העו"ה והמרגלית הם מצות ומע"ט שיש בה הם בזול עד מאד ועצד המלך הוא האדם
 ושלח אותו הקב"ה לעו"ה כדי לסגל מצות ומע"ט והאדם צא לעו"ה ורואה אותה שהיא
 מוליאה מכל טוב מאכל ומשתה ומלבושים נאים וממשך האדם אחריהם ואומר עתה אני רך
 בשנים מה לי לילך אחרי המצות כי עדיין הזמן רחוק לא עתה אפתעג בתענוגי העולם
 ובעת שזקנתי אזי אקיים המצות וביני ביני טובה ליווי ית' ונעמע במועצות יל"הר ובתענוגי
 העוה"ז ואם יזמן לפעמים שתבוא המצוה לידו ועכ"ז לא יקיימנה ודוחה אותה עד גמר
 כוחותיו וחשיו ובהגיע עתו יחזור לשורשו ריקס ריקס לביתו הוא הקבר ואין צידו לא
 תורה ולא מצוה ולועק ווי ווי על מה שעשה וינתן בגיהנם שהוא בית האסורים של מלכו
 ש"ע לידון בה דינים קשים עד לדרי דרין :

באו"א ג"ל בס"ד אגא עבדא כי אות וא"ו רומז על ששה בני אדם שחייבהם אינם חיים
 ונחתי סימניהם באתיות מ"ר אחר"ה מי אשר מ"לפה לשולחן אחרים . ומי
 שהוא ר"חמן . ומי שהוא א"סכנים . ומי שאין לו לא ח"לוק אחד / ומי שהוא ר"חמן פי'
 כעסן . ומי אשר א"שחו מושלת עליו . ותמיד לועקים מלעדרם ווי ווי בעוה"ז ואם לא
 יתרעמו ולא יסוחו דברים כלפי מעלה ויגלו מדון של גיהנם לא יראו אותה כלל תחילה
 המלפס לשולחן אחרים דהיינו שהוא עני ודי לו עניותו ויחלץ עני בעניו . ומי שהוא
 רחמן בידוע שהוא מזרעו של אשכנ"ה המרחם על הבריות הקב"ה מרחם עליו . ומי שהוא
 אסכנים תמיד יסורים שולטים בו וממרקס עונותיו רחיה משן ועין שהם א' מאכריו של
 אדם עבד זלזל בהם לחירות יסורים שממרקן כל גופו של אדם עאכ"ו . ומי שאין לו לא
 חלוק א' היינו עני דאם יש לו ממון איך יהיה בחלוק א' . ומי שהוא רחמן שמקנא קנאת
 ה' ורתח על קידוש ה' בודאי לא יראה פני גיהנם . ומי שאשחו מושלת עליו דאשה רעה
 היא ממש במקום גיהנם דכתיב בה ומואל אני מר ממות את האשה :

באו"א ג"ל בס"ד אגא עבדא כי אות ו' היא יש לה ג' מילואים כזה וא"ו ו"ו ו"ו הם
 בני ז"ן דאות ו' הוא חילגא דהיינו המזונות שהם תלויים בו והוא רמוז
 לשלוש תפילות שמתפללים ישראל בכל יום והם שחרית ומנחה וערבית שכל א' מהם יש
 בהם בתפילת העמידה י"ג ברכות וג"פ י"ט הם ז"ן ברכות דע"י התפילות שמתפלל בכל
 יום מוריד שפע ומזונות לו ולכל העולם כולו :

באו"א ג"ל בס"ד אגא עבדא דאות הוא"ו רמוזה על האיש הוותרן דתמיד זרועו פשוטה
 בתמונת הא"ז לתת לזקה לעניים ובשכר זאת גם משמים זרוע החסד משוך ל"ו
 להטות לו חסד ולהשפיעו שפע רב כלבו הטוב ואם הוא מקמץ ידו וכופף זרועו ומחזירה
 ל"ו כדי שלא יעשה לזקה גם משמים מקמזים עמו **והמשך** בזה לאיש כפרי שנשא בת
 עשיר א' לתהלה לשם ולתפארת ובעת שעשו הגישואין א"ל העשיר לחתנו
 דע לך בני כי בתי היא מעונגת בביתי והזכר בכבודה ובאונאתה וכ"ז שאתה טוב עמה
 גם אני אטיב עמך בכל מילי דמויטב ואם ח"ו הריעות עמה אזי אני יודע מה לעשות עמך
 וברי הודעתך . ועשו הגישואין וכל זמן שהאיש הכפרי הזה היה טוב עם בת העשיר היה
 חמוי מוקירו ומחבבו ונתן צידו פרקמטיא והושיבו בחנות א' כנכדי הארץ . ובת העשיר
 בכל יום הייתה הולכת לבית אביה וכל דבר כנכד וחשוב שהייתה רואה בבית אביה הייתה

אומרת זה לצעלי ולוקחת אותו הדבר החשוב ומוליכ' אותו לצעלה . ואחר כמה שנים וישמן
 ישרון ויבטע סכה האדם הכפרי לואת חמיו וראה עלמו במעלה רמה וציוה בן העשיר
 ונתן לה לחם לר ומים לחץ ומנע ממנה כל טוב וכמה שהתחננה הבת לצעלה לא שמע
 לים לשכב אלה ולהיות עמה כבתחילה וכשראתה הבת שלא הטו אותו לדבריה ואדרבה
 יפנה וירשיע עמדה והחזירה לבית אביה כל מה שלקחה משם וכראות העשיר את בתו
 שכסתנו פניה מרוע לב ומחזירה לביתו מה שלקחה ושל אותה על מה ועל מה וסיפרה לו
 על המחורע אשר עשה לה האים צעלה הכפרי וכשמוע העשיר את דברי בתו חרה לו עד
 מאד והלך לשוק ויגרש את הכפרי המ' מעל החנות והשאירו ערום ועריה עד שחזר לאיתנו
 הראשון . **הנמשך** העשיר הוא הקב"ה והבת היא הנשמה . והכפרי הוא הגוף ונתן
 בו הקב"ה את הנשמה שהיא בתו של ג' וציוהו בעת היצירה לקיים התורה
 והמלות שהם מוזן הנשמה ובעת שיקיים האדם התורה והמלות הקב"ה משפיע לאדם כל
 שפע טוב גם הנשמה בכל לילה בראתה מהגוף בעת השינה עולה למעלה לבית אביה וכל
 דבר הטוב והשפע שראת למעלה לוקחת אותו ומורידה אותו עמה לאותו הגוף ואם יתהפך
 האדם לרוע המעשים ולהרע לנשמה אזי גם מלמעלה יסלקו ממנו השפע וגם הנשמה קמח
 קמח מסלקת ממנו האורות שיש בו עד שיאחר קרח מכאן וקרח מכאן ויהיה גבל שמו
 וצבלה עמו והשאר מוזן מליו :

שית לפי שני הוי עלמא ב' לפים תורה ב' לפים תורה ב' לפים ימות המשיח ובשתא
 לפים המ' בשתי לפים הראשונים חטאו בזנות ונחרבה העולם והיית' תורה בדור
 המבול ובשתי לפים אמצעיים חטאו בע"ז ונחרב ביה"מק . ובשתי לפי של ימות המשיח
 חטאו בממון וסי' זע"ס ר"ת זנות ע"ז ממון ואינו בא לא בממון של לדקה ועוד שלא יגזול
 א' את חברו שג' בלדקה תכונה ועוד רחקי מעושק וכו' ואל הששה לפים הם כנגד ששת
 ימי המעשה ויום ה' שבת וקף ה' עולם שכולו שבת . מה' לקוים :

אמר המקובלים שהאבות כפו ג' מלאכי חבלה והם קשי רשע חטאת . שרמוזים כל
 א' באות ג' משמו אברהם אהרן שלישית משמו ר' רשע . ילחק אות ג' ח' חטאת .
 יעקב אות ג' ק' קשי . והם מ"ח ג' שזכרנו ועוד ב' הם חף ותמה ומשה כפה החימה
 כמ"ש והשיב חמתו וגשאר חף א"ל משה להשי' קומה ה' באפך והעושה לדקה בסתר כופה
 האף שג' מתן בסתר יכפה חף וז"ש גדול העושה לדקה בסתר יותר ממרע"ה . שם :

יששה פעמים יעקב מלא בוי"ו שנטל וי"ו מליה ז"ל למשכן שיבוא ויבשר לישרא
 בגאולה . רש"י ז"ל פ' בחוקותי :

רין יעקב ארז"ל שלע"ל יעקב יקח וי"ו מעשו וישאר עש ובתחלה לקח וי"ד מעשו כי
 הים שמו עשוי ולקח וי"ד לראש שמו יעקב ולעת"ל יקח גם הוי"ו ויהיה יעקב מלא
 וישאר עשו ע"ש :

ויברך דוד את ה' ר"ת ודא"י גי' אהי"ה כמ"ש ר' הארזי"ל . ואפשר דס"ת ויברך
 דוד את ה' תכ"ד גי' משיח בן דוד . והגאולה תהיה מבינה שבה שם אהי"ה
 ולכן רמזו ר"ת אהי"ה אשר הוא בבינה כי הלא מראש תגלה ותראה אם הבנים דבה חירו
 דכולא ובסוף יתגלה משיח בן דוד ולכן אהיה גרמזו בר"ת ומשיח בן דוד בס"ת וגם האותיות

ר"ת הס ודאי כי זה ודאי אין בו ספק שנתגלה בינה ויבוא משיח בן דוד וזה ודאי דלא נפל מכל דברו הטוב ועל זה כיון דוד מלך ישראל לצורך לה' על כל הטובה אשר עשה לישראל ולזרעו משיח לאי יעקב ואמר ברוך ה' וכו' לך ה' הגדולה וכו' . מס' דבש לפי :

וצדקתו עומדת לעד אפ"ל דכודע כי אות וי"ו רומז לחיים וחסו שרמז ולדקתו ב' וי"ו חיים בצוה"ז וצוה"ב עוד אפשר דע"י ה'לדקה מיוחד קובה"ו ח"ר ו' קב"ה לך תו ג' בקד"ש . בצוד אחותי בת אבי ותהי לי לאשה ובס' עץ החיים פי' הון ועושר בציתו ולדקתו עומדת לעד והעושר כשימות ישאר בציתו לבטוי . אך ה'לדקה עומדת לעד לעוה"ב ורבינו האר"ל פי' דאין עבירה מכבה לך קה כמו התורה וזה ולדקתו עומדת לעד . סס :

וידי טעם מנאחי במפרשים חלף עבדה אמירתו טובה לאומרו בליל מו"ש ב"פ והסוד הוא כי ויהי טעם וכו' כל המזמור הוא קב"ד תיבות וצ"פ קב"ד בגי' רמ"ח דהאומרו ב"פ בליל מו"ש יהיו משומרים רמ"ח אבריו בכל אותו השבוע ולא יהיה מיוזק כל אותו השבוע :

ושתי נתגלגלה בההוא פרה שמכר אותו חסיד ולא הייתה רוצה לחרוש בשבת היא ושתו כי היא הייתה רוצה שיעשו בנות ישראל מלאכה בשבת ואותו חסיד היה מכירה כדי שלא להנאותה ג"כ מכרה ולתש באוונה כמו שלחש ליהו לב' פרים ואותו גוי המהגיייר על זה היה אחשוורוש ואו היה תיקוה . מס' גילגולי נשמות :

הטעם למה שהיו יולדות ששה בכרם א' שמעתי בשם הראב"ע ז"ל ע"פ מה שידוע מחכמי הטבע כי בכרם האשה ישג' נקבים בלד ימין . וג' ללד שמא' ונקב א' באמנע ואם נקלט הזרע ללד ימין יולדת זכר . ואם ללד שמא' נקיבה . ואם באמנע או עמוס או אגדו גיגוס ובנשותיהם של ישראל שהיו במזרים מדרך הנפלא היה כי היה נקלט הזרע בכל נקב מנקבי האשה היה הזרע נקלט בכולם והיה ולד והאמנעי לא היה נקלט בו זרע וע"כ ליוו החוקרים שאחר תשמיש תטה האשה על לד ימין כדי שיקלט בו הזרע בימין ויהיה זכר עכ"ד . וזהו הל"ל כונת הפ' וכאשר יעשו אותו כלומר במספר שהיו מענים אותו דהיינו ששת ימים כי שבת היו שומרים במזרים ככודע' כן ירבה וכן יפרון ששה בכרם א' כמספר ימי העיני . **ועפ"ך** יוצן כונת הפ' ובני ישראל פרו וישראו וכו' במאד מאד וקשה ככל במאד מאד ונקדים עוד מה דאיתא בפי' הרואה בכל מאדך בכל ממונך . וזה ידוע כי עבד הבורח אין לו הענקה לא שריבוי של אוכלוסין השלים ת' שנה הוא גרם שילאו ברכוש גדול שהוא היה מדין הענקה כדאיתא בהרב פרשת דרכים והוא אומרו מה שבני ישראל פרו ורבו זה גרם להם שויעלמו במאד מאד כלומר בריבוי ממון מאד הראשון ריבוי . ושני ממון . ובזה פי' הר' הגדול מה"רי לגזי ז"ל בספרו הקדוש ארעא דרבנן כונת מקרא שכתוב בתהלים בעניין המן ויאכלו וישבעו מאד ותאוותם יביא להם . בהקדים מה דאיתא במדרש והנשיאים הביאו שהיו המרגליות יורדים לישראל עם המן . גם היו טועמים במן כל מיני מטעמים והוא אומרו ויאכלו ומלכד זה ייבצעו מאד הוא הממון . גם ותאוותם יביא להם שהיו טועמים כל מין שמתאיים עכ"ד בזהו המ"ס יעו"ש . ורז"ל דרשו פרו וישראו שהיו יולדו' ששה בכרם א' והשתא אחי שפיר הפ' הג' והיינו דקאמר וב"גי' פרו וישראו כלומר לא תימא שהיה בהם סריסים שכיון שהיו קולטים

כל נקבי האשה וכמדובר לו"א וב"י פרו כלומר שהבנים הנולדים מהם גם שהיו מרובים
 אפי"ם פרו וישאלו גם הם כי לא היה בהם טומטום ואנדרוגיטום וזה כונת פ' בר"ך בני"ך
 בקרב"ך ר"ת בני" ששה לרמוז על ששה בשרם א' ובמד"ר איכא מ"ד דס"ל ששים בשרם
 א' והוא רמוז בס"ת מפ' הנו" דוק ותשכח . **ועתה** הע אונטך ושמע רמוז נאה במאמר
 הפ' ורזיתן על האבנים חלק את התיבה לשנים ה"א בנים ומראה שהיו
 ילדות ששה בשרם א' והבן כי נכון הוא ודו"ק . מס' מטעם המלך :

יוציאם בכסף זהב ואין בשבטיו טשל אפ' לפ' ע"פ מ"ש הר' ש"ך הביא דבריו
 הר' ש"י ז"ל כפ' ויגש להשבטים טעו במכירת יוסף בקרא דכ' והשתמר
 בו ומכרו דהוי ס"ל כר"י דס"ל דוא"ו להוסיף ולהבי עינין תרתי דעד שיתעמר בו ומכרו
 והשבטים לא נשתמשו בו ולא ידעו דאמת קי"ל כר' יאשיה דס"ל וא"ו לחלק עכ"ד והנה
 מגזירת בין הבתרים הבטיחו לאח"ע"ה וגם את הגוי אשר יעבדו דן חטובי ואחרי כן ילאו
 ברכוש גדול ואי אמרינן וא"ו לחלק א"כ אין חייב הקב"ה ליתן להם רכוש כיון שלקו
 המלרים בעשר מכות וממה שמינו שדן הקב"ה את המלריים בתרתי א"כ מוכח וא"ו
 להוסיף וו"ש ויוליחם בכסף זהב ואין בשבטיו טשל שלא חטאו השבטים במכירת יוסף כלום
 וק"ל . מס' נאח תהלה מז' ק"ה :

באו"א הובא בס' יוסף תהלות ויך כל בטר וכו' דוקא ועי"כ ויוליחם בכסף זהב
 דאי הכל ע"י ית' היה הכל קדש כמו יריחו כמש"ל ואין בשבטיו טשל שהיו
 מלרים עבדים ליוסף ולאחיו כמ"ש בזה"ק . שמח מלרים בלאחם וקבו דיון סקריקון כמ"ש
 בפני דוד פ' בא עי"ש א"ג כמ"ש הר' מהרימ"ט בשיטתו פ"ק דקדושין דא"ף למ"ד שאין
 מעניקים בכספים מ"מ אם אין לו לאן גורן ויקב מעניקין בכספים ע"ש . והכא קאמר
 קרא מראש מקדם ויך פגנס ותאנתס וישבר עץ גבולס אמר ויבא ארצה וכו' ואם כן הכא
 אין להם כ"א כספים לכן ויוליחם בכסף זהב מדין הענקה כמ"ש בספרי והגם דבעלמא
 אין דין הענקה בכספים הכא שאני דלא הי"ל להם . וכ"ת אם בגופן שלטו וכו' ואינס זרע
 אברהם לו"א ואין בשבטיו טשל כמ"ש ברישא ויפר את עמו וכו' וס' י"ה מעיד עליהם .
 ועמ"ש בס' כסא דוד דקט"ו ע"ב כפי' פ' זה כס"ד :

ואשמרה תורתך וכו' אפ"ל דהנה יש ג' דברים שמועילים לזכירה הא' ע"ד מ"ש
 בפ' כילד מעברין בני יהודה דגלו מסכתא תלמודין נתיקים בידן ופרש"י ז"ל
 לחד ליטנא דגלו מסכתא מפרשין שמועותיהן ומדקדקין בטעמו של דבר עד שמתיישב על
 לבן עכ"ל . הב' ע"ד מ"ש שמו"ל לר"י שינא פתח פומך קרי פתח פומך הני כי היכי
 דתחקיים כך ועוד אמרו ערוכה בכל ושמורה אם ערוכה היא וכו' . הג' כתב בארץ המיים
 בכמה דוכתי דהשמחה ששמה בלימודו גורם הזכרון ז"א ואשמרה תורתך תמיד לעולם ועד
 ולא תשתכח ממני ולזה אמר הסיבות שמועיל לזכרון הדא והאהלכה ברחבה שאר חובי ואפרש
 העניין היטב ומדקדק בטעמים . הב' והדברה בעדותך וכו' שאני מוליחם כפי . ג'
 ואשתעשע במלותיך וכו' וק"ל . מס' נאח תהלה מז' קי"ט :

יודקי בימי אשורוש איתה בחרגוש שני יו"ד מלכות מלכו כלל העולם ומלכות אשורוש
 היא היתה שיטת ח"ר ויהי ו' יהי דמלכות אשורוש שהיא מלכות שיטת שמלכו על

כל העולם . והנה יש לחקור למה לא נזכר שם ה' במגלה ואחר הסיפוס מלאחי להר' אבן עזרא ז"ל בתחילת פירושו שכתב לפי שמגלה כתבה מרדכי והעתיקוהו הפרסיים וכתבוהו בדברי הימים שלהם והם עובדי ע"ז והיו כותבים תחת השם ע"ז שלהם כאשר עשו כותיים שכתבו תחת בראשית ברא ליהם ברא אשיימא ולכן כבוד ה' לא נזכר במגלה וכו' : מס' ללא רכב :

באו"א כ"ל בס"ד אלא עבדא דלמה אמר ויהי בימי אשורוש וכו' לל ויהי מידי אשורוש ולמה אמר בימי אלא יובן דאם הגזירה תהיה מאת ב"ו אין לריך האדם לירא ממנה כי כמו שהאדם סופו למות כן גזירתו תהיה בטילה ורק אם תהיה הגזירה מאתו ית' אז לריך עיניו רב ותשובה עלומה עד שישקוף ה' וירא וירחם משמים ויבעל הגזירה והאידנא דגזירת המן הייתה מאת ה' לכן לעקו ויהי וי הו על הגזירה דאם הייתה מידי אשורוש לא היו לעקים וי הו והרמו הוא בימי" אשורוש" ר"ת א"ב דהגזיר' הייתה מאת אבינו שבשמים לואת לעקו וי הו לפניו ית' **והמשך** בזה לאיש אחד שהיה לו אשה א' טובה וגאה במעשיה והיה אוהב אותה כצבת עינו וזהו אותה לכל תדבר עם אנשים זרים כדי שלא להוליא עליה לעו כי כבוד בת מלך פנימה ולנועם במעשיה לימים כעם האיש על אשתו הגו' ושלחה לבית אמה להיות שם עד אשר יסקוט כעסו ויחזירה ג'יו . ובאשה הגו' בהיותה בבית אביה שכחה ליווי בעלה והייתה מודברת עם כל אדם הקרובים והזרים בלי מורא וכשמוע בעלה על הדבר הזה חרה לו עד מאד ורזה לכתוב לה גט ולגרשה וגמר בדעתו שכן יעשה . וכאשר שמעה האשה את הדבר הזה פחדה הרבה ולעקב ווי ווי על המאורע הזה ואמרה אם הייתי בבית בעלי הייתי יכולה לפייסו בדברים אך דא עקא כי הרחיקני מציתו ואיני רואה פניו ויעשה את אשר זמם לעשות **והנמשך** דאיש הוא הקב"ה שג' ה' איש מלחמה . והאשה אהנתו עם בני ישראל דים לנו עמו כדון אשה ובעלה כב"ו ובתחילה היה אוהב אותנו עד מאד וליוה אותנו שלא לעשות כמעשה הגויים ושלח לעבדו ע"ז שהוא איש זר שג' לא יהיה לך לאהים אחרים על פני ושלח נישמא ביין נסכיהם ובגיעוליהם . ובחורבן בית ראשון כעם עלינו והגלנו מארצנו ושלח אותנו לבית אמו היא בבבל וסע בימי אשורוש עברנו על ליווי ית' וגתגעלנו בגיעולי הגויים וביין נסכיהם בסעודתו של אותו רשע ועבדו ע"ז האיש הזר וחרה לו ית' והיה רזה לכתוב במגילה כליות ב"מ ולעקנו וי הו על כי שאין אהנתו בביתו כי לולי סינו על ארצנו היינו יכולים לפייסו ע"י התשובה והקרבות אבל עתה אהנתו תחת ידי אשורוש ואין אהנתו ידעים מה לעשות לואת לעקו וי הו על בימי אשורוש דהגזירה הייתה מאת אבינו שבשמים א"ב לריכה כח רב עד שתתבטל :

ואתה תלוי את בני ישראל ויקחו ג'ך שמן זית זך כתיב למאור להעלות נר תמיד . ואת"ה ר"ת וכאשר אשורוש תלה המן . תלוי"ה ר"ת תמה ליותה ושלחה הספרים . את"ה ר"ת ג' תפלות . בני ישראל . ויקחו ר"ת ויעשו ימים קרואים חדוה ומשתה ג'ך ר"ת אגני להרוג ישראל כתיבים . שמ"ן ר"ת שלח מחשבתו נתבטלה . ז"ת ר"ת זרע ישראל תלוי . ז"ך ר"ת זרעו . כולו . כתי"ת ר"ת כל תפלות ישראל תמיד . למאו"ר ר"ת לפורים מתנות אבינוים ומנות רבות . להעלות ר"ת לריעים הם עושים לדור ודור תמיד . כ"ר ר"ת נהענו רובם . תמיד"ך ר"ת תענית מגילה י"ד . ר"ל קורים המגילה ביום י"ד לרוב העולם . מס' ללא רכב :

וריה נו"ר לא עדה בהון . י"ל בחיזה זכות נילולו . חנניה מו"ע . י"ל בזכות לילית
 וילית יש בה ד' כנסות וכל כנף יש בו ח' חוטים וכל חוט כפול ח' . ר"ל כל
 כנף עולה ס"ד . ד"פ ס"ד הם נו"ר ח"ש וריח נור לא עדה בהון א"כ בזכות הלילית
 נילולו מנור דליק . מס' המטעמים כ"י מו"ר אבי זל"ה"ס . **ורפי** עניות דעתי אגף
 עבדא ג"ל דההללה היתה מהאש בעלמו ולא בדבר אחר . והיינו אומרו מתוך
 לרם רוחם דהיינו הלרה שלהם היה האש ומהאש עלמו היה להם הללה דהיינו האש נקרא
 נור כנ"ו ותוך הלרה שהוא הנור תוכיותו כזה נו"ן וי"ו רי"ש הם יו"י בני' הוי"ה הוא ית'
 בעלמו הליתם והלילם דאשו ית' אוכלת אש דכתיב כי ה' אש אוכלה הוא ואש של מעלה
 ליננה אש של הדיוט .

איתא במסרה ב' פסוקים וק' פתח אוהל מועד לא הבי"או . מאחר עלות הבי"או :
 ומה זה הביאו רז"ל לו ב' פסוקים במסרה ג' להבין וארו"ל בשעה שרלה דוד
 לבנות ביהמ"ק א"ל הקב"ה דוד אתה לא תבנה לי הבית כי דמים רבים שפכת . וראוי
 לעורר על זה העניין מפני מה דוד מ"י שחזר בו הקב"ה ועשאו מלך ונטרד שאלו בחיב
 ה' מפניו . ועוד מפני מה לא רצה הקב"ה שדוד יבנה את ביהמ"ק להקריב בו קרבנות
 עילות ושלמים ומנחות . כך היא כונתו של הקב"ה וא"ל אתה לא תבנה הבית מפני שאתה
 רוצה להקריב קרבנות ואל תטער מזה כי דמים רבים של ערלים שפכת כלאו הקרבת כמה
 קרבנות לפני וארו"ל כל ההורג אדם רשע כלאו מקריב קרבן ע"ג המזבח . ומעלה עליך
 הכתוב כלאו הקרבת קרבנות הרבה לפני ואין אתה לריך קרבנות . **או** נאמר טעם אחר
 מפני מה לא רצה לבנות לו הבית . ג' הוא כיון שלפה הקב"ה בישראל עתידים
 לחטוא וילטוך הקב"ה לשפוך מחתו שיכלה ח"ו את כל ישראל ולא יחרב ביה"מק כמו שדוד
 ח' וקיים כך מעשה ידיו קיימים וע"ו אמר הקב"ה לדוד שמודתך להיות חי וקיים כך
 מעשה ידך חיים וקיימים א"כ אם ישראל יחטאו אזי אביא עליהם חרון אפי ואכלה שוגיאיהם
 של ישראל ח"ו ומעטם זה אתה לא תבנה הבית לי כמו שאזני יכול ליגע צד ולריך אני ליגע
 בישראל ומעלה אני עליך כלאו אתה הרגת אותם דרך נאמר כי דמים רבים שפכת . **או**
 נאמר ט"א מפני מה לא זכה לבנות הבית מפני שדהע"ה כינס כל כסף וזהב שבעולם
 והניח את ת"ח ולא נתן להם מאומה וישראל מתו ג' גנים ברעב וכדאיתא בגמרא על
 הסוף דהוה מהלך בדרך ואמר לחבירו ראה כמה בניינים בנה אבא א"ל חוי כמה נפשוך
 בישראל שקע אבך בבניין זה וג'ו היה נותן זה הממון לת"ח היו מרגיבים חיים ומרביצים
 תורה בישראל . ועז"א הקב"ה לדוד אתה לא תבנה לי הבית למה שכנסת כל כסף וזהב ולא
 נתת לת"ח כלאו דמים רבים שפכת ואם הייתה נותן להם ולא היו מהים ברעב והיו מרביצים
 תורה בישראל . או נאמר ט"א וזכה נבואה פירוש המסרה שהטעם לא רצה הקב"ה שיבנה
 דוד ביה"מק הוא עבור שיבואו הרשעים וגם הגוים ויבזו את ישראל ויאמרו לישראל חו
 ביתא דקוב"ם דכנה רועה ורועה הוא בזוי וייתביישו ישראל מלד שפלות דוד משום שהיה
 רועה ואזיל סומקא ואתי חיוורא כל המלבין פני חבירו כלאו הרגו . לכך א"ל הקב"ה
 אתה לא תבנה הבית כי דמים רבים שפכת דאזיל סומקא ואתי חיוורא מעלה אני עליך
 כלאו אתה הורג את ישראל מפני שמתביישים ממך . אבל שלמם בך שהוא זלך בן מלך
 ושתכח שם הרועה הוא יבנה לי הבית וגו' נהכוונה המסרה אם תרלה לידע מפני מה
 וק' פתח אוהל מועד לא הביאו לדוד לא זכה לבנות ביה"מק הוא מפני מאחר עלות הביאו

והיה רועה לאן ואם יבישו את ישראל מעלה אני עליך דם יחשב לאיש ההוא דם שפק כמו
 שאומר הכתוב . עכ"ל מור זקני הרב הגדול רבי פינחס חרירי זלה"ס . **יאנא** עבדא
 ברגליו אעבורה כונת המסרה הזאת והוא כי דוד הע"ה היה רועה שהוא יבנה
 ביהמ"ק כדי שיקריב עליו קורבנות זאת הייתה כונתו של דוד והקב"ה אמר לו אתם לא
 תבנה הבית לשמ"י דהיינו כונתך להקריב קרבנות לשמ"י ואני איני רועה שאתה תבננו
 כי מדבר קיימת מלות לדקה לשמ"י לשם יחוד קובצו וגדולה לדקה יותר מכל הקרבנות
 לו"א לו אתה לא תבנה וכו' כי דמיו"ס רבים שפכת דהיינו ממון נקרא דמיו"ס ממון רב
 שפכת ונתתה לדקה והכתוב מסייענו ש' ויהי דוד עושה משפט ולדקה לכל עמו . וכן
 שפכת אות ה' מתחלפת בצחותיה דתלג"ט בצות ט' הרי שפכת נעשית שפ"ט ד' שפט
 תמשפט שהיה עושה וד' מתייחס על הדקה שהיה עושה בכפו ודא אהנייא ליה גדול שכו
 זה יותר מזניין ביהמ"ק דעשה עליו רב לשכינה ע"י דקדויותו לכן אטייא מסרה הנו"ע ע"ן
 וק פתח אוהל מועד למה לא הביאו ק פתח אוהל מועד הוא שביהמ"ק מפני שמאחר עלו"ס
 הביאו וז"י שעשה עליו לשכינה בידיו בעשיית לדקה שהיה עושה כל ימיו דא גרמא ליה
 שהביאו למעלה יותר גדולה מזניין ביהמ"ק כאמור שיחד ע"י הדקה שעשה אות וז"י
 בצות ה' כי כן הביאו תחילתה ה' וסופה ו' הרי ו' וה' והנשאר בצמלע הם אותיות יב"א
 דהביאו ו' לגבי ה' ויחד ביחודא שלים ע"י הדקה שעשה . ואשה"ה יב :

ששה נקראים סעודת מזוה וז' הם . מילה . פדיון הכן . בת ת"ח לת"ח בת כהן
 לכהן . חנוכה . סווס מסכתא . ספר המטעמים כ"י מ"ור אזי ח"ר
 אברהם חרירי זלה"ס :

והחכמה מאין תמלא . מילוי משה כזה מ"ס שי"ה ה"א הם אותיות מאי"ן כלומר
 דהחכמה ממשה תמלא שאותיות המובלעים בשמי הם אותיות מאי"ן שם . :

ותשר דבורה וברק וכו' ותש"ר ג' שם שקול"ת והוא במלכות וכל הנשים אחידן במ'
 כמ"ש ר"מ . מס' חומת אגך שופטים סימן ה' :

ידיה בימי שפוט השופטים עמ"ש האריז"ל הנה כשהיו הויה וז'היס אחר באחר אז
 יהיה רעב וכשהיו פכ"פ יהיה שבע גדול בעולם ולכן תמלא רבוע הויה ע"ב
 ורבוע ז'היס ר' ורי"ש ע"ס ע"ב הרי רע"ב וכאשר הם פנים בפנים הנה מילוי הויה
 דיודי"ן ע"ב ומי' ז'היס דיודי"ן הוא ש' הרי שבע עכ"ל וז"ש ויהי בימי שפוט
 השופטים לשון דין הוא רמז לרבוע הויה שהוא דין השופטים הוא דין שני רמז לרבוע
 ז'היס שהוא דין לכן כשהיו ב' דינים לו אז ויהי רעב כי שניהם בגי' רעב וכאמור
 מס' בגדי אהרן :

ותמנע הייתה פילגש לגליפז בן עשו וכתב הגאון טעם לזה כי למה להחזרה להודיע זאת
 מס איכפת לנו אם המנע היתה פילגש לגליפז אי לא ואמר הגאון כי הלא ידוע מה
 שכתב האריז"ל למה אלו נוהגים חומרות כידוע כי המחמיר תבוא עליו ברכה . והמקיל לא
 הפסיד . וידוע כי תגור עכנאיו ע"פ בת קול היה טהור ור"י טימא אותו . והרמב"ם פוסק
 לטומאה . ב"ש מתירין הארות לאחים . וב"ה אוסרים . אבל ידוע כי לית שגאה חזקה
 מכל השגאות כמו פילגש לגבירה כי ידוע כי שרה אמנו היתה לדקת גדולה ודז"ל אמרו

כל אשר תאמר ליד שרה שמע בקולה לקול נבואתה . ועכ"ז אמרה הבורה ותקל גבירתה
 בעיניה ותאמר שרי ה אברהם חמסי עליך ומסרה דין לשמים וענשה בעד זה וכמאז"ל
 המוסר דין על חברו הוא נענש תחילה והס"מ הוא הנקרא בזוהר לויפ בן עשו כי הוא
 אהב לעשו ככן לאב ואנחנו לא נוכל להסיר להס"מ רק כשאנחנו מחמירים בחומרות אז
 אנו מתישים כח הס"מ וזה ארז"ל ומחמיר תבוא עליי זכרה והחומרות אלל ס"מ הם כמו
 פילגש להגבירה שהיא מלרס להגבירה והנה צומן הבית היה חומרות לס"מ חמש חטאות
 הממות ולא הם ולד חטאת תמורת חטאת חטאת שמתו בעליה נתכפרו בעליה עברה שנתה .
 והנה נוטריקון של ותמנע לו החמשה חטאות ר"ל לו החומרות המה פילגש ללויפ בן עשו
 ר"ל החומרות להס"מ כמו פילגש להגבירה . מס' קהלת משה :

ואין איש מאנשי הבית שם בבית . לרמוז שיעא"עיה שלא היה מאנשי הבית שם בבית
 נמלא ואפי' לרמוז כי ר"ת ואי"ן אי"ש הם תיבות ודמו"ת אבי"ו יעק"ב נרא"ה ג'
 יוס"ף ש"ס . מס' פני דוד פ' ויש :

ואיד אעשה הרעה הגדולה הזאת וכו' . מד' פ' נשא אל"ל הקב"ה ליוסף בן צנן יקריב
 ביום שבת ולא יזקק שני ביום הז' נשיא לבני אפרים קשה מאי ענין ז'לו . חומס
 דמעשה פוטפר היה בשבת . ועוד אמרו יוסף שמר דיבור ביום הז' לא תחאף לפי' זכה
 להקריב ביום הז' והטעם ע"ר ו"ה מכנים ר"ע בין ו"ה אותיות השם נמלא יוסף שלא
 חטא באשת פוטפר גרס שלא יהיה הפסק אחר ו' של השם דהיינו להכניס ו"ה בין ר"ע לפי'
 גם הוא זכה בקרבנות לא יהיה הפסק אחר ו' שהוא יוס' ו' לשבת לא שהקריב קרבנו ביום
 השבת . מס' שמחה וששון כ"י מו' אבי"ח ח"ר אברהם חרירי זלה"ה צפ' מיקן :

שם יוספר שר המשקי' וכו' ויאמר שר האופים וכו' ומה עשם בשר המשקי' נאמר יוספר ובשר
 האופים נאמר ויאמר והול"ל או יוספר בשניהם או ויאמר בשניהם חומס הכונה כי מ"ש
 יוספר הוא לשון מגיין ויוספר כמו ז' ימים יספרו לו או ספרו מגדליה שהיא לשון מגיין
 כלומר שנתן לו שטר ויוספר לו מעות לשכרו מפני כך כתיב ויוספר שר המשקים משא"ב
 בשר האופים לא נתן לו שטר . כי לשר המשקים פתח להושיבו על כני לפי' נתן
 לו שטר הפתרון . אבל שר האופים לא נתן לו כלום לפי שפתח לו בעוד ג' ימים וכו' ותלה
 אותך על עין . להכי בא' כתיב ויוספר ובה' כתיב ויאמר והוא כען :

ונשאתני ממלרים וכו' אמרו בגזיר דק ס"ה טועלן ואת תבוסתן היכי דמי תבוסה
 ח"ר יהודה אמר קרא ונשאתני ממלרים טול עמי מעפר מלרים וכמה
 שיעור תבוסה פי' ר"א טועל עפר תיחוח וחופר בתולה ג' אלצעות . ו"ש אל נא תקברני
 במלרים כלל לפי שעה ואח"ך תולאני ותוליכני ושכבהי וכו' שאם אתה עושה כן אתה
 מוכרח ונשאתני ממלרים שתטול מעט מעפר מלרים כמו שהוא הדין טועלו ואת תבוסתו
 עמו ולריך שתקבור עפר ארץ כמיהא עמי לכך אנוכי מלך ה נא תקברני וכו' כלל עכ"ל
 הר' פני דוד ז"ל ופי' הר' פנים לתורה ה נא תקברני במלרים לא אבי"ת בח"ל כדי לכלול
 גם שאר ארלות עמין אין זו קושיא כיון אשר במלרים היה יעקב אז נקט שפיר במלרים
 וכיון דכתיב וקברתני בקבורתך דהיינו ח"י הרי כלל גם שאר ארלות עם מלרים מלקיבורו גם .
 מ"ש רח"ס דמטעס ג"מ לבדו די בעלמותיו כיוסף לאו קושיא הוא דהא ודאי יוסף ג"כ
 היה מזה שישארו לאי"מ יוד לא שלא היה ספק ביד בניו לעשות כן כמו שפרש"י צפ' בשלח :

באר"א פי' מור זקני ר' פינחס חריזי זלה"ה ח"ל לא נא הקברני במלריס פרש"י ז"ל
 סופה להיות כל עפרה כינס ושחין מתי חו"ל חיים לא בלער גלגול מחילות
 עכ"ל ויש להקשות ולומר דמי הכריחו לרש"י לומר דחין מתי חו"ל חיים לא בלער ג"מ
 וכי יעלע"ה היה גדול יותר ממרע"ה או מכמה נביאים ולדיקים שמתו בחו"ל עד שיזוה א'
 גא הקברני וכו' ומדייק רש"י שאין מתי חו"ל חיים לא בלער גלגול מחילות **אמנם**
 הכונה לומר דההס גבי מתי חו"ל שהם מתיים ואינם מלעטרים ומרגישים בלער
 ג"מ לפי שארז"ל אין בשר המת מרגיש אפילו באומל וכו' אבל הכא גבי יעלע"ה אינו יכול
 לסבול לער ג"מ לפי שהיה יעלע"ה חי ולא מת שג' ואתה א' תירא עבדי יעקב כי הנני
 מושיעך מרחק ואת זרעך מארץ צביים מקיש הוא לזרעו מה זרעו צביים אף הוא צביים
 אף הכא צ"ד שאין מתי חו"ל מרגישים בג"מ לפי שהמתים ההם אינם מרגישים כלל בלער
 משא"כ ביעלע"ה דאיהו חי ואינו יכול לגלגל במחילות ההם והחי מרגיש באומל אבל
 המת אינו מרגיש מה שיטשו בצופו אחר מותו לא כן יעלע"ה לא מת חי אוקרי :

והמטה הזה הקח צידך וכו' ולמה המטה נהפך לנחש ולא לדבר אחר לא תגי'ן
 בגי' תי"ק ותי"ק צאת צס הוא אד"ס לומר לך והנחש בתחלה היה אדם
 ואח"ך נהפך לנחש - ועוד הנחש חטא והחטיא לחוה וגם פרעה אמר מי ה' אשר אשמת
 צקולו - הוא חטא והחטיא את עמו :

אדהיה אשר אהיה שלחני ליינס - והול"ל ה' שלחני ליינס לא י"ל אהיה"ה צאת צ"ש
 תלמ"ך בגי' כה"ר נשבע הקב"ה צכתר שלו למשה שיוציא את ישראל ממלריס -
 מס' שמחה וששון כ"י מו"ר אבי זלה"ה :

ויאמר משה א' ה' מי אנוכי כי לא א' פרעה וכו' וקשה קל שצקלים אינו משיב כך
 לרבו ואין מרע"ה השיב מי אנוכי וכו' י"ל זש"ה וירא ה' כי פה לראות כלומר
 דאה הקב"ה כי כוונת משה לבס ס"ר כלומר שחטאו ישראל צשס כ"ו ובשס כ"ו לריך לתקן
 ועשרם פעמים כ"ו גי' ס"ר ח"ש משה מ"י אנוכי וכו' מ"י שנה נשאר וואח"ך אני לאך -
 ועכשיו הם רד"ו - א"ל הקב"ה וכי שס א' יש לי הרבה שמות יש לי - א"ל וכי יאמרו לי
 מה שמו מה אומר ליהם - א"ל אהיה אשר אהיה כלומר צשס אהיה חטאו ישראל ועשרה
 פעמים אהיה"ה בגי' רד"ו א"כ נשלם הקן - שס :

ויעקב נסע סוכותה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות - יובן צס"ד עיקר התיבה היא
 סוכ"ה שהיה כ"ו ה"ס חיבור שס הוי"ה צ"ה ושס אדנ"י וזהו נסע סוכותה
 שחיבר שס הוי"ה ובס אדנ"י וצוה ויבן לו בית לעתיד הוא בית שלישי שיצנה צב"א ובזכות
 יעלע"ה ולמקנהו ע"ו ע"ה גי' רל"ב רמו לך' מלוואים שהם ע"ב ס"ג ר"ה צ"ן שעולים רל"ב
 עשה סוכות להגן עלינו ועל כל ישראל אכ"ר ' מס' אדרת ליהוה :

וידוי ה' את יוסף ויהי איש מלליח ויבן צס"ד דרך רמו כי שס הוי"ה צ"ה בגי' כ"ו ושס
 יוס"ף גי' קנ"ו סך הכל יחד בגי' קפ"ב כמספר צ' שמות הקדושים המסוגלים
 לפרנסה שס פ"ח ושס ס"אל כנז' בסידור צפ' פותח את ידיו וצ' לא יעלו גי' קפ"ב והגם
 יוסף הע"ה ע"י שניצב בהש"י לכן נשפט משתי שמות הנז' העולים כמספר הוי"ה ויוס"ף
 נעשה לו הללחה כי פרנסה והללחה הכל א' וזה תלוי בזה דלכל פרנסה לריך הללחה ח"ש

ויהי ה' את יוסף דוקא ועי' זו ויהי איש מלגית שנשפע כנגד זה משני שמות הקדושים הגו' שם :
אן יובן בס"ד ויהי איש מלגית כי הגה ידוע שיש לכל איש ישראלי גלם גלמים והחוטא
 מעביר אותו הגלם ממנו ולכן רשעים בחייהם קרויים מתים והנה יוסף היה
 תמיד גלם גלמים חי על פניו ולכן אל יעאש"ה אל יוסף אחרי ראותו את פניך כי עודך חי
 וכן ראה פניך לא פיללתי וכו' שהכל קאי על הגלם כמדוע וזוהו יובן בתיבת מלגית שהוא
 אותיות גל"ם ח"י גל"ם שלו נשאר חי וקיים בו . שם :

והרבתי אותם ונתתי את מקדשי בתוכם יוב"ן בס"ד קיסור הדברים דידוע דע"י
 גילוי שכינה יהיה תהרה וידוע דתהרה משלקת הדמים וידוע דכל אשה שדמיה
 מרובים בניה מרובים וא"כ יש לחוש שמן גילוי שכינה לא יהיה ריבוי ח"י וגוה הצמיחם
 הקב"ה והרבתי אותם ונתתי את משכני שיהיה גילוי שכינה ויהיה ריבוי בני . שם הפטר' ויגש :

ועבדתם את ה' גלמים ובירך את לחמך ואת מימך והסירותי מתלה מקרבך וקשה
 למה נכנס בלשון רבים ועבדתם את ה' אל ואל בלשון יחיד והסירותי מתלה
 מקרבך ומהו החולי שיש בקרבן . אומנם יובן משו"ל לעולם אל הפרוש עלמך מן הלבון
 הן לטוב והן לרע ולזה נריך האדם להתפלל עם הלבון שזכות הרבים עדיפה ואמרו בלשון
 רבים . ולא תאמר שאני אפרוש סוף הפסוק הוא בלשון יחיד דכתיב וברך את לחמך ואת מימך
 כמעשה אותו חסיד שלא היה מתפלל עם הלבון אחר כדי שיהיה פרנסתי ביותר שאם אני מתפלל
 עם הלבון תהי' פרנסתי בלמזל לפי שהקהל הם רבים וכשנותן הקב"ה שפע אין מגיע לכל א'
 וא' כדי פרנסתו וכשאתי מתפלל בעלמי נותן לי הקב"ה שפע רב ו"ש ועבדתם את ה' אל בלשון
 רבים לא תעשה כחסיד הגו' שחפרוש עלמך מן הלבון גלם תהיה בכל דבר עם הלבון וכשיהיו
 הלבון ביחד אז ובירך את לחמך ואת מימך שנותן הקב"ה לכל א' וא' די מחסורו והוא
 דיון האמת ששופט בלדק . **ועוד** אמרו בג' תעטת בימי שמואל בר נחמני הוה כפנא
 ומותנא אמרי היכי נעביד . ניבעי רחמי אתרתי לא . איפשר . גלם ניבעי רחמי
 אמותנא וכפנא נסבול אל ר"ש ב"ג ניבעי רחמי אכפנא דבי יהיב רחמנא שובעא לחיי
 הוא דיהיב דכתיב פותח את ידיך ומשביע לכל חי . ו"ש ועבדת' את ה' אל אם יהיה שובעא
 ומותנא ניבעי רחמי על מותנא ו"ש וברך את לחמך ואת מימך שאם יהיב רחמנא שובעא
 לחיי הוא דיהיב וממילא והסירותי מתלה מקרבך . ס' שו"ש כ"י מו"ר אבי זלה"ה :

וכל מעשר בקר ולחן וכו' העשירי קודש לה' בשם ר' שמשון ז"ל מאסטרפולי שידוע
 עשרה הרוגי מלכות שנסרגו עבור מכירת יוסף כ"א צעד שבט א' לא היו כי
 אם ט' ולירפו השכינה עמהם . ור"ע היה במקום השכינה וכך פי' הפ' וכל מעשר וכו' וכ"י
 לחי"ם מ"ת עקיב"ה שהיה רוע"ה בק"ר ולא"ן . כל אשר יעבר ונסרגו תחת השבט כל
 א' בשביל שבט א' לו"א העשירי זה ר"ע קודש לה' במקום השכינה . **וכל** מעשר בקר
 ולחן וכו' יהיה קודש . ביקש יעקב לגלות לבניו את הקן וכשתלקם ממנו השכינה
 פתחו כולם ואמרו שמע ישראל וכו' הענין שפנמו במכירת יוסף עשרה פעמים שם אה"ה
 שעולה בגי' רד"ו ולא ידע יעקב שזירפו השכינה עמה' וסבר שפנמו בג' פעמים אה"ה שעולה
 בגי' ק"ן ביקש יעקב לגלות הקן ואמרו ה' גלטי ה' אחד שהוא ג"כ היה עמנו . מס'
 המעשים כ"י מו"ר אבי זלה"ה :

באו"א וכל מעשר בקר וכו' קודש לה' . ארו"ל לא נמסרו עשרה הרוגי מלכות . לא

עבור מכירת יוסף - נמלא כל א' וא' הלך לפני שבטו ושבט א' נשאר - וי"ל
 למה היו ט' והקב"ה עמהם בשיתוף עשרה לא י"ל יוסף נקרא בכור שג' בכור שורו הדר
 לו והיו וכל מעשר בקר ולאן ר"ל לא עשרה הרוגי מלכות נמסרו בשביל מכירת יוסף שנקרא
 שור ו"ש כל אשר יעבור תחת השבט ר"ל כל א' הלך לפני שבטו - והעשירי קודם לה' -
 והוא חלק השכינה ו"ש ר"ע ילחה נשמתו בחדד וקשה למה בחדד ומשני א'
 הוא בגד אחד שהוא מומ"ה הקב"ה מפני שהוא לא הלך לפני שום שבט לא
 היה חלק השכינה ו"ש ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף - יעקב למפרע
 עקיב"א וי"ש ביקש יעקב לישב בשלוה ר"ל ביקש ר"ע לישב בשלוה ולישב וילמוד תורה
 שנק' שלוה - מיד קפץ עליו רוגזו של יוסף - וי"ש"ה לך ה' הגדקה ולנו בושת הפנים ר"ל
 להקב"ה היה הגדקה שלקח את יו"ד הרו"מ כדי הוא מוחל לנו על החטא - אבל ולנו
 בושת הפנים ואנו עשינו חטא אחר יותר ממכירת יוסף ר"ל עשינו עגל לכן לך ה' הגדקה
 ולנו בושת הפנים - ר"ל לך וההשגחה מעצירים את הגזירה אמן נלח סלה - מס'
 ש"ש כ"י מואב"י זלה"ה :

ענף אות זין

אות ז"ן יוצן בס"ד לפענ"ד אנה עבדא כי אות זי"ן היא שביעית מאפא ביתא והוא
 רמוז על יום השבת שהוא שביעי לרץ האדם לכבוד את יום השבת בכל מאמני
 רוחו במאכל ובמשתה ובכסות נקיה הכל כונתו לשם שמים ולא למלאות תאוותו ח"ו וחובס
 עלינו לשמור את יום השבת כי הוא נדווג עמנו והוא חברינו כמאז"ל אמרה שבת לפני
 הקב"ה רבש"ע לכל נתתה בן זוג ולי לא נתתה בן זוג אמ"ל הקב"ה ישראל יהיה בן זוגך
 ע"כ - ועפ"י השבת היא בת זוג שלנו ועפ"י הדין האיש מתחייב לאשתו בג' דברים והם
 שאר כסות ועונה כן אגחנו מוחייבים לשבת לו ג' תנאים שאר הוא מאכל ומשתה לכבוד
 שבת כפי יכולתו כמות הוא נסות נקיה מלבושים מיוחדים לכבוד שבת - ועונה
 הוא לימוד התורה בלימוד ביום השבת ויתבודד עמה ובאהבתה ישנה ולא בדברים
 בטלים כמנהג עמי הארלות בישבים אגודות אגודות צרחות ובשווקים ומדברים
 דברים אשר לא כן על הדיוקים ות"ח וגורמים לער לשכינה שהיא סוד שבת וער
 לקל העולמים ונכרדים מאשת געורים בת מלך ומדברים באשה זרה היא הפ' אשה זנוגים
 אבל הכשרים נעם בני ישראל שמרים בצוא יום השבת ויושבים אגודות אגודות ללימוד זה
 התורה ולעשות מומנה כהר לחייום הנכפרים מן העולם בחידוש שיחדשו בתורם
 ביום השבת ואברהם מתעטרים זה בג"ע העולם ומלאו ומתפללים על הכן ההוא להיות לו
 חיים ארוכים צעום"י וילליה בכל דרכיו כי כן אות י' כזה הוא יש לו עטרה שעושה
 לאבותיו ע"י חידושי התורה שחדש ביום השבת - גם ז' למטה מן העטרה הוא אילנא דחיי
 שזכה בו הלימוד תורה חיים צעום"הו וחיים צעום"הב עולם שכולו חיים :

באו"א נ"ל אנה עבדא בס"ד דאות ז' הוא רמוז על מלות התפילין שהיא מלה גדולה
 אשר כלולים בה כל התרי"ג מלות לפי שיעור גדולה כן הוא שברה לעתיד

ולריך האדם להניחם בכל יום וללבושם כי הם שרביטו של ממ"ה הקב"ה ובמזוה זאת
 שאנחנו מקיימים אהנו נקראים בניו וכן משתמש בשרביטו של אביו ואם אף האדם לובש
 התפילין והסיבה הוא שהיא קלה בעיניו אזי לא יתחשב לו שהוא מרע ישראל ואחזי גרמיה
 דלית ליה אלהא ח"ו ואין עפרו ננער בתחיית המתים - ובשו"ה דדור הרע הזה יש כמה
 וכמה עמי הארצות בניו לא אהון גם אשר באים לבי"הכ להתפלל ויושבים בקרן זוית
 במקום אפל אין נוגה להם ואין לובשים תפילין כי קלה בעיניהם גם יש תפילין של הקדש
 צבי"הכנ ואינם לובשים אותם באומנם שאין מניע להם מלזה מאזר שאינם שלהם וזה ע"פ
 היזר שנתן להם עשות רעות כלה לעורדם מן העולם כי מלות בעלי התפילין שהקדישום
 לחוד ומלות המניחם לחוד ויש להם לקחה ראייה מס"ת שקונה אותה אדם ח' מממונו ועולים בה
 כל העולם ומברכים עליה בעל המ"ת מלותו לחוד ומלות העולים לחוד וכן הוא ג"כ מלות התפילין
 של הקדש אבל הם אינם שמים הדבר הזה על לבם ואם האמת איתם ולדק יגהה חיכס
 יקנו מממונם תפילין וילבשו אותם כי האדם אפי' שיהיה חוזר על הפתחים יכול לקנות
 תפילין אך היז"הר מפתה אותם ואינו מקבל שילבשו תפילין של הקדש בטענה המ' - גם
 אינו מקבל שיקנה מממונו וכוננו כדי להעבירו מן העולם כי יודע היזר שמזוה זאת היא
 כנגד כל המלות וע"י קיום מלות זאת האדם נתן כח בפמליא של מעל' כי כן תמלא מא'
 עד ז' שהוא רמוז על התפילין תמלא מספר כ"ח כזה א' בנדהו הם מספר כ"ח
 שמוסף כח בפמליא שמ"ע כאמור - גם אות ז' הוא שבעה רמוז לתפילה של יד שכריכתה
 ז' כריכות - וכן תפילין שבראש יש בה ז' שיני"ן ח' שלושה ראשין וא' ד' ראשין הרי
 שבעה כמספר ז' :

ארו"ל

הקב"ה בחר בשביעיות ז' רקיעים והם שמים רקיע - שחקים - זבול מעון מכון
 ערבות - ואיתא בתיקונים תיקון ס"ה יש ז' ארצות והם ארץ ארקא גיח נשיה
 גיח תבל אדמה - וז' מולות הם של"ס חכ"ל וכן בימים בחר בשביעי וכן בחדשים בחר
 בניסן שהוא ז' לתשרי למ"ד בתשרי נברא עולם ואמר החודש לכם ראש חדשים ובו הוליאם
 ממזרים ולמ"ד בניסן נברא עו' בחר בתשרי שהוא ז' לניסן שדן את העולם בו ובעשור
 בו כיפר עונות של ישרא' - ובשנים בחר בשנה השביעית היא השמיטה ובה יסובו איש אל
 אחותו וכו' - ובשמיטות בחר בשמיטה השביעית ויבל היא - ובאפיס שיתא גפי שני היו
 עלמא ובגף השביעי עולם שכולו שבת בעגו"ק - ובחר ברקיע שביעי שוכן בערבות ביה
 שמו ובחר באדמה וברא אדם ממנה ובחר בלכנה שישרף מונים בה - ובשם מהר"ם
 ריקאנט"ו מנה הארצות תבל השביעית ובחר בה כמ"ס והוא ישפוט תבל בלדק וכו' - וכן ברא
 ז' עמודי עולם שג' חלבה עמודיה שבעה וכנגדם אנדרהס ילחק יעקב משה אהרן יוסף ודוד
 ובחר בדוד להיות מלך על ישרא' ומשיח הגוף לעתיד והוא חי וקיים - וכן ברא באדם שהוא
 עולם קטן ז' נקבים בראש והם ז' אונים - ז' עינים - ז' נקבי האף והפה ובחר בפה
 להודות לו ולזכרו - והם כנגד חג"ת נהי"ם ז' גה עיני ה' - מס' לקו"ט"ם :

שבעה

מלות בני נח סו' בפי' וילו ה' גהים על האדם לחמר מכל עץ הנו אכל האכל
 והם ע"ז ברכת ה' דינין ש"ד ג"ע גול אבר מן החי - ורמוז המפ' בסדר א"ב
 כזה ח' אבר מן החי ז' ברכת ה' ג' גול ד' דינים ה' הרג ו' וסת זו ע"ז שמטמאה
 כנידה ז' זנות - שס :

שבעה מלות דרבנן וס"י נ"ע בשמח"ה נטילת ידים • ערובין ערובי תבשילין • צרכות
 הנהנין • שבת ערובי חלרות • מגילה • חנוכה • הלל • ועם כל המלות הנהגות
 שהם ע"ר הוי זר"ע קודש • וז"ר מספר את רוב"ע ישרא . שם :

שבע שמות יש לפני וסי' רעד"ה מא"ד ר"ת רש עני דל הלך מסכן אביון דך . נקרא
 רש לפי שאין לו פה להשיב וכשתסיר י"ע מעשיר שהם גי' פ' ישרא רש . עני לשון
 עניו או מלאן ענה דניא דקרו ליה ועני מיד דל לפי שדופק על דלת . הלך לפי שהולך אלל
 עשיר בשביל מזונו . מסכן אולר נחמד להשי' ולעשיר שעי' יזכה לעוה"ב מלאן ערי מסכנות
 כך פי' צוה"ק או לפי שמסכן עלמו במלחכה קשה • אביון מלאן אבה שתאב לכל דבר •
 דך שהכל דשים בו ולזה כתיב וז' הדכא עני בשער • ועי"ז נוטל מז' מדרגות של גיהנם שהם
 אבדון צור גי'א ללמות דומה טיט היון שאל שחת וסי' אבגדהו"ז • נקראת אבדון כמ"ש
 הן גועטו אבדנו . צור לשון כי שמו אותו צבור הוא בית האסורים . גי'א ללמות לפי שהיא
 עמוקה מלאן וגשב בני' דומה על שם הרשעי' שדוממים שאין להם פה להשיב על עונותיהם •
 טיט היון כמ"ש טבעתי ביון מולה עניינו טיט עב שאין יכול לעלות ממנו . שאל הוא הקבר
 שאין מי שיקימו כמו כי ארד ב בני אכל שאלה . שחת כמו משחת נפשו וסי' ששה שבעה . שם :

גם מולחתי בס' מעיל לדקה רמו אס תתפשט רגל היו"ד שצתיבת עני נעשה ו' והם
 אותיות עו"ן לרמו האומר על העני למה אין פושט רגלו לטרות לבקש את מזונותיו
 עון גדול יחשב לו כי מזלו רע ואף שיפשוט רגלו להלך לטרות לא ישיג כלום וכן ארז"ל
 באומר על העני חזי כרעיה אומר הקב"ה לא די שאינו נותן לו על מה שנתתי לו אהה
 מעיל עין רע וכו' לכן ז"הר האדם מלומר על העני למה הוא כפוף צביתו כיו"ד ואינו פושט
 רגלו להלך לבקש את מזונותיו דעון יחשב לו . **עוד** לרמו שהעני קרוב לעון כדכתיב
 ריש ועושר ב תקן לי וכו' ופן אורש וגנבתי וכו' ולריך כל אדם להשגיח עליו תמיד
 לסומכו ועל מי שאינו משגיח עליו יהיה בו עון במה שחוטא העני כי הוא הגורם שהעני
 מתוך הדוחק גזול וחומס וקלת אנוס הוא ע"ד לא יבחו לגנב כי יגנב למלא נפשו כי ירעב
עוד בא לרמוז אס ממילת עשיר חסר יו"ד נשאר רשע לרמוז צעוד שהיו"ד שהיא כפופה
 הרמוז לעני שהוא כפוף יהיה עמו ע"ד את העני עמך אז יהיה עשיר שיתקיים
 העושר בידו אבל בהתרחק עלמו מן העני מלהשגיח עליו נקרא רשע שהם אותיות עשיר
 בלי יו"ד ומה גם הגרס עניות לעלמו ואין רשע גדול כהגורם רעה לעלמו בידיו • **גם**
 עני"ר"ת על נטילת ידים • לרמוז כל מי שאינו נזהר בנטילת ידים בא לידי עניות כדרז"ל •

גם עני"ר"ת עד נחמת ירושלים • לרמוז עד שיגמס ה' את ירושלים יזכר שם עני בעולם אבל
 אח"ך יסיר חרפת עניות מן הארץ שעתידה ה"י להוציא גלוסקאות וכלי מילת כארז"ל גם אותיות
 עני"ר"ת נפשו יוכיח עליו • כי מי שהוא עני אין לו נפש לדבר דלבו נשבר בקרבו ולכן אין
 דבריו נשמעים דייקא שמדבר בשפה רפה ואין שומע ואין מצין מה שדבר אבל עשיר יענה
 עזות ושמע קולו וכולם שומעים ומבינים מה שדיבר • **גם** אותיות עני"ר"ת עד יליאת
 נשמתו לרמוז עד יליאת נשמתו הוא עני אבל אחר יליאת נשמתו הוא עשיר שהלך למנוחות
 שאגנות ובפרט שאינו רואה פני גיהנם כארז"ל ע"פ יחלן עני צעומו בשכר עוניו יחליגו
 מדש"ג ואין עשירות יותר גדול מזה • ועוד לרז"ל ע"פ קטון וגדול שם הוא מי שהוא קטון
 בעו"הו שם לעו"הב הוא גדול • **גם** עני"ר"ת על ידו נזול • כלומר ע"י נזול העשיר
 מדש"ג כמו שהשיב ר"ע לטרופרופוס הרשע עשה הקב"ה עניים כדי להליל אותנו עמהם

מדש"ג באופן שע"י העני ינצל כל הזוכה בו . גם ענ"י ר"ת נתיבתו יעשה יחד . למעלה
 שע"י הדקה מקרב הגאולה ש' שמרו משפט ועשו לזקה כי קדושה ישועתי לבוא וכו' ואז
 היחוד שלם בלי הפסק כנודע ברז"ל . **ג** פסוק מלך"ה" חו"ג"ד"ל"ר"ת מית"ד קובה"ו
 ואותיות ס"ת של פ' הנו' ההג"ל בגי' . ע"ה ל"א כמספר הו"יה ואדג"י מיוחד גם פ'
 הנו' ר"ת ע"ה עולה שס ס"ג דשם זה מסוגל על הפרנסה כנודע ובה לרמוז אם אדם
 חונן לדל הקב"ה מפרנסו בידו ית' ואם לא יקח הממון אשר בידו וייערך לבריות . גם
 אותיות שניות דמלוה ה' חונן דל הם להו"ל ע"ה עולה שס ע"ב דשם זה מסוגל לחוכמה
 כנודע לרמוז החונן דל מלבד שהשיב את נפשו גם חוכמה ניתן לו שהעני אינו דעתו כדאי'
 בזוה"ק פ' ויקרא לא חשיב לעני עון לפי שאינו דעתו גם הוא קונה חוכמה לעלמו מדה
 כנגד מדה כשם שהוא גרם לתת חוכמה לדל ע"י שמיליו מלצר הרעבון . **ג** הקב"ה
 טות; לו חוכמה ובוזע ויבן מ"ש ה'ר חס"ל דכל מי שאינו מבין דבר מן התורה יתן . לזקה
 ויבין והוא משום שהוא נתן חוכמה לעני כדפרשית .

אביון ר"ת אין צעל גם יודע ומכיר בנסו . ברז"ל אין צעל גם מכיר בנסו לרמוז
 שאביון כיון דתאב לכל כפי הטבע אין לו חיים כלל ועכ"ז הוא חי אין זו אלא
 שהקב"ה עושה עמו גם להעמיד נפשו בקרבו ע"י שנותן לו כח לסבול במיעוט מן המיטעו
 דמזמין לו ובעל הכס עלמו שהוא האביון אינו מכיר בנסו . **ג** אביו"ן ר"ת אין צביתו
 יולא וכנס . דלכן הוא אביון תאב לכל דאין נכנס ויולא צביתו כדי שיכיר בלערו
 וירחם עליו . **ג** אביו"ן ר"ת אכל בניו יולאין ואינם נכנסים . דבניו של אביון מאכל
 תאוה ויולאין מבית אביהם האביון והולכים בעולם לבקש אוכל לנפשם ואינם שבים
 עוד לבית אביהם פן ילכדו ברשת העוני . **ג** אביו"ן ר"ת אין בגופו יכולת ולא נשמה .
 כי מחמת החולשה כי תאב לכל נשאר בגופו כח ונשימה . ג"א ציו"ס יקונ"ן
 ובלי"ל נוה"ס . מסב"ת הרעב אומר"ר בלצ"ו ימו"ת ותה"י נחמת"ו . כלומר לוקח הוא
 המיתה לנחמה באומרו מתי ימות וינצל מן הלה . **ד** ר"ת פנים ואחור דור"ש למו"ת
 לרוב דוחק"ו . כלומר שהדל דורש למו"ת בעבור רוב דוחקו כדי להנצל מלערי תמיד
ג ד"ל ר"ת דבריו לעו . ע"ד שאמר איוב על כן דברי לעו לרמוז דחמת המסכן
 בזויה ואין דבריו נשמעין ג"א דבריו לעו . דל"ס ר"ת דור לדור ישבח מעשיך . לומר
 שהשבח עולה להקב"ה מהדלי שבכל דור . **ד** ר"ת דבריו כבדים . דומה כנכסה
 כנספה ככד פה שמחמת שדבריו כבדים לשומעיהם מסבת שאינו חביב כדתיב
 כל אחי רש שניאוהו כשמדבר מרתת כמו שפאו שד כנכפה הזה מרתתים כל אבריו .
 ודומה כאיש נספה וכבד פה . **ג** ד"ר ר"ת דומה כמה . לרמוז שהעני חשוב כמה ברז"ל .
 גם ד"ך דור"ש כבד" . כתיבש שיכבדוהו ואין משגיח עליו לכבדו ובפרט צעני
 הרשעים באומרם דומ"ה ככל"ב . גם ד"ך ר"ת דר"ך כוכ"ב כלומר דרך כבוש מזלו
 והשפילו . **ג** ד"ך ר"ת ד"ס כב"ד . ע"ש הרואה לעני אומר מה דס כבד זה . **מסכ"ן**
 ר"ת מאכל"י סובין . כאוכל נופ"ת נופים משום דנפש רעבה כל מר
 מהוק . ולכן חפילו כשמו"א סובין לאכול יערב לו כאוכל נופת נופים . גם מסכ"ן ר"ת
 מסבב סבות כוון נשמות . ירלה נפשו של עני מבקש תמיד ללאת מגופו מרוב הלצר
 ומסבב סבות שהוא הקב"ה עוזר וכוון נפשו בקרבו שלא תלא ממנו על ידי שחור ומרחם
 עליו ומושיעו מרוב לערו . **ג** מסכ"ן למפרע ר"ת גדון כבן סורר ומורס . והנה כיון

שהמסכן מתאוה לאכול ואין לו פעם ביובל דמולא לאכול אוכל דרך רעבנות והרוואים
 אותו דנין לו כגן סורר ומורה: **מ** ר"ת פנים ואחר כוכ"ב מערכת"ו ממש"א כב"ד.
 גם מ"ך ר"ת מוכ"ר כסותו מזלו"ל כבוד"י כינ"ה ממיט"ו כלומר החסרון מביא
 לעני למכור את כסותו ולזלזל כבודו להלך ערום בלי לבוש. וכיון שאין לו ללבוש מתכסה
 בכלאות הסחבות מרבים כנים והכנים ממיטין אותו: **ג** מ"ך ר"ת מבזה כבוד. ע"ש
 שקרוביו העשירים חושבים לו דמבזה כבוד שלהם משום שמתבישין שיש להם קרוב עני וברז"ל
 כשים קרוב לו עשיר מודה לו. והא הוא עני מבחש בו אבל הקב"ה אינו כך. גם מ"ך
 ר"ת מתבז"ה ככהמ"ה. ע"ש שהעניות מביאו להתבזה לעסוק במלאכה שאינה לפי כבודו.

הקד ר"ת הופך לקלון כבודו. לרמוז שאם העני יתנהג עלמו בכבוד ימות ברעב לכן
 מוכרח להפוך כבודו לקלון: **ג** הלך ר"ת הולך לבקש כבוד. הלך מלשון ויבוא
 הלך לאיש העשיר ונקרא העני בשם זה ע"ש שהולך ומסבב מעיר לעיר לבקש כבוד
 שהוא הממון כדכתיב ומאשר לאבינו עשה את כל הכבוד הזה: **רש** ר"ת רודף
 שלמונים. נקרא העני כך ע"ש דמיון שנעשה רש רודף אחר בעלי חובות. שישלמו לו.
 והחכם השלם כה"ר ידידיה אבזלעפיה ז"ל פי' ר"ש ר"ת רודף שלום. וכיון שנעשה אדם
 רש רודף שלום ואוהב שלום כדי שירחמו עליו הבריות. ונראה דבא גם לרמוז דמשים שלום
 בין ישראל לאביהם שבשמים ע"ש. שאדם עושה עם העני משים שלום בינם למקום כארז"ל
 אחר הקב"ה כל העושה נדקה משים שלום ביני ובין העניים. וכשאין נותנים ח"ו שהקב"ה
 טועם על מה שאין נותנין וגמולא הרש רודף שלום בין ישראל למקום. הרי שמונה שמות
 שמו רז"ל לעני נדרשים ע"ש. והנה עתה חל עלינו חובת ביאור"ר למה נקרא העני בח'
 שמות על מה בא לרמוז המספר הזה של ח'. והחכם השלם ידידיה ז"ל הנו' פי' בדרז"ל
 גבי דוד דקאמר ח"פ בני בני אבשלום ז"פ להעלותו מז' מדרגות של גיהנם. וא' להביאו
 לעלמא דחיי. גם נקרא העני בח' שמות ז' להלילו מז' מדורי גיהנם שלא ירד בו וא'
 לזכותו לעלמא דחיי כארז"ל ע"פ יתלך עני בעניו בשכר עניו יחלצנו מדש"ג. **עוד** י"ל
 דח' מדרגות בלדקה כמו שמנאס הרמב"ם ז"ל והביאם ג"כ הר' ב"י זל"ל
 בשולחנו הטהור ולכן נקרא העני בח' שמות לרמוז שיחזקו האדם על חיזה אופן שיוכל
 מח' מדרגות לו. עוד יתכן לומר כיון שהעני נימול לח' כהעשיר ראוי שיתרחם עליו להיותו
 מהול לח' כמוך דהיכן ילך שירחמו עליו וכי ילך לאו"ה הע' שהם ערלי לב וערלי בשר שאין
 בהם רחמנות וכו'. כתב הרמב"ם ז"ל בהלכות מתנות עניים. עוד נראה שנקרא בח'
 שמות לרמוז שהעושים' עמו גורם לקרב ביות ח' נסיכי בני אדם הבאים עם מלך המשיח
 כארז"ל וצבר ארז"ל גדולה לדקה שמקרבת הגאולה וגורם ג"כ יחוד ח' אותיות סו"ס
 ואדני" שאז בגאולה יחוד שלם לעולם וע"ד. עוד נראה ידוע דח' מוני שרעים הם כנגד
 ח' קליפות קשות כדודע לכן נקרא העני בח' שמות. לרמוז אין ח' קליפות לו נעקרים
 מן העולם כ"א ע"י המרחם על מי שנקרא בח' שמות שהוא העני ע"י הלקה מקרב
 הגאולה כמדובר. ואז ואת רוח העוומאה אעביר מן הארץ ומתבטלות כל הקליפות שבועלם
 ואז בלע המות נלגח. ועוד יש לעני ח' שמות לרמוז שעני קרוב למי ששוכן למעלה מז'
 רקיעים שהוא בשמיני דתיב קרוב ה' לגשברי לב עי"ל תיקנו ח' פעמים מה מה מה מה
 חסדנו וכו' כי סימני הגאולה נראים בח' מקומות שבראש. א' המחשבה. ב' מלח נחושה.
 ג' גבה עניים. ד' אחזים רחבות. ה' חרון אף. ו' לשון מדברת גדולות. ז' חך טועם.

ח' פנים של זעם • ונריך להיות הפכס לילך ככובד ראש • ולכן י"ל דיש לעני ח' שמות לרמוז שהעני משולל מח' לו כי לא שייך בו דוק ותשכח • עכ"ל :

אל יכרת מבית יואב ז' ומורע כל מי שיש לו זכות וזה לה' דברים בניו בכה בעושר בחכמה בשנים • וכל מי שאין לו זכות נוטל ה' פורעניות ז' ומורע מחזיק בפלך וחסר לחם ונפול בחרב מס' ילקוט שמואל :

כל מה ששרף אוכלים בעו"הו בזכות המאכלת • ואע"ג דק"ל תמה זכות אבות אבל ברית אבות לא תמה והעקדה היתה ברית אבות דכתיב כי נשבעתי והברית היא שבעה • מס' יפה תואר :

בעו"הו הזכר מסבב את הנקיבה אבל לעת"ל הנקיבה מסבבת את הזכר • ס' מדרש תהלים דף ל"ד ע"ג **אמ"ה** זאת אומרת שלעת"ל יגברו הרחמים בעולם ומד"הד יתהפך לרחמים פשוטים ויהיה הכל רחמים גמורים וזהו אומרת שלעתיד הקב"ה שהוא בחינת דינא קשייא מסבב את הזכר שהוא בחי' רחמים כי אז מרוב התגברות הרחמים תתהפך הדין לחסד ולרחמים כל כך גדולים עד שיסבב את הרחמים שהוא בחי' הזכר • מס' תלפיות :

אם רחית יהודי שהמיר דתו מפני זנות ולא מפני בלהות דע כי הוא או אבותיו עסקו בהשבעו' ובמעשה שדים וניתן רשות להטעיותו ונפרעים מן האז שגרים • מס' חסידים :

אל תקנא בחיט חמס מדבר בטואף שהוא בשעה ששוכב באשת חברו והיא מהעזרת הוא ממון גזול מפני שבצל האשה נותן לממזר לפי שבעלה חושב בו שהוא בנו ואינו בנו ומניחילו עם בניו ועל דבר זה נקרא הטואף איש חמס • מס' ילקוט משלי **אמ"ה** יוצן בזה פסוק ותשחת הארץ לפני האלים ותמלא הארץ חמס וכו' דקשה מתחיל בהשחתה שהוא ערוה כדרש"י ז"ל וסיים בחמס שהוא גזל לא כיון בהשחיתו בזנות ותמלא הארץ חמס דהיינו גזל לפי שהבעל חושב על הממזר שהוא בנו ומניחילו עם בניו ותמלא שתמלא הארץ גזל • מס' תלפיות :

תקנת אנשי מעשה שלא יאכלו אדם זעפרן שיש בו ג' אסורים • הא שטוחין אותו בשמן חזיר • ומשום יין נסך שמוזלפין עליו • ומשום בשר נבילת סוס שמתילין בו עשוי חוטין ומכ"ש אם נטמן ובפסח יש בו אסור רביעי משום חשש קמח שמתילין בו שם :

כתב הר' ר"א מגרמיוזא ז"ל וח"ל אשה מזרעת תחילה יולדת זכר וכן הדבר תלוי בתאות האיש הוא מתאוה לנקבה על כן כשהוא מזריע תחלה יולדת מה שנתאוה והנקבה מתאוה לזכר לכן כשתזריע תחילה יולדת זכר עכ"ל ח"כ נראה מזה שהטיפוס ראשונה מתגברת וממנה יולד הולד וקש"י לי בעניין זה מ"ש חז"ל הרוזה שיהיו בניו זכרים יבטול וישנה • שם :

כשנלחמים אומה באומה רואה הקב"ה אם ראוי מהם איש שילא ממנו זרע טוב מיליה ומס שהליל לנכודכנר ממנה סנחריב אע"פ שלא ילא ממנו ומזרעו זרע טוב לפי שראה הקב"ה שהיה עתיד להיטיב עם דניא וחמ"ו ולירמיה ויה"ש אשא דעי למרחוק ולפועלי אטן דק • שם :

ובא לליון גו"ל ולש"י פש"ע ר"ת גו"ק ע"ד שארז"ל אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף ציעק"ב נא"ם ה"י ואנ"י ר"ת בני"ו כי המשחית זרע לבטלה מוסר בניו ביד החלוטנים ולא באים לחדר גוף עד ששכ בתשובה מפשעו ואז חוזרים בניו לגוף . מס' הכמות קף ל"ז ע"א :

תקנה להמוליח זרע לבטלה לזוות שלא ילכו בניו אחר מיטתו . **אמ"ה** זהו הטעם עלמו שארז"ל על זרע לבטלה שמעכב הגאולה משום שאם מוליד מאותו זרע בן או בת בומעט הנשמות שבגוף ומקרב הגאולה וגראה שחשבת זרע לבטלה הוא להרבות לימוד התורה לשמה שכיון שחטא וגרם עיכוב הגאולה יעסוק בתורה שהיא תיקן על חטא שגרם חרצן שהוא ציטול תורה כדכתיב על עוזנס את תורתיו וגמלא שהוא הרחיקה על עון זרע לבטלה יקרצנה ע"י לתקן המעוות שנחרב הבית על ציטול התורה וזהויות פוסק בה לשמה יקרצנה . מס' תלפיות :

רעיא מהימנא דק קג"ט ע"א ימי חודש טבת הם ימים קשים דכתיב במזל והמים היו הלוך וחכור עד החודש העשירי דא טבת עש"ב :

בשם המקובלים ז"ל כמו שצ"ח לריך להקריב שעיר לתת חלק לסט"א כשתרצה הירח לדבק בצעלה בן יתן האשה חלק לסט"א דא הלפרנים כשתרצה לדבק בצעלה דלא יעול ההיא סט"א לאבאשא לה זום דאיתא במדרש נתן הקב"ה שגר לגשים דלא עבדו לעגל דא זוכמ' דנחש ראשי חודשים דוגמא שעיר דר"ח לגרש סט"א ואפ"ז זה העניין סתם וסת לאשה ל' יום דוגמת חידוש לבנה הכל ע"פ הסוד :

וחובר חדר הם העושים פעולות לעשות אהבה בין איש לאשה ולחברם יחד כך פי' חכם א' מחכמי א"ה . מס' מנחה זלולה פ' שופטים :

הא דנקראת חוה על שם אם כל חי וחיה ראוי לקרותה לא רמו שעתידה להסתפות לגחש דאתקרי חוייל לטון נופל על הלשון . זוכר חדש דף ל"ז ע"א :

כשנסר הקב"ה חוה מאדם הקמח שנפל מנסירתם ממנו צרא הקב"ה לכל נברא והיינו כוונת צרכת צורא נפשות רבות ומסרונון על כל מה שצראת דהיינו חסרון שנפל מהם ממנו נצרא נפשות רבות . ע"כ שמעתי ממו"ר אבי זלה"ה :

מפרשים ז"ל א יפטר אדם מחצרו לא מתוך דבר הלכה שמתוך כך זוכרהו והטעם דכל הא' דבר צטס אומר יראה כלו בעל שמועה עומד נגדו ולפי פי' זה זוכר לאותו האיש חה דוקא כשאומר לו שום דבר חידוש מה שלא שמע אז ודאי זוכרהו אבל אם נאמר כדאי' צירושלמו דברות שמתוך כך זוכרהו קאי' אדברי תורה ששפתותיו דוצבות בקבר ולפי פי' זה אף כשאין אומר לו דבר חידוש :

ארז"ל על הזית האב משכה והבן מפקה הוא השמן היוצא ממנו ואמרו סגולה לכיון בהוצירו ה' בצרכה בשמות לו א להיס מלפן גי' זי"ת אינו שוכח שום דבר קודש או הול אפילו אכל זית ורמו צפ' א תאחרו אותי וה' הלליה דרכי ר"ת גי' זי"ת אע"פ שהזית משכה ע"י השמות לו א להיס ה' באת צ"ש ה' הלליה דרכי ואינו מתאחר לזכור אבל הבן הוא השמן מפקה וסי' שמן זית זך . שמן זך גי' זי"ת רמו אע"פ שהוא מן זית הוא זך יהיה שכלו זך : לקוט"מ

ארו"ל

במד"ר בפ' תלום זיה נמשל לישראל שנקראו זית של זית רענן וכו' קרא ה'
 שמך - ולי עבדא נראה לי בס"ד כי כמו שהזית הוא מר והשמן היולא ממנו
 הוא מתוק כך רשעי ישראל שמעשיהם מרים הרע הכשר היולא ממנו שנמשל לשמן
 מעשיו מתוקים כשמן מה זה הזית שאינו מרקוב עליו ותמיד עליו ירוקים בקץ ובחרוף כן
 ישראל לא יתבעלו לא בעוה"ז ולא בעוה"ב גם ז"ת במלוי סוד זין יוד תיז' הו"ת הוא
 ז"ת זית במ"ק ו"ב רמז ל"ב שבטי ישראל - והמלשיית המילוי הוא ו"י בגי' הו"ה ב"ה -
 וס"ת המילוי הוא נד"ו בגי' ס' בגי' מ"ך רמז לישראל שהם עניים בגלות המר הזה הנרמז
 לזית שהוא מר ועכ"ז ישראל סובלים כל הנרות מאהבת הבורא ית' כי כן ז"ת ר"ת זרע
 ישראל תמימים - אפע"פ שהם בגלות הם בתמימותם והערכוב שהם מתעבדים בגלות הוא
 עבור ביטול הסוד דווקא של' על עוזבם את תורתו - **המשך** בזה למלך א' אדיר
 וחזק שהיה לו בת א' דווקא והיא יפה בלבנה וצרה
 ואין בה מוס וכל המלכים הריוו מכתבים להמלך לתת את הבת הזאת להם לאשה והמלך
 לא הטעו חוץ לדבריהם ולמכתביהם כי ענה להבת בתו בקרבן ומפחד פן יתן את בתו לבן
 מלך ויהיה מתנגד נגד בתו כי גם הוא בן מלך כמו שהיא בת מלך ויהיה לער לבתו ע"כ
 נמוע המלך להשתדך עמה - ונתיעץ המלך בלבו לתתה לעני א' מחוסר מכל טוב ויגדלו
 המלך ויתן לו את בתו ובודאי עד יום מותו לא ירים את ידו ואת רגלו לפני בת המלך
 בעת שזכר תחילתו וטובות שעשה לו המלך ישבר לבו בקרבן וגמס כמים - והמלך פעם
 אוד ראה לעני א' שעוסק במלאכה בזויה בטיט ורפש ומראהו נהפך ללבן מרוב לערו
 ממלאכה הזויה ובערה הזאת - וישלחו המלך על שכרו ויאמר לו הגידה נא לי כמה שכר
 אתה לוקח בכל יום על המלאכה הזאת ויאמר לו האיש ולא כלום לא בעל המלאכה טהן לי
 לחם גר ומים לתן בשכרי ויאמר לו המלך ולמה כך תעסוק במלאכה אחרת לחיט אחר
 בשכר שלם והנאה מרובה ויאמר לו האיש לא אוכל לזון מאלל אדוני זופני שיש לו עלי שער
 חוב מלד אבי שהיה חייב לו ואני מוחייב במקום אבי לפרוע לו במקום החוב הנז' במלאכה
 הזאת עד גמר סך הזמן הקטוב עלי בשטר - ויאמר המלך בלבזה טוב עבור בתי כי אולי
 אותו מלער הזה ואתן לו את בתי ובודאי עד יום מותו יתן את בתו ככתר בראשו כי יזכור
 תחילתו ולערו שהיה בו ויקום המלך והגיל לאיש הזה מתחת ידי אדוני והלבישו בגדי מלכות
 ונתן לו את בתו לאשה והושיבו במעלה רמה בין המלכים וכבדי ארץ - ובמשך הזמן שכת
 האיש הזה הטובות שעשה לו המלך וכל מה שעשה עמו וירוס לבו והתחיל לשנוא את בת
 המלך והיה מצוה אותה ועזב אותה ולא קרב ליה וכמה שהבת המלך מתחננת לו לא שמע ליה
 ולא הטעו חוץ לדבריהם אדרבה הוסיף להרשיע ולהרע עמה - והבת הנז' הלכה אלל אביה
 וסיפרה ליו כל המאורע וזר למלך מאד על לער בתו ושלה המלך שרי מלוכה אללו פעם
 אחר פעם כמה פעמים ולא שב מדרכיו הרעים ולא הטעו חוץ לשוב ה' בת המלך לאהוב
 אותה כבתחילה והמלך מרוב כעסו עליו נתנו בבית הסוכר תחת ידי עבדים אחרים וזה
 אותם לענותו בכל עיני הקסה והמר וכן עשו העבדים לענותו כאשר ליוה המלך ויותר
 מלווי הם מענים אותו והאיש הזה היה לו עק בכל עת ה' המלך הושיעני אדוני המלך -
 ויאמר לו המלך אין הללתך בידי לא ביד אשתך כל זמן שחפיים דעת אשתך ותהלה מןך
 אזי גם אני מוחל לך ואוליך מבית הכלא הזה ואושיך על כך כאשר בריאשונה עבור
 כבוד בתי כי לה חטאת ושועתך בידה - **הנמשך** המלך הוא ממ"ה הקב"ה והבת

היא התורה שהיא יחיד' לו ית' יאותה חמדו מלאכים ורלו שתתן להם
 וקב"ה לא נהנה להם וראה את ישראל בגלות צמלרים בחומר ובלבנים ובכל עבודה קשה
 ובחוסם בלי שבר רק להם לר' ומים לחץ והוא בעון אבותם שחטאו במכירת יוסף נתחייבו
 להשתעבד במקומם למלריים הזמן הקצוב עליהם ת' שנים ואמר הקב"ה חם אוליחס
 ממלרים ואתן להם את תורתו בודאי' לא יבעטו בה והיו לומדים בה יומם ולילה וכן היה
 הוליחס הקב"ה ממלרים בחזק יד והציאם למדבר והיה זנס בזמן ובשלוו והענגים ענגי כבוד
 מסבבים אותם מכל לך והם בגדי מלכות ונתן להם תורתו והכניסם לא"י וכבש כל האומות
 תחת ידיהם זהם וישמן ישרון וכו' ושכחו הטובות שעשה עמהם הקב"ה ועזבו תורתו ושלח
 להם ע"י נביאיו שיחזרו בתשובה ולא אבו ולא שמעו בקולם והקב"ה הגלה אותם בגלות הזה
 שהוא דומה למאסר והשליט עלינו לו הגויים העבדים האכזרים לענותינו ואנחנו בכל יום
 לעקים לאוי ית' אלה הושיעה כל הילינו מהגלות הזה והקב"ה אומר הללחכם הוא ביד התורה
 תשובו ליה ותקיימו אותה ואני גוף אהבם שני קחו עמכם דברים שהם דברי תורה ושובו
 לי כי אז גם אני אשוב לביכם ואגל אהבם גאולה עולמית כי כן זי"ת ר"ת זכרו ישראל
 תורתו גם זי"ת ר"ת זכות יחידי הגלוי' יהי רצון שיגלוי' ה' גאולה בעגלה ובזמן קריה בבא"ם :

אמרו המקובלים מלאך של שכה נקרא שכה ומלאך של זכירה נקרא זכר ואם שכה
 ק"א אז מלאך שכה ייכר ממנו ק"א כוחות וישאר זכר וז"ר לז חכם ישכיל
 פיה"ו גי' ק"א ורמו מג"ע צפ' דבר זי"ה ללא דור ל' ואלפך חוכמה ולענ"ד יש לרמוז
 דבש מלאת זו התורה שנמשלה לדבש והיא תכלין ליו"הר היז"ר ע"ה גי' דב"ש - אכז"ל
 דיי"ך גי' ק"א והו די לו שחינו שוכח עוד : מס' לקוטים :

ארז"ר השונה פדקו ק"א המלאך היולה מאותה הלכה הולך לפניו סניגור ביום הדין
 ח"ד צעה"ט הנה מלאכי" גי' ק"א הכ"ה גי' הלכ"ה לפניך ומלאכי זה מוכל
 המיוחד לי הולך לפניך קודם שימות ומת בנשיקה ח"ד ישקני מנשיקות פיה"ו גי' ק"א מכ"מ
 לפי שהטריח פיה"ו ושנה ק"א מת בנשיקת פיה"ו : שם :

כתב לק"ש סגולה לזכירה שיכיון לשם יחוד קוב"הו ולהעמיד עולמות ביע ושלומו
 ק"א ר"ת סגול"פון בעשיה מט"ט צילירה שם אכתב"יל צבריהה ואין טוען עליו
 מי הקדימוני ח"ר צמה אקדם ה' אכ"ף גי' ק"א כשאשנה ק"א אקדם ה' :

מעם השכחה לפי ששיבר משה את הלוחות ועוד טעם אחר לפי שנלטו התורה ע"י
 מרע"ה ולא היו לומדים מפי הש"י לא היה שכה ח"ר המפ' אס פקודי ע"י
 שעבדו ע"ז ואמרו אה לאהך לזה שיבר משה את הלוחות ולזה פקודי משכ"ן העדות נחסר
 ממנו התורה - ועוד ע"א אשר פוקד עפ"י משה ולא ע"י ית' - ס' לקוט"מ :

סגורה לזכירה שיכיון בנס ע"צ שיש בו ד' יודי"ן כנגד מ' יום שיבן משה בה"ס
 ולמד התורה בצע"פ וכנגד מ' יום של ילירת הולך ולז"א בכמה דוכתי צש"ס
 תנה מיניה ארבעין ומנין דמני ליה כמאן דמנחא ליה בכסתיה : שם :

זכר כשנא פניו למטה לפי שבא מלאך וכטרו על פיו ומשכחו התורה וזה טעם המילה
 צח' לפי שהוא אצל על התורה ואצל פטור מן המונות ולזה עד שישלים אכלותו
 נמול - ולזה הזכר כשבא לעק מן הסטירה על פיו אצל הנקיבה פניה למעלה כי אין
 הנולאך עומד לגדה והיא שותקת - ח"ר שבשפלינו זכר לנו ע"י שמשפיל עלמו ופניו למטה

נדע כי זכר לנו - א"ה עפ"מ"ש אשה מזרעת תחילה וילדת זכר וז"ר בשפלינו שמשפלים
 עצמינו ונמתין עד שתזרע תחילה זכר לנו זכ"ר גי' ברכ"ה ולזה אמר בזה ברכה לעולם
 ור"ת זכ"ר זה כר - וגם רמזו הנותן פת לפני מביא זכר זה כר א"נ זה כר שהאיש דרכו
 להביא ככר ולא הנקבה - ו"ש ראה אנוכי נותן וכו' ברכה וקללה כי צפ' זו מזהו על
 המעשרות ולדקא ונקב"ה גי' קל"ה ע"ה - וגי' נז"ק - והנותן לפני בעין יפה מתברך
 ב"ה ברכות גי' זכ"ר במ"ק וגי' ברכ"ה במ"ק - י"א רמז ל"ה ברכות כי הזכר על
 הרוב נותן וחוזר ונותן עד די מחסורו אבל האשה אפי' נתנה אינה נותנת דיו לא בעין
 לרה נותנת ואומרת זה דווקא יתנו ולא יותר ורמז נקב"ה במ"ק י"ג גי' ז"ה ע"ה גי'
 נז"ק משא"כ הזכר יתן ויחזור ויתן בעין יפה לזה מתברך ב"ה ברכות גי' דיו"ו במ"ק לפי
 שנותן מה שדי לו - טעם שנקרא זכר כי זכ"ר במילוי גי' תמ"ה ור"ת זר"ע כש"ר ר"ב -
 ט"א לענ"ד למה האיש נקרא זכר ואשה נקראת נקבה לפי שאיש מסערא דקדושה מנד
 המלאך שנקרא זכר ואשה מסערא דמלאך הנקרא' שכן והאיש ע"י עסק התורה הוא
 מסערא דקדושה ולוי שעבדו ע"ז וגשתברו הלוות לא היה שוכ"ז כלל ולזה נקרא זכר ע"ש
 שיש לו זכירה אבל האשה מס"א סערא דנוקבא והשכחה מס"א מנד הסר שלה נקרא
 שכן ורמז נוקבא צ"פ גי' שכ"ז וע"ה גי' שכ"ח ולזה אמר כל המלמד את בתו תורה כלו
 מלמדה תפלות וכו' ט"א זכר לפי שצ"י שעוסק בתורה ומלמדה יהיה לו זכרון טוב שיאמרו
 משמו ותמיד יהיה זכרו לעולם - א"ה להורות על כלי ההולדה והמקור מן המוח
 מקום הזכרון שם :

ארז"ל המזלזל במשכב זכור יביא חולאים ושחין על עצמו ויביא מגיפה לעולם - ורמז
 משכ"ב זכור גי' תקל"ה גי' חלאים שחין מגפה - ומתגלגל בארבעת מכ"ח
 שהיא שוכבת ומשכבת ורמזו דיו"ן משכ"ב זכ"ר גי' ארבע"ת רמז שדיו מתגלגל בארבעת שם :

המונה עניות רדפה אבתריה שני בעד אשה זוגה עד כיכר לחם ורמז נו"אף אשה
 חסר לב ר"ל לא יהיה לו לחם שהוא סועד הל"ב וכלו אין לו לב ורמז נו"אף
 גי' עוני ע"ה ר"ל הנו"אף עוגשו בעוני שני רועה' זונות יאבד סון וחמור עון זה שאפי'
 הטף נענשים כמו שמנינו בדור המבול שאמר אמתה את פאדם וכו' כמש"ל כל מקום
 שהיה מולא זנות אכדומסיה בזה לעולם והורגת טובים ורעים - וכמו שמנינו בער ואונן
 שהיו קטנים ורמז נו"אף אשה חסר לב ר"ת גי' ט"ף רמז אפי' שלא היה בן עושין נענש - שם :

ארז"ל זקן נוטרי' זה קנה חוכמה ויל"ד מהיכן רמז חכמה ולענ"ד הנו"ן רמז לבש"כ
 וכזה מט"ה עפ"מ"ש דעת חסרת מה קנית וא"כ מ"ש זה קנה והא לא
 החכמה מה קנה לא ודאי זה קנה חוכמה - ט"א נקרא זקן לפי שהיא תמיד על זקנותו
 שעמד ימים רבים - שם :

משעברו רוב שנותיו של אדם נקרא זקן נוטריקון זה קנה יתחיל לקנות זודא לאורח'
 כי אורחין רחיקא כמ"ש בש"ס דמר עוקבא חלש הביא חשבון דקוטיו אשר
 עשה ראה הסך ז' לפי דיגרי והב אמר זודין קלילא ואורחין רחיקא עמד ופלגיניהו לכסויו
 ללדקא אע"פ שאמרו דהמבזבז לא יבזבו יותר מחומש דוקא בבריא ולא בשעת מיתה :

דרי קל לראש וכו' כמ"ש נריך אדם להיות זריז למהר במלאכתו ביום השישי כדי לקבל

פני השבת מלכתא מצעד יום ולאחר צמו"ש מלעשות מלאכה ו"ש היו קל לרא"ש ר"ת רוך לקבל אפי שכינתא . וכן לתשזורת יהי מניח עלמו מלעשות מלאכה צמו"ש שחרות של יום השבת כמו אורח טוב וגדול שמקדים לפניו צבואו וחתי מניחו ומאחר ללאת מלפניו צלאתו שיהיה ניכר ששמה צו חיה שסיים התנא והיו מקבל את כל האדם בשמחה לאו דווקא שבת מלכתא אלא לרבות כל אדם כן ראוי לקבלו בשמחה . שם :

באו"א היו קל לראש פי' רב אחידא ר"ל לראש העיר וסופט ירוך לעשות רטנו ונוח לתשזורת א יקשה עליך באנגריא שלוקח ממך כי כך רטון ה' ית' להיות בגלות והוא מתרגום שחרות והיו מקבל כל אדם אפי' שבא להרע לך בשמחה כי הכל שלוחו ית' כי ה' ית' א"ל קלל :

זכויות כתבו גורי האר"ל דכשהאדם צלרה זכיר וזכויותו וכתבנו צעיותינו דלריך לדרב צלשון סתום וה' בותן לבנות וכליות ויבין כוונתו וירחם עליו . אבל אם יאמר בפירוש שיש לו זכויות יקטרגו עליו וימלאו כמה מומין בזכויותיו . ופדי להיפך לעורר מד"הד עליו . ובוה ניחא מ"ש בתנא דבי גי'הו ז"ל קטונתי מכל החסדים אין קטונתי אלא מעט ואין מעט אלא לדקה וכו' ופי' הר' הגדול מר חסידים כמה"ר ר' יהודה מאבילי"י זלה"ה דובר בעת לרה זכויותיו כמ"ש האר"ל ז"ל וזהו קטונתי שנתמעט ממונו בצדקה וג"ח עכ"ד . מס' דבש לפי : **קלפי** דרכיו יבוא ע"ן דאפקה' בלשון זה דפשט הלשון נראה שכוונתו נתמעטו זכויותיו מכל החסדים שפשה ה' עמו אמנם פנימיות כוונתו להיפך שנתמעט ממונו בצדקה וכדי שלא יקטרגו על זכויותיו למזלזל חיה עוולה ודופי לפי רוב ענוותנותו אמרה בלשון זה . וה' בותן לבנות וידע כונתו בעלם וירחם עליו . ופ' לפרש בזה פ' שמע ה' קולי אקרא וחונני וענני כי דהע"ה היה עושה בדרך זה לומר ליטנא דמשתמע פשטו תפילה על לרתו אמנם פנימיות כוונתו להזכיר זכויותיו ועל זה אמר שמע ה' מדת רחמים קולי אקרא ברוב רחמין שמע קולי פנימיות כונתי וחונני כי ירא אטובי להזכיר הזכויות שמא יקטרגו ותרחם וענני ודוק . שם :

זרע וק"ר דע כי ששה חודשים של קיץ ממונה עליהם מוכא וששה חדשים של חורף מנהיג צבריא דכתיב ששה חדשים בשמן המור מו"ר גי' גבריא"ל . וימי השנה הפשוטה הם שג"ד ימים גי' מוכא וגבריא"ל . מס' קדמון רמזו התורה כ"י פ' נח : **וכתב** עוד שם אמנם במדר' אמר הק"ב"ה לגבריא"ל בלשון הפרות הזקק לסגתריב . והיה בניסן נראה כי גבריא"ל שולט בקיץ ומיכא שהוא מים והוא רחמים שולט בחורף עכ"ד . שם :

זעם אמרו הקדמונים דשיתא לפי שני היו עלמא ב' אפים הראשונים גבר ינה"ר ופשעו צונת וב' אפים שניים בע"ז וב' אפי' אחרוני' הללו במזמון וסי' זעם . והרב מהר"ם י' חביב ז"ל משלטיקי רמז כ' בוע"ס תלעד ארך הולכת ארך ועולם כמנהגו ועל זה באף תדוש גויים . שם :

זלוול המזלזל חברו והוא שוחק נגדו ליקח כל מזותיו וכשמת מראים לו כל מזות האחר מפני ששחק ח"ס הפ' מי ילד לי את אה ואני שכולה וגלמודה . שם

זיוג כשהאיש והאשה שויין במעלה אי אפי' שילידו ח"ר א"א לב' מלכים שישתמשו בכתר א' שם **עם** זו ירתי לי תהלתי יספרו ז"ו גי' אחד כמ"ש מי כעמך ישראל גוי א' בארך . ירתי שלא נברא העולם אלא בשביל ישראל ועשיתי יצירה חדשה ויפח באשיו נשמת חיים לרות

ממללא וכו' והנה צפ' אחת דיבר ליהם שתיים זו שמעתי זו ר"ת זכור ושומר כי בדבור א'
לאמרו . שם :

זכר גי' ברכה . נקיבה בגי' בקללה . ולכך חרז"ל אשריו מי שצניו זכרים וכו' ולפי
שאות ז' היא אות שביעית מן א בגדהו"ז לכך היוולדת זכר אינה עמיאה כי אם ז'
ואחר תהיה אצל הנו"ן של נקיבה היא אות י"ד בא' ב' ג' וכו' כן היוולדת נקיבה לריכה
להמתין שבועיים . איגרת הטיוול :

זרב גבי שולחן לאמר וליפית אותו זה"ב רמו לג' ברכות ז"ן האה"ך בוג"ה בארז"ל שהם
מן התורה ברכה הרביעית היא רק מדרבנן . שם :

זר שמי וזה זכרי כשהלרף אותיות י"ה עם שמ"י הרי שם"ה כמניין ל"ה שבתורה
וכשהלרף אותיות ו"ה שארית ה' הנכבד עם זכר"י הרי רמ"ח כמניין מ"ע שבתורה וזה
ה' עוז התאזר ואין עוז גלא תורה . התאז"ר גי' תרי"ג . ור"ל כי השם הנכבד מלוקף עם
התורה שהיא עוז לעמו . ואם הלרף ל"ב נתיבות חכמה עם רי"ו אותיות של השם המפורש
עולה גי' רמ"ח כמניין אברי האדם בסוד ומצברי אחזה לאה . שם :

אם תהנה עלי תהנה וכו' בואת אני בועה וכו' אפ' עמשז"ל צפ"ב דמוכות מ"ד עומדות
היו רגלינו וכו' מי גרם שעומדות היו רגלינו במלחמה בשערך ירושלים שפרים
המנוינים בהלכה ע"ש נמלא ע"י עבך התורה היא סיבה לנלח במלחמה לז"א אם תהנה
עלי מחנה לא יירא לבי אם תקום עלי מלחמה והטעם בוא"ת היא התורה וכו' בזה אני
בוטח וק"ל . **א"נ** עמ"ש רז"ל ביום' שבת כל האומר דוד חטא אינו גלא פועה דכתיב
וה' עמו אפ' שכי' עמו והוא בא ע"י חטא ז"א אם תהנה עלי מחנה לא יירא לבי
ע"ד מש"ה מי האיש הירא ורך הלצב ילך וישב וכו' ודרז"ל הירא מעצירות שבידו לז"א
דהע"ה שאני איני מתיירא במלחמה מלד עניין צ"ש וז"א בוא"ת שהיא השכינה כמש"כ
בתיקונים אני בוטח כיון ששכינה עמי א"כ בודאי לא חטאתי וז"ש ה' מעו חיי כמ"ש וה' עמו
א"כ ממי אפחד וק"ל מס' נאזה תהלה מו' כ"ז :

זרח בחושך אור לישרים חנון רחום ולדיק אפ' לדעת פרקי ר"א דינ"מ ברט"ו שנה
מלידת מנשה בעצור בשעבודם בלילות ולכך רט"ו שנים נחשבו ת"ל ז"ש זר"ח גי'
רט"ו דינ"מ ברט"ו בחשך בשביל הלילות חשך שנשתעבדו לישרים ישראל חנון ורחום שנחברו
הלילות ולדיק לעשות משפט . **א"נ** במש"כ רבני אשכנז והגלויות להשלים ת"ל שנה של
מלרים והת"ח בני חורין ולפי דרכנו זר"ח רט"ו שנשאר זרח בחושך הגלות לישרים
ת"ח חנון ורחום בזכות התורה ולדיק כי הוא דין דקדש מפקיע מידי שטבוד . **א"נ** שכל
המכות היו באים כרגע על ישראל שידעו תוקף המכה הבאה למלרים וז"ש זרח . בחשך
אור אחר שהתחיל לישרים חנון ורחום לישראל להצילם ולדיק לעשות משפט למלריים . **א"נ**
במשו"ל שמתו רשעי ישראל בחשך שלא יאמרו אף הם לוקים וז"ש זרח בחושך
שמתו רשעי ישראל לישרים ישראל הכשרים שלא יהיו ללעג שגם הם לוקים וז"ש זרח בחשך
שמתו רשעים וקביום . חנון על ישראל ורחום שלא ידעו ולדיק שימותו הרשעים . מס' יוסף
תהלות מו' קי"ב :

זכור זה יום השבת לקדשו ר"ת זה לוי רמו דשומר שבת מקיים הטהות שמאמין שהוא צרא עולם ור"ת את יום השבת לקדשו שבת ימים גי' אנו"ש עם הכולל רמו מזרז"ל השומר שבת אפי' עע"ז כאנו"ש מוחלין לו ור"ת תש"צ אנו"ש תש"צ אותיות שבת אהנייא לאנו"ש אף עע"ז כאנו"ש ור' אפרים ז"ל כתב א"ת יו"ם השבת לקדשו ר"ת ליה שבתות שבת תזכו לביאת ליה עכ"ד . וארז"ל אין ישראל נגלים עד שישמרו שבת . וכן לגורי הארז"ל כתבו גאות לבש הוא לרוף גוף שבת שבת יבוא גוף ע"כ מס' פנ"ד פ' יתרו :

בשם מדרש ליהו אר"י אמר רב מ' יום קודם יצירת הולד ב"ק יולדת ואומרת בת פ' לפ' וכו' קשה דלמא אינו מזכיר ומקדים לזכר לומר בן פ' לבת פ' י"ל שבהיות שלעולם ראוי שיהיה חסן גדול מהכלה ולכן מכריזין בת פ' לפ' שכבר מולד עוד י"ל שבהיות שהאיש יש רשות בידו ליקח כמה נשים משא"כ האשה אינא מותרת כי אם לאיש א' ולכן ב"ק אומרת בפ"פ כלומר בתו של פ' אינא מותרת כ"ח לפ' לבד אומנס הוא מותר לכמה נשים אם ירצה ליקח אבל אם היה אומר בן פ' לפלונית היה משמע לפלונית דוקא מותר ולא לב' נשים ואינו כן ולכן מכריזין בת פ' לפ' . **ויצור** יש לדקדק למה אינא אומרים בת פ' לבן פ' וי"ל משום שבענין לקיחת האשה אין אדם לריך לשמע לאביו כדארז"ל כי היא ישרה בעיני ולכן אין אומרים לבן פ' שבענין זה אינו חשוב לאביו כבן לשמוע לו . ועוד כוונת בת פ' לפ' כלומר ללבו של פ' לפ' שהוא בעל הללע כי הללע היא בת האדם כי ממנו לקוחה . ועוד נראה אומרו בת פ' לפ' ואין אומרים בן פ' לפלונית לרמוז שישא אדם בת ת"ח ולא לאמר לבין פ' אפי' שאביו ת"ח אם הוא ע"ה לא ישיא אדם בתו לע"ה ולרמוז ליה אין אומרים לבן פ' שאין הדבר תלוי בהיותו בן פ' חכם אם שהוא ע"ה אפי' שאביו חכם לא ישיא אדם בתו לו . מס' המטעמים כ"י מו"ר אבי זל"ה :

ונתתה לאמתך זרע אנשים . ארז"ל צרא מזכי אבא והכוונה היא שאמרה חנה וזכרתי והזכיר' הוא ונתת לאמתך זרע אנשים לדיקים שאם אמות ישר בני אחרי לדיק ואהיה נוכרת ונפקדת מזד בני ל"א וזכרתי ולא תשכח אמתך ונתתה לאמתך זרע אנשים . ועם זה יתבאר מ"ש הרב אם כמות כל אדם ימותון גאם כלומר שאר אנשים אם ימותו אם ישאירו את בניהם אחריהם שיהיו לדיקים והם זכירה להם . ולכן אמר אם כמות כל אדם אפי' שמת' אם יש להם בנים אינם מתים . גאם ופקודת כל אדם יפקד עליהם בצשאים בן זכר לא ה' שלחני שרמו להם שיעלו באפס תקום ולא ישר להם נין ונכד כשאר האדם שיזכו מזד בניהם וארז"ל זרע אנשים זרע שמובלע בין אנשים כדאי' בצרכות גם אנשים במילואה כזה גאם נון שין יוד מס אותיות אמנעיות במ"ק בני' י"ז כמנין שמו"א במ"ק והיינו שארז"ל זרע שמובלע בין אנשים . שם :

גמרא סנהדרין א"ל ההוא מינא לר' אבין גהיכס כהן הוא דכתיב ויקחו לי תרומה כי קביר למשה במאי עביל גימא במייה הכתיב מי מדד בשעולו מים א"ל בעורא דכתיב כי הנה ה' באש יבא ומי סלקא עבילה בעורא א"ל עיקר עבילותא בעורא דכתיב כל אשר לא יבוא באש תעבירו במים ע"כ . ולריך להבין מאי מקשה ליה ההוא מינא ומה מתוך ליה ר' אבהו שכפי הנראה אינו תירון כשנדקדק בקושיית ההוא מינא שאין הדעת נוטה שהמין מקשה איך יתכן מי שכתבו מלא שמים וארץ שיוכל לשבול במים שהוא דבר קל כזה דכתיב מי מדד בשעולו מים א"כ לא יעילו המים אותו כי השמים ושמי השמים

לא יכילוהו מכ"ש כל המים שבעולם כפי קושייה זאת אינו תירוק מספיק לומר בעורף שגם האש לא יכילוהו כי מי שצחק יערוך לה' א"כ בשום דבר שבעולם לא יוכל לעבול לרוב גודלו ואם תאמר שגומלם בתוך האש ועובל א"כ גם בתוך המים יוכל לעבול שכבר מנינו שלמלם שכינתו בין בדי הארון וכ"ש צים אוקיינוס א"כ קשה איך סבר וקיבל תשובה זו ההוא מינא . וי"ל שכונת ההוא מינה הוא דבר אחר שאינו שג טל גודל הקב"ה באומרו מי שהוא מלא שמים וארץ איך יכול לעבול בדבר קטן לא שגטו היתה כפי הדין דקי"ל בדין מקום שמים שאובין פסולים למקוה אפי' אם יהיו כים אוקיינוס וזהו שגא המין להיכנס בהן הוא כי קביר למשה במאי עביל גימא במייה גא המים פסולים הם למקוה שכבר מדדס דכתיב מי מדד שבעלו מים והוו מים שאובים ומים שאובים פסולים למקוה ואפי' שילמלם עלמו וירד לעבול לא מעלי ליה עבילה דלגבי ידיה מים שאובים אקרו ולכך מתרץ ליה בעורף והוי מתורץ יפה שלמלם עלמו ועבל באש . מס' דברי נחמיה :

בן זקונים הוא לו כתיב זקנים שמכר לו כל מה שקיבל מוקיניו שהם שס ועבר . בן זקנים הוא לו ס"ת אמו"ן שמכר לו תורה שנקראת אמו"ן שג' והיה אללו אמו"ן זקני"ס גי' ר"ז שמכר לו רזי התורה . זקני"ס ר"ת זרעים קדשים נביס ישועות מועד . פסי"ס ר"ה פטיפר סוחרים ישמעל"ס מדעים פסי"ס גי' ק"ך רמז לו טעל ידו ירדו למלרים והיו משועבדים שס והקב"ה חיבר מיין קן מהשעבוד ורמז לו שמכר לו הקן . ועוד פסיס פ' שימלן יוסף במלרים פ' ככה . סי"ס גי' ק"י שהוא מיין שמתיו של יוסף . פסיס לטון תמו היא ר"ל טעל ידו מת יוסף קודם אחיו . מנימוקי מור זקני"ס בר' פינחס חרירי זל"ה :

זכרנו את הדגה אשר נאכל במלרים חינם . פרש"י חנס בלא מלות והנה דברי רש"י בזאת הוא תמוה ונראה דליתא בג' א"ל גי'אז ז"ל אחוי דר' סלה חסידא לרב הונא מה בין לשמו ובין שלא לשמו . א"ל זיל מקמחי דלא חליגא בשרא דהורא ופרש"י לדחוי בעלמא א"ל כן והתוספות פי' כי התורה נקראת תושיה שמתת כוחו של אדם ולריך לאכול בשר מי שלומד תורה וזה אמרו ישראל זכרנו את הדגה אשר נאכל במלרים חינם ולא לריך לנו בשר כי במלרים היה חנס בלא מלות ולא היה לנו תורה אבל עכשיו שקיבלנו את התורה מי יאכילנו בשר כי התורה מתשת כוחו של אדם . שמעתי שהוא מס' קבלת משה :

זכור את אשר עשה לך עמלק וקשה מה עיבס של שתי זכירות הללו ר' תנחום בר חנינא פתח זכרונכס משלי אפר אמר הקב"ה לישראל כי מהה אמחה את זכר עמלק מה הללו והס חד הכא ושנית המחיה את זכר עמלק שג' כי מחיה אמחה את זכר עמלק מה משלי אפר משולי עפר אם זכיהם הרי אתס בניו של אברהם שהמשיל עלמו כאפר ואס לאו לגבי חומר גביכס שג' וימררו את חייכם . **והוקשה** לרז"ל למה הולרך לשתי זכירות אבל בצחמת כינה עלמו אברהם לעפר ואפר וישמעל כנגד ישמעל שהיה עתיד לעשות תשיבה כינה עלמו לעפר שהוא דבר הנעשה בו מלאכה כן ישמעל יס לו תקנה בתשובה . וכנגד עשו כינה עלמו לאפר שאין לו תיקון ולא נעשה בו מלאכה כלום . כן עשו אין לו תקנה שג' והיה בית יעקב אש זבית יוסף להבה זבית עשו לקס ודלקן בהס ואכלוס ונעשה אפר דבר שלא ילית למלאכה וימחו מכל וכל וז"ש הוו זכירין בשתי זכירות הללו . ואס לאו התקינו עלמכס לעשבוד של מלרים . לפי שכל זמן שאין זרעו עשו ועמלק ימחו מן העולם אין לנו גאולה ועתידים לילך בגלות לכן כתב ב' זכירות

לפי שמחו את עמלק ב"פ א' דימי שאל וא' דימי המן ולא היה מיחוי לגמרי לפי שלא זכו
ועוד דאברהם צירר לו הגלות וגם יושב על פתח גיהנם ואינו מניח לירד לשם מי שהוא
 מהול • ולזה ליוגו ה' למחות לעמלק ורעו • אצל ישראל הן צעו"הו וצעו"הב •
 אצל יש הפרש בזכיות העו"הב א' יזכו בזכות אברהם הע"ה לג"ע בזכות המילה שניתנה
 לאה"ע"ה • וא' בזכות מה שהם בגלות וצלותו גלות זכו לג"ע • וח"ש לגבי חומר גביסם
 ר"ל כמו גלות של מזרים • א"כ בין הכי והכי הע"ג שהיו רשעים הקב"ה מצדקם רפואה
 למכתם להיילם מגיהנם • מס' שמחה וששון כ"י מו"ר אבי זלה"ה :

זכרו תורת משה עבדי זי"ן גדולה טעמא מאי זי"ן גדולה • אמנם יובן עפ"י משז"ל מרע"ה
 היה מחשיב עלמו א' מז' במלאכים שמלאכי השרה מוזכרים את ה' אחר ג' תיבות
 דהיינו קק"ק ה' לצלות • ומושה הזכיר את ה' אחר כ"א תיבות כמ"ש האינו השמים ואדברה
 וכו' עד כי שם ה' אקרא יש כ"א תיבות לזה זי"ן דזכרו גדולה לרמוז ענותנותו שמחשיב
 עלמו א' מז' במלאכים ולזה נקראת התורה על שמו כמשז"ל • מס' דבש לפי :

הזרוע והלחיים והקיבה הם מתנות כהונה הטעם על ג' דברים הללו כיצד מעשה
 פינחס בע"י זכו הכהנים למתנות כהונה לא הזרוע נגד הרוחם שלקח פינחס
 בזרועו והרג לממרי ולזכוי • הקיבה על שדקר בקובתה • והלחיים נגד תפילתו שהיה מתפלל
 כמבואר ויעמוד פינחס ויפלל • מס' עיר מקלט והגהות מלת תק"פ שופטים :

ענף אות חית

אות חית לפי עניות דעתי נ"ל צס"ד אנה עבדא שהיא רמוזה לעזיבת החטא שרריך
 הצעל השובב שיעזוב החטא לגמרי ולא ישוב עוד לכסלה ויעזוב את החטאים שהוא
 רגיל בהם לגמרי ואז תהיה תשובתו תשובה שלימה דאם לא יעזוב החטא רק יאמר בפיו
 ודוי אשמנו בגדנו וכו' כמלות אגסים מלומדה מה יועיל הודוי והתשובה שעושה ויחשב לו
 כטובל וסרך בידו היעלה על הדעת שהקובל תשובתו ועליו נאמר בשפתיו כדדוי ולבו רחוק
 ממני ואין השפתיים עיקר לא הלבו עיקר שימית את האווה לבו ויתרחק מכל העצירות
 ואז יקבלהו ה' בתשובה שלימה • **והמשך** בזה לסוחר גדול שהיה מוכר את סחורותיו
 לאחרים בהקפה כך וכך יפרעו לו בשבוע או בחודש וכל א' וא' חשבנו כתוב אצל
 הסוחר כל א' חשבנו על דף א' לבדו מלד הדף א' כתוב מה שהוא חייב לסוחר ומלד השני כתוב
 מה שפרע לסוחר מחובו ובעת החשבון יקביל הסוחר החוב והפרעון אם ילאו שניהם בשום
 דבר הסוחר יוכיף ויתן לאותו האיש כפליים על מה שנתן לו יותר מקודם מאחר שנמלא
 נאמן בעיני הסוחר • ואם לא ילא החשבון מכוון בשום אפיסוחר קובע לו זמן כמה ימים
 עד שיפרע לו הסך שנתחייב לו ואם הוה הזמן או בגמר הזמן ג"כ פרע לו חובו עכ"ל
 יוסיף הסוחר ונותן לו סחורה שנית ואם בשילום הזמן ג"כ לא פרע לו החוב הגו' אז בודאי
 הסוחר יעליל עליו לא המשפט ויתנהו בבית הסוחר עד שיהיה האיש הוא מוכרח למכור
 כלי ביתו ומלבושיו וכל מה שיש לו ויתנם לפרעון החוב עד שיולאו מביט הסוחר ואז הסוחר

אני נתן לו עוד סחורה אפי' מחיר פקש"ן והולך האיש ההוא ברחובות וסובב בשוקים וחוזר על הפתחים והיה אים א' מבני הכפרים שבא והלך ל הסוחר ההוא ויאמר לו אדוני אני דר בתוך המשפחה כמו משפחת ער"ב אם תתן לי סחורה ואוליכנה תוך הער"ב ותתנה בשמן חמאה ובגבינה ובדבש ורחיית הרבה גם לי גם לך רחיות יהיה ונתן לו הסוחר כערך מאה זסובים סחורה והלך לו אותו האיש ומכר את הסחורה כולם במעות מדודים והתחיל למשך עלמו בחכילה ושתיה בסובאי יין ושכר בזוללי בשך למו עד שהוליא כל הממון הגז' לאחילתו ושתיתו ונשאר לו רק ב' זסובים וקנה בהם כערך ל' נודות ומילם הבן וטיט ורפס ושכר כמה בהמות ונשא בהם את הנודות הגז' והביאם לבית הסוחר ובראות את הנודות שמח הרבה וחשב שהם מלאים מחמאה ודבש וכשפחח את פי הנודות וראה שהם מלאים זבל וטיט ורפס וחרה לו מאד על זה וקם ונתנו בבית הסוחר והיה עושה בו בכל יום משפט חרוץ ומכה עריה והיה אומר לו נבל הלוואי שהייתה לכול את הממון ולא הייתה חוזר גאי לא לערי כבד כל כך כמו שעשה עשית לי הבזיון הזה בטעות מלאים זבל וטיט ורפס בדרך בזיון. **הנמשך** הסוחר הוא הקב"ה שנתן לאדם הגז' וחייס והביאו לעו"ה לסגל מלות ותורה ומע"ט ופנקס מלותיו ועמותיו היא למעלה אלל

הקב"ה ומה שיעשה האדם הן מלות והן עבירות הכל יכתב על פנקסו ואם יפרע חובותיו ע"י התשובה הרי נקרע שטר חובו וה' יהי עמו ויליחהו בכל מעשיו. ואם לא שב עד יום מותו שיום המות הוא נמשל לבית האסורים שיאסר בו אפי' עשה תשובה באותו עת הקב"ה מקבל תשובתו וקורע שטר חובו רק ימות בעונו ותהיה מיתתו כפרה על עינותיו לא שלא יהיה בידו זכות מאחר שלא עשה מלות עד שהוא חי ויהיה ניוון בתורת חסד בחסדו ית' ואכיל מדלחו דלילה וביתה לאסתכלו וכו' אבל האיש הרע והרשע כשבא לעו"ה רודף אחר תאוות היצר למלאות תאוותיו ויוליא כל ימיו בחכילה ושתיה וגזל וחמס בכפו ובכל יום מתודה בפיו ואומר אשמנו בגדנו וכו' בפיו דווקא ולבו מלא מרמות וטינא בלבו ואינו חוזר בתשובה בלב שלם לא משפה ולחון וכשנפטר מהעו"ה והולך לעולם המשפט ואין בידו מאומה לא הידיו שעשה צפה ובקרבו שם אורבו כנודות הגז' שגלאים זבל וכו' הלא בודאי שיכעום עליו הקב"ה ואומר לו יותר טוב היה שלא עשית הידיו משפה ולחון ברמאות משעשית ולבך רחוק ממני א"כ מה תועיל התשובה הזאת שעשית הלוואי שלא עשית כלל בודאי שינתן ביד של מלאכי חבלה לנקום ממנו נקמות ומשפטים כל ידעום אך טוב לאדם עד שהוא בכוחו יעווב חטאים שיש בידו מלב ומגפס וישו ב'ה' וירחמסו והרמו הוא באות ח"ת ב"ה ר"ת חטאי"ם יעו"ב תשובת"ו תשובה. גם למפרע ח"ת ר"ת תיקו"ו יעו"ב חטאי"ו. אוי חית ר"ת חנו"ן חונג"ו תמי"ד. גם ח"ת ר"ת חטאי"ו ימח"ל יקב"ל תשובת"ו :

באו"א כל צם"ד חנא עבדא כי אות ח' היא רמזה על האחדות שכל זמן שיש אחדות ואהבה בין ישראל שאוהבים זה לזה עושים חיבור ויחוד בעולמים העליונים ויהיה שלום בכל העולם כי כן אורת ר'ן כזה שכותבים הסופרים הם אותיות ז"ו בני' אח"ד ואם יהיה שנאה ביניהם אזי יגרמו לכל דבר רע שירד לעולם בעון שנאת חנם גם ע"י השנאת חנם נחרב בית קודשנו ותפארתנו וגלנו מארצנו וכדאיתא בגמרא מס' גיטין מעשה בר"י בן חנניא שהלך לדרך גדול של רומי אמרו לו תיטוק א' יש בבית האסורים יפה עינים וטוב רואי קולותיו סודות לו תלתלים. והלך ועמד על פתח בית האסורים אמר מי נתן למסיסה יעקב וישראל לבחזים ענה אותו תיטוק ואמר הלא ה'

זו חטאנו לו וכו' אמר מוצטחני בו שמורה הוראות בישראל העבודה שאיני זו מכאן עד
 שאפדינו בכל ממון שפוקים עליו אמרו לא זו משם עד שפדאו בממון הרבה ולא היו ימים
 מועטים עד שהורה הוראות בישראל ומנו ר' יצחק בן אבישע כ"ג ע"כ. והקשה הר' דברי
 גמיה ז"ל דמה ראה ר"י בתינוק זה עד ששצב העבודה שאיני זו מכאן עד שאפדינו וכו'
 והלא קי"ל אין פודין את השבויים יותר. מכדי דמיהן בזה וי"ל טוב לי תורת פ"ך מלפני זה
 וכסף אבל עדיין קבה דמה חוכמה דאה בו לכל הדבר הלא וי"ל כמה שנקדים בכוונה
 הכתוב דק' בכתוב למה הולך לאמור ישראל ועקב ושם המשיסם ביעקב ושם הבזיה בישראל
 לא ידוע הוא ששני שמות נקראו ליעקב כשנקרא בשם יעקב הוא מלשון עוקבא ורמאות
 והיינו דכ' ועת לרה היא ליעקב כשנקראים בשם יעקב עת לרה קיימא קמייהו. והו
 שש"ר ר"י מו נתן למשיסה יעקב דהיינו ביה ראשון ניחא שנקראי' יעקב כשאינם עובדים אבל
 ישראל בבית שני שהם לדיקים לבחזים ח"ו עמיד דינא בלא דינא אבל קשה עדיין קשיית
 ר"י למה לא נקט פסוק אחר. וי"ל שכשראה התינוק בבית הסוכר אמר תינוק מה חטא
 בודאי שלדיק הוא וכמה תינוקות כמוהו ימלאו ומיניו בסדום שבצבור וי"ד לדיקים היה רואה
 להגיל המקום בעבורם ולמה בירושלים כ"ך השב"ר שהם ודאי ישראל שאין בהם חטא ולמה
 לא עמד זכותם זהו שש"ר וישראל לבחזים בתמיה. והשיבו אותו תינוק ג' תשובות באותו
 פסוק בעלמנו ואע"פ שלא זכרנו טעמת הפסוק בעלמנו משיב אותם והן המה הלא ה' . זו
 חטאנו לו. ולא אבו בדרכיו הלך. ויוצנו בג' הקדמות שחלוקים בשתי פסוקים או כתיב
 פוקד עון על בנים. וכתיב לא יומתו אבות על בנים ומתוך בגמרא. כאן כשאוהבים מעשה
 אבותיהם בדיהם כאן כשאין אוהבים מעשה וכו' ויש סברה אחרת בבית דין של מעלה פוקד
 עון אבות על בנים שכן מלינו בג' מס' שנת בעון נדרים בנים מתים הרי שפוקד עון אבות
 על בנים ובבית דין של מעלה לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על אבות והארז"ל
 כתב כשהוא עון שהוא מזיד פוקד אבות על בנים דוקא עון אבל בהטא לא יומתו אבות
 על בנים ובנים לא יומתו על אבות איש בהטאו ימות בהטא דוקא בג' הקדמות לא נכח
 לעניינינו שר"י שא האבות אכלו בוסר שהם בית ראשון ושני הבנים תקנה בבית שני שהם
 ישראל שלא חטאו בעון למה יהיו לבחזים השיב לו התינוק קצ"ה לא עמיד דינא בלא דינא
 חטאו ואינם ואלחנו עונותיהם סבלנו לפי שחטאו בע"ז והחוטא בע"ז פוגם בב"ד של
 מעלה ופוש את ישראל אפי' צמחשבה לפי שהוא רמוז בב"ד ש"מ שהוא המחשבה העולה
 על הלב כידוע לידועי חן ז"ש הלא ה' כלומר הלא מה שחטאו אבותינו היה בה' שחטאו
 בע"ז א"כ פוקד עון על הבנים אפי' שניהם לדיקים שנית זו חטאנו לו שלמה נחרב הבית
 שני בשביל ש"ח ולמה גלו ישראל למזרים בשביל ש"ח שהיה להם עם יוסף א"כ זו חטאנו
 לו זה החטא חטאנו לו כבר ואתייא כההיא דאומר כשאוהבין מעשה אבותיהם בדיהם וזו
 פוקד עון אבות על בנים ואפי' שבבית שני לא היה בהם ע"ז וכולם כשרים מאחר שהיה
 בהם ש"ח פוקד עון על בנים השלישי כמ"ש הארז"ל שבעון שהוא מזיד פוקד עון
 אבות על בנים וז"ש ולא אבו בדרכיו הלך מדאמר ולא אבו היו מזיד א"כ לא מקשי לך איך
 אבות אכלו בוסר ושני בנים תקנה לפי אר"י איני זו מכאן וכו' ויש סמך ג"כ למה שאמרנו
 לשלם שזו חטאנו לו מדריש על ש"ח לפי שהיה לו לכתוב הלא ה' זה חטאנו לו וזו מלת
 זה קאי לגם הו"ה כלומר הלא זה ה' אבל מדאמר זו ולא קאי אהו"ה הלא חטאנו בעלמנו
 שחטאו לו פעם אחרת ודרך רמוז שז"ו עולה אהב"ה הו"ה הלא ה' באהבה חטאנו לו שלא

היה לנו אהבה . **עוד** יתכן לומר ששאלת ר"י הוא בדור עלמו וחינו מצית ראשון לביית
שני באמרו בית שני בעלמו למה נחרב יתכן שלא נמלא עשרה דיקים כמו בסיים
היו מי נתן וכו' וישראל לבחיים האף יספה לדיק עם רשע והשיבו התינוק הלא ה' וז' חטאו
לו ולא אבו בדרכיו הלך והנה מן הכתיב נראה שמדבר בזהו ועבר הוה היינו חטאו לו
ועבר היינו ולא אבו בדרכיו הלך ואיך תהיה תשובה לר"י שקשייתו הוא בדור א' בזהו
יתכן לומר שזהו תשובת התינוק לעולם דקוב"ה לא עבדו דינא בלא דינא ואם תאמר איך
נספה לדיק עם רשע יש לומר שמלא בעל חוב מקום לגבות חובו הרשע בשביל תאוה דהיינו
זו חטאו לו בזהו ומי שהוא לדיק עכשיו איפשר בדור אחר קודם לזה לא אבו בדרכיו הלך
ובזה נחתיב עם זה ולדיק הוא ה' . **עוד** יתכן לומר דרך הללה שואל ר"י מאחר שחייב בין
הבתרים לא היה כי אם ת' שנה א"כ גלות אחר מנ"ל לזה הוא שואל מי נתן
למשימה יעקב וישראל לבחיים כלומר איזה סיבה שבב גלויות אלו והשיב התינוק הלא ה'
זו חטאו לו כלומר אלו לא היה שחטאו במגרים ונתעברנו בניים וביטלו את ברית קודש
היינו עובדים ת' שנה ואח"ך לא היה עוד גלות לא כיון שראש שנכנסו במ"ט שערי עומאה
הולך לסוליאם קודם זמןן ונתארך הגלות הזה בד' גלויות של אדום ומדי בבל ין הוי הלא
ה' וז' חטאו לו וגם במדבר לא אבו בדרכיו הלך ולפי' גזר עלינו ד' גלויות לא שכן אמרו
ג"כ במדרש שאותה הלילה שבו העם מסיבת המרגלים ליל תשעה באב ה' ונקבעה בטיה
לדורות וזו מה ששיב לו התינוק הלא ה' זו חטאו לו וזהו מ"ש בעל ז"ה בשם מקובל א'
לא מסעי בני' אדום מדי בבל ין וכפי הסקדמה זו נוכל לומר שזהו כוונת הכתוב מ"ש משה
שלח נא ביד תשלח שרצונו של משה היה שישלח המשיח האחרון ולפי שנתעברו בניים הולך
לסוליאם קוד"ז ביד משה ואהרן שאו לא הפירו בריתו היו יושבים במגרים עד תשלום ת'
שנה ולא היה עוד גלות כי היה שולח להם הגוף האחרון וזהו כוונת הכתיב לא מסעי בני'
כלומר אמב"י היה בעבור אשר ילאו מאמ"ל על צבאותם ביד משה ואהרן שילאו קוד"ז שאם
היו שומרים ברית היו יולאים על יד גוף האחרון והוא שאמר משה שלח נא ביד תשלח
והייתה גאולה עולמית אך המהירות דליאת קוד"ז הייתה סבה כדי שיגלו עוד ועכ"ז לא
היו גולים עוד לא ה"ח שביהם גרמה שיגלו עוד הגלות הזה שגונע לער לשכינה ולשרא
זהו כוונת הכ' חטא חטאה ירושלים דהיינו שתי חטאות שעשו פירוד בין איש לחבירו ובין
ישראל לאביהם שבשמים ועד שיהיה השנאת חנם ביניהם לא יגלו וכשיהיה אחדות ושלוש
ביניהם אז נפסה לגאולה ולבניין ירושלים שנא' שאו שלום ירושלים כשתשאו לשלום אזי
ירושלים הבנויה כעיר שחובר"ה לה יחדיו לשון חיבור ואחדות . אזי ששם יעלו השבטים
שבטי י"ה יגלטו ה' ויעלנו לארצנו עי' גואיטו צבא"ם . **ספר** אמרי נועם כתב רבינו
יחיאל למה קרא אדם לאשתו חוה ולא חיה יחוס דחוה ונחש ידעו כל הלשונות
ואדם לא וכשזיו הבהמות והחיות לועקים לאכול לא הצין אדם ושא לחוה והגידה לו מכל לכך
נקראת חוה עכ"ל . **אמ"ה** וזו שאמר כי היא הייתה אם כל חי וכו' כלומר אפי'
מבהמות חיות ועופות דכיון שהייתה מצויה לשונם הייתה מאכלתן אך קשה דלמה
עשה להם ככה לתת בינה יסירה לחוס ולנחש שידעו כל הלשונות' ולא לאדם יתר כפיו .

ונראה דכיון שכונתו ית' שיהיה מיתה בעולם בסיבת המשכת הבחירה כנודע מרז"ל
עשה שלא יבין בדבר הנחש עם חוה יחד כדי שלא ימחה בידה כי בודאי
שהנחש דיבר עם חוה בלא מהלשונות שלא היה אדם מנין . וברז"ל שאדם היה יסן באותה

שעה וכו' מזה בא להם ז"ל מכה הקושי שהרגישו דא"ך לא מיתאז צחיה שלא תאכל וכו' וכפי המאמר הנ"ל מתיישב ע"ן ושבעים פנים לתורה - מס' תלפיות :

רבינו בחיי ז"ל פ' בראשית דף י"א ע"ב ע"פ ויפח באפיו נשמת חיים דע כי החוטם כלי הנשמה שמשם היא נכנסת ומשם היא יולאת ועל כן הריכו בו רז"ל על מי שנפלה עליו מפולח לבדוק אותו עד חוטמו שג' כל אשר נשמת רוח חיים באפיו - ומנפלות היצירה באדם כי תמלא אות **יש** רשומה בכלי זה דהיינו החוטם משם של שדי החקוק בצורת הגוף וזהו שכתוב ונשמת שדי תבינס ידוע כי הוא כלי הריח כי הנשמה נהנית מן הריח ועל כן אמרו רז"ל רוח ע"ז כי אין ראוי שתהנה הנשמה מזכרון ע"ז כי ריח כל דבר הוא הדבר וכענין שכתוב בקורבנות הזכרת ריח ניחח לה' והבין זה :

כשאדם חולה אל יבטיח עלמו לומר שיצריח ויתרפא וימנע לזנות לא בצד שיכולת בידו יתן ויזוה וידבר מה שלריך לזנות שמא ימות פתאום - ס' חסידים סי' תש"ך - **אמ"ה** ולכך יש מקומות שנהגים שאחר יום שנופל האדם על מיטתו הולכים בני אדם המזומנים לכך אללו כדי שיוזה מה שרולה לזנות וכיון שהמנהג כן אין החולה מתפחד ומנהג יפה הוא - ס' תלפיות :

חלזון אי אפשר לעמוד עליו אם הוא מכלל הדגים או מכלל הזוחל כי הוא חי ומתנועע אינו מחליף מקומו כי הוא נעוץ ונקוב בארץ וכל הצב לידע אמתת הנתיב מה לריך שיחקור עליו מחדרי הגדולה (תפארת) הגאלל ממנו - **אמ"ה** כתבתי בפרקים אחרים מצעל עשרה מאמרות ראיתי שהחלזון הוא זורת אדם ועולה מן הארץ מקרקעית הים כען ע"ש ואני המאסף כתבתי בהצור אחר צם' הזוהר שיוצן צלשון אחר שגם הלוייתן הוא זורת אדם - שם :

כתב ר' בחיי ז"ל בפ' ואת החזיר איתא במדרש עתיד חזיר להטעה ולחזיר עטרה ליושנה כי ב' מקדשות נבנו ע"י ישראל כי מקדש שני ע"י זרובבל השלישי יהיה נבנה ע"י עשו ויחזיר עטרה ליושנה ע"י שהכח שלו מזל ילחק מעורב עם שאר כוחות וזה נגר וזה עם כבש ויהיה שלים זהו עטרה ליושנה כמו שהיה בימי שלמה עטרת שלמה שהשלוס שלו : ולי עבדא תמיהא גדולה דא"ך בית שלישי יבנה ע"י עשו והלא ב' מקדשות הראשונות היו מעשה ידי אדם ולדיקים ונחרבו והבית השלישי ארז"ל עתיד שיבנה ע"י הקב"ה שאינו נחרב שג' מקדש אדוני כוננו ידיך - והבא אומר ע"י עשו א"כ כל אשר יבוא בתוכו יתמ"ה - אך נ"ל אנה עבדא צם"ד עמ"ש בעניותין צריש אות חית לעול דחורבן בית שני היה צעון שנאת חנם ואינו נבנה לא באחדות וע"י השלוס שהיה בין ישראל לאביהם שבשמים עש"ב ואינו יכול לכפול הדברים צכאן והכא יע"ן כי בית ג' עתיד ליבנות ע"י עש"ו שהוא בגי' שלו"ס דהיינו שיבנה בית ג' ע"י אהבת שלום ואז אינו נחרב עולמית ויהיה קיים לעולם :

מדרש ע"פ ב תתן את פיך וכו' וכן תאמר לפני המלאך זה החזן וכו' מדרש קהלת **אמ"ה** כיון שהחזן חיים במקום כ"ג להתפלל בעד יברא לכך נקרא מלאך נקרא מלאך דכתיב כי מלאך ה' לצבות הוא - מס' תלפיות :

ירקוט מלכים דף ל"ה ע"ב בשביל שאכל חזקיה עם הנוכרים ניתן לו מגשם שערך
 ע"ז . **אמ"ה** בשביל חזקיה מלך היה ובידו שלא לאכול עמהם אבל ישראל
 בגלותם שהגוי בא בחזקה צביתו לאכול עמו או אפי' שישראל הזמינו מעלמו
 צביתו אינו בכלל הגזרה זה משום דאנוס הוא וזה משום מחנפים משום דרכי שלום ולצטל
 חיבה . שס :

אד"הר היו בו ג' חטאים ע"ז ג"ע ש"ד . ע"ז היינו כשבאו כל הברואים להשתחוות
 לו והע"פ שלא קיבל מכל מקום היה נחשב לע"ז וזה תיקון אהע"ה ועון ש"ד
 תיקון ילחק . ועון ג"ע תיקון יעקב וזכות היה לו לאדם שלא קיבל להיות גוה שלא הייתה
 ע"ז בימיו ולא טעה אנוס בימיו . מס' עשרה מאמרות ח"ג פרק י"ז :

עשרה נקראו חיים . הקב"ה ג'היס חיים . תורה ען חיים היא . ישראל חיים כולכם
 היום . לדיק פרי לדיק ען חיים . גן עדן וען החיים בתוך הגן . ארץ ישראל
 ונתתי לצי בארץ החיים . ירושלים אהלהך לפני ה' בארצות החיים . גמילות חסדים כי
 עוב חסדך מחיים . חכם תורת חכם מקור חיים מים שני' ציוס ההוא ילאו מים חיים
 מירושלים . מס' אבות דרבי נתן פ' ל"ג :

כר מי שאוהב את הברכות והתוכחות וגומל חסדים ומכניס אורחים ומתפלל עם הצבור
 תפלתו בכוונה אשילו דירתו חו"ל אינו רואה דין חיבוב הקבר ואפי' דין של גיהנם
 אינו רואה . **אמ"ה** הכוונה לומר כיון שיש בידו כל גו אה"פ שלא היה ת"ח עכ"ז
 יכול מחיבוב הקבר ומגיהנם שכיון שמחזיק במלות אילו מורה שנתחרט על העבר
 שלא עסק בתורה ועושה תשובה כמה שיוכל לקיים כדי שישרה שכינתו עליו כמו מתפלל
 בכוונה דשכינה כנגדו ומכניס האורחים כמקביל פני שכינה כרו"ל מה שלא עסק בתורה
 לתקן בזה דשכי' שורה עליו . מס' חסידים סי' ע"ג :

בעניין חיבוב הקבר אחר מיתה האדם באים מלאכים ומעמיקים קרקע תחתיו כמלא
 קומתו ומעמידים אותו שם על רגליו ונותנין וחובטין אותו במקלות ברזל . גם
 בעניין שם שקוראים לו אציו ואמו הוא השם שקוראים לו למעלה ויש צ' שמות לכל אדם .
 מס' הכוונות דף ל"ה ע"ב :

שם כ"ו ע"ב כל הנקבר בע"ש משעה ה' ציוס ואילך אינו סובל חיבוב הקבר וזהו
 סוד יום השישי בה"א יתירה . ובספר טוב הארץ הביא דדווקא הדר בא"י שנקבר
 בע"ש בשעה ה' אינו סובל חיבוב הקבר ולא הדר בחו"ל :

לחיות הקודש יש להם אלצעות בידים אבל לא ברגלים והטעם לפי שאלצעות הידים
 מורות על מחנות טהורות ואלצעות הרגלים מורות על מחנות העומאה והנה
 כחות מלאכי מעלה אין בהם יל"הר לפי' אין שם אלצעות הרגלים וכן הוא אומר רגליה
 יורדות מות . מס' סוד השמל :

ירושלמי דשבת רבי מאיר אומר א' לשבע שנים הקב"ה מחליף את עולמו .
אמ"ה יש רשע בכל שביעית בחילוף עולמו כיון שבאף הו' עתיד
 חילוף גדול כאחו"ל ואותם אף שנים לדיקים מה שם עושים
 לעשות בעולמו

שישה להם הקצ"ה כנפים כנשרים ושטין ומעופפין על פני המים . דהנה כל מה שעתיד להיות יש רשימו ממנו בעולם משום דלין חדש תחת השמש וכיון שבגוף הו' עתיד להיות חילוף הגדול לכן בכל ז' שנים מתחלף עולמו . מס' תלפיות :

במדרש חירס שהיה בימי דוד ושלמה רבנין אמרין הוא חירס שהיה בימי יהודה שג' ויש עד איום עדולמי ושמו חירס אוחו חירס הוא היה חירס והיה חי קרוב לש' שנה למוד היה להיות אהב לשבט זס לכן היה אהב לדוד ר' וידן בר סימון אומר חירס אחר היה ולר' יהודה חי היה קרוב לת"ק שנה ובצ"ר גרסינן סכי על דעתיהון דרבנן היה חי קרוב לגוף ומאתיים שנה ועל דעתיה דר' יהודה היה חי קרוב לת"ק שנה . שס **אמ"ה** ונראה דאומרו שחירס הוא חירס שהיה בימי יהודה וחי קרוב לש' שנה טעות סופר הוא וז"ל ת"ק שנה משום שמיאודה עד דוד ושלמה עברו יותר מש' שנה כנדע . שס :

חמ"ץ ר"ת חירס מלך צור מס' לקט שמוג ערך ארס סי' כ"ד **אמ"ה** אמרו רבותינו ז"ל דחמץ רומץ לי"הר ולכן חמץ בפסח במשהו שהוא כע"ז ממ"ש שפוגם אפי' במחשבה שאין בה ממשות כאחז"ל ומחשבה דע"ז מטפרפת למעשה וכיון דחמץ הוא כע"ז לרמז לזה רמז החמץ בשם חירס שעשה עלמו ע"ז כמחז"ל . **וא"ת** ולמה לא רמז שם חמץ באחר שעשה עלמו איה כפרעה וכצדכנגד וחביריו דהרבה דרכים למקום לגלגל לרמז שם חמץ בשם א' מלו . וי"ל רמזו דווקא בחירס משום שהיה בו מדה החמץ שכל דבר חמץ מתגאה ועולה דמטעם זה אחר רחמנא שאור ודבש בהקטורת כדחז"ל וחירס היה גאה עד מאד יותר מכולם כנו' במאמר הגו' חירס מ"ל היה גאה עד מאד וכו' שעלה לבו ועשה בלב יס ז' רקיעים וברקיעים ורעמים וכו' א"ל ליחוקלך לך אמור לחירס בן אדם מה אתה מתגאה ילוד אשה אתה עיש"ב . כי תראה שנתחלה הכניסו הקצ"ה חי בג"ע בשכר שעסק במלאכת המקדש ושם בג"ע נתגאה וגירשו חו"ה ועשה מה שעשה העולה מכל זה שנתגאה יותר מכולם שעשו עלמן אלוהות והוא כחמץ מתגאה ועולה יותר לכן רמז חמץ בחירס והוא ג"כ חמץ גמור שטן וילה"ר ומס' מ . שס :

חיי האדם נחלקים לג' חלקים שהם עליה עמידה ירידה תיקו לנו חז"ל ג' תפילות בכל יום צוקר ערב להרים . בצוקר בזמן העליה . בלהרים בזמן העמידה . בערב בזמן הירידה להורות כי הוא ית' מספיק לנו כל לרכינו בלא ג' זמנינו עליה ועמידה ויריד' חולתו אי אפשר לנו לעמוד ולהתקיים אפי' רגע א' מס' לוחות הברית דף רנ"ד ע"א . **אמ"ה** סימן לדבר לג' זמנים לא שהם חיי אדם פסוק שלושה לא בני נח ומלא נפשה כל הארץ כלומר ג' זמנים חיי ונו"ח האדם ובלאו הג' זמנים נפשה ונתחלקה כל הארץ שהוא הגוף אשר מחומר קורן לשלושה חלקים שהם זמן עליה ועמידה וירידה : ואפשר ג"כ דעל ג' זמנים לא רמזו חז"ל באומרם ג' משמרות היו הלילה משמרה ראשונה חמור נוער שניה כלבים לעוקים ג' טינוק יונק משדי אמו ואשה מספרת וכו' . שס :

החדש הזה לכס כתב הר' חיד"א ז"ל מה טעם ליוונו ה' על מלה זאת וכתבה ראשונה לכל המלות והקדים מארז"ל כל המצרך על החדש בזמנו בלא מקבל פני שכינה כתיב הכא החדש הזה לכס וכתוב התם זה לאי ואטיהו עוד ארז"ל שהשמש וירח היו שויס וקטרגה ירח ונתמעשה וא"ל בשביל שאמרתי לפניך דבר הגון אתה קונסני . א"ל

הקב"ה אני מרצה לבאך וכו' ראה שלא נתפייסה אמר הקב"ה הביאו עלי כפרה על שמעתי את הירח שג' בשעיר של ר"ח חטאת לה' ויש לשאול דמה היה לו לעשות הש"י דודאי טוב עשה לפי שהיא קטרגה . וי"ל דהיה ליה להניח הלבנה במקומה ולהגדיל את החמה ולז"א על שמעתי את הירח ולא הגדלתי השמש וזהו שאומרים מוצח חדש בזיון תכין ושעיר עזים נעשה ברלון וי"ל מלת ברלון חין לה שחר ועפמ"ש שלעתיד יהיה אור הלבנה כאור החמה שתחזור למקומה ואור החמה יהיה שבעתים כאור ז' הימים של מ"ב זוא' השעיר נעשה ברלון ולא חטאת לה' . מסי' לקוט"מ :

המשפיל עלמו הקב"ה מגביהו אתה למד מן הלבנה וזה שאו' שגם הם עתיד להתחדש כמותה אפי' שעדיין אני בגלות עתידה שתתחדש מלכותי בניאת מלך המשיח . וזה הטעם שמזכרים על הלבנה בזמנא דתשעה באב דכתב השל"ה שבביל ע"כ גולד המשיח וזהו מבישרים ללבנה ולישראל שעתידים להתחדש ואמרו הקדמונים מי שאומר ברכת הלבנה בכונה ובמקום נקי לא יקרה לו מקרה רע ולא שום גזק באותו חודש ולכן מי שהוא חולה ויוסף אומן לברך ברכת הלבנה . שם :

סתם חודש תלחין יומין ורמזו חודש בני' כזה חית דלית שין אותיות הנעלמות תלחין ועוד חודש גי' לרגלים רמז שוליים בהלכות הרגל קודם ל' יום ועוד רמז שמעברים את החודש שבביל הרגל או מחסרין אותו :

בר"ח ירבה בתענוגים כי הנשר שמתרבה במאכל ר"ח חין רימה שולטת בו וז"ר החדש הזה לכם להנחת גופכם אבל מי שמרבה בשר בחול שולט בו רימה וז"ש והים מידי חודש בחודשו וכו' יבוא כל בשר להשתחוות כל בשר דיקא שאינו מרקיב בשר שמרבה בחודש . מס' לקוט"מ :

כשחל ר"ח בשבת ישנה תבטיל יותר ממהגו לכבוד ר"ח . וכן במלבושים ילבש בגד חשוב יותר ממהגו לכבוד ר"ח ונחנו סימן על זה וחמש חליפות ר"ח חמ"ש חודש שבת מועד . יהיו לו חליפות שמלות חשובות משאר ימים וכל המוסף בהולאות ר"ח מוסיפין לו שמונותיו של אדם קלובים חוץ מתשר"י ר"ת ח"ת שבת ר"ח ז"ע . שם :

שעם למנהג כשרואים את החודש מסתכלים בכסף כתב הר' קף החיים דכסף הוא רחמים ועידן למצבי רחמי ועוד דכסף הלך וגדל דכ"ף בעשרים . וס' בשישים . ופ' בשמונים כמו הלבנה הלך וגדל עד חלי החודש זמן הברכה משא"כ אותיות הזהב הלך וחסר ועוד י"ל כסף גי' י"ו במ"ק לבנה במ"ק ע"ה. גי' י"ו וזמן ברכת הלבנה עד י"ו יום בחודש גי' כסף . שם :

חורה שחטה ענבים ונתנה לאד"הר וגרמה ס"ס לעולם ורמז קודם אותיות ענב"ס אותיות סמא :

מעם שנקראת חוה הי"ל חיה כי היא הייתה אם כל חי ופי' בעל ס' אהלי יהודה לפי שט' קבין של שיחה נטלו הנשים מלשון אחוה דעי גם אני עניינו דיבור :

ט"א פי' ילקוט חודש נקראת חוה רמז שעמידה להתפתות לנחש דחקרי חויא לשון נופל על לשון :

חודק נתעצרה מס"מ ועצרה את קין ואח"ך עצרה את הזבל שג' והאדם ידע וכו'. פי' ידע שכבר נתעצרה חוה וראתה חוה את דמות קין שלא היה מן התחתונים לא מן עליוני' והביטה ואמרה קניתי איש את ה' :

אמר ליה יעקב ועשית עמדי חסד ואמת חסד שעושים עם המתים דאינו מלפני לשלוי' גמול ורמוזו חמ"ת ר"ת אינו מלפני השלום ולז"א הכחז טוב לכת ג' בית חבל מלכת לבית משתה והי"ת שעושה עמנו חסד נקרא של אמת שאינו מלפני חבל אגחנו מלפני מן הש"י השלום גמול וז"ש מה יקר חסדך להים שאינו מלפני ח"ו השלום גמול חבל וצני חרס צלל כנפיך יחסיון . מס' לקט"מ :

ישתדל האדם להחזיק לת"ח שיקרא בעדו לפחות ד' שעות והוא יקרא ד"ש לפחות ואז הוי מקיים והגיה צ"ו יומם ולילה צ"ו גי' ח' שעות לכ"ד שעות ואם לא יש לו ליתן משלו ולא יש לו פנאי לקרות ציוס כי תלו ביה טפלי לפחות יקרא צלילה ד' שעות וישתדל ליקח מאיזה ת"ח מעט מקרן שיש לו ויתעסק בו והריוח יתנו לו לבדו ואז הוי כלא נתן לו מוכיבו וגדולה מזה וז' מן הדקה לפי שאין מהצבים הת"ח בזה וע"י מזה וז' זוכה ורואה פ"ש שג' אני צדק אחיה פניך צדק פי' משפט ונדקה דאין עושן עליו הקצ"ה מו' הקדימיני . וז"ר הוי כל זמ"א לכו למים ואשר אין לו כסף לכו שצרו ואכלו ולכו שצרו בלא כסף כי מי שמושל בו ס"מ גי' זמ"א הוי עליו לריך ללעוק בקול מר הוי ואוי ותקנתו לכו למים ימשכנו לביה"מד ומסיים קרא ואשר אין לו כסף ר"ל אין לו ידיעה בתורה לכו שצרו ואכלו ילך ויקנה מן הת"ח בכסף מקנתו או מי שאין לו כסף משלו לכו שצרו ישא ויתן בממון הת"ח ויתן לו הריוח ונחשב לו . שס

ארז"ל מאי דכתיב כפלה הרמון רקתך אפי' ריקנים שצריך מלאים מזהו כרמון ויל"ד כיצד הריקנים מלאים מזהו דהא אפי' החכמים כמה מזהו לא יוכלו לקיים כגון ציוס וחליהו ומזהו התלויים בדרך אס לא ע"י שקורא בתורה מאי כפלה הרמון שהוא חלי הרמון כמו פלחי דבילה ועפ"ש יצוה ע"ן שנותן לת"ח כספו לקנות קמח הוי כלא הוא קרא ורמון גי' רנ"ז וחלי רנ"ו גי' קמ"ח דאם לא נתן לו קמח לא היה הת"ח קורא . וז"ר יערוף כמעט לקחי גי' קמ"ח רמז אס אין קמח אין תורה דאם לא נתן לו קמח לא היה הת"ח קורא וז"ר יערוף כמעט לקחי גי' קמ"ח רמז אס אין קמח וכו' שאין לו לת"ח תורה ואם הוא ג"כ לא קרא בתורה מעני וז"ש אס אין קמח אין תורה ואם אין תורה אין קמח"ה ועפ"ז פי' על זה מארז"ל צש"ס אר"י ו' קיסמא פעס א' הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם א' ונתן לי שלום והחזרתי לו שלום א"ל רבי מאיזה מקום אתה אמרתי לו מעיר גדולה של סופרים וחכמים אני א"ל רעוץ שתדור עמנו במקומינו ואני נתן לך גף גפים דיגרי זהב אמרתי לו אס אתה נתן לי כל כסף והבז שבעולם איני דר גא' במקום תורה . ודקדק הר' ע"ה למה האריך כל כך פעס א' הייתי מהלך בדרך וכו' ונתתי לו שלום והחזיר לי שלום . ועוד לא השיב לו על מה ששאלו מאיזה מקום אתה והשיב מעיר גדולה שעדיין השאלה עומדת מאיזה עיר ועוד למה כפל דבריו תדור עמנו ובמקומינו ופי' הרב הגו' שר"י הקדוש היה מחזיק בידו ת"ח אחד שיקרא בעדו ד' שעות ציוס והוא לריך לקרות בעד עלמו ח' שעות הרי י"ב ולז"א פעס אחד הייתי מהלך שלאו כל שעתא יש לי פנאי לטייל שלריך לעסוק בתורה כל היום ופגע בי אדם א' המיוחד שהוא עשיר ושא לי לשלום ר"ל

יש לך שלום בבית במה להתפרנס וחורתי לו שלום יש לי ע"י המחזיק בידו ח"ל מאז
 מקום אתה ר"ל במקום מי אתה קורא ואמרתי לו מעיר של תכמים והמחזיק בידו הוא
 ת"ח וח"ל רינוך שהורר עמו ותקרא במקומינו ח' ח"ל אם אתה נותן לי וכו' ח"י דר
 לא במקום תורה שהוא ת"ח שאוכל לעסוק בעדו ד' שעות דווקא שהמחזיק אם הוא עשיר
 לוקח הח' שעות ולא נשאר לי פנאי כי אם ד' שעות ח"ר האיש מקדש ב"ו ואם לא היה
 לו פנאי יכול להיות מחזיק בשלחו : שם

רבי ימכור איש את בתו לאמה ארז"ל במד"ר איש זה הקב"ה את בתו בת הייתה לי
 ונתתיה לכם ואתם חובשים אותה בארצו . משל למלך כוש שלקח בת מלך גדול
 והניחה בחדר תוך חדר לבדה והייתה חלל אביה בשעשועים יום ויום וכו' ורמזו פ' זה על
 התורה גי' י"ג תורה ור"ת גי' חמישים שערי בינה אם רעה בעיני אדוניה ר"ל שיש לו
 כאב בעיניו אשר לא יערה אינו יכול ליערה לו והפרה יתן פדיונה ויחזיק ביד ת"ח ללמד
 בה . אם אחרת יקח לו עליה דהיינו מלאכה שארה דהיינו מאכלים האסורים אשר ליומה
 עליהם וגם מאכלים הנרתיכים לה כגון ג' סעודות בשבת ויו"ט ועריי"הך . כסותה כגון
 גליה ומלביש ערומים וכסות שלוחה עליהם כגון כלאים וכיוצא . ועונתה ק"ג וקביעות
 עתים לתורה לא יגרע ואם ג' לא לא יעשה לה וינאה חנם אין כסף הכפל לרבות אפי'
 נחמסק בתורה או בתפילה שלא בעונתה אין לו שבר טוב . אך אם יום זה יום שביעי . או
 יומיים או ב' יום של יו"ט של גלויות יעמוד בעסק התורה לא יוקם לא יקם על שאר ימים
 שבטל ממנה כי כספו הוא נותן לת"ח לעסוק במקומו או פ' עסוק בכסף מקנתו בשביל
 מזונו ועיין בזה"ק פ' לו דף כ"ג דת"ח איקרי שבת דלית ליה מדיליה ולרתיכים עמא דבר
 לסמכו ולענדו במאכל וכסות כמו שעושה לשבת . שם :

ארז"ל כי המחזיק ביד ת"ח נקרא לדיק ונחל ש"י עולמות כי כל מלה שברה עולם
 ח' ותרי"ג מלות ח' דרבנן הכי תר"ך ושכרן תר"ך עולמית הש"ח נחל ש"י
 והמחזיק נחל ש"י ח"ש להנחיל אוהבי לשון רבים י"ג עולמות לכל א' . וכו' תימא אם
 הת"ח נותן מחלקו ש"י למחזיק וארז"ל שנסותיהם פלגן בהדייהו ח"ב הת"ח גרוע מן
 המחזיק לזה סיים ק"א ואולרותיהם אמלא האשה נקראת אולר הש"י נותן להם מאולר
 חיים מתנה מאתו ית' . שם :

כי אם בתורת ה' חפלו ר"ל שהוא אינו יכול לקרות או מחמת ערדו או שאינו יודע
 והוא חפץ בתורת ה' שמחזיק ביד ת"ח נחשב לו כלא בתורתו יהנה יומם ולילה ואפי'
 אם הוא ע"ב שאינו קם בת"ח ע"י שמחזיק והיה כעך שתול שבחורף יהיה כעך ובקץ
 פריו יתן בעתו כך הוא אחר שיבש במיתה יקום בעת הסתיו ואז תמיד עליהו לא יבול .
 ועוד וכל אשר יעשה בעו"הו יליח במעשיו ורמזו בעלי התוספות ועשו ארון ככל נאמר
 ועשית ובארון כתיב ועשו רמו שכולם חייבים בשביל כבוד התורה שבתוכו כ"ג ת"ח שכל
 ישרא חייבים לחזקו בשביל כבוד התורה שבקרבנו עליו נאמר מבית ומיחון תלפנו והב עמור .
 אבל ב' יאמר החכם ה"אך אני מוכר מרגלויות בכסף ואחזר משכרי כי מאחר שאינו יכול
 ללמוד בלי כסף מותר . ולא הוי אונא . ח"ר ת"ח מרכיש שלום זו התורה בעול"ם גי'
 קמ"ח בעבור הלחם ויכל ללמוד דאם אין קמח אין תורה ח"ד המפרשים ויבואו מרתה
 רמז ש"ח בא בעו"הו במול רע ומר ולא יכלו לשנות מים ממרה אין מים לא תורה ולא

יכלו לעסוק בהורה מסיבת מרירותם ומחמת דוחקם לז"א ויורכו ה' עץ הקב"ה מזמין לו עץ זה המחזיק בידו כמרז"ל עץ חיים היא למחזיקים בה . שם :

ארז"ל שנהיך הקב"ה לעשות לל וחופה למחזיקים לת"ח אלל הת"ח שג' בלל החכמה בלל הכסף ור"ל זה בעל הכסף ישב בלל בעל החוכמה בשביל שתתן לו כספו החוכמה ובעל החוכמה ישב בלל בעל הכסף לפי שעיקר לימודו היה הוא הסיבה ולולא כספו לא היה יכול לקרות אם אין קמח אין תורה . ומי הוא זה הפתי והסכל אשר כל ימיו בהעמוגים ומשהואות ובמחמת ריוח הממון בגמולא בידו ולהיות בעו"הב אלל הת"ח אשר כל ימיו בדוחק ובלעזר ולילה כיום יאיר על ההורה ועל העבודה ולהיות זוכה כמוהו ברמי כסף מיעוטא דמיעוטא ממה שיש לו ואינו רץ לניזיה הזאת וכרי זה דומה למזמין לו הש"י מרגליה במטה קטנה ואינו קונה ודוהה אהיה בשהי ידיו הים לך פתי גדול מזה שמזלזל בחי' עו"הו ועו"הב ואינו קונהו במעט מן המעט בכסף מקנתו לחכר טוב שבללו יחיה בעו"הו ובעו"הב וז"ר קו"ל גי' ממון' מי שקורא בהורה בקולו והשתתן לו ומחזיק שוים לעו"הב . ורמזו המפרשים בפ' במדבר בכל השבטים כתיב ויטה אלל בזבולון כתיב מטה לפי שזבולון היה מפרנס לישכר כדי לעסוק בהורה לא ראה הכהוב לעשותו טפל לישכר לכך אמר מטה . שם :

ארז"ל חמרא וריחתי פקחין ורמזו קח לך סמים ס"ת חכ"ס . רמזו בריחתי פקחין ועוד רמזו בפ' לריח שמניך טובים ס"ת חכ"ס . ויין גי' חכס עס ב' כוללים א"ג חכמ"ה גי' יי"ן עס האותיות וכל הרמזו בס"ת לומר אחר שלמוד שתין מהכחות אז מועיל סריח טוב :

הכס גי' חיים . רמזו בעי' חוכמת התורה זכס לחיי עוה"ז ועוה"ב שג' אורך ימים בימינה בשמלא עושר וכבוד ז"ש כל מקום שנתנו הכמים עיניהם צו או מית' או עוני אם הוא קורא לבמה יכול להמית ואם לאו יכול להעני וז"ר לב חכס לימינו קורא בהורה לבמה שלבו לאורך ימים לעוה"ב ולב כסיל לשמלא לעושר עוה"ז . א"א הכ"ס גי' חיי"ס רמזו שהמידות עיניו והושב בחיים הנלחיים . וז"ר והחוכמה תחי' בעליה ודוקא כשהחכמה הבה אחר היראה כמס"ה ראשית חוכמה יראת ה' וכמ"ש התנא יראת הטאו קודמת לחוכמה וז"ר יראת ה' בני ואח"ך ומלך מאן מלכי רבנן וז"ר שמעו מוסר וחכמו וג' הפרעו העשו בפיפך קודם החוכמה ואח"ך כמוסר וז"ר וחכס בלחור ישבחה ר"ל אחר היראה אזי ישבחה לחוכמה אלל כשהיה חוכמה קודם אזי חוכמה חכס לא כסיל ויבלענה לפי שאינו חוזר על לימודו לא רוגס לביו' חכס ואז השתכח ממנו ועוד רמזו וחכס בלחור שחוזר על מה שקרא קודם רמזו אג"ע פ' אמרתה החכמה והיא רחוקה ר"ת לחור' יחזור על לימודו וחוזר ללחוריו אז ישבחה שמתקיימת בידו ורמזו ג"כ לקחי' ר"ת יראת הטאו קודמת לחוכמה ואז היא לו כמטר יראת זרע יאריך ימים . א"א חכ"ס ר"ת חי כמו מת . ר"ל בעוה"ז הוא חי כמו מת ולזה נקרא חכס שממית עלמו בעוה"ז . ולמפרע חכ"ס ר"ת מת כמו חי ובעת שימות הוא חי כמרז"ל לדיקים אפי' במותהם קרויים חיים . ועוד החכס עיניו בראשו ר"ל בראשו של דבר מסתכל מה יהיה זכופו שיניחו עפר בעיניו כשמת . או רמזו החכס עיניו בראשו ר"ל ראש הספר כשגומר חוזר על לימודו לראש הספר והכסיל בחושך שאינו מאיר עיניו שכלו בחזרת לימודו . שם :

החכם לריך ללמוד ג"ד שחיטה כתיבה מילה ח"ר נתתי לך שכ"ס ח'י ר"ת שחיטה
כתיבה מילה . לריח שמניך טובים ס"ת חכם שמן טורק שמ"ך ר"ת שחיטה
מילה כתיבה . רמו לריך שיקים הת"ח בקי בג' לו . סס :

יוהר הת"ח שלא ישתכר כמ"ש האי לורבא מרפנן דמרוס סופו לעהר את העמא שג'
ג' תרא יין כי יתאדם ודרשו רז"ל יתאוה דס ע"י שמשתכר אין מבחין בין העמא
ובין הטוקר שיטעה בהוראותיו לא ישתה מעט כדי לעבוד בשמחה ולזה נמשלו ד"ת ליון
זכה משמחו לא זכה משמחו ומימיו . וס הטעם שאומרים חיים כשאומרים סברי מרנן
על היין מבקשים שיהיה לחיים . וכו' סס :

שעם שע"ה שגואים את הת"ח לפי שיש ב' ערבים לאדם האי' הת"ח וכיון שהוכיח לע"ה
נפטר הת"ח מהערבות וכשאר ערב השני הוא בניו ומתים בעון אביסם וס
הת"ח גרם שימותו בניו לפי שסילק עלמו . סס :

חמ"ו נשאו ק"ו מלפרדע שהשליכו עלמס בתגורים וניולו אפי' אחר שגזרה עליהם
שימותו מי שהשליכו עלמס נשאר חיים והקשו התוספות מאי רבותיהו
דחנניה מ"ו ולמה נשאו ק"ו מלפרדע והלא קי"ל בע"ז יהרוג ו' יעבור וסירטו דח"מו סס
השליכו עלמס לכבשן האש וגשאו ק"ו שבתחלה לזה עליהם להשליכס והיו עבדיו מקדמים
אותם לכבשן וסיו נשרפס עבדיו מלהבה מרחוק ואח"ך הם השליכו עלמס לכבשן האש . וחייה
במח"ג שהשליכו אותם אסורים ידיהם ובקשו מה"ש להסירן אחר הקב"ה הם שהשליכו עלמס
על שמי אנו ארד ואתירס וס"ה מתיר אסורים וב' מלאך גבריה' ולין האש . סס :

ארו"ל כל החוקק כלו ע"ר על כל התו' כולה שכתב ושבע"פ שג' והארך חכמה תחת
וישביה סיפרו תורות תורה לא כתיב לא תורות ב' תורות משמע :

אמרו"ל בעון חטפה הגשמים נעלרים שג' ותחיק הארץ וכתיב בתריה וימנעו רביבים
וכו' . ארו"ל המחניף לרשע מביא אף לעולם שג' וחנפי לב ישימו אף
ובסופה אמרו שנתחייבו ישראל כליה לפי שהחניפו את אגריפס המלך אע"פ שהיה
מלך יר"ש ועניו :

ארו"ל האי מאן דבעי למהוי חסידא יקיים מילי דאבות וח"א מילי דברכות וח"א
מילי דמויקין . ופי' המפ' הפלוגתא דהמי תנאי דפלוגי בתפילה י"א לריך לכיון
באבות ואס לא כיון חוזר . וי"א יכוין בסוף כל ברכה וברכה . וי"א שלא לבלוע אות א'
ומ"ד מילי דאבות היינו לכיון בברכת אבות ומ"ד במילי דברכות היינו בסוף כל ברכה
וברכה ומ"ד מילי דמויקין היינו שלא לבלוע אות א' ח"ר המפ' אב"ן ר"ת אבות ברכות
מויקין . מאסו הבונים סס ת"ח את מי שלא נזהר בהם והיא הייתה לראש פנה עיקר
התפילה ולריך לחזור לראש התפילה . ח"א אב"ן זו אב"ן דוד מאסו הבונים במלחמה
והיא הייתה לראש פנ"ה ר"ת פלשתי בין הרפה . שנכסה אב"ן במלחו והרגתו . ח"א מילי
דברכות היינו מילי דבינו ובין הקב"ה מילי דמויקי' היינו בינו ובין הבריות מילי דאבות
היינו המדות . מס' לקוט"מ :

איתא

בש"ס מעשה בר"ח חופר שיחין שנפלה בתו בלכתה לבית החתן לצבור גדול וכו' נעשה לה נס ועלתה ואפי"ה מת בתו בלמא שמדקדק עם חסידיו וכו' ויל"ד למה בבתו נעשה לה נס ובתו מת בלמא ולא בהיפך וי"ל שהבת לבת רך וחלושת מוגז והיה ראוי בנפילתה לצבור שתמות מחמת הנפילה ומחמת המים ולא היה זכר לא יש כ"ך נס שידע לשוט במים ועוד יאמרו שבזכותו ניטל והטעם שמת בלמא לפי שאביו חפר שיחין לזה נימולה בתו ולא מתה בנפילה והי"ל להניח בהם מים לזה מת בתו בלמא . שם :

כתב

האריח"ל ע"פ אפי"ה ולבי ער שהפ' הזה הוא בחאי שיר השירים רמז שיקום בחצות שהי"ת מחזיר לאדם רוחו שהפקיד אללו כדי שיקום ויעסוק בתורה וז"ש קול דודי דופק פתחי לי אחותי רעייתי יונתי . וז"ר מה שעשו הראשונים סי' מקומי עד שכבי קומי משכבי עד קומי שכבי דהיינו מקומי רוגי בלילה אחר ט"ז מט"ו באב עד השבועות לריך לקום בחצות ורמזו רוגי במ"ג ומ"ק ר"ף לילות קומי וכשאר בשנה ע"ה לילות ששנת החמה שני"ד וע"ה שני"ה הם מסיון עד ט"ו באב ע"ה לילות גי' ליל"ה ועז"א ר"י לא אברי ליליא לא לשינתא ופי' בתום בערבין דס"ה לשינתא כמו לילי תקופת תמוז הקלרות כי חלילה לר"י שס"ל שישן בלילות הארוכות דלא אברי לא לגירסא . שם :

החתן

חייב לכלה בעשרה דברים והם שאר כסות ועונה מן התורה וז' דרבנן רפואתה ופדיונה וקבורתה גיונות מנכסיו אחריו ומדור לפי כבודם ומוזן הבנות וכתובת בנין דכרין וכתב הר' ביל"ע לזה בעשרה מקומות נקרא ישראל כלה ששה בשיר השירים . אחי מלבנן כלה . לבציתי אחותי כלה . מה יפו דודיך אחותי כלה . נופת תמונה שפתותיך כלה . גן נעול אחותי כלה . ותקשרים ככלה . ומשש חתן על כלה . והר' ביל"ע חתן וקול כלה . וככלה תעדה כליה . ותקשרים ככלה . ומשש חתן על כלה . והר' ביל"ע רמזם ביו"ד פסו' הגו' שאר בפ' נופת תמונה שפתותיך כלה דבש וחלב וכו' . כסות בפ' כי הלבשתי בגדי ישע מעיל לרקע יעטני כחתן יכהן פאר וככלה תעדה כליה . ועונה בפ' כי יבעל בחור בתולה יבעולך בניך ומשש חתן על כלה . שם :

צריך

החתן להתענות בערב חתונתו ולריך לטובל במקוה קודם שיכנס לחופה כי החתן מתכפרים עונותיו קד כחוב בס' קף החיים :

בשעת

קי' החתן עומד לשמא הכלה ולריך שישים החתן רגלו הימנית על רגל הכלה השמאית כדי לכפות הסט"א שהיא בשמא והיא סגולה להיות כפופה תחתיו . וז"ר נאכה שגל לוימניך ס"ה כלה רמז תשז בימין החתן ואז בכתם אופיר מתברך הבית בשבילה ויהיה לו כתם פז וז"ר להניח ברכה לא בת"ך ר"ת בית תמוך כלה ויש סגולה אחרת שבכניסתה לחופה יניחה לעשות לו שום שירות . ורמז לא המדרס הוא העיקר לא המעשה :

חייב

לאכול ולשתות יין בסעודת החתן כי היא סעודת מלוא ורמז ויין ישמ"ח וכו' ר"ת יו"ט שבת מילה חתונה . :

צריך

החתן והכלה שיהיו אוהבים זל"ז כתאומים שהם מבשר א' ורמזו והי"ו תאומי"ם גי' החתן וכל"ה .

והנה

גם בהלכות תוכה אפי"ל בסס בס"ד על מלותיו יה' כי המלוא נקראת נר דכתיב

כי נר מצוה ותורה אור ורז"ל אמרו שאסור ליהנות מגרות חנוכה ורק ישתמש לנר
הנוסף רמז למ"ש שבר מצוה בהאי עלמא ליכא ואומנם ארז"ל לא דברים שאדם עושה אותם
אוכל מפירותיהם צ"ע והקדן קיימת לו לעו"הב שהפירות שהם תוספת יש ליהנות מהם
צ"ע הו"ו ומה"ל ששיעורן עד שתכלה רגל מן השוק ואח"ך מותר ליהנות מהם
אפ' לרמזו ב"ס"ד כי העו"הז דומה לשוק כי כמו השוק יוצא האדם בו כל תאוות
לבו ומבזקשו כי יש בו מינים ומינים שונים ויוכל האדם למצוא חפצי לבו וחמדו כן העו"הז
כל מה שיתחזה לב האדם לעשות ויכל למצוא בו ואין מונעו והכל מלי ומזומן לפני וכמ"ס
התנא באבות חמנות פתוחה והחמוגי מקיף וכו' והנה המנות זמן הוא צ"ע הו"ה אבל צ"ע הו"ה
נעשה אדם חפשי מן המנות וכן דווקא צ"ע הו"ה ליכא שבר מנות אבל צ"ע הו"ה איכא ח"ס
שיעורן למנות עד שתכלה רגל מן השוק ר"ל עד שיפטר האדם מצית עולמו הדומה לשוק
ואז אח"ך יכול ליהנות ג"כ בשכר מצותיו גם ארז"ל שרריך להניח למעלה מג' אפ"ל
ב"ס"ד כי כבר ידוע שרריך האדם להשפיע ע"י מצותיו שפע רב צד' עולמות שהם אבי"ע
ועולם העליון הוא עולם האלימות שהוא למעלה מג' עולמות צ"ע ומי שיש בידו כח לפעול
פעולות וליחד יחודים בעשיית המנות גם בעולם האלימות שיעלה כח המזוה עד שם מה
נעים גורלו ח"ס רריך שיניחה למעלה מג' ר"ל שיעלה עד עולם האלימות שהו"ה למעלה
ומג' עולמות שהם בי"ע א"ן יוצן ב"ס"ד כי הנה ידוע שיש לאדם צ"ע ג' זמנים זח"ז
והם עלייה ועמידה וירידה ואח"ך אז יפטר מעו"הו ויזכה לזמן הנלחי שהוא חיי עו"הב
הוא זמן נלחי קיים לעד והנה כבר אמרנו שהמנות אין להשתמש בשכרן צ"ע הו"ה לא ילניעם
לעו"הב שהוא זמן הנלחי ולז"ה שרריך להניח למעלה מג' ר"ל שילניעם לזמן הנלחי שהוא
למעלה מג' זמנים של עו"הו כז"ל ארז"ל שמזוה להניח למטה מיר"ד אפ"ל ב"ס"ד
שהנה האדם רריך לקיים המנות שהם חובת הגוף כמו ליצי תפילין סוכה לולב וכיוצא
מן ממוגי הנשאר בידו אחרי הפרשת המעשר דהיינו שאם יש לו יו"ד גרו"ש יוציא מהם
תחלה המעשר שהוא א' מעשרה ללדקה ומן הט' הנשארים בידו יקח בהם הולאות ללורך
המנות הנז"ל אבל לא יעשה המנות הנז"ל וכיוצא בהם ממעות המעשר לא לריך שיהיה ללדקה
ומנות לא שהם חובת הגוף קיימם מן הט' הנש ארים בידו וכן לא יאמר האדם אני אוליא
מלא היו"ד גרו"ש ללורך מנות לא הנז"ל וכיוצא בהם ואח"ך הנשאר בידי אוליא ממנו מעשר
ללדקה לא לריך שיוצא תחלה מאותם היו"ד גרו"ש שהרויח גרו"ש א' בשביל המעשר ומן
הט' הנשארים בידו יקח מהם ללורך מנות הנז"ל ח"ס מזוה להניח למטה מיר"ד ר"ל
שיעשה המנות מן הט' הנשארים בידו והו למטה מיר"ד אבל לא להוליאם מכללות היו"ד
שיש לו ארז"ל חס הניחה למעלה מעשרים פסולה אפ"ל ב"ס"ד כי ידוע שב"ד של
מטה מענישין מן י"ג טים וב"ד ש"מ עד ד' שנה וא"כ חס אדם לא תיקן מעשיו לטור
נשמתו עד שצברו העשרים או מכיון שהגיעו הך' ועצרו נעשית נשמתו פסולה ליבא דכ"ע
בב"ד של מטה וכן בב"ד ש"י וידוע דהנשמה ג"כ קרויה נר שג' נר ה' נשמת אדם ג"כ
יוצן ב"ס"ד כי ידוע שמדת התורה הנרמות בנבואת זכריה בן עדו כמ"ס בערובין עד שבא
זכריה בן עדו ופירשה מגילה עפה אורכה ה' ורחבה יו"ד וכי פשטת לה הוייל ה' על ה'
ולכן הנרות שיש בהם אור הרמזו לתורה דכתיב ותורה אור ארז"ל מדתה עד ה' ארז"ל
ארז"ל נר שיש לו ב' פיות עולה לו בשביל שנים יוצן ב"ס"ד כי ידוע משז"ל דשכר
מנות בהאי עלמא ליכא ואין בום משום ביומו תתן שכרו כי המנות נלכוו ישראל ע"י שליח

הוא מרע"ה וקו"ל השוכר שכר ע"י שליח אינו עובר משום ביומו תתן שכרו לא המשלח
ולא הטליח אבל ב' דיבורים של אנוכי ולא יהיה לך שמפי הגבורה שמענוס הקב"ה ישלם
שכרן בעו"הו ג"כ משום ביומו תתן שכרו והנה אנוכי ולא יהיה לך הגם שהם ב' דיבורים
עכ"ז מלוא א' חשיבי יען כי דיבור אנוכי ה' להיך יש בו קבלת גהותו ית' ודבור לא יהיה
לך יש בו זיווי שלא יעבוד ע"ז והנה אם האדם קבל גהותו ית' ועבר על לא יהיה לך
להיס אחרים והיינו שיתקף ש"ש ודבר אחר ח"ו הנה אפי' דבור ראשון לא קיים וכן אם
לא קבל עליו גהותו ית' וגם לא עבר ע"ז כלל ג"כ לא קיים זה מדיבורו ית' כלום וגמלא
ששני דבורים לו לריבי אהדרי וגמלוה א' חשיבי ובאמת שהם נחשבו לשני דבורים מכלל
עשרת דברות וזוה יובן בס"ד נר שיש לו ב' פיות ר"ל מלוא א' שהיה ב' דבורים דהיינו
שנחשבת לב' דבורים הנה זאת דוקא היא עולה לו בשביל שנים ר"ל עו"הו ועו"הב כי
כי הקב"ה ישלם שכרן בעו"הו בשביל ביומו תתן שכרו ויחזור ויתן ג"כ להם שכר מחדש
בעו"הב כי שכר שנתן בעו"הו להם אינו חשוב לפניו ית' כלום כי השכר לרי"ך שיהיה נלחי
כמו המלוה שהיא נלחית ואין נלחות בעו"הו וגמלא שהעיקר הוא בעו"הב ואומנם משום
לקיים מלות ביומו תתן שכרו הנה הוא נותן בעו"הו ג"כ וגמלא שמלוה זו מהניח בשני עולמות
וה"ש עולה לו בשביל שנים **והנה** הגם של חוכה היה בשמן ששרתה בו הברכה והספיק
לח' ימים כטוע ולכן אפ"ל בס"ד ר"ת בשמ"ן והוא דהנה ידוע דמה שזכו ישראל
שבחותו הדור שהגילם ה' מאוייבים שלהם ונתגברו עליהם והרגום הוא בשביל שמסרו
עלמם על ק"ה ולכן הקב"ה הגילם ולא עוצם וזוה יובן בס"ד לרמוז בתיבת שמ"ן שלמים
מסרו נפשם . שמרם מלך נאמן ר"ת שמ"ן . ר"ל בשביל שמסרו נפשם לכן גם ה' לא
עוצם ושמרם שהו"א מל"ך נאמן . והנה ידוע שהאוייבים גזרו עליהם לבטל מהם ג' מלות
והם שבת ר"ח מילה והם לא שמעום ושמרו המלות כראוי והנה כנגד זה הקב"ה שלם להם
שנקמו מג' אוייבים שלהם והם אנטיוכוס מלך יוון ומשנהו נקמר שצ"ח תחילה על ירושלים
ומשנהו בגרים שצ"ח אה"ך והנה נקמר ובגרים נהרגו ע"י ישראל אבל נקמה של אנטיוכוס
הייתה שברח מעירו וכל מקום שהיה הולך היו מלחקים עליו וקוראים אותו בורח והיה ללעג
וקלם והיה אללו חרפה זו מר ממות . וזוה אפ"ל בס"ד בתיבת שמן למפרע נכר"ז מלו"ת
שלוש"ה . וכנגד זה הקב"ה שלם להם שנקמו מג' אוייבים שלהם והיו נקמו מאוייביהם
שלוש"ה ר"ת שמ"ן וי"ל אופן הנקמה שלהם והוא שני' משחית"ם נהרג"ו . והם בגרים
ונקמו שהיו גבורים משחיתים . נ"ם מל"ך שלם"ם ר"ת שמ"ן . והוא אנטיוכוס שברח וגם
אפ"ל עוד בס"ד בתיבת שמ"ן על גרות חוכה ויובן בס"ד שמונה נרות מדליקים ר"ת שמ"ן .
גם מניח שמש נוסף ר"ת שמן . גם שמ"ל נכנס מניחם ר"ת שמ"ן כי ידוע שצריך להניח
נרות חוכה בשמ"ל הנכנס כדי שתהיה המזוזה בימין נרות חוכה בשמ"ל גם לרמוז בס"ד
למש"ל כי כל זמן שיעור מלות אסור ליהנות מהם והיו שיעור מלותם נאשרין ר"ת שמ"ן .
גם ידוע שמלוא מן המובחר להדליק בשמן זית וזה ושמן מזית נבחר ר"ת שמן **גם**
אפ"ל בס"ד ר"ת בתיבת חוכה ויובן בס"ד ח' נרות וע"ם כול"ם השמ"ש ר"ת
חוכה . שצריך להדליק בה ח' נרות ועם כולם יניח עוד נר א' נוסף והוא הנקרא שמש
גם חול"ה גדלקי"ם חמג"ם כ"ל הליל"ה ר"ת חוכה . והוא כי ידוע שעיקר הדלקת הנרות
קבעו להדליק בחוץ בר"ה כדי שיראו אותם כל העוברים ושבים גם ידוע שאם לא הדליק
אחר שקיעת החמה יש לו זמן להדליקם כל הלילה והיו חול"ה גדלקי"ם חמג"ם כ"ל הלילה ר"ת

חמוכה . גם השמונאליים נתגברו והרגו כל סאוייביוס ר"ת חמוכה . גם יובן בס"ד
 כ"ס כהגי"ס וג"ס חמוכ"ת המוזכ"ח ר"ת חמוכה שידוע שיש לשמוח בחמוכה בשביל צ' דברים
 הא' הוא גם הכהנים הם ציה השמונאלי שערס ה' והרגו כל סאוייביוס . וב' הוא בשביל
 חמוכה המזבח שהייתה באתם הימים וכמ"ס מורס ז"ל בכהג"ע"ש וחוה גם כהנים וגם חמוכה
 המוזבח ר"ת חמוכה **והנה** בגמרא אמרו מאי חמוכה חגי' צכ"ה יובן בס"ד לרמוז
 בדבריהם ז"ל ר"ל אותיות חנו בלאותיות דכ"ה דהיינותלרף כל אות מן חנו בלאותיות דכ"ה
 ותעשה מהם תיבה א' ויהיה אז בזה תיבות חכ"ה נכ"ה הכ"ו ר"ל ע"י שתחכה להקב"ה
 אזי בזה הכה הכו ר"ל תכה אותם סאוייביוס שכבר הכו הם מקדם והכוונה לומר שאפי'
 שכבר הם הכו ונתגברו עכ"ז תוכל להורידם ולהשפילם ולהכות אותם וחוה חכ"ה ר"ל אם
 תחכה להקב"ה אזי קום הכה אותם שהכו אתכם מקודם כי הקב"ה יושיע אותם המחכים
 לו ית' . גם חכה גי' ל"ב נתיבות חכמה ע"ה נכ"ה גי' חס"ד עס כולל האותיות הכ"ו
 גי' ק"א דכתיב חסד ב' כל היום . **א** יובן בס"ד חגי' צכ"ה רמוז לכ"ה אהון דיחודא
 דשמע ישראל שהם מסוגלים להכניע סאוייביוס ולהכחידם וכמ"ס רוממות ב' בגרוס
 וחרב פיפיות וכו' וקאי על כ"ה אהון דשמע ישראל כנודע והנה ודאי כשנתגברו ישראל על סאוייביוס
 ג"כ נתגברו בזה וזה חגי' צכ"ה חנו אותיות נח"ו ר"ל נחו ושקטו צכ"ה בכה כ"ס אהון
 דיחודא גם נרמו צכ"ה צ' כ"ה רמוז לק"ש דשחרית וק"ש דערבית . **ג** יובן בס"ד חגי'
 צכ"ה רמוז לחגי השס כי ידוע הוא משז"ל שבגלות דיו לעולם שישתמש בשתי אותיות
 בחגי השס והנה ידוע משז"ל ע"פ כי חלק ה' עמו והוא כי שס הו"ה צ"ה יתמלא בד'
 מילואים והס ע"ב ס"ג מ"ה צ"ן ומספרס ר"ל צ וחגי ר"ל צ גי' קי"ו וחוה כי חלק ה' עמ"ו
 גי' קי"ו עכ"ד . והנה בזמן תגבורת ישראל בימי השמונאלי ודאי אס הייתה ההשפעה
 בשלימות היה לריך שיהיה ההללה שלימה והגאולה שלימה לגמרי ולא לפי שעה כאשר היה
 בזמן בית השמונאלי דוקא ועדיין היה להם פחד מן מלכי יון . ואומנם מפני שעדיין לא
 נעשה התיקון בשלימות ולא הייתה השפעתם כי אס מחגי השס לכן גם ההללה לא הייתה
 בשלימות כאשר תהיה לעתיד במהרה בימינו אנו"ר ובה יובן בס"ד חגי' צכ"ה כי כ"ף
 ה"ו גי' קב"ו ע"ה קי"ו רמוז לחגי השס וחוה חנו צכ"ה רמוז לחגי השס דוקא וכאמור . מס'
 אדרת ג'איו לארמו"ר ועט"ר רי"ח טו"ב זלה"ה זע"א :

חכם למה נקרא שמו חכם לא יובן בס"ד כי התורה היא ד' חלק והס פירד"ס ר"ת
 פשט רמוז דרש סוד . והתורה נקראת טוב שכ' כי לקח טוב נתתי לכם וכו' וכל
 חלק מד' חלקים הגו' נקרא טוב שהס סתורה וד' פעמים טו"ב צגי' חכ"ס לכך נקרא
 חכם שיעסוק בד' חלקים הגו' אזי יקרא חכם . גם זה מהרב הגו' :

חזקיהו ראה גולגולת ארוכה תחת המזבח כן אמרו בירושלמי פ"ט דפסחים ופ"ד דגדרים
 ופ"ק דסנהדרין ואמרו בירושלמי דחגי הוכיחם על זה . וסרב קרבן העדה
 בסנהדרין הקשה דאיך יתכן זה דודו הע"ה קנה הגורן מארוכה עלמנו ואיך יתכן דגולגלתו שס
 ול"ג בפשיעות דסוף גולגולת של זקינו שנקרא ארוכה ועל שמו נכדו נקרא ארוכה . ס' דבש לפי :

ואיתר בילקוט שיר השירים סי' ג' ע"פ על משכבי בלילות שכתוב וזה לשונו אחזתיו
 ולא ארפינו זה דוד כשתפס הגורן מיד ארוכה ומלא גולגלתו של ארוכה תחת

המוצא ולא פסל המוקס קורבנות של ישראל עכ"ל ולפי"ז דהע"ה מלאו ומוכרה שהים גלגולי של זקנו של ארונה כמו :

ד' מעלות יש לחכם יותר מהמחזיק בידו שילמוד . א' כי החכם שאומרים שמועה מפיו שפחהיו דובבות בקבר . ב' שהקב"ה כצ"י מחכה על החידוש שמחדש הת"ח כמ"ש הזה"הקב"ג כי בתורתו נבראו שמים חדשים . ד' ת"ח עלמון עיין לא ראתה גאים זולתך . ארץ החיים מזמור י"ט :

חמה ולבנה דע כי ג' שמות לחמה וג' ללבנה והם כנגד עולמות צי"ע . שמש ירח בריאה . חמה ולבנה יצירה . וכן בצרוך שאמר שהוא ציירה יש בו פ"ז תיבות כמיין לבנה שהוא ציירה . חרס סהר בעשיה . גם שמש חמה חרס ס"ת שס"ה כמיין ימות החמה וכן שבע ספירות הבניין ר"ת שס"ה ס' יטן רמזי החורב כ"י פ' בראשית :

חדש שבת מילה ליומו ה' ברחמיו לבטל ג' כוכבים רעים לבנה מאדים שבתאי ולינלל מהם חם היה כוונת היוונים שראו לבטל ג' מלות ג' כדי שאח"ך ישלטו בישראל ג' הכוכבים . מס' אור העינים . וצוה ינחל שראשית כל המלות הייתה לראש פינה מלות החדש . ובמלות ק"פ נלטוו לימול . ובלאחס ממרה נלטוו על השבת כי המלות ג' נמטעד שלושהס מנילים ישראל מלבנה וממאדים ומשבתאי הרמוזים בר"ת מזמור שיר חנוכה מש"ח מילה שבת חדש שעליהם גזר יוון וייללנו והיה גם ע"י שמן שהוא מש"ח ר"ת מילה שבת חדש כי הם המכוונות והעמודים אשר עליהם נכון צית ישראל **ואפשר** טוד כי ר"ת מזמור שיר חנוכה הבית ר"ת שמחה שנקראת השכינה שמחה שצוה היה עילוי לשכינה והיה הגם בשמן שהוא משחה אותיות שמחה וג' אותיות ראשונות של חשמונאי הם ר"ת חדש שבת מילה והאותיות הנשחרות הם גי' צי"ה דבה חירו דכולה וכל השם יש לרמוז שהוא ר"ת חדש שבת מילה וגם נרות אותם יקיימו והיה ע"י חמש בני חשמונאי חמש ר"ת חדש מילה שבת . דבש לפי :

חבר הקני היה משרש קין כדכתיב נפרד מקין והוא גלגול רחב שזכתה להחגלגל בזכר ואח"ך נחגלגלה בחנה . שס :

חופני ופינחס בני עלי צאו בהם נדב ואביהוא ואח"ך צאו בשני בני שמואל ולפי שחטאו בבשר לך צאו בחותם האנשים הנקראים עורבים צימי גיהו ז"ל בס' ערכי הכנעיים להרמ"ז ז"ל ולכאורה קשה דנגמרין פ"ק דחולין מוכה דהם עורבים ממש ולא אנשים ומיהו בצ"ר פ' נח ע"פ וישלח את העורב איכא מ"ד דהיו אנשים ע"ש :

חוני המעגל הוא גדעון וכעניין שפשה גדעון אפוד הגם כי הוא נחכוון לש"ש מ"מ הואיל וזנו אחריו בני ישראל מת בחייו ע' שנים בשניה וידוע כי השניה היא א' מס' במית' כי נובלה מיתה שניה והוא ע"ל אח"ך נפשו למות כי אמר או חברותה או מיתותה כי חוני המעגל הוא ניזוך גיהו שש' נפשו למות וכן מניזוך מרדכי . מס' גלגולי נשמות :

חמריה דר' פינחס בן יאיר הוא ישמעאל בן אהע"ה והוא תיקונו של ישמעאל וכן ישמעאל עס ז' אותיות גי' אהו"ן . שס

כי ה' עליון נורא מלך גדול וכו' אפ' עמ"ש רש"י ז"ל בפ' בראשית אר"י לא היה לרוך התורה

להתחייב לא מההדג הזה לכם ולמה פתח בצראשית שאם יאמרו האומות לסטי אחס וכו' אומרים
 להם כל הארץ שלו הוא וברצונו נתנה לאומות וברצונו נטלה מהם ופי' הר' ווי העמודים דוכו ישראל
 בזה מדין כל האמור צפ' מלך מלך מותר בו ופי' המלך כתוב זאת שדוסיכס ואת כרמיכס
 יקח ונתן לעבדיו עוד נקדים מ"ש הר' ש"י פ' בהעלותך חקירה נכונה בענין הגרים דלפי
 משו"ל ע"פ בהנחל עליון גויס בהפירדו בני אדם שהפיל הקב"ה גורלות ונפלו כל אומה
 תחת יד שר א' ישראל נפלו בחלקו ית' וכמש"ה כי חלק ה' עמו א"כ כל שר בהפילת גורלו
 קונה האומה שתחתיו א"כ למ"ד גורל קונה א"כ איך מקבל הוא ית' גרים והלא לכאורה
 ח"ו גזל הוא הארץ ממי הגר להפקיע עלומו מתחת רשות אותו השר ולבוא להסתופף תחת
 רשותו יית' ותי' דכל האמור צפ' מלך מלך מותר בצפ' מלך כתוב ואת שדוסיכס וכו' ואת
 בחוריכס יקח עכ"ד ע"ש ז"א כי ה' עליון נורא מלך גדול על כל הארץ וכיון שהוא ית'
 מלך מה"ט ידבר עמים תחתיו יבחר לנו את נחלתנו הוא א"י וליכא גזל דקך הוא הדין
 דכל האמור צפ' מלך מלך מותר בו ולכן נדיבי עמים נאספו להתגיייר עם לאוהי אברהם
 שביה תחילה לגרים כמ"ש פ"ק דתגיגה וק"ל מס' נאה תהלה מזו' מ"ז :

שם מזו' פ"ו שמה נפשי כי חסיד אני לכאורה יפלא על דעה"ה שהיה עניו מאד איך
 מתפאר על עלומו וקורא עלומו חסיד וקרא כתוב יהללך זר ולא פיך ואפי' לפרש
 עמ"ש הר' כמהר"י אולאי ז"ל בספריו משם הר' הגאון בעל סמיכת חכמים במאז"ל יכולני
 לפטור את כל העולם כולו מן הדין דכתוב שמעי נא זאת ענייה ושכרת ולא מיין מהיבי
 שיכור מקחו מקח וממכרו מומכר לא שפטור מן התפילה מאי יכולני לפטור דקאמר מדין
 תפילה ודקדק הרב הנו' דמאי משני מדין תפילה והא סתם אמר יכולני לפטור וכו' מן
 הדין משמע מכל דין ותי' עמ"ש רז"ל דקדוקי עניות מעבירים את האדם על דעתו וכו'
 נמלא שישראל הם פטורים מן הדין מפני שהם עניים ואומללים אך קשה דעיקרא הי"ל
 להתפלל שלא יבואו לידי עניות ולו"א שהם פטורים מדין תפילה כיון שהם שכורים בגלות
 וממילא הם פטורים מהכל עכ"ד ובה אפי' לפ' כוונת הפ' מזו' כ"ו ראה עוניי ועמלי
 ושא לכל חטאתי כלומר ראה עמי ועמלי ודקדוקי עניות מעבירים ע"ד וע"ד קוטו לכן
 ושא וכו' וכתב דעיקרא דייגא אני חייב שלא התפללתי שלא אבוא לידי מדה זו לו"א ראה
 חייבי כי רבו ואני שכור בגלות תחת ידי חייבים ולרים זה רודה זה מדרה ושכור פטור
 מן התפילה ועד"ז יש לבין הפ' פנה ג' וחגיגי כי יחיד ועני אני לרות לצדי וכו' ואין להאריך :

חבלים נפלו לי בנעימים וכו' אפי' חבלים שילאו ישראל לחלקו ית' וגם א"י לרשותו
 לא הב' גורלות נפלו לי בנעימים ובה ניולגו מהמן הרשע שהפיל גורלות
 לבלות שונאי ישראל ויעז לבטל בניין ביהמ"ק בא"י חלקו ית' ודא תברתיה להפיל גורל
 לבלות העם בחר לו גורל א' לה' ובה תבין דמה שהחזיר הקב"ה תורה לאדום ולישמעאל
 ולא היה לא כדי שלא יקטרגו כמשו"ל והמפרשים דהא ישראל חלקו ית' ולהם היא התורה
 ו"ש מזה שאחזנו נמלטנו מדע אף נחלת התורה שפרה עלי ושלנו היא מתחילה ולפוטותנו
 לסתום פיהם עשה כך ועוד כמ"ש בזה"ק פ' בלק ע"פ חרח משעיר לנו ע"ש . ובס'
 שערי שמים דף מ"ח ע"א משם זקינו ז"ל במ"ש במס' סנהדרין דף כ"ט נועם לא ת"ח
 שבא"י שמנעימים זה לזה בהלב' חבלים לא ת"ח שבח"ל וכו' ואמרו בכתבות דף ע"א
 ח"מ כד סליק להתם הוי כחרי מנייהו ו"ש חבלים ת"ח שבח"ל נפלו לי באו לא"י והיו

בנעימים כת"ח צד"ו ולא עוד גא' אף נחלת שהתורה היא נחלת שפרה עלי כמו רב כסנא דפסג
 לרבי יוחנן כל הפק שהיה לו ונתבסמו' התורה ו"ש שפרה עלי ואפ' כי שפרה בגי' תקפ"ה
 דבמקום הקפה עליו מבטחו נעשית שפרה נתיבצה ונתבסמה . מס' יוסף תהלות מו' ט"ז :
גם שעי' למוד התורה נעשה לת"ח חלוקה דרבנן ו"ש ה' עוז לעמו יתן אין עוז גא'
 תורה ועי' התורה ה' יברך את עמו בשלו"ס אותיות מלבו"ש וזו חלוקה דרבנן . א"כ ה'
 עוז לעמו יתן ר"ת גי' עי"ה ע"ה דלא נתן התורה לישראל גא' מפני שהם עמוס . שם :

הרב חיד"א ז"ל צס' מדבר קדמות רמו דיני חנוכה בלפא ביתא אכן בהשמטות מדבר
 קדמות בסופו כתוב דהיינו א' צ ג ד ה ו ז ח ט פי' כי בכל לילה מח' לילות
 מדליק נרות מספר האות דהיינו לילה ראשונה א' שניה צ' וכן עד ליל ח' שמונה ט' רמו
 למזוה ט' טפחים למטה מעשרה יכ"ל מנסע"פ ר"ת עשר"ה כשר"ה למעלה מעשרי"ס
 נ"ר סוכ"ה עירו"צ פסו"ל . לקרש"ת ר"ת לור"ך קדוש"ה ראו"י שמ"ש תוסי"ף . וכתב
 הרב הגו' ועתה אמת אגיד לך כי שמעתי גוטרי' צפ' ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם
 והנה עומד על היאור ר"ת וכאשר יוחנן השמיד יוונים . מצית קדשינו יווינו . שדליק נרות
 תמיניא יומי מחנוכה . ויחנה מלך יומין נהיולא . ובתלמוד פי' רז"ל חיי"צ להדליק
 משחשיכ"ה ואח"ר העבר"ם גש"י התרמו"דאי עבר"ה מזו"ת דליקת"ן עלינו' להדליק
 הכ"ל יח"ד אנשי"ם וגשי"ם ראויים :

הטעם להא דאשכחן במדרשא סדר נח שכל אותם הימים של המצול הייתה חמה
 יולאת במערב ושוקעת במזרח וכתב הר' עיר דוד דהטעם עפ"י מה דאית'
 ברז"ל ויהי לשבעת הימים מה טיבם של אותם שבע הימים ישב הקצ"ה ונתחבל על עולמו
 וידוע דחבל אסור בשבת שלום והנה החמה שוקעת במערב לתת שלום לקונה . ובאותם
 הימים שהיה הקצ"ה חבל ואסור בשבת שלום . לכן באותם השבע ימים הוליא הקצ"ה את
 החמה ממערב . **ואולם** הר' יקרות אור הביא משם רז"ל שכל ימי המצול הייתה
 חמה יולאה ממערב ובר' הגו' הביא משם דדוקא באותם הז' ימים ע"ש .
 וכל זה אינו גא' למ"ד שכינה במערב . חבל למ"ד שהשכינה בכל מקום נסתר טעמו של
 הרב עיר בנימין ונפל יסודו ארצה . ושוב מלאתי עניין זה מפורש לרז"ל . בפרק חלק
 אקרא דויהי לשבעת הימים נעמד טעמו צו . ואולם בדברי רש"י יש להוכיח בדברי הר'
 אור יקרות ז"ל ולפי פשוט המאמר יראה בדברי הרב עיר בנימין ז"ל והוצא בעיר יעקב
 במס' סנהדרין סי' תס"צ ועי"ש . **והטעם** שלא שימשו המזלות לע"ד נראה ע"פ
 מ"ש ר' בחיי וכן במצול נפסק השפע מהאין סוף לעלולים המקבלים ממנו
 וזהו ס' למצול ישב כלומר עמד ולכן לא שימשו כי לא היה להם שפע ומתו מתנועתם יתן
 כי עיקר כל השפע הוא בשביל האדם ואדם אין וק"ל . מס' מטעם המלך :

הטעם למה נח הולך לקחת אתו צהיבה מן הבהמה ז' זוגות כתב הר' משכיל לדוד
 ז"ל לפי שהיו נח וצ' בניו שם ויפחו ונשותיהם שכל א' מהם היה לריך להקריב
 שמים א' ליתן תודה על העבר שנילוו ואל' ללעוק לעת"ל . וכנגד חס ואשתו לפי שרשעים
 היו לא ליה להקריב וצח רשעים תועבה . כידוע ששמשו צהיבה ונשאר זוג א' לקיים המין
 עכ"ד וק"א א"כ היה די לקחת ממין א' ז' זוגות ומהשאר זוג כשאר בהמות טמאות וי"ל
 דהיה הקצ"ה ה רולה שיקריב הקרבנות בגדשה . **וארו** לא היה מזה לקחת ז' גא' ממין

א' היה מורה באצבע שמוזה על הקרבן . אך ק"ק דא"ך מה ענין העורב רבך שנאני כיון
 דמטעם קורבן הוא וי"ל דזה בעלמנו הוא השגחה שפסלני לקרבן א"כ השגחה הוא שלא
 ליוה להביא ממנו ז' שהרי לא ליוה קב"ה לקחת ממנו א' ז' בלבד . ובין אותו כי נכון הוא
ואחר הראות להר' ש"ח ז"ל שכתב דהאי ז' אינס גא' ג' זוגות ופרידה אחת ואחר
 המח"ר מכת"ר אשתמיט ליה מאמר הב"ר סדר נח ומן הבהמה הטבור' תקח
 לך ז' ז' שבעה זכרים ושבעה נקבות יעו"ש וי"ע . שם :

ענף אות טית

אות ט' יובן לפענ"ד האם עבדא בס"ד כי אות ט' רמז על ימים טובים שלריך האדם
 ללמוד בהם התורה כי היא העיקר ולא ילך על גחון דווקא למלאת כריסו ויעווב
 את התורה ח"ו לא יהיה תענוגו בתורה ה' כל היום ואז אפילו המאכל והמשתה שיאכל
 בהם יחשב לו קודש כאכילת סעודת עריוה"כ ואז יתענוגו הנשמה והגוף ביחד ולא יגזול א' מהם
 לא יתן חלק לכול א' וא' ואם ח"ו לא ילמוד בהם תורה לא יניחנה בקרן זיית וילך אחרי תאוות
 גופו דוקא אזי על זה נאמר חריתי פרש על פניכם פרש חניכם והתורה תלעק בקול מר לפני ה'
 לתבוע עלבונה מיד האיש ההוא המאנה אותה אונאה כו' **והמשך** בזה למלך א' שהיה לו
 בת יפת תואר עד מאד ובה מלך יוון לקחתה לו לאשה והמלך נתן את בתו
 לו ורק התנה עמו שישים עין השגחתו תמיד על הבת מלך כי לא נלעצרה כלום בבית
 אביה ולא ראתה לער ועשו שידוכין ולקח מלך יוון את בת המלך ל ארנו ותיה לו לאשה מה
 עשה בעלה קם נתנה בחדר תוך חדר כדי שלא יראה אותה שום אדם ובעת הלכות המלך
 הזה לביתו היה קורא את בת המלך הנו' ומניחה לפניו ומציט בה והיה אוכל ושותה לפניו
 ואינו נתן לה לאכול ממה שהוא אוכל ואח"ך יולא לחון וסוגר הדלת בפניה והבת הנו'
 מרוב רעבונה הייתה מחפשת בבית בחורין ובסדקין עד שמוצאת חתיכת לחם נקודים
 ואוכלת ומרוב לערה ורעבונה התחילה להתכחש ותדל עד מאד וזו פניה נהפכו לירקון
 מרוב לערה ובושה לדבר כי בת מלך היא והיא מתביישת לדבר ובמשך הזמן בל המלך
 לראות את בתו וראה זו פניה נשתנו וכמעט לא נותרה בה נשמה ושל לה אביה מה זה
 לך בתי ולמה את ככה הגידי גא לי ולעקף הבת בזר נפש ואמרה אבי הושיעני מידי האכזר
 הגר הנורר בעלי זה כי נתנני בחדרי חושך לבדי ואין אחר אחי לפעמים כשיבוא לבית אלני
 מניחני לפניו ואוכל ושותה לפני מאכלים ומעדנים ועיני ראות וכלות ואינו נהנית מהם כי
 אינו מניח לי אפי' פאה בקערה וכשיולא טעל דלת בפני והולך לו וכו' על כן אני ככה
 וכשמוע האב את דברי בתו זלנו עיניו דמעות על לער בתו וחרה לו מאד על חטונו ודיבר
 איתו משפט על רשעותו ואכזריותו ויאמר חתנו אדוני המלך מה פשעי ומה חטאתי הלא בוא עמי
 ותרם מקום ובניין שעשית לבתך גם שמרתי לוואתך שזייתני כי צביאי לבית אני מניח את
 בתך לפני כדי להביט בה דוקא ולהיות עיני ראות בה דוקא כל עת שהייתי בבית הייתי
 מביט בה ולא העלמתי עיני מונסה . השיבו המלך סבל אני אמרתי תשים עיני השגחתך
 עליה ותטיב לס בכל מילי דמוטב ואתה הכל עשית להיפך לפי קלות דעתך ופתיות שלך וקם

הזוך ולקח את במו והמריב המדינה היא וגירש את חתנו לגלות בראש גולים על אשר גרם אשר לבת המלך הנמשל המלך הוא ממ"ה הקב"ה והבת היא התורה נתנה לשרא כדי שילמדו
 זו יומם ולילה אך האדם בכל ימי החול הוא מתעסק במלאכתו וציומי שבתות וי"ט הולך על בחומו ואינו יושב ללמוד התורה בהם וגומה בבית והוא אינו משאיל ספריו לאחרים שילמדו בהם עיני רעה גם באחרים והספרים מונחים בארגז ואינו לומד בהם לא רואה אותם שהם מונחים בארגז בבית טמנות חיות ולפניהם הוא אוכל וסוטה ומתענג בבית ואינו שם על לבו לפנות להתלמד וללמוד בתורה כמו שמתעסק בתענוגי גופו וכשרואה הקב"ה את לב האיש ההוא שאינו חפץ ללמוד בתורה מהפך לו הגלגל וירד מנכסיו וימכור כל כליו לפיטו כי הורגל לאכול ולשתות ואינו יכול לעצוב מנהגו ויתחייב לאחרים ואח"ך יברח לו מפחד החובות שהוא חייב ויגלה בראש גולים . אך אם ילמוד התורה בי"ט אפי' שגם יאכל וישתה ויתענג עכ"ל הקב"ה יתן לו ברכה והללחה בכל מעשה ידיו מאחר שכמו שהוא מענג גופו בתענוגים גם מענג את נשמתו בלימוד התורה שהוא מזון הנשמה ושהיה הנשמה והתורה רלויים ממנו ויראה טובות הרבה כי כן טי"ת ר"ת יו"ם טו"ב תלמו"ד . טי"ת ר"ת טו"ב טי"ת ית"ר תר"ה . גם טי"ת ר"ת תע"ג יו"ם טו"ב שתעננהו בשתי תענוגים כנו' אז טי"ת ר"ת טו"ב טי"ת ית"ר ת"ת ית"ר ת"ת ית"ר וצטו"ב :

באו"א ג"ל בס"ד אנה עבדא כי אות טי"ת רומזת על האדם עלמו שיהיה שפל בעיניו וידע ראשיתו שהוא בא מטפה סרוחה ואחריתו לקברות יובל ועל עפר ישכב בארץ ויסתר מעיני הכל וכו' ויחשוב עלמו לאין כמו שלא נברא וילך תמיד אחר עלת היצר הטוב כי הוא המדריכו באורחות חיים ויתרחק ויעלת היצר הרע כי הוא תמיד משתדל להפילו מאגרא רמה לבירא עמיקתא ומי שיש מוח בקדקודו בודאי הוא יתרחק ממנו ומעלמו כי אין טוב וימלא מזדו וכן יאמר האדם אלך אחרי דבריו היום ולמחר אעשה תשובה שמה ימות ברשעו ולא יגיע לשב בתשובה או שמה יטבע בעבירות ולא יוכל ליגלל א"כ לא ילך אחרי מועלתיו ולא כל ימיו ישתדל לעשות כדברי יצר הטוב כי הוא הצורי הגדול אשר נתגדל עמו ומטיב לו **המשל** בזה לאיש א' שהיה לו אשה אחת והיא בת טובים ומעשיה נקיים ונאים עד מאד והוליד ממנה בנים ומזלה היה טוב וזכה גם לעושר ומלא מכל טוב והכל היה מסיבת האשה שהיה לה כבוד אלו והיה אוהבה כגופו וה' היה מליתו בכל דרכיו . ובעת שהתחילו לזנות בזקנו שפרות לבנות אמר האיש הרי אני התחלתי להיות זקן גם אשתי נעשית זקנה טוב לי עד שעדיין יש בי כח אשא אשה אחרת. בחורה ומימי אשה בחורה מוסיפים כח גם אוליד ממנה בנים כמו שילדו לי מאשתי הראשונה וכן עשה ולקח אשה א' בחורה ונשא אשה וישבה בביתו ובעת שהיה שוכב אצל הבחורה והייתה מפלה בגדיו וזקנו מן הכינים הייתה תולשת כל השערות הלבנות שבזקנו כדי שיהיה גם הוא כמוה לכל יתראה שער לבן בזקנו . ובעת שהיה שוכב אצל הזקנה גם היא הייתה תולשת כל שערות השחורות שבזקנו כדי שישארן הלבנות דווקא להיות גם הוא כמוה ובמשך שנה א' לא נשאר שער א' בזקנו לא לבנות ולא שחורות ונשאר קרח מכאן וקרח מכאן וכל הרואה אותו רק על פניו וזאפי' נערים ישחקו עליו והיה ללעג ולקלס בעיני כל הדבריות **המשל** האיש הוא האדם שיש לו יצר הטוב והוא כפוף תחת ידו כאשה

ובעת שיעשה כדבריו צודאי ילחיו בכל דרכיו ויגדיל הורה וירבה במלות שהם צנים
 לעו"הב ויזכה לעושר ולכבוד ולכל טוב כל זמן שהוא יעשה כדברי הילר הטוב והיה כעך
 אשר שחול על פלגי מים וכו' ואם אמור יאמר האיש ההוא גם אעשה כדברי היל"הר כדי
 שח"ך אעשה תשובה להיות לו העצירות שעשה בזכות כאלו"ל גדולה כח התשובה שדומות
 יהיו לו בזכות הרי הכל יפלה פיו כי אינו יכול ליגלל מפח היל"הר והיל"הר משתדל לגזול
 ממנו המלות שעשה מקודם שהם דומים לשער לצן שהוא חסד והם חסדים . וילר הטוב
 משתדל בו לעזוב החטאים שהם כשער שחור שהם משחירים פני האדם ואי לזאת ישאר
 האדם קרח מכאן ומכאן וילא חלק מעו"הו והלואי שתהא יליאה כביאה ואינו יכול לכפות
 הילר כי אם ע"י שיפיל עלמו ויחשוב עלמו כאין ואז אין היל"הר יכול לשלוט בו כי כן
 אות טי"ת בלפא ביתא. כזה א ב ג ד ה ו ז ח ט ה כל בגי' מ"ה דהיינו שיאמר האדם מה
 אני ומה חיי גם מ"ה בגי' אד"ס ר"ת אפר דס מרה . אם יחשב האדם כן אזי שם מ"ה
 שהוא בגי' הו"יה דלפין ישמרהו וילילהו גם יזכהו לעובות הרבה כי כן טי"ת ר"ת עובות
 יזכהו תדיר . גם טי"ת ר"ת ילר טוב השמור . שישמור תמיד דבריו ולויו כי הם המועילים
 לו וטוב לו :

סוד למה נקרא חזיר וכו' וכן עתיד הקצ"ה לשחוט ליז"הר העניין כי כל כחות הטומאה
 לא יהיו בטלים לגמרי לעתיד לא יתמתקו ויחזרו לקדושה וכן סמ"א יבטלו אותיות
 ס"מ וישארו אותיות א' ויחזרו לקדושה . וכתב שם שם גדות המתהפך לחלב רומז
 לזה . הר' מרקנטי :

פרקי ר"א וכל אשה חכמת לב צדיה עוו ר"ל מיד כשלקחה צדיה גטו וברקנטי לב
 צדיה עוו ר"ת טב"ל ר"ל שטבלו עלמם הנשים מטומאתם צעת עשיית חיזה
 דבר למקדש . ור"ל מטומאת מת או שרץ דהא לא היו רואים דם גרה במדבר מיום מת"ת
 ושפסקה מהם זוהמת הנפש . **אמ"ה** צדיה עוו כיון שהיו חכמות יודעות דמורה בו
 יותר משלוחו ולכן צדיה דוקא עוו ולא ע"י שפחותיהם וצפירוש כך היה : תלפיות :

טלית קודם התפילין הטעם שצריך ללבוש הטלית קודם התפילין הוא כי הטלית הוא
 מלאות המקיף לבחינה ראשונה עבור ויניקה ואח"ך באים התפילין שהם
 הפנימיים המוחין בעבור שני הגדלה אך אין בחינת טלית לסוד המוחין רק ב' טליתות
 קטן וגדול שהם עיבור ויניק' אך לא כנגד הגדלה ולכן הטלית קודם התפילין לפי שהם
 באים אח"ך צעת ההגדלה . שם :

צריך להיות ראשו מכוסה לפחות כדי הילוך ד' אמות והנה המלכות הייתה אחורי
 הו"א ולכן צעת עטיפת הליית לריך לצדוק הליית שהם היוונים ולהטילים
 לאחור ככתף השמאלי כדי שיגיעו על רישא דנוקבא העטופות לאחור וצד שמא כמדע
 בנוקבא בשמאלה שהם הגבורות ולכן יתעטף כמו שמתעטפים האשכנזים וב' לילות האחרים
 ישארו דרך פנים של אדם . שם :

ארו"ל טב למיחב ט"ן ד"ו מלמיתב ארמלו ופי' הערוך טוב לאשה ליטב עם בעל
 פעור מלישב כמו למנה מבלי בעל שרואה אשה בקב ותפלות ופי' במעט מוזן

ועמו משגל לשון חיבור יותר מאם יהיה לה ט' קבין ופרישות מן המשגל וז"ש כל המלמד את
ביתו תורה כלו מלמדה הפלות פ' עריות זהו תורתם כמ"ש אינשי תורת נשים עריות ומלבושים :

ד"א שיטייל האדם אם יש לו מרה שחורה או חולי שילך לטייל להצרות גופו ולהסיר
עצבון כדי לעבוד את ה' בשמחה ומי לנו גדול מן השבטים שא"ל על וילכו לרעות
שהלכו כדי להרעות את עצמם וכן יטייל על שפת הנהר כי הוא מופיע לעינים לחזק ראותו
לקרות בהם בחורה וכן פי' הראב"ע ע"פ הגה יולא המימה כי כן טבע השמים שהמים
מועילים לעינים כי העין משתוקקת למים כי מלא מין את מינו שהעין יורדה מים אבל לא
יבטל תפילה בזמנה עם הקהל כמו כמה בוערים בעם שהולכים לרעות עצמם בגנים על
שפת הנהרות ומרבים עם אכילה ושתייה ושמחה מריעות והלילה הולך אחר היום הם
וגשותיהם וכמה עבירות נמשכים עבירה גוררת עבירה וכן יטייל אחר אכילתו כדי שיתעכל
המזון מיד ולא יתעפש כדי להיות בריא וחזק לעבוד את בוראו וימתין מלטייל אחר
האכילה כדי שיעור בר"המו ולא מיד יקום שאר"ל אבל ועמד סכנה * ס' ליקומ"ס :

טעמו ה' במסרה * וישנו את טעמו בעיניהם ויהולל בידם * בשנותו את טעמו לפני
אבימלך ויגרשהו וילך * והיה טעמו כעטם לשד השמן * וטעמו כלפיחית בדבש *
על כן עמד טעמו בו וריחו לא נמר * ואפשר לרמוז כי אין אדם חוטא אלא כ נכנס בו רוח
שטות * כמשו"ל זהו וישנו את טעמו בעיניהם של הסט"א ויהולל בידם ששטמה וחטא
יש תשובה אם יתחרט ויתודה ויעיד עליו יודע תעלומות כמ"ש הרמב"ם וז"ש בשנותו את
טעמו ויעיד עליו ה' זהו לפני אבימלך מלכו של עולם ויגרשהו לסט"א וילך כמ"ש גורי
האר"י ז"ל ולררך לידבק בחורה ובעונה שנעשה מרכבה לשכינה כי התורה והטובה מכפרים
על כל חטא וז"ש והי"ה טעמו רמו שכל מעשיו יהיו לש"ס שמי"ס ליחד קובץ"ו וז"ש והי"ה
ליחד וי"ה עם י"ה טעמו כעטם לשד השמן ופרש"י לש"ד ליש שמן דבש * שמן רומז לשכינה
דבש לתורה רמו שיהיה עניו מרכבה לשכינה ועוסק בחורה שהיא דבש * וזוהו זדונות נעשו
כוכיות ושיב נדחו מהסט"א וז"ש על כן עמד טעמו בו כי השג ישיג והלל יציל כל התורה
והמורה שנדחו וגדרו הלכו בעון פשעו ישובו ויחירו וריחו לא נמר * ולא עוד לא וטעמו
בו להורות על התוספת שהרויח שזדונות נעשות לו כוכיות כי כשתים יתחתן בחורה ובעונה
ר"ת ע"ת לעשות לה' וזוהו הוא שב מאהבה וע"כ וטעמו נוסף על מזותיו אשר עבירה
מכבה מזוה ועתה יחירו ועמד טעמו בו ולא בסט"א * עוד נוסף וטעמו כלפיחית בדבש
דזדונות נעשו כוכיות * מס' דבש לפי :

טרף נתן ליראיו פי' בס' ארץ החיים מזוה שלא לאכול טריפה נתן לישראל שאו לגויים
לא היו שומרים ולעת"ל ארז"ל מי שלא אכל שקצים ורמשים יבוא ויקבל שכרו וז"ש
יזכור לעולם בריתו עכ"ד * שם

טמא ד' טמאים * הטונע בכל טמא וכו' וכי איש טמא שפתים אטומי * ובתוך עם טמא
שפתים * אם יגע טמא נפש כלי * ופעמים נאמר טמא נפש כבדג * ופעמים
נאמר טמא שפתים הוא המדבר ל"הר או שקרים וכזבים ונבלות הפה * וז"ר דהטמא שפתים
הוא טמא נפש וכמו שהטומאה שורה על מי שנטמא בזמא כך שורה על מי שמגבל פיו
מדבר ל"הר וא"כ היה די בפעם א' טמא נפש ופעם א' טמא שפתים לא בא לרמוז על

המדבר ל"ה והוא המחטיא למקבלו ונפש יקרה י"ד דכיון שהאמי לדבריו בחברו דיבר עליו סרה הוא גם הוא ידבר כנגד המדבר במולאו אותו ויהיה טמא פעמיים כנגד המספר והמקבל . ס' אגרת הטיוול :

רבי טרפון הוא ירמיה פ' קוגס יין ר' טרפון דהושש בשק להוליכו ביאור על ההאנים הוא דרמו ירמיה כי נחנצא על צ' דודאי האנים הדוד הא' תאנים רעות מאוד וגם ירמיה הפילו בצור וניול והנה גם ר"ט כהן היה . מס' גילגולי נשמות :

ויקה שס ויפת . פרש"י וכו בניו לטלית של זינית והקשה הר' פענח רזא דהלל צבציל שאמר האע"ה אם מחוט ועד שרוך נעל וכו בניו לזינית וי"ל דע"י פרישת השמלה וכו לטלית ועדיין לא נודע למזנה זינית כי אפשר למזנה אחרת וכשחא האע"ה ואמר אם מיוחם וכו' וכו בניו לזינית עכ"ד עי"ש :

טבי עבדו של ר"ג היה גלגול כורש והו כש"ר היה הס אותיות כר"ש . מס' מעיל שמוא פ' לך לך :

טרף נתן ליראיו וכו' והנמשכים עמ"ש צעיותין צפ' או צראש דוד פ' תלך דף ק"ך ע"ד צס"ד ואפ"ל טרף נתן ליראיו שיש להס' כח לצרר ניה"ק במאכלס ובלמודס וכמ"ש ר' אריז"ל דהס"ח יש לו כח לצרר הרבה והו טר"ף ג' רפ"ח ע"ה רמו' לרפ"ח ניולין וזה צכח השכינה והו שכתוב יזכור לעולם צריתו דכתיב לא מאסתים לכלהס כמ"ש בזה"ק . מס' יוסף תהלות מז' קי"ב .

שבעה מניי חשבונות הם וא הן חשבון הכרחי . חשבון לרופי . וחשבון שמי . חשבון מספרים . חשבון מוספין . חשבון הקדמי . חשבון מרובע . כי הכרחי אב"ג חשבונו ששה כפשוטו . פי' לרפי שנגרף חשבונות עם המלות שיעשו ממנו כזה הדרך אב"ג עולה ששה ואח"ך נאמר שמלת ג' אותיות בוטות ששה בחסו"ל ו' מלות שאינן דומות זה לזה וכשנגרף וכפול מה שעולה המלה שהיא . ששה עם הבתים שנעשו ממנו שהם ששה ונאמר ו' פעמים ששה עולה הכל לו' ועם המלה מד' אותיות כמו אבג"ד נאמר שעולה בחשבון הפשוט הנקרא ההכרח עשרה ומלת ארבע אותיות בוטות כ"ד בחסו"ל וכשנגרף לנכפל מה שעולה המילה שהיא עשרה ובתים שנעשו ממנו שהם כ"ד ונאמר עשרה פעמים כ"ד עולה הכל ר"מ . חשבון שמי פי' שנחשב האותיות של מלות כמו אב"ג שהיא א"ף ב"ת גימ"ל : א"ף עולה בחשבון הפשוט קי"א ובי"ת תי"ב . וגימ"ל פ"ג נמצא כל המלה אב"ג עולה תר"ו וזה המספר עולה כמספר שמע ישראל עם שש המלות . חשבון מספרים פי' שנספור כל אות ואות של מלה בל"הק כמו מלת אב"ג א' מספרה א' אחד עולה מספרה י"ג . ב' מספרה שנים . טי"ס עולה ארבע מאות . גימ"ל מספרה שלשה . שלשה על לה תרל"ה . עולה הכל א"ף ומ"ח . חשבון מוספיים פי' הוא שנוסף אותיות המלה והמלה של חשבון הפרחיים הפשוט של המלה בזה הדרך אב"ג עולה ששה נוסף ג' אותיות והמלה עולה הכל עשרה כזה חשבון פעמים מוספיים האותיות לצד או המלה לצד או הכל ביחד . חשבון הקדמי פי' הוא שנקדים מספר כל האותיות שקודמות לאותיות המלה בלפא ביתא בזה הדרך אב"ג . א' עולה א' וב' עולה ג' . ג' עולה א' וב' עולה ג' . וב' עולה א' עולה ששה

גמלא שטולה הכל עשרה ועל זה הדרך אחי"ה עולה פ"ו רמ"ז לטהים שה' הוא א' וזה
 עם אותיות שלפניה ט"ו • וי"ד עם אותיות שלפניה היא כ"ה • זה אחרונה עם אותיות
 שלפניה ט"ו גמלא שטולה הכל פ"ו • חשבון מרובע פ"ו אב"ג מרובעות אותיותיו כל אות
 ואות לבדה ועל זה הדרך אח"ד עולה כס"א וגרבע אותיותיו כך א' הוא א' • ח' פעמים
 ח' עולה ס"ד • וד' פעמים ד' עולה י"ו גמלא הכל פ"א בגי' כס"א אחיה בחשבון
 המרובע יעלה לחשבון גהים אדני • כי אחיה מרובע שלו הוא קג"א וסודו ס"ה פ"ו שהם
 אדני גהי"ס • וכן שם בן ארבע אותיות בחשבון מרובע עולה קכ"ו ולכן בא ברוך המקום
 שהוא ית' מקומו של עולם • אחיה עם הויה עולה מ"ז הרי סוד ההיות בכלל א' •
 מס' א' כ"י יטן גשן :

טוב כעם משחוק כי ברוע פנים יטב לב • קהלת • קשה איך שהע"ה אומר שהכעס
 טוב והלא ארז"ל כל הכועס כל מיני גיהנם שולטים בו ועוד איך סותר את דבריו
 שאמר וכעס בחיק כסילים ינוח • ועוד מ"ש כי ברוע פנים יטב לב והדבר הוא בהיפך
 בחוש הריאות לא שזה שאמר שע"ה על אדוניהו אחיו כשכנס בחמישים איש וביקש למלוך
 בחיי אביו ויאלא לתרבות רעה מי גרס לו זה על שלא עלצו אביו מימיו וז"ש טוב כעס שאם
 היה אביו כועס עליו משחוק שהיה מראה לו פנים שחוקות מפני שברוע פנים יטב לבו
 של אדוניהו ולא היה יולא לתרבות רעה • או יפרש על הרב ששונם לתלמידים וז"א טוב
 כעס שכועס הרב על התלמידים משחוק שהוא מראה להם פנים לחוקות כי ברוע פנים
 שכוועס עליהם יטב לבם ועוסקים בצורה • או יפרש על הלדיקים המביא עליהם יסורים
 משחוק שחוק על הרשעים ומאריך להם אפו כי ברוע פנים שמראה להם ללדיקים צעוק"ז
 יטב לבם צעוק"ב אבל הרשעים בחיפך • מס' אהבת עולם :

ביום טובה היה בטוב • והוא עפ"י **משל** שאמרו במד' למדינה שהיה בה מושלים
 רעים וחכמים ושתרשו במדינה עד שקלו מפניהם בני מדינה ונתיעלו
 ביניהם לגרש המושלים מן המדינה ועשו והלחיו ואח"ך אמרו מה נעשה אם נעמיד מלך
 חדש יעשה לנו כמו שעשו הראשונים ואם תשב המדינה בלא מלך אי אפשר מלך במשפט
 יעמיד ארץ לסוף הסכימו להעמיד מלך שאינו מבני העיר ויתנו עמו שלא ישב כי אם שנה
 אחת ואח"ך יתנו מלך אחר וכעוה"ד וזה לא יבוא להם נזק והביאו איש א' נוכרי ומינו
 אותו עפ"י תנאי הגז' והשיבוהו על כסא המלוכה ואמרו יחי המלך • מה עשה אותו הטיפש
 לא עשק ולא גזל ולא הזיק לשום אדם אדרבה תיקן נורכי העיר וצנייניה מכיסו וכל עני
 ודל שבא ג'ו היה מפרנסו משלו עד שגשגם שנתו ובאו ג'ו ואמרו לו קום לך למקומך כי
 גשגם הזמן התחיל להתחנן לפניכם וכי מה עשיתי לכם וכו' • אמרו לו אין מועיל לך כלום
 כי קדם התנאי ואין מי שיוכל לעצור עליו מיד הלך לו צפחי נפש וגמלא קרח מכלן וכו'
 ובלבו אנשי העיר והביאו איש אחר והמליכוהו בתנאי הגז' וישב כמו עשרה ימים ויותר עד
 שנתחוק במלכות והיה שולח אחר גדולי העיר וחוצש אותם צבית האכורים ועינה
 אותם בצבלי ברזל ולקח מהם ממון רב וכל אנשי העיר לחץ אותם בחזקה
 והיה לו שוקף א' במדינת הים והיה שולח לו כל מה שמקבץ ולא יכלו אנשי
 העיר להתעדרו מפני התנאי וציום תשלום השנה באו ואמרו לו קום לך אמר
 להם והלאו היה זה קודם לכן כי כבר נעשה רצוני והלך לו למדינתו בטוב רב

מי גרם לו זה פקחות שבו והנמשך לה הרשע כשגח לעוה"ז בא לוי יזה"ר ומפתחו לעשות כרצונו והוא עושה וכהגויע זמנו למות בא לוי יזה"ר הוא מה"ס אומר לו קום שהגיע זמנו אומר לו מה פשעי ומה חזאתי שעשיתי רעוקך ואתה יודה את נפשי לקחתה אומר לו ולא הייתה יודע שסוף היום למות מיד לוקח כמותי ויודון ביסורים . אבל הנדיק הוא בהיך שאינו שומע לעלת יזה"ר וכשיגיע זמנו ליפטר והוא בא לוי והוא שמח ואומר לו הלאו היה קודם לכן בשביל שהוא צפוח שילך לג"ע ליקח שכר מותו העובים . ע"ז אמר שהע"ה ביום טובה ביום שאח' קיים בעוה"ז היה בטוב סגל תורה ומזה ושלט על ירך כי ליום רעה שהוא המיתה ראה והבן שלא תוכל להגלל הימנה ולא תשמע לדברי יזה"ר ותצטח בו שילך מהמות ומייסורים כי לא יושל ארצה זיק . עס :

טוב לי כי עויתי למען למד חוקך . אפ"ל בס"ד אלא עבדא לעג"ד על ארז"ל באבות כל המצטל תורה מעשה סופו לקיימה מעונו והיינו אומרו טוב לי כי עויתי פי' שנעשה עני כדי לקיימה מעונו והיינו למען למד חוקך הריא התורה וטוב לאדם להשתדל בתורה תמיד כי היא דלהיית ליה ועוד טובה כפולה לו אם ילמד התורה מדוחק שכרו כפול ומכופל והיינו אומרו טוב לי דהיינו טובות הרבה לי כי עויתי שהוא בעליות ולער ועכ"ז אלמד חוקך התורה מדוחק ועתיד הוא ליקח שכרה בעולם שכלו טוב ויתעצב לרוב שלום בשמחה רבה וכל שונאיו יראו ויבשו **המשל** בזה לאיש א' גנן שאיה עני ולבוש בגדים קרועים ובלויי הסחבות והיה עומד תוך הכרם בימי הקור והשלג והיה מקנץ את זמורות הרעים שבאלמות והיה מתקן הערוגות שתחת הגפנים ובוטה גדר על סביבות הכרם להיטות שומר לכל יכנס בו איש זר . וראשו איש המוני ויאמר לו סבל ופתי מה לך לסכן עלמך בקרירות הזה ואתה ערום ועריה ועומד תוך עלים יבשים אפי' העליון חין בהם ואתה לחינם טורח בהם ומתקנס ללא לורך ומה יושלו לך העלים היבשים והלך לו האיש הוא לדרכו גם הגנן לא השיבו מאומה . ועבר החורף ובאו ימי ביטורי הפירות ונראים בלגות יפים ונאים למראה ונחמדים ועובים למאכל עד כי עין כל רואיהם מתאוו להם . והנה באותו העת גם האיש ההמוני הנז' עבר לפני הכרם הוא לבדו וראה הפירות ונחאוה להם והיה רואה ליכנס בתוך הכרם ולגטב מפירות ולאחל מהם ולא יכול כי היה גדר מזה וגדר מזה על הכרם ואז ידע האיש ההמוני את דעת הגנן כי האמת היא אהו לששתדל ולטרוח בימי החורף לתקן הכרם כדי שיהיה מזומן בנחת לאכול ולהתענג בפירות הכרם בכל ימי הקץ בלי טורח ועמל הוא לבדו יתענג בהם ואין לריו אהו וכל מקהאיו יחזו ויבשו ולא יוכל ליגע בפרי א' משלו **הנמשל** האיש הגנן הוא הת"ח שלומד את התורה מעונו ומדוחק בימי החורף לו ימי

והוא לומד התורה ומתקן כרמו והרשעים הן הם ההמוניים שחקים על הנדיק כי לא ידעו ולא יבינו עד יום מותם ואז רואים את כרם הנדיק שנעט ורע לעלמו לימי הקץ הם ימות העוה"ז יושב ומתענג בסם לבדי ואין כח לרגל זר ליכנס בגבולו כי מו שטרה בערב שבת הוא יאכל בשבת ומו גרם לו כל הכבד והתענוג הזה הוי אומר התורה שהיה לומד מדוחק דא הגיאל ליה והיינו אומרו עו"ב ל"י כ"י עוכ"ותי ס"ת בגי' ל"ב היא התורה שתחלתה ב' וסופה ל' הרי ל"ב . למען בגי' ק"ך דע"י לימוד תורתו מקרב הגאולה . אלמד חוקך ס"ת כ"ד על עס ושמתו כד שמשותף :

יורא להים את כל אשר עשה והנה טוב מאד בתורתו של ר"מ כתיב טוב זה החיים מאד זה המות וקשה מהיכן לנו לדרוש שמהד הוא המות דילמא טוב מאד הוא שיכיו היים ארוכים שכן מלת מאד ר"ל הרבה . וי"ל שמחר שתכלית בריאת העולם הוא בשביל האדם שכל ענייני העולם הוא לבמש את האדם וללכדו א"כ הו"ל קרא והנה טוב אדם ולמה היפך אותיות אדם ואמר מאד לכך אמר ר"מ זה המות שכל לרופי האותיות בשמהחיל הלרוף מ"אלף עד ה"ו כסדרן זהו לתיקון וכן תראה שמלת אדם הם האותיות כסדרן וכשמהפך הלרוף מוכיפא לריבא אז יתהפך הבניין והנה סוף מלת אדם היא מ"ם וכשראה ר"מ שהמ"ם היא בסוף תיבת אדם גם אותו צריש תיבה ואמר מאד אמר ודאי זה מות שכל לרוף הפכי מהפך סבריאה וחוזרו לעפר הוי מאד זה מות . מס' דברי נחמיה :

במדרש כד דמך ר' אבהו אחוז ליה תלת עשר נהרי דאפרסמוגא דכייא אמר אלין דמאן א"ל חילין דאבהו א"ל כל חילין דאבהו ואני אמרתי לריק יגעתי לתוהו והבל כחי כליתי חכן מהפטי את ה' ופעולתי את גאי ע"כ . וקשה למה אחוז ליה י"ג דוקא ותו לא ועוד שלשון המאמר אינו מדוייק היטב שהוא שוא' לין למאן והשיבו לו חילין דאבהו שהיה להם להשיב חילין לאבהו מהו דאבהו . והדר ואמר כל חילין לאבהו כמו שהחיל לשבול חילין למאן עוד מה שאמר ואני אמרתי לריק יגעתי וכי סלקא דעתיה ח"ו דליכא שכר ועונש ואע"פ שרבו כמו רבו המדברים בו כל הדרשנים עוד לזאב מילין . והנה קודם לזוא ג' ביאורו לריך ליתן לב על שני מאמרים מחולקין זה מזה האחד מה שארז"ל במשנה עתיד הקב"ה להנחיל לכל לדיק ולדיק ש"י עולמות שני' להנחיל אורה ים וצוה"ק אמר עתיד קב"ה להנחיל לכל לדיק ולדיק ה' עולמין דכסופא דכתיב ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר ומי ישים ראשו בין שני הרים הגדולים לידע איזה מהם יצא אצל לשים שלום ביניהם נקדים פ' א' צסדר תלוה דכתיב ולקחת את שתי אצני שוקם ופתחת עליהם שמות בני ישראל ששה משמותם על האבן האחת ואת שמות הששה הנותרים על האבן השנית כהולדותם . והנה הפסוק אומר דרשוני מאחר שכבר אמר ששה משמותם על האבן האחד למה לו לכפול הלשון באבן השני הי"לל וששה משמותם על האבן השנית . לא ידוע הוא בין יודעי חן שג"ע עליון וג"ע תחתון נקראים שני אצני שוקם ג"ע תחתון נקרא דר שדר עמו וג"ע העליון נקרא כוחרת שרולה לומר מקפת שהוא מקוף את כל העולם כולו והש"ס ולקחת את שתי אצני שוקם שהם ג"ע עליון וג"ע תחתון ופתחת עליהם שמות בני ישראל ששה משמותם בלא צרירו על האבן האחד דהיינו בג"ע תחתון לפי שכל ישראל יש להם חלק אצל את שמות הששה הנותרים במעשיהם על האבן השנית שהוא ג"ע העליון כפי הולדתה שטשו צעוה"ו . והנה במה שהקדמנו שג"ע עליון נקרא כוחרת וכל האדם לשים שלום בין שני מאמרים דלעיל מה שארז"ל שעתיד הקב"ה להנחיל לכל לדיק ולדיק ש"י עולמות היינו על המון העם שכולם יש להם חלק בג"ע תחתון וז"ש התנא כל ישראל יש להם חל"ה כלומר בכללות יש להם חלק ומציא ראה מפסוק ועמד כולם לדיקים לעולם ירשו ארץ עמך דייקא אע"פ שהם עמך כולם לדיקים . לעולם ירשו ארץ ארץ דייקא שהוא ג"ע התחתון הנקראת ארץ שהוא צעוה"ו כדכתיב ויטע ה' להים גן בעדן מקדם אצל מה שאמ' הזהר שעתיד הקב"ה להנחיל לכל לדיק ולדיק ה' עולמות היינו ג"ע עליון שנקרא כוחרת ששם יש מקום ואכמזיה אקרא ארבע מאות שקל כסף למי שמעבירין

אוחו לג"ע עליון שהוא סוחרת הוי עובר לסוחר למי שעובר לסוחר היינו סוחרת
נותנין לו ארבע מאות . ולכך יש לומר רמז למשו"ל שכל שקלים האמורים בתורה הם
בשקל הקדש בר ג' ארבע מאות שהם ככרים והבן :

ובזה נכוח לענין ר' אבהו וקודם נקדים לך שג"ע עליון מתגלה קב"ה שמה ורואים
אוחו פנים בפנים ובראות פני מלך חיים ולכך בינה שהוא ג"ע עליון נקרא להיום
חיים עוד איתא בזהר מה בין הפרסמון לאפריון אפריון לתתא שהוא מלכות אפרסמון לעילא
שהוא בינה ע"כ . ולכך כד דמך ר' אבהו אחזו ליה י"ג נהרי דאפרסמונא דכייא י"ג על
שם הי"ג מדות הנגלים דאפרסמון כמזכר אפרסמון להורות שהו עלמא דאתי היינו בינה
שהוא ג"ע העליון ואמר אילין למתן אל אילין דאבהו אמר כל אילין דאבהו שהוא ריבוייא
על מה דהוה בדעתיה שדעתו הוה להשיג י"ג עולמות שהוא בג"ע תחתון וראה זה
דאפרסמונא שהוא ג"ע עליון אמר כל אילין דאבהו ואני אמרתי לרי"ק יגעתי ר"ל לש"י
עולמות יגעתי שכן רי"ק גי' ש"י הוי לריק יגעתי ובה יובן שלא היה סובר ר' אבהו שהוא
יגע לריק והוליד ח"ו לבהלה לא שהיה סובר להנחיל י"ג ואח"ך ראה אפרסמון דהיינו ת'
מאות והוא בהראות לו הי"ג נהרי דאפרסמונא דכולא ביה תלייא ובה להנחיל ת' עולמות
ככו' לפי שיגע בימיו להשיג לאו ש"י עולמות לכך זכה לאחר מיתתו לת' אבל מי שאינו יגע
להשיג הש"י עולמות לא יעלה למעלה מג"ע התחתון וידוע הוא בג"ע התחתון הוא למטה
מן השמש לכך אמר קהלה מה יתרון לאדם בכל עמלו שיצמול תחת השמש כלומר במה
יתרון בכל עמלו שיצמול תחת השמש כלומר שיגע להשיג ג"ע תחתון שהוא תחת השמש
שאתר מיתתו ועלו אוחו בג"ע העליון שהוא למעלה מן השמש ובה יהיה רמז למשו"ל תחת
השמש אין לו אבל למעלה מן השמש יש לו כלומר היגע להשיג תחת השמש שהוא ג"ע
התחתון שהוא תחת השמש כשימות עולה יותר למעלה במעלה שנותנים לו חלק בג"ע
העליון שהוא למעלה מן השמש . שם :

ענין אות יוד

אות יו"ד נ"ל בס"ד אלף עבדא שהוא רומז לעשיית הנדקה צ"ד הוה יו"ד וכמ"ס
באותיות ר"ע א"ת יו"ד לא י"ד דהיינו שיתן נדקה צידו עד שהוא חי ולא יסמוך על
צניו וצני ביתו לומר שהוא לא יעשה נדקה וצניו יעשו אחריו כי מי יודע אם הצניס יהיו
טובים או רעים ושמה יוסוף על חטאתו פשע בעשייתם הרשע וגמלא שמאבד עולמו צידו
ולא זו בלבד שגורם רעה לעמלו גם גורם רעה לצניו אחריו שגם הם לא יעשו נדקה
צדיקם לא סומכים על צנייהם כמעשה אבות יעשו צניס . לא יהיה האדם זהיר לעשות
נדקה בחייו כדי שגם צניו יעשו כמותו וגמלא וזאת הצניס ג"כ תלייה בו שהוא היה הסיבה
שיתלמדו ממנו . **המשך** בזה לסוחר א' שהיה עשיר גדול ונטל צידו ממון עטם והלך
לכרכי סיס לקנות משם סחורות חדשות אשר לא גמלא צעירו וירויח בהם כי
כל דבר חשוב וחדש חביב הוא בעיני הצדיות והלך לו למדינת הים למקום המסחר וראה

סחורות מינים ממזינים שגים אשר אם יגיעו למדינתו ימכרו א' ושמים א' ושלוש וכו' על מחירים ויותר מה עשה הסוחר שכר חדר א' בפונדק וישב שם ואמר בלבו מה לי להטריח את עלמי שאני בכבודי לך ואסבב בשוקים וברחובות לקנות הסחורות ולחלול את כבודי חלילה לי מעשות זאת לא אשכור איש א' גבון וריון יותר ממני ואתן לו שכרו והוא ילך ויבקנה לי כל הסחורות שאלזונו וכן עשה . קס ונתן כל ממונו ביד איש א' וקצב עמו שכרו שיקנה לו הסחורות שלויו . ולקח האיש המז' את כל המזמון ההוא והוליכו לביתו והיה אוכל ושותה ממנו הוא ואחוזת מריעיו עד שגמר את המזמון ההוא והסוחר מלפני יום יום אימתי יצילו לו הסחורות שלויה והנה אין מאומה . והאיש המז' כשגמר את כל המזמון ברח לו למקום אחר שלא ידע בו הסוחר להובעו . וכאשר ראה הסוחר כי אין דבר מהסחורות צא לו הוכרח ללאת לא הבוק ובלא האנשים על האיש אשר מסר ממונו בידו והסיבו אותו האנשים כי האיש שאתה שול עליו לא נשאר בכאן וברח לו באשר ימלא מקום לנוח שם ומי יודע היכן הוא . וכשמוע הסוחר את הדברים הללו לעק ווי ואצוי על שכרו ורוע מזלו ועל מה שעשה שמסר כל ממונו לאיש זר ונוכרי ואכלו והוא נשאר באין כסף בארץ נוכריה רחוקה מעירו ומה יעשה כי לא נשאר בידו סך מה לקנות בו לחם ולידה לדרתו גם אין בידו לתת שכר הספינה לרכוש עליה ולחזור לעירו והוכרח וסלך בדרך המדבר על רגליו עד שנגמר הלחם שהיה עמו ומה ברעב במדבר והיה גופי מואכל לחיית השדה ולעוף השמים .

הנמשל

הסוחר הוא האדם שבא מעולם הגשמות לעו"ה כדי לעשות הדקות ולהוליכם עמו לעו"ה שהוא עולם השכר והריוח והאיש הפתי כשבא לעו"ה מקמץ ידיו מלעשות דקה ועוזב כל ממונו ביד בניו ומקוה שהם יעשו דקות אחריו ובניו אוכלים ונותים כל המזמון ועושים בו עבירות והוא ינאח ביד המזיקים והשטנים ומלאכי חבלה ויעשו בו משפט חרוץ בלי רחמנות משפטים הקשים יותר מן המות ובחיותו העת לעק במר נפש על מה שעשה והחריב את ביתו בידו שעוזב לאחרים חילו ואין מאומה בידו ונשאר ריקס ריקס . אך מי שיש מוח בקודקודו לא יסמוך על אחרים לא יעשה הכל בידו ואזי ילתי בשתי העולמות והרמז הוא יו"ד ר"ת ילתי"ח וירוי"ח דרכ"ו דהינו ב' דרכים דרך עו"ה ודרך העו"ה . גם יזכה להיות לו הרמת ראש בג"ע לפני הדיוקים שלא יתבייש מאחר שיהיה בידו דקות הרבה שעשה והס עמו והרמז הוא יו"ד יעש"ה וירי"ס דגל"ו דיינו יעבה דקות ויהיה לו הרמת ראש בין הדיוקים כנו' גם ע"י דקותיו שעושה מחד שם י"ס באת ו"ה וברמז הוא יו"ד ר"ת יקר"ב ומית"ד הדודי"ס :

ביאשיהו

נאמר לא היה מלך אשר שב לא ה' לפי שהיה גבול של אחו ולכן אמר לו יעשיה שמעו נא בית דוד על שם שנאמר הנה בן נולד לבית דוד יאשיהו שמו . מס' עמק המלך . **אמ"ה** המלכים שחטאו לא היה כונתם חלילה למרוד בקונס אך היה כונתם לירד בעמקי הקליפו' להשיע משם מיה"ק הטבועים תוך הקליפות אך כיון שלא הגיע עדיין הזמן למתק הקליפות היו יורדים ולא היה בהם כח ללאת והיו נעבטים שם וכמ"ש גבי שלמה דמטעם זה היו לוקחים נשים נוכריות והם החטיאו אותם משום כי לא הגיע עדיין הזמן למתק הקליפות באופן שכונתם לשמים וכיון שכן מיד הקב"ה היה מתקנם כאלו שצא ביאשיהו ששב לא ה' בכל לבו . מס' תלפיות :

ת"ת דיוקים שמוקמים לנשותיהם בקדושה ובטהרה ואין ולד נולד מאותה טיפה כגון שהן

זקנות ילדות או עקרות או חילוניות ואפי' שניהם טומעמים כמו שהיו אצרהם ושרה קודם שינוי השם הנה מלבד היות במלות נחת רוח מהקב"ה לכ"ע הנה מחשבה טובה הקב"ה מלרפה למעשה וזוגם שמור לאחר זמן למו שלריך ואין לו תקנה דהיינו מי שמת בלא בניס לריך לגוף ואין לו אה שיגלו או יש לו אה ואינו מיבס לא חולך הקב"ה מומין לו גוף אפי' זקן ומוליד בן לגוף כמו בועז שהיה בן ש' שנים ולקח את רות ומיד שקיים המזוה מת למחרתו . מס' עשרה מאמרות פ"ג סי' י"ב דף ע"ב ע"א :

אמר רבי זירא מלות יבוס משוכח והמקיים מלות יבוס לשמה גדול הוא כיחוקא הגביה עוד גדול מלות יבוס שהמקיים אותה לשמה שוקף להקב"ה כתיב הכא לא יכרת שם המת וכתיב התם לא יכרת כל בשר . ממדרש רות :

אמר רבי חנינא המקיים מלות יבוס לשמה גדול מיחוקא הגביה א"ר חידקא נעשה שוקף להקב"ה . ובתקונים תקון מ"ז נעשה אדם וכו' אס מקיים מלות יבוס וחליצה איהו בללמו כדמותיו ואס לאו לא . מס' זווי :

כשנברא האדם בא צידים קמולות לומר כל העולם שלי הוא והולך כשמת צידים פשוטות לומר הא לכס כל מה שקניתי . משם אבות דרבי נתן :

ותאמר חותמך ופתילך ומטך וכו' תימא מה לורך ג"ד שהיה די בא' בב' לא רמו רמזה לו שאס ישכב עמה עתיד ללאת מזרעו בן שושיע את ישראל בג' דברים דהיינו דהע"פ שהרג את הפלשתי בג' דברים בכלי הרועים וזילקוט הרי א' כי הכל נקרא כלי הרועים . וקלעו צידו הרי ב' . ומקלו צידו הרי ג' . חותמך כנגד ילקוט כי כאשר החותם כל מה שאדם חותם בו הוא חתום ושומר ג"כ כל מה שאדם מניח זילקוט הוא שמור ולכן נקרא ילקוט שקולט כל מה שאדם מניח בחובו . ופתילך כנגד הקלע כי כאשר הפתילים עשויין בחוטים מעשה קלעים . ומטך כנגד המטה שלקח דוד צידו והלך אלל הפלשתי עכ"ל . **אמ"ה** כפי דברי המפרש ז"ל דרש פתילך שהוא לוייה ונכון שהוא מלשון פתיל תכלת ומה גם שהלויית הם פתילין . ולא ידעתי מנין בא צפי כל העולם דפתילך הם הפתילין זיקסתי ולא מלאתי ואולי משום דאותיות פתילך הם אותיות פתילך . אומנם בנזק העניין נראה לומר דרמזה לו בג"ד לו א העל"ה על דעתך שכסם ששכבתי עמך כך אשכב באיש אחר הריני כלא אני חתומה בחותמך שאין זר יכול ליקרב אללי וזהו חותמך . ולענין מה שנוגע לך שזנית א תעלה על דעתך כך משום שיש עליך לויית והלויית מרחיק האדם מלונות וכדחז"ל גבי ההוא שהלך אלל וזהו וכו' וטפחו הלויית על פניו ופירש וכו' זהו רמו של ופתילך . וא"ת וכל הגלגולים הללו שגלגל הקב"ה לישכב אני עמך למה דע שהוא כדי שיא מלך המשיח דלריך שיצוא דברים מקולקלים כדי שלא יעכב הקטרוג כדודע מחז"ל באורך . וזהו רמו ומטך כדי שיצוא אותו שכתוב בו וילא חוטר מגזע ישי לא יסור שבט מיהודה וכשיתגלה בצ"א ומטה האהים צידו . מס' תלפיות :

יהושוע בין נון הטעם שנקרא שמו יהושוע וכו' ר"ל שגלה לו הקב"ה י' שערי בינה מנין י' לקיים קרא כאשר הייתי עם משה אהיה עמך ובמלת אהיה רמו לו ג"כ על סוד ע' פנים של תורה שנתמזים במלת ותחסררו מעט מאהים ע' תלייה קרי ביה

מ"ט שלא גילה הקב"ה למשה כל ימיו רק מ"ט פנים של תורה וגשתירו סוד אה"ה שהוא כ"א לתכלוס חשבון ע' פנים נמצא ששם של תורה הוא סוד שער הפנימי סגור וגילה הקב"ה קודם מותו ע"כ מוס' מ"ע :

יואל הנביא היה בן שמואל הנביא ונקרא בן פדול לפי שפדה את ישראל בתפילתו • מדרש פ' נשא :

הדג שבלע ליונה מיד מה והיה יונה בתוכו ג' ימים ואח"ך חי כצחילים והקיף ליונה לחון כנוגה דא זמינת ארעא דישרא לאתערב בקדמיתא ולבתר וארץ רפאים תפיל • זוסר פ' ויקהל דף קל"ט ע"ב :

שם בתחילת פ' חיי שרה כשהשליכו ליונה בים פרחת מינה גשמתיה וסלקא עד כרסייה דמלכא ואתגדת קמיה ואתדרת ליה גשמתיה ועל צפוניה דההוא נוגא ומת נוגא לבתר אתקיים ההוא נוגא • **אמ"ה** אפ"ל דהעשב שמת הדג מיד כשנכנס יונה בתוכו משום דכשהשליכוהו לים פרחת גשמתו ועלה עד כסא הכבוד ודגוהו כמדובר אפשר שלא חייב דרינו והיה חייב מיתה אך כדי להלילו עשה הקב"ה שימות הדג במקומו מיד כשנכנס בו ונחשב כלא הוא מת כיון שהדג היה מקומו ונרתקו וכגופו דמי • ואח"ך אתקיים ההוא נוגא כי יונה היה בתוכו כגשמה לגוף ובפרט היות בשם יונה אותיות שם הוי"ה כי הנו"ן במ"ק עולה ה' ונמצא בשמו ד' אותיות הוי"ה וזה גרס תחיה לדג מוס' תלפיות :

זורה חזק דף מ"ג ודף מ"ד ע"א גלות מזרים היה בחטא מזירת יוסף שלא ראה פני אביו כ"ב שנה הוא הגרס לכל שבע כ"ב שנים להיות בגלות הרי עשרה פעמים כ"ב הוא ר"ב שנים לא משום שעשרה שבטים הקדושים זמו בחו"ל והיה להם לער גדול לכן נגרשו עשרה שנים ונשתעבדו רד"ו שנים :

יפה תואר יופה מראה יפה תאר בגי' לור"ת • ויפ"ה בגי' מיכ"א • מרא"ה בגי' גברי"א • הרי לורת מיכ"א וגברי"א היה ביוסף • מדרש :

יוסף קנס עלמו כדן מוליח שם רע במאה כסף והוא הוליח שם רע דאכלו אחיו אבר מן החי ולכן נתן מזונו ש' כסף שהוא הוליח שם רע בג' דברים ודוקא נתן לצנימין שלא חטא כלום וגם לאחיו לא נתן שגם הם חטאו במזירתו • ממופרשים :

שמע שנתברך יוסף בצרכת הארץ דוקא ולא בשאר ברכות לא לפי שהא"ר שמע לקול אשתו ונתקללה הארץ בעבורו לפי מאמר דיוסף לא שמע לקול אשת פוטיפרע לכן נתברך בצרכת הארץ מוס' ש"ך :

יין נקרא תירוש וזה נעשה ראש לא וזה נעשה רש ז' דברים בגולם וז' בחכס יין בגי' שבטים סו"ד שבטים נכנס יין ולא סוד כיון ששותה יין ניכר אם הוא חכם או עיפש שכך אמרו חכמים בגי' דברים אדם ניכר בכיסו בכוסו ובכעסו • מוס' הנחומא : ומלתא בס' תלפיות עקף יין וז"ל ידוע לפני כל יודעי דת ודין שאם ישתה החכס יין שיעור שמשמחו מבין בכל דבר עמוק ויחדש הדושים אשר אחון לא שמעם והוא כי שמחת היין המשמח אותה שמחה לו כשמחת הגיון לנביא להמשיך עליו רוח נבואה :

ינאי המלך שמונים שנה שימש בכהונה גדולה והוא יוחנן כ"ג והנה משה בן פ' שנים התחיל למלוך על ישראל כי אות פ' הוא סוד אור לכן לא זכר דוד אור בתמנייא אפי רק בלות פ' פתח דבריך יאיר וכן מן בראשית עד ויאמר להים יהי אור פ' אותיות ואח"ך בא ינאי המלך אחר פ' שנים והביא חשך לעולם וכונת משה רע"ה ליכנס לא"י היה לתקן כל זה וכו' . מס' מ"ע : ואנא עבדא ראייתו בס' מאמר הכוזרי מימי חורפי כי ינאי הוא יוחנן שהיה כ"ג ומלך וצאו עדים זוממין אלל החכמים והעירו שאמו של ינאי כשהייתה מעוברת בו נשצית ועפ"י הדין דאשת כהן נשצית ומעוברת הולד חלל וכשמוע החכמים דברי העדים הלכו כל החכמים אלל ינאי המלך ואמרו לו אדונינו המלך קח לך כתר מלוכה והנח כתר כהונה לזרעו של אהרן אמ"ל ולמה אמרו לו שצאו עדים והעירו שהוא חלל . וצאותה געה היה שם געזר בן פועירא ואמר למלך אדוני ההדיוט שבעם אינו מקבל זה ואיך אתה תקבל ועתה שלח אחרי העדים שהם אומרים לראות אם כנים דברייהם ושלח המלך אחרי אותם העדים וצאו ומיאו עדותם ואמר לו געזר הנו' אדוני איך תקבל הציזיון הזה מחכמים שבזו אותך אל"ל המלך מה אעשה להם אל"ל הרוג אותם . אל"ל המלך ומה אעשה עם התורה אם ההרוג חכמים השתכח התורה מישרא . אל"ל געזר הנו' ימש"ו התורה מונחת בזויות זו הרולה ללמוד יבוא וילמוד בלאתה שעה נורקה בינאי המלך רוח מינות והרג את כל החכמים וילא לתרבות רעה . ומלאתי במפרשים ז"ל כל אותם המלות והלדקות והתורה שסיגל בלאתם פ' שנה ניתנו ללעזר בן דורדייא כנו' בגמרא שלא הניח זונה בעולם שלא בא עליה וכו' ובשעת המעשה ילאה ממנו רוח ואמר' כשם שרוח זה אינו חוזר למקומו כך געזר בן דורדייא אינו חלק לעו"ה וכו' הלך אלל שמש וירית ואמר בקשו עלי רחמים וכו' אמר אינו הדבר תלוי לא כי הניח ראשו בין ברכיו ובכה עד שמת מתוך הבכיה ילא' ב"ק ואמרה ר' געזר בן דורדייא מזומן לחיי עו"ה . וזה"שכ יבין רשע ולדיק ילכש :

בסוד

יגר סהדותא יג"ר בני' ינאי' והי' יוחנן . אז רמו לו הקצ"ה ליעקב מה שהיה עתיד לעשות ינאי הוא יוחנן שישלח ידו בתשנ"עפ ויגביר יד שמא בעולם וכו' מס' מ"ע :

דיו"ד

היא קטנה מכל האותיות ולזה נחר בה הש"י והניחה בראש שמו שם העלם לפי שהש"י נחר בענוה וגם הניחה בראש מי שחר בו הש"י נחר בישראל מכל האומות ונחר עוד בירושלים מכל המקומות ו"ר והייחס לי סגולה בסגול ג' יודין וי"ד של הוי"ה וי"ד של ישראל וי"ד של ירושלים והן צעון בגלות נפרד היו"ד של הוי"ה וי"ד של ירושלים ושל ישראל נפרדו משם הוי"ה והיו לירי שני יודיין ולעמיד הקב"ה מחזירן יחד . ו"ר הוי אנהם מזרי ואשיבה ידי יוד"י עליך דברו על לב ירושלם ועפ"י ז' ויבן מאז"ל ע"פ ויקרא משה להושע בן נון יסושע ואז"ל כד חמא משה ענותותיה דיהושוע קראו יהושוע ע"פ מ"ש לפי שהי"ד זעירא הניחה בראש שמו שלמד מרצוני ש"ע . מס' לקוט"מ :

איתא

בחגיגה פ"ב אמר מור זוטרא אמר רב ציו"ד דברים נברא העולם . בחוכמה בתבונה . ובדעת . בכח . בגבורה . בגערס . בלדק . ובמשפט . בחסד . וברחמים והם נגד עשר ספירות . עשרם מאמרות הרי החסד כנגד יסוד לרמוז שחסד עושה האדם מקיים הוא את העולם . שם :

יוד נרשם בה כל עונותיו וזה השרטוטין נרשמים לפי עבירות שיש בידו ולז"א רז"ל במקומות רבים עבירה היא בידו ר"ל נרשמת בידו וכן אמרו כל מי שיש עבירה בידו - וז"ש ר' חייא בר אבא חלש על לגביה ר' יוחנן א"ל חביבים עליך יסורין א"ל לא הן וכו' משמע שאין בידו עון ואז היסורין של אהבה להרבות שכרו ולז"א לא הן ולא שכן ולז"א לו הכ לי ידך כדי שיראה שבאמת אין נרשם בה עון יבז ליה ודויה ואוקמיה שראה שאין בידו עון ולזה אוקמיה כי אינו רואה - יסורים ולא שכרם או פי' כי י"ד ב"פ בגי' כ"ה הניח ידו והיה בו כח לקום מחוליו ולזה מקשה הגמרא' בברכות ד"ה ולוקמיה איהו לנפשיה ר"ל יניח ידו א' בידו השנית ויהיו ב"פ יד גי' כ"ס ומשיי אין חבוש מתיר א"ע מביט האסורים - שם :

נקראת יד ע"ש שיש בה י"ד פרקים וכו' ידים הם כ"ח רמז שכמו של אדם בידיו ובשתי ידות ברא ה' שמים וארץ של' אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים - וכתב ה' בכתמה יסד ארץ בנה מ"ה ורמז מ"ס ה"י ע"ה זא"ת ב"ש י"ך גי' קל"ז רמז לקל"ז עולמות שברא הש"י של' כי ב"ס ה' אר עולמים גי' קל"ו זכתיב זעתה יגדל נא כח ה' - ורמז המפ' י"ד ליד ל"א ינק"ה ר"ל י"ד פעמים י"ד גי' לא ינקא קלו ה"ס קל"ז עולמות שבראם הש"י בעולם ידיו - ואם ששתין מים ונטל ידיו כל א' מחברתה אסור ורמז י"ד ל"ד לא ינקא - שם :

חמש אלבמות של היד הם גדול אלבע אמה קמילה זרת ר"ת גי' יב"ק רמז שלריך ה'אדם בכל יום כשאומר יו"ס יו"ס יעמוס לנו לכווין בשם זה ולזה משאים את ידם שר"ס ה' אלבעות גי' יב"ק ועי"ז ישיפע לנו מידו מלוא קומנו - שם :

יוד קודם שבה נח הייתה בלי חלוק אלבעות והייתה שזה עד שבה נח בחלוק אלבעות ולק קדוה נח ואמר זה ינחמו ומעשינו ומעלבון ידינו וכו' כי ידיו חלוקות בשביל האדמה - ורמז המפ' ממעשינו ומעלבון ידינו גי' תת"ן - גי' ידי"ס הי"ו בל"י חלו"ק אלבעות - רמז שהיו עלבים במעשיהם בעבודת האדמה ורמז מ"ש בש"ס ב"פ ע"פ מי שרגיל להמת ידיו על שפתיו אלל נחיריו גורם לו פחד ועלבון מרוב רעה ומי שמניח ידו על מלחו מציח עצמו לידי שינה ורמז שינ"ה ורו"ח רע"ה חתג"ד גי' - גי' מומע"שינו ומעלבון ידיו ע"ס גי' אלויות והכולל - שם :

טעם שברא הקב"ה את היד בחלוק ה' אלבעות וכתב במת"ל לפי שברא הקב"ה בראש ה' אופנים חוש הטעם חוש הריח חוש המושש חוש הראות חוש השמיע - הגדול הוא לקנה הכה - האלבע הוא לגחירים אמה לשמש בכל חלקי הגוף שהיא ארוכה מכולם קמילה לקפה העין זרת שהיא קטנה ממלם לקנה האוזן - שם :

כתב מ"ע ד' אלבעות רמז לד' מלכות - הגדול כנגד ישראל וכמו שהגדול נפרד לעלמה קך ישראל נפרדים מן הארבע מלכות ורמז ודג"ו עלי אהבה אלויות וגוד לו-גי' מ"ט רמז לישראל שקיבלו את התורה שיש לה מ"ט פנים וזרת היא רמז לעשו שהוא באחרונה כמו הזרת שהיא אחרונה והיא מלכות אדום ועליו גאמר חרו"ע דמ"ה טעב"ר ג"ס זר"ס - שם :

למה"ש בלא חכמה ושתיה וגם אומרים בשכמל"ו בקול רם כמה"ש ואם לא יהיה זריוס לעמוד על המשמר בקדושה ובטהרה באימה וזיראה ברתת וייע עד מקום שידמו מגעת מה דמות הערכו לו עם מלאכי השרת ומה"ש ילעגו עלינו אם לא עשינו כמעשיה' לכן כל אדם חרדה ילבש ורעדה יתעטף וכל אשר במוחו לעשות טוב יעשה במחשבה דבור ומעשה ויגמור בלבו בלב שלם ובנפש חפלה יעוזב רשע דרכו וילך בדרך טובים ואורחות לדיקים ישמור בגין לאקמא שכינתא מטפרא ולעשות נח"ר ליוצר הכל כי זה לריך לחשוב בכל תפילתינו ומלותינו ולמודמו ותשובה זו עיקר המחשבה ואז יהיה תפילתינו ותשובתינו מקובלת לפניו ית' בעזרת ה' ית"ש אמן :

פירש הר' בית פרך מאמר לא היו י"ט לישראל כט"ו באב שפסקו להביא עלים וכו' עפמ"ש המקובלים שעכשו ה' הו"ה ולעתיד שמו יהי"ה ועוד אמרו בזה"ר ע"פ זיורכו ה' ען דא קב"ה ופי' המפ' דשם סו"ה בהכאה עולה גי' ען כילד י"פ ה"א חמשים ה"פ י"ד חמשים הרי ק' . ה"פ וא"ו ל' . שעה פעמים ה"א למ"ד הרי סך הכל ק"ם גי' ע"ן ולעתיד שמו בהכאה כנו' גי' מאתיים ועפ"י פי' המפ' האף לך שלמה ג"ה ל"ך גי' ק"ם ע"ה ולעתיד יהיה מאתיים לנטעים את פריז ופי' עוד בס"ח כי ביום ההוא אכה קף על קף דהיינו י"ה גי' כ"ף . וי"ה סיוס ה' גי' כ"ף בהכאה כנו' :

איתא במדרש פי' ואתחנן כי מי גוי גדול אשר לו גאים קרובים לאו וכו' . א"ר גאסמנדי א"ר יוחנן כשצא ר"ה מחכנסין מה"ש לפני הקב"ה ואומרים לו רבש"ע אימתי ר"ה אימתי יו"הך אומר להם הקב"ה ולי אחס שואים ואני ואתם נלך לבד" של מטה . **היות** ידוע במילתא דעבדא לאגלויי שהקב"ה משהבחה ומתפאר בשבחייהו דישרא ובשלוש גדולתם ורוממותם בפמליא ש"מע כמו שמעיד הנביא על זה ישרא אשר בך התפאר והטעם הוא לפי שבין בריאת האדם ובין נתינת התורה לישרא קטרגוהו כארז"ל לבב"ר בפ' חסד ואמת גפגפו לךך ושלוש נשקו . כשצא הקב"ה לבדוא את האדם עמדו מה"ש כמות כמות חבורת חבורת מהם אומרים יצרא שעושה חסד ולדקה . ומהם אומרים לא יצרא שכולו שקר וקטטה וכו' . וכן צמת"ת קטרגו ואמרו מה אנוש כי תזכרנו וכו' תנה הודך על השמים וכו' . ועוד כשרואה הש"י שעולה הקילום מהתחתונים אז הוא מתעלה ומתפאר לפי שידו על העליונה למשרהי פניו שקטרגוהו מעיקרא וחוזרים ומודים לקונם למפרע . וע"כ רואה לתלות הגדולה בתחתונים כמו שהקדמנו בהקדמת המאמר הנלצת עמך בזה באומרו אני ואחס נלך אלל ב"ד שלמטה והוכיחו זה מוקרא דאיתי כי מי גוי גדול וכו' . ודקדקו במלת גדול שהיא מיותרת דהו"ל כל כי מי גוי סתם . אומרו גאים קרובים לשון רבים . דהו"ל גאים קרוב וכו' דהו"ל גאים קרוב גאם כמו שהלעטו שכשהם עושים רצונו ית' אז הם נקראי' גוי גדול ויקר הערך לפניו ית' הואיל בגדולתן יהיה לו גדולה ורוממות כמ"ל והדר קרא ומפרש ומה היא גדולתן אשר לו גאים קרובים לאו שהוא ופמליא שלו שולבים ומתקרבים אלל בית דינס התחתון לשמוע ההלכה וקיוע ד"ת מהם כנו' .

איברא השתא לפוס דיהטא העיון קא קשה . ראשונה למה מעלים הקב"ה היום הזה ממשתי פניו . ועוד למה שואים על ר"ה ויו"הך יותר מכל שאר ימות השנה . ועוד מה יטאו על שניהם אימתי ר"ה ואימתי יו"הך וצב"ה לחוד סגי דאם ידעו אימתי ר"ה

זוה יודע להם ג"כ יו"ה דקרא קרי בחיל אך בעשור לחדש הזה יום הנפורים הוא לכם
 וכו' ועוד מה היא התשובה שמשויבם הש"י אתי ואחס נלך אלל צ"ד של מטה . וכו' חליבה
 הקצור קלרה ידיעת היום הזה לפניו ית' להודיעם הוא בעצמו . **אומנם** לכאורה נראה
 לתרץ בהקדים מאמר ז"ל צ"פ תקעו בחודש שופר בכסה ליום חודש
 שלבנה מתכסית זו הוי אומר זה תשרי וכו' .

ועוד להקדים מאי דאיתא בש"ה ויהי היום ויבואו בני סלהים להתייבב וכו' ויבוא גס
 השטן בחוסם מה יומא הכא לא דא יומא דר"ה דא חיבו יומא דדינא קשייא וכו' .

הרי נמנינו למידין שסיבת כסוי הלבנה בחודש הזה הוא מפני המקטרגים ובחזות הדין
 אשר מתקבלים כדי שיקטרגו על ישראל כמאמר הנביא ואראה את ה' וכו' וכל
 לבא השמים עומדים עליו מינינו ומשמלו וארז"ל וכו' ינון ושמה יש למעלה לא לו מימינים
 לזכות ולא משמאלים לחובה וכו' וע"י כסוי הלבנה שמתכסית בחודש זה ומתעלם מהם יום
 ר"ה וזהו ממת טובו ית' עם ישראל כדי שעי"י כך יבואו לשאל ומתוך התשובה שמשויב
 להם אתי ואחס נלך וכו' יסתמנו טענות קטרוניהם כי בתשובה זאת יודע ומתפרסם להם
 כי התחטוים הם עושים רצונו ית' דא"לך אך מניח ביה דינו הגדול והעליון וילך לשמוע
 הסלחה וקיצוץ ר"ה מפי צ"ד . התחתון חה ע"ד מארז"ל גדולים הנדיקים יותר ממ"ה
 שג' כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל ג' וכו' . **א"נ** יובן עם מה שאה"כ כי חוק
 לישראל הוא משפט ללתי יעקב וכאן הבן שולך תרי

היינו משפט ומהו השנוי דשם יעקב ושם ישראל . **אומנם** ידוע דאומם הישראלי
 בכלליהם מתחלקת לב' כתות כה השלמים הם הנקראים בשם ישראל

הישרים בלבנותם ושירים המתהללים בכל הליל וקילום בכל מערכת ישראל מסיבת הסתגלותם
 מלות ומע"ט ויש כה הבלתי שלימים הנקראים בשם יעקב שהוא הוראה לעוקבא ולרמאות
 המלויים בהם כמאמר הנביא לא אותי קראת יעקב כלומר כשלא אותי קראת אתה נקרא
 יעקב . אבל אם יענת בני ובמאותי אתה נקראת ישראל כהוא שם השלימות . **ועתה** זהו
 מ"ש הפסוקים שהנחנו כי חק לישראל הוא סונתו לומר יום זה של ר"ה יש

צ' סגולות חדא למעלותא כי ח"ק לישראל הוא יהוא הערפני לחם חוקי וכן חקך וחק בניך
 ניתנו מצדתי שלמי בני ישראל כלומר שבר"ה ישב הקב"ה וכותב מזונו רווחו לכת השלמים
 הנקראים בשם ישראל . ובכלל המזונות נמי איכא חיים טובים כמאז"ל בתענית דכי יהיב קב"ה
 שובע לחיי הוא דיהיב וכו' וכן ארז"ל כל מזונתיו של אדם קצובים לו מר"ה מלבד מה
 שמוציא להולאת מזהו שאם הוסיף מוסיפין לו ואם פחת פוחתין לו ואיכא נמי חדא לגריעות
 והוא משפט דין גמור ללתי יעקב כלו"י לכת הבלתי שלמים והם רשעים גמורים ככתבים
 ונחתמים לגתר למיתה . **ועתה** עם זאת ההקדמה תבין וחדע סוגת מ"ה שבאים

לשאל על ר"ה הטעם הוא דכשם שהחתוני עיניהם תלויות על ר"ה הן לפיכך
 והן להופכו כמו שהקדמנו הכי נמי העליונים עיניהם תלויות על ר"ה ויש ג"כ ביום זה צ'
 סגולות לצורך העליונים חדא למעלותא וחדא לגריעותא . למעלין הוא דכשם שהעבד מלך
 ישאף וינפה לקבל פרס מבית המלך מידי יום ביומו או מתנה מוזמן לזמן ה"כ העליונים
 שהם משרתי גאווה מנפים לקבל פרס הארת חיותם מבית מלכו של עולם מידי שנה בשנה
 בחידושה וזו היא הגדולה והשררה העתידה ללבא מרום ומחדשת להם משגם לשנה ביום זה

ואיכה נמי חדא לגריעותא הוא ע"ד מארז"ל יפקוד ה' על צבא המרוס במרוס ועל מלכי
האדמה על האדמה חין הקב"ה פורע מאומה מלמטה עד שלא יפרע משר מלמעלה וכו'
ומדמחתינכו קר"ל לתרוייבו בחדא מחת' צבא המרוס ומלכי האדמה ש"מ דהס שום בזמן
ח' בשס דין מה"ש יהיה בר"ה וכומוה שכתבו ותיקנו במטבע התפלות כי זכר כל המעשים
לפניך צא' ותיבת כל לריבוי אפי' זכו העליונים הן לטוב והן להפוכו ועל זה הס באים
לשהול ר"ה יותר משאר ר"ח לפי שהס יודעים שהוא יום הדין העליונים והתחתונים ומזפים
לעוב' שטיב להס או להיפך כדפרשית וכומוה ששוליס על שתיס על ר"ה ועל יו"הכ
לפי שהס עשרה ימים כנגד עשר ספירות שבהס תלויס חיי המלאכים אס בהורדת ההארה
והרוחניות להס ואס בהפסקהס מהס כי הפסקת ההארה מהס חלילה היא ציטול שרתס
מלמעלה כטעם מהז"ל צמס' ב"מ פרק ז' אייתוהי לגייתו ומחויי ס' פולסי דנורא וכו'
שהוא רמוז שפסקו ומנעו ממנו הסארת השש קלוות בכלליותס מעשר הס ס' ומשיבס הקב"ה
חגי וחתס נלך-לב"ד של מטה והוא ע"ד אמת מארץ תלמח ולדק משמים נשקף שסעיקר
הוא מעשה התחתונים בהורדת ההארה וקיוס העליונים והתחתונים וחיותס כמדע' **א"נ**
מה ששוליס על ר"ה ועל יו"הכ פי' החכס השלס כהר' יוסף אשכנזי שפירא זלס"ה
והוא משס הר' הגדול רבי יהושע העשיל זלס"ה שתירך ע"פ ג' סקדמות הא' קי"ל לא
חד"ו ר"ה . והב' ארז"ל עזרא תיקן להס לישראל שיהיו יושבס בתי דינים בשני ובה' .
והג' אז"ל במדרש שופטים כשיס דין למטה חין דין למעלה וכסאין דין למטה יש דין למעלה
ומעתס זהו כונת מה"ש אימתי ר"ה כלומר באיזה יום יכול להיות ר"ה באד"ו אי אפשר
דקי"ל לא חד"ו ר"ה ובשני ובה' נמי א"ח לפי שבתי דינים יושבס ויש דין למטה ואין דין
למעלה וכסארו יום ג' ויום ז' שיכול להיות בו ר"ה א"כ לזה חוזרים ושוליס אימתי יו"הכ
שחס יהיה ר"ה בשבת יהיה יו"הכ בשני והרי יש דין למטה ולזה שוליס אימתי ר"ה אימתי
יו"הכ כלומר לכלל הדין אי אפשר לקצוע למעלה ימי הדין הללו שהס ר"ה ויו"הכ וזהו
שמיב להס הקב"ה חגי וחתס נלך אלל ב"ד שלמטה שחס הס עושים דין למטה חין אחרנו
עושים למעלה ע"כ דובצ בפתי יעניס . **ומעתה** יש להקשות דהא קי"ל מהדין דאין
ב"ד-מומנין האדם לדין לא בחודש ניסן ולא בחודש תשרי והכא בנידון דידן
מאי שנא דקבע קב"ה ר"ח תשרי לדין אדם אומנס נראה לתרך ע"ד מארז"ל בג' ר"ה
ווקהו' ה המלך שלמה כל איס ישרא בירח התניס וכו' למה נקרא שמו התניס מוס
שנולדו בו איתני עולם וא"ד מוס דתקיף במות וכו' . הרי שעל כן עלה ברזנו ית'
הפשוט להיות דין האדם בחודש תשרי הא' מטע' שנולדו בו איתני עולם ובוה זוכר וכותס
לצניס אחרים וינאו וכהיס צדינס שלא יתחייבו כליה חלילה ועוד הואיל דחודש זה גדול
כוחו לגאוויו דתקיף במנות שופר וסוכה ולולב וניסוך המינס וכיונא נמלאו חבילות חבילות
של מות ביד איס הישרא' וכותו גובר בחודש זה לכן ראה הוא ית' לקצוע בו דינו וע"כ
יום הדין הזה הוא מתחיל מר"ה וגמשך והולך עד ליל הושענא רבא שהוא יום מסירת הפתקין
ואז נמנא מלא מכל המנות אשר נטעו בחודש ז"ה וק"ל . **א"נ** מה שהוקבע ר"ה לדין
האדם הטעם הוא לפי שבו נברא אד"הר ובו ציוס חטא' וגזר עליו מיתה ולכל
צחי עולם שהיו כולם תלוייס באיפתו לכן מידי שנה בשנה ציוס זה יתחייב לחדש דין האדם
איזה למות ואיזה לחיים והוא כעניין וציוס פוקדי ופקדתי עליהס חטאתס ולזה ניתנג"כ

הימים הללו לתשובה לפי שצמיים הללו התשובה חושב לתרי גיסי לעומת האדם עלמו
 ולתיקון החלק שיש בו מנשמת אד"ה שחטא ביום זה ותיקף לחטאו ניתנה התשובה בימים
 הללו וזה ע"ד כוונת מארז"ל בסנהדרין פרק חלק שאמר הקב"ה לירובעם חזור כך ואני
 ואחתי וכן ישי נטייל בג"ע וכו' והטעם לפי שהשובת הרשע יש בו צ' סגולות הא' להביאו
 לחיי העו"ה בלי עונש גיהנם דהשובת תולה ומיתה ממרקת . והא' הוא לתקן החלק שיש
 בו מאד"הר דהא ימות בלא תשובה אע"ג דיש לו חל"ה ע"י עונש גיהנם לאחר י"ב חודש
 מ"מ ישאר החלק שיש בו מאד"הר בלי תיקון ומוכרח להתגלגל פעם אחרת ולזה ח"ל חוזר
 כך ואני ואחתי וכן ישי נטייל בג"ע וכו' לפי שרעה הש"י לתקן החלק שהיה בו מאד"הר
 ולא יטעך להתגלגל פעם אחרת . וס' ירובעם מי בראש כלומר כשמת מי משנינו שאמרת
 תלויי בראש אד"הר . וח"ל בן ישי בראש שעל כן זכה ונעשה ראש ומלך לכל ישראל
 ויהודה ח"ל אי הכי לא בעינא הואיל דאין לי חלק מזד נשמת האדם הנחונה בראשו רק
 מזד שאר אבריו בהכי מנכרה מלתא שבטייל הג"ע בן ישי יהיה ראש חולה וטייל ואני
 אחרון ולהכי לא בעינא . **א"נ** ע"ד הטבע דכשם דהטבע החילמות והלמחים שנימחו מידי
 שנה בשנה ובהגיע זמן למיחתם הקבוע להם ויתחדשו ויהיו לברים חדשה כמו כן
 הואיל שאדם נברא בח' בתשרי חוזר ומקדש בח' בתשרי מתי שנה בשנה ע"י חודש הנשמה
 וכל הנשמות חוזרות ומתחדשו ביום הזה בחידוש השנה בקבלתם : הארה החדשה נמצא
 דביום הזה כילוד מחדש דמי וכלו נברא עתה ברייה חדשה ואין בידו שום עון אשר חטא
 יהוא ע"ד משל שאם המלך רוצה לחדש חיזה מתנה לא' ממשרתיו אע"פ שמרד ופשע כנגדו
 מוכרח הוא לוותר הפשעים שפשע לו הכי נמי ככ"ד דהואיל שביום הזה הנשמות מתחדשו
 בחידוש השנה ממילא הש"י מוותר העוונות והפשעים ויהיה האדם כלו נולד מחדש ע"כ
 קבע דינו ביום זה והוא ממדת טובו ית' ומתכוין להיטיב עם ברייתו דא"ל כלל שבק מור
 חיי לכל ברים הואיל שאדם נשחקע כל ימות השנה בחומר העונות וחלאת זוהמת הפשע
 איככה ידק בדינו לפניו ית' כשמבקר פנקסו ביום זה לא דאמרין שהוא מוותר פשע
 האדם מזד המיתה ופורע ממנו מעט מעט ע"י יסורים ושאר מקרה העולם המפסידים
 ואפ' שזהו כוונת הפלוגתא בג' ח"ד כובש שאמר יבזש עונותיו . וח"ד נושא שג' נושא
 עון וכו' והיינו רב חסד מטה כלפי חסד שמכבד קף זכויות ומטה כנגדן ומיקל קף העונות
 כל זה הוא ממדת טובו ית' עם בראויו . **א"נ** דמה שגזרה חוכמתו ית' לקבוע דין
 האדם בח' בתשרי שהוא יום ברייתו הטעם הוא ע"ד מ"ש המקובלים במי' בראשית
 בח' בתשרי כלומר בח' בתשרי נברא ומתרגם הירושלמי בחוכמתא . והכוונה שבחכמה
 העליונה נברא האדם והנה החוכמה הזאת הוא תחילת הגלוי רמזיאות הראשון שנחגלית
 לצורך בריאת האדם ע"י התיחדה עם אימא להמליא מליאות נשמת האדם וזה ע"ד מא' **א**
 רש"י בחדרא אתר דשירותא אשכח מע"ק יתגהיר ממולא עילאה הוא נהירו דחוכמתא
 וכו' הכי שהגלוי הראשון הוא החכמה ובהיות החכמה שורש החסדים והיא נחגלית ביום
 זה להמליא מליאות נשמת האדם לכן גזרה חוכמתו ית' להיות דינו מדי שנה בשנה ביום
 זה כדי שיהא נדון ע"י החסדים דחוכמה ולא יהיה לכלה וחרץ ח"ו לזמנ' על היות הצינה
 משותפת עם החכמה בברייתו והדעת היה המכריע בינתיים בסוד השושבין העליון ע"כ
 להיות ניתן נידון ע"פ שלושתן והן הם הג' ספרים שנפתחים בדר"ה . הלדיקים גמורים

יודיגים ע"פ חוכמה שהיא שורש החסדים ע"כ נכתבים ונחתמים לנאתר לחיים והרשעים גמורים ע"פ אימא דמונה חתערו דינין לכן נכתבים ונחתמים לנאתר למיתה והבינומים ע"פ הדעת המכריע בינהיים על כן דיגס הלוי ועומד עד יו"ה כ שאז מתגלים רח"ג דכ"ע ואז אס זכו לקבל ההארה מזר רחמים שב"ע נחתמים לחיים ואס לאו נחתמים למיתה ולא הם הג' ספרים שהזכיר בעל ס' יצירה ספר ספר סיפור והס ג' ספירות חב"ד כנו" ע"כ . מס' הדרושים כ"י מו"אבי זלה"ה והביאו מס' נתיבות שלום מרבי פינחס חריבי זלה"ה :

אשרי נשוי פשע כסוי חטאה אשרי אדם לא יחשוב ה' לו עון ואין ברוחו רמיה . יל"ד ולמה שגא סדר הוידוי חטאתי עוייתי פשעתי הי"לל כסוי חטאה ברישא כהוא חטאתי והדר לא יחשוב לו ה' עון שהוא עוייתי והדר נשוי פשע . וע"ק למה שנשוי פשע לא אמר אדם והלא לא יחשוב לו ה' עון אשרי אדם והראשונים פי' שד"ה ע"ה בזמור' הוה ג' מדריגות אשר הלדיקים בהם והמוקדם הוא תחתון המדריגות והאחרון הוא עליה ועליון עליה ה"א כסוי פשע והוא שפשע והעוה ועבר עבירות ואח"ך חזר בתשובה שלימה ונסלח לו וזכו אשריו חע"פ שחטא לדיק הוא אך הוא במדריגה התחתונה . הב' הוא כסוי חטאה שיש לו נדקות וזכויות הרבה ואין לו כ"א חטא קטן והוא מכוסה ואינו נראה . מרביי זכויות דומה לגרעין דוחן בתוך סאה חטים שמתכסה הגרעין בהם שאינה נראית וזכו חסוב מעולה למעלה מן הראשון . הג' הוא לא יחשוב ה' לו עון זה שלא חטא כלל וחע"פ לא עלה על לבו זהו שמפרש ואין ברוחו רמיה ועיין ההקדמה שהקדים תחילה כסוי פשע מפני שרוב לדיקים במדריגה זאת הם ומיעוטם כסוי חטאה והמעט מן המעט לא יחשוב ה' לו עון זה המעולה ועליון וגבוה על הכל עכ"ל מו"הרר יחזק חריבי זלה"ה :

ייד אחרי הדברים הלא ותשא אשת וכו' עפ"מ"ש המטמא עלמו בצרית הלשון מטמאים אותו בצרית המעור ואשת אדוניו שמעה שדיבר ל"הר על אחיו ולזה סברה שנשמע ליה וז"ש ויהי אחרי הדברים הלא ר"ת אבק לשון הרע . ותשא וכו' שצבה כמי ואמ"ל ח"י שדיבר לה"ר על אחיו ור"ה מאדונו שכמה דברים עשו בצית שלא ברטונו ולא סיפר לו שם דבר . וז"ש הן אדוני לא ידע מה שעשו אחרים בצית שלא כרטונו מטעם שלא הגדתי לו ולא דיברתי לה"ר . וא"ך איך אעשה הרעה הגדולה קודם שאעשה הרעה הקטנה . מס' לקוט"מ :

א"א הן אדוני לא ידע אחי מה בצית ואיך אעשה הרעה הגדולה עפ"מ"ש אותיות הן הם מיוחסות להש"י שגא"ה הן לה' לסיך שאין לו זוג כמו אותיות הן וז"ש הן אדוני לא ידע אחי מה כרי מניו אחי מ"ה בצית ר"ת מלא הארץ . וכ"ש בצית וא"כ איך אעשה הרעה הגדולה לפניו ית' נגד רטונו א"א הן אדוני לא ידע אחי מה בצית ר"ל לא הניח עלי שומר לכל ממונו ולא חשך ממני כי אוקף הניח שומה כדי שלא אסתוד עמך א"כ איך אעשה הרעה הגדולה קודם שאעשה הקטנה זו יחוד והדרך הוא שיעשה הקטנה ואח"ך עביר' גוררת עבירה . שם :

גשו נח ל' פי' רש"י הראה להם המילה והקשו המפ' מאי ראה דהוא יוסף דהרי גזר על מזרים שימולו ותירלו המזרים מלו בלא פריעה ולענ"ד קשה דדילמא שהוא

כתב הרב של"ה כי סמ"א המקטרג הגדול ל"ג' תקל"ו מקטרג על השיכור גי' תקל"ו ע"י קלות ראש ששעה וגם סמ"א קידם אחיות עכ"ס וז"ר ימי בכורי עכ"ס חסר יו"ד ולזה לא הללימו המרגלים בזה"ס הימים בשליחות וז"ל מאחר שכ"ך חמור למה לא מלינו לשום אדם שניה לבניו אחריו שלא ישאו יין כמו שניה יוגדו בן רכב י"ל מאחר שחמור כ"ך לא רנו להוסיף בו שיעבור על מלות א"זא ולהוסיף על חטאתם :

ארז"ל לא אבדו יין לא נחם אבלים ולשם שכן לרשעים צעוה"ז כנגד שכן עוה"ז יין המשומר ללדיקים ולזה נאמר י"ג וי"ן ויוד"ן בפ' גח וי לרשעים י"ג פעמים כנגדם י"ג נהרי דאפרסמוגא דכ"יא ללדיקים השופים יין כדי שיבינו במקרא ויקימו דמ"ח מלות עשה ולזה פ"א חמ"ר איתיות רמ"ח ולרשעים חר"ם . ולזה פסוק א' בזהלים אומר ויין ישמה לבב הגוש . וצוהשע יין וסירוש יקח לב קשו קראי אהדדי לא כאן ללדיקים פקחין באן לרשעים וז"ל וזה משמחו :

אשרי הגבר אשר תייסרנו יו' . פי' המפ' תייסרנו כדי שמתורגך תלמדנו ועליו נאמר אשרי הגבר לפי' שמתגבר על יצרו ואין בידו עון דבשצילו באלו היסורים עליו לא כדי לזכותו להורס או כדי שיראו הלדיקים ויחזרו בתשובה וז"ל א"ך מעט גי' יסורי"ן במ"ק זגי' חובה דמס שכולח לו הש"י יסורין הוא לכפר חובה ועוד שהלדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך . ועוד לפעמים באים היסורים על האדם כדי לזכותו לעו"ב כדי להרבות שכרו או למרק עונותיו . ועפ"ז לעג"ד לפרש פ' חושך שצטו שוגא צנו ואוהבו וכו' וי"ל דהול"ל חושך שצטו מהרשעים שוגא צנו ע"י שמייסר את הרשעים אז הלדיקים לוקחים מוסר שג' או תיראי אותי תקחי מוסר ואוהבו שיחזרו מוסר ברשעים ועפ"ז נלע"ד לפרש כונת הכתוב שומר ה' את כל אוהביו וכ"ל שומרם שלא לחטוא ואת כל הרשעים ישמיד וזו תהלת ה' ידבר פי' שלא יכרני עם הרשעים לא שמר אותי . א"א אשרי הגבר וכו' עפמ"ש חש בכל גופו יעסוק בתורה שג' ולכל בשרו מרפא ולפי שרואה הש"י שממעט בעסק התורה שולח לו היסורים כדי שיבקש רפואתו האמתית היא התורה וז"ל הבה לנו עזרת מלך ס"ת חור"ה ור"ה הק"ם רמו שהתורה תקומהו מהוליו ומגרתו . מס' לקו"מ :

יצחק בעקבה נסמו עיניו מודמועות המלאכים וז"ל לפי שהלין בשכינה ואח"ך הלך לג"ע ונתרפא ושהה שתי שנים בג"ע ולזה ח' ויבוא אברהם לספוד לשרה שילחק הלך לג"ע ולזה כהו עיניו מעשן ע"ז של נשי עשו ולא כהו עיני רבקה לפי שעיני יצחק נסמו אע"פ שנתרפא עדיין יש בהם לחוחים ובעילה כזו חזרו לקלוקלס . א"ג לפי שרבקה מלומדת בעשן זה מצת אביה . ט"א ארז"ל כדי שיבוא יעקב ויקבל הברכות ואלו לא כהו עיניו לא היה מברכו שכונתו לברך עשו וזוה פי' ע"פ מי איפא' וכו' כשנכנס יעקב בכנס עמו ריח ג"ע ול"א ראה ריח בני כריח וכו' וכשנכנס עשו בכנס עמו ריח גיהנם ול"א מי איפא' אז גיהנם שרשעים נאפים בה . ועוד רמזו איפוא גי' גיהנם וז"ל מהיכן יודע יצחק ריח ג"ע וריח גיהנם יותר מרבקה ויעקב ועפ"י משז"ל שהלך לג"ע כדי לרפאת עיניו וגיהנם היא בסמ"א שם ידע ריח ג"ע וגיהנם ועכ"ז פי' מי איפוא ולך איפוא מה אעשה בני עפמ"ש דוד ע"ה אומר אבשלום בני בני ז"פ והעלהו מן מדורי גיהנם וז"ל יצחק לעשו ולך איפוא שהוא ראו לירד לגיהנם וז"ל מה אעשה אומר בני ואילך משם וז"ל

מה אעשה בני אומר בני ולו"א יחזק ברר לבניו גיהנס לפי שוכל להילס שמתפלל עליהם
 ומיילס מדש"ג עד נפלה נא ביד ה' כי רבים רחמיו אכל אברהם ברר לו שע"מ לבניו ולזה
 הוא שיען עומד על פתחה של גיהנס ומייל מי שלא עמא בריתו שכרה . יחזק ל"ח פעמים
 מחר בתורה כנגד ל"ח קלות שיחזק גי' בצור"ה . וגו' גיהנס"ח ח"ר דודי ל"ח ואדום
 שנתנה סתורה מ"ט פנים טהור ומ"ט פנים טמא ורחמו מדה כנגד מדה מד"ס גי' מ"ט
 ויש בתורה נגלה ונסתר ב"פ ל"ח גי' קל"ו הם קל"ו עולמות איהא בתגומתא חס לא
 נצרא יחזק לא היה העולם מתקיים ע"פ משרז"ל שיחזק נתן אות שי"ן משמו ולקח נד"י
 לזה ישבו רד"ו במלרים :

מעם שגולד עד שהים אברהם בן ק' שנה לפי ששרה לא קיבלה הטיפה מערל ואחר
 שנמול אברהם בן ל"ט שנה נתעברה וטלד בן ק' שנה ובאותם הטפות היה
 מוליד בשמות הגרים ואי' במקובלים הטי' שגולד יחזק בן ק' שנה לרחמו לו שורשו יתקן דור
 המבול ואנוש והפלגה ר"ת מא"ה ט"א הכה מסריו"ק לפי שהבן הוא בכח אביו עד מאה
 שנה נמצא אברהם בטחו של תרח וכוון שיגא מכותו של תרח אח"ך נתן לו את יחזק . שם

ארז"ל בתענית ד"ה אר"י יעקב אע"ה לא מת ח"ל רבי יחזק ובי בכדי חנטו וכו' לא
 מקרא אני דורש ואתה גא תירא עבדי יעקב וכו' הנני מושיעך מרחוק ואת
 ארעך מארץ שבויים מה ארעו בחיים אף הוא בחיים שאמר מושיעך על יעקב ופירש"י דחנטו
 חגיגות דסברי שמת וכו' וטעם שלא מת הא כתיב ואין מידי מיל ומתהוין לפי שכל העולם
 יש להם אחוזה מאד"הר באחד מאביריו וכל איבריו נהט מעד הדעת ויעקב נאחו מן הקנה
 של אדה"ר והקנה הוא מוילא קול ולא נכנס בו המאכל ח"ר הקל קל יעקב וי"מ שהוא
 מהאבר שבו נסריו שאינו נהנה כי חס מסעודה רביעית ועד הדעת ליל שבת אכלה ואותו
 עגס אינו נשבר ואינו נרקב בקבר . שם :

יעקב נכתב ה"פ בתורה מלא בוא"ו וליהו נכתב ה"פ חסר וא"ו ארז"ל שלקח יעקב
 הוא"ו משכן מליהו והניח בשמו עד שיבוא ויגאט וטעם ה"פ נחסר מליהו רמז
 שחפס ליהו עם יעקב בתקיעת קף בה' אצבעותיו שיצו ויגא את בניו ח"ר רצית ה' ארנך
 שבת שבת יעקב שבת כתיב שהוא"ו היא בשבית אללו מליהו . ח"ר בעה"ט יגל יעקב
 חימתי ישמ"ח ישראל אוחיות משיח לישראל ולזה כתיב יגל ישמה ויעקב וישראל ארז"ל יעקב
 לא מת גא עשה הקב"ה בכם כעין מיתה וקבורה ללורך העולם להגן והטעם לפי שיעקב
 שורשו מאד"הר בלזו בעלם שאינו מה שהעלם שסמוך לעורף שמו לח ולזה נקראת סעיר
 לח שאין אדם מת שם :

יעקב ב"פ גי' עש"ו ח"ש הקול קול יעקב ר"ל שני פעמים יעקב אז חין הידים ידי
 עשו שולט רק יעקב הנקרא עשו שולט זכרון מנחס ועוד רמז הרב אצובי עשיו
 בצורך הוא גי' שלום רמז לו שמשנין מפני השלום שהיה בשלום ע"י הברכה ח"ש הכי קרא
 שמו יעקב ויעקבני זה פעמים ואז הוא גי' עש"ו ופי' הידים ידי עשו שלקח שני חלקים
 מלשון חמש ידות כמש"ל בע' ידי א"א הכי קרא שמו יעקב ויעקבני ר"ל בתחלה הייתי
 סובר שנקרא יעקב ע"ש עקב שהוא יהיה בעקב אבל עכשיו נחברר לי הכי קרא שמו יעקב

ויעקב שימח לי בעקב וזהו יהיה לראש ולזה קראו הקב"ה ישראל אריות לי ראש א"נ אריות אשר לי כי עבו חלק הסט"א אבל יעקב חבל נחלתו כי שרי בא השו"ת שר שלי ור"ת יעקב ישראל עם קרובו באמת ביקש יעקב לגלות את הקן שם :

יצר הרע יש לו ז' שמה כנגד ז' מדורי גיהנם ואם כפהו ועשאו טוב יש לו סדר טוב וזכה לג"ע לז' חופות וז"ר תודיעני אורח חיים שובע שמחות את פניך נעמוות בימך נלח וכתב הר"ז ממש זהר חדש כי הקב"ה מצרך לגשמה ז' ברכות שיעזור לו להגלל מז' שמות וכוחות של יצ"הר וז' היכלות העומא' וז"ל לעג"ד אין ניכר האור של ג"ע בלא מתוך החשך ור"ל חוך מלת חשך ש"ן גי' יז"ר שפ"י יזכה לאור הגנוז ולז"א דוד שבע ציזים הללתיך ולמה ז' ומתוך על משפטי לדקוף על משפט רשעים מדורי גיהנם ולדקף עם הדוקים צו' חופות ששעה להם חס שסיים שלום רב לאזהבי תורתך שהיא תהיה תכלין ליצ"הר ז'אין למו מכשול אפי' שם הו' של היצ"הר לא יבוא גיהנם הנקרא ער"ל גי' יז"ר גי' א"ש של התורה שג' הלא מה דברי כאש ואש אחד יותר מילר רמו שאש של תורה גובר אבל אם מבטל התורה או יגבר עליו ז' שמות של יצ"הר והשו"ת מייסרו מכ"מ צו' מדורי גיהנם וז"ש ויסרתי אתכם אף אם שבע כמו שאתם נכשלים צו' חופות ע"י ז' שמות של היצ"הר אף אני - ורמו הר"ז הג"ז שב"ע ר"ת עוסקים בחיי שעה - ואינם קורים בתורה ולזה מהגבר עליהם ז' חופות ושמות הילר - ועפ"י פי' המפ' אם רעב שונאך זה היצ"הר האכילהו לחם זו השתו ואם נמא אח"ך מתאוה לעבירות השקפו במים התורה שהיא אש של היצ"הר וז"ש כי גחלים אתה חותה על ראשו וז"ש הוי כל למ"א גי' סמ"א לבו למים שם :

ארז"ר ע"פ אם רעב שונאך האכילהו לחם וכו' זו לחמה ש"ת ואם נמא השקפו מים אין מים בלא תורה ואמרו המפ' למ"א בגי' סמ"א ורמו לחם עם האריות במ"ק עם האריות גי' ח"י ותורה נקרא טוב גי' ח"י ע"ה כי גחלים אתה חותה על ראשו ונשרף מאש ש"ת ומלת א"ש גי' יז"ר ועוד פ' צפ' הוי כל נמא לבו למים לבו לבי' אמד ואשר אין לו ר"ל אינו זדע לקרות בתורה כסף יתן כספו ללדק' או להחזיק לת"ח ויגלל מו"הר ויהיה לו כפר"ה גי' היצ"הר - ופי' הר"ז מ"מ צפ' אשריכם זרעו על כל ר"ל היצ"הר בקרא כל שג' וכל יצר מחשבות לבו וכמ"ש ע"פ זה' בירך את אברהם בכל ופרש"י השליטו צילרו ח"ש אשריכם זרעו על כל מים זו תורה וזוה משלחי רגל השור והחמור זה הילר זרמו עוד וליך תשוקתו אפעפ"י שחפך להפילך ברשתו אפ"ה ואתה תמשול בו ע"י התורה שהיא רמוה באתה אף תיו הא רמו לה' אריות מנלפ"ך :

איתא בש"ס לעולם ירגיז אדם יצ"ה"ט על יצ"הר אי חזיל מוטב ואל"ל וכו' אי חזיל מוטב ואל"ל יזכור לו יום המיתה וכו' ודקדקו המפ' אם הלרי הגדול הוא שיזכור יום המיתה למה אמר שיקרא ק"ש או בתורה ויכנס בספק סכנה שמה לא יגלחו בשתי תקנות הגו' ועוד וכו' אם זכר לו המיתה הוא הולך ארצה הוא שמח וזוה"ק תי' לפי שאין אדם עובר עבירה בלא מתוך לב גס וכיון שזכר המיתה לבו נשבר והיצ"הר חזיל - והמפ' פי' עפמ"ש בש"ס לעתיד הקב"ה מביא הילר"ר ושחטו לפני הדוקים והרשעים הללו צוכים והללו צוכים לדוקים נדמה להם כהר גבוה ולזה צוכים שבו' שאין

להם שזר שודאי לא הם נלחמו לפי שהוא הר גבוה לא שה' עורם וא"כ בזכרם והרשעים בזכרם לפי שראים אותו כחוט השערה ולזה בזכרם שלא נלחמו והקב"ה שחטו לפניהם וטעם שחטו הר הקב"ה ליוהו שיפתה אדם וגדול המלוכה ועושה ותי' המפ' הא דלוהו שיפתה לאדם ג"פ ולא יותר והוא לא כן עשה לא מפתרו עד יום המיתה ועד בכלל וזה יע"ן המאמר הגו' שפעם א' וב' יקרא ק"ש וימשיכו לביהמ"ד ובשיבוא פעם ג' וזכר לו יום המיתה שלו לו דיקא שאומר לו עד עכשיו אחת מלוכה לבוא לו לפתות אותו מכאן ואילך לא יב רשות ואז עברת הקב"ה שחטו וזוהו בפעם א' וב' אינו זוכר לו מיתה לפי שיש לו רשות לפתותו מן' לקוט"ס :

שעם

שהלדיקים רואים היל"הר כהר גבוה וטרשעים כחוט השערה פי' המפ' עמש"ל כל הגדול מחבריו ולרו גדול ממנו ולזה הלדיקים שחיים שומעים לו בא עליהם בכל כוחו כדי לפתותם אבל הרשעים שמוציאים ומאשימים היל"הר כחוט השערה לזה הם רואין אותו כמו שבא אליהם עוד תי' לפי שכל אדם יש לו יל"הר לעלמו והוא לוקח נשמתו ומת עמו א"כ כשיזכור האדם המיתה היל"הר כ"כ זוכרה שם :

שעם

שהקב"ה שותף היל"הר פי' המפ' לפי שהקב"ה ליוהו לפתות האדם ויאמר לו קום עשה עבירה פ' והוא עבר על טויו ואומר לו קום עשה מזה הבאה בעבירה ד"מ אומר לו שיגטב עובר עבירה א' ויעשה בה מות הרבה שיעשה דקוף הרבה וב"ה ויקנה ספר לקרות בתורם וכיוצא : או שאומר לו שיעשה תשובה מעולה והיא באתה אשה ובאותו מקום וכשילך לשם מפתחו ועובר עבירה ח"ר הפ' נסעה ונלכה לאותו מקום ואך לנגדך למרחוק אתי הולך וא תפחד ממני ועפ"ז פי' המפ' נאום פשע לרשע בקרב לבי זה היל"הר ששוכן בקרב לבי ואומר לי אין פחד אהים לנגד עיני לא זהו הדרך של תשובה כי החליק ג'יו צעניו למטא עמו לשמא שימלא עונו באותו מקום ובאתה אשה וישנאנה זוהי דרכי התשובה לז"א דה"ע דברי פי' חן ומרמס חדל להשכיל להיעיב שלא תאמר בא הוא להשכיל ולהורות לך דרכי התשובה לא חן יחשוב על משכבו כדי להכשיל עוד ויחייב על דרך לא טוב אז רע לא ימאס : לא דוקא אם באה עבירה לידו וגלול הימנה זהו בעל תשובה אבל לא ילך לבתולה לאותה אשה . ח"ר אם רוח המושל זה יל"הר יעלה עליך שילך לאותו מקום מקומך בא הנח . ח"א פי' המפ' פ' נאום פשע לרשע . וב' ע"פ מ"ש ריב"ז איי לי אם אומר יתלמדו רשעים כמו שדרש ר"י ע"פ חזק בחושך בתים או לי אם לא אומר שמא יאמרו הרשעים חן הלדיקים בקיאים במעשים ולזה חן עושים כמעשים ח"ש נאום אם אומר פשע לרשע אם לא אומר ואני הדבר בקרב לבי יאמרו הרשעים חן פחד אהים לנגד עיניו של דייק פי החליק ג'יו צעניו למטא עמו של הרשע ולשנא אותה עשה יקרא דייק אבל חן מנוי אלו ח"ר ח"ל יל"הר ליעקב נסעה ונלכה לאותו מקום שחטאה ואני גכה לנגדך רחוקי ממך ולא תפחד לפתוך כדי שתהיה תשובה לאותו מקום ויאמר לו יעבור כ"א אדוני ועפמ"ש לעיל שטעם שחטו יל"הר לפי שאומר לאדם שיעשה המלוכה פי' המפ' צפ' ולרשע אמר אהים מה לך לספר חוקי עם האדם שיעשה חוקי גו אם רואה נכח וכו' וגם פיך שלחת ברעה וכו' לא עשית והחרשתי לך אבל עכשיו חוביך ואערכה לנגד . אערך עמך מלחמה לפני הלדיקים והרשעים ואשחט אותך ועפ"ז פי' הר' ע"א מסרה ששה פ' כל א'

ותשלחוהו לעיר פ' ולויה וכחז ג"כ לאותה עיר שיקנו ממנו האבנים עובות ויוסיפו בדמיהם על חד תלת ויכתבו עליו ההפרש וכן עשה וכשחזר הביא כל הדיגרים לבית אחיו ובאותה הלילה באו חשבון והריוח חלקו אותו ונתן לו החלי והוליו לבית אחיו ואז תמה העני כי לא קנו ממנו כל זה ביוקר גדול אין זה כי אם יד אחי באמלט שכך לווה להם ובזוקר נשא הממון והלך לבית אחיו אמר לו מה זה הפלא שיקחו ממני ביוקר כולי האי אמר ליה גם בעיני יפלא מיד אמר העני לו הוה היה ידו במטל זה לא היה כוה מתעיה כולי האי ולזה כשראה הש"י את הלדיקים צוכים אמר להם גם בעיני יפלא כי לא יוכלתם לכפות את הבר הזה וכל זה עושה הש"י כדי שלא יבשו הלדיקים ויהיו גיוגים בזרוע וס' והאכלתם אכול ושבוע וכו' עשה עמכם להפליא ולא יבשו עמי לעולם . ח"ג הלדיקים צוכים של הגער שעבר עליהם כשגלחמו עמו וגלחוהו . ח"ג ח"ל הלדיקים צוכים צביה של שמחה מרוב השמח' אדם צוכה ואלו הדמעות הם מועילים להם למאירת עינים כדי שיוכלו לחזות בזועם ה' והרשעים צוכים צביה של גער שהדמעות מזיקים לאור עיניהם שלא יוכלו לקבל אור הגנוז . שס

ארז"ל אם פגע בך מגול זה תקרא ק"ש ואי לא אזיל מושכהו לבי"המד ואי לא אזיל יזכור לו יום המיתה וכבר מפורש זה לעיל ואפי' לפרש בא"ו חס פגע בך מגול זה ע"י הגאווה בשביל שאתה עשיר תקרא ק"ש דכתיב בה ואלהבת את ה' אסוף וכו' בכל מאודך ואם הגאווה מחמת שאתה חכם מושכהו לבי"המד ותראה חכמים וספרים יותר ממוך חכמים . ואם הגאווה בעבור שאתה גבור ובחור יזכור לו יום המיתה דאין שלטון ביום המות . וכתיב בזו"הק די"הר נקרא כנען שיכול האדם להכניעו ולעשותו טוב שס :

ארז"ל בש"ס השוחט בשבת במאי מחייב חד אמר משום לובע וח"א משום נטילת נשמה והקשו בתוס' דמאי קאמר במאי מחייב דהא השוחט אב מלאכה נמנה צפרק כלל גדול ולא תולדה הוה שווא במאי מחייב וע"פ דרכנו י"ל השוחט זה יו"הר שלעתיד הש"י שוחט ליז"הר למה מחייב הרי הקב"ה בראו לפתות צנ"א ועשה ליווי ית' ומתוך משום לובע שעשה לביעות שאומר לאדם שיעשה המזוה ועבר על ליווי ית' וח"א משום נטילת נשמה שנטל רוחו וגשמתו ומטיל בו רוח שטות עד שצובר עבירה ועפ"ז נלע"ד לפרש המשנה כי לא מבערין את החמץ מפרר חורה לרוח או זורקו לים פי' כי לא הש"י ובית דינו לעתיד מצברים החמץ זה יז"הר ח"ו שלא כדון הרי הש"י בראו לפתות ותריך לפי שהוא מפרר ומפרק לרוח גאים מצני אדם ומכניס במקומה רוח שטות לזה מחייב היז"הר שהוא מסיתו שלא ללמוד בתורה ולזה חייב . ושהמ"פ ע"פ ולרשע אמר גאים מה לך לספר חוקי שחאמר למוד מזה ח"ש או זורקו לים שמיסיתו ללמוד תורה ומזות ורמוז ל"ס גי' למו"ד . וע"פ הדברים האם י"ל הפ' כי פשעי אימתי אני חייב עליהם כשאני אדע שפוי בדעתי . אבל היז"הר הכניס בו רוח שטות ולזה פטור אני מפשעי אבל וחתאתי על החטא מיתה ח"ש נגדי תמי"ד ע"ה גי' מית"ה ומפרש החטא מהו לך לבדך חטאתי והרע בעיניך עשיתי במחשבת שחשבתי צנ"ש שהיא אשת איש והאמת היא חטאתי ולא נגע בה אוריה למען תלך בדובריך תזכה וכו' שהללתי מיד דומה . ועפ"ז פי' פ' הסתר פניך מחטאי וכל עונותי מחה . ויל"ד למה בחטאי אמר הסתר פניך ובעונות אמר מחה ועפ"מ"י כי בחטאים היינו במחשבת שפניך לבד יודע אותם אבל העונות שנברא מהם מלאך מחבל מחה אותם . שס :

ארז"ל בש"ם לעת"ל מביא הקב"ה את היל"הר ושוחטו וכו' ומקשים למה שוחטו הרי
 הש"י זיוהו לפתות לאדם כדי להרבות שכרם אם לא שמעו והוא משל למלך
 שזוה לזונה לפתות לבנו והמלך המלך את בנו ולזונה היטיב לה ותי' שני תי' והגלע"ד
 לתרץ דיש הפרש מן הזונה דהתם לא שמע בנו ממנה ונתגדל ע"י אבל כאן היל"הר הרוב
 נשמעים א"י שני עליה מועטים והרשעים נידונים ומתים ע"י . וכמו שגזרה התורה בשור
 מועד יסקל וגם בעליו יומת ומק' בשלמא בעל השור יומת לפי שלא שמר את שורו אבל
 השור אין בו דעת למה יסקל ותי' שצאה תקלה לאדם על ידו וכן אמרו צפ' קדושים ע"פ
 ואיש אשר יתן שכובתו צנהמה מות יומת ואת הצנהמה תהרוגו ומקשים אם האדם חטא
 בצמה מה חטאה ותי' מפני שצאה תקלה לאדם על ידה אפי' שלא היה בה דעת כל שכן
 וק"ו לאדם שגורם לחביריו לעבור עבירה וק"ו ליז"הר שצא תקלה על ידו לרוב העולם
 וממיתם בעו"הו ובצ"ח . שם :

ארז"ל עשרה נסים היו בירושלים וא' מהם עומדים לפופים ומשתחיים רווחים ופי'
 מחמת רוב הקהל היו עומדים לפופים באויר מלשון קף הצרול וכשהם משתחיים
 היו רווחים וארז"ל היה בין כל א' וא' ד' אמות וזה נס גדול והיו שומעים כן האומות ולא
 היו מאמינים עד שבאו מד' רוחות וראו בעיניהם וכו' . שם :

אם אשכנח ירושלים תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי אם לא אזכרכי ושמעתי מהר' ישועה
 מוספיא שדקדק מאי מדה כנגד מדה איכא אם שכח ימיני ולא ידעין פי' ימיני אם
 עין הימין או יד הימין או רגל הימין ועוד מאי מדה כנגד איכא בלשון שדקדק ולמה לא
 יעגב בגרון או צפיו או בשיניו שהם א' מהכלים שמשתמשין בדבור ופי' ע"פ מהר"כ ליון
 במשפט תפדה ובגיב בלדקה אם אמר א' אני איני נתן לדקה ואיני חפץ בירושלים או
 יענישו הקב"ה בעונו כמש"ל עשר תעשר עשר בשביל שתתעשר וידעית ההפכים אחת היא
 ופי' המפ' ע"פ אם השמא ואימינה אם הוליא מעשר שקרא ש"ן בנקודת השמא או אני
 מניח הנקודה בימין ויהיה עשיר ואם הימין שלא נתן לדקה ובצרתו כדי שלא יחסר מעשרו
 או ואשמאיליה אז איני הנקודה בשמא של ש"ן ויהיה הוא עני וראוי לקבל מעבר וז"ר אם אשכנח
 שלא נתן לדקה שבזכותה נפדית ירושלים אז תשכח הנקודה שהיא מימיני הויה משמא וכן
 אשכנח ירושלים תדבק לשוני מדה כנגד לפי שאותיות נתון תתן הם מאותיות דע"ל לנת
 בלשון מדביק ולכן מדביקו לחיך שלא יתנועע לפי שלא הגיעו באותיות נתון התן . שם :

ישראל אותיות א"ם לר"י כהן מהרש"ם ז"ל בכונת הפ' ביחוקא י"ו ותצטחי על
 יופין ותזוני על שמך שיש קליפה א' המפתה את האדם לזנות ואמה לר"י
 בסוד לאה רחל יעקב ר"ת לר"י שצ"ע זאת הקליפה ולא ראה קרי פ"ד שני ותזוני על שמך
 אותיות הקודמות על שמך הם לר"י והגיד להם הנביא שהקליפה החליקה אמריה צפתיה
 שיחטאו בזנות וכל אשר בשם ישראל יכונה ישרוף את הקליפה באש וז"ר ישראל א"ש לר"י .
 ועפ"ז פי' המפ' כי ישראל בעגל הגבירו הקליפה הזאת ע"י שש"ל ס"מ ונח" שהוא הש"ן גי' נח"ש
 ומן הנחש יולאת קליפה לר"י ומשה ב"עלה ע"י ששרף את העגל שג' וזר על פני ס"ת לר"י
 נחבעלה ברוח . וגם ישראל ביו"הך מבטלים אותם ע"י תעניתם וז"ש חקרא ג' אהים עליון
 יו"הך שבו ביום נחכפ' להם עון העגל . וז"ר עליון לך גומר עלי ס"ת לר"י ור"ת עג"ל

וב' תיבות גומר עלי גי' הכפוריים ע"ה רמו שיו"הך כפר להם עון העגל . שם :

איתא בילקוט נביאים ע"פ ואתן לאני לאן מרעיתי אדם אתם דלעניין העונש חשיב
להו לאן ולעניין השכר חשיב להו אדם . ועוד אמרו בילקוט שקטרג ס"מ בקי"ס
מה לו אף לו השיב לו הקב"ה כלום עבדו לא מתוך שעבוד ועוני א"ל א"כ למה לקחו
שכר וז"ש וישגב אביון מעוני מס"מ וגם וישם כלאן משפחות שאין עליהם עונש ואם תאמר
אין להם ג"כ שכר לז"א יראו ישרים וישמחו מי חכם וישמור לא שתפס החבל בשני ראשין .
וגם אמרו ע"י קליפות לר"י מטמאין ע"י נדה ובקרי וז"ר יד ליד לא ינקה רע ותקנתו עד
שיקרא בתורה שהיא שורפת הקליפה הזאת שהיא לר"י :

ישראל נכתבו בתורה תקל"ב פעמים ורמזו המפ' בפסוק בראשית ברא וכו' ואת הארץ
והארץ גי' תקל"ב שלא נברא העולם לא בשביל ישראל שנקראו ארץ חפץ ור"ל
ואת הארץ ברה הש"י את הארץ בשביל רמזו ישראל שנקראים ארץ חפץ . או פירושו ברה
האדם בארץ התחתונה בשביל לזכות לארץ החיים . שבטי יה יש בשמותיהם י' אותיות וז"ר
כל לא שבטי ישראל שנים עשר ורמזו שכל ישראל יש להם חלק לעו"הב . וז"ר אשרי כל חוכי לו :

ישראל הרש שבט ישראל כליהו וזהו ראשך עליך ככרמל הדל שבט ישראל שקול כדניא וזהו
ודלת ראשך כהרגמן מלך אסור ברהמים כביכול אסור בשבועות עמכם על ב'
ריעות א' וק הבקר כך אברהם . וירוך אברהם מפתח האהל . מס' מדרש תנחומא ריש פ' תלוא :

ישראל גי' ר"ת עשר ספירות כח"ב חג"ת נהי"ס במספר ישראל . מס' ארץ החיים
מז' כ"ט . ושוב ראיתי בלקוטי ארי"זל לומר שהם אחוזים בשורש הקדושה
העליונה גם בשם ישראל רמזוים האבות והאמהות יו"ד רמזו ילחק יעקב . שי"ן שרה . רי"ש
רבקה רחל . לא אברהם . למ"ד לאה :

יעל אמרו בסוף מדרש משלי דלא הרגה יעל לסיסרא בכלי זיין משום לא יהיה כלי גבר
על אשה ע"ש . ובמדבר קדמות מערכת יו"ד בשם ר' ארי"זל שלא הרגתו בחרב
לפי שרצתה להוציא ניה"ק מראשו ע"ש :

עצמות יוסף היו נתונים במדבר בתוך עור כבש וכנס באותו עור רוח חיים וזה
נוהג כלאן יוסף . מס' דבש לפי מערכת יוד :

יעל שורש תאומה יתירה של הבל וסיסרא קין והוא חטא עמה ביתה שנמשל לאבר ולכן
הרגה אותו ביתה והוא בא עליה ז"פ קודם שהרגו להבל . מלקוטי ארי"זל :

ירושלים בתי יוד ריש ואו שין למד יוד מס . אם תמנה המילוי לבד יעלה מספר
תפ"א וז"ש ז"ל מלאתי משפט שהיו בה תפ"א בתי כנסיות בירושלים כמניין
מלאתי . ליקוטי הרמ"ז כ"י :

יחזקאל היה הטוב שבקין וזהו שהיה אומר לו בן אדם שהוא ממש בן אדם הראשון
וקין היה ברפיון ועתה נתחזק ורמזו בשם יחזקאל ולכן היה אומר לו עמוד על
רגלך והתחזק שם ממש רבינו ארי"זל : גם יחזקאל גי' יוסף ולכן בימיו באו שני הרעב
למלרים כמו שגזר יוסף יהיו שבע שני הרעב :

דיבואו בני ישראל בתוך הים . איתא במדרש והביאו פר' נחלת יעקב משם הר' פענח רוא אשכנזי ז"ל חז"ל כשבאו ישראל על הים לא ראה ליקרע מפניהם עד שראה ברייתא דרבי ישמעל ע"כ ותמוה ואפ' ע"כ מ"ם במדרש שהים לא ראה ליקרע עד שא"ל משה ומה אד"הר יחיד בעולמו עשית לי ים יבשה ישראל ס"ר לא כ"ש ע"כ וכו' ע"י שראה ברייתא דר"י י"ג מדות נדרשת וא' מהם ק"ו. לכן נקרע הים מפניהם :

איתא בס' נלח רכב חז"ל חן מקום על יושביו ח"ן ר"ת חטים נר . ואיתא בגמרא ע"פ השם גבולך שלום חלב חטים ישביעך ע"י חטים שמזויין צבית יהיה שלום עוד אמרו נר צבית שלום צבית וכו' ח"ן ר"ת חטי"ם נ"ר וכו' חן מקום על יושביו :

עשרה זהב משקלם הביאו הר' נלח רכב משם הר' חו"ח ז"ל במדושו לז"ק הביא משם הר' אור זרוע ז"ל שהביא משם רבו ר"י חסיד ז"ל בעניין מעשה בא' ששחט ובה חברו וכהו' וחייו ר"ג עשרה זהובים דרך מלינו גבי ליעזר שנתן לרבקה עשרה זהב בשביל שגרמה לו לברך ברכה ברוך ה' גאי אדוני אברהם וכו' עי"ש והר' פתח עינים שם כתב חז"ל הרבה פוסקים ס"ל היינו דוקא במזוגה דאורייתא אבל במזוגה דרבנן או ברכה שאינה לריבה לא . אפ"ל דמלות שליח לקדושין היא דאורייתא וכו' עי"ש וזה אלוו' מלת משקל"ה ר"ת מלות שליח קדושין להיות מדאורייתא ולכן נתן יו"ד זהב לרמזו על שגרמה כאמור שגרמה לו הברכה . וכתבו חוספות ז"ל דאם א' עלא לס"ת ובה אחר זקדם לו ובירך פטור מו"ד זהובים ואפי' תפס מפיקנא מיניה דכולם חייבים בקריאת הסורה ע"כ וזה אלוו' טוב לי תורת פיך מאפי זהב וכסף שאיני מתחייב ליתן יו"ד זהובים כמו בשאר ברכות לפי שכל ישראל זוכים בה :

יפת להים ליפת וישכון באהולי שם ויהי כנען עבד למו . פי' הר' אדרת גיהו צפ' נח חז"ל . דרך רמז יפת רמז ללדיק שמייפה מעשיו לפני הקב"ה והקב"ה ג"כ מיפה אותו שנתן לו כח ועזר לעבוד עבודת שמים וידוע שהשכינה נקראת להי גס ידוע שיש ש"ס גלויות שהם רפ"ח וב'ן שלריך לבררם ולהעלותם למקומם העליון וזהו וישכן באה"לי אותיות באה"י ש"ס ר"ל שישכן הש"ס גי'לו' בשכינה גס וישכן באה"לי שם קאי גמי על הלדיק שזכה לישב במחנה שכינה שנקראת שם ע"ד שכתבו המקובלים ע"פ ויעש דוד שם וזוה שיעשו התיקון בשלימות ויתבררו הכל אזי ויהי כנען עבד למו זס היז"סר שהוא ס"מ שנאמר בו כנען בידו מאזני מרמה לעשוק אהב יהיה אז עבד למו לישראל גס רמז בתיבת למו דניקא הקן הכחוש שהוא למוע"ד מועדי"ם וחז"י ר"ת למ"ז . והוא קן האמיתי . וכמ"ס ר' בחיי ז"ל ע"פ ות"ש עתידות למו וזהו ויהי כנען ס"מ עבד למ"ז למוע"ד מועדים וחלי שבאותו זמן יהיה עבד ממש בלתי ספק שתכנה הם"א והלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכות שדי אבי"ר :

שם ובני ישראל יולאים ביד רמה יובן בס"ד לרמזו יו"ד רמ"ה ע"ה בגי' ר"ם כמנין יו"ד הווי"ת שהם גי' ר"ם וכמ"ס ר' ארי"ז ע"פ וירא ה' כי ס"ר לראות ע"ש ולז"א יולאים ביד רמ"ה ר"ל שנמשך להם כוח בשלימות משם הו"ה צ"ה :

יגל יעקב ישמח ישראל . הביאו הר' נאום תהלה במו' ג"ג חז"ל שמעתי עמ"ש צב"ר ח"ל הקב"ם ליעקב אהה אמרם ויהי ה' לי ללהים אני מנשרך בלשון ויהי שג'

והיה ביום ההוא ילאו מיס חיים מירושלים והכונה למנר דתיבת וסיה לשון שמחה ז"א יגל יעקב ישמח ישראל :

שם בזמנור ס"ז להיס יתנו ויברכנו וכו' אפ"ל ונקדים מה שחקרו המפ' כי הנה מודע דיעקב ועשו חלקו העולמות ויעקב נטל עו"הב ועשו נטל עוה"ז וא"כ לכאורה כל מה שאוכלים ישראל בעו"הז יותר מכדי חיותם הוא גזל ח"ו ותי' רבני אשכנז שישראל אוכלים בעו"הז מדין עבד שאוכל בתרומת רבו ולזה אנו מברכים לנוכה צרוך אהה ה' להורות דשכינתו ית' בינינו דהא אין חולקים לעבד תרומה לא בפני רבו עתה"ד ח"ש להיס יחוננו ויברכנו בתוספת מרובה בעו"הז ואע"פ שהעו"הז הוא של עשו אפ"ה יחוננו במתנת חנם ולז"ה הטעם יאר פניו אהנו סלה וכיון ששכינתו ית' בינינו וא"כ שפיר אוכלים בעו"הז כאמור ול זה סובב כונה הפ' בצרכת כהנים יברך ה' וישמרך וכו' ודרשו רז"ל במדרש יברך ה' במזון וישמרך שלא ישלטו אחרי' עליך יאר ה' פניו לך זה מאור שכינה דהכונה אע"פ שכו"הז של עשו אפ"ה יברך ה' במזון וישמרך שלא ישלטו וכו' מכח טענת שהעו"הז היא שלהם וסטעם יאר ה' פניו לך זו מאור שכינה ואתה אוכל מדין עבד שאוכל בתרומת רבו בפני רבו ולפי מה שדרשו רז"ל יאר ה' פניו לך בתורה יתפרש בסגנון אחר עפ"ש המפ' בשם מהר"ש פרימו דע"י התורה שאנו עוסקים בה שבה אנו מקיימין את העולם כמ"ש אס לא בריתי יומם ולילה וכו' בזה אנו מבינים אף בעו"הז מדין המלל מוטו של יס וכו' הרי לו ולז"ה יברך ה' במזון ע"י שיאר ה' פניו לך בתורה וק"ל :

יפרא בימיו לדיק פי' הר' חיד"ה ביוסף תהלות מו' ע"ב ח"ל אפ' בזמ"ש צו"הק ע"פ ויקרבו ימי ישראל כי כל הימים באדם מסגל בהם תורה ומצוות יבואו לחשבון ולהיפך ידחו עט"ב ח"ש יפרא בימיו לדיק כי כל ימיו המימים מלאים זו תורה ומצוות ורוב שלום :

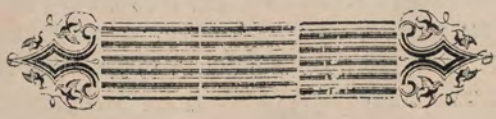
עת להשליך אבנים וכו' קהלת ג' ופי' הרב תולדות יוסף סתות הי"ד וביחודיו נקראו אבנים כמד"ה וסירותיו לב האב"ן ומי שא"מ הולך בתשובתו לאט לאט דרגא דרגא לא בפעם א' מסבף עלמו מאד מאד הנה זהו עלת הי"ד הר' כי מהמת סיופו הרב שמישב להשליך מעליו לגמרי כח הול"הר לא יהיה יכול עמוד ויתבטל מכל וכל וגמלא מה שרונה להשליך מעליו כח האבנים הוא סיבה לפעמים לננס כותיהם ויתגברו - או יאמר אבנים רומז על גופי בני אדם בקבר ובהיותם בעפר מודכסין מזוהמתן בקצורת הארך כידוע מנחבי הקודש וזה הכנ' להם שיוכלו לעמוד בתחיית המתים שאוכך הוא הכנה ללבוש לבוש דק שיהיה בתח"הם וגמלא השלכ"ת הגופים לקברים הוא סיבה להתאספותן בתח"הם שאז יהיו נאספין כולם ביחד - ובמסורה כנוס שנים עת כנוס אבנים - לך כנוס את היסודים - וכלומר שבזמן כניסת כל היסודים דהיינו לימות המשיח שיאספו כולם מד' כנפות הארך אז יתכנסו גם הגופים מקבריהם :

ישמעאל עשה תשובה שג' ויקברו אותו יחק ושמעאל בנו ח'ך מסגי ברישא יחק - אמרו בגמרא גוי שנטפל לישראל בדרך עופלו לימינו שאם ירלה הגוי להכות לישראל דבר כדי שישראל יהיה מוכן לעשות עמו מלאמה - כאן יחק היה הולך בראש ולא היה ירא מישמעאל משום שעשה תשובה על כן אמרה הגמרא ישמעאל עשה תשובה לא כן

גבי עשו ויעקב כתיב בהם ויקברו אותו עשו ויעקב כצו לפי שלא עשה עשו תשובה לזה
הקדים עשו ליעקב והיה עשו הולך בראש ויאע"ס היה מפחד ממנו - מס' כ"י :

ים שפשה שלמה תני. רבי חי"א ים שפשה שלמה היה מחזיק ק"ן מקוה טהרה - מקוה
כמה היו מ' סאה א"כ לא וחשוב ק"ן פעמים מ' יעלה הכל ששה לפים הא כילד ד'
פעמים מ' עולה ח' מאות - מ' פעמים מ' עולה י"ו מאות - פ' פעמים מ' הרי כאן ל"ב
מאות - ד' פעמים אחרים הרי ח' מאות - הרי יעלו ד' לפים - וחמישים פעמים אחרים
הרי ב' לפים - וצ"ן הכל יעלו ששה לפים כמ"ש התנא לפיים צה יכיל צה כמה הוי ג'
סאין לא וחשוב כל סאה וסאה ב' לפים הרי ששה לפים נמצא שהים היה מחזיק ק"ן
מקוה כדודע ל"ח - מס' זטוב לצינים כ"י מו"אבי זלה"ס :

שם ירושלמי דברכות פרק ב' והיה בי ימלאו ימין א"ל הקב"ה לדוד ימים מלאים מונה
אני לך איני מונה לך ימים חסרים - כלום שלמה בנד בונה ביה"מק גא להקריב
בו קרבנות - חביב עלי משפט ולדקה שאתה עושה יותר מן הקורבנות - וח"ש עשה לדקה
ומשפט נבחר לה' מזבח - **א**דה ולמה באמת כן שיהיה המשפט ולדקה נבחר יותר
מקורבנות ונראה שבהיות שטעם הקורבן כדי שיקנה אדם שפלות לעלמו בראות
שמה שהיה ראוי לעשות בו עושים בקורבן כמארו"ל ונמצא הדבר חלוי בספק אם ישפיל
או לא ישפיל - אומנם המשפט טעם הדקה דכשהיה רואה במשפט שהעני חייב היה פורע
לו דוד מכיסו וממנוניו כארו"ל היה עושה אותה עם השפלים ודאי מאיין סבירין מרכבתו
של הקב"ה כדכתיב את דכא ולכן א"ל משפט ולדקה שאתה עם שפלים ודאי - והקורבנות
הם ספק אם ישפיל המקריבו או לא ישפיל כאמור - או נאמר בדרז"ל בזה"ק הקורבן מתחלק
למלאכים אך הדקה עמה מתהלס השם וגורם יחוד כנו' באופן שהקרבנות דבר הנוגע
למלאכים - והדקה דבר הנוגע לה' וצפרט שעם הדקה משים אדם שלום בין
העניים ובינו. כארו"ל ולכן חביב הדקה מקרבנות **ע**וד נראה דטעם הרמב"ם ז"ל בקרבן
והוא מן המדרש פ' אחרי מות והוא בעבור שהיו מלומדים לעשות כן לע"ז וכדי שלא
ישבו בא הרגלם - אך הדקה דק ומשפט מכון כסאו לכך חביב הדקה יותר וגבוין אך ראוי נשים
לב בכפל אומר ולא אני מונה לך ימים חסרים דכיון דקאמר ימים מלאים אני מוג' לך
מומלא שימים חסרים אין מונה לו ומה נורך לחזור ולומר אני מונה לך ימים חסרים גא
ז"ל אשר צה הכפל לרמוח על מילוי השנים והימים ימים מלאים אני מונה לך שלא ימות בתוך
השנה גא ימלא שנותיו ואני מונה לך ימים חסרים שלא ימות בחצי היום גא בסוף היום
והנה מן ציוס שצת בשעת מנחה שהוא סוף היום - והביאו מס' מעיל דקה רמו תקע"ט :

ענף אות כף

אות קף יוצן לפי עכ"ד אגל עבדא בס"ד שהוא רמוח על הדקה שהדקה נעשת בידים
 וכ"ף היא סיד ויוצן במ"ש מר"ן ז"ל בשלחנו הטהור בחלק וי"ד סימן ל"ו סעיף ח'
 וז"ל חסר מגוף הריאה ולא נקבה כשירה ויש מי שאומר יג"ה והמנהג להכשיר אס החסרון כקף
 פשוטה אבל אס החסרון כקף כפופה עריפה עכ"ד . ואגל עבדא ג"ל כי הדקה שעושה האדם
 אס תהיה בנדבת לב בשמחה הרי מקבל עליה שכר ואס היא מגד אחר מן הבושה וכוולא אינו
 מקבל עליה שכר וזהו הכונה חסר מגוף הריאה שחיסר האדם ממונו לדקה שהממון הוא חביב
 עליו כגוף וחיסרו לדקה אס לא ניקבה הריאה דהיינו שלא נכנס היג"ה כלצו ללכל
 מחשבתו הטובה ולנקבה נקבים נקבים במחשבות זרות הריוז כשירה דהיינו מקבל שכר
 אותיות כשר"ה הם שכר"ה שזוכה לקבל שכר ואס ניקבה עריפה דהיינו שניחם על המזוה
 ובתחרט אז הלך המזוה שעשה לסט"א והיא עורפ"ת אותה לעלמה מלבן ערי"פ פה . ויש
 אדם בעשותו הולאה לבני ביתו הוא עושה בהרווחה ובשמחה . ואס מוליא מעות
 לדקה הוא מקמץ ידיו עד קלה האחרו' וזהו מ"ש הגה"ה ז"ל אס החסרון הוא כקף פשוטה כשירה
 דהיינו שהוא תמיד פושט ידו לתת דקה לעניים ערס ששגל' ממונו הם הכי כשר"ה ומקבל
 שכר"ה . ואס הוא קמץ ותמיד ידו כפופה ואפי' שהעניים באין ובלים ממונו הוא מקמץ
 ואינו נותן להם וכופף ידו ואינו פושט ליתן להם בשמחה ובספ"י לא עד שהם מוצקשים ממונו
 עד בוש ואזי על כורחו נותן להם הרי המזוה כוודאי עריס"ה תחשב לו לסט"א ואינו מקבל עליה
 שכר . לא לריך האדם להיות מקמץ וידו כפופה עבור הולאה ביהו שלא יעשו הולאות יותר
 מיכולתו אבל לדקה תהיה כפו כקף פשוטה תמיד אז יזכה עי"ז לכה"ל כשזקלים העוטה
 והמלות בקב מאזנים הקב"ה נותן כל הדקות שעשה בקב המאזנים הנטיה והמכריע הקב
 של המזוה ומיקל קף העוטה ויזכהו לחיי העולם . וז"ר כ"ף ר"ת כפרת פשעים . שיתכפרי
 עונותיו שעשה בזכות הדקות שעושה . **והמשך** בזה לאיס ח' שהיה לו אשה טובה
 ויפה עד מאד והאיש שהוא היה רע
 בתכלית ולא היה עושה לה לא מלבושים ולא שום נורכיה ועכ"ז האשה הייתה שותקת
 ואינה מדברת כי הייתה מתבזישה לדבר . ובעת שהיה בעלה מתקוטט עם אחרים היא
 הייתה הולכת ומללת אותו מידם בדבריה הטובים ובשפתו חלקותיה מה עשה הכל בעלה
 נשא אשה אחרת מצות בליעל הדומים לו והייתה רעה עד מאד עמו והייתה מקללתו בפניו
 והולכת אלל אויביו ומדברת עליו לה"ר לתרחק עליו ריב ולא היה רגע בלא פגע ממנה
 וכשראה האיש כך הבין בדעתו שהיא רעה וגורמת לו מרעין ביטין ויהיה יוס אשר תסבב
 לו מיתה ג"כ וקם וגרשה ומהיום שהוא והלאה הפה לאשתו הראשונה חסד בכל מאמני
 כוחו והיה עושה כל עסקיו וענייניו על פיה והיה מלליה בכל דרכיו והאשה ההיא מחלה
 לבעלה לכל הרעות שעשה עמה מקודם . **הנמשך** האדם מזוה לעשות מצות ולדקות
 והן הם יגיניו עליו ויזלוהו מידי כל אויביו
 ועכ"ז אפי' שיש לו איזה מיעוט לדקות הם מליטים בעבורו ומוללים אותו מיד שיגאור

כמאמר הכתוב אם יש עליו מלאך מליך א' מני גף ויאמר פדארו מרדת שחת. אבל העבירות
שעושה האדם הם נעשים עליו מקטרגים ומשטוינים לו עד שיפילוהו לשח"ט ואם יהיה לו
זינה חוזר בו ועושה הלקות בשמחה ובלב טוב ועי"ז מתכפרים עונותיו וטוב לו :

איתא בס' תלפיות ענין כביכול בשם הר' הליכות עולם וז"ל כביכול ר"ל כ"ב אותיות
התורה יכולים לומר כן אבל לנו א"א לאומרו . א"ג כ"ב ר"ת כתוב בתור"ה
כעין אומרים בכמה מקומות למלא מקרא כתוב א"א לאומרו . **אמ"ך** בס' הששני
אות כ"ף דף מ"ב ע"ב וז"ל כביכול פי' הדכונה התורה שניתנה
יכולה לומר כן אבל אנו א"א לאומרו וכו' ילזה הפירוש אין טעם וריח מפני כמה דברים
הא' שיותר נכון היה לומר כביכול כמ"ס במדרש נגילה ושמחה כך בתורה שניתנה בכ"ב
אותיות . והב' שהיה ראוי להכתב בשני תיבות כזי יכול . הג' שהיה ראוי לומר כביכולה
שהתורה לבין גקובה . לכן אני אומר כי הכ"ף והבז"ת משמשים כאחד כמו שנמלא שופטין
כבריאהונו ויועץ ככתלה כן כביכול ה"ף נשו"א והבז"ת כפת"ח ר"ל התורה מדבר
כלפי מעלה כמו כביכול פי' כמו כמי שיוכל לקבל המאמר ההוא . **ואני** המאסף אומר
דכוונת כביכול יזון עם מה דתיאח באותיות דרבי עקיבא באת
זינה שנתן הקב"ה זינה לכל צריה זינה לכל יזור זינה לכל נפש זינה לכל נשמה זינה
לכל רוח שלמלא זינה אין העולם מתקיים אפי' א' שעה . ובאות כ"ף כתב כ' רומז לקף השכינה
יעו"ש וזוהי כונת כביכול ר"ל למלא הכ"ף שהיא השכינה שנתן ז' שהיא זינה של נפש ושממה
ורוח והזינה מחייבו לומר כ"ף אע"פ שגראה דבר זה לא היה יכול לאומרו גא השכינה
מחייבו לאומרו לשקך את האוזן וכפי פי' זה לריך לומר כזי יכול בשני תיבות :

טעם שהיו קוראין לכהן גדול אישי כ"ג ולא אדוני ולא בעלי משום דזה השם קראתו
לאה צפ' הפעם ילוה אישי גי' וגם מגד אומותו שהיה באש ומאכלו באש דכ'
אישי"ה' ונחלתו יאכלון . מס' דרור המור פ' וילא :

ספר מנח' בלול' פ' שופט' טעם הזרוע והלחיים והקייב' לכהן הכונה בזה הזרוע שכר השחיט'
שהיא בזרוע . והלחיים שכר הברכה שהיא בלחיים . והקייבה שכר הבדיקה . והוא ג"כ
לרמז כי זה השבט הוא זרוע ישראל וכוחם וגם הוא המתפלל עליהם ובזכותם יזון להם המזון :

איתא במדרש ויהי זיוס כלות משה להקים את המשכן א"ר סימון בשעה שא"ל הקב"ה
לישראל שיעשו משכן רמו ה' למה"ש שיעשו אף הם משכן וצעת שהוקם המשכן
למטה הוקם למעלה והוא משכן הגער ששמו מטטר"ון שבו מקריב נפשותיהם של לדיקים
לכפר על ישראל בימי גלותם עכ"ל . ופי' הר' דברי נחמיה צפ' פקודי וז"ל המאמר הזה
אתייה היסק מא דמיתרי ר' גידל בגמרא מנחות וז"ל לעולם זאת על ישראל א"ר גידל זה
מוצא בני למעלה ומיכא שר הגדול עומד ומקריב עליו וכתבו התוספות שם דיש אומרים
נפשותיהם של לדיקים הוא מקריב וי"א ז' כבשים של אש ע"כ . וקשה לזווגם שכפי דברי
רבי סימון נראה שהמקריב הוא מ"ט וכפי דברי רב גידל הוא מיכא וגם שרבי סימון סובר
שמקריב נפשותיהם של לדיקים . ור"ג סובר ז' כבשים של אש ובעל מסורת הברית הגדול
כתב הא דרב גידל בזמן שבי"ה המקייים והא דר"ם שאמר מ"ט מקריב נפשות אחר שנתרב
הבית לפי שהקרבנות נכתלו אבל המורה לעולם דולקת . וקשה לפירושו שאם קרבנות

נתבטלו ממורה למה ליה ויש לזווג פלוגתות לו באופן אחר דהיינו במא שהביא מהר"י קאר"ו
 ע"פ כי היום ה' נראה ל'כס במילת נראה אופיות אהרן ובמילת ל'כס אופיות מיכא
 שלכבודו של אהרן הוקם על ישראל היום מיכא לשר וז"ש על סוקן זקן אהרן לומר שמוס
 א' נמשחו סב' לכהנים גדולים והיה מיכא מהריב שני כבשים של אש כמו שהיה מקריב אהרן
 אבל לא נתבטלו כמו שאנו אומרים בתפינה ואשי ישראל ותפילתם ואשי ארז"ל לו שני
 כבשים שמקריב מיכא נמלא שעבודת מיכא לא נתבטלה ובמקום עבודת ישראל המה התפילות
 היו ואשי ישראל ותפילתם דא"ה קשייא דמה לורך לומר ואשי ישראל אש נתבטל מיכא
 מלהקריב צ' כבשים של אש ומאחר דקי"ל דמיכא לא נתבטל מלהקריב אשי ישראל קרבן
 דמ"ט למה לי שכהן גדול אחד אמרה התורה ולא צ' כהנים גדולים וכדי לבוא לתרץ נקדים
 לך קודם מלת קרבן מה ר"ל דע שקרבן הוא שמקרב איתו נפש למקורה ועלה למעלה
 וע"י העשה שחוטא האדם מוריד נפשות לכן חייבו הכתוב שיעלה קרבן להעלות מה שהוריד
 שנפש אותה בהמה יעלה במדרגה מבהמה לצעלי חי מדבר כד' ואחס לאני לאן מרעיתי
 אדם אחס הרי שמה שמקריב הכבשים והיותם קרבן לה' ועולים אחס הנשמות של לאן
 למדרגות אדם ומה שמקריב מט"ט הוא נפשות של ישראל להעלותם למקורם לידבק בשורשם
 וזהו שהלורך ג"כ לקרבן של מט"ט שכל הגדול מחברו מעלה הנשמה למעלה יותר מעולה
 מיכא העלה' להיותה במדרגת אדם מט"ט מעלה אותה לידבק בשורשה ומאחר שלא נתבטל
 קרבן הכבשים משכן העליון קיים ולפיכך המעלה לא נתבטלה וכמש"ל ולא אבוא בעיר
 נשבע הקב"ה שלא לכנס בירושלים של מעלה עד שיבנה ביה"מק של משה הרי שמקדש
 של מעלה קיים וקרבת קיימים והמעלה קיימת לא שאין הקב"ה נכנס בה עד שיבנה
 ירושלים של מט"ט וזה יובן מ"ש לא פקודי המשכן משכן העדות ידוע הוא שכל לא פסל
 את הראשונים ומה פקודים של משכן אחר יש שאמר לא פקודי המשכן לפסול את הראשונים
 ולמה פסל משכן העדות לא במאמר הקו' יובן כשאמר הקב"ה למשה לעשות משכן רמז
 למה"ש שיעשו משכן גם הם הרי שכשנלטו שיעשה משה משכן אחר"ך ליה למה"ש וליווי
 שני עמד דהיינו מקדש של מעלה ולווי ראשון נתחרב צעוגנו ולפי' אמר לא פקודי המשכן
 של משה לפסל לפקודים דהיינו משכן העדות אשר פוקד ע"פ משה עוד נוכל לתת טעם
 למה נטש משכן שילה ומשכן העליון קיים וי"ל שהמשכן עשה משה הוא על כפחת מעשה
 העגל אבל העליון לא היה בו שום חטא ולפיכך העליון קיים והחתון נתבטל נמלא שליווי
 השני דהיינו ליווי שליוה למה"ש הוא יותר חשוב וקיים מהליווי הראשון שהוא מה שליוה
 למשה הוי לא פקודי המשכן לא פסל את הראשון ועי' הם פקודי המשכן הראשונים ומתוך
 קרא משכן העדות אשר פוקד ע"פ משה :

ציוני פ' בא : ארז"ל מלאך המות צ"ב לעיר כלבים לועקים וכו' פעם אחד אירע
 שהיה כלב לועק ונצבו בין צרכיו מונח והיה מלהך ללרדן מאימת מלאך המות
 בא א' דחה את הכלב לא מקום שברח משם ומת הכלב מיד :

אמר בגמרא כלבים לועקים מה"מ בעיר כלבים לועקים ליהו בעיר כי ליהו בארבע
 כדאמרין בצרכות ר"ל בעולם העשירי שהוא עולם הד' כבוד אבי"ע דתמן סוד
 שם צ"ן כמניין ליהו לקבלהון דמות כלב בחוק שהריונו ג"ב ימים כדאמרין בצרכות וכו' :
 כמניין כלב משם הייתה יניקת מלכות מדי שהייתה ג"ב שנה לכן אמרה אסתר כשהגיעה

הנשר חזיר יבש חזיר ככל לוי"ך גי' ק"ך כי רוח גי' בדר"ו והטעם כי נש"ה ר"ת
חמושים שערי בינה וה' רומזת לשכינה :

סגולה לרוק הכלב אם תניחנו על המכה יתרפא אבל רוק הסוס כשתניחנו על המכה
ימות האדם וז"ר מות וחיים ביד לשון שיש לשון ממיית ויש מחיה . מס' פחד יחזק :

פירש הר' חיד"א מאמר פני הדור כפני הכלב ודקדק הי"לל כפני הנמר שהוא יותר
עו פנים ופי' הר' דאע"פ שהדור עני ככלב כמ"ש לית ענייא מכלבא ומדרך
העולם העשיר יענה עזות ולא העני ולו"א פני הדור כפני הכלב וז"ש והכלבים עזי נפש
אפע"פ שלא ידעו שובעה . א"א פי' הרב ז"ל פני הדור אפע"פ שחוטף ואוכל ואח"ך
חוזר ומקיאזו כפני בעליו כך האדם אע"פ שבושה עבירה בסתר אח"ך כששונה בה נעשית
לו כהיתר ועושה אותה בגלוי כמו הכלב שחוזר ואוכלו כפני בעליו בגלוי . א"א פי' הר'
המז' ע"פ והכלבים עזי נפש לא ידעו שובעה עפמ"ש שהקב"ה חס על הכלב לפי שמומתיו
מועטים שמתעבב מאלל במעו"ג ימים ואפי"ה חומר הב הב ולא ידעו שהש"י יתן להם
שובעה שאינו רעב עד ג' ימים וזה שסיים הפ' והמה רועים ולא ידעו הבין כך פני הדור
הש"י שולח להם פרנסתם והם מעזיזים פניהם וכופרים בטובתו של מקום ועושים עלותם
רעבים ואומרים הב לן מזוני וכו' וז"ש פני הדור שהם העשירים שנקראו פנים שיש להם
פנים לראות פני המלך הם כפני הכלב שלא ידעו שובעה שאומרים הב הב אבל
העניים שמחים בחלקם :

ארז"ל הבא על א"א מתגלגל ככלב . ויוסף שאילולי דיוקנו של אביו . ענו בכב"ל
רגלו אותיות בכל"ב :

טעם שנקרא הקמזן בשם כילי לפי שאומר כי לי המזון שנחמו הש"י לי ולא כדי שאחננו
לאחרים שאם רואה הש"י היה הוא נותן להם . ע"א חס יבא אדם ממנו דבר
בשלא או במתנה אומר לא לי זה הדבר כילי ע"ס גי' לא לי . ועפ"ז פי' המס' נתון נתון
לו ולא ידע לבדך בתתך לו אתה ולא אני כי בגלל הדבר הזה שיויתך ליתן כדי שתתברך
במזון בעוה"ז ועוד יקרא הא"ל ותזכה לעוה"ב . בעוה"ז כמס"ה עשר תעשר וארז"ל
עשר בשביל שתתעשר ואמר הקב"ה ובחגוני נא בזאת חס לא וכו' וארז"ל
מלח מזון חסר וכו' והמזון כמו השער כ"ז שקוללים אותו הוא יעלה כמו שער הראש ושער
שאינו קוללים כמו שער העינים והגביעים אינם עולים וגדלים יותר :

א"ך נחויא בן הקנה ויתרן בממוני הייתי במגילה דף כ"ח ויל"ד דמלת בממוני אך למותר
ופי' ר' חיד"א ר"ל דוקא בממוני ולא במזון אחרים . א"א אחר שנתן פוער והיה
ממוני הייתי מותר עוד ממנו :

ארז"ל לא נהרב הבית לא בעון זה ופי' מארז"ל הקמזא ובר קמזא הכריבו ביתו .
קמזא ע"ש קמזותי' שלא הניחו לאותו בר קמזא ששלחו אביו לישב לסעודה .
ולא יבנה עד שיחזרו מזה במשז"ל אין בן דוד בא עד שתכלה פרוטה מן הכיס ואז"ל שיש
סידה אחת שנקראת פרוטה והיא עומדת על הכיס ולא תניחנו ליתן לעניים . וז"ר עלת
עני תבישו כי אתה ה' מחסרו וכו' א"כ מי יתן מזוין יסועות ישראל :

כסף נקרא כן ע"ש שמתאווה לו כל מבין לעשות בו מלוא זמנ"ט ואז זוכה בעו"הו
 ובעו"הכ - בעו"הו שכל העולם נכספים לאו ע"י ולמעשו מל' כי נכסוף נכספת
 ובעו"הכ זוכה לכל דבר ולג"ע הנכסף והנחמד ואם לא עשה בכסף מלוא אז יהיה לו
 לכסף לשון כסופא יהיה לאחרת ולבזיון בעו"הו ובעו"הכ - מס' לקוט"מ :

האי הכילי והגבל מוזק עלמנו בעו"הו ולפעמים גורם לעלמו מיתה כי לפעמים נשאר
 אללו הבשיל או בשר ודירו גורף ומחמת כליואו אוכל אחיו ובני ביתו מפחדים
 ממונו אוכלים עמו ויהבן שגרום להם מיתה מרוב לערם שמוטערים במאכלם כמי שאוכל
 גבלה שריחה מודף ולז"ה ה' הכילי שוגא את עלמו ואוהב לאחרים שירשו ממונו וגמשל
 לדבורה כמו שהדבורה מי שאוכל מן הדבש עוקצו ומתה כך הכילי מוזק עלמו ואינו מהנה
 לאחרים אט"פ שאין המאכל הכרח לו - ולזה הכילי קרוי גבל והטעם לפי שפעמים אוכל
 דבר מוסרח בגבלה יעשה עלמו גבלה מחמת שעל הרוב גורם מיתה לעלמו כנז' ובגון
 שרואה מה שיאשר מאחלתו או ישפך לאשפה או יתגהו לאחרים ומרוב כליואו אוכלו על
 הבצע ואכילה גםה מונעת כמה אכיל' וא"ת דהע"ה איד' של מנבל מנחה ולא בדיק בשמיה
 יי"ל ססבר שמו אינו מאה ומעשו נאדם ח"ש והוא בליבו מכלב כל וא"ל אביגיל כשמו כן
 הוא ח"ש גבל הוא וגבלה עמו כמו שהגבלה ריחה מודף למרחוק כך הכילי שומטו הולך
 למרחוק ולזה ראה דוד לסורגו ולעשותו גבלה וא"ת א"כ כיל קיבל דוד מאביגיל ועבר על
 לא הלחם ותי' שדר יש לו סכר שמום כמ"ש העבדים לאביגיל - ועוד תי' שנתנה ממה
 שיש לה - ט"ה למה נקרא גבלה לפי שדומה לגבלה שמתרחת בלי מלח כך המזון מסריח
 בלי מלח ר"ל מסריח לגוף שהוא מתגאה ומרבה לאכול ויחלה ומלח מזון הוא שיחסרנו
 וארז"ל דלת הסגור לעני פתוח לרופא שבא לרפאות גופו שהסורח חם דוקא לא שאין
 תורחם אחזקתם לדיק שיהיו גדיבי' אכל ת"ח שתורחם אחזקתם לא חביב עליהם ממנום
 יותר מנופס לפי שאין פושטים ידם בגזל - ויל"ד במאז"ל וכי מי שאינו פושט ידו בגזל
 לדיק מקרי ומו שפושט לדיק לא חקרי אדרבא רשע מקרי ועוד הי"לל לפי שאין גוזלים לא
 פי' לפי שאין פושטים ידם לקבל ממון שהוא מן הגזל ביר בעליו וזו חניה מן הדין לפי
 שבעליו קמלו בשניי רשות לא מדרך חסידות וארז"ל רובם בגזל וא"כ לא ימלא להם בנקל
 ולזה חביב עליהם ממנום יותר מנופס ואינם מרצו' במאכלים ולא יחלו וילטרבו לרופא -
 ועפ"ז פי' פסוק עם גבל ולא חכם לא היה חכם דרכו להיות כילי שהלדיקים חביב עליהם
 ממנום יותר מנופס ויש לו מעלה בלדקה שטושה יותר ממי שטבעו גדיב - ח"ר טוב איש
 חזון ומלו' לעני זה מי שטבעו יכלכל דבריו במשפט בביתו ובעניימו זה נקרא טוב ואיש
 לדיק זה לעולם לא ימות לווד עולם יהיה לדיק שטושה עד שיראה בלריו - ועוד מפסיד
 עו"הכ כי מי שמתמיד במדה זו כל זמן שיתעשר יהיה יותר כילי וגם יבוא להתיר האסור
 כגון ספק טריפה או מיני ברעים וממלים שגמולאו בלחם וקמח ואמר אני מזכרם ומזילם
 החולטים וכיוצא ובאמת הקמח שהתלוי אסור למוכרו לגוי שמה ימכרנו לישראל - שם :

כשהיו שני הכרוצים ופניהם איש לא אחיו אז שלום ושלום בעולם שכן שלום ושלום בגי'
 יעקב וישראל - ועל זה נאמר יהי שלום בחילך כנגד הכרוצים של מטה ושלום
 בארמונותיך כנגד הכרוצים של מעלה אנפי רצוני - למען אחי ורעי הם סוד הכרוצים שבת
 אחים גם יחד אזי אדברה בא שלום כך - מס' מ"ע אופן ל"ב :

שלמה הע"ה ישב על כסא ה' ממש מטון לכסא של מעלה ויהיה בספר סודי רזיח
 שנקרא הקב"ה מל"ך שהוא בני' ל' שאין הקב"ה זוכן פחות מל' לפיכך רבבות
 של מלאכים הני' ר' חייה כסא שעשה שלמה הן זו ל' לפיכך קתדראות והיו יושבים בו ע'
 סנהדרים כסא א' מומין לגד החחה משמאל לכתן הנביא מלפניו כסא א' שישבה עליו בת
 שבע אמו וכו' והנה נרמו עניין זה והיה ה' למלך על כל הארץ שאין הקב"ה נקרא מלך
 בפחות מהמרכבה שנרמזה במלת אר"ץ שהיא ל' לפיכך רבבות : ה' אדונינו מה אדיר שמך
 בכל הארץ דיקא כסה שמים הודו ובכמה משריין מכסה הודו לו"ה תסלתו מלאה הארץ
 ר"ת ל' לפיכך רבבות : מס' תלפיות :

כי ברב חוכמה רב כעס וכו' ופי' הר' דורש טוב ח"ל יוצן ע"פ מז"ל הגד לעמי פשעם
 לו ת"ח וכו' והקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה והיינו או רבי ברב חוכמה
 לפי מה שיהיה חכם הו"ל רב כעס שהשגות נחשבות לו סדווגות ושומר נפשו ירחק מהם
 ויוסיף דעת יוסיף מכאוב שאם יהיה יותר חכם ודעת גדול ויוסיפו לו מכאוב ועושים ולפי
 חומרו חמור עונשו וחטאתו : ואפ' שהעניין הזה כמו"ש יש לדיק חיבד בלדקן מבוט שהשוגג
 נחשב כמויד : ויש רשע מהן רבים עתה ע"ה מאריך ברעתו לפי שהזון לו כשוגג :

כי מזיון תלא תורה וכו' פי' הר' בגדי חסרן ח"ל יוצן עפמ"ש בכתבי האר"ל כי יסוד
 הוא תורה שבכתב ומלכות היא תורה שבע"פ וזהו כי מזיון דהיינו היסוד כידוע
 תלא תורה דהיינו סתם תורה היא תורה שבכתב : ודבר ה' דהיינו שבע"פ שהיא דיבור
 ולא בכתב הוא מירושלים שכינתי זה הוא לרתל :

שם וכנה אשר נעשה ימויך וכו' שרופה בלש כסותה וכו' הנה נודע כי שם מ"ה הוא
 סוד החסד ושם ב"ן הוא סוד הגבורה וז"ש וכנה השכינה הנקראת אדניי שעולה
 ס"ה ועם עשר ספירותיו בני' כנ"ה וזהו כשהיא שלימה בעשר ספירותיה כאשר נעשה
 ימויך הוא שם מ"ה סוד החסד והיום בגלות : ועל בן וכו' אמלת לך שם ב"ן שהוא סוד
 הגבורות שהייתה שרופה בלש הגבורה כסותה מתשע הספירות כגודע שבוה יהיה הגבורות
 החיונין ע"כ אני שול ומתפלל מגערת פניך יאבדו :

משלי כי כפלים לתושיה פי' הר' ללח רכב ח"ל רמו מוסר השכל לאדם לומר כי
 דרך בני אדם הם הולכים לטייל בגנות ופרדסים או במשתאות או הם ראו עניין
 חדש כשכאים לביתם מספרים מה שראו ומה ששמעו מספרים לבני ביתם ולחבריהם ונמולא
 מאבדו זמנים הרבה בהבל בעת ראייתו ובעת סיפורו : ובפרט אם הוא ש"ק או י"ט שלא
 ניתנו שבתות וי"ט לא לעסוק בהם בתורה וא"י לנו מיום הדין וא"י לנו מיום התוכחה מה
 נענה ומה נאמר ח"ו כי כפלים שמספר עניינים של ע"הז בכפלים לא לא לתושיה בדברי
 תורה השמע ותספר עמהם פעמים ושלש : ולא בדברי עו"הז הכל ויקי : א"נ כי כפלים
 לתושיה רמו למש"ל ע"פ כי טוב סחרה מסחר כסף כי הנה מי שצידו סחורה ח'
 וחברו צידו סחורה אחרת והחליפו זה בזה מי שיש צידו זו אין צידו אחרת משא"כ גבי
 תורה מי שידע סדר זרעים וחברו סדר מועד וכתנו זה לזה נמלא ציד כל א' ב' סדרים
 וזהו כי כפלים לתושיה :

כה תצרכו את בני' כתב הרב בעה"ט ז"ל כ"ה פעמים כתיב בחומש ברכה וכ"ה

פעמים רבות בחומש שלום ולקח זרבת כהנים מתחלת זרבתה והסיוס בשלום כה חזרו
 את בני ע"ד ופי' הר' כגו' זכו מה שכתבו ר"ל בלשונם לשון הזכר לא מלא הקב"ה
 בלי מחזיק זרבתה לא השלום זרבתה כנגד הכלום מה כה וזהו ה' עוז לעמו יקח פ' יצרך
 את עמו בשלום והנה זרבת כהנים הם ג' זרבות כנגד בני חיי ומזוני יצרך ה'
 זרבות יאר ה' פניו לך בחיים דכתיב באור פני מלך חיים יאר ה' פניו לך וישם לך
 שלום וז מזוני כי ע"י המזונות יהיה שלום זרבת של' השם גזולך שלום חלב חיים ישבעך
 וארו"ל בד שלום חטוי זרבת קדים ואחי תיגרא זרבתה א"י רמו לשלושה מקדשים יצרך ה'
 וישמרך זה בית ראשון יאר ה' פניו לך כנגד בית שני יאר ה' פניו לך וישם לך שלום רמו
 לבית שלישי שיבנה זרבת יראו עייניו וישמח לבנו אבי"ר ושמך את שמו על בני ואחי
 אברכם כי הנם כתיב מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה וס"ת הו"י והמלעי תיבות
 גי' ישרא וזהו שמו א"ת שמו"י א"ת רמו למילה שהיא קודם לשם הו"י כי מילה זרבת
 ושם הו"י בס"ת על בני ישראל באמצעי תיבות ואחי אברכם :

כי זיוס הוא יכפר עליכם וכו' פי' הר' רי"ח טוב זלה"ה בספרו אדרת גיהו צפ' אחרי
 מות ח"ל יובן בס"ד לרמוז כי יו"כ הוא בחינת הצינה וע"י מדת הצינה תהיה סליחת
 העון וידוע שהצינה היא בחינת שם ס"ג והנה יו"ס הו"ה גי' ע"ג רמו לזחינת שם ס"ג
 עם עברה אותיות שעולה ע"ג ולו"א כי זיו"ס הוא רמו לזחינת שם ס"ג יכפר עליכם דייקא :

כי פקד ה' את עמו ד' במסרה פקד וישמעו כי פקד ה' את בניו כי פקד ה' את
 חנה כי פקד ה' את עמו כי פקד ה' את עדרו איתא זר"ה ר"א אומר בתשרי
 זרבת העולם וכו' זר"ה נפקדו שרה רחל וחנה זר"ה בטל שעבוד מלרים ובתשרי עתידים
 ליגא ע"כ וז"ח המסרה דכמו שפקד ה' את אבותינו זר"ה ובעל שעבוד ופקד את שרה
 וחנה וגם פקד את עמו בן עתידים ליגא זר"ה מס' אגרת הטויל :

איתא בס' גלגולי נשמות אות ק' רב כהנא הוא מוזין דיקולי תבעתיה הוה מטרוניתא
 ח"ל אזיל והקשיט נפשאי סליק ונפל מאגרא לארעא ואתא גיהו וקבלים ח"ל
 אטריות ה' פרסי ח"ל מי גרם לי לאו עניותא יהיב לי שייפא דדינרי והענין מטרוניתא
 היא חזי ורב כהנא מיזן פינחס וסי' בן פינחס בן לעזר הכהן וסווא עתה לאו כהן כי
 אומר חי לא נסיבית איתתא כהנא לא אפתרי אית רתה להכשילי תחת אשר הרגה ואתא
 גיהו וקיבלו בשביל השייכות כנ"ל דגיהו הוא פינחס השייכות :

דהוא כובס פי' הגבול יומא דאשכנחה דרבי נפק ז"ק אף ההוא כובס מוזמן לחיי
 עו"הב ידוע כי רבי היה צמוד יע"א ע"ה והכובס הוא לבן וזא שמו ברמו כי
 הכובס מלבין הכנדים והשתא כולו הפך לבן טהור הוא ונתקן וזה תיקונו שם :

כבוד הוא רמוז לשכינה צמוד וכבודי לאחר לא אתן ופי' דיען באבא יסד זרבתא
 לכן כבוד גי' ל"ב רמוז לל"ב מתיבות חוכמה מס' דבש לפי מערכת ק' :

ישם כפור אמרו ז"ל בילקוט ובשא השעיר עליו את כל עונותם מלמה שבזו"הכ טעל כל
 עונות ישראל ומסים אותם עליו של ס"מ וכו' ע"ש ופי' הר' גיהו אשכנזי ז"ל דעדים
 שאמרו שקר העדתי נאמנים על עלמם ומשלמים מזביתם והנה חז"ל כי זיו"הכ אומר השקן

לפני הקב"ה יש לך אומה בדרך כמלאכי השרת . וא"כ כל מה שהעיד בשנה דעולה ומשטין וכו' הוא שקר וישראל בשארים נקיים . והקב"ה שהי"ל חוב על ישראל אינו מאבד חובו לא שלש מוביחו דהיינו שישא עונותם לראש ס"מ : ואפשר שהי"ל אמרו במחק לשונם אמרו השט"ן גי' שס"ד דוי"הך אינו תחת רשותו והטובה דוי"הכ שהוא מלבר דין גרמ"א להפסיד כל השס"ד מטעם האמור וק"ל :

כליות של ימין יועלות למוצה ושל שמא יועלות לרעה . ממדרש משלי סי' י"ב :
כפיות ההר במעמד הר"ם לא היה רק על עמי הארץ ולא על הת"ח כלל . משם הרב הספקלריא המזירה :

כהן גדול מאי דתיב עד מות הסהן הגדול הטעם כי במוחו ילקט הכל כשמתין דחזיק ערטילאין עמו ואז עולה עמו גשמת הרולה ולכן אחר שזה הגדול הולך לא המנוחה אז ג"כ הרולה ישוב לא נחלתו וכן היו טהגים הכנענים שבא"י היו מנטיים מיתיהם בארצות במערות עד מות א' גדול הדור ואז מוליכים כולם לקברו באותו יום כי עי' אחוה הגדול יומחו במשכבותם על מטחתם כל השאר והנה באותו יום שבערו המרגלים את איוב שהיה גדול הדור והניאו ארנותיהם' לכן חשבו המרגלים שהארץ היא אוכלת יושביה . מלקטיו גורי הארץ"ל כ"י . ואפי' הקב"ה שם בפיהם שיאמרו דברים לא אשר בתוכם רמזו היפך דבריהם כי ר"ת אותה ארץ אוכלת יושביה היא בני' ע"ה איו"ב . כי לא היה אלא איוב ובאר ארצות היו מקדם קדושה כמדובר . ע"ס' דבש לפי :

כסוי הדם . אמרו בצ"ר דכשהרג קין להבל באו החיות ועופות וחפרו וקברוהו ולקדו וכו' למצות כסוי . במחזומא שם אמרו דשני עופות א' הרג את חברו וקברו ומשם למד קין וקבר להבל ולקדו וכו' העופות לכסוי . ובס' פצנח רזא פ' חי שרה כחוב דחיה שמהם בחולי רבקה שנשרו ומש"ם וכו' החיות לכסוי עי"ס :

כנור של מקדש של ז' ימין וכו' הטעם כי כבשו ז' עממין והיינו ראויים להיות משועבדים תחתם משו"ה היה כנור של ז' ימין . ולעתיד יהיה ת' . כי היינו משועבדים תחת יד ד' מלכיות שהיו כפולות והם ח' צבל כסדים פרם מדי יוון מקדוחן ישמעאל' ארום . אבל יוסף לנו קיני וקניזי וקדמוני יהיו עשר ע"כ צבל עשור אונגרה לך ועד"ה יש לפ' צבנין ראשון שהיה מסוד צת שבע והיא המתהלכת בינו והוא כנור שהיית' למעלה ממיטתו של דוד . הר' לאן קדשים בערכין דף יג' . ופי' הר' חיד"א ח"ל במ"ש בילקוט סוף יחזקאל בנות ירושלים שנטלו כבת עשור נכסי ארץ ז"ן עמומין מע' אומות ולעת"ל יורשים כוכר עיש"ב ולרצו זה כנור של מקדש ז' ימין שנמשלו לבת שירשה עשור נכסי ארץ ז' עמומין מע' אומות ולעתיד ח' רצו שירשים כוכר שנמול לח' ולעת"ל בעשור דרביב יבמה ס' במעשיו ושנח בעולם שצרא בעשרה מאתרות . שם :

כפרה גי' ש"ה שם רצו שהקרבן ומכפר . גם הגלות מכפרת וז"ר ש"ה פזורה ישראל כי הגלות מכפרת ח"ש שה ר"ל כפרה הוא הגלות שנתפזרו ישראל בין האומות :

כשוף אין כשפים שולטים בנוי שטלד באדר שני ר"א חפרים כפי' עה"ת פ' בשלח עי"ס :

ענף אות למד

אות למ"ד נראה לי אנה עבדה בס"ד שהוא ללמד מוסר ורמוז על האדם שיהיה לבו וחתך
 בזמנו לכל זורכי המלות ויהיה רצוי לעניים ולת"ח בעשותו עמהם לדקות כל ימו
 חייו כי כן למ"ד ר"ת לב"ו מר"ה דל"ס דהיינו במלות וכו' בס"ד בד"ן לולב במ"ש מרן
 ז"ל בשולחנו הטמור בהלכות לולב סי' תרמ"ה סעי' ה' וז"ל לולב שיבשו רוב עליו פסול
 ושיעור היבשות משיכלה מראה הידקות שבו וילבינו פניו ע"כ והנה כי הלולב הוא דומה
 לאיש הנדיב אשר לבו טוב כי כן לולב הוא נטריקון לו לב דהיינו לריך שיהיה לו לב טוב
 ונדיב. דאם יבשו עליו דהיינו שיבש זמנו לד המלות ונעשה כעך יבש הרי זה פסול. ושיעור
 היבשות וכו' דהיינו שאינו מראה פנים יפות לעניים כדי שלא יבואו אליו ליקח ממנו דקה
 היינו אומרו משיכלה מראה הידקות שבו שהם הסבר פנים יפות שלא נשאר לו כמ' ואז
 אם העניים ילכו אליו חנוטן להם מאומה ומלבין פניהם וגורם לשפיות דמים כי
 המלבין פנים כלא שופך דמים היינו אומרו שילבינו פניו אזי לא יהיה בנחת רוח עמהם
 והוא יהנה אותם ממנו ודא' ההי"א ליה ויהיה כעך שתול על פלגי מים וכו' ועליהו לא
 יבול. ויהיה עליהו רענן ופריו לתרופה:

באו"א נ"ל בס"ד אנה עבדה כי אות למד הוא רמזו על למוד התורה דהיינו הלמדן
 יזהר שיחזור על לימודו תמיד בכל עת לכל ימי חייו וישכחהו כמאמר התנא כל
 השוכח דבר א' ממשנתו חייב מיתה. והמיתה היא בסוג השכחה כמ"ש נשכחתי כמה מלב
 דהשוכח נמלח הוא נמית תורתו שתהלתה ב' וסופה ל' הרי לב זהו אומרו נשכחתי כמה
 מל"ב ששכח תורתו מלבד וגורם רעה לעלמו לא תניד יחזור על לימודו. ואז"ל סגולה
 לאדם שלא ישכח לימודו יקראוהו עד ק"א פעמים ואז אינו שוכחו והרמז הוא תורה ליה לנו
 זו"ה בגי' ק"א אם חזר על לימודו עד ק"א פעמים מניין זו"ה אז תהיה לנו שלא תשתכח
 ממונו עולמית ותשאר לו ועמו דווקא כי כן הלמ"ד במספר כזה אבגדהזחטיכל הם בגי'
 ק"א כמניין זו"ה כמ' וכמניין מיכ"א אז תשאר בזכרונו. גם כמו שהלמ"ד היא באמצע
 תיבות אפא ביתא כן יהיו ד"ת תמיד באמצעות לבו ולא יזיזו מדעתו אזי יהיה מיכ"א
 שומרו ועזרו ומנינו בזכות התורה:

באו"א נ"ל בס"ד אנה עבדה דאות למד רמזו על המלכות כמו שהמלכות היא גבוהה
 על כל העם כן הלמ"ד גבוה מכל האותיות. וכמ"ש באותיות ר"ע למ"ד מלך
 כי כמו שהמלך הוא הולך באמצע חיילותיו כן הלמ"ד באמצע האותיות. גם כ"ף מלפניה
 רמז לכסא המלוכה. ומ"ס מאחריה רמז למלכות וג' אותיות לו' ל' מ' מספרם ל'
 ולרופס מלך דרומנו על הנדיק שנקרא מלך כמ"ש לדיק מושל יראה אביס. גם דכל סיר
 המעלות שבתהלים כולם הם המעלות בה"א חוץ משיר למעלות אשא עיני שהוא למ"ד דווקא
 שרמזו למלכות שנקנית בשלושים מעלות מספר למ"ד:

תורה לשמה שלומד האדם כתב רבינו אריז"ל שיאיר בו נגון מרע"ה. ואפ' שבא הרמז
 כי האותיות לשמ"ה הם למש"ה. גם לשמ"ה בגי' שע"ה דשעתא קיימא ליה וכמ"ש
 ר' מאיר כל העוסק בתורה לשמה מרוממותו ומגדלתו וכו' ועוד כי שעה היא השכינה ובפרט
 כי התורה שבע"פ היא בחינת השכינה כידוע מס' דבש לפי:

לא נתן הקב"ה התורה לישראל לא כדי שלא יעסקו בל"הר ודברים בטלים מס' שוחר טוב :
רש"י גי' שכינה ע"ה גס שפ"ה גי' שכינה ולכן הפוגם בל"הר שהוא מד' כחות אינו
מקבל פני שכינה : גם לשון מי שפוגם ברית הלשון ארז"ל כי ודאי פוגם ברית
המעור ויוסף הדריק שמר ברית המעור זכה שבא גבריא ולימדו ע' לשון כי לשון וברית
מכוונים ומי שמתקן זה יתקן זה וידיעת ההפכים אחת היא וכמש"ל לפי שיוסף הדריק נתגבר
מאד וכבש יגרו זכה שתיקן מה שדיבר על אחיו לה"ר ששולט בו קליפת כלב ולכן ארז"ל
שראוי להשליכו לכלבים ויען יוסף היה לש"ש עמו בכ"בל רגלו אותיות כל"ב וע"ד מ"ש
רארז"ל כי עמו בכבל במקום קשורה עמו ככלב שחשב באשת אדוניו וילאו ניה"ק . וכן
י"ל דהיה תיקון ג"כ מה שדיבר באחיו וזכה לזה לפי שמר ברית המעור וזוהי זכה לתקן
גם ברית הלשון ואח"ך בא גבריא ולמדו ע' לשון ונתוסף ה' בשמו דכתיב עדות ביהוסף
לפי שקדם ש"ש בסתר כמש"ל ולכן יוסף הוא יסוד ונתוסף ה' הוא מלכות והוא יחוד
קובה"ו . דבש לפי :

ר"ר שימורים הוא לה' שאו להר' מהרח"ו ז"ל כי כליל פסח אדם מישראל היה עולה בסולם
וגפל ונטלע ואיך אירע זה כליל שימורים והשיב הר' ז"ל דהאיש ההוא כלילה ההוא
עשה עבירה משו"ה נפל ונטלע מדבריו ז"ל מנזאר דליל שימורים הוא בזמן
שעוסקים במזות או לפחות כשלא ילך לדבר עבירה . אבל אם ח"ו יעבור עבירה אין לו
שמירה וזה אפשר פשט הכתוב עלמו ליל שימורים הוא לה' אין שטן ואין פגע רע .
וביאר אימותי אני אומר ליל שימורים היבא דהוא כלילה הזה לה' דהלילה הוא מקודשת
לשמים וריח עבירה לא עדה בה . אבל בל"ה"ה ישיגו עונו כי יותר פוגם כלילה הזה כמו
שנזאר בסד' **ד'הנך** כתב הר' המופלא מהר"ח בכ"ר דוד אב"ק עפ"י ז"ל דכל עבירה
שארם עושה בחג הפסח עושה פגם גדול יותר משאר הימים עכ"ד . ואפ'
לתת טעם לזה כמ"ש ר' ארז"ל כי העם הארץ כשחוטא הוא פוגם בעשיה או בשבת
קודש שהעולמות נכללים זה בזה גם הע"ה פוגם באלימות ולפי"ז כלילה קדושה זו המאירים
אורים גדולים יותר מאד ויש יחוד עליון וקדוש הפגם גדול בערך הקדושה ואחר יום א'
של פסח הוא בחינת דין ולזה הפגם גדול . **ואפ"ש** לרמוז עוד בהקדמת הר' חס"ל
עין הקורא נהר ג"ז ח"ל אחר שיאלו ישראל ממזרים מה עשה הקב"ה חשב
מחשבות לבדתי ידח ממנו נדח וזה לכל ישראל בכל שנה שיעשו ימי הפסח בהשבתת חמץ
ואכילת מצה וסוד הענין הוא כי היותר רשע שבישראל אע"פ שהרבה לפשוע אי אפשר
להכנס בהיכל ה' של חמישים שערי טוואת עד שירשיע ויפשע ת' יום רלופים
זה אחר זה ובכל שנה ל' יום קודם הפסח עושה להם הקב"ה משוא פנים ברוב חסדיו
ומתחיל להוילא נפשות מן היכלות הטוואת מעט מועד שיעור חלק א' משלושים בכל
לילה באופן שכליל ביעור חמץ כל פושעי ישראל עומדים בפתח היכל החיטין מהחמישים
שיעור חלק א' מל' משיעור הכמות ליל שלושים ואחד קודם הפסח וכליל פסח אין נכנסים
כלל ועיקר וכולם פטורים ובני חורין עכ"ל ולפ"ז אפשר דכיון שהקב"ה ברוב רחמיו הרבה
להטיב ל' יום קודם להיילאו מש"ע עד שכליל פסח אנו בני חורין א"כ העובר עבירה
כליל פסח גדול עונו מנשוא וכן בימי פסח העובר עבירה הוא פגם גדול כי ה' ברחמיו
הפליא חסדיו לנקות ולטהר נפשותינו ונפשיו של חוטא והחוטא אזיל בתר איפכא . **ומבאן**
השובה מולאת למת ששאל לי בהקדמת הר' הנז' דאיך כתב דאם הרשיע ת' יום

רזופים נכנס בנ' שע"ט והלא מר הוא דאמר דככל שנה ל' יום קודם הפסח הוא המזיח חלק
 ח' בכל לילה וכו' . ולפי האמור חין כחן שגה דאם ל' יום קודם הפסח החזיק בדרשעו והוסיף על
 חטאתו פשע ויום יום יוסף על עומאתו אינו בכלל זה ובהשלים ת' יום נכנס להיכל החמישים ש"ט
ועפ"י האמור אפשר להסמוך זה צפ' ליל שמורים הנז' דכבר כתבנו דהשתבז אומר ליל
 שמורים הוא לה' והיינו דווקא כאשר הוא הלילה לה' שהיא מקודשת לשמים אז
 הוא ליל שמורים אם עבר עבירה יזכה למקרה ופגע והטעם שמורים לכל בנ' לדורותם שימים לאו
 שמורים לדורות להוליא ממוסגר אסור חלק ח' מל' וכו' כמדובר וזה העובר עבירה הולך לאחור
 ולזה נלכד בשחיתתו ולכן נרדף להקדש בימים האלו ובפרט לבילי התקדש חג ואז ה' ישמרהו ויחייבו
 וזה טעם למ"ש בניסן נגלו ובניסן עתידין ליגל שהדבר מוכרח דבשלושים יום קודם הפסח
 הקב"ה ברחמיו מוליא לאור כל נפשות ישראל שהם בסט"א והוא זמן הגאולה וזה מ"ש בר"מ
 דמחייית עמלק תהיה צ"ד בניסן שאז ילאו כל לצחות ה' מהסט"א וז"ר פ' כי יד על כס
 יוה"כ יג' ל' רמז דבשלושים יום קודם הפסח ה' ברחמיו מוליא אסירים ואז י"ד רמז לערב
 פסח על כס יוה"מלחמה לה' בעמלק על שאין השם שלם ויתגדל שמו וכסאו לעד בצ"א .
 שם : ועוד אופנים אחרים צפ' הזה כתבתי אותם בספרי כתיבת ידי ס' ישמח משה צפ'
 בא ג' פרעה :

קורב ומינוו בתיקוני הזהר אמרו ע"פ אעלה בתמר וכו' אעל"ה ר"ת אחרוג ערבה
 לולב הדם . וסדר זה אפשר דרומזו דיהיו פיו ולבו שוין לכך נסמכו אחרוג ערבה
 כי אחרוג רמז ללב וערבה לשפתים לרמוז פיו ולבו שוין ואם ישמור פיו ברית הלשון וגם
 לב טהור אז מועיל לשמור ברית המשור וברית העינים ולכך נסמכו לולב רומז לשדרה
 ויסוד . והדם לעינים וגמירי חין יז"הר שלב לא במה שרואה כמ"ש בריש סוטה . ח"ג
 דמחטא אד"הר נמשכו ד' דורות רשעים אנוס מבול סדום הפלגה ותיקנו האבות דורות לאו
 ואכתי פשו ורוד שהוא אד"הר היה בזכה בדמעתו ערסי אמס"ה ר"ת הנז' . וידוע דע"י
 מזוה זו אלו מכוונים לתקן חטא אד"הר וד' מינים רומזים לצבות ויוסף כמש"ל וז"ר אעל"ה
 גי' אמס"ה לתקן ד' דורות הנז' בזכות אבות ויוסף שהוא נפש אד"הר שלהם רומזים ד'
 מינים והם התחילו לתקן . ח"ג חפ' לרמוז במאי דשלו בש"ס דאמאי מצריך על הלולב ותו'
 הואיל ובמינו גבוה . ועד"ה הלולב רומז לשדרה והיסוד וענפי ז' התחטות עולים ע"י
 היסוד דסליק לעילא וז"ר אמרתי אעלה אמרתי כלומר שאני מצריך על אעל"ה ד' מינים .
 בתמר שאני מזכיר הלולב לחוד והטעם אוחזה בסנסיו רמז לענפי ז' תחטות העולים
 ע"י היסוד אוחזה רמז חזה הנוק' שהיא עומדת בחזה להאיר לה והא' רמז שאני מייחדם
 יחוד גמור בסוד ח' . ח"ג רמז למ"ש באדרא קדישא כהאי תמר דלא סליק לא דבר וקובא
 וז"ר אעל"ה ר"ת ד' מינים כאמור בתמר שהוא דכו"ן ומה"ט מצרכין על הלולב . שם :

טעם שזינו הש"י ליתול לולב ומינוו בחג סוכות אמרו בזו"ה סק לפי שבר"ה ויו"ה ה'
 שופט כל הארץ ושלו מיה"ש להקב"ה מאן נח דינא א"ל כל מי שיולא ויבדו
 סימנים דילי הוא נח דינא ועוד אמרו שלולב ומינוו הקב"ה שרם ואומר להם גדל וישראל
 הם חלק ה' ונחלתו ולזה נוטלים לא הד' מינים שהם נחלתו והנעמנו הוא שיר ורנה . ועפ"י
 פ' התוספות והר"ש פסוק בר"ה אז ירננו עמי היער מלפני ה' כי בא לשפוט את הארץ
 הדוד לה' כי טוב וכו' ואמרו הושיענו ופי' אז ירננו ישראל בעמי היער כשילאו מלפני ה'
 זכאין כי הש"י בא לשפוט את הארץ ולא ידע מאן נח דינא וכשישראל ירננו בעמי היער

ובהיכן מרננים ומנענעים בהודו לה' ואמרו הושיענו ר"ל באנח ה' הושיעה ולפי דבריהם
אפ"ל במלת על"י ע"ה והכולל גי' קע"ד . גי' לולב ומיניו . מס' לקוט"מ :

ארז"ל כי ע"י מלות לולב זוכה לאריכות ימים ורמוז לולב גי' חיים . וגם הדס גי'
חיים . רמז לחיי עוה"ז וחיי עוה"ב . וכתב מהר"ל א"ס לא קיימס
כראוי חזר עליהם בגלגול . וגם כתב הר' קשל"ה המקיים מלות לולב כלא קיים כל תנ"ך
ורמז בצה"ט שחלת התורה וסופה ל"ב ותחילת נ"ך וסופס ל"ו שרי אותיות לולב רמז כלא קיים
כל תנ"ך . ועוד רמז פרי עץ הדר ס"ת ילך ורמז לכפות הי"ל"ה שבתוך הלב ואתרוג
דומה ללב . וגם זכה לבנים לדיקים וחכמים ורמזו לולב שיהיו מן ל"ו לדיקים ולא פחית
עלמא מהס ויש להם לב בתורה להבין זה שתחלתה וסופה ל"ב וגם רמזו לולב"ב גי' חכס
והדס גי' חכס ואתרוג גי' תורה ע"ה . וערב"ה גי' זר"ע . וגי' לדי"ק ע"ה רמז שע"י
מלות לולב יהיה לו זרע לדיק וחכס . ועוד רמזו פרי עץ הדר גי' תר"ס גי' אתרוגים .
ורמז הרב שי"ף פרי עץ הדר גי' שט"ן וס"ת ילך זה יל"ה רמז לשני ילדים יהיו טובים
הב' ע"י מלה זו :

צריך לנענע ל"ו פעמים נענועים כנגד ל"ו לדיקים ולא יענע כשאומר היבית ה' ורמז
הר' קשל"ה בפ' אז ירננו עלי היער מלפני ה' ולא בתיבת ה' ולזה מברך על
נטילת לולב ולא על לקיחת לולב כמש"ה ולקחתם לכם לפי שצריך נטילה ונענוע וזה לפי
דעת זקן שזענעו בהודו לה' ב"פ אבל לפי סברת ר' ארז"ל כנגד ל' לדיקים בא"י .
ועוד ע"י הלולב יתברך באתם שנה ויהיה לו אכילה ושתיה כפי לרכו ויותר וכתב בס'
אמת והמונה רמז ע"ז מפ' לכו לחמו בלחמי ושתי ר"ת לולב . ור"ת אתרוג ערבה גי'
בי"ן עם האותיות ונלה מסכתי גי' לסוכה . גם רמז בין מסכתי ע"ה גי' אתרוג :

צריך לברך בסוכה כי אמרו בתקונים בחידושי הרמ"ז כי הסוכה היא אומא המסככת
על בניה ומי שאינו מברך ברכת הלולב בסוכה נקרא עליו שלח תשלח את האם
ועושה פרוז בין האם זו סוכה ובין הבנים השבעה שבלולב תלת ההדסים וב' ערבות ולולב
ואתרוג הרי ז' וכתב הארז"ל שרשה הקב"ה לזכות את ישראל לפי' תרבה להם מלות בחג
הקדוש הזה להטיב להם החתימה לחט"ו ולכן אמר הכתוב ולקחתם לכם להנאתכם ישן כי
הרבה סגולות נפלאים יהיה לו ע"י לולב ומיניו כמ"ל . ועוד ארז"ל דבר"ה בא"ס שרי
האומות ומקטור' על ישראל מס ג' או וכו' ולא ידענו מאן נלח דינא לכן לזה הקב"ה ליקח לולב
להודיע כי דין נלח ובחר הקב"ה במינים ג' להודיע ע"י המינים שישראל מנוקים מע"ז
גי' ע"ד שגולב אין לו לא לב א' כך ישראל אין להם לא ה' אחד ואין עובדים ע"ז ח"ו
ומה הלולב פעלו דבוקים זב"ז כך ישראל דבוקים זב"ז ואין בהם שנאה וש"ד וג"ע ולכן
נפ"דו עליו פסול וכן בערבה הדומה לשפתים רמז שמזכרים מל"ה ודברים בטלים ולכן
הלפפה פסולה רמז מי שקולו מלפף בדברים בטלים ול"ה הר' א"ך הערבה כשרה שעלים
שלה משופים ומשוכים כחל זד"ת. שנמשלו נחל וקנה שלה אדום כי ע"י התורה פניו
מאדימים כי חכמת אדם תאיר פניו וכן האתרוג הדומה ללב וכמו שהלך נקי מכל סוג כן
לריך האתרוג שיהיה נקי מכל חסר כל שהוא פסול וכך האדם לריך שיהיה לבו שלם
עם ג'היו ואם לא פסול . עוד כמה פעמים אחרים זד' מינים שבלולב הם כתבתי בספרי
כ"י שנחת מועדים בדרוש של חג הסוכות :

ארז"ל לב מצין כי הוא משכן השכל לפי שהוא מובחר האברים ומלך עליהם כמו שהמלך

באמצע חילותיו כן הלכ הוא באמצע האברים ועולם הגוף כמו עד לב השמים וכן בלבת אש בלב האלהים"י שמוסק בתורה שתלחה וסופה ל"ב יהיה לו לב מצין ובורשה ללב רומז שהאדם יש לו ב' לבבות כג' בלב ולב ידברו לב טוב ולב רע אש זכה יהיו שניהם כא' טובים ואי יהיה עובר את ה' בלבב שלם ר"ל יתחברו שניהם כא' ואי יהיה לבו שלם מ' לקוט"מ :

ארו"ר כשארם מקדש על הלבנה בזמנה כלא מקבל פני שכינה ועוד אמרו המקדש על הלבנה בזמנ' זוכה ומקדש בת זוגו בזמנה ו"ר בחולה נישאת ליום הרביעי

ר"ת לבנה"ה - ועוד רמזו כזה ראה וקדש כזה ראה הלבנה וקדש בת זוגך ו"ר החודש הזה לכם ע"י החודש הזה שמקדשים בזמנו תקחו לכ"ס גשים ובתולות בזמלוי הלבנה ורמזו בן פרך ר"ת בתולה נישאת ליום הרביעי ר"ת לבנה"ה רמז שישא אשה בזמלוי הלבנה ויאמרו המקובלים סגולה למלא בת זוגו מיד לקדש הלבנה ולומר שירת הים בשמחה וז"ש המקדש הלבנה כלא מקבל פ"ש ע"י סגולתה מולא בת זוגו ושכינה שרויה ביניהם לז"א כלא מקבל פ"ש - וטעם שאין האשה מזכרת על הלבנה אע"פ שהרבה מ"ע שהז"ג מקיימים וכתב האריז"ל בס' תבוא לפי שהאשה גרמה פגם הלבנה - א"א הטעם לפי שע"י שמקדש הלבנה זוכר שקטרג' הלבנה ונתמעטה ולזה זוכה ויהיה עניו ואי השכינה שורה על עניו וזה הטעם שאסור לקדש הלבנה בזיל הבבת לפי שמוריד השכינה ושורה עליו או הוא עולה ומתדבק בשכינה ויש תחומין למעלה מעשרה וטעם שאמרו יקדש הלבנה בזמנ' לש בעוד שהוא מבוטח בצגד שבת לקבל פ"ש - ועוד כי אחר ערבית בזמנ' מול לבנה בשעה ב' לזה אש חל מו"ש קודם עשרה ימים בחודש יניח לברך בזמנ' ש - ש :

טעם שאין מקדשין הלבנה בזיל ש"ק כתב הרדב"ז שמה ועלה למעלה מעשרה - והוא חוץ לתחום וכן כתבו הפו' ומנוסח מעשה שהיה וכו' וכתב הר' הנז' זהו טעם קלות וכתב הוא עלמנו הטעם לפי שבזיל שבת מקבלים פני השבת הוא הש"י ששמו שבת ואין כבוד שבתותה שעה נקביל פ"ש ולהניח פני הש"י אבל בזמנ' מלוא יותר מבשאר ימי החול שעדיין הוא מבוטח בצגדי שבת מקביל פ"ש וכתב בא"ה הט' משם המגיד כשמקדשין הלבנה בזיל מו"ש תהיה הללחה - ואם תתקסה לא יהיה מוללה בלוחו חודש דוק ותשכ' וכתב בש"ע ס' תכ"ו יש ללבוש בגדים נאים כשמצריך ומרקד כמו בשמחת נשואין ולא יביט בה רק פעם א' כשמתחיל - והסומא חייב לצרף רש"ל - ואבל אין לצרף עד אחר ג' לבני ואם ישלים אבילות ימתין עד יו"ד - ש :

טעם שמקדשין על הלבנה בזיל עשירי באב כתב קבל"ה שבזיל יו"ד מולד משיח בן דוד ולזה בלוחה שעה מבשרים ללבנה וליתרף שעתידים להתחדש כמותה - לבנה ג' שמות נקראו לה לבנה"ה סה"ר יר"ח ג' שג"ד ימות הלבנה וגם רי"ז ג' גבור"ה - שפגעה בה מדת גבורה לפי שקטרגה וגם שמש יש לה ג' שמות וסגולה בימי חדושה לא יפליג בים ולא יקוץ דם ולא יעשה מלאכה לבשל ולצבע ציורה עד אחר ה' ימים לחדושה כי אותה מלאכה לוקה - ש :

מות וחיים ביד לשון המדבר הרבה מקלר ימיו והקורא בתורה הרבה כי מולא מלא חיים - ועוד אמרו המספר ל"הר אינו קם בתח"ה והרבה עושים קסים ומרים בגיהנם הוא כובל אבל מי שהוא לדיק והגון שאין בו עון שולח לו הקב"ה לרעת צעוה"ז ומילוי מכל העושים וכמו שמילוי במרים הדרקת שדיברה על אחים ל"הר נלטרעה ולא ל"הר ממש - א"א ביד לשון גי' ת' רמזו בה ת' תחיה ת' תמות וכו' א"א מות וחיים ביד לשון :

ארז"ל המספר ל"ה על חברו עושה חליפין עמו שלוקח העבירות שלו ומתן לו זכויותיו ועפ"י פ' ה'ר' ביה פ'רן אל תתן את פיך לחטיא את בשרך שתביא חטאים של חברך על בשרך ואלו לא תאמר לפני המלך כי שגגה היא שלא יש בדי עון זה ולמה יקטוף גאים עליו לפי שמ"ח משיבך ע: קולך זה העון בל' עליך בשביל קולך שדברת ל"הר. על פלוני ולא עוד בל' חבל' את מעשה ידיך המטות ומע"ט שעשית בידך הלכו אלל מי שדברת עליו . ועפ"י יובן לשון הזהר הק' שהמטות חומרת לפני הקב"ה פ' עשאתי ומפ' אגא . יל"ד למה כפל לשון ועפ"י ח"ש פ' עשאתי ולא מאחרים שדברו עליו ל"הר בל' מפלגו בעצמו . ח"ג שהמטות מלמדת זכות על העלוב וחומרת לו מפ' אגא ולא מן הדריה הזה ומלמדת זכות שהוא עלוב :

ארז"ל הכל בל"הר בלשון הרע ס"ד בל' אימא בל'הר ועפ"י פ' המפ' פ' בל' עשית והחששתי ר"ת בל"ה אבק לשון הרע . עשית ואז החששתי שלא עשיתך מיד לפי שדמית היות אהיה כמוך שהרבה יש כמותך אבל אוביך ואערכה לעיניך על ל"הר גמור הכרחא לעינים נמלא שתיבת בל'הר ואמרו המקובלים ע"פ וגרנן מפריד בל'הר שהוא מפריד מד"הר ממד"הר ויהיה דין גמור וזהו מפריד בל'הר חסד ורחמים מן ו"פ שג' בל'הר . ובענין זה היה הגלות שהפרידו מתיבת גאים מי שהוא רחמים כמו"ש מי ירפא לך מזה שתיבת בל'הר דין לשון קושי :

כר המספר ל"הר מתגלגל בכלב וגם ארז"ל שעושה עני ככלב ח"ש מוא"ל שלח שהע"ה לבי"המד אבא מה וכו' ובלבדים של בית אבא רעבים מה אעשה שלחו ליה חתוך נבילה והנח לפני הכלבים ואביך הנח עליו ככר או תיטוק ועלטלו והוא טלו מקשה וכו' לא יש שומרים שיסמרו דה"ע לפני הכלבים . ועוד למה מוטל בחמה ועוד למה שרו ליה לחתוך נבילה לפני הכלבים בשבת ויוון שה"ע מה נשבת שעלה לנג שמע קול קשקוש בלנות והוא עוסק בתורה איפחית דרגא מותיה שתק ונפל ומה והוא דומה לסקילה ולזה שלח לבי"המד כלבים של בית אבא רעבים הם השוגאים שאומרים עליו ל"הר שיאמרו בעון שלקח אבי את ב"ש מה בתימה משונה שלחו ליה חתוך נבילה והנח לפני הכלבים ר"ל שאסור לדבר ל"הר חפ"י על הכלבים מספרי ל"הר ואם תאמרו שהוא עבר על אשת איש הנח עליו תטוק וכו' ר"ל דק"לן הבא על ח"א מעני שג' כי בעד אשה זונה עד ככר לחם ועוד אינו מיני בן ליורשו ואביך מה במלכותו ויש לו בנים ח"כ לא חטא בל"ה בל' בל' עת פקודתי והוא עוסק בתורה לפי השטן עשה לו זאת ומה בתימה משונה אין ספק . נמלא כי המדבר ל"הר ראוי להשליכו לכלבים ויאכלהו כשהוא בחיים חייבו מכ"מ כמו שחשב לעשות לחברו שהרגו בלשונם בעודו חי ו"ו לעג"ד מות וחיים ביד לשון ר"ל בעבור לשונם שדבר ל"הר לזה עוגשו מות בעודו בחיים . וכזה בס' המדות שמוטר להרוג לבעל ל"הר לפי שהוא קטיל ג' וכרוף דמו וכתב עוד מותר לקפח פרנס' :

מעם שאין אדם מה צעיר לו כתב בזו"הק משום דאית ט' תלייה סס באורח ופי"ת במ"ק ג' י"ד איהו חייא ומקשה הוהר אמאי לא נבנה ב"המק על ההוא אחרת ות' ביה"מק הוא שבר עו"הב והאי אחרת לזו הוא שבר עו"הז ושבר עו"הב יותר גדול ועפ"י פ' ה'ר' סס יטקב טוב סס משמן טוב הט"ת של טוב גדולה רמז על אורח של לזו טו"ת תלייה באורח שאין סס מות והוא יותר טוב מבי"המק שנמשח סס כ"ג בשמן טוב ומקשה הפסוק קשיית הוהר ח"כ למה לא נבנה סס ב"המק ומתן הכתוב טוב ויס

המות יותר מיום הולדו שצ"ל לעו"ה לחיים המות יותר טוב שהולך לחיי העו"ה. מ"ס לקט"מ:
שם לוי"ה שיצורה לת"ח מיל ולר"ב עוד ג' פרסאות ורמו צעה"ט צפ' ואברהם הולך עמם
 לשלח"ס ר"ת לוי"ה שיצורה לת"ח מיל. ושקולה מצוה זאת כתר"ג מצוה ורמזו הול"ך
 עמ"ס לשלח"ס גי' תריג. עוד רמזו צפ' כי מלאכיו ילוה לך ר"ת מ"ל. וס"ת יו"הך.
 זה שם משם ע"ב והוא מסוגל למי שמכוין בו בדרך שלא יזיקוהו וסי' חר"ב של הקצ"ה י"ז
 פיפיות ואומר הך לחייבים. ועפ"ז פי' מארז"ל כד בעא ר' ישמעאל למיזל באורחא ח"ל
 ר' ברכניי אמר ליה יחד ורבים הלפס כרבים ר"ת שס יו"הך רמו לו שיכוין בשם זה והוא
 מסוגל לדרך. וז"ר כי מלאכיו ילוה לך ס"ת יוה"ך. על כפיס ישאוך רמו שמלוה לחברו
 יברכהו בברכת כהנים שמצרכים אותה בנשיאות כפיס וזו יאמרו לך ע"ל שח"ל ופת"ן
 הדרוך ר"ת עש"ז. אז תרמוס כפיר ותנין שלא יראו משום מוזיק ועוד רמו רב חיד"א
 ז"ל ר"ת יברך יאר ישא גי' ל' וכל אחד מג' פסוקים יש בו ב' ברכות הרי ששה ויש בה
 ע"ז תיבות הרי ג"א גי' לה"ה רמו סגולה לדרך יאמרו לו ברכת כהנים וכו'
 ועפ"ז פי' הפ' מארז"ל א יפטר אדם מחברו גא מתוך דבר של הלכה ר"ל. תוך דבר הוא
 צי"ת. ותוך הלכה כ"ף ר"ת ברכת כהנים. ח"א פי' עפמ"ס המקובלים ששם ב"ן סגולה
 לדרך למכוין בו וז"ר תוך דבר ותוך הלכה גי' ב"ן לוי"ה ע"ה גי' ב"ן. ח"א רמו ר"ת
 א יפטר אדם מחברו גי' ב"ן. ור"ת גא מתוך דבר הלכה גי' ו' סך הכל גי' ש"ס ק"ב
 הוא גטינו גי' ג"א צ"פ. ח"א א יפטר אדם מחברו זו גשמתו כשישן גא מתוך ד"ת
 שמתוך כך זוכרהו הש"י לטובה ומחזיר לו גשמתו. ח"א א יפטר וכו' ר"ל כשצא לו אורח
 זרולה שילך א יאמר לו צפירות שמלבין פניו גא יאמר לו הלכה והוא זוכר וז"ש שמתוך כך
 זוכרהו דהיינו זוכר ההליכה וכולך. ח"א א יפטר אדם מחברו גא מתוך דבר הלכה ר"ת
 לוי"ה כסו"ת או כסות למלבוש שבזיל קור וחוס כי בלא לוי"ה וכסות הוא בחזקת סכנה
 ונחשב לו כגא הרגו כמ"ש בש"ס ע"פ ידיו לא שפכו וכו' וז"ר צפ' א תאחרו. אחו"ה וס'
 הללית דרכי ס"ת לוי"ה ח"י רמו אס עושים לו לוי"ה חיה ודאי ור"ת גי' זי"ת גי' א
 גאים מנפך. ויסיח כזית הדוד. ח"א א יפטר אדם מחברו גא מתוך הלכה פסוקה כמ"ש
 יוסף א תתעסקו בדבר הלכה ופירש"י שמא תרגו עליכם הדרך וז"ש שמתוך כך זוכר
 הדין ומשתבש בדרך :

כתב צס' חיים שיזכר בגא הימים שלא ילא בהם לדרך ולא מבית לבית וגא הס ח'
 בחודש"ג' בחוד' וה' בחודש וסי' גא"ה ועוד לא ילא ביום ב' בשבוע שלא לאמר
 בו טוב ובלא הימים הס טובים ב' בחודש וד' בחודש וט' וי"א וט"ו וי"ז וי"ט כ"א כ"ז בחודש
 ושאר ימים לא רעים ולא טובים. ונריך שינא צבוקר לאור היום יתפלל בתחלה ויאל לדרך
 כי אז השכינה יולאה עמו וז"ר גד"ק לפניו יהל"ך ר"ת לל"י והדר וישם לדרך פעמיו ולדק
 היא השכינה לפניו יהלך. ועוד רמזו לל"י גי' ק"ל גי' חמש פעמים הו"ה ששם הס חסדים
 יהלך גי' חכמי יכוין ביחוד לרק היא השכינה לפניו תחזור פכ"פ יהוד קו"צהו ועוד יכוין
 בשם אחיה במ"ק עם האותיות גי' לה"ה במ"ק ע"ה וגם הכ"ר כ"א גי' לוי"ה וכו' ובפ'
 ייאמר לו לך נא ראה את שלום אחיך וכו' צס' לקוט"מ צפ' וילא :

כוונת הלוי"ה שמלוה לרעהו ההולך לדרך לש' היא ללוות השכינה עמו וכמ"ש בזו"הק
 ולכן לריך שיהי' שמח כי השכינה נק' שמחה וכתבו ז"ל דטוב שההולך לדרך יתן
 לדקס קודם שיסע דכפי' דק לפניו יהלך וכו'. וטוב שבעת הלוי"ה יאמרו חדוש בתורה ע"ד

משו"ל ג יפטר וכו' והטעם דהלכה היא בשכינה וכן הלכה אחריות ה' כל"ה וכן ע"י חדוש
 בתורה גורם יחוד קובנה"ו . וכפז הר' חידא ז"ל בזה"ל ואני הדל כשעשיתי לוייה לאדם
 גדול אמרתי לך לפני יהלך ויש לדרך פעמיו לך שהיא השכינה תחזיר פכ"פ ח"ש לפניו
 יהלך ליווג יהלך אחריות יו"ד כל"ה להמשוך מאבא שהוא יו"ד שזוה יש יווג כמ"ש רשב"י
 זי"ע בסוד וגם אמנה אחותי בת חצי היא וכו' ויש לדרך פעמיו בסוד ישנ"ה ר"ת לך
 לפניו יהלך גי' ק"ל במס' ה' היוו"ת המשכת החסדים והל"ך גי' הגני' . ויש"ס ו' ז"ה
 יו"ד יומך למ' שנקראת שם בסוד אחותי בת חצי כנו' . ח"ג לך גי' טפטיפים ע"ה שהוא
 שם שמירה לדרך מס' דגש לפי :

שם לוייה בזה"ק ח"ה דף ר"י ע"ב אמרו דיוסף התפרש מאביו בלא לוייה ובלא אכילה
 והובא בשם ס' מעבר יבק בזה"ל ביע"ה עשה לוייה ליוסף וכתוב שם סדר
 הלוייה שפשה לו :

למד כמאלת ד' פעמים בלף בית הא' בלף . והב' בנימל . והג' בדלה . והד' בלמד .
 ורמו כי יש ד' סוגים בלמודי התורה יש שלומד כדי שיהיה נשיא בלף . ויש בשביל
 עונש ושכר עו"הב . ויש שלומד תורה בשביל שהוא דל ואין ידו משגת לעשות פרקמטייה
 וחסורי מחסרה והכי קתני . ויש שלומד לש"ש מאהבת ה' ואתרו וזהו בזה הלמוד שרומז
 ללמוד בד' אחריות לו ברות הא"ף רמו למי שלומד בשביל עונש ושכר עו"הז . ובנימל רמו
 למלפני לעו"הב עולם הגמול . ובדלת רמו למי שקורא בתורה ע"כ שלא יש לו בזה שישא
 ויתן . ויש בלמד רמו למי שלומד מאהבת ה' שהוא רם וגש שרומז ללמד ואהבת הלמוד
 בתורה דוקא וסי' לו ד' אחריות הם סי' הגד"ל שפ"פ מתגדל בלימודו יש מהם בתחלתם
 ויש בסופם וכל שהוא אחרון חביב לו דהיינו הגמול טובה מן הא"ף וכן עו"הד ויש בקבלת
 כ"ח עתים וכולם אמרם שלמה בלמוד עת ללדת וכו' ובספוד ורקוד אמרם בלא למד עת
 ספוד ועת רקוד . וגם עת מלחמה ועת שלום אמרם בלי למד' והטעם עפמשו"ל דלמד
 רמו ללמוד וק"ל מבטלים ת"ת להולאת המת והכנסת כלה והיינו ספוד ורקוד בלא למד
 ועוד במלחמה ושלום מבטלים ת"ת ועוד אמר עת להשליך אבנים ועת כנוס אבנים בלי
 למד עפמשו"ל להשליך אבנים זה חרבן ביי"המק וכנוס אבנים זה בנין ביי"המק דמבטלים
 ת"ת כדי לבנות ביי"המק כי נחרב בשביל בטול תורה כמשה"ך על עונשם את תורתו .
 ואפ"ל לענ"ד ד' לו בספוד ורקוד מלחמה ושלום בד' אחריות הגד"ל ספוד ורקוד נגד עונש
 עו"הב ושכר עו"הז . ומלחמה לדלת כמ"ש כד משלם שערי מדרא תגרא אתי ושלום גי' לשמה
 ועפ"ז פי' הר' דבש לפי גדע בחרי אף כל קרן ישראל והקדים דלף הייתה כתוב אף ראה
 שאין העולם מתקיים באף הטיל לה למד רמו ללמוד וכשאין העולם לומדים בתורה אז
 מסתלק' הלמד מתוך האף וישארת אף וז"ר גדע בזרי אף כל קרן וכו' שהלף נפסקת ונעשית אף
 וכל זה בשביל בטול תורה שהוא קרן ישראל ורמוזו בחרי אף כל בני' קרן . ועפ"ז פי' הרב ש"ש
 אף תכון כוונתה האף ע"י הלמוד שנתתה בתוכה בשביל תכל כל תמוגי והנחש הפריד בלף ר"ל האף
 והסוד הלמוד ופתח באף כי אמר שהפסיק האף ועשאה אף כ"י גי' בלף . ועפ"ז פי' הר'
 ש"ש פי' מה חרי אף הגדול הזה ות' על אשר הקלפתם בחורב שבטלו התורה שניתנה בחורב
 וברת האף והנית בחובה למד והם בטלוה וישארת אף לכן סיים וישליכס ב ארץ אחרת הלמוד רבתי
 לפי שבטלו הלמוד וזהו בזה רבתי לרמוז וישליכס בשביל הלמוד שבטלוה . ח"ה פי' הלמוד לומר
 חע"פ שהשליכס יש להם תקומה וי"ש לכס ב ארץ אחרת ר"ל פעם אחרת תחזירו ב ארץ . שם :

והטעם בלא שפתי מרמה ר"ל ששפתי אינם שפתי מרמה וגרחה שלכך תיקנו בסוף תפילה
 י"ח לומר להי גזר לשוני מרע וכו' ש'אחר שאנחנו אומרים ונזקקים בסוף תפילתנו
 יהיו לרזון אמרי פי והגיון לבי וכו' ולזה אנחנו מתפללים מזקב"ה שימור פינו ולשונינו
 מל"הר ומדברים האסורים כדי שעי"ז יעלו לרזון אמרי פינו והגיונינו לפני הש"י אם שפה
 והלשון פגומי' אז בודאי עורפים לו לאדם תפילתו בפניו והוא אפי' רמו הפ' נחפשה דרנינו
 ונחקורה וכו' דרך הוא כינוי לל"הר כמו"ל ע"פ ובמרגי בדרך הזה אשר אנכי הולך
 שישמרני מל"הר כמו"ש וידרכו את לשונם וכו' וכן אמר דהע"ה אמרתי אשמרה דרכי מחטוא
 בלשוני ו"א נחפשה דרכי מל"הר ונחקורה ונשובה עד ה' ואח"ך נש' לבבנו ה' כפיס שאז
 התפילה מתקבלת וק"ל . מלפניך משפטי ילא ע"ד מ"ש בחזות פ"ג הוא העד הוא הדין
 ולכאורה קשה ה' קי"ל אין העד נעשה דיין אבל בחזות התנא גופים מתקן לזה הקושי'א
 באומרו ב"ה שאין לפני עוולה ולא נכחה ולא משוא פנים וכו' כלומר אי"ג דבעלמא קי"ל
 אין עד נעשה דיין היינו כ"ו כיון שהיא עד וראה המעשה אין נעשה דיין דאין רואה לו
 שום זכות אבל לגבי הקב"ה לא שייך זה להכל גלוי ולפני לפניו ו"ש מלפניך משפטי ילא
 ואע"ג שעיניך תחזינה משרים ואתה העד מ"מ לגבי דידך לא שייך זה כאמור ועיד בחנת
 לבי פקדת לילה נשמתי מועדה בי בלילה וא"כ אתה יכול לדון אותי :

ש"ס כמו"ק ק"ל לולי ה' שהיה לנו וכו' לולי ה' שהיה לנו וכו' הכפל למה ופי' הר' מהר"ר
 נדקה חולין ז"ל בדרשותיו כ"י עמש"ל במדרש אצטיר צפ' והמים להם חומה מלמד
 שירד ס"מ ואמר רבש"ע לא עבדו ע"ז במזרים ואתה עושה להם נסים מה הללו עע"ז אף לו
 עע"ז א"ל שוטה ובי אנו דן שוגג כמוזד ואונס כרתון וכו' עוד איתא במדרש צפ' ויושע ה' ביום
 ההוא וכו' באותה שעה פתח עוזא שר של מזרים לפני הקב"ה ואמר רבש"ע חומה זו
 שאתה מוויא ממזרים יש לי עליה דין יבוא מיכא וכו' חמר רבש"ע אתה גורת על אותה
 זו שהיו משועבדים תחת יד אומה שלי ת' שנה וכו' באותה שעה שתק מיכא וכו' אמר ליה
 הקב"ה כלום גזרתי כי גר יהיה זרעך בדרך מזרים בדרך לא להם אמרתי ומשולד
 יחק התחילה הגזירה עי"ש ז"א לולי ה' שהיה לנו בטענת ס"מ שרזה לקטרג עלינו להטביענו
 בים לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם פרעה שרזה להחזירנו למזרים כמו"ש ויאמרו מה
 זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעובדינו והסכים עמו עוזא שר של מזרים אזי חיים בלעונו
 המזרים אזי המים טפופו בטענת ס"מ הפח נשבר הם המזריים טביעו בים ואנחנו
 נמלטנו עזרנו צב"ה שהוא טען תמורהינו עכ"ד ואפי' לפי"ז להנתיק הכתוב יאמר נא
 ישראל עמ"ש הר' התנא ז"ל צב"ה פ"ד במדרש המ"ל שא"ל הקב"ה לס"מ שועה ובי אני
 דן שוגג כמוזד ואונס כרתון שס"מ רזה לדון את ישראל כחומרת צ"ג ובצ"ג אף שוגג כמוזד
 ואונס כרתון דאף שוגג חייב והקב"ה הכריע דילאו מכלל צ"ג וישראל שוגג פטור עי"ש ד"ק
 באורך ו"ש לולי ה' שהיה לנו שהשיבו ה' לס"מ יאמר נא ישראל כלומר שיאלו מכלל צניח
 ועכשיו הם דינם כדון ישראל וק"ל . **ר"ב** ר"י פי' ו"ל לולי ה' שהיה לנו יאמר נא ישראל
 ישראל סבא ע"כ . ולריך ביאור ואפי' עמ"ש הראשונים ז"ל טעם לי"מ קוה"ז
 מפני שהשיבנה השלימה המניין והשיבנה ירדה עם יע' הע"ה למזרים כמו"ש אנוכי ארד
 עמך מלרימה וכו' והוא שרמו לולי ה' שהיה לנו שהיה לנו ששיבנתו ית' עמו יאמר נא ישראל
 סבא הוא יעא"ע שירדה ששיבנה עמו ועי"ז השלימה המניין וילאו קידם תשלום הת' שנה
 וק"ל . ובפ"ק דמגילה דרז"ל לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם אדם ולא מלך . ע"כ ולריך

להבין דמאי נ"ו חס אדם חס מלך ואפ' עו"ש מתר"א ז"ל בס' נק"ק דף ד' בכוונת הפ' כי אין הלך שיה במוק המלך עו"ש בפ"ב דקדושין האומר לשלוחו לא והרוב את הנפש השליח חייב והמשלח פטור דק"ל אין שליח לד"ע ואמרין התם דאף דדדיני אדם פטור המשלח מ"מ דדיני ביה חייב וכתבו ז"ל דבמלך חייב המשלח כמ"ש פ"ק דמזיעא חלר דבע"ב מותיב ביה מחייב שלוחו ז"ל כי אין הלך שיה ר"ל דאין עונש הלך שהוא הדיוט שיה למוק המלך שהלך כשיאמר הרוב את הנפש לא מחייב רק בד"ש אבל המלך חייב דדיני אדם ע"כ וז"ש לולי ה' שהיה לנו ה' דייקא שנפרע מהמון בד"ש דהא בד"א אינו חייב דק"ל אין שליח לד"ע ולמה יהיב טעמא בקום עלינו אדם אדם ולא מלך דאם היה מלך היה מחייב דינא רבא בד"א אבל כשהוא הדיוט פטור דדיני אדם ולכך לולי ה' וכו' וק"ל: **אשר** אמרו ללשוננו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו . פי' הר' חיד"א ז"ל בס' יוסף תהלות מו' י"ב וז"ל פי' ר' ארז"ל במשז"ל דהקב"ה עשה ב' חומות ללשון השינים והשפתים והרשעים אומרים ללשוננו נגביר על השינים שפתינו אתנו ואין מעכב מי אדון לנו וב' חומות כלה היו ח"ו :

דויתן גי' שני ב"פ רמ"ח שיריה כל רמ"ח אברים כפל מן שאר המזון . ע"ש אגרת הטיוול: שם . לכולנו ב' במסרה הלא אב א' לכולנו . כיס א' יהיה לכולנו . עולה טובה קתל"ן מסרה זאת דאחיס בני אב אחד בנות אביהם ב יפרדו איש מעל אחיו כי מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד :

ריש לקיס דובין עלמו ללודאי בפ' הניזקין לכפר על נפשיה כי הוא היה מרדכי ובעבור כי הקטיט להמן והיה סיבם כי נלקח חומה שלימה להרגיה לכן לכפר על נפשות זבין עלמו ללודאי . מס' בגלגלי נשמות . גם הוא שאל בן קיש וסי' בן קיש בן קיש דזמין גרמיה ללודאי הוא דזבין גרמיה למות ע"י פלשתים לנפול בידם וכדי להנקם עתה מהם הוא עבד הכי וזהו פן ישמחו בנות הערלים ור"ל אמר ללודאי קח חייבת בי :

לכל תכלה ראיתי קן רחבה מנותך מאד . פי' הר' חיד"א ז"ל פי' לכל שליומות להשלים הדבר יש קן וכ"ת הרי רמ"ח מ"ע דאי אפשר לקיים כולם לז"א רחבה מנותך מאד רמו מ"ס הרמב"ם ז"ל בפ' המשנה סוף מכות דאם יקיים מלוא אחת כתקנה ילא ידי חובתו וזכה לעו"הב עו"ש והטעם כי כל מלוא כלולה מכל רמ"ח זה רחבה מנותך א' רחבה מאד כלולה מכולם והמקיימה זוכה לעו"הב ועוד מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי והלמוד נחשב כמעשה :

ענף אות מ"ם

אות מ"ם יוב"ן בס"ד לפי ענין דעתי אנה עבדא שהוא מ"ם רמוז על האיש העלוב שאינו ניקם ויגטר לשלם רעה לשונאיו לא מופל להם על עלבונו ואז יהיה שכרו מרום ומרובה מאד מלאת ה' כמאמר הכתו' הנעלבים ואינם עולבים וכו' ואהביו כלאת השמש בגבורתו ולמה כשמש ולא כירח לא השמש נקרא על שם הקב"ה שג' כי שמש ומגן ה' גאים . וכתוב בלדיקוס ורחם לכם יראי שמי שמש דרקה ומרפא בכנפיה . ואפ"ל כי שמש הוא שמו של הקב"ה שג' כי שמש ומגן וכו' כי הוי"ה ב"ה דאפ"ן כזה יעלה שמ"ש

יו"ד פעמים יו"ד בני' ת' . ה"א פ' ה"א בני' ל"ו . ו"א' פעמים ו"א' בני' קס"ט ה"א חזונה ה"א פ' ה"א בני' ל"ו סך הכל בני' תרמ"א ושנ"ש בני' תרנ"ו וע"ה תרנ"ה . וכו"ש בגמרא עתידים לדיקים שיקראו על שמו וגאמר כל הנקרא בשמי וכו' ואז ה' זורע בעבור אותו לדיק כל מלוהיו ברקיע ערבות כמ"ש הר' חיד"א ז"ל בנחל אשהל במגילת רות עמס"ל במדר"ש שוח"ט ע"פ בלאת ישראל מאלרים א"ר פיגחם סכהן נר חמ"ל ברקיע הנקרא ערבות זורע הקב"ה ממשע' לדיקים ועושה פירות . והנה זה שזרע הקב"ה ממשעה הלדיקים ועושה פירות למאי נדמיין ליה אם לפקדון סבר כתב מור"ס בח"ו סי' רל"ב דמשתמש בפקדון והריוח אינו לריך לשלם הריוח למפקיד ואף אם היפקיד טובע הפקדון ועיכבו והריוח כתב מהרש"ל הביאו הר' ש"ך שם דאינו חייב . ואפי' חוב שעכבו והריוח כתב וכן בש"ע סי' פ"א ומתשובת הר"א"ש דאינו חייב וכו' ע"ש . וכו"ש וק"ו דהבא אינו פיקדון ואינו חוב דשכר מלות בהאי עלמא ליבא שכל המלות שיעור קיונה א' ולא נשלמה המלאכה עד שיפטר מן העולם בחסדו ית' משלם לו לפי פעולתו אף דלא שלימא עבדתא וא"כ אין כאן חוב ואין כאן פיקדון ומי שם פה לתבוע קרן כי הכל לזקה וחסד מאתו וק"ו לשאל המפירות דלית דינא אפי' בחוב ובפקדון אומנם גברו רחמינו ית' ומשלם קרן ופירות ברוב חסדו וז"ש ישלם ה' פעולך שכר המלוה עלמה ותהי משכורתך שלימה אחסם הפירות הולאים מן זרעית המלוה וכו' ואם יהיה עלוב ומוחל עלבובו דאף אם יהיו ידיו מיטוט העבירות ה' מוחלם לו ויהיה נקי מעבירות ומלא ממלות וז"ר מ"ס ר"ה מעב"ר מדותיו . מוהל"ם מעל"ו ר"ל מעל ופשע . מתמל"א מלו"ה . מוקר"ן מפירו"ת כנז' :

מורדים פי' מהרש"ך עה"ת ע"פ לא תגחשו בא להוהיר את האדם שיסתחוו במודים

עד שיסתפרקו כל חומי השדרה כדי שלא יהא שדרו נחש בקבר וכו' פי' מאז"ל עומדים נפופים ומסתחיים רווחים ודין גרמא שלא היוק נחש ועקרב וכו' כיון שמשתחוו לא יהיה שדרו נחש כתב בס' מט"ה טעם שנטעה שדרו נחש והקדים מ"ש המוקבלים דכי היכי בשס"ה גידון יש חלק לס"מ בגיד הנשה כן יש באצברים חלק לס"מ והוא השדרה שהוא עיקרי כל האצרים שהחוט שבו הוא עיקר ומשקה לכל האצרים ואם משתחוו במודים הוא הודאה על האמונה והאמות שמודה באנוכי ה' להיך שהוא עיקר כל המלות וראש עשרת הדברות גם מודי"ס גי' מאה רמו שחייב לאודווי במאה צרכות וגם יסתחוו עד שיסתפקו כל חומים שבשדרה כדי לאכפויי ס"מ גי' מאה דהשדרה היא חלקו חבל נחלתו וע"י ההסתחוויה עד שיסתפקו כופה הס"מ מעליה . מ"ס לקוט"מ :

שם שמור את חודש האצבי פי' הר' גשיך שיזכור האדם שכופו לשבט ב' ביתו כתבואה

הנגמרת כשיגיע עת הקציר ועשית פ"ה סח בתורה לה' להיך תורה לשמה כי בחודש האצבי הולידך ה' להיך שבאה השכינה למעלה מראשותיו ויולדת נשמתו ליה א"כ וזכת פסח חובצ את ילך ע"י פ"ה סח לה' בתורה ותפילה במקום אשר יבחר צבתי כנסיות ובצ"מ מד לשכן שמו שם לאן ובקר שיהיה כמו הלאן והולך אחר הרועה לא תאכל עליו חמץ זה הילך :

שם אשרי אדם מפחד תמיד מפחד מן הש"י מיום המיתה שהוא גי' תמי"ד ואי איפשר להכלל ממנה שאין לך דבר אמת ויהר מומיתה ור"ת אדם מפחד תמיד אמ"ת :

שם לריך המת להפור ל' קבר מוכיבו כדי שלא ישלטו בו המזיקים כי אין להם רשות ליכנס מר"ה לרה"י ולזה אברהם בקש מעפרון בכסף מלא יתננה לי בתוככם לאחות קבר :

מעם שהחריבים לריכס שיהיו מפסקן כי סגולתו מזרחה המקטרגים מעליו ורמזו
 המפ' כי פשת"ן צלה בש גי' ח"י רמז כי עתיד להחיות בתח"ה וגם הכהנים
 בגי' ש"ש לפעם הראשון וגם כדו שיהיו זריזים בעבודתה שאלם חטאו ימותו ויגיתו המיתה
 בין עומים כדו בישארו בחיים וגם לרדך לעשות לו מזלכה ולכתוב שמו על המזלכה ורמזו
 בע"הט בסוף ויבש בלרון ללא שמות רמז בלרדך לכתוב שמו של המת על קברו :

בשעת מיתה האדם אומר לבניו ולבני ב'תו ואומר להם הילולי רק מן המות הזה
 שהרבה טרחתי בשבילכם והם אומרים לו ולא כתיב אין שלטון ביום המות והח
 ולא לא פדה איש אח"ך משהכל בביתו ובמומו ווא"ל כל ימי טרחתי עד שעשיתי
 לי זהים מרווחים ובכתי ממון ומושיב לו לא ידעת דכתיב לא יועיל הון ביום עברה אח"ך
 מוכנים מעשיו המוצים ואומרים לו אנחנו מקדימים לפניך וגליך שג' והלך לפניך דלדך וכו' ועפ"ז
 שי' הראשונים המסרה ה"פ לא לו האחד ידע אונן כי לא לו יהיה הזרע ר"ל אונן הוא
 האדם שמתאונן בשעת מיתתו כשמציא בניו כדי שילולו ואלו יודע אונן כי לא לו יהיה
 הזרע פלו אינם בניו ולא מסהכל בביתו ובטירותיו ובמומו ואין מילל אז אומר לרשת
 משמות לא לו ואומר הוי המרבה לא לו ועוד עובר ומתעבר על ריב לא לו שמתחרט על
 שהרבה ממון והניחו והלך לו וגם הרבה עשה מריבות וקטניות בשביל הממון ולא לו יהיה
 לא לאחריים ולא הועיל כי אם המע"ט בחשבתי שהם אינם אהובים כ"ך ויועילו לי והם
 היו ראשון לפניו וזה אמר ולא לו יהיה בראשונה מה שחשב שהם לא לו הם היו בראשונה
 לפניו . ועפ"ז רמזו המופרשים ד' פעמים הן . הן אני ערל שפתים קלו בניו הן אני עץ
 יבש זה הכסף . הן אני נשארתי לבדו כך אומר ואח"ך וכו' האהוב מקלל זה המזלכה
 ואומרת לו הן אני כפיך לך ואז מתחרט על שאני עמו עס ב' אהבים המ' . א"ה עפמ"ש
 לעתיד מציא הנשמה לדון ואומרת לו הן אני נשארתי לבדו . הן אני ערל שפתים לא
 דיברתי שום דיבור חסוד ולא ימלתי לעצור שום עבירה מציא לגוף אומר לפניו הן אני
 עץ יבש ובלא הנשמה לא עשיתי כלום מרכיב הקב"ה חגור על סומא ודן אותם כאלה
 ואו"ל הן אני כפיך שאינו מדבר לא הפה והלשון והשינים יחד :

איתא בפסחים דף ס"ח עולא רמי כתיב בלע המות לגלג וכתיב כי הנער בן מאה שנה
 ימות ומשני כאן בישראל כאן בלוא"ע . ופריך איה"ע מאי צעי ההם ומשני אין
 דכתיב ועמודו זרים ורעו לאננס שמיניהם הש"י לרעות לאננס ולשרהם בימי המשיח . א"ה
 גלע"ד הר' לקוט"מ כוונת המסרה ד"פ הן אני עמ"ש רשעים אפי' בחייהם קרוים מתים
 וז"ר הן אני עץ יבש . לפי שאני ערל שפתים אבל הת"ח אפי' מת נקרא חי וז"ר הן אני
 נשארתי לבדו גוף בלי נשמה ואפ"ה הן אני כפיך כיון שאו' הל' או ד"ת משמו שפתותיו
 דובות וז"ה הן אני כפיך לך כלא פיו עוסק בד"ת . א"ה גלע"ד עפמ"ש התנא חיזהו
 חכם הלמוד מן כל אדם המתגאה הוא שוכח תלמודו וז"ר הן אני עץ יבש שמתגאה
 ומתקשה כעץ יבש אז הן אני ערל שפתים שוכח תלמודו אבל הן אני נשארתי עושה עלמו
 כשירים הן אני כפיך קלא למדתי תורה מפיד שאינו שוכח לעולם . ועפ"ז גלע"ד לפרש
 המסרה הלך וגדל שמתגאה בתורה הלך ונסוע שוכח לעמוד הלך וחסור ע"י שעושה עוה
 הלך ושוב מתייבשת התורה בלבו . א"ה אין בן דוד בא עד שיכלו גסי הרוח מישראל וז"ר
 הלך וגדל בגאוה הלך ונסוע ביאת המשיח הלך וחסור גסי הרוח הלך ושוב שיכובו ישראל על
 אדמחם בבית הגול ועפ"ז יובן הפ' וכל קרני רשעים אגדע שקרני מלת רשעים אותיות

ר"ס רמז לגאון והנשאר אותיות ישע ואז תרוממנה קרנות לר"ק אותיות ק"ך ושאר ר"י בני דוד:
כתב מ"ע שכל המחלוקת של חכמי ישראל בתורה נמשכה מהכחה משה בסלע ורמז
 סלע המחלוקות וכתוב הלא כה דברי כאש וכפטיש יפוצך סלע כפטיש שמחלק
 האבן לכמה חלקים כן רבו הפעמים והמחלוקת בין חכמי ישראל ומשם נמשך מחלוקת לשמאי
 והלל ממרע"ה הלל מימין משה ושמאי משמאל משה ורמזו פטיש גי' ת' חסר ח' גי' מטע
 משה . שהכה בו את הסלע בו וז"ר המפ' המה מי מריבה אשר רבו בני עליה הם ת"ח .
 ושמעתי מלה בסלע לפי שזכר עשהה וילה לבנה בסלע שתקו מעליו תרין תרון חף וחימה
 שרזו להורגו . ולענ"ד חפ"ל מאז"ל מלה בסלע משתוקא בתרין ר"ל חלו היה משה מדבר
 מלה בסלע היה משתוקא בתרין לא היה בהם מחלוקת יהיו ב' הסברות שיש . ח"א לענ"ד
 ו"ל מלה בסלע עפמ"ש ז"ל שמה"ש למדו למשה שם של ק"ב שהוא ב"פ נא בני ק"ב והמקיץ
 בו חין תפילתו חוזרת ריקס והוא שם להיג"ו גי' ק"ב ולזה כשאמר העברה נא ח"ל הש"י
 ג' תוסף דבר גי' עוד בדבר הזה פעם אחרת נא ולזה בתפילתו על מרים אמר ג' נא רפא
 נא לה ב"פ וענה וגם בתפילתו על ישראל בעגל אמר סלח נא לעון העם הזה וכו' מחיני
 נא וגם רמז בתפילתו למה ה' יחרה אפך ר"ת גי' נ"א וענה וא"ת למה הקב"ה אמר
 ליה ג' תוסף דבר גי' עוד בדבר הזה ויבן עפמ"ש שמה אמר ב"פ נא בתפילתו על ישראל
 סלח נא ומחיני נא ולזה כיון שאמר העברה נא ח"כ בטל מחיני שרואה לחיות אם העברה
 נא אהה מבקש בטל סלח נא שבעלת ב"פ נא וע"פ כל האמור יע"ן מאז"ל מלה בסלע
 לו היה מדבר ולא היה מכה זו היא שגרמה משתוקא בתרין ששתקו הש"י וא"ל ג' תוסף
 דבר גי' נא פעם שניה ח"א חפ"ל לענ"ד שאם האדם דבר בשעת המחלוקת מילה ועי"ז
 נמשכת המחלוקת לפי שדמייא לבדקה דמייא יקנוס עלמיו בסלע לבדקה או יקנסוהו ב"ד
 וטוב לו שאז לא ידבר עוד שזכר . את הסלע ושותק ח"ר מילה בסלע שזכר שדבר מילה
 וקנס אז משתוקא בתרין ר"ל בפעם שניה ח"ר דלף טורד ביום סגריר ואשת מדנים
 נשאהו כמו הדלף בתחלה במקום אחר ואח"ך בכל הבית כך אשת מדנים ורמז הרב ע"א
 שאחר אותיות דלף ב"ב אותיות מלה . שמחנות הדלף יהיה מלה ומריבה ומחלוקת פי'
 שאשת מדנים קשה מהדלף שהוא ביום סגריר דווקא אבל אשת מדנים כל הזמן בשוה היא
 מריבה לכן אם עברו עליו מים הזדונים ועשה מחלוקת יחזרע ויך ויחפיים עם מי שעשה
 המחלוקת ואפי' הוא קטן תטא לו שכן מלינו במשה רבן של הנביאים שלח לקרוא לדתן
 ולאבירם כדי להשקיט מריבה ואמרו לא נעלה ואח"ך הלך בעלמנו אללס ובאותה ענה אמרו
 בני קרח היכי נעבד נקוס ונפניו יקוף אבינו לא נקוס רבינו הוא כשראו כל ישראל עמדו
 מפניו חף הם עמדו והקשו המפ' כינר הלכה סברא שפחדו מאביהם ויבן עפמ"ש בחולין
 טעם שהכה הבן לאביו שחייב הרי כתיב והלילו העדה ושמה זה אינו אביו ותי' דאזלין בחר
 רובא דרוב בעינות לבטל ולזה כיון שראו שכל ישראל עמדו מפניו ח"כ האמת אתו דאזלין
 בחר רובא ואי לא אזלין בחר רובא ג"כ אינם חייבים לקום ואינם ששים כבוד לאביהם
 דשמה אינו אביהם ולא אזלין בחר רובא :

כתב רש"י ע"פ כי ילך מלאכי זה ונע"ט ששמו בשם רבו ופי' בילקוט אם תכה אותו
 ושמעתי מח' א' דהיינו אם תחשוב שם הו"יה בהכחה דהיינו הו"ד של הו"יה
 תחלוק לזי"ן גימ"ל ואח"ך תכה ז' פעמים ז' גי' מ"ט . וג"פ ג' הוא ט' הרי מט"ט נשאר
 מהו"יה ג' אותיות שהם וה"ה גי' י"ו י"ו פעמים י"ו גי' ר"ן והיינו שמו כשם רבו וטעם

שמ"ט הוא חנוך ואינו נראה לבני אדם כג'יהו לפי שהוא תמיד כותב זכויותיהם של ישראל וז"ה ויתהלך חנוך את הג'הים ואינו כי לקח אותו ג'הים . ולכ'אורה הפ' כפול ועמ"ש יובן ויתהלך חנוך את הג'הים כמו ג'יהו ולמה ואינו נראה ומתקן כי לקח אותו ג'הים ויעבד ל' והמיד כותב . הר' לקוט"מ :

שם כתב הר' הגו' הממון נקרא נכסים לפי שהם נכסים מזה ונגלים לזה שיתכן שיהיו לבצעל אשהו השוגאו או לקרוביו שהוא נגאוו בצעו ובעיני הש"י . ע"א לפי שהם נכסים מעיניו כי למראית עיניו הם נחמדים אבל היא תחתיה תעמוד הבהרת כי ע"י הוא גגול ונחמם ורבים מכ'אובים צ'הים עליו ע"א שהם מכסים מומו כמ"ש הכסף . מטרה את הממזרים . הממון נקרא זויס' שהם זויס מזה לזה כי גלגל הוא שחוזר בעולם גם נקרא מעות . שהם מעותיהם את האדם וטורדים אותו מעבוד' הש"י . גם לפעמים מעות המשפט והדין נקרא או עבירי' אותיות רשעי"ם כי ע"י חמדת הממון נכשלים בהרבה עבירות רח"ל . וצפרט בעבודת הש"י ומרוב חמדתו בממון אפי' בשעת העבודה חושב בו ה"כ תפילתו למה היא נחשבת וכלו לא התפלל שלא נשמע קולו ורמו ממון' גי' קו"ל רמו מי שרוקף אחר הממון אין נשמע קולו בתפילה : ע"א ממון' גי' קו"ל גם לו"ם רמו בהמחזיק לת"ח בממונו כלו נתן הוא קולו בתורה וכלו התענה על עונתיו שג' עך חיים היא למחזיקים בה :

ארו"ל הכסף מטרה את הממזרים דס' הממזר הוא עז פנים עז העשיר וענה עזות וא"כ מי שיש לו כסף דהיינו עשיר אפי' שיהיה ממזר אין אומרים עליו שהוא ממזר לא נחמת עשורו א"כ הוי הכסף מטרה את הממזרים . א"א הכס"ף גי' הע"ן אם הכה לבני אדם בעין מועיל לו ואפי' היה עז פנים כממזר . א"א הכסף מי שנכסף פניו מפני הבושה היא מדה טובה אפי' הוא ממזר לפי שיש לו בושה ואין מחרפין אותו :

מערת המכפלה כתב ר' ארו"ל טעם שנקראת ד' שמות . א' המכפלה . ב' מערת המכפלה . גי' שדה המכפלה . ד' מערת שדה המכפלה . והענין כי רמזו כ"ז בשם ב"ן שנמלא בשם זה ד' הדין' כזה יוד הה וו הה ולכן נקראת המכפלה ר"ל ששם זה כפול יו"ד מלויה ו"ד . וה"ה מלויה ה' וכן ו"ו וה"ה אחרונה . וה' ראשונה של השורש הנקראת מערת המכפלה וה' המלויה נקראת מכפלה סתם וה' שניה של השורש נקראת שדה המכפלה וה' המלויה של ה' שניה נקראת מערת שדה המכפלה ואברהם זכה ונקבר בה שגז' וה' ברין את אברהם בכ"ל גי' ב"ן וכן ילחק ויעקב מכל כל . ופי' הר' לקט"מ ח"ל מכפלה גי' קע"ה הם שנותיו של אברהם . המכפלה גי' ק"ף שנותיו של ילחק . וגם המכפלה עס ב' כוללים גי' יעקב . וגם לי מער"ת המכפלה גי' התק"ל שנותיו של אד"הר שבתחלה הייתה מערת המכפלה לאד"הר דווקא שהיה בג"ע והמערה היא מג"ע :

טעם שנקרא משה פי' הר' לקוט"מ לפי שמדתו ז' בגלגל ר"ת מדתו שביעי"ת הוי"א גם ר"ת מולדתו או מיתתו שביעית היא שגולד צו' באדר ונפטר וגם ציוס השבת שהוא ז' :

משה חי ק"ך שנים לפי שנתגלגל י"א גלגולים וכלו הם משה לאיעור הלל ר"ע . שמטון ר"י מרדכי שה נח הכל ר"ת מא"ה ועשרי"ם שג"ה שחיה משה כנגד ק"ך יום שיבש בה"ם ולזה אמר י"א מוזמורי' בתהלים כנגד י"א גלגולים . א"ג לתקן אותיות א"י הכל אחיך שפגמת אבותיו א"י ע"י הכל אחיך שהרגת ולזה חיה ק"ך שנים שהוא גלגול הכל וזוה רמז ס"ת עשה משה לעיני כל ישראל הל"ל ומחלוקת בשם שמאי והלל וסדרת

הכל תרומה ביטומים א' מחמשים וז"ר המפ' משה מן התורה מניין שבא בגלגול י"א פעמים של' וסיו ימיו מאה ועשרים שנה ר"ת שמות המו' שנתגלגל בהם והאזר בס' ברכת טוב שמשא לקח מאד"הר ע' שנה ולקח גם מנח'ן' שנה והיו ימיו נ"ע וז"ר נע ונד תהיה בחד"ך שאל' הש"י לקין אינו נתקן עד שיבוא בקרבן בימיו משה שחיה נ"ע שנה ואלו נד תהיה בחד"ך שהתחם הארץ את פיה וכו' משה שקול נגד ס"ר של ישראל ולזה קיבל התורה שהיא ס"ר אלותיו וכל א' מישראל רמזו באלות א' וז"ר ר"ת ישראל ים שישים רבוא אלותיו לתורה . וגם מש"ה רבנ"ו גי' תריג . וגם נקרא אבי גדה שע"י גלגול ר"ז לאזון שלוקים עליהם גי' גד"ר וכן ע"פ ותר"א אהו כי טוב ת"ר אף כנגד ס"ר . **מישה** רמזו בשמו דברים שנתקשה בהם והם מטרי"ה שקל"ם המוד"ש ר"ת מש"ה . גם רמזו בשמו דברים שעשה מדעתו שיב"ר את הלוחות . מאש"ת פירש : הוסיף יום א' מודעהו .

משה מתניו ולמעלה נתקדש חומריו כמלאכים ומחזיו ולמעלה הים ולזה לא נכנס בחד"ך ברגליו בכלל הגזירה אם יראה הים באנשים הלא את הארץ אבל עניו שהם בחצי העליון שנקרא מלאך לא יוכל הים לראות את א"י ולכן א"ל עלה ל' הר העברים וראה בעיניך את הארץ ואינם בכלל הגזירה . **מישה** עמוד בהר מ' יום כדי להגיע לל"ה ומחל"ת גי' תקק"ם ומ' יום תקק"ם שעות . כתב המפ' שמשא נפטר ביום שבת ורמזו בפ' משה עבדו מה אלותיו שניות שב"ת ור"ת מע"ס מועבד על מדותיו . וה"ל הש"י לא תסבור שמשא מקפיד על שירת אלה מקומו ולא בניו כי הוא מעבד על מדותיו ולזה קום וכו' . יום' לקוט"מ :

משיח יש לו ד' שמות ר"ת משיח שילה יטן וחי"ה רמז למנחה . א"י ת"ת חמור של משיח עני ורובץ על התמור זה התמור של משיח ר"ל שכפי התמור שנתחכם ופ' עד כי יבוא שילה גי' משי"ח וז"ר שלח תשלח את הא"ס ר"ת ג'איו משיח כי כל גאולה תהיה ע"י האם במגורים משה אהרן ר"ת א"ס בחדש אדרגוס והמך אהת"ר מרדכי ר"ת א"ס . ובגאולה העתידה ע"י ג'יה"ו משיח ר"ת א"ס . וז"ש דוד שלח אורך ואמיתך ואחז"ל אורך זה מביא בן דוד אור ישראל וקדושו ואמיתך זה ג'יהו שני' ודבר ה' בפך אמת . המה יתחיי יביאו ל' תר קדשך ח"ש הש"י למשה שלח נא שלח האמרו ל' שלח אורך שלח תשלח לא אהם תעוררו את באהבה שרדך אהערותא מלתתא וז"ר אנשים ר"ת ג'יהו נביא שילה יטן מנחם . לו ג' שמות יש למשיח ויתרו את ארץ כנען ואלו אר"ך אכ"י טותן לבנ"י יהיה אהערותא מלמעלה . שם :

כתב סר' כי גדול כים שדרך מי ירפא לך ואמרו בש"ס שעתיד לרפאות לשדרו של ים הוא ירפא לך ופי' ע"פ מחלתי ואני ארפא כי אגתנו עתה בגלות תחת ממשלת קליפת נחש וכשיראה לגלגלו יקח ט"ן מנחם ומחלתי ויעשה אותה מי . ואלו יהיה נח"ש אלותיו משי"ח . וז"ר כיום לרשעים וכו' פאר טוב להם וטוב לעולם שופור המו"ן ותהיה ב' אלותיו ואלו הנאה להם והנאה לעולם וז"ר הכתוב ומעטותך ארפאך נחש יהיה משיח :

ארז"ל לעתיד הקב"ה עושה סעודה ללדיקים לוקח ליותן מן הים ובמקום ליותן מניח מים וידוע דליותן הוא דג טון ולעתיד הקב"ה חותך הטון ועושהו ב' אלותיו דהיינו י"ס גי' ו' ח"ש מי שעתיד לרפאות וכו' ששכר מלקחת ליותן וטון הקב"ה יש במקומו ג"כ הוא ירפא לך מנחם שלוקח המו"ן ועושה אותה מי ויהיו אלותיו נח"ש משיח : **מירדה** הטעם שניתנה בח' כתב מע"ה משל למלך שגור על עבדיו שלא יקבלו פניו עד

שיראו פני העטרוניתא זו שבת קודש ואפי' אם חל ביום השבת מחללין את השבת ויולין .
 וז"ר המפ' אשרי אנוש יעשה זאת היא המילה שני' זאת בריתי וכן אדם יחזיק בה לימול
 בח' אפי' שהוא שומר שבת לריק לחללו סגולת המילה בה תלוי כל העצירות לפי שנימול
 ג"כ עורלות הלז וז"ס ואומר ידו מעשות כל רע . ע"א כתב הר' הגו' עפ"מז"ל ע"פ
 ובירך פרי בטןך ופרי אדמתך מה פרי האדמה לריכין עשור אף פרי בטןך לריכין עשור
 זו מילה ולכן אחר שמת יוסף והתחיל השעבוד היו הפקר כמש"ל ע"פ ותאמר ליון עזבני
 ה' עשאתי הפקר והפקר פטור מן המעשר ולזה לא נמולו במצרים . וא"ת א"כ למה נעשנו
 שהרי כתיב כי בניס זרים ילדו ולא וולו אותם כמו זרים ולכן עתה יאכלם חדש את חלקיהם
 וקם וילך חדש . די"ל שבת קובעות למעשר ואפי' אכילת עראי לא מצי אכיל ולכן לא חלה
 עליו חובת מילה עד שיעבור השבת ולכן המילה בח' אפי' שעדיין לא שכנה בקרבנו הנשזה
 ל' יום עד שיהיה קבע כדון בית שאינו חייב במזוזה אבל מאחר שעבר עליו השבת קובע
 למעשר והמילה מעשר הגוף . ע"א למה בח' כתבו המפ' עפ"מז"ל המקו' שהארס כשהוא
 במישי אמו פיו סתום וטבורו פתוח ובלאחרו לאויר העולם נפתח הסתום וגשחם הפתוח
 ופי' הר' ע"א רמז שבמישי אמו טבורו פתוח היינו לבו פתוח לקבל האורס כמ"ס ותורתך
 בתוך מישי . וז"ר פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך במישי אורך שרוחה כל העולם
 מסוף העולם וע"ס וז"ר לכל תכלה ראיתי קץ בעיני ועוד כתיב רפאות תהי לשריך ולפי
 שבזמן ההוא מלמדים אותו תורה הוישבת על טבור הארך שני' עץ חיים בתוך הגן לפי
 אינו אוכל בזמן ההוא שום מאכל גופני כי אם זמנה שאמו אוכלת רמז שהוא גוון מן החכמה
 שנקראת אמו ובזמן ההוא אינו מוילא ריעי רמז לבטול מעשים רעים שגמלים לריעי ופיו
 סתום מלדבר ל"הר ובלאחרו לאור מוחלפת השיטה פיו נפתח לדבר ל"הר וכיוצא וזמנה הטעם
 נסמכה הלידה והמילה לנגעים כי בלידה נפתח הפה ומסבב הנגעים . והמילה דוחה את
 הנגעים שאמר הכתוב לא תקון ואם היה נגעים במילה מותר . וזה הטעם שאמר הכתוב
 וביום הח' אפי' בשבת לפי שביום השבת הוא פנוי ממלאכה ואז מדבר ל"הר כמ"ס ע"פ
 לא תצטרו אש וא"כ השבת שהוא סיבת הנגעים המילה דוחה אותו כמו שדוחה המילה
 הנגעים עלמם כך דוחה השבת שהוא סיבת הנגעים וזמנה הרב רמז שיש ב"פ וביום השמיני
 תיבות ואותיות כמו שיש ב"פ ויכולו ה' תיבות וכו"ב אותיות . ועוד רמז וישבות ביום השביעי
 מכל ס"ת תמו"ל רמז תמו"ל אפי' בשבת וכתב מרן בש"ע סי' של"ה אנדרוגניום ומי שגולד
 ביה"ס ומי שגולד מהול ומי שיש לו ב' עורלות ויואל דופן וזכרית שילדם ואחר נתייירה כל
 לו אין מילתן דוחה שבת וכל אה נרמזו ב"פ וביום הח' דבר ג' בני ישראל דווקא בני' לאפוקי
 נוכרית שילדה . וילדה זכר לאפוקי אנדרוגניום ועמאה לאפוקי יולא דופן שאין אמו עמאה
 לידה וביום לאפוקי ביה"ס בשר לאפוקי שגולד מהול עורלתו לאפוקי שיש לו ב' עורלות
 נמלא כשגולד בא המלאך ונשכחו והוא אכל על הסורה ואכל פטור מכל המזות ולזה ביום
 הח' ולא ביום הז' וזה הטעם כשבא הזכר ביכה ולא הבת :

מעם המילה ארו"ל כדי למעט את המסגל וש"ת ע"י מיטוט המסגל יהיה לו מיטוט
 פ"ו לז"א הקב"ה לאב"ר' ואתנה בריתי ביני וביניך וארצה אותך ומלינו ג"ד
 המיטוט בהם הוא שבת הריבוי הפך הטבע הא' מילה כנו' ב' המזמן חסרונם בלדקה
 הוא יתרונו עשר תעשר הג' השפלות כארו"ל כל המשפיל עלמז הקב"ה מנביחו . ושלשחם
 הם נתייחסו לג' אבות אברהם הוא היה ראש לגמולים וא"ל ואעשך לגוי גדול . ילחק הוא

ראש למעשרי מומן ומזימו שנתגדל בעושר שני ויזרע ילחק וכו' ופרש"י חולד זה למעשרות וכה לעושר יותר מכל האבות . יעקב הוא ראש לעמים ושמו מוכיח עליו מלשון עוקצא וקרא לעשו אדוני והסתחוו לבנו ליוסף וע"כ עלה לגדולה וקראו הקב"ה לו שהוא מעשר מן ש"י עולמות . נמצא המילה טבעה מומעט' פ"ז לפי שעה חזל אח"ך מתרבה ע"י המילה וז"ר המפ' והיה ראשיהך מלצר ואחריהך ישגא מואד ורמוזו על המילה שבה גרמוז וגשאר הו"וה . ועוד גרמוז במילת ראשית שהיא תרומה מגופך שההרומה נקראת ראשית לפי שהיא קודמת בראשונה אף המילה היא קודמת לכל המלות שבן ח' ימים ימול :

סיבת המילה ג"כ למול עורלת הפה ועורלת האוזן ועורלת הלב והס כלי חוכמה . ועפ"י פ"י הר' ע"א וירא והנה באר בשדה באר אלוטיות חצר שמקלח פועיין והנה שס ג' עדרי לאן רובצים עליה רמוז לג' אברים הם הפה והאוזן והלב וכולם רובצים על הבאר והאזן גדולה ע"פ הבאר שזו עורלה שבה תלוי היל"הר וגלספו שמה כל העדרים ביום המילה כמ"ש אספו לי חסידי כורתי בריתי עלי זבח וגללו את האזן מעל פי הבאר זו העורלה והסקו את האזן לא כל האברים ולו והשיבו את האזן זו התורה כמ"ש לוחות אבנים כי המילה סיבה לפתיחת מקור החוכמה :

טעם שעושים סעודה במילה רמוז שע"י המילה חנו אובלים בעו"הו דח"לה אין לאכול בעו"הו חלק עשו אבל ע"י המילה כמזיל מוזמו של ים כמזול.ל.אלמלא מילה חוקית שמים וארץ לא שמתו וז"ר המפ' תולה ארץ על בלימה"ה אלוטיות במיל"ה . ורמוז כי זה כל האדם ס"ת מילה ופי' כל"י טעם שארז"ל למלא מילה וכו' לפי שע"י המילה מתגלה העטרה שרמוז ליו"ד נשלם שס שד"י אמר הקב"ה לעולמו די וז"ש חוקית ש"ו ע"י המילה שנקראת חוק נתקיימו ש"י ולזה קרא אד"הר שס בנו שת לשון יסוד העולם שבה לתקן אד"הר את העולם מה שפגם שמשך בעורלתו ולכך העלים היו"ד בשת וז"ש מה שמו ומה שס בנו כי תדע מי הקים כל אפסי ארץ ולזה אברהם עשה משתה גדול רמוז שע"י המילה יהיה רוב מאכל ומשתה . וז"ש אם בחוקותי תלכו זו המילה שנקראת חוק ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פרוי וז"ש שרים רדפונו חנם לא שרי או"הע ומדברך פחד לבי שא' גול הגוי אסור אבל שס אנוכי על אמרתך וארז"ל המילה מקיימת העולם במלח כמו המלח מקיים הכשר שני ברית מלח רמוז הברית במילה ורמוז במל"ח ר"ת ברית מילה ליום שמוני . עפר גי' ערלה בחול רמוז שנתנים העורלה בעפר רמוז שמקיימת העולם כמו שנתנים המלח בפירות . ט"א פי' בס' מפ"ה לפי שהאדם עפר הוא ול' עפר ישוב ורזוים מקדימים וזכורים ול' עפרס ישובון . ט"א כי זה חלק הסב"א נותנים לגחש עפר לחמו הוא גחש הוא שפן . ט"א כדי לזכור שזה קרבונו אות' ק"ר בנו ר"ת קור"ת רז"ח נותן לה' כשחקריב בנו למילה וז"ר מוז"ח אדמ"ה טעם"ה ל"י ר"ת מילה זמנה ביום ח' . את דם מילה הטף . תהיה עבודה ה' שלימה . לפטו ית"ש :

כתב הרב בע"הט כי כל המל את בנו כלא הקריב ב' כבשים ורמוז בפ' אמור כתיב לפי"ה ה' ע"ל שני"י כבשי"ס ס"ת מילה . רמוז כלא הקריב ב' כבשים שעשה מילה ופריעה . וארז"ל כל המל את בנו או את עלמו כלא הקריב כל הקרבנות שני' אדם כי יקריב מכס בשכרס זו המילה כלא הקריב לה' מן הבקר ומן הלאן ורמוז המפ' מכ"ס גי' מאה זכות אברהם אבינו שמול את בנו כשהיה בן מאה שנים :

טעם המילה בח' כתבו המוק' שיש בז' ימים ולילה א' ק"ף שעות גי' ע"ב ס"ג מ"ה עס הב"ן הנמול יהיו ד' שנותיו ית' יחד לכן צריך להמול ביום ח' בצוקר כי כן

יחזק אע"ה נימול לח' בצוקר ק"ף שעות לפי' חיה ק"ף שנים והאריך ימים יותר מאבותיו :
מעם שנגזר על ג'יהו הכבוד ז"ל שיהיה מזוי בכל מילה פי' הרב מ"ע לפי שאמר ג'יהו
 לפני הקב"ה עזבו בריתך • ע"א לפי שקנא על ברית כי פיתחם הוא ג'יהו וא"ל
 הנ"י הנני נותן לו את בריתי שלום ואו קטיעא והיא כמו היו"ד שלום • ואמרו במ"ד
 כשג'יהו בא למילה וראה ח' רשע אינו נכנס שם אומר ה' ית' בשבילך אני מוחל לו ומיד
 נכנס הוא הרשע שלום ח"ש הנני נותן לו שיהיה הרשע שלם שמרחם על הרשע ועושה
 אותו שלם בשביל ג'יהו שיבוא למילה :

ארו"ל זכות המילה ד' נימוליס מניהנס אביו ואמו ומהל וסגדק שג' כל איש ואשה
 אשר לא יקרא אחת דתו להמית לבד מאש"ר יושי"ט ל"ו המל"ך את שרביט
 הזהב וחיה ר"ת מיל"ה • גם א"ת שרבי"ט הז"ה ר"ת אש"ה • ואפי' האשה שאין שיך
 בה מילה תגלל ע"י מילת בנה וגם ר"ת מאש"ר יושי"ט ל"ו המל"ך ע"ה מוה"ל וס"ת
 לב"ד מאש"ר יושי"ט לו' המלך גי' הסגד"ק :

על ידי המילה יזכה לישב תחת כסא הכבוד וכתב הר' בע"הט צפ' פקודי צפ' נוסף
 ספיר ויהלום יהל"ם אותיות מיל"ה כי ע"י המילה יזכה להיות תחת כס"הב ורמז
 כסא עם האותיות והכולל גי' מיל"ה :

המעם שנקרא מזהו זהו שם מילה ולא חתיכה ולא כריתה וכיוצא יובן לפי עניות
 דעתי אלא עבדא בס"ד כי מילה הוא לשון מלול דהיינו דיבור כי כמו שהספה
 מוליא ד"ת וחידושי התורה כן המילה היא המוליאה ומולדת בניס לדיקים עושי רעונו כי כן
 מול"ה בגי' פ"ה דכמו הפה כן המילה וע"י המילה ישתלם שם שד"י בשלימות כי מיל"ה
 ר"ת מנגלה יו"ד להשלי"ם הש"ס הוא שם שד"י דע"י הסרת העורלה תתגלה העטרה שהיא
 בסוד יו"ד כמ"ש המק"י :

גם לפי ענ"ד אלא עבדא כי המילה היא מעלה גדולה שאין למעלה הימנה דע"י המילה
 יזכה ליקרא שמו ישראל בשם הקב"ה שנקרא שמו ישראל שבה ח"ר מיל"ה אותיות
 לי"מ"ה דע"י המילה יזכה ליקרא בשמו ית' בסוד מ"ה שמו ומ"ה שם בנו כי תדע :

גם יובן לענ"ד אלא עבדא דזכות המילה יבוא הגוף כמשו"ג גם את בדם בריתך שלחתי
 אסיריך שאנו בני ישראל שאסורים צבור הגלות המר והגמרה הזה יגלו בזכות המילה
 הזאת ואפי' שנהיה ריקנים משאר מלות כי מזהו זו היא תשובה כתיב"ג מלות כי כן ברי"ת
 ע"ה בגי' תרי"ג ומאחר שישראל מקיימים תרי"ג מלות לדיקים אקרו וא"כ יתקיים המאמר
 צדור שכולו זכאי שזכו ע"י המילה • גם סימן האבות לבנים דכמו בגאולת מצרים כשראה
 הקב"ה שאין בידם זכות שילאו ליוה אותם מלות המילה שג' ואעבור עליך וכו' בדמ"ך שהוא
 דם ברית ודם פסח וכן יזכור לנו מזהו זאת ויגלו כמא"הב כימי לאתך אראנו נפלאות ח"ר
 מיל"ה ר"ת מש"ח יבוא לקב"ך הגפר"ים לו הם ישראל הנפולים בד' פיעות העולם
 יתקבלו זכות המילה :

גמרא מס' מנחות פ"ה א"ר יחזק בשעה שהחריב הקב"ה ביהמק מלאו לאהע"ה
 עומד בביהמק א"ל מה לידידי צביתי א"ל על עסקי בני באתי א"ל בניך חטאו
 וגלו א"ל שמה צבונג חטאו א"ל הקב"ה עשו הצומחה א"ל שמה מיטוטם חטאו א"ל
 הרבים א"ל היה לך לזכור להם ברית מילה א"ל וברית קודש יעברו מעליך א"ל שמה
 אם העתגת להם היו חוזרים בתשובה א"ל כי רעתיכי אז תעלוני מיד הניח ידו על

ראשי ויהי לועק וצוכה ואמר שמה ח"ו לא יש להם תקומה יתה צ"ק ואמרה לו זית
רענן יפה פרי תואר קרא ה' שמך מה זית זה אהריתו בצופו חף יברא אחריתן בצופן
עכ"ד . ופרש"י אחריתו בצופו שוטטעו עכשיו ואין טוען עד זמן גדול ואח"ך טוען פירות
הרבה שאין מתבשל מעט מעט כמו שאר חילנות לא בצופו כולו יחד טכ"ל :

בהיות ידוע כי מלות ברית מילה מאז הייתה לאות לגוי קדוש זינו ית' וזינס והיא
עדות לנו שאנחנו עצדיו קניינים לו לשמו קניין עולם בהיותנו חתומים בחותם

אות ברית קודש דומי"א דעבדי שהם חתומים בחותם ה'דוגינס בצשרס כדתנן בהילכתא
רבותי לשבת לא ילא העבד בחותם שעל בשרו ע"כ הדין ונתן שכ"ז בהעבד משועבד לאדונו
בחתימו יהיה האדון חייב לעבדו בכמה דברים . הא' שיהיה העבד מהעלה ומתכבד בכבוד
אדונו ותרב גדולתו על זולתו דמגדולת העבד גדולת הרב גודעת . השני להטוב לו מטובתו
כמאז"ל בטוב לו עמך עמך במאכל עיך במשתה וכו' שלא יהיה הוא אוכל פת חטים נקיה
והוא פת קיצר וכו' והשלישית שיהיה מנוי לו להגילו מכל לרשותיו . **והנה** כנגד החלק
הראשון והוא שיהיה העבד מתכבד ומהעלה בכבוד אדונו מנינו שנכתרו ישראל

בג' כתרים גדולים והם כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות וזכות הצדיק החתום בצשר'
כתר תורה הוא ע"ד מאז"ל בתנחומא צבידא דעקילס הגר שהלך ונתגייר וגדל
ולמד תורה וביחורתו ח"ל אריתוס דודו למה פניך משוינס ח"ל שלמדתי

תורה ולא עוד לא שמלתי עמי ח"ל ומי אמר לך כך ח"ל כך נמלכתי ח"ל אימתי ח"ל
בשעה שאמרת לך אני מבקש לעשות סחורה ואמרה לי כל פרקמטי"א שאחה ריאה שנפלה
ונתונה בארץ לך ועסוק בה וכו' ע"ד ח"ל היה לך ללמוד ולא ללמוד ח"ל אי אהה יכול ללמוד
עד שתמול שני מגיד דבריו ליעקב ומשפטיו לישראל למי שהוא מל יעקב וכו' עיין במס'
ע"ז פ' לפני אידיתן סי' כ"ז ברש"י . **וכן** בעניין כתר מלכות וכתר כהונה הוא מ"ש
ירמיה הנביא כה אמר ה' אס תפרו את צריתי היום ואת צריתי הלילה ולבבתי היום

יומם ולילה בעהם גם צריתי חופר את דוד עבדי מהיות לו בן מולך על כסאו ואת הלויים
הכהנים משרתי הרי . שהמלכות והכהונה הם קיימים בקיום מלות הצדיק מילה וצטלים בציוולה .

וכן מנינו באשע"ה אחר שמל זכה למלוכה ולכהונה כמאז"ל לא עמק שיה הוא עמק המלך
ששם הושו כל או"הע וקללו ארזים ועשו צימה גדולה והושיבוהו עליו והיו מקלסים

לפניו ואומרים לו שמענו אדוני נשיא ג'הים אהה צתוכנו אמרו לו מלך אהה עלינו נשיא
אהה עלינו וכו' וכן מעיד הכתוב הנה צריתי אהך ומלכים מחלניך ילאו . שע"ז זכות
המילה ילאו ממנו מלכים . ומנינו שנקרא כהן שני' אהה כהן לעולם על דברתי מלכי זקק
וארז"ל דרשוהו על אשע"ה יהיה כהן גדול . **ובזה** יובן מ"ש בני יעקב לחמור ושכס
צנו לא נוכל לעשות הדבר הזה לתת את אחותינו לאיש אשר נו עורלה וכו'

כוונתם לומר האיל שלא זכינו לכתר מלכות וכהונה לא ע"י אמוצות המילה ח"כ עכשיו
שאנו מלכים וכהני ה' לא נוכל לתת את אחותינו וכו' דחרפה היא לנו לתת לו בת מלכים
לאיש ערל כ"ש שהיא בת מלך וכ"ג והרי"ף פי' צפ' וישלח דרוש שני במ"ש חרפה היא
לנו דווקא אנחנו האחים דאס תהיה היא לערל יהיו תולים את צניה הרשעים צנו שרוב
הצנים דומים לאחי האם וח"כ חרפה היא לנו יותר מלאצנו שהכל יהיו תולים החרפה צנו .

וכנגד החלק השני שאמרנו שגריך האדון להטוב לעבדו הנה הטובה נמשכת לאימה
ישראלית מולד זכות המילה היא הטובה העתידה דבזכות המילה יגללו מדינה ש"ג

כמאז"ל ב"ר והוצא בליקוט סי' תשע"ג ו"ל שלח ידיו בשלומיו חילל בריתו א"ר לוי לעת"ל
 הצרחה יושב על פתח גיהנם ואינו מניח אדם מישראל שהוא מהול לירד לחוכם ואתם
 שהטאו יותר מדאי עמי עושה להם מעציר העורלה מעל גבי תינוקות שמתו ולא מלו ונתנסם
 עליהם ומורידם לגיהנם דכתיב שלח ידו בשלומיו חילל בריתו **וקא** קשה דמסכא משמע
 שנתן עליהם ערלות התנוקות שלא מלו וצגמרא ערוצין פי' עושין פסין משמע
 דמסכא עורלותיה ומינה ובה ו"ל אמר ר"ל פושע ישראל אין אור של גיהנם שולט בהם ק"ו
 המוצא הזהב בלא היה עליו גל כעובי דיגד של זהב עומד כמה שנים ואין אור שולט בו
 כובעי ישראל שהם מלאים מות כרמון שני כפלה הרמון רקקד א"ת רקקוד גל רקקוד
 בא"ע פ' ריקנים ככך מלאים מות כרמון עאכ"ו לבר ישראל הגל על גוים מושך ערלתו וכו' .
ונראה לתקן דהמדרש מיירי בניו בעשו עצירות הרבה והיינו דקא דייק ואתם שחטאו
 יותר מדאי והיינו דהרבה עשו עצירות ולכן מוכרח לתקן עליהם ערלות התנוקות
 שלא מלו כדי שיקבלו דינם בגינסם משא"כ הכא בגמ' דידן קא מיירי בניו שבה על הגויה
 לבר דמשכא ערלותיה מינה ובה יורד ועולה מיד לאחר שקבל את עונשו כמ"ש התוס' במס'
 בבא מטעא פ' האב צמיומרת כל הזרדים לגיהנם עולים חוץ מג' שורדים ואינם עולים
 וקא הם הבא על א"א והמלצין פני חצרו צרבים והמכנה הם לחצרו וכו' וכתבו עלה התוס'
 אין לפרש דאין עולים לעולם דהא אמרינן בסמוך הבא על א"א יש לו חלע"ה גל הכי פי'
 כל היורד עולה מיד אבל גל הג' עולין לאחר י"ב חודש וכו' ובאן גבי הבא על הגויה אינו
 כבא על א"א חדא דגוי לא מקרי עמיתך והתורה אמרה וק' אשת עמיתך לא תקרב ועוד
 דאין אישת לגוי וא"כ בשורד עולה מיד ואינו מהעכב עד יב"ח . **וכנגד** החלק הג'
 באור' שרורך האדון להיות מלוי לעבדו להלילו מלרשו כנגד זה מלוי
 מילה הליל הש"י ההתחבולות מנרים כמאז"ל במכילתא פ' בא וצתחומא ו"ל רשב"י
 אומר בזכות המילה הוליאם הקב"ה ממלרים שג' והעבור עליך ואראך מתצוססת בדמין
 ואומר לך בדמין חיי וכו' וכתיב גם את צדס בריתך שלחתי אסירך מבור אין מים צווכו' .
וכן לא נקרע להם היס גל בזכות המילה שבצערס כמאז"ל צתחומא אז ישיר משה
 מהו אז גי' ח' אמר משה לישראל בזכות המילה שנתנה לח' ימים נקרע היס צואו
 נקלס בא"ז א"ר לוי לגזור יס סוף לגזרים שכן בלבין ארמי קורים למחולים גזורים בזכות
 המילה נקרע להם היס . וזה ג"כ כוונת מאז"ל א"ר עקיבא צבעס שאמרו ישראל אז ישיר
 לבס הקב"ה חלוק של הפארה שכל אז שצחורה הקוקים עליו **אז** שמוח צחולה במחול .
אז ידלג כחיל כסח . **אז** תכקחנה עיני עורים **אז** ידבר יכושע . **אז** תוראי
 ונבררת אתה' ה' היום וס' האמירך היום וכיון שחטאו חזר וקרעו
 שג' בלע אמרתו ועתיד הקב"ה להחזירן שג' אז ימלא בחוק פיגו וכו' . **וראו**
 להקשות דמטקרא אמר לבס הקב"ה חלוק של הפארה וכל אז שצחורה חקוקים
 עליו ולצחר קא חשיב ה' אז וסו לה עוד להבין מהו כוונת ה' אז דמייתי יותר
 מבאר אז שצחורה . אך חומסם להקדים ראשונה הקדמה מפורכמת ממדרשי רז"ל שצכות
 פריה ורביה שהיו הנשים כשרות עשות זכו לגאולה ו"ל צמרלות הצבאות ר' נתן אומר
 לא זכו לגאולה גל צכות הנשים לדקיות שהיו צאותו הדור והעמידו לצאות הרבה במלרים
 ששהיו צעליהן יגיעים בעבודת פרך היו הולכות ומולכות מאכל ומשתה ומיפס אהם ומרחילים
 אותם וטולתם המרחות וכל א' רואה עלמה ברוך המראה ומשדלתו בצדדים לומר אזי

פאך יותר ממך ומתוך כך מביאות אתהם לירי תאוה ומקוקת להם ומתעצרות ויולדות שם
 ש" תחת התפוח עוררתוך ו"ם במראות הטיבאות וכו' ולזה זכי הנשים ונעשה מהם הציור
 שהוא לשום שלום בין איש לאשתו וכו' וכן לעתיד בגאולה האחרונה אין הגאולה באה אלא
 בשביל פ"ו כמאז"ל אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף וכו' והנה לזה
 ירמזו אז השמח בתולה במחול שהיו מייפות עלמן ללירך בעליהם כבתולה בימי
 קופתה והיו הורגה מלת אז רמזו לז' ימי החופה ומקלת יוסה' ככולו ח' .
ועוד הביא פ' אז ידג כחיל פסת לרמזו לח' ימי המילה התורה בין ירכיטיו של אדם
 שבזכ"ל נגלו ממזרים כמ"ל ועוד אומרו אז תפקחה עיני עוורים לרמזו לח' חוטי
 לזית דכ' בה ורחיטם אותו וזכרתם וכו' והיא שמערה לאבותיו כמאז"ל ר' שמעון בן אשר
 אומר למה נקרא שמו תכלת ע"ש שנתכלו המזרים בצפורתים וכן כתב רש"י צפ' לזית
 ד"א על סכלו המזריים על היס רבי אומר למה נקרא שמו לזית ע"ש שהיך הקב"ה על
 צתי אבותיו במזרים ש"ל קול דודי הנה זה בא הנה זה עומד אחר וכו' מליך מן
 החרכים . ועוד הביא פ' אז ידבר יהושע הוא ירמזו שבזכות התורה נקרא להם היס
 וביהושע כתיב לא ימוש ספר התורה הזה מפוך והגית בו וכו' וזהו אז ידבר יהושע והוא
 לרמזו שסיפ יהושע עוסק בתורה והוא ח' לאבות העולם אברהם יצחק יעקב יוסף עמרם
 משה אהרן יהושע שהוא תלמידו וכנסם במקומו וזהו אז ידבר יהושע וכן אמר"ל אז ידבר
 יהושע שנטל כתב משנה תורה והראה לגלגל חמה ואמ"ל כשם שלא דומתיו אני מזה כך את
 דומי מפני **ועוד** הביא פ' אז תראי ונהרת רמזו לח' בגדי כהונה שהיה לי לכ"ג ש"ל כחן יכהן
 פאר ובניו . מאירים כמלאך ה' שבזכותם נקרא להם היס לפי שהם שקולים כנגד
 המילה כמאז"ל בילקוט מפני מה משיש בח' בגדים לא כנגד המילה שהיא לח' ימים הה"ד
 בריתו הייתה אתו החיים והשלום וכו' עכ"ל . **קרי** ה' גה עמוד לאבותיו והם מנות
 פ"ו . ומנות המילה . ומנות הלזית . ומנות קבלת התורה . חסות ח' בגדי כהונה
 ואע"ג שכל אז שבתורה שהם ירמזו לכללות כל המנות שבתורה שהיו חקוקים על החלוק
 שהוא מ"ע חשיב הקך ה' שמערה זכותם עליהם במזרים ועל היס בי"ם כמ"ל ומ"ו כולם
 תלוים במנות המילה לכשתעין הטיב דמי שאינו מהול אינו מקיים מלות פ"ו משום דרע
 טמא אינו נק' זרע וכמו כן מי שאינו מהול אינו יכול לעסוק בתורה דכתיב מגיד דבריו
 ליעקב וכו' כמ"ל וכמו כן אינו יכול להיות כ"ג דכ' והור הקרב יומת וכמאז"ל ערל אסור
 באבילת קדשים וכו' והואיל ששקלה מזה זאת של המילה כנגד כל המנות לזה כשבעלו
 אותה היפרו חק שהיה בצפרם שבה היו משועבדים להקב"ה כמו שהקדמנו חזר וקראו
 לאותו החלוק ש"ל בלע אמרתו והוא לשון אמרי חלוק והגלה אותם לבין אוה"ע
 וזהו מה שהקדמנו מאמר של היס לך להביט בצב"ה מילה שבצפרם וכו' ומ"ש
 עתיד להחזירו ש"ל אז ימלא שחוק פיטו וכו' דכשם דבגאולה הא' אמרו שירה על
 גאולתם ופדות נפשם וגרמו לזונתם ללבוש אותה החלוק כמ"ש את ה' האמרת
 היס והוא מלשון אמר"ל בלע אמרתו כלומר שלבשת אותו האמרה וחלוק ה"ל לעת"ל
 אומרים שירה על הגאולה האחרונה וחזר ובוש אותו החלוק ועל ידה עושה נקמה באו"הע
 כמאז"ל ר' אבהו בשם ר' געור כל לדיק שאו"הע הורגים אותו כב"י הקב"ה כותבו
 בפורפירא שלו ש"ל ידן בגויים מלא גיות והקב"ה אומר למה הרגתם פלוני ופ' והם
 ספרים ואומרים לא הרגתם מה הקב"ה עושה מוילא הפורפירא שלו ודן אותם וקב"ה

למטן שמי הגדול כימי לאהינו מארץ מצרים יראנו נפלאות אכז"ר . מוס' הדרושים כ"י
 מו"ר חזי בר' חברה חריבי זלה"ה והוא הביאו מוס' נתיבות שלום כ"י ר' פינחס חריבי
 זלה"ה . ואני גזעם בנס העבד העברי משה חברה חריבי העתקתיו וכתבתיו פה כי אותו
 הכ' נמחק מן הדלף ובטורח אדם יוכל ללמוד ממנו דף א' וכתבתיו פה כדי שלא יתאבד
 חוכמתם וזוהם יגן על כל ישראל ועלי העבד כיר"א :

בערת המילה במללה מוגיהנס לסויתה כוללת כל המזות כולם ומפני זה מלינו שאמר
 דוד שירה על המילה שמו"ש בגו' מנחות כיון שראו דוד עלמו צבית המרחץ
 שהיה ערום מן הנוטות אמר הוי לי וכו' וכנסתכל במילה שבצטרו אמר שש אחזי על
 אהרנהך ואמר שירה למנחם על השמינית על המילה שניתנה בח' ואגב ארחין לאמר מה
 שביארו הראשונים ז"ל במאמר זה שאין יתכן אשר בכח דוד בתחילה שהייתה המילה בצצטרו עד
 שנסתכל בה אח"ך ומעקרא מאי סבר ולנסוף מה סבר וקשה כשאמר שירה על המילה
 למה אמרה א' זמן המילה שניתנה בשמיני דמאי נ"ו חס היא בח' או ביום אחר ועיקר
 השירה היה ראוי לאומרה על מציאת המילה וכך הו"ל למנחם על המילה . והם אמרו וביארו
 שהע"פ שידע דוד שהיה נימול לא נתקרה בזה דעהו בהיותו ערום במרחץ ולא נמלא בידו
 שום מזה ולא שום זכות הסלויה במזות המילה . להיות שבצעה שאדם נימול הוא בן ח'
 ימים הנה סבר המזוה ההיא היה לאביו של תינוק ולא לו כי בחוטה שעה היה תינוק ואין
 בו דעה ואין להחזיק לעצמו טובה על המילה שנימול ואח"ך שנסתכל במילה שבצטרו כלומר
 דקדק שיעקר מזות המילה היא שמירתה בטורה שלא יפגום אותה ויטמאה בעריות ח"ו
 שהפגום הצרית נקרא ערל במש"ל שלעת"ל יושב אלה"ה על פתח גיהנם ואינו מניח ישראל
 מהול לירד בה . ולחוטם שחטאו יתר מדאי מעביר עורלתם של התינוקות שמתו קודם
 שמלו וזוהנה עליהם וזהו נסתכל במילה בצצטרו ששמרה בקדושה ובטהרה והול"ל כל
 נימול בכל יום ויום שהוא מקיים המילה בטהרה ואינו פוגמה בקלוקל מעשים רעים ח"ו
 אז נתן א' לבו ואמר שירה על השמינית על המילה שניתנה בח' כי מתוך כך חשב בתחלה
 לומר שאין לו זכות ושבח על המילה אלא לאביו ועכשיו בצחונה זו ששמירה בטהרה נחשב
 בלא נימול בכל יום ויום אמר שירה . ולע"ד נראה לפרש למה תלה השירה על שניתנה
 המילה בח' דמאי חיכפת לן חס ניתנה בח' או ביום אחר ועיקר השירה היא ראוייה על
 מציאות המילה אמנם היה דוד מלטר על שנגנס למרחץ ברעון גפשו מקום שיש ביטול תורה
 כי במרחץ אסור בד"ח וחיי אדם תלויים בתורה ואין יכנס האדם ברעונו במקום שהוא
 לריך ביטול ד"ת בע"כ ויבטל מד"ת ולפרוש מן החיים וכיון שזכר בדעתו ונתן א' לבו ענין
 המילה שניתנה בח' נתייבשה דעתו . לפי שהמילה הייתה ראוייה ליעשות בזמן שאדם בא
 לכלל מזות . ולמה הקדימה הש"ל ביום הח' ללידתו כי עדיין הוא קטן ואינו יודע דעת
 עליון אלא לפי שרצה הקב"ה לתת קיום לאדם גם בזמן שאין בידו ת"ת ולכך סמוך ללידתו
 שעדיין לא הגיע לת"ת מי מקיים אותו ולהו נתן לו המילה שהיה מהקיים במילה תמורת
 התורה והקיים בו ומיום הח' והלאה ירצה לקורבן ואע"פ שמיים הח' והלאה אינו זמן
 שיוכל לעסוק בד"ת מ"מ המילה מוגינה בכל אותו זמן במקום התורה וכן ג"כ בזמן שאדם
 יושב במרחץ ואינו יכול לעסוק בתורה המילה מוגינה עליו במקום התורה ולכך אמר למנחם
 על המילה שניתנה בח' ועל זה ארז"ל שקולה מילה ככל המזות כולם . ס' כסף נבחר פ'
 לך ע"ש"ב כי לא יכולתי עוד שהיה הסכר קרוע וגמחו התיבות :

ארו"ל כשהיו ישראל במצרים ביקש להם הקב"ה זכות שילאו בו וכו' דכתיב שדיים נכחו וכו' הגיע זמן וכו' ואת ערום ועדיה מן המלות ונתן להם הקב"ה ב' מלות שיתעסקו בהם דם פסח ודם מילה כדכתיב ואומר לך בדמך חיי וכתיב נמי גם את בדם בריתך שלחתי אסירך מבור אין מים בו הרי ישראל נגלו ממצרים בזכות המילה וארו"ל במקום אחר אמר משה להקב"ה מה זכות יש בידם כי הריא את העם ממצרים אמר הקב"ה בזכות הסורה בשולחך את העם ממצרים תעבדון את האלים על ההר הזה הקך רואה דגריהם סותרים זה לזה ולכאורה י"ל דנהי ישראל היו עתידים לקבל הסורה בחודש הג' ללאתם ממצרים מ"מ באותו פרק לא היו בידם מעשים כדי שיגלו לכך נתן להם דם מילה ופסח כדי שיהיה להם מטה בימי בני עד קבלת הסורה ואצ"י שנתן להם דם פסח זה היה להם להגלים ממצת בטרות כדכתיב וראיתי את הדם ופסחתי וכו' אבל להוסיאם מגלות מצרים הולרכו לפי שעה זכות מילה • ובזה חזי אבאר משא"כ גם את בדם בריתך מאי גם וכן נבאר מ"ש מבור אין מים בו • **אמנם** סעודה כי מליט שיוסף הדיק השלך עבור הסוסר במצרים ובזכות הברית קודם ששאר בעצמם ולא נטמא עם ארונתו היא שעמדה לו וילא מסוסר אמר הכניא גם את כנ"י נכנסת עבור הסוסר במצרים ולא היו לך מעשי' ליגל וללאת משה כי גוי מקרב גוי היו מס גל ועו"י • ומ"מ גם את בזכות דם מילה שקבלתם ומלתם עלמכס שלחתי אסירך מבור ואקפה לכתוב מה שהקשתי למעלה שסרי נגלו בזכות הסורה ש"ג בשולחך את העם ממצרים תעבדון וכו' ולעז הולרכו ליגל בזכות הברית לז"א אין מים בו כלומר באותו פרק אין מים שהיא הסורה לא היה בדם הסורה ולפי זה הולרכו זכות ברית מילה • **אמנם** עם מה שכתבתי הוא ונבואר שכל שולך ג' יוקם אחר שזמול' היא סכנס ויסוד לקיום הסורה ואם נגלו בזכות המילה הוא לתכלית קיום הסורה הנמשך מן המילה וכן מליט בכמה מקומות מעלת המילה שהיא שקולה כמעלת הסורה • שם עש"ב :

פתח רבי אילא ואמר תמים תהיה עם ה' להיך מה בין תם לתמים באברהם כתיב תהלהך לפני והיה תמים • ביעקב כתיב איש תם • וגם לפי שיעקב היה יותר שלם לפי שלא נשתיר בו שום פסולת לפי שהיה לו פריעה ונקהר מההוא עומאה ולפי שבמקום שהיה בו פיסו' פריעה ולא נעשה פריעה יפה שלט שור מועד סערה דשגלא וכהוא שור אקרי שור תם לפי שבכס' הכבוד יש דיוקנא דשור ולזה חיקרי שור תם ויעקב אחו בו ועשה פריעה וזהו פי' פריעה ר"ל מילוי אותיות של פריעה ר"ל נעלמות כזה פ"א רי"ש וי"ד עי"ן ה"ה גי' שפ"ו וקוא גי' שו"ר כזה שו"ן וי"ו רי"ש • ומזה העצם פוטופר היה רואה לשכב עם יוסף כי פוטופר גי' שפ"ה ורלה לעמא אותו • וגם שור בא"ת ב"ש גי' מיל"ה הרי במולת שור יש מילה ופריעה • ועוד יוסף הוא יסוד ומילוי יסוד הוא דע"ת כזה וי"ד סו"ך וי"ו דל"ת • גם מילוי דעת כזה דל"ת עי"ן תי"ו עולים כל א' גי' שו"ר ומילוי יוסף כזה וי"ד וי"ו סמ"ך פ"א עולים וכו"ר • ולזה הים רוגס פוטופר לעמא אותו במשכב זכור וגם הוא היה בכור לאמו חו"ר בכור"ם גי' וכו"ר • ויעקב עשם פריעה ביטל כל גל זכמות כולם • מס' הדרושים כ"י מו"ר חבי זלס"ה •

ויהי המשפטים אשר תשים לפניהם ר"ת ומי"ב אד"ס למול הב"ן המוה"ל מלו"ה שיבק"ר פעמי"ם טר"ס יו"ם מיל"ה אד"ס שמהו"ל רש"א"י • (ע"ד המול ימול) • תיכ"ף שימו"ל יהי"ה מני"ן או תכ"ף שמו"ת ימ"י מיל"ה לעשו"ת פריעה נלמו"י ישראל הלכ"ה מסוכ"י :

וארה המשפטים איתא במדרש אמר הקב"ה לישרא אס עשיתס את הדינים הצנה לכס ב"המק וישבו בו סנהדרין של וכו' ואפ"ל צוה המאמר בקטור נמך על גודל מעלת המילה נקדי' מ"ש הר' מעיל שמוא סדר וירא וז"ל ביקס הצרהס לעמוד אמ"ל הקב"ה שב ואתה סימן לבניך וכו' והק' הרב ז"ל דינים מאי צעו הכא לא רמו לו שהדין תלוי בנימולים ולפי כותיים מעתה זהו כונת המאמר אס עשיתס את הדינים ר"ל קיימתס את המילה עד שתזיו ראויס לדינים עשיתס הכנה לדינים אזי הצנה לכס ב"המז"ק וישבו בו סנהדרין כדי שדינו דינים : סס

כשמביאין התיוק לב"הכג לריכס הכל לקוס מפניו ואומרים ברוך הצח בשס ה' ופ' ברוך זה הנמוול לח' ימים כמניין הב"א * וראיתי להר' חיי הצרהס בהלכות המילה שכתב וז"ל שפעתי נחכס השלס מורי חייל גבריל שיגשול מירוש'תו שס בו רמו בר"ת וזהו ברוך ר"ת בשמח"ה רב"ה ואמר"ו כול"ס * הב"א ר"ת הג"ה ב"א גיה"ו * בש"ס ר"ת בשב"ל שירא"ה מיל"ה * עכ"ד ואצוה עד גמיר"א לרמוז ה' ר"ת ישראל המליץ והו"א הע"ד * רמו עמ"ס צו"הק לפי שאמר עזבו בריתך אל הקב"ה אתה אמרת עזבו בריתך חייך הס מליץ ואתה תעיר עליהס וז"ל הוא ישלח מלאכו לפניך ר"ת מיל"ה כשס מילס יצוא לאהו מלאך הברית ועוד רמוז צפ' הבן יקיר לי אפרים ר"ת גיה"ה הבא מאפרים א"ס יל"ד גי' מיל"ה מיד"י דבר"י ר"ת במ"ק ח' זהו ח' ימי מילה המ"ו מיע"י ל"ו ר"ת המ"ל רחס גי' הצרה"ס שנכנס צברית ארע"ה * סס :

תניא ר' יהושע נ' קרחא אומר גדולה מילה שכל זאת שעשה משה לא עמדו לו בשעה שנתרשל מן המילה לא כך אמר משה אמול ואלא סכנה לילד דכת' ויהי ביום הג' בהיותס כואבים וכו' אמול ואשהה ג' ימים הקב"ה אמר לי שוב מזרימה לא מפני אשר נתעסק במלון תחילה שג' ויהי בדרך במלון וכו' ר"ס ב"ג אומר לא למרע"ה ביקס מלאך להרוג לא לאותו תיוק שבאמר כי חתן דמים וכו' לא ורעה מי קרוי חתן דמים משה או תיוק הוי אומר תיוק * ידוע מעלת המילה ששקולה כנגד כל המצות שבחורה כי מי הוא שקיים כל התורה ארע"ה שג' עקב אשר שמע הצרהס בקולי וישמור וכו' ומצותי תורותי אפי' ערובי תבשילין קיים ארע"ה ומ"ל לא נקרא שלס עד שמל שג' התהלך לפני והיה תמים וז"ס בחשנה גדולה מילה שכל מצות שעשה ארע"ה לא נקרא שלס עד שמל * ועוד מלינו מצות מילה בתיוקוים למס עושים מילה כדי להסיר קליפת זוהמת הנחש צוה אני עותן טעס ולמה לא נעטוה אד"הר תחילה על המילה אס לא נולד מהול * והענין הוא להיות שאין צורך לחתיכת מילה כי אס לאחר שהטיל הנחש זוהמה לאחר שחטא אד"הר לכך כשטולד לא היה צו קליפה לא היה לו לחתוך העורלה והקליפה וכפי התיוקוי' שפריע"ה עולה סס"ה שבתיקון הפריעס הוא מתקן עצמו לשמור סס"ה מצות ל"ה * **עוד** יש במילה ענין הבאת קרבן דהיינו דס המילה נגד דס הקרבן ועפר שמתנין בו העורלה הוא נגד עפר המזבח וצוה נבחר מפני מה שלא נולד אד"הר מהול כיון שחציבה מצוה זאת לפני הקב"ה ומה גם לא נעטוה צה כיון שהוא יליד כפיו של מקוס שלא נדבק בו שום מוס סט"א וזוהמת הנחש לאחר שטולד בא נחש על חוה והטיל צה זוהמא ונדבקת בעורלת כל המולדים נוחה * וזהו טעס שארז"ל נתאוה הקב"ה להיות דירתו בתחתונים שהיה אדם מוכנה לשכינה כי הנשמה אשר נפח באפיו היא חלק אה מועיל ועליה יזרח אור השכינה * אבל כשחטא אד"הר ונתלכלך בזוהמת הנחש נסתלק' השכינה א הרקיע עד

שבה ארע"ה נלטה על המילה כי בפרוע פריעת המילה נחקק שם **שד"י** בחדס חזק
 להיות מרכבה לשכינה וז"ש ויעל להים מעל אברהם שבעה מרכבה לשכינה
 ואחריו נמשכו האבות שהיו מרכבה . וכשנאו ישראל למזרים וגטמאוו בגילולי מזרים ובעלה
 המילה מיד נתרחה השכינה עד שילאו ישראל ממזרים וימולו כולם וקבלו התורה אזי זכו
 לחיות בעולם ה' . ועשו להם עגל ומסכה אז אמר ה' לשכון בערפל כי לא היה בהם זכות
 להיותם מרכבה אבל אל הקב"ה לעשות משכן ושכנתי בתוכם וכו' נחלל גדולה מעלה המילה
 יותר מכל המזות . אחז"ל גדולה מעלת המילה שהיא דוחה את השבת . ת"ר חגיגים
 ישראל שסיבצו הקב"ה במזות תפילין בראשיהן ובזרועותיהן ולידת בצנדיהם ומזוזה
 בפתיחה ועליהם אמר דוד שבע ציוס היללתוך על וכו' בשעה שנכנס למרחק דהע"ה
 וראה עלמנו עומד ערום ואמר אוי לי שאעמוד ערום בלא מזות וכיון שהביט במילה
 שבצדו מיד נתקררה דעתו לאחר שילא ממרחק אמר עליה שירה שג' למנח על השמינית
 וכו' ועל מילה שניתנה בח' וכו' ויש לדקדק איך נעלם מעיני דוד בתחלה המילה שבצדית
 עד שנלעצר כוליה האי ואח"ך נזכר . ועוד כשאמר שירה למה תלה אותה על שניתנה בח'
 מה חיכפת לן אס ניתנה בח' או לאו לומר על שמינית . לא לומר לך על מה שאמר דוד
 שבע ציוס היללתוך וכו' על ז' מזות הללו תפילין בראשו ובזרועו ולידת בצנדיה הרי ששה
 ומזוזה הרי ז' על זה אמר שבע ציוס וכשראה לו ז' מזות בידו וכיון שמזכר מילה אמר
 אע"פ שאין כעת בידי לו ז' מזות אבל המילה שבצדו אחר ז' בחשבון מיד נתישבה דעתו
 ואמר שירה . ועוד שיש בחדס ז' נקבים ב' אונגים וז' עינים וז' נקבי חוטם והפה והס
 ז' נקבים ושמינית היא המילה . ובמילה מתקיימים וגלגולים גם השלימותו . עז"ל שירה
 למנח על השמינית מזמור לדוד ואז שמה שמחה גדולה . וכו' ישמחו בצנין בית
 מקדשו כיר"א . שם :

משיח נקרא ליהו שג' הנה אנוכי שולח לכם את גיה . ממדרש משלי סי' . י"ט
 והר' המופל' כמהר"ח ן' עטר זלה"ה בס' אוה"ח פ' ראה פ' כי יהיה בך

חביון דף כ"ו ע"א פי' דהמשיח שמו חיים ע"ש :

מרכבה שלימה גי' אברהם יחק יעקב דוד . כי הם המרכבה . מוס' דבש לפי :

ויאמר אבימלך ליחק לך מעמנו כי עלמת ממנו מאד . יובן בס"ד ממכו' אותיות

ממו"ן וזהו כי עלמת ממו"ן מאד . או יובן בס"ד ממכו' ר"ת מתרין מזלין
 נולד וקנה . שהשפע בא משם . ויובן עוד כי לכן הטעם שהעושר נקרא נמנון ר"ת כנו'
 שהשפע בא משם . מוס' אדרת ליהו פ' תולדות :

ותקרא את שמו משה ותאמר כי מן המים משייתו . הר' לקט שמוא' אשכנזי ז"ל
 פי' כי מוילת מו"ס יולא חשבון שמ"ה כי מספר האותיות לפי חשבון זה דהיינו

א"ב הרי ג' וג' הרי ששה וד' הרי עשרה . וה' הרי ע"ז . וי"ו הרי כ"א . וז' הרי כ"ח
 וחי"ת הרי ל"ו . וט' הרי מ"ה . וי"ד הרי כ"ה . וכ"ף הרי ע"ה . ול' הרי ק"ה . ומ'
 הרי קמ"ה . וא"כ מילת מו"ס יש בה תרין מו"מין קמ"ה וקמ"ה הרי ר"ך וי"וד כ"ה הרי
 שמ"ה אותיות משה וז"ר מן המים משייתו :

ורכב בני' היה אור במושבותם . הנה מילת ולכל גי' מויל"ה ע"ה היה אור ר"ח

מה שמדליקי' נרות בעת המילה ויש לו סוף מן הגמרא במ"ש קול רחיים ואור
 כר עי"ש . א"כ ולכל בני' היה אור עי"ש בזה"ר כי ש"י עולמות של דיק הם ר"ז מינון

ג' או"ר ק"ג ומשמא עי"ש במעשה שדילג לענות קדים והוה היה או"ר במושבות מוימי"ן
ובאמור : מס' ללח רכב פ' בא :

מ השמים נלחמו הככבים ויוסילותם נלחמו וכו' פי' הר' תולדות אהרן ו"ל שמעתי
בשם ר' אריז"ל הככבים ממשילותם נלחמו ר"ת המ"ן ששש שסיסרא נפל ביד אשה
קד המן : גם ר"ת מ"ן שמי"ס נלחמו הככב"ס הם אותיות משכ"ה שם רמז שבניו המן
הדור קיבלו ברזון התורה שבע"פ וס"ת אותיות ממו"ן רמז לעשרת אפים ככר כסף אשר
אמר המן לשקול והוא בגי' לו"ס ובגי' קו"ל שם רמז דברי הלוויים וזקתם :

מצא חשה מלא וכו' יש לדקדק בכפל הכתוב ונלע"ד עמ"ש במדרש ר"ע השיא אשה
לבנו ובלילה אמר החתן לכלה תפוס לי את הגר והיה קורא עד אור הבוקר
ובבוקר א"ל ר"ע מלא או מולא א"ל מלא וכו' ע"ש ו"ש מלא אשה מלא טוב כלומר
כשמלא אשה אס מלא עמה טוב היא התורה שג' כי לקח טוב נתתי וכו' כלתיה דר"ע
שסייעתי ללמוד כל הלילה אז הוא מובטח שיפק רזין מה' בכל ענייניו ע"י האשה הזאת
שם ספר בגדי אהרן עש"ב :

רבי מאיר רמון מלא טובו אכל קליפתו זרק : מהו טובו טובו של מטטרון דהיינו ב'
טעין בחוך מטטרון הם גי' ח"י דהיינו שלמד ר' מאיר ממנו חוכמת ח"י עולמים
והוה טובו אכל : אבל קליפתו זרק כלומר אותיות מן מטטרון הנשארים הם רמון וזהו
רמון דהיינו חוכמת הקליפות וחילומים זרק והוה סוד רמון לו"ר עולם והוה מטטרון : וק"ל
מכתבי ר' פינחס חריזי זלה"ה :

מזמור לדוד טעם למה פעמים נאמר בתהלים מזמור לדוד ופעמים נאמר לדוד מזמור
אומנם בשעה שהיה דוד מתחיל מעלמו לומר שירה לדוד מזמור ואח"ך שורה
עליו רוח"ק : ומקום שנאמר מזמור לדוד תחילה היה שורה עליו רוח"ק ואח"ך היה אומר
שירה : גמרא מס' ב"ב ע"ש :

משה רבינו למה חין אנו אומרים רבנו משה כמו שאנו קוראים לאיש המעלה ומקדימין
הרבנות לשמו והוא כי היה משה קודם שנעשה רבינו דהיינו קודם שקיבל את
התורה נקרא משה ואח"ך נעשה רבינו משא"כ לאחר מ"ת הוקדם רבינו ה' משה כי כל
מה שהחכם מתחכם ומחדש כבר היה צדיק : ועוד ע"א כי מרע"ה מתפשט ונוסחטפים
נילוזין בס' ריבוא בכל דור ודור א"כ משה אפי' לאחר פטירתו הוא רבינו בכל דור
ודור ועל כן תולא פעמים רבות בגמרא משה שפיר קאמרת כלומר הנילוזין של משה
מתנוזין מאד בקרבך וע"כ שפיר קאמרת : מס' המטעמים כ"י מו"ר אבי זלה"ה והביאו
מס' מעיל שמו"ל דף ל"ב ע"ג :

בם נאום תסלה מזמור כ"א תאות לבו נתת לו וארשת שפתיו וכו' ע"ד משו"ל לי
מלך כ"י עלי מלך שאפי' אני גזר גזירה הוא מבטלה וו"ש וארשת שפתיו כל
מנעת סלה כי תקדמנו ברבות טוב שדה"ה נמשח בחיי שאול חיים שאל וכו' אורך ימים
עולם ועוד שלא הפסיק המלכו' ממנו לעולם ידוע גדול כבודו ביסועותיך סוד וסדר וכו'
לעת"ל שנטעל כוס של ברכה לברך כמשו"ל ע"פ תהדו בשמחה את פינך לכאורה הלשון כפול
ואפי' כמ"ש לעיל דע"י השמחה והוריות ששעה האדם בעשיית המלוא נטל שכרו בעוה"ב
מן הדיון רבלא"ה איכא מי הקדימני וו"ש תהדו בעו"ה ב' בשמחה בעבור שמחה בעו"ה
בעשית המלוא ובזם וזכה את פינך דלא בהית לאסתכלי ודוק :

שם מזמור קכ"ב ששם עלו שבטים וכו' אפי' עמו"ש בכמה דוכתי דסאוו"הע ס"ל מע"ש עדיף וכמ"ש ההוא וינח אס גהיכס אינו חוסב ע"ז למה אינו מצטלה אצל לפי אחת מעשה א"ע וראיה מקביעות הנועדים שהם מסורים בדינו כמ"ש ג"ה מועדי ה' וכו' אורה בצוועדס אהס כתיב ועוד ארז"ל שצאים המלאכים אלל הקב"ה ושא"ס לו אימתי ר"ה וכו' או"ל איני ואהס נלך לב"ד של מעשה ש"מ מעשה א"ע ועוד ראה מסדינים שוסר בדינו לדון ולשפט בין אדם לחברו וז"ל ששם עלו שבטים שבטי יה בעליית שלוש רגלים הוא עדות לישראל להודות לשם ס' ולא ילכו אחרי הסבל עע"ז דס"ל מעשה ש"ע ועוד כי שמה ישבו כסאות לבית דוד שדין את ישראל ומה ג"כ מוכח דמעשה א"ע :

שם מז' קמ"ז מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל לכאורה קשה הכפל ואפי' במשז"ל אר"ע שב"ת ודין במרה אפקוד דכתיב שס סס לו חק וכו' וכריב מהר"י לגזי ז"ל בפ' משפטים הטעם משום לבטל טענת המלאכים שטענו דינא דב"מ אומנס ע"י השבת ודינים יש לנו דין שוקף כמשז"ל כל האומר ויכולו בע"ש כלו נעשה שוקף להקב"ה במעב"ר וכל הדין דין אחת לאמיתו נעשה שוקף וכו' ובשוקף ליכא דינא דב"מ ע"ש ואני בעווי כתבתי ט"א דמשבת ודינים מוכח שאנחנו בצחנית בניס כמשז"ל טעם גוי ששבת חייב מיתה נשום דהשבת הוא שרביטו של מלך וקיי"ל המשתמש בשרביטו של מלך חייב מיתה אומנס בן מותר להשתמש בשרביטו של אביו וכן על ידי הדינים והמשפטים שמורים בדינו כמ"ש וזה המשפטים אשר תשים לפניהם ולא לפני גוים ואפי' ידעת שדין אותה בדינו וכו' והטעם דקיי"ל עבד פסול לדון א"כ ש"מ שאנחנו בסוג בניס ולכן מה"ט נתן לנו הקב"ה במרה שבת ודינים כדי להראות לנו חיבתו ית' עוננו שאנחנו בצחנית בניס וא"כ גבי בן ליכא דינא דב"מ וז"ל ש"מ מגיד דבריו ליעקב הוא נתינת התורה וכו"ת הא אית דינא דב"מ כמו שטענו המלאכים לו"ל חוקיו ומשפטיו לישראל נתן להם ונקדמת דנא במרה שבת ודינים כמ"ש שס סס לו חק וכו' ולכן מה"ט ליכא דינא דב"מ וק"ל :

כי אקח מועד איני משרים אשפטו פי' הר' יעקב בן נעים ז"ל כי הגה עון ביטול תורה חמור מאד ויאמר אדם דמוכרה לעסוק בסחורה ימים ולילות כדי לעשות כלכו"ל דתלו ביה טפלי והצית ימלא מטענות כוזביות * אך בזו"ט ובחול המועד דאסור במלאכה והוא מוליא הנמים בשהי ופחי דא הוא תב"תיה וז"ל דרך לחות כי אקח מועד שאינס עוסקים בתורה איני משרים אשפטו על כל הימים * ס' יוסף תהלות מז' ע"ה :

ענף אות נון

אות נון יובן בס"ד לפי ענ"ד אלא עבדא שרומז לשלושה מלות שנלטוו בהם הנשים וס' נון ר"ת גד"ה וחל"ה כ"ר והטעם שנלטוו בהם הנשים דווקא לפי שהם היו גרמא בניזקין דחיה גרמא ליספך דס האדם ורעיותיו לפי' ישפך דס גידתה * גם כשברא הקב"ה לאד"הר כבר עשרו מכל העולם כנטילת חלה מן העיסה ואד"הר היה חלתו של עולם וגרמא לו מיתה לפי' נלטוית על החלה לתקן הקלקול שקלקלה * ובר היא הנשמה שני נר ה' נשמת אדם היא כבהה הנשמה שקרויה נר לכן נלטוית להדליק נר של שבת כי השבת היא שביעית כ"ר במ"ק ז' גס נון נקרא דג בהרגוס דג' בגי' ז' גס ג' מלות הנז' ד"ס

גדה חל"ה כ"ר ז' אותיות בלא ג' מלות שתקן אח אשר עיוותה ותזכה לבנים לדיקים וגורמת חיים ארוכים לצטלה ולבניה והרמוז הוא ה' לאור"ך ימו"ס ר"ת בגי' נו"ן דסינו חמישים והאיר תורם כנר כי כן חמישים אותיות חמ"ש י"ם חמשה פעמים י"ם בגי' כ"ר שיהיו בגיה מאתים בתורה כנר לישרגל ע"י ג' ג' מלות אס תקיימו כראוי :

באו"א נ"ל בס"ד אלא עבדא שאות נו"ן רנונה על נקיומה ונטירה שהיא מלאכת הנפש ממש כמשו"ל אס ת"ח נוקס ונוטר כנחש חוגרהו על מוהניך ח"כ הנוקס ונוטר הוא מכטרה דנחש היא הכט"א גם נ"ן הוא ראש תיבת נחש ויתרחק האדם ממנה לא תיקום ולא תיעור כתיב דהא עובר בלאו זה בכל יום כמה פעמים וגדולה עבירה זו כנגד ג' עצירות החמורות והם ג"ע וש"ד וע"ז דעל ידי הנקיומה והנטירה הנמשכת מהשגחה יבוא להרוג נפש גם יהיה בכעס והכועס כלא עובד ע"ז גם דע"י הנקיומה ונטירה יבוא לגלות ערום של האשם הסוגלו בין באשמו ובין בקרוביו והרמוז הוא כי בכל אותיות ח"כ לא יש נו"ן זולת בג' אותיות וסימנם עז"ן עי"ן זין נו"ן בלא דווקא יש ולא באחרים ועז"ן ר"ת ע"ז גו"ת נפש הוא הריגה הנפש שהיא שפיות דמים כדכתיב כי הדם הוא הנפש על כן שומר נפשו ירחק ממיתה זאת ויהיה מוחל על עלבונו ואז נו"ן הרמוז לנח"ש בגי' מש"ח גורם לבית הגוף וכשיבוא הגוף לא תשאר נקיומה ונטירה ושגחה וקגחה בעולם שג' וסרה קגחה אפרים וכו' גם נו"ן ר"ת נוקס ונוטר - הוא מסטרא דנחש כאמור - ואס יהיה מוחל על עלבונו אזי יזכה לבפע רב היורד משגי מזלות הסמורידים ומשפיעים לעולם והם נו"ר ונק"ה ר"ת נו"ן :

ובאו"א נ"ל אלא עבדא בס"ד כי אות נ' רומז על המשיח כי ג' שמות נקראו לו וסי' ממו"ש ר"ת משי"ח מנח"ס שיל"ה במ"ק ע"ה נ' וע"ז בל הכביא יחזקל ואמר צפ' ולך אתן פתחון פה בתוכם דהיינו ברמוז לו שיהיה שמו מספר ל"ך חמישים ג' שמות הגז' וקרוב לזה פי' הרב רי"ח טיב זלה"ה צפ' סזה ולך אתן פתחון פה וכו' וז"ל ל"ך גי' חמישים רמוז לחמישי" ש"צ וידוע כי לעתיד התפשט חמישים שערי בגיה לישרגל ויהיו הכל חכמים גדולים ולא לימא חד לחד ג'ף לי חוכמהא כטודע כי אז בזמנא סהוא יהקיים בנו מוקרא שכתוב כי כולם ידעו אותי למקטנס ועד גדולם וז"ש ול"ך רמוז למשיח כביא צ"א אזי יהיה פתחון פה לכולם ע"י התפשטות נ' ש"צ סכל יהיה להם פתחון פה לדבר בסודות התורם ולך את"ן אות' נ' מספר נו"ן כנו' כאמור יה"ר שיבוא בקרוב לגאולינו בצח"ס :

נחש כל זמן שמקוין יהיה לו כח יותר שארם שלו זיוק יותר ממה שיהיה מקודם ואז שנים הרבה יותר מאלף שנה ולכך נקרא בער"בי חיי"ה שהוא חי הרבה וכל ז' שנים מפשיט עורו ועולה לו עור אחר במקומו ובזקנותו יעלה לו קרנים בראשו וקורים לו בער"בי חנ"ש הוא אותיות נח"ש - מס' לקוט"מ :

נדש היה גבוה והיה לו רגלים כגמל ובשחטא ברגליו שג' ואך ברגלים חוטא נתקלל על גחוני ילך ויתקללו רגליו ופי' בר' מפ"ה הטעם שלא גזר על הנחש מיתה כמו אדם וחיה דהא כתיב זאת הבהמה הסרוגו ופי' כיון שנתן להם זמן לאדם וחיה אלף שנים לזה נמלט מהריגה דטעם זאת הבהמה לפי שלא יאמרו זו הבהמה שפ' מת על ידה - ועוד תי' שנים צברו ועורו כמו לרעת ומאורע קרוי מת שג' ג' גא' סהי כמה וכל שנה פושט עורו ויש לו לער כמו המיתה כמ"ש בש"ס ג' קולות הולכים

מסוף העולם וע"ם קול נחש וחיה ונשמה א"כ הוי לו לער כמה : וגם עשה לו לער שכל
בהמה וחיה וילדות ב"פ בשנה והכלב לנ"ב יום גי' כל"ב ונחש לו' שנים : סס :

נדה למה נקרא שמה נדה יובן בס"ד לענ"ד אנה עבדא פי' נדה ונלשון נע וגד שאי
נדה מן אלל בעלה ונתרחקה ממנו ואסור לבעלה ליגע בה עד שתצובל במקוה

של מ' טאה וע"ז רמז הר' בעה"ט תהי"ה בנדת"ה גי' וע"ד שתב"א במו"ם דהיינו עד
שתצובל במקוה כאמור ורמז במו"ם גי' מ' טאה :

ארז"ר אשה שדמיה מרובים בניה מרובים : ופי' המפ' ע"פ בעצב תלדי בנים הרבה
ארצה עלצוק והרויך ארז"ל עלצוק זה הדם שמתעצבת בו ועי"ו הרבה הרויך

וה"ר בעצב תלדי בנים ר"ל ע"י דם נדה שהוא בעצב זהו סיבה שתלדי בנים : וכתב בעה"ט
מסרה הרבה ארצה את זרעך : הרבה ארצה עלצוק והוא מובן : וה"ר לפוס לערא של

דס נדה לפי מה שהוא הרבה אנה של הבנים מרובים :

הנושא אשה מוחלין עינותיו ודמיו המפ' בפ' מחל"ת ב"ת ישמע"ב שנתפך ישמע"ל
בפ"ו ועוד רמזו נקי יהיה לביתו בשביל ביתו זו אשתו : וחס"הכ מלא אשה

מלא טוב יפק רזון מה' שמוחל לו הקב"ה ע"כ עינותיו ואין לך רזון גדול מזה שה' חפצו
ורזונו יהיה האדם נקי מן העבירות וזה הטעם שצריך להטעות קודם הנישואין כי זמן

כפרה הוא לו : ורמזו המפ' שסוף ויפרו וירבו מאד לויחי יעקב רמז האדם כשהוא חוטא
נקרא בלשון עוקבא ובשגשא אשה לפ"ו נקרא אדם שג' זכר ונקיבות וכו' ונקרא את שמה

אדם וז"ש ויפרו וירבו שגשא לש"ש לפ"ו : מא"ד אלויות אדם איש טהור נקרא לילה ואז
ויחי יעקב כקטן שגולד דמי שגזחלו עינותיו : מה' לקו"מ :

שם ארז"ל שריו בלא אשה שריו בלא כפרה ובלא תורה בלא ברכה בלא חומה בלא
טובה בלא חיים בלא שלום ואפי' לזה תיקו ז' ברכות : א"ל כנגד ז' קולות או כנגד

ז' ברכות שביך ה' לאברהם או כנגד ז' שנים שנתעבד יעקב ברחל :

שם שריו בלא אשה שריו בלא כפרה כמש"ל שגמלים עינותיו : וה"ר המפ' ואתה
נשאתה עון חטאתי סלה אימתי ע"ז יתפלל כל חסיד לך לעת מואו זו אשה כל חסיד

שנושא מפרקו ואינו נמתיך עד שימלא בתולה יפה ועשירה ומיוחסת זה לריך זמן רב עד
שהיו שלושתם כאחד ואפי' אם מלאם באדם א' ימלאם לפי שעה כי היפה אח"ך תהיה

כעורה ע"י חולי או יחסר א' מאבריה והעשירה יאבד העושר האזו בזמן מועט בעילה
כל שהוא זה שסיים הפ' לטעם מו"ם רבים ר"ת ממון יופ"ו משפח"ה לוי לא יגישו מיד

ואם יגישו לא יתעבדו אליו :

אתי מלצמן כלה זה ביי"המק שנק' לצמן ע"ש שמלצין עונותיהם של ישראל וגם כן
הכלה שנושא אדם אשה מלצנת עינותיו ולהו נהגו להטעות ביום החופה ושב

בהשובה והוי כמו עשרת ימי תשובה שיזיד מקבלו ה"י ומחל לו : סס :

הטעם שאין מברכים שהיינו על מזה זאת כתבו המפ' לפי שאין לה זמן קבוע :
טעם אחר משום עגמת נפש משים שהנשואין אות מיתה כי שגלטה לחיות זרע

לפי שסופו למות ט"א ג"ל בס"ד אנה עבדא כי ע"י התשמים יתמעטו חושי וכוונותיו ומעת
שנשא התחיל לו לימעט ואיך יברך שהיינו על איבוד גופו ולא כעון לעשות כן :

ארז"ל איש ואשה שזו שם שניה שרויה ביניהם לא זכו אש אוכלתן ודחתה עדיפא
מאיש ופי' רש"י עדיפא חוקה וקשה יותר מן האיש ונדחקו בו המפ' שהו"א

רש"י מלת עדיכא מן משמעותה ופי' הראב"ד דלמה הקב"ה הניח היו"ד אחרונה בראש
 שמו ותו' חט"פ שהוא אהר ה"ו אבל מספרה קודם כילד אבג"ד בעשרה גמולא מגיין עשרה
 קודם ה"ו ו"ש ודאשה אות ה' באשה עדיפא מאות יו"ד שהיא באיש שה"א קודם ליו"ד
 וה"ת הכי מספרה קודם ומלינו שהקב"ה הניחה בראש שמו לז"א האי מזריף המגיין
 עשרה שהוא קודם ע"י שהזרף עמה אבג"ד כנ"ו אבל האי לא מזריף ר"ל הה"א בלא לרוף
 קודמה . ה"ת רמזו איש ואשה שזכו וכו' כי זכ"ר ונקיב"ה גי' שכינה ומוסתלקת הסט"א
 מביניהם . וז"ר הופ"ה וה"ו רומזת לחתן וה"א לכה נשאר ח"פ אש זכו שכינה חופפת
 עליהם ואם לאו נהפכת לפח ולמוקש בדם בהוליס ובדם לידה צ"פ ד"ס גי' פ"ח ואם
 כוהר בדם בהוליס ובדם לידה יזכה לזכר ונקיבה ושלם השם על הסדר . וז"ר המפ' נפשינו
 בלפור מולטה מפ"ח יוקשים הפ"ח נשבר והאחנו מולטנו ואין נלכדים בו . ופי' הר' לקוט"מ
 וזו"ל באבות לא מלאתי לגוף לא שתיקה שפ"ח קודם שיבא הוא חני גוף וגם יש בו
 חני גם הינו היו"ד ובין שבא אשה יהיה גוף שלם וכס"י שלם וז"ר לא מלאתי לגוף
 שלם שיהיה טוב גי' י"ה עם צ' כוללים וגם במו"ק גי' טוב לא שתיקה גי' ת"ת י"ה
 שנותן י"ה בין איש ואשה יו"ד באיש וה"ח ברבה :

ארז"ל הנושא כוונת אין זיווג עולה יפה ובתצ הר' מג"ע כי אהיות הנ"ך אין להם
 זוג וסם אהיות כהן ולכן כוונת אין לה זוג בישראל לא צהן בדומה לה וכן
 הנ"ך כל אות במילוי דומה לחברתה כי ה"ה באחדים ונו"ן בעשירות וכ"ף במאות :

ושמ"ח את אשתו גי' שג"ד ימות הבנה הרבות בידו כ"ז שירלס לשמש נוטתו זולת
 יום אחד בשנה זה יו"הך שרבור בת"ה . וה"ת הרי גם בת"צ אסור י"ל
 דהכתוב מזהירו שלא נחטא עד שיבנה צי"הוק ולא יהיה כי אש יו"הך . מס' לקוט"מ :

שם לריך האדם לשמוח את אשתו בכסות ועונה כפי יכולתו וגם יאכילנה כמו שהוא חובל
 וז"ר תמור ליהודה שלקחה ממנו חוהם ופהיל ומוטה פי' ר' בקיי שרמוה לו שהוא
 הייב ליהן לה שאר כסות ועונה חוהם הוא העונה שג' ולאחיו חתם באות ברית
 קודם . ופתול זה כסות . ומוטה זה הלחם כמ"ש בשצרי לכם מוטס לחם :

ארז"ל הגדל דבי הילולא מילי ורמז נלה בסלע משתוקא בחרין רמז מלה לריך למלל
 בסלע זו אשה כשנבא אדם אשה בניבואין לריך מלין לשמה חתן וכלה . משתוקא
 בחרין רמז בהר"ן עם האהיות תרס"ז גי' הנחומי"ם לאבלי"ם רמז כשהולך לבית האבל
 יזהר בדבריו לקרר בהם שלא יעטר לאבל שיגדף ח"ו כמ"ש בש"ס שאומרים לאבל מה
 העשה דמשמע מזה לו היה יכולת בידו לטבות עושה שאינו מקבל הרעות :

ראיתי בס' אהבז חובר כ"י מו"ר חזי הר' אברהם פינחס חרידי זל"ה רמזים על
 הניבואין ואלו הם ואלה המושפטים אשר תשים לפניהם ר"ת וחיי"ב אד"ס לעשות
 הנישו"אין . האד"ס מו"ה סיקודי"ם פו"ר טע"ב יקוי"ם מוי"ו . דהיינו מין האנושי . אש"ה
 שתי"ה ראו"ה . תדקדק שיהיו יפ"ם מעשי"ה . לע"ת פר"ק ניבואין כו"א י"ח
 מבכ"יו . כמש"ל במס' אבות בן י"ח לחופה והוא אשה בצתוליה יקח והוא בגי' י"ח כידוע :
באו"א ואלה המושפטים וכו' ר"ת וחיי"ב אד"ס לקד"ש האש"ה : הי"א יתקדש"ת שו"ה
 פרוט"ה טעב"ת יהי"ה מזה"ב . אגשי"ם שני"ם דואי"ם . לע"ת פר"ק נתיב"ת
 הקדושי"ן יהי"ו מצרכי"ם .

באו"א ואלה המשפטים וכו' וחיי"ב אד"ס לכתוב"ב הכתוב"ה • הבחול"ה מאתי"ס
שאי"ן פתו"ת טר"ס יכנו"ס מתחיי"ב • אשר שתיק"ו רז"ל • תד"ע שאמ"ה
יכתוב"ב מנ"ה • לע"ת פר"ק נושאי"ן יו"ד הנאי"ס החת"ן מתחיי"ב :

באו"א ואלה המשפטים וכו' ר"ת והתנאי"ס ג"ו ה"ס העונה מלבו"ש שא"ר פדיו"ן
טר"ס יבשול" מתחיי"ב • ח"ס שחלת"ה רפואת"ה • תד"ע שהלכ"ה יקברג"ה
ממוכ"ו • לאח"ר פטירת"ו יזכ"ו הבנו"ת מאביה"ס • או ירשו מכתובתה :

באו"א ואלה המשפטים וכו' ר"ת וחיי"ב אד"ס לזה"ר הרב"ה • המחשבות כגומות
שירחיק"ס עהור"ה יה"ה מחשבות • או"י שזווג"ו ראו"י • תוב"ה שהבני"ס
יהי"ו מולחיו"ס • לע"ת פר"ק טדת"ה שבע"ל יפרו"ש מנ"ה :

באו"א ואלה המשפטים וכו' וחיי"ב אד"ס המז"ה • הבע"ל מז"ה שיפיי"ס טר"ס
יעש"ה מעש"ה • ח"ס שניה"ס רז"י"ס • תד"ע שניה"ס יח"ד מדבריו"ס • ל"א
פנ"י כ"ר הבע"ל יעש"ה מעש"ה • **איתא** במדרש ואלה המשפטים וכו' אחז"ל ח"ל

משה לישראל הרי נתן לכם הקב"ה
נועל הקב"ה תורתו מכס למה שלא נתן לכם הקב"ה את התורה לא ע"מ שתעשו
את הדינים שג' ועשו נאך משפט אהב וכו' ע"כ • והמדרש הזה בלתי מובן • אומנם אש'
לפ' על מועלת הנישואין כי רבה היא ובהזדושתה זכינו לקבלת התורה והוא כי ידוע
דבשעת נות"ת היה קטרוג למה"ש עד שהשיב להם הקב"ה כלום פ"ור יש ציטכס כדאי'
בילקוט תהלים יעו"ש ועוד איתה במד' חזית ע"פ כרס היה לשלמה וכו' שמה"ש היו טוענים
תנה הדרך על השמים שתנתן להם התורה וכו' ומין גביסון כת"ב ואשה כי יזב דמה וכו'
יעו"ש וממולא דבר אתה למד כי מה שזכינו ל התורה שתנתן לנו מכא שיש לנו מוצת פו"ר
וכזה יעו"ן כוונת דהע"ה באמרו אשרי תמימי דרך לו הנושאים נשים כמש"ך דרך גבר
בעלמה דע' נקראו תמימים כי האדם לחוד פלג גופא כידוע והמעלה דקאי באשרי ההולכים
בתורת ה' ע"י זכינו לקבלת התורה וכמו שיעקר המנהג אינו לא תכלית שמבקש שהוא
הבנים כי זו קיום מין האנושי כי לא תהיה בראה יעו"ש הלא בספרתם כמו קן בקבלת
התורה לא די לא ע"מ לשמור ולעשות וזה כוונת רז"ל באומ"ם בשעת מת"ת לא רלה
הקב"ה ליתן התורה לישראל עד שנתנו לו ערבים טובים והם הבנים שג' מפי עוללים ויונקים
וכו' דקשה למה לא רלה וכו' דהרי נושואין הם ואם בשביל ערבות שרולה ערבים הרי
אחז"ל כי נר מזה ותו' אור אמר הקב"ה נרי בידך נרך וכו' א"כ מה רולה ערבות גדולה
מזה מאחר שהגשמה היא בידו תמיד ונתלה בבנים שיהיו ערבים לא להורות נתן כמו
שהנישואין לחוד לא בני כ"א בבנים גם בקבלת התורה לא די לא ולעשות ורמז להם
ערבות הבנים שהם ג"כ יפרו וירבו בתורה ויעמידו הדינים על מנוס כמו הבנים • אמור
מעשה כוונת המאמר ח"ל משה לישראל הרי נתן לכם הקב"ה את תורתו מטעם שאתם
נשואים ויודעים שיעקר הנישואים הם הבנים שהם קיום המין האנושי לזה נתן לכם התורה
ע"מ לעשות ולקיים את הדינים הכתובים בה אס אין אתם עושים את הדינים נועל תורתו
מכס למה שלא נתן לכם וכו' לא ע"מ שתעשו את הדינים ודוק :

נחמו נחמו עמי יאמר להיכס • אמרו במדרש נחמוה עלינו נחמוה תחתים נחמוה
חיים נחמוה תמים • נחמוה בעוה"ז נחמוה בעוה"ב • נחמוה על יו"ד השבטים •
נחמוה על שבט יהודה ובנימין לפי שכתוב ב' בכיות ככה תבכה על בית א' ועל בית ב'

לכך נחמו נחמו עמי עכ"ל • **אם** משפטי ה' הם דין ויסורין המה להם בהתחלתם כפי
 הנגלה לכל מראה עיני האדם מ"מ הם רח"ג בתכליתן ובסופן דמנו תוקפא ותשובא
 נפיק נהורא ומתוך לרה רווחה ומתוך אהבה שמחה והיינו מרגלא בפומייהו דרצון במקרי
 הזמן לעולם יהא אדם חומר כל מה דעבדין משמיא לעב פי' תכליתו הוא עוב כעובדא
 דר"ע דחול לההוא מתא ולא יבזו ליה אשפיזא חול בה במדברא אחאי זיקא כבייה לשרגא
 אחא שגרא ואכל לתרגולא וכו' **ערה** בדינו שתכלית הפורענות והיסורים הוא לעוב
 ולרח"ג ובה יזבן מאי דאיתא בגמרא ז"ב פ' הספי' וז"ל ארבע"ה הוה אזלין
 בספינתא וחזינא ההוא כוורא וכו' ואכלנא מינא בראסייא ואדחויי מיא וכו' עלה לנו
 מה יודקס שתכלית הפורענית יחיר גיגה הרחמים לבסוף ובה נבוא לביאור המאמר הנלכת
 פתח השער ומעיקרא נביא טעם הג' חלוקות הפכיים שביא בעל המאמר למה והמם
 בכתובים נחמוה עליוס וכו' עד נחמוס בעו"הב' ועוד למה חזר ושנה נחמוה ביר"ד
 שבטיס ושבע יהודה ובנימין וכו' והלא מעיקרא עיקר הנחמה שמנחמים אותה הג' חלוקות
 היא מהייחסת עליהם • **אמנם** ידוע ש"דידות ה"יהודים ו"אהבת ה"אבות אשר בין
 שנים בקביעות משך הזמן ורוב ימים אין מספר אס הזמן בוגד גרס ובגד הא'
 מהס אס ברעיו והקנינו דרין נתן להרבות עליו רעים וישור א' חכיס גדולים שורות
 של ג' ג' בני אדם להפסיד דעהו בריבוי פיוסי' וסרלאות מאד באמור לו חטאתי וישר
 העייתי ולא סוה לי כמארז"ל בשלמי דיומא ואתא נמי התם אמר יוסי בר חמא כל המזקק
 מבו מחברו א' יבקש ממנו יותר מנ' פעמים שג' כה תאמרו ליוסף אנה שא נא פשע אחיך
 וחטאתס כי וכו' ועתה שא נא לפשע עבדי אהי אביך וכו' ופרש"י אנה שא נא • ועתה
 שא נא ואין נא אלא לשון בקשה הרי ג"פ עכ"ל • ואידי דאיתא לרין יש לדקדק בו ב' לשונות
 של פשע וחטאה שהם ב' הפכיים כי הפשע הוא המרד והזדון וחטאה הוא השוגג ועוד או' כי רעה
 גמולך מלת כי בכל מקום נתינת טעם והכח נוא נתינת טעם איכא א התגלותס • והו"ל כה
 תאמרו ליוסף אחיך רעה גמולך ועתה שא נא לפשע וכו' והוה הסדר הנכון ו' התגלותס ועוד
 משמעת גמולך אינה מתייחסת כ"א דרך משל ראובן עשה טובה עס שמעון ושמעון גומלי רע
 וכאן אינה טובה עשה יוסף עס אחיו עד שייך לומר שהס גמלוהו רעה חתה טובתו
 ועוד מאי רעה גמולך והו"ל גמולך סתם דב"מ לשון השילוס והגמול סתם מתייחס לטובה
 או לרעה כמ"ס גמול על עבדך וכו' תשיב להס גמול ה' וכו' ועוד מה זה חזר ושילש
 ועתה שא נא לפשע וכו' ועוד למה מעיקרא קראס אחיס ולבסוף קראס עבדי אהי אביך
והנה תירנו בזה כה הקודמים שחיוב מחילת ה'הישראל' אשר ימחול אים לרעהו
 ונתחייבת משתי טענות אס מלד האחוה שבינינו מפאת המקור שממנו חולבנו
 ומקבת בור שממנו נקראו שהס אברהם ושרה ואס מלד היונינו כולנו בני דת א' ועבדים
 ל'א א' מבלי חילוק ופירוד בינונינו והוא כו"ס הנביא למה נבגוד אים ברעהו הלא א' א'
 בראנו ואב א' לכולנו וכו' והוה מה שכיוונו סדרי טענותיהס אחי יוסף אנה שא נא פשע
 אחיך כלומר מלד האחוה לריך אתה למחול כל מה שנעשה בינינו לביניך אס היה מפאת
 פשע ומיזד גמור ואס היה מפאת חטאה ושגגה ואס אייך עישה למצן האחוה מ"מ אע"פ
 שבדחי פשענו לך פשע מוחלט מבדחי עירוב בו שוס לך מלדדי השגגה עתה עשה נא למצן
 אהי אביך גס אתה גס אחנו עבדינו משועבדים לדת א' מיוחד מפאת הדת מחוייב אתה
 למחול וזה מה שהביא הר' הגדול אליהו ו' חיים ז"ל אע"פ שאינו לשונו והוא תירך באופן

אחר ע"ש • **והנלע"ד** עם מ"ש לו אחיו בענין החלומות המלוך תמלוך עלינו וכו'
 הקושי מפורסם
 משול • אומנם כוונת' לומר לו ליוסף פתרון חלומך א' הוא בשמשעות דורשין המדרש ממנו
 שהוא הוראה לעילוי מעלתך ולפחיתות מעלתיו וגריעותו והיותו כפופים תחת ידך שזהו
 המובן מכוונת פתרון חלומך כו"ש והנה קמה לוונתי שהוא הוראה לעילוי מעלתך • והנה
 הסובנה לוונתיכם וכו' הוראה לפחיתו' שלנו והחלום בא מזד הגבוהה ומשם דרך כמה
 אמונעיים שמשם משתלשל ויורד ל השכלים הנפרדין משרתי עליון ומשם יורד דרך כוכבי
 שחק וכסיליהם ומשם לעוה"ז השפל ולא כן התורה הקדושה שילאה מפי הגבור' לנביא אמת
 מבלי שום אמונעי ומדין התורה קי"ל ואת אמך לרבות אחיך הגדול ובטענת הדין הזה באו
 עמו בגערה ובזו המלוך דהיינו על כולנו גם יחד דרך כללי כמו שמוזן מהוראת והנה
 הסובנה לוונתיכם וכו' דהיינו כולנו יחד • אם משול תמשול בנו דרך פרטי בכל א' בפני
 עלמו כפי מה שמוזן מהורא' ככל הלשון והשתחויה ללוונתי וכו' דהיינו השתחוויה פרטית
 כל חדא וחדא באנפי נפשיה • דע לך אחת יוסף אחת משתים לא א"א מהדין כי אחת האת
 הקטן והדין נותן שהאח הקטן יהיה כפוף לגדול ומשועבד לו • ואם אחת טוען מפאת החלום
 שחלמת שהוא א' מס' בגבוהה הטענה הזאת בטילה ודחויה הוא על שאין הגבוהה המשתלשלת
 ויורדת דרך כמה אמונעיים כאחור חולקת על עיקר התורה שילאה מפי הגבורה לנביא
 אמת וזהו התומה שהתמיהו בדבורם המלוך תמלוך עלינו אם משול וכו' ועם ההלצה הזאת
 יבואר היטב הפ' המוקדם והכי קאמר אנא שא נא פשע אחיך ואינו פשע חלעיי כ"א
 חטאת ישגגה שעשו בהוראה זאת והיא גרמה להם שמכרוהו דאע"ג דדינא הכי כמו שהורו
 שה"ו יתירה דואת אמך לרבות אחיך הגדול מ"מ הוראה ודרשה זאת שייכא לשאר העולם
 משא"כ גבי יוסף ואחיו שהחלום שחלם ושאר הסיבות והגלגולים שנתגלגלו הכל היו מאתו
 ית' כדי לקיים גזירת בין הבתרים והחלום הוא גמיו תורה היא שכבר ילאה מפי הגבורה
 לאחע"ה א"כ מה שהורו בזה היא הוראה מוטעית ונחשב להם לחטאת ולשגגה היוצאת •
 אומנם מה שנחשב להם לפשע ולמוזד הוא משום כי רעה גמלוך דהיינו שמכרוהו למזרעיים
 שהיו מושכים כח מכובד מאדים שנקראת רעה בענין ראו כי רעה נגד פניכם שארז"ל וא"ל
 פרעה כוכב דם עולה לפניכם במדבר והורג אתכם וכו' • ועתה מאחר שגרמו כל זה ודאי
 יחשב להם לפשע גמור א"כ שא נא לפשע עבדי להי אביך הוהיל שנתקיימה הגזירה על
 ידם כעבד ישאף לקיים גזירת רבו עבדי להי אביך מיקרו ולריך אתה למחול להם כאמור
א יורש או' כי רעה גמלוך וכו' דהיינו רעה ממש תחת טובתך גמלוך והטובה של יוסף
 על השבטים הוא משא"ל ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף ויאמר יעקב לא לבן שלחתי
 וכו' ראה כשגולה יוסף שהוא שטנו של עשו וכו' וקבלה הוא בידם שאין בני עשו טופלים
 לא ביד בניו של יוסף כג' אם לא יסחבו' לעירי הלאן והיינו זוטרא דאחוי וכו' א"כ מאחר
 שזכותו של יוסף עומדת להם לעתיד למפלת עשו אין לך טובה גדולה יותר מזאת כנגד זה
 אמר רעה גמלוך מעכשיו במקום הטובה המעוהדת וק"ל • **ויאידר** דאחינו להכי בעניין
 יוסף ואחיו לא יפער בלא חידוש שכתב רש"י צפ' ולא יכלו אחיו לענות אחתו
 כי נבהלו מפניו מפני הבושה עכ"ל וקשה דמאי אולמיה דהר' בזה דהפ' עלמו מפרש שמה
 שלא יכלו לענותו ונבהלו הטעם הוא מפני רוב הבושה • ולע"ד עם מה שהוא הדין שהחובל
 בחבירו חייב בה' דברים וחדא מנייהו הוא הבושה וגבי בוסת אמרו הכל לפי המבייש

והמתבניש שאם המתבניש הוא אדם גדול הוא והמתבניש הדיוט קנסו מרובה וכו' והיינו דדייק
 ולא יכלו אחיו לענות וכו' מפני הנושה כלומר מפני העונש קנס הנושה שנחייבו לו לשלם
 ונבדלו לומר האילו דדייק גבי נושה הוא לפי המתבניש והמתבניש ואין כדדיוטות חשיבי לגבי
 דידיה דיוסף הוא מלך ומי יוכל לשלם קנס נושה המלך ומטעם זה נבדלו מפניו דייקא
 שפניו פני מלך כאמור וק"ל . **מעתי** חזרנו ל המנוח שהמקניט את חברו לריך
 לפייסו בג' חבורות של ג' ג' . הגה זאת מלאנו שה בהקניטתו ית' את יש'
 בחורבן בית קודשנו ותפארתנו חזר ופייסם בג' חבורות של ג' ג' בהלטרפות שכינתו ית'
 עם כל חבורה וחבורה הכלולה משתים דכלא"ה לא סגי כי כן דרך המפייסים והמנחמים
 שיטיה להם איזה מנהג גדול הדור והעיר שיעבור לפניהם הכא נמי ויעבור מלכס לפניהם
 ושכינתו בראשם להפסיק דעתם וזהו או' נחמוה עליונים נחמוה תחתונים הרי חבורה או'
 כלולה משתים ושכינתו עמם הרי חבורה או' של ג' . נחמוה חיים נחמוה מתים ושכינתו
 עמם הרי חבורה שניה . נחמוה בעו"ה נחמוה בעו"ה ושכינתו עליהם הרי חבורה
 שלישית כאמור . **א"ן** או' נחמוה עליונים וכו' הגה ההנהגה הישרה נותנת שמי שרואה
 טובת הנפש מחברו לריך לעמוד בעה לרחו להלילו מרעתו משום שהמקדים לא
 יושג ואם אין ידו משגת כי קלרה ידי השגתו לפחות יפייס דעתו בדברי נחמומין מתקבלים
 על הלב כעין מה שזיה דהע"ה לשלמה בנו ולבני ברזילי הגלעדי תעשה חסד וכו' כי כן
 קרבו לו וכו' וכז"ש שאלו הע"ה לקניי רדו סורו מתוך עמלקי וכו' ואתה עשית חסד וכו'
 והכא נמי כז"ד בסו"ת ישרא' בשלוותם ומלכותם ובי"הק קיים מכה חסיקונים שהיו נעשים
 דבי"המק בענין הקורבנות וזילא היו מועלים לעליונים ולתחתונים כי כן לשון קרבן מורה
 להתקרבות כוחות העליונים לשלכם ולהתאחזם זה עם זה והתחתונים נמי ע"י חטאם
 היו מתרחקים מקונם ובהקריבם את קורבנם לגבוה היו מתכפרים וכך היו חוזרים
 ומתקרבים לקונם ועל דא ודאי הדין נותן שעכשו בביטול מלכותם בחורבן בי"המק יעמדו
 להם בעת לרתם ועל הפחות נתייבשו עתה בדברי נחמומים והרלאות מרובות וזה אומר
 נחמוה עליונים נחמוה תחתונים על שהיו נהיין ממנם בזמן מלכותה כאמור . **א"ן** אומר
 נחמוה עליונים נ"ת מעין הקדמה מבוארת מרז"ל במה' תענית במה שהקב"ה מכה
 בו בעלמו מרפא שג' נחלתו ואני ארפא וכו' והנה בחורבן בית קודשנו כתיב כל רעיה
 בגדו זה וארז"ל לו מיכל וגברא' שהם שני שרי לבאות ישרא' שהיו עליהם מלמדי זכות
 וסניגורי ישע ועתה בחרבנה נהפכו לה לבגד בוגדים בגדו והיו לה לאוייבים וכו' וכמו כן
 נביאים חזו לה משאות שוא ומדוחים נבואתם הכריחה חרבנה עתה לריכים לו ולא לנחמ'
 וזהו אומר נחמוה עליונים הם ב' שרי לבאות מיכל וגבריא' . נחמוה תחתונים הם הנביאים
 דמאחר שהם היו רעיה מעיקרא' ופשעו בה עתה אם יחזרו ויפייסוה דברי פיוסין ונחמות
 היא מתפייסת ודעתה יותר מתקררת מפיוסי הזולת כי כן הטבע נותן שאדם מתפייס מפיוסי
 אצוביו ורעיו המורגלים עמו אף אם בהיפך לו לזר מקודם לזה הזמן מהומים והשיב
 אחר ימינו עתה אם חזר ומוסיף עמו אהבה וריעות בעת לרתו ודאי דעתו
 מתקררת מפיוסו והנענותו כעין משא"כ אלה ואשובה לו אישי הראשון וכו' .
א"ן יפורש ואו' נחמוה עליוני' נ"ת נחמוה מתים וכו' הגה נודע שקלקולי הדורות ההם
 גרמו ב' רעות המזכרים בדברי הנביא שנאמר כי שתים רעות עשה עמי אותי עזבו
 מקור מ"ח לחוב להם בזרות בזרות נשברים וכו' ואמר הרעה הא' שבעלם וראשונה שעשו

עמו היא שאותי עזבו בצב וכן העשה וזוה גרמו עלירת ההשפעה ופסוק הארה שהיה
 יורדת מליטורי הקדושה דרך אות סברית לעורך עטרת הפארט עווינו והו אותי עזבו
 הוא אות סברית ויו"ד היא העטרה עזבו כאמור ולא זו אף זו עשו רעה אחרת שחלבו להם
 צורות צורות נשצרים והם שצרי כלי חרס העמאים אשר לא היו יכולים להכיל מימי
 הקדושה עד עתה גרמו להם תגבורת וגתנו להם יד ואחזיה עד שאותה השפעה נהפכה לזרים
 ולחלק הקליפה בסוד נחלתנו נהפכה לזרים כנודע . וע"כ עתה בזמן הנחמה הקול מבשר
 מבשר ואומר נחמוה עליונים הם המה לזרות הקדושה שיחזרו להוסיף את כח' לה כאשר
 כבריאה שגוה . נחמוה חח' הם החיונים והקליפה שכל אותה השפעה שחטפה ועסקה מהקדושה
 בזמן גלותה יחזירוהם לה כדון כלי אוצד לריך השבה לבעלים והיינו דבריאל קורא והדר
 מפרש מאן עליונים ותחתונים וקאמר היינו חיים לד הקדושה ומתים לד הקליפה וסמ"א
 כאמור ע"כ מס' נתיבות שלום והרצ רבי פינחס חריה זלה"ה :

עוד בא"ה נחמו נחמו עמי וכו' ומ"ש דברו על לב ירושלים וקראו גיה איהך ויקשר עם
 נחמו נחמו ונלע"ד שנחיים הקב"ה בכפלים נחמו נחמו והדר מפרש הנחמה הא'
 קראש עמי ותיקף ומיד יאמר גהיכס שאתם כב"י כלהיכס זהו נחמו הא' כנגד ישרא'
 ונחמו הב' היא נחמת ירושלים ו"ש דברו על לב ירושלים לפי שלקחה שלא כדון ואם האדם
 חטא ארך הקדושה מה חטאה ועם זה יתבאר מו' קב"ה שיר המע' הבעותים בה' כהר
 ליון וכו' ופ' ליון במשפט תפדה וכו' ובפ' ובא ליון גו' וכו' והנחמה שנית לירושלים היא
 וקראו גיה ר"ל שמה כשם גהיה כדאי' באיכה רבתי אחו"ל ו"ל כי רחק ממני מנחם
 משיב נפשי מה שמו של משיח ר' אבא בר כהנא אמר ה' שמו של' וזה שמו אשר יקראו
 ה' לדיקו . דא"ר ליוי טבא למדינתא דשמא כשם מלכה דכ' ושם העיר מיוס ה' שמה
 ושם מלכה כשם גהיה . ריב"ל אמר למה שמו של' הגה איש למה שמו ומתחתיו ינחם .

ד"א י"ל הל"ל אמר גהיכס ולא יאמר גהיכס ונ"ל כי לו דברי המבשר הם קול מבשר
 ואומר ככה הש"י וידוע הוא כי המבשר הוא פינחס והוא איהו הנביא כח"ש
 הגה חטוי שולח לכם וכו' כי כן נחמו"י נחמו"י בגי' פינחס שהיא המבשר והנחמם מפי
 הש"י ולפי' מזהיר אותו הש"י ואומר על הר גבוה עלי לך המצרת כי כל הנמלאים
 כנגד הש"י כערך נקיבה אשר נשפעת מהזכר לפי' מצרתה היא בלשון נקיבה .

ד"א ארז"ל נחמו נחמו עמי נחמוה עליונים כ"ת נחמוה חיים נ"מ נחמוה בעו"הו נחמוה
 בעו"הב ונ"ל כונתם באו' נחמוה עליונים ותחתונים כי כונתם שינחמוה הנלאכים
 העליונים . וינחמוה הנדיקים התחתונים וידוע הוא ג"כ כי יסוד ביאת הגוף תלוי בשני
 דברים דזכו ולא זכו כענין אהי ה' בעתה אחישה דהיינו אם לא זכו וכנגד זו אמרו דברו
 על לב ירושלים וקראו גיה כי מלאה לבאה ועתה וזמנה אפי' אם לא זכו לבאה וזמנה מוגזרת
 לבא מאנוש נראה עוגה דהיינו זכו אחישה וכך אמר נחמו בין אם לא זכו דהיינו בעתה
 ונחמו ג"כ באם זכו אחישה כי זה יותר נחמה גדולה שזכו ושכולם לדיקים וא"כ הואיל
 שכולם לדיקים ישמחו לנו כל העולמות העליונים והתחתונים כמ"ש במדרש ולא תולדות
 ילחק בן אברהם וכו' שמה"כ גיל יגיל אבי לדיק ויולד חכם ישמח בו גילה אחר גילה בזמן
 שהלדיק נולד . ויהי ציוני אחו' א"ר אושעיא אמרו מה"ש לפני הקב"ה רבש"ע ווי שמלך
 אחו' אמר להם בן יותם הוא ואיני יכול לפשוט ידי בו . ויולד חכם ישמח בו וכו' יעו"ש הרי
 כהולד לדיק שמחה לעליונים ולתחתונים ולפ"ו בהיות ישרא' זכאים מוכרחים לנחמתה כי

נחמה היא נחמתם וזהו פי' גילה למלאכים ואח"ך גילה לפתחוטים • **ד"א** דורשי
 רשומות אמרו תחילת הפטרת ראשונה היא נחמו נחמו עמי כב"י שאמר
 להם ה' לנביאים ומלאכים הבאים לנחם את ישראל והקב"ה או' להם נחמו נחמו עמי
 וכראות ישראל שהקב"ה מנחמם ע"י אחרים ואז אומרת ליון עזבני ה' וה' שכחני ואינם
 מקבלים הנחומים וז"ש עניה סוערה לא נחמה כי אינה רוצה להתנחם כ"א ע"י והקב"ה
 עומד עמה בזין אנוכי בעלמי מנחמכם ובאים המנחמים בצשורה וז"ש על הר גבוה עלי
 לך מבשרת ליון עד הגה להיכנס ר"ל שהוא בעלמי ינחמכם • רני עקרה כי הפיק הש"י
 רזונך וקומי אורי וראוי לך לקום ולהקביל פניו אז משיבה כב"י ואומרת שום איש בה'
 שהוא בא בעלמי וכברו עלי יראה : **ד"א** כארז"ל בילקוט תמ"ב נחמו נחמו עמי מה
 כתוב למעלה מן הענין רק שלום ואמת יהיה בימי אל"ל הקב"ה לררך בקשת
 נחמו נחמו עמי ואין אדם לריכס לתפילתו של חזקיהו כי אני מנחם אתכם מן הגלות •
ד"א משום חז"ל בילקוט לפי שישייה הע"ה בקש להלדיק לישראל ולא רצה להרשיעם
 שג' אהבה נדק ותשאל רשע אל"ל הקב"ה ישעיה אהבת נדק להלדיק את בני ישראל
 לחייבם ע"כ ומשך להדיק שמן ששון מחברך מהו מחברך אל"ל הקב"ה שכל הנביאים
 מתנבאים נביא מפי נביא שג' ונחה עליו רוח להים ורוח משה על שבעים הזקנים אבל
 אהה מתנבא מפי הגבורה כד"ה רוח ה' להים עלי ולא עוד אלא שכל הנביאים מתנבאים
 גבוהות פשוטות אבל אהה מתנבא גבוהות כפולות עורי עורי התעוררי התעוררי שום
 איש נחמו נחמו ע"כ וכונתם לפי' פי' הוא מה שנביא ישעיה ע"ה נחמו נחמו פעמים
 הוא לבדם שדק את עמי ועוד טון מזה יא' נחמו כפולות נחמות מפי להים אנוכי אנוכי
 שום איש • **ד"א** נחמו הש"י אומר לישראל נחמוי נחמוי למי לריך לנחם למי שמתה
 אשתו לא לבטלה כך נמשלה ליון צעחשכים הוסיבני כמיתי עולם לא אחתי לריכס
 לנחם נחמוי נחמוי עיין בילקוט • **ד"א** נחמו נחמו עמי קרי ביה עמי כלומר אמר ה'
 לנביאים ומלאכים נחמוהו נחמוהו עמי • ד"א נחמו נחמו וכו' כל מה שהכה
 ירמיה שאמר אין לה מנחם ובא ישעיה וריפא נחמו נחמו וכו' ולפי זה אני מבאר הפ' עם
 מ"ש במדרש איכה צפ' כי רחוק מומי מנחם מה שזו א"ר אבא בר כהנא ה' שזו שג'
 וזה שמו אשר תקראו לו ה' גדקינו כדלעיל וא"כ מה שהכה ירמיה באומרו אין לה מנחם
 ידוע ובא ישעיה וריפא ואמר שהמנחם האמיתי הוא להיכנס • ד"א ארז"ל חטאו בכפלים
 חטא חטאה ירושלים ולקו בכפלים בכה חבכה וכו' כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאותיה •
 ויתנחמוים בכפלים נחמו נחמו עמי • ר' ברכיה בשם ר"ל למלך שהיתה לו כרם ומסרה
 לארמים ובד הוה עבד חמר עב הוה אמר מה עב חמרך דכרמי ובד הוה חמר ביש הוה
 אמר מה ביש חמרך דאריתי • כך בתחלה אמר הקב"ה ועתה לך ואשלך לך פרעה והוא
 את עמי כב"י ובזון שטשו העגל אל"ל הקב"ה למשה לך רד כי שיפת עמך • עיין בילקוט •
 כי מלאה לבאה וכו' שמעתי לבאה מלשון לבאות וביארו לנו עמ"ש הסנה מלוא גוררת מלוא
 כלומר שהעשה מלוא א' בורא מלאך א' שזמו כשם אותה מלוא וכן אמרו בס"ה מלוא
 הוא שם ה"י מ"ך בא"ת צ"ש הוא י"ס הרי כ"ו ומסוון מפ' זה כי מלאה לבאה שלה
 במרום ורבים סניגורים שלה והדר מפרש אומרו מתי מלאה לבא שלה ופי' כשגלה עונה
 ע"כ שמעתי • **ואמר** במדרש נחמו נחמו עמי וז"ל נחמו ירושלים העליונה • נחמו
 ירושלים התחנה פירוש תיבס נחמו הוא פועל יוצא ולא אמר התנחמו אלא נחמו והמילא

חזרת לנביאים נחמו אותי נחמו עמי או בדברי רז"ל נחמו ירושלים העלוונה וכו' וכן דברו על לב ירושלים העלוונה וקראו ליה לתחונת ומ"ש כי לקחה מיד ה' כפלים ככל חטאתיה והלא כתיב לא חטאתי עשה לנו ולא כעונותינו גמל עלינו לא כפלים רחמי לירושלים העלוונה והתחונתה שם כפולות זו כנגד זו כעיר שחברה לה יחדיו כי השליך משמים ארץ תפארת ישראל ולעמיד ישא את שמים ידו את הים הגדולה וזו כחתן יסוף פאר וככלה תעדה כליה שישיב לנו כלי הקודש גם ארון והמזבחות ושאר כלי הקודש ולכן אמר הנביא נחמו נחמו עמי עכ"ל הר' הגדול כמו"הר פינחס חריבי זלה"ה :

נשים במה זכיון כי הע"ה יש להם תקנה ע"י שמהניס ת"ה מנכסיהם קמים בתח"ה אבל נשים בחיזה זכות כי אין להם נכסים במה זכיון ועוד פי' הוצ' בראתי ינה"ר בראתי לו תורה תכלין והנה נשי במה זכיון לנאות היל"ר וכו' וע"י ששורות לבעליהם ובניהם לעסוק בתורה ובמלות בזה יהיה להם זכות מס' לקוט"מ :

פירשן המפ' עפמ"ש גדולה הבטחה שהבטיח הקב"ה לנשים יותר מן האנשים ועוד ארו"ל שריו בלא אשה שריו בלא טובה בלא תורה וכו' נמלא האיש זוכה ע"י האשה ולא אשה ע"י איש וא"כ במאי זוכה עד שהבטיחה יותר מן האיש ומשני בחקריו בנייהו וכו' וגדול המעשה ולזה הבטיחים הש"י יותר אבל אשה רע"ה ל"מ שאינה עוזרת בלימוד תורה לא טורדתו בקנטוריה שם :

שם עפמ"ש בש"ס הדליק נוח"ל ש"י עולמות ובמ"א ש"ס עולמות שג' שם עולם אתן לו ונשים לא מנינו בשום מקום כמה יש להם ו"ש ונשים במה זכיון רז"ל בכמה עולמות זכין ו"ש הני נשי כונתו על נשים שלנו כי לא ינח שבט הרשע על גרל הדיוקים וא"כ ודאי לדיוקים כיוונתו א"כ במה זכין ומשני בחקריו בנייהו ומשטרן גברייהו פלגן בהדייהו וא"כ הדיוק יש לו תר"ך עולמות כנגד תרי"ג מלות ו"ה דרבנן ופלגן בהדייהו וא"כ יש לדיוק ש"י ולאשתו ש"י הרי תר"ך ו"ש להנחיל אהבי י"ש וא"ת למה י"ש דוקא לריך שינחלו כתר' ותירך ואולרותיהם אמלא הכת"ר כי לדיוק ש"י ולאשתו ש"י :

כתב הארו"ל שרוב נשים של ת"ח קשים הם והטעם לפי שהם גלגול נשי דור המדבר שלא עשו העגל ולזה הם בחיים בקושי על בעליהם שעבדו העגל והם טובים מהם ועפ"ז פי' הארו"ל פי' על זאת יתפלל כל חסיד ל"ך לעת מלוא זו אשה שתהיה אינה קשה עליו וכילד שתהיה בת זוגו שאינה מגלגול דור המדבר שעבדו ב"ס ו"ה רק לשטף מים רבים ל"ו לא יגיעו ואיחא במדרש קהלת פ' ג' ע"פ ומולא אני מר ממות את האשה הביא י"ד דברים קשים בעולם ואשה רע"ה קשה מכולם ע"ש ו"ר איש איש זה הדיוק כי תשטה אשתו ותמהא והא כתיב כי לא ינח וכו' ומשני הטעם לפי ומעלה בו מעל זה העגל ולזה תשטה מדבריו ולא תשיע ל"ו ועפ"ז פי' המפ' מה שהקשו בגמרא והא איכא ארון וכרוב שהם זהב ולפנים ואמאי לא אמרינן אין קטיגור וכו' וסקשו המפ' למה לא אמרו ארון וכרובים ות' לפי שאחד מהם נקיבה והנקיבות לא עבדו ע"ז לזה לא הקשו לא מוכרוב ח' שם :

נשים חייבות בנדה חלה הדלקת הנר וכו' הסימנים שמסרה רחל ללחא והם ר"ת חכ"ה או חו"ה חלם וסת הדלקה והטעם לפי שהיא הסיפה לאד"הר שהוא חלחלו של עולם וגרמה מיתה לכל באי עולם וישך דמה בנדה ולפי שכבתה אורו ו"ר המפ' שקר הח"ן ר"ת הדלקה חלה נידה או הכל היופי רז"ל אם משקרת בר"ת הח"ן ג' :

מזוה אז אין להללה ביופי אפי' שאר מעשיה טובים שהיא נדיבה הפך הנשים שהם עינים
לרה ורמו נשי"ם גי' ר"ע עי"ן גי' ת' וז"ר תלו"ה נשים ליה שהם יקחו שמן זית וך וידליקו
בשבת גי' ג"ר תמי"ד :

הטעם שלא היה להם נשים לנדב ואביהו פי' הר' מטעם המלך ח"ל נלע"ד עפ"מ"ש
הרב נחלת צנימין דקו"א כי חנוך היה מחלק חיה יחידה דאד"ר שנסתלקו
מאד"ר צעת שחטא ועל כן עלה חי למרום כי לא חטא בעץ הדעת עכ"ד יעו"ש . ובש"ס
דע"ז . איתא שלמלא לא חטאו חנו לא באנו לעולם . הרי שאם אגתו היינו חיים לנלח
היינו פטורים מפ"ו שהיא קיום המין וכפ"ה הר' הגו' דנדב ואביהו היו מחלקי נשמת
אד"ר קודם שחטא וע"כ סברי דשמי פטורים הכ מפ"ו ולהכי לא חשו לקמיהו וק"ל :

הטעם למה שהקריב נח קרבן אחר לאתו מן התיבה ויותר טוב היה לו להקריב קודם
המזבל להגין בקרבנו על בני דורו . וכפ"ה הר' מטעם העלך ח"ל וגרא"ש ע"פ
מ"ס דאיתא ברש"י סדר נח כי השחית כל בשר את דרכו . מלמד שכל הנבראים אפי'
בהמה חיה ועוף שימבו שלא כדרכן שלא במוינס יעו"ש . ואיתא במשנה דזבחים פרק כל
החטאת ובש"ס בצמח דוכתי מאותה מסכתא ח"ל החטאת שנתעברה ברובע ונרבע כולם
ימותו וא"כ לפי"ז לא היה יכול להקריב כיון שנתערב בהם רובע ורבע . ובגמרא איתא
דכל שהתיבה קולטתו בידוע שלא השחית דרכו ומזה ידע שלא השחיתו דרכם מדהתיבה
קלטתם וע"כ הקריב אז ודו"ק ועיין בזו"ה ס"ק מה שנתן טעם בזה יעו"ש :

כי טוב חסדך מחיים וכו' תהלים מו' ס"ג . פי' הר' נראה תהלה ח"ל שמעתי בשם
הר' ג"ח מוליה ז"ל שפי' עמ"ש בפ"ק דערובין שתי שנים ומחלה נחלקו ב"ש
וב"ה לא אומרים נח לו שנברא וכו' אומרים נח לו שלא נברא נעמו וגמרו נח לו שלא נברא
וכו' והנה יש להביא ראיה דנח לו שלא נברא מוסח ברכות השחר שתיקנו רז"ל שאגתו
מזבחים בכל יום שלא עשני גוי שלא עשני עבד שלא עשני אשה וקשה דאמאי תיקנו רז"ל
בלשון שלילה שלא עשני וכו' והי"ל לחקן שעשני יקודי שעשני בין חורין שעשני איש לא ודאי
משום דנח לו שלא נברא ואם היינו מזבחים שעשני יהודי וכו' מוכח שאנו חפלים צביריאה
שברא אותנו והאמת דנח לו לאדם שלא נברא לכך מזבירין צוםסח זה שלא עשני וכו'
כלומר שעשני שעשה וברא אותנו טוב שלא עשנו גוי וידוע דהנשמה קודם בואה לעו"ה היתה
ביוג' מלך הסוד חסו כי טוב חסדך מחיים טוב יותר מחיי העו"ה דנח לו שלא נברא
וכ"ת מאן מוכח לז"א שפתי ישבחוקך בכל יום וישם נקח ראיה דטוב לו לאדם שלא נברא
עכ"ד . **ובזה** אפי' לפ' מדרש א' תמוה הביאו צסוף ס' מר דרור ח"ל שובה ישראל עד
סה"ה שאמר לך אנוכי ה' אלהיך אשר הולאתיך מארצו"ן ולמה לא אמר אשר
בראתיך ותי' דנח לו שלא נברא ע"כ והנה אמרינן התם בפ"ק דערובין נעמו וגמרו נח לו
שלא נברא ועשני שנברא יפספס במעשיו ופירש"י שיבדוק עצירות שבידו ויתודה עליהם
ולז"א שובה ישראל עד ה"א ותדע לך למה אני אומר לך כן לז"א עד ההוא שא"ל אנוכי ה"א
אשר הולאתיך מארצו"ן ותקשי לך למה אמר אשר הולאתיך ולא אמר בראתיך וז"ל דנח לו
שלא נברא וא"כ כיון דנח לך שלא נבראת התקנה היא תשובה ופספוס מעשים כמ"ש
עשני שנברא יפספס במעשיו ודוק :

שם מו' ס"ח וכוות בית תחלק שלל פי' בס' ארץ החיים דהכתרים שובה מרע"ס ונטלם
בסג צסס מו"בת עין ונחזירים לישראל בשבת ע"י זכות שמירת שבת וזהו וכוות בית

תחלק שלל עכ"ד וי"ל ביה תחלק שלל ר"ת שב"ת :

נחית כללן עמך איתא בתנחומא ריש פ' מסעי נחית כללן עמך מהו נחית נטריקון הוא ר"א חומר נסים עשית להם ים סוף קרעת להם תורחך נתת להם ר"ח אומר נפלאות עשית להם חירות נתת להם ימיך הושיעה אותם תלוי ראש נתת להם ע"כ והמאמר הזה חומר דרשני וחיו דלכאורה וואי קת"ל ואפי' לפרש עי"ש המפ' ז"ל כי או"שע היו אומרים כי כל מה שפעל ועשה הקב"ה במצרים לכבוד עצמו הוא דורש תחת אשר חירף ונידף פרעה ואמר מי ה' אשר אשמע בקולו ולא בשביל ישראל כי לז היו ישראל רחויים וחשובים לעשות להם נסים הטו לכבודם וכוזה היו עושים עד קי"ט שראו גם אחר נאחס קעקע בילת של מצרים ורב את ריבם ונקס את נקמתם נתברר להם למפרע כל מה שעשה הקב"ה לכבוד ישראל הוא זה פי' המפ' ז"ל כוונת הפ' אנוסה מפני ישראל כי ה' נלהם להם במצרים להם דייקא עכ"ד . ז"א נסים עשי' לה"ם חיים נתת לה"ם כלומר כל מה שעשית במצרים הכל היה להם ולכבודם והראיה ים קרעת להם ומוזה נתברר שהכל היה לכבודם גם תורה נתת להם ולא לאומות ולא בחר כ"א בישראל ואף שארז"ל שהחזיר הקב"ה את התורה על ישמעאל ועשו ולא קבלוה כבר אמרו בזה"ק דאחיו לכו סמוא דמותא ומשכל זה יתברר ליפרע שכל מה שעשה במצרים הוא בשביל ישראל ולא בשביל כבודו וק"ל . שם מ"ג ע"ז :

נגילה ונשמחה בך וכו' שיר השירים . ופי' הר' ללח רכב ח"ל עפ"י דאיתא במדרש ובילקוט סי' ס"א ע"פ שוש אשים בה' וכו' משל למטרוניתא שהלך בעלה למדינת הים והלכו גם כן בנה וחנתה למד"ה ח"ל בא בך ח"ל תשמח כלתי ח"ל בא תתן ח"ל תשמח בתי ח"ל בא בעליך ח"ל דא חידו שלימה כך הנביאים אומרים לירושלים בןך מרחוק יבואו היא אומרת ישמח הר ליון . ובנותיך על גד תאמנה היא אומרת תגלנה בנות יהודה כיון שאומרים לה הגה מלכך יבוא לך היא אומרת שוש אשים בה' עכ"ד וזהו נגילה ונשמחה בך דווקא :

עת מלחמה ועת שלום פי' הרב תולדות יוסף ח"ל ירמוז על ענין שכתב מוהרמ"א פ' בחוקתי ע"פ לא תגעל נפשי אתכם שהוא כי הנשמה אין לה שלום עם הגוף שעל כל נשימה ונשימה רולה ללאת ולהדבק בשורשה דהיינו בשכינה ואם האדם שלום במעשיו אז נעשה מרכבה לשכינה כי השכינה שורה בו ממש ועי"ז לא תתאוה הנשמה ללאת כי גם באדם שורה השכינה וזהו פ"פ ונחתי שלום בחרץ ופי' הנני נתן לו את בריתי שלום . ואומנם זה לא יוכל להיות שיהיה לו שלום עם נשמתו כי אם כאשר ילחם עם יצרו וח"ז ע"י מלחמה זו יהיה לו שלום עם נשמתו וממלא מומלחמה יומשך שלום . **אי** יאמר דקאי על ימות המשיח שיהיה מלחמה קשה לישראל עם האומות ויהיו בלרה גדולה ומתוך הלה יוכרחו כולם לשב בשכיבה שלימה ועי"ז יהיה להם אחר זה שלום האמיתי וממלא מן העת מלחמה יומשך עת שלום האמיתי :

נירון נתקן בר"מ וארז"ל ר"מ מצני בניו של נירון היה ונירון נגול שמה ממשקתה כי כל שומע שירק מפיו מאכזריותו והוא תיקונו . מס' גולגולי נשמות :

נעומי ויסוד לאה ורות מסוד רחל ח"ש ורות דבקה בה שרחל מסרה סימנים ללאה ח"ש רות ושם אקבר כלומר לא כבריאתינה שלאה נקברה בנעמת המכפלה ורחל נקברה בדרך אכזרה עובד שילדה אותו רות היה יהודה בן לאה לז"ה הכתוב וילד בן

לנעומו בן ממש • שס :

נשים במזרים ובמדבר לא היו רואים דם • תחומא סוף פ' עהרה • ושם אמרו דקודם רחל אמנו האגשים היו רואים דם :

נפלים הם נשמות שמתגלגלים בעוונותיהם למות מיטה אחרת • ואם הנפש חייבת סקילה האשה נופלת ומפלת הולד • ואם על מאכלות אסורות האשה מריחה ומתאוה והיא מפלת • ואם על חילול שבתות וי"ט מחמת מלאכה מפלת • ואם על זילות אסורות מפלת מחמת תשמיש • מגורי הארץ"ל :

נעשה וגשמע כל אשר דיבר הול"ל כל אשר ידבר אומנם כהז' הר' ס' המגיד שקודם העו"ה היו כל הנשמות בעולם הנשמות וידעו התורה וגשעו עכ"ד ומעתה לא יש מודעה וכתב הר' חיד"א ז"ל ממש הר' ט"ז בדרשותיו כ"י שפי' נעשה כל מצוה דאורייתא • וגשמע כל אשר יאמרו החכמים לשמור התורה :

ענף אות סמך

אות סמך יובן בס"ד לפי עניות דעתי אנה עבדא שרומז על שלוש סעודות של שבת שחייב האדם לקיים אותם וסגולתם שמגילים אנ' פורענות קשות כמו' בזו"ה הק"ע"ש ונריך לענגם במאכל ובמשתה כפי יכולתו בשמחה רבה ויסיר כל זעזע ואנחה מלבו ויתן בקולו עו"ז קול לו קול ג'יו בשירות ותשבחות לכבוד השבת שהיא כאורח אללו ואז ה' ירחמנו ויטיב לו בכל מילי דמיטב ברחמים גמורים כי כן סמ"ך במי' כה סמ"ך מ"ס כ"ף הכל בגי' ברחמי"ם ואם לא יקיים הסעודות כראוי אזי ענוש יענש ומהפך לנפשו מדת הרחמים למד"הד כי כן המי' הגו' יעלה בגי' אהי"ם במילוי' יודי"ן וקאים הוא מד"הד • **והמשך** בזה למלך א' שיאל מעיר מלכותו והלך בעיירות אחרים והגיע לכפר א' וכל בני הכפר ההוא היו עניים ומרודים ואין להם לא לחם ולא שמלה ולא מטות ולא היו ראוים לקבל אורחים רק היה בהם עשיר א' אשר יהיה ראוי להכניס אורחים וכשמוע האיש ההוא שבה המלך לעיר אז העשיר הגו' עשה סומנה לכבוד המלך במטות חדשים ובצגדים חדשים לו ולכל בני ביתו עבור כבוד המלך ותיקן מאכלים ומטעמים נאים לכבוד המלך לאכילתו והלך העשיר ההוא והביא את המלך בכבוד גדול לביתו והגם שאין זה גלוס לכבוד המלך עכ"ל טוב הוא כפי ערך הכפר ההוא ושמח המלך על המראה הזה והכבוד שנעשה לו בכפר קטן כזה ובהכנסת המלך בבית תיקף הביא העשיר שולחן לפני המלך שלא בעת הסעודה והמלך לא אכל והתחיל העשיר ובני ביתו ואכלו כל הסעודה ההיא • וכשהגיע זמן הסעודה רצה המלך לסעוד ולא נשאר דבר שיאכל המלך ונשאר ברעבון והוכרח המלך ללאת ממש כי אינו יכול לסבול עוד הרעבון וילא המלך מבית העשיר בכעס גדול ובחורי אף • **הנמשך** המלך היה השבת שנקראה מלכתא ותבוא לשו"ה שהיא כפר לעין עולם שבה נמנו ורואה כל האומות שבעולם עניים מתורה ומלות ואינם זוכים לקבלה כי אם הישרא' שהם עשירים בתורה ומלות ויזוהרים בכבוד שבת בכל עניינים ובערב שבת הם מקבלים השבת בשמחה רבה אך אם אוכלים ושותים שלא בעת הסעודות אכילה עראי ובעת הסעודה לא ישבו לקיים הסעודה הא' בודאי נראה דכל מה שעשו לכבוד עומם עשו ולא לכבוד השבת וענוש יענשו אבל אם מקיימים

הסעודות כראוי וכל זמנאם לכבוד שבת הרי זו מידה טובה ותהיה להם השבת למגן וללינה
יתכפרו כל עוונותיהם כי כן סמך ר"ת מקיי"ם סעודו"ת כפרת"ו דהיינו ע"י קיום הסעודות
אזי מתכפרים עוונותיו כאמור :

סיני גי' ענו"ה ע"ה רמז מש"ל שבחר בה"ס שהוא נמוך גם סיני גי' ס"ו ע"ה
דעם למוד התורה אינו שולט בו וגם מי שהוא עניו אינו שולט בו כמ"ס
בכמה מקומות . מס' דבש לפי :

סוכה גי' אדנ"י ובהוכו כ"ו גי' הו"ה יחוד קוב"ה וכבר כתבו ז"ל שרריך לישב בסוכה
ביראה ויזהר בדבור אסור נוסף על הזהרת כל הימים וביותר יזהר תוך הסוכה . שם :

סוטה האשה המזנה תחת בעלה פוגמת ביהוד ומלכות ותמלא סוטה במי' כזה סי"ך
וי"ו טי"ת ס"י העיקר עולה יסוד והמי' עולה מלכות ולכן מביאה מנחת שעורים
שער"ה גי' יל"ר הר"ע והוא גי' תקע"ו ע"ה והוא בגי' יסו"ד מלכו"ת . שם :

סעודה טוב לומר קודם הסעודה יזמור לדוד ה' רועי לא אחסר כי יש בו ז"ן תיבות
כי הוא זן ומפרנס לכל ויבין בשם הו"ה כזה יו"ד ה"ה וי"ו ה"י גי' ז"ן .

עוד יש בו אותיות כמניין זכ"ר גי' ברכ"ה שישלח ברכה בכל מעשה ידיו וגם תכונ בה"ה
של ה' רועי שהוא במי' ס"ג והמילוי לבד גי' כ"ז כמנין **יהבקה** והנקודות גי' ע"ב
כמספר אך טוב וחסד גי' ע"ב ל"ז ע"ה . שם מליקוטי : גורי הארז"ל כ"י
וכראה שכונתו אך טוב חסד גי' ע"ב ל"ז ע"ה כי וי"ו וחסד שימושית :

סרה בת אשר ארז"ל שהשצטים בצואם מומלים את בש"ר במדבר כי יוסף חי הקדמו
לומר לסרה שהגן בכינור לפני יעאע"ה שיוסף חי והייתה מנגנת בדרך ניגון
הומיה היא ושוררת שיוסף חי ויעאע"ה בשמוע קול ניגונה התחיל לשמוח בצבורת יוסף
בירך אותה שלא תמות וכן היה לה הנכנסה מחיים לג"ע . כי זהו וש"ה ב"ת אשר סר"ח
ר"ת חזת שנכנסה מחיים בעדן תגמול אשר שיר רחשה שיוסף רב חי . שם :

סמני הקטורת הם י"א נילוגי ז' מלכים דמיתו וד' אחוריים דאו"ה שגפלו בקליפת טוגה
ולכן כשמקטירים אותה שורפים הסיגים והרוח תשוב ה' סא"ה ומתים הקליפות
לכן עיררת המגפה . מס' נחורו אור להרמ"ק ז"ל :

סר"ם גי' ענו"ה ע"ה כי מדה ענוה היא סולס לכל המדות טובות כמש"ל וכן ארזי"ל
ענוה גדולה מכולם וכן ריב"ל היה ענוותן סגי כמ"ס בליקוט ישעיה סי' נ"ד ע"פ
ושמתי כדכד עי"ש ובילקוט כ"י יותר באורך :

ס' פעמים תורה נמלא בחומש . וס' אותיות בא"ב כשתכתבם במילוי כזה ה"ק צי"ת
גימ"ל וכו' וכנגד' תיקנו רבינו רב רב אשי ס' מסכתות בתלמוד . וס' רבוא אותיות מילוי
בחורה כנגד ס"ר שעמדו בהר סיני שכל א' מהם זכה להכתב אות א' בשמו ימס' אגרת המיוול :

סגורה כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו כמו סגול זה שהוא משולש בג' נקודות כך
יעקב משולש באבות כמ"ס יעקב חבל נחלתו כחבל הזה המשולש . שם :

בניו של סנחריב אדרמלק ושראלר על שהרגו אביהם הם באו בגלגול שמעים ואצטליון
וכן ארז"ל שמעים ואצטליון מבניו של סנחריב . נמורד ואבנוראדן הרהרו תשובה
בלביהו במעשה דס זכריה . מס' גלגולי נשמות :

ויעקב נסע סוכתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סוכות . ויבן בס"ד עיקר התיבה היא
סוכה כ"י ה"ס חיבור שם הו"ה ואדנ"י וזהו נסע סוכתה שחיבר שם הו"ה ב"ה

שם אדנ"י ובוה ויבן לו בית לעמוד הוא בית ג' שיבנה בב"ח ובזכות יעאצ"ה ולמקנה"ו
ע"ה גי' רל"ב רמו לד' מילואים שהם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן שעולים רל"ב עשה סוכות להגן
עליו וע"כ ישראל כיר"מ . מס' אדרת ג'יהו :

יירם משה את ידו ויך את הסלע במטרו פעמים ויבן בס"ד שאם תעשה חשבון
ההכאה הסוף על הראש דהיינו שהכה ה' של מטה על ס' של סלע הרי מספר

למ"ד . ואם תכה ע' של מטה על למ"ד של סלע הרי ומספר ז"ך . ואם תכס מ' של מטה
על ע' של סלע הרי מספר כ"ח סך הכל למ"ד כ"ז כ"ח גי' פ"ה וגם תאמר בזה חמשה
פעמים פ"ה כנו"ל כנגד ה' אלצפות שהם ה' הכחות הרי עולה גי' תכ"ה והם אותיות שם
קדוש הנקרא כה"ת היוגא מפ' כל הנשמה תהלל ר"ת כס"ת ומה שהכה ב"פ אפ' לרמוח
נמו כדי לבטל כח מלאכי חבלה המשמיים האחרים בתת"ן חדרים שיש צניהנם כמ"ש
מהרש"ם זל"ה שהחדרים שבניהנם הם תת"ן חדרים ע"ש . והנה ויה שעולה מכל הכאה
ומספר תכ"ה כאמור א"כ זה שהכה ב"פ הנה מזה יעלה מספר תתן כדי לבטל כח כל
מלאכי חבלה האחרים בתת"ן חדרים לבטלי יקטרגו וי' יעו לישראל כלל . שם פ' חוקת :

נשמטו בידי סלע שופטיהם ושמעו אמרי כי נעמו אפ' כי נטה ללו"ן כי היו גדולי
ישראל נושאים ונותנים בהלכה עמו וראו שהלכה כמותו והה סיביה כי ה' עמו

ואחר שכן איך רודפים אחריו להורגו . והנה בילקוט ע"פ וינקשו דבש מסלע אמרו סלע
זו משנה ובתיקונים דף מ"ד אמרו סלע אורייתא דבע"פ דהייה סלע על ס' ומסכתות
ו"ש נשמטו בידי סלע שופטיהם כלומר כששינו עוסקים במשנה ובתורה שבע"פ נשמטו
פשוטיהם דיני ישראל דוחו ולא יכלו קום בסברתם שלא כיונו ושמעו אמרי כי נעמו שאני
כוונתי להלכה ועתה רולים להרגני כמו פולח וזקוק בחרך וכו' והגב אומר זה רמו פ' מו'
מ' ויקס על סלע רגלי ובוה"ק אמרו רגל כינוי לאשה וז"ש ויקס על סלע רגלי המשנה
והתורה שבע"פ רגלי בת שבע ואביגיל דרין נשאתים . מס' יוסף תהלות מו' קמ"א :

צדקתך כהררי ג' וכו' אדם ובהמה תושע ה' אפ' במ"ש צבן סורר ומורה תניא
ר"י הגלילי אומר ובי מפני שאכל זה טרטימר בשר ושתה חזי לוג יין האטלקי

אמרה תורה יאל ליסקל ג'א מפני שהגיעה תורה לסוף דעתו של אדם שבן סורר ומורה
סופו מכלה ממנו חביו ומלמסס את הבריות אמרה תורה ימות זכאי ו'א ימות חייב עי"ש
ז"א לדקתך כהררי ג' שדרכך לעשות לזקות וחסדים גדולים עם בני אדם אבל אנוכי הרואה
לפעמים בהיפך ונשפטיך תהום רבה ומהו התימה שהרי אדם ובהמה ר"ל זה בן סו"מ
שאוכל ושותה כבהמה תושע ה' ולא אמר הושעת או מושע או תושע ג'א תושע ה'
שהכתוב בא להתימה מן הראוי ה"ל להושיע אותו ולהלילו מן המיתה דמה עשה וכקושיית
ר"י הגלילי ובי מפני שאכל זה טרטימר בשר וכו' חייב ליסקל לזה השיב מה יקר חסדך
ג'הים שזה חסד שעשתה התורה עמו שגזרה עליו מיתה שעי"ז ובני אדם כלל כנפך יחסיון
מוטב ימות זכאי וכו' . מס' ג'הים תהלה מו' ל"ז :

שדושה המה גפלאו ממני וד' לא ידעתי ארז"ל ג' איני יודע מה הם ג'א פסח מלה
ומרו . וד' לא ידעתיס ג'א אחרוג לולב ערבה הדס . ועוד דרך גשר בשמים .

ודרך איה בלב ים . דרך נחש עלי אור . דרך גבר בעלמה . וע"ז היה תמיחה גדולה לפני
שהע"ה ואמר דרך גשר בשמים ואמר שהע"ה תמוס אני על זה מפני מה גשר פורח באויר
והחדס והמת היו קרובים זל"ז והלל של הגשר העובר עליהם אינו נוטמא את האדם . אבל

אם עבר הלל של לפור עליהם מטמא ולמה הנשר אינו מטמא והלפור מטמא וע"ז אני תמה
דרך אוניה בלב ים ולמה אוניה יש בתים רבים בה ויש בה כלים רבים ואינה מקבלת
 טומאה אבל הקף ויש בה בית קיבול מקבלת טומאה . **דרך** נחש עלי לור
 ואמר שהע"ה אני תמה כוונת מן הנחש אינו מטמא עליו ומה נחש שהוא חבי אבות
 הטומאה והוא אינו מטמא ואדם הוא טהור וגשמתו טהורה אע"פ שמת היה לריך שלא
 יטמא יותר מן הנחש ולזה תמה שהע"ה ואמר מפני מה כעדשה מן הזית מטמא אבל כוונת
 מנחש אינו מטמא . **דרך** גבר בעלמ' ר"ל בחורה כתיב לא יוכל בעלה הראשון לשוב
 לקחתה ר"ל לאחר נישואין שנשאת לאדם אחר ולא יוכל עוד להחזירה בעלה
 הראשון [אבל לאחר חירוסין מותר כלומר אם אדם חשה וגירשה יוכל להחזירה אע"פ שנישאת
 לאחר ויכל הראשון להחזירה] . ועל זה עתה אנחנו יש לנו דין אשם לגבי קב"ה . ר"ל
 ישראל עבדו ע"ז אותו זמן עדיין כשעשו העגל היו בחוק חירוסין כלומר אם עבדו ע"ז וגרש
 אותנו ככ"י יש לנו דין חירוסין בעת ששיבר מרע"ה הלחות אז היינו כארוסין וז"ש ואם
 נישאת וגירשה יוכל בעלה הראשון לקחתה וארו"ל אין אדם חוטא אה"כ נכנסה בו רוח
 שטות וכאן גבי ישראל שחטאו בעגל דין שטות יש להם . וגא' בע"ז פה להם ולא ידברו
 עינים להם ולא יראו אזנים להם וכו' . וישראל ג"כ נכנסה בהם רוח שטות ועע"ז א"כ אם
 גירשה יוכל בעלה הראשון לשוב וכו' . למה לפי שישרא חטאו ונכנסה בהם רוח שטות א"כ
 קיי"לן כדון חרום וארוסם וכדון שטות אס גישאת וגירשה מותרת לבעלם הראשון
 לזה היה מתמיה שהע"ה למה אם האשה זנתה תחת בעלה מותרת לבעלה ולמה אם גירשה
 ונישאת לאחר אסורה לבעלה הראשון וז"ש ג' המה נפלאו ממני וד' לא ידעתים . **יעוד**
 ד' דברים בו דרך **נחיש** עלי לור כל העולם יודעים שדרך נחש עלי לור . לא
 י"ל נחש זה השטן וארו"ל בזמן שילאו ישראל ממלכים ובה שטן ועכב אותם ולא הניחם
 ללאת . ר"ל באותה שעה הלכה מד"ה לפני הקב"ה ואמרה רבש"ע כתוב בחורה ובי ימוך
 אחיך עמך ועמך לך לא תעבוד בו עבודה עבד כשכיר שנה בשנה יהיה וכו' לא ירדני
 בפרך לעיניך ואם לא יגא בלא וילא בשנת היובל הוא ובניו עמו כי לי בני"ע עבדים
 עבדי הם אשר הולאתי אותם מא"מ אני ה' אלהיהם . אמרה ככ"י לפני הקב"ה רבש"ע
 עכשיו הגיע זמנם של בני"ע ללאת מא"מ לא סטן אינו מניחם ללאת . ארו"ל באותה שעה
 לזה הקב"ה וקשרו את שטן בשלשלאות של ברזל והשליכוהו לחבורי הרי חשך וסליכו עליו
 אבנים גדולות כדי שלא יוכל לזוז ואח"ך ילאו בני"ע ממלכים ארו"ל על זה סכונה תמה
 שהע"ה ואמר דרך נחש עלי לור . ועוד **דרך נשר** בשמים הוא בכל זמן ר"ל נשר
 הוא יעאע"ה שירד למזרים עם בניו כדי שילגלו בניו בזכותו ויש להקשות
 למה יעאע"ה נקרא נשר לא י"ל ובה יחוקא הע"ה ואמר את הפ' הזה במרכבה שלו ואמר
 ודמות פניהם פני אדם ופני אריה ה' הימין לארבעתם ופני נשר לארבעתם ימין ושמאל לא
 נאמר בנשר וגררה דסווא בהמלעי במדת ת"ת שהיא במדה יעאע"ה . ע"ז סכונה אמר
 יעקב נקרא נשר ובזכותו הוליא ה' את בני"ע ממלכים שני' ואשא אהבם על כנפי נשרים
 וכו' ועוד **דרך אוניה** בלב ים ארו"ל כל העולם יודעים אוניה הליכתה בים לא
 י"ל ים הוא שטן האדם ואוניה היא לב האדם ר"ל כמו שזה היס מתהפך
 לכאן ולכאן כן לב האדם הופך לכאן ולכאן . ויש לו לאדם ב' יגרים וי"הר וז"הטו אם
 האדם הופך לבו ה' ה"הט זוכה לג"ע . ואם הופך ל"הר הולך לגיהנם וזהו דרך אוניה

לא לעני
 דיעא כפול
 טן דקד'י
 לא א' אסמ'
 לקחתי יג' אט'
 טקאבותין
 ופרך לדעת
 כפ' כן לעני
 אחר

בלב יס - ועוד דרך גבר בעלמה ארו"ל כל העולם יודעים שדרך בני אדם בעלמא והולך ובה בה לא י"ל דרך גבר היינו ברית מילה ר"ל בין לדיק ובין רשע ר"ל אס גבר על יצרו וכבשו יהיה לדיק חוכה לג"ע ואס יצרו גבר עליו ומוציאו ממוכ דדרך רע ואז יורש גיהנם ע"ו אמר שהע"ה דרך גבר בעלמא עכ"ל מס' א' כ"י - ואין כאן היה מקומו לא מפני מיעוט ענף סמך כחבתיו כאן - ודרש לחג הסוכות כחבתיו בספרי כתובים ידו ס' שמחת מועדים עי"ש :

ענף אות עין

אות עי"ן בס"ד יובן לענ"ד אנה עבדה דהוא רמוז על מדת הענוה שיהיה האדם עניו מאד בתכלית וכפוף לכל כעין העי"ן שהוא כפוף ויושב כן יהיה האדם כפוף ועלוב לפני הכל ואז יוכל לנלח היל"הר ע"י הענוה כי אין היל"ה נכנע לא בענוה כי אין אות עי"ן במילוי עם ג' אותיותיו בגי' קל"ב א' יותר על מספר ס"מ כי ס"מ בגי' קל"א אבל עי"ן עם ג' אותיות כגו' הם קל"ב יתר א' דעי"ן יוכל להכניעו לוי"הר ולבטלו ויהיו כל דברי היל"ה נמאסים בעיניו ולא ישמע לו כי עי"ן ר"ת על"ת יל"ר נמאס"ת ומאחר דעלתי נמאסת לפניו אז לא ישמע לו :

באו"א נ"ל בס"ד אנה עבדה דאות עי"ן רמוז על חמדת הממון האדם מתאוה לו ולא תשבע עינו וממנו אס יש לו מנה רולה מאתים כי חמדת הממון חילל ככולל והרדוף אחר הממון סוף סוף לא תשבע עינו לא בעפר וכוז משירדוף אחר הממון ירדוף אחר המצות דהס יועילו לו לבדו ואין לזרים אהו אבל ממון העו"ה אינו בשבילו כי מניחו לאחרים במאה"ב ועוזו לאחרים חילס אך האדם אינו שומע לזאת אדרבא מסכן עצמו על הממון והוא נ"ע וגד אחריו תמיד ואינו נח והרמוז הוא כי עי"ן כוה **ע** היא לורת ב' זיינין וא' וא"ו והס אותיות זר"ה הממון נקרא זוז שזו מזה לזה גם בני אדם זזים אחריו כדי לקבלו אללס להיות באולגותס אך אס האדם זז אהרי הממון לעשות בו מליות ומע"ע אשרי חלקו שמקרב הגאלה שג' ליון במשפט וכו' ושבים בלדקה גם הקב"ה ילליחסו בכל מעשיו ויליכה מכל לרותיו ויראנו פלאות כי כן עי"ן ר"ת עיני"ו יר"י נפלאות שטושה לו ה' נסים ונפלאות בעו"ה ובעו"הב :

עשיר איזבו עש"ר השמח בחלקו ר"ת עיני"ס שיניו"ס ידי"ס רגלי"ס מוגד מו שנבדל שלס באצרו ואינו בעל מוס הוא עשיר צודחי ונקט לו בסדר הכתוב עין תחת עין שן תחת שן יד תחת יד רגל - תחת רגל ואמר השמח בחלקו לפי שילעך אז להיות במוג השוה מול ה'סדות שלו ולא יתגבר הא' על חברו וזהו חלקו ר"ת חס לח קר ויבש - מס' אגרת הטיוול :

עשו והיה בית עשו לקס וצית יוסף להבה מה שיוסף היה שטנו של עשו יותר משאר השבטים הטעם לפי שבאותה נבואה של מפלת עשו כתיב מחמס אחיך יעקב וכו' והשבטים ג"כ קלקלו עם יוסף ע"כ לא יכלו לחייב את עשו על החמס שטשה ליעקב אחיו אבל יוסף לא נכשל בזה ואדרבה היה גומלס חסד וכלכל אותס ואת ציהס בשני הרעב לכך הוא לבדו ראוי להיות שטנו של עשו ובכל שנות השבטים לא תמול אות ס' חוץ מיוסף לפי שהסמך רמוז על הסמנה והוא לבדו שטנו של עשו : שס :

עולם ועד ששה במסרה ה' מלך עולם ועד · כסאך להיס עולם ועד · נחסד להיס עולם ועד · אורך ימים עולם ועד · כי זה להיס להינו עולם ועד · כל תמוצ עולם ועד · ידוע לעתיד לבוא כשיהיה הקב"ה מלך עולם ועד יהיה הכסא שלם וזהו ה' מלך עולם ועד כסאך להיס עולם ועד שהכסא שלם במחייית עמלק ואז יבנה המקדש ויתמיד בצנינו בחסד להיס עולם ועד ויהיו ישראל דשנים ורעננים וזהו ואזי כזית רענן בצית להיס בטחתי · נחסד להיס עולם ועד וכל זה יהיה בזמן משיח בן דוד דכתיב ביה חיים של מורך נחתה לו אורך ימים עולם ועד כדאיתא בסוכה וכמו של"ה להינו עולם ועד כן אנחנו ישראל עם קדושו כל ימוצ עולם ועד · שם :

עירית אשתו של לוט אין לה גלגול דכתיב עד היום הזה ובמשנה ג"כ הרואה אשתו של לוט מאי מצרך וכו' כי נשמתה היא דוממת וכל מה שמלחכים ממנה הבהמות חוזרת לקדמותה הראשון ותיקונה הוא על כל קרצנדך תקריב ונלח וכן על השולחן שהוא מוצח לריך מ"לח מח"ל לח"ס · מס' גלגולי נשמות :

עורבים של להיו דכתיב ואת העורבים לוייתי לכללך הם אנשים שצט שמעון אותם שפגעו בצניחם כשהרג זמרי וכזבי · וארז"ל בזה"ק דפרח נשמתיה וכנס בן נשמת גדב ואזיהו ועתה האנשים הסס נתקנו להביא מחיה לאי וארז"ל משולחן אחאב היו מביאים ומהם אמרו משולחן יהושפט מלך יהודה היו מביאים שם :

עוג איתא ברבינו בחיי ז"ל למה נקרא שמו עוג על שם כשבא חלל אח"עיה היתה שרה אמו ומתעסקת בעונות של לחם ואח"עיה העלה את שמו עוג וכו' עי"ש :

כשערה משה למרוס מלא את ר"ע שהיו סורקין את צשרו במסרקות של ברזל א"ל רבש"ע זו תורה וזו שכרה א"ל שתוק כך עלה במחשבה · וקשה דבמה נחה דעתו של משה במה שאמר לו כך עלה במחשבה ושתק · ויובן עפ"י משו"ל לדיק מושל יראת להיס הקב"ה גזר גזירה והוא מצטל · ואמרו זהו דווקא כשהגזירה ילאתה מן השפה ולחון אזי כי עוף השמים יוליך את הקול וגודע לו ללדיק אזי הוא מצטלה אבל אם לא ילאתה לחון וגשארם במחשבה מנא ידע הלדיק כדי לצטלה · מעתה זה אומרו דמרע"ה תמה הלא לדיק מושל ביראת להיס וא"כ למה ר"ע אינו מצטלה ולמה השיבו שתוק זהו דווקא אם ילאתה הגזירה משפה ולחון אזי גודע לו ללדיק ומצטלה אבל זאת כך עלתה במחשבה ומנא ידע ולז"ה שתוק דבר זה ה תגלהו ודוק · מס' אהב"ע :

ענני ה' ענני וידעו העם הזה וכו' ופי' הר' רי"ח טוב זלה"ה בספרו הגממד אדרת להיו בהפטרות כי תשא וז"ל יובן בס"ד כספל הדברים ואמר ענני ב"פ והוא כי ידוע שיש ה' חסדים זה' גבורות כמדוע והנה ה' פעמים חס"ד גי' ש"ס כמניין ב"פ ענני · שג"כ עולה ש"ס בדקדוק ואפשר שרלה להמשיך בזה ה"פ חס"ד כדי למתק הדין כי היה אז בשעת המנחה שהוא זמן דין כמדוע אז יובן בס"ד לרמוז כי ענני ה"ה ענני גי' שפ"ו כמניין שכינה ע"ה וכמניין דו"ד ב"ן יש"י שעולה שפ"ו וכמניין שלו"ס שהוא גי' שפ"ו :

שם בפי' חקת עלי באר ענו לה · והוא ידוע דאין בן דוד בא עד שיכלו גסי הרות וכמ"ש בפי' כי אתה עם עני תושבע ועינים רמות תשפיל וגמלא שפי' הענוה תהיה הגאולה וזהו עלי באר היא השכינה ככ"י תעלה מן הגלות וא"ת איוה זכות וכוח יש לישראל שתעלה השכינה מן הגלות לז"ה ענו לה ענ"ו אותיות עני רמוז לענוה כי כן מלינו בתורה שכתוב ענו בלא יו"ד וזהו ענו לה ר"ל שיש לאומה ישראלית מדת העטה : **אך** יובן בס"ד

לפרש ענו במילוי כזה עי"ן גי' ו' גי' רמ"ח רמז לרמ"ח מ"ע ח"ש עלי צאר רמז
 לשכינה השעלה מן הגלות ככ"י ו"ת בלחיה זכות וכח שיש לשרא' לז"א ענ"ו לה בזכות
 רמ"ח חלות שיש להם ואו מדה ככ"מ שיקח רמז בידו לדקור בו איזים של שרא' . **אך**
 יוצן בס"ד לרמזו בו ענ"ו במילוי הזה עי"ן גי' וא"ו יעלה גי' רמ"ט וע"ה גי' כ"ר
 רמז ליחוד כ"ר שהוא יחוד הוי"ה הסי"ה הוי"ה אדנ"י הוי"ה גה"ס יעלו הכל כ"ר והוא
 יחוד גדול ומעלה גדולה ח"ש עלי צאר רמז לשכי' השעלה במעלות רמות ואזי ענ"ו גי'
 כ"ר כנ"ל רמז ליחוד כ"ר לה שתחיד ביחוד כ"ר . **אך** יוצן בס"ד כמו פשוטו עלי צאר
 רמז לבחירה של מרים דידוע הדבאר היה בזכות מרים ואחר שנפטרה מרים חזר
 להם בזכות מרע"ה וידוע דמרע"ס שבתו התורה מאד במדת הענוה שכ' והאיש משה
 עניו מאד וכו' וכתיב נמי עניו חסר יו"ד ח"ש אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי צאר ר"ל
 עלי ממוך ו"ת בלחיה זכות יעלו המים והלא נפטרה מרים שהיה בזכותה לז"א ענו לה
 לחיות ענו רמז למרע"ה שהיה ענו מכל האדם לה לעדת ישראל יש לה זכות מרע"ה שהוא
 יהיה במקום מרים : ודו"ק עש"ז :

עינין כיונים, על אפיקי מים ר"ל עיני השגחתו ית' בעולם הם כעיני היונים אשר
 התבאר בצדע כי חוש הראות בהם הוא בקוי הישר בלי עיקום וגומר : והולך
 המשל מעינים והממים ואמר כי לא יכזבו ג"כ בעבור דכותה ועכירותה אבל הם כעינים
 ללולות שהם רוחות בחלצ' ורוע הסדר שנראה בהם לעיני האדם כי טוב הקב"ה לרעים
 זה יהיה כי בעבור ארך אפו ממתין עד שתתמלא סאתם וזהו ענין אומרו יושבות על
 מלאת ר"ל מומתנות עד מלאות הסאה ואז יעשה לעושה רעה כרעתם : מס' תולדות
 יוסף צעיר השורים סי' ו' :

שם קהלת סי' ג' עת לטעה ועת לעקור נטוע . רמז על נטיעת גזריא' שנטע הקנה
 שנעץ בים צעת שנשא שלמה את בת פרעה ועלה שרעו סביבו וכנה עליו כרך
 גדול של רומי שהחריב' כל נטעות קודם מירושלים הרי שזן עת הנטיעה של קנה 'הנז'
 נמשך עקורת נטעות של ירושלים .

עת להרוג ועת לרפוא' . אחר שרמז בנין רומי וחרבן ירושלים רמז עוד בנין הריגת
 קדושי ישראל שנמשך בזמן הגלות כמו יו"ד הרוגי מלוכה ודומיהן שידענו ממכתבי
 הקודש שכתב הריגתם הוא בשביל לרפא' שבר נילא"ק שנפלו בקליפות ככדי להעלות הרי
 כי ההריגה היא סבת רפואה שנמשך מנהיג' ואח"ך בא לרמוז עת בנין ירושלים באומרו
עת לפרוק ועת לבנות דהיינו מן בוא עת פירלות חומות כרך הגדולה יומשך בנין חומות
 ירושלים כי כשהיפיל זה קס' **עת** לבנות ועת לחוק . רמז למש"ל כל המתאבל
 וזוכה על חורבן ביהמ"ק וירושלים זוכה לראות בבנינה ואז ימלא פיו שחוק
 כמד"א אז ימלא שחוק פינו נמלא מהבכיה נמשך השחוק . **עת** ספוד ועת רקוד רמז
 על זה הספד שסופדים רשעים בגיהנם מזה נמשך להם עת רקוד בג"ע שבסורי
 הגיהנם מזדככים ומתמרקים כל עונותם ואז זוכים לבוא לג"ע . או יאמר עת ספוד
 בעוה"ז לחיי לער מזה נמשך שזכה לעת רקוד בעוה"ז . או ירמוז למש"ל בפי' החליל
 ביום ההוא יגדל המספד וכו' האי מספד מאי עבדיתי על יד"ה שנהרג וכו' אומנס באמת
 אח"ז יהיה שמחה שנפטרים מול"ר וממלא מן ההספד הזה ימלא שמחה :

שם עת לשמור ועת להשליך . כלומר מהשימור שרולה הקב"ה לשמור ישראל נמשך שמשליך

הקב"ה דרוק הגדול מביניהם כדי לכפר על עוונותיהם הרי לשמור נמשך ההשגחה או ירמוח עניני עת לעשות להיות היפרו תורתך שבשיל שיהיה קיום לכלל הדת קדוש ולשמרו רשאיין להפך חוזה פרט מהתורה ונמצא מן השימור נמשך השלכה **עת** לקדוש ועת לתפור . ירמוח למשז"ל אין טוב באדם יכול ההמשך שם שאף שהמסוף לאסור עבירה היא מ"מ לפעמים יזייר שהיא מנא' דהיינו בנזירות והוא כמו מי שיש קרע קטן בבגדו ואינו יכול לתופרו מחמת שיתכוון הבגד קרעו עוד ע"מ לתפור כן בנזירות עיקר המצוה תחילה לכסוף שהיא בחינת קריעה ע"מ לתפור דהיינו ע"מ להניח ולפרש מהמסוף גם ירמוח למשז"ל היכי דמי תשובה באותה אשה באותו פרק ובאותו מקום שהוא ג"כ כעין קריעה ע"מ לתפור והבן :

הטעם למה שהייתה הבאת העומר מקמה שעורים . כתב הר' הג' מהרש"ך ע"ה שפ' העומר דהטעם כי החטים הם מוכסים בכמה לבוסים אבל השעורים שהם גלויים ושלט עליהם איש לעיר הם כחות הטומאה לכך היה נריך להטוף העומר . ותרנוס ויקף וארים שיסיר ממנה הכח שקבלה מאיש לעיר ולפי שהוא רומז לאיש לעיר לכך אמרה תורה לדון אותו בדיון ד' מיתות ב"ד שקילה שהיו חובטין אותו שריפה שהיו מכהבין אותו באור . הרג הוא הקצירה . חנק הוא הטחינה . עכ"ד יעו"ש **ואתה** דע לך כי בש"ס דר"ה דף ט' פליגי ר"ע ור' ישמעל בענין קצירת העומר . אי דוחה שבת או אינו דוחה שבת וליקף לה מבחרים ובקציר . ור' ישמעל ס"ל דקצירת העומר אינה דוחה שבת בחרים ובקציר אחי לתוספה שביעית יעו"ש ותשחא לפי כוונתו וגימיקו דהר' מהרש"ך ז"ל הגו' ס"ל דהנהו תנאי כהנהו תנאי דפליגי אי מיתת ב"ד דוחה שבת או לאו דלמ"ד דמיתת ב"ד דוחה שבת עומר גמי דוחה שבת ומ"ד דלא דוחה שבת עומר גמי לא דוחה שבת ודוק .

נמשך

לזכר ראיתי לפרש מארז"ל במדרש אמר משה לפני הקב"ה למה אין אתם מניחין ליכנס לארץ והלא אתמול סתרת לי שבעה במדין עכ"ל והוא תמוה שביאור יהיה לענ"ד עפמ"ש המפ' ז"ל דהטעם שמשא לא נכנס לארץ מפני שציבר את הלוחות . והנה נחזי אכן דאין זה עון שהרי שצדס כדי להגנס כפטייה הא אין עליך לומר לא דעונשו היה שצדס בשבת ויש בידו חילול שבת . ואין לומר דזה לא היה חלול שבת כיון דקיי"ל כל המקלקלים פטורים ושצירת הלוחות קלקול הוא . זה אינו דכיון שצדס לתיקונם של ישראל . הוא מקלקל ע"מ לתקן דחייב . דאי לא תימא סבי וציוס הח' אפי' בשבת למה לי הלא מקלקל בתורה הוא . לא ודאי דכיון שעושה כן לתיקון הוולד דאינו נקרא תמים עד שימול ה"א דליחסר בשבת קמ"ל וציוס . ועוד נקדים מה דאיתא בסגסדרין דל"ה אקרא דלא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת . מושבות דכת' רחמנא למה לי . הרי שבת חובת הגוף . וחובת הגוף נוהג בין בארץ ובין בחו"ל . לא לפי שג' כי יהיה חטא משפט מות והומת ותלית אותו על וכו' שומע אתי בין בחול בין בשבת . ת"ל לא תבערו אש בכל מושבותיכם . ואין מושבות לא ב"ד שג' לחקת משפט בכל מושבותיכם וכו' תורף הסוגיא . וכתבו שם החוס' הגס דמיתת ב"ד הוי קלקול וכל המקלקלים פטורים . מ"מ תיקון הוא דעי"ז יהיה לו חלק לעוה"ב לצדק ב"ד . עכ"ד יעו"ש . ובש"ס דקדושין דל"ו ילפינן ממושבותיכם ללמד דשבת נוהג אף בחו"ל . דסד"א הואיל דכתיבה שבת בשפ' המועדות ותיבעי קידוש כמועדות . וקידוש לא שייך לא ביהודה וירושלים . קמ"ל מושבותיכם דנוהג אף בחו"ל . ולפי זה מנ"ל לר"י לזגמר ממושבותיכם דמיתת אינה

דוה את השבת . דילמא דוחה מסבירא דהוי מקלקל ומושבותיכם לריך דנוהג שבת אף
בח"ל . וז"ל דר"ם ס"ל כדדריש הש"ס צבתרא דף קכ"א וידבר משה את מועדי ה' ג' כג"י
ודרשינן בה מועדי ה' לריכין קידוש ואין שבת טעונה קידוש . ומהתם ילפינן שפיר דשבת
נוהגת בח"ל . ואייתר מושבותיכם ללמד דמיתת ב"ד לא דחייה שבת . אבל לכן דרש
מהאי קרא וידבר משה את מועדי ה' וכו' לריכין ב"ד . אבל הפרת נדרים לא צבייא ב"ד .
גא או יחוד מומחא או ג' הדיוטות . ומעתה לכן עזאי שפיר לריך מושבותיכם ללמד דנוהג
שבת בח"ל . ולית ליה נוקס ללמד דמיתת ב"ד לא תדחה שבת . ושפיר י"ל דדוחה שבת .
ונומילה לר' ישמעל לית ליה לימוד דהפרת נדרים לא צבי ב"ד וז"ל דלר"י אית ליה אה"נ
דנדרים צבי ב"ד ושלשה מומחים . **כרר** העולה מכל האמור דר' ישמעל ס"ל דמיתת
ב"ד אינה דוחה שבת . והתרת נדרים צבי ג' מומחים וכן עזאי ס"ל דמיתת
ב"ד דוחה שבת (וזוה יתורן הא דקין הרגו להבל ביום שבת כי צדין הרגו שבא על
תאומה יתירה שלו והיא אחותו וכ"ג מוזהר על אחותו רק דמלטרך לקיום העולם ותיסגי
ליה באחותה האחת וסייך הרגו ביום השבת . גא דס"ל ככן עזאי ודו"ק לע"ד) ואית
ליה דנדרים לא צבי ב"ד . ונקדים מ"ש הר' נחלת צנימין דקמ"ט סי' ד' דבש"א פליגי
סי' מ"ד אי מיתת ב"ד דוחה שבת או לאו . ומ"ד דוחה שבת ס"ל דמיתת ב"ד הוי מקלקל
הגס דכפרה היא לו . אית ליה הך סברא דמשום כפרה לא הוי מתקן . ומ"ד דאינה דוחה
ס"ל כסברת התוספות דמשום כפרה ודאי דהוי תיקון גמור . ומעתה חטא משה ששיבר
את הלוחות ביום השבת תליא בפלוגתא הגו' למ"ד רליחה דוחה שבת דכפרה לאו תיקון
הוא . א"כ לא חטא משה בשבירתם דהא קלקל את הלוחות הגס דמשה עשה זאת לכפרתם
של ישראל . מ"מ הכפרה לא חשיבה תיקון . ומ"ד דרליחה לא דחייה שבת וחשיב לכפרה
תיקון א"כ חטא משה בשבירת הלוחות בשבת ודו"ק . **ומעתה** אחי שפיר המאמר
הגו' כמין חומר ליה אין אחת מניחתי ליכנס לארץ וכ"ת משום שבירת הלוחות בשבת הלא אחת
התרת לי שבועה במדיין . וע"כ דאית ליה ככן עזאי דהפרת נדרים לא צבי ב"ד ולשיטת בן
עזאי רליחה דב"ד דחייה שבת . וקשה והלא מתקן הוא דמכפר עליו . גא ודאי דמשום
כפרה לא חשיבה תיקון כיון דעכ"פ קלקול הוא . א"כ שבירת הלוחות בשבת קלקול
הוא ואע"ג דמשום כפרה דישראל קעבדה . ומ"מ לא הוי תיקון מפני זה פטור אני
ודו"ק כי נכון הוא . **א"נ** יאמר בכונת המאמר הגו' ע"פ מה דאיתא בספרי
כלום כתבתו גא הן ישלח איש . ג' אחי ולא איש . וסגס הקב"ה נשבע
שלא יכנסו לארץ ומשה טען שיתיר לו את נדרו . אך פן יטעון הקב"ה דנועקרא
הוא ג' וכתיב איש כי ידורנדר או אחריכ מחלים לו . אבל הקב"ה שהוא ג' ליתיה
בכל פ' נדרים דהא איש כתיב באותה פרשה . לזם הוכיח לו דודאי איתיה בהפרת נדרים .
שהוי אחמול התרת לי שבועה במדיין . ואי ליתך בתורת נדרים היאך התרת לי . דהא
במודי דלית לי לא מני מחיל דומייה דעבד דלא מני למי שליח לקדש כיון דהוא ליתיה בתורת
קדושין ודו"ק . **והואיר** ואתי לידן הך עניינא ראייתיה להביא מ"ש הר' נחלת צנימין
ז"ל דהך פלוגתא אי רליחה דוחה שבת . תלייא בפלוגתא דסנהדרין דמ"ז
בהרובו ב"ד אי הריגתן לחוד מכפרת עליהם או אי צבו תרתי הריגה וקבורה . ומעתה
כוליה עלמא לא פליגי דכפרה חשיבה תיקון . וכדעת התוספות הגו' . דבש"א פליגי מ"ד
מיתת ב"ד דוחה שבת ס"ל דמקלקל בחבורה פטור . ואי משום דיש לו כפרה בהריגתו .

הא' תנא ס"ל דבהריגה לחוד ליה כפרה עד דמקבר . ובשבת לא ניתן לקבורה מפני
 זה ליכא לא קלקול דמה הועילו בהריגתו אם קבורה לא סייתה לי . ומ"ד דמיסתב"ד אינה
 דוחה שב"ת ס"ל דהרובי ב"ד הריגהם לחוד היא מכפרת עליהם ודו"ק . מס' מטעם המלך :
ענדה אם נגזר עליו מיתה ע"י העטות הנטולת הגזירה וכן אם נגזר מיתת הבנים ע"י
 העטות והנכבולות הגזירות כך משמע ממ"ש אך החיים מוזכר קי"ו ושם כתב
 דע"י העטות נמחלים כל העונות במוזכר כ"ט כתב משם הכמע"ע מאוד מאוד כיו שפל רוח
 שילמוד ממשה אברהם דוד שהיו ענוים ר"ת ווא"ד . והרב חיד"א ז"ל כתב בפתח עינים
 ע"ש ולפי האמור דע"י העטות מהנכבולות גזירות א"ש מ"ש רז"ל דהלל כששמע קול לעקה
 היה אומר מוזכר אלו דאין זה בתוך ביתי לפי שהיה עניו ומתכבולות הגזירות . מס' דבש לפי :
עין טובה . מי שהוא נדיב ועין טובה אין שולט בו עיה"ר וז"ש בן פורת יוסף והוא
 נדיב ולזה עלי עין שאין עיה"ר שולט בו וז"ש כלם שעיניה יפות אין גופה לריך
 בדיקה ר"ל שיש לה נדיבות והיא טובת עין . אין כל גופה לריך בדיקה כי האשה עינה
 לרה באורחים וזו שיש לה עין טובה ונתעלות על הנשים אין כל גופה לריך בדיקה . משם
 הרב כלי יקר פ' חיי שרה :

ערינו לשבח תיקון יהושע בין כון שבא מיוסף הע"ה שנקרא שור וכן עלינו"ו לשב"ח
 בגי' שור . ותיקנו בזמן שכבש יריחו וסיבב אותה ז"פ ובכל פעם הזכיר בס' א'
 משם מ"ב . והסס הראשון הוא ר"ת אג"א בכ"ח גדול"ת ימינ"ך התי"ר לרור"ה גי' עלינו"ו
 לשב"ח שעשה לנו הנס ע"י שם מ"ב . וז"ש לעושה נפלאות גדולות לבדו גי' מ"ב שכל
 הנסים והנפלאות שהקב"ה הוא עושה הוא ע"י שם מ"ב לבדו ולא בשם אחר כי כל השמות
 אחרים עולים על ידו ובזה הערך הוא גדול משאר השמות כמדע כוונות אלא נכח . וגם
 שם א' מע"ב שמות הוא וש"ר הוא אותיות שור והם שם ל"ב מע"ב שמות . לקיטו גורי
 הארז"ל כ"י . ירבינו הא' גאון ז"ל בתשובה כ"י כתב דריב"ז תיקון שיאמרו עלינו לשבח
 אחר התפילה . ושם בתשובה הגו' האריך הגאון בסודות עלינו לשבח ואחר זמן ראיתי שר'
 האר"י ז"ל רמז תשובת הגאון ר' הא"י וגאון אחר זכרם לברכה . דבש לפי :

עוזה המלך שנלמד ורצה להקטיר העניין הוא כי עוזה המלך הוא גלגול של עוז
 הכתוב בשמואל ועוזה ואחיו נהגים את העגלה וצא לתקן החטא הראשון אשר
 שלח ידו בארון ומת עליו ועכ"ז לא תיקנו אדרבה חזר לקלקלו הא' שלח ידו במה שלא
 היה ראוי ל"ו כי המלך אינו ראוי להיות כ"ג כי הוא איש זר ושבת יהודה וכן ממש חטא
 בגלגול הראשון שלח ידו במה שלא היה ראוי אוננס נשמתו הודעת שמתחילתו היה כהן
 נגדרה אחר הכהונה ורלחה להתנהג בכהונה ושגם גם צוה כי עתה לא היה כהן . מס'
 ערכי הכינויים שסידר הרמז"ז ז"ל :

עג"ר גי' ק"ג וז"ש מה אקב לא קבה א' אק"ב גי' ק"ג כלומר אפי' טעשו עגל לא
 קבה א' . משם ר' אפרים ז"ל בפ' עה"ת פרשת שמיני : **ובזו"ה** פ' שניני
 ע"פ ואיל לעולה פי' נגד אילו של ילחק ואפי' דרמזו ב' והנה איל אחר נאחו
 בסבך איל הוא אחר גי' ילח"ק ע"ה זכות זה קודם העגל להגין עליהם והוה נאחו בסבך
 סם אותיות קודם עג"ל כמ"ש הר' ילקוט ראובני לדרבו כי ה' ברחמיו קודם העגל רפואה
 פרח באיל זה שנשמת ילחק נוקבה בתוכו וז"ש איל אחר גי' ילחק כמ"ש עם ב' דתיבת
 בסבך דהיא שניושת גי' חיים . דבש לפי :

עפר כתיב כי הוא ידע יארנו זכור כי עפר אנחנו אפי' כמשו"ל דאמר הקב"ה לאדה"ר
 קומץ עפר גזול יש בידך השיבנו לי . וכתב הר' מהר"ם בס' מתתיהו דמי שהוא
 עניו והוא כעפר לגביה ליכא למימר קומץ עפר גזול וכו' דגם עתה שוייה נפשיה כעפר
 ובכל מקום ברשותה דמאריה איתיה ו"ש כי הוא ידע יארנו הנחמיהו ולא תימא קומץ
 עפר גזול השיבנו לי כי עפר אנחנו מחשיבים עלמינו כעפר וא"כ לא נשתנינו וכל היכא
 דאיתיה ברשותה דמאריה איתיה . א"כ בהקדמת הרב מהר"ז ז"ל בס' יערות דבש דהי"ה"ה
 שורשו מיסוד העפר ולכך מתיירא מהאש וכו' ע"ש ולפ"ז ידק כי יש קלת פטור לאדם כי
 היגר מיסוד העפר והאדם הוא עפר מלא מין את מינו ושולט עליו ו"ש כי הוא ידע יארנו
 שורשו מהעפר וגם אנחנו עפר ושולט בנו בקל ויש לד זכות . שם :

עבירה גי' פז"ר רעו שהגם שעשה עבירה אם פיזר ממונו ללדקה הלדקה מכפרת
 אפי' על המזיד וגם רמו דעבירה אינה מכבה הלדקה כמ"ש גורי האר"י ז"ל

ח"ר פזר אף שיש עבירה גי' פזר לדקתו עומדת לעד ואין עבירה מכבה אותה . שם :
עצמות יוסף שלקח משה יש אומרים שלא נטמא כי הלדקים אינם מטמאים . וי"א
 שלא נתעסק בהם משה תדיר . וי"א דבכל ונסע היה נטהר . שם : **והרב**

המקובל עיר וקדיש מסר"ן שפירא הנחבר ס' מלת שמורים ז"ל פי' מ"ש ויקח
 משה את עצמות יוסף כלומר עו ותעצמותות תוקף החטא שחטאו לו השבטים קיבל עליו
 סיגופים וכיוצא לכפר על השבטים . והגם שאמרו פ"ק דטומע שלא לקחו בני יוסף או
 שארית ישראל עצמות יוסף דכבודו בגדולים ומשה היה עניו מאוד ואין לקחה דבזה הורה
 שהוא גדול מכולם . י"ל דגם שהוא עניו אם ימשך ביטול מזהו בעונה יניח העונה ללד
 אחר . ועוד דהוא טרח למצוא אותו עד שפגעה בו סגולה ואמר' לו ומאחר דהתחיל במצוה
 ומטעם זה לקחם . שם :

עריב ובק"ר ולהר"ם גי' תקק"ל לכפר על אדה"ר שחי תקק"ל שנה וכל ימיו עשה
 תענית גי' תקק"ל . משם הרמ"ע ז"ל במאמר לזכות ה' ח"א סי' ק' :

עשירי גי' ת"ן עני' כי מה שהקב"ה נתן לו עושר היינו כדי לתת לעניים כמ"ש
 מהר"ם לשיך ו"ל דהכותב נכסיו לבנו לא עשאו לא אפטרופא . שם ס' דבש לפ' .

יגמור נא רע רשעים וכו' תסלים מו' ז' . אפי' עמ"ש רז"ל במדרש דבשעת קי"ם
 ענן ס"מ ואמר רבש"ע לא עבדו ישראל ע"ז במלרים ואתה עושה להם נסים
 מה הללו עובדי ע"ז וכו' א"ל שוטה וכי אני דן שוגג כמוזיד ואונס כרעון לא עבדו ע"ז
 לא מתוך אונס ולא עבדו לא מתוך טירוף הדעת וכו' עי"ש נמלא שמה שלא נענשו ישראל
 הטעם משום שלכם ומחשבתם על הקב"ה שלא עבדו לא מאונס וטירוף הדעת ו"א יגמר
 נא רע רשעים שהם המלריים שנטבעו בים ותכוון לדיק לו ישראל וכו' מה נשתנו לו
 מלא וכו' כעונת ס"מ לז"א ובוהן לבות וכליות להים לדיק דלב ישראל היה שלם עם ה'
 כמ"ש במדרש . א"כ עמ"ש בפ"ק דמגילה שאו לרשב"י מפני מה נתייבו שונאיהם של ישראל
 כליה וכו' א"ל מפני ששתחוו לללס א"ל וכי משוא פנים יש בדבר א"ל הם לא עשו לא
 לפנים אף הקב"ה לא עשה לא לפנים ז"א יגמור נא רע רשעים המן ועשו שהשיב הקב"ה
 עמלו בראשו ותכו' לדיק לו ישראל וכו' הרי ישראל השתחוו לללס וא"כ משוא פנים יש בדבר
 ובקושיית תלמידי רשב"י לז"א ובוהן לבות וכליות להים לדיק שהם לא עבדו לא לפנים
 ומיראה וק"ל מס' נאום תהלה :

שם מז' י"ד אמר נבל נבלו אין גהים וכו' אכלו עמי אכלו לחם וכו' לכאורה מאי דקאמר אכלו לחם אינו מובן ואפ' במ"ש פרק חלק א"ל שהוא מינח לר"ג אם גהיכס אינו אהוב ע"ז למה אינו מצטלה וכתבו המפ' דס"ל מעשה שמים עדיף אבל האמת מעשה א"ע . והנה בענין . הדקה ג"כ אזלי המינים בהך שעה וכמ"ש ליה טורנסורופוס הרשע לר"ע אם גהיכס אהוב את העניים למה אינו מפרנסן וכתבו המפ' דאזלי לשטתייהו דמעשה ש"ע והשיב לו ר"ע כדי שזכר בהם לעוה"ב דהיינו מעשה א"ע וזוה פי' המפ' כל המעלים עיניו מן הדקה כלא עובד ע"ז והרי הוה כמבואר והנה המפ' ז"ל דביאו רחיה דמעשה א"ע ממה שמנינו שהארץ מוטיאה חטים וכמה יגיעות ומלאכות עושה האדם עד שמתקן אותם ואח"ך עשה אותם לחם ולמה אין הארץ מוטיאה לחם לא ודאי דמעשה א"ע עכ"ד וז"א אמר נבל נבלו אין גהים דס"ל אם הקב"ה אינו חפץ בע"ז למס אינו מצטלה ולכן השחיתו התעיבו וכו' הלא ידעו כל פועלי און שעובדים ע"ז כסברת שהוא מינח דס"ל דמעשה ש"ע ומה יבואו ג"כ לגזול את העניים שאינם נותנים להם לדקה וזהו אוכלי עמי ותימא עליהם שהם הרי אוכלי לחם ומהלחם מופח דמעשה א"ע ואפ"ה ה' לא קראי שעו"ז כסברתם הנפסדת דמעשה ש"ע וז"ש א"ח"ז עלת עני תבישו שקופלים ידיהם מליתן לדקה בעענת כי ה' מחססו כלומר שעליו ית' מוטל לפרנסו דמעשה שמים עדיף ודוק :

דברי עונות גברו מני יש להרגיש דהל"ל עונותי גברו מני ומהו דברי עונות ואפ' עמשו"ל אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע בחנני ה' ונסני א"ל לא מלית למיקס בניסיון ואמרו נש"ס וזוה"ק דמ"ש לך לצדך תטאתי וכו' למען תדק בדברך כלומר שחטאתי כי היכי דלא לימרו עבדא דזכי למאריה ובר' חיד"א ז"ל בספריו כתב דדיבורו ית' איהו גופיה גזירה ולכן חטא בע"כ עכ"ד וז"א דברי עונות דברים של עסק העבירות שאמרת לי לא מלית למיקס בניסיון גברו מני וחטאתי אי משום דלא לימרו וכו' אי משום דדכוורך איהו גזירה . שם :

שם מז' ע"ח וזכור כי בשר המה רוח הולך ולא ישוב פי' הר' חיד"א ז"ל עפ"י מ"ש המקור דמי שהוא עניו לא יבוא בגלגול וז"ש וזכור כי בשר המה שהם ענוים לכן רוח הולך ולא ישוב עכ"ד וזוה"ק אפ' להבין מ"ש רש"י ז"ל בקהלה ע"פ דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת ח"ל והענויים שמשמים עלמם כארץ לעולם עומדים ע"כ ולכאורה דברי רש"י ז"ל תמוהים דאטו הענוים אינם נחית וכי הם קיימים לעולם ועפ"י האמור אתי שפיר והכי קאמר דור הולך ודור בא לחזור ולבוא בגלגול אבל והארץ הענוים לעולם עומדים ואינם באים בגלגול :

שם מז' קכ"א מאין יבוא עזרי פי' הר' ארץ החיים שאעשה עלמי כאין ואיני מחשיב עלמי לכלום כמ"ש מרע"ה ונחנו מה ע"כ ואפ' לרמוז עפ"י"ו הפ' שאח"ז עזרי מעם ה' עמ"ש הר' הגו' דיש ללמוד מדת הענוה משם הוי"ה ב"ה כי סו"ה ב"ה עולה כ"ז במ"ק הוא ח' . ב"פ ח' במ"ק י"ו במ"ק ז' . ג"פ ח' במ"ק ו' . וכן עוה"ד עד שיגיע לחשבון א' וזוה ילמוד האדם ענוה ושפלות ממידת קוטו דכל מקום שמנינו גדולתו שם מנינו ענותותו עי"ש ז"א מאין שאעשה עלמי כאין יבוא עזרי כמ"ש הר' הגו' וזכיתי למדת הענוה עזרי בשם סו"ה שכל מה שאתה מוסיף בחשבונך יחסר יותר ואמר אח"ך לא יתן למוט רגלך שהעניו אינו בא לידי חטא כמשו"ל משם הר"א הלוי ברוכים ז"ל :

אשרי משכיל ל' דל' וכו' אפי' במה שפי' הראשונים המלוה לפני בשעת דוחקו שפי' בשעת דוחקו של המלוה דודאי זו מלוא חשובה וגדולה ואפי' דו"ש אשרי משכיל ל' דל' ביום רעה שזה משכיל הוא ביום רעה ועב"ז יוס"ף להתאפק בלדת הדל נאמר בו אשרי הגה שכתו ימלטו ה' מלרמו וינסף עוד ה' ישמרו מלרות אחרות ויחייבו . **א"נ** אף שניתנה רשות למשחית חבו ביום רעה ימלטו ה' דכתיב ולדקם תליל ממות ממיחה משונה וממיחה שלמה כמ"ס בסוף מס' שבת . **א"נ** במשנ"ל שהלדקה מהפכת ממד"הד למד"ה"ר דכתיב השקפה ומשון קדשן וברך וכל השקפה וכו' וז"ש ביום רעה שיש דין ימלטו ה' מד"הד דע"י לרקס עהפך מד"הד למדת הרחמים . מס' יוסף תהלות מו"מ"א :

עמו אחי בלתי אח"ל ח"ת בלתי בלתי דהיינו כשסיה ביהמ"ק קיים היינו ג' הקב"ה וביהמ"ק ושהל' ועכשיו נכרז ביהמ"ק נשאלו נקודת לויג שהם ב' דהיינו הקב"ה ויהשקל . ס' הוטעמים :

בשם מנהג"ס ז"ל וכל מעשר בקר ולאן וכו' יהיה קדש לה' . שידוע שו"ד הרוני מלוכה שבהרמו עבוד מבירת יוסף כ"א צעד שבט א' לא היו כי אס ט' ולרפו את השכינה עומה . ור"ע היה במקום השכינה וכך פי' הפ' וכו' מועש"ר וכו' וכ"י לחי"ס מ"ת עקיב"א שה"ה רוע"ה בקר ולאן כל אשר יעבור ונהרגו תחת השבט כל א' בשביל שבט א' ור"ע היה במקום השכינה זה העשירי יהיה קודש לה' :

ענף אות פא

אות פ"א יובן בס"ד לפענ"ד אגז עבדה שרומז על לימוד התורה שתמיד האדם יפתח את פיו בלימוד התורה ולא יימש אבל במילי דעלמא ודברים בטלים יסחוס את פיו ולא ידבר שום דבר הגורם לו עבירה כי כדוד דברים לא יחדל פשע והיינו דארו"ל בפ' האומנם ל'ס לך תדברון מה אומגוהו של אדם צעוה"ז יסיה עלמו קלס שג' האומגס ל'ס יוכל אף לדברי תורה ת"ל לך תדברו וזהו פ"א כפוף ופ"א פשוט פ"א כפוף דהיינו סחוס שלדברים בטלים יסחוס את פיו אבל בדברי תורה פ"א פשוט דהיינו פ"א פתוח שיפתח את פיו בלימוד התורה והיא תהגייח ליה :

באו"א יובן לפענ"ד בס"ד אגז עבדה דאות פ' רומז על ענין הלדקה שיעשה האדם עם העמים בלב פתוח ויפור ממונו ללדקה כמשה"כ פור נתן לאביונים ולדקתו עומדת לעד דהלדקה שיעשה היא העומדת לו לפולמו עד ואין עבירה יכולה לבנות הלדקה בלופן דאס יעשה הנולדה בשמחה ח"א פור נתן דהיינו שנתן מעלמו כחשק בלתי יסל העני מומו וזהו הלדקה ההיא עומדת לעד מאמו וע"י הלדקה כזאת זכה לקרב הגאולה וידוע מ"ס המקובלים דכל עיכוז הגאולה הוא כדי לברר את הרפ"ח גיולין שנטמעו תוך הקליפות ובהתבררם אז יבוא גגל זו"ר פו"ר ע"ה בגי' רפ"ח דע"י הלדקה מברר גיולין הגו' כאמור ח"ר פ"א פו"ר אביונים ר"ת דהיינו שיפור מומו לאביונים וא"ז פ"א ר"ת פינח"ס גי'ס"ז דיבוא גי'ו לברר לישקל על הגאולה בעגו"ק צב"א :

למנצח על חילם השחר ח"ר אסי למוס גמשלם אסתר לאיילת השחר לומר לך מה

שחר סוף הלילה כך אסתר סוף כל הנסים כולם עכ"ל. וזכרנו מנילה סי'
 כ"ד ו"ל ותעמוד אסתר בחצר בית המלך הפטומית א"ר לוי כיון שהגיעה לבית הללוים
 כסתלקה מנגנה שכינה ואמר' גי' אלי למה עזבתני שמה אלה דן על שנג כמיד ועל אינס
 כרצון שמה על שקראתיו כלב שני' הנילה נפשי מיד כלב יחדתי חורה וקראתו אריה שני'
 הושיעני מפי אריה ומקרני ראמים עניתי עכ"ל. **ידוע** הוא ומפורסם שהתפילה
 המסוגלת להתקבל ברצון היא שהתפלל אע"ג שידע בעלמו שהוא ראוי ומקובל
 מלד זכות עלמו להתקבל תפלתו מ"מ לריך לתלות בזכות אחרים כמארו"ל בגמרא ברכות
 ו"ל א"ר יוחנן עשום רבי יוסי בן זמרא כל התולה בזכות עלמו תולין לו בזכות אחרים וכל
 התולה בזכות אחרים תולין לו בזכות עלמו. משה תלה בזכות אחרים תלו לו בזכות עלמו
 שני' זכור לאברהם ליתקן ולישראל עבדיך תלו לו בזכות עלמו שני' ויאמר להשייידס לולי משה
 בחירו וכו' חזקי' תלה בזכות עלמו שני' זכור נא את אשר התהלכתי לפניך תלו לו בזכות
 אחרים שני' וגמתי על העיר הזאת למעני ולמען דוד עבדי. וכו' עכ"ל. **ופירש"י**
 התולה בזכות עלמו שאומר בתפילתו עשה לי בזכותי וכען חזקיהו וכו'
 יקח קשי דמה חידש רש"י דסא עמשעיות המימרא זיל קרי בי רב הוא. וגראה לומר
 משום דמשמעות לשון כל התולה בזכות עלמו איכא נמי לפרושי היינו לאחר הנס שיתלה
 ויאמר לא נעשה לי הנס זה לא בזכותי וכו' דתימא שנס זה אסור א"כ הלא ראינו מרע"ה
 שאמר והתפלל לפני ה' וכו' וישמע ה' גי' גם בפעם ההוא הכי מנינו שלאחר הנס תלה
 הדבר בזכות עלמו מדיוקא דלי' ולדמות סברא זו קאתא רש"י ופי' דמשמעות לשון התולה
 בזכות עלמו המתפלל זה הוא שאומר בשעת תפילתו עשה לי בזכותי וכו' וכ"ו ודאי אסור
 דתולין לו בזכות אחרים. **ובזה** נבאר פסוקי המזמור הנז"ל למנחה על אילת השחר וכו'
 ולריך להבין דמה שקראה אסתר את עלמה בכינוי אילת השחר יובן ע"ד מא'
 ועיניו במדרש תהלים ו"ל למנחה על אילת השחר תני רבי סימון בית מלא נחשים מביאים
 קרן של אילה ומעטנים בתוכו והנחש בורח את מולא אילה זו בשעה שהיא למאה למים
 וחופרת גומא ומכנסת קרניה לתוכו מיד הקב"ה מוליא לה מים מן התהום עכ"ל **ואגב**
 אורחין לריך להבין שאם הם ב' עניינים אם לאו דאם הם ב' עניינים הי"ל וכן אתה
 מולא באילם וכו' ואם הוא עניין א' לריך להבין דמה שייכות עניין גם האילה עם הקודם
 בית מלא נחשים וכו'. **אומנם** תי' הר' הלגזי בס' אהבת עולם ו"ל נראה לומר עם
 מארו"ל בגמרא ברכות ת"ר מעשה במקום א' שהיה בו ערוד והיה מויק את
 הבריות בלו והודיעו את רחב"ד א"ל הראוני את חורו הלבן והראונו את חורו והניח
 עקבו על פתחו ילא וגשבו ומת הערוד נטלו על כתפו והוליכו לבי' המד ואל' בני ראו שאין
 ערוד ממיית לא החטא ממיית וכו' עכ"ל ופרש"י משם בה"ג אמרי במערבא כשהערוד
 נושך את האדם אם הערוד קדם את האדם למים מת האדם ואם האדם מקדים את המים
 מת הערוד נעשה גם לרחב"ד ונקבע לו מעיין מים מתחת רגליו עכ"ל **ובזה** יבואר
 כוונת המדרש תהלים תני ר"ס בית מלא נחשים מביאים קרן של אילה וכו'
 והנה הנחש והערוד הם מין א' דמן הנחש והלבן נוקקין זל"ז ויולא מהם הערוד ועל היות
 הנחש ערום גדול כשמריח ריח אילה ע"י עישון קרניה זכר שהאילה יש לה זכות למולא לה
 מים וזהו בורח ומשם שמה יסוך הנחש לאילה וימלאו לה מים והיא חיה והוא מת וזהו
 אומר את מולא אילה וכו' פי' מה זכר מן האילה עד שהוא בורח מעישון קרניה לז"א

את מולא האילה זו בשעה שהיא למה למים משימה קרניה בקרקע והקב"ה מוזמין לה
 מים חובר המים צפת ההיא שאם ישך לאילה ואילה תחיה לפי שהיא זוכה לגם המים
 והגשם מה צביצת המים ששחה האילה וצוודרו מעשה נסים שלה הוא בורח ועם זה פי'
 הרב הגו' פ' המוליק בנדבר הגדול והעורא נחש סרף ועקרב אין מים המוליא לך מים
 מזור החלמים בוזמו לומר עם מה שפירשנו וה"ק המוליק במדבר נחש סרף ועקרב וצין
 ג'ה יש ערוד שנוכך את האדם ואחר כשך אין מים כדי שיקדים הוא למים ויתרפא ועכ"ז
 הקב"ה מוליא לך מים לך דייקא ולא לנחש שלא יקדים למים כדי שתתפא אהה וימות
 הנחש או הערוד עכ"ל - **ברך** של דבר בכשהאילה למה למים לעקת למים לפניו
 ית' והוא שומע את קולה בלעקתה הבאה ג'יו ומוזמין לה מים ועתה בטעג' זו
 ב'הה אהה עם הקב"ה עד שקראה עלמה אילת הכתר שא"ל ריבוי חשב אוחי כ'לו אני
 מין חיה שהיא מן האילה ש'הה שומע לעקתה כמו כן שומע קולי בלעקתי כמו אילה כובשת
 קרנה בקרקע ואני כובשת פני בקרקע מפני הצושה שנבעלתי לטמא אפי"ה כמו כן שומע
 קולי וי"א למונח על וכו' כלומר שבטענה נלחם ב'הה לפניו ית' והיא טענת האילת בשחרה
 פניו ית' בהפילה ובהתחנה במלות ג'י ג'י למה עזבתי כוונתה לומר ועל ב' ג'דדים
 אהה עונה עם האדם בתורה הסד ה' מלך זכיות האדם עלמנו ומעשיו הטובים כי גדלו -
 וכו' מלך שיש לו זכות אבות ותולה בזכות אבותיו - ואני לא כן כי מלך זכיותי רחוק מישועתי
 דברי שאגתי ואני ראוי לשמוע דברי שאגתי ולעקתי לתת לי ישועה מלך זכיותי אכן מה
 שאני ש'הה לפיך שבשומעני הוא מלך זכות אבותי אם לא מלך החלק הזה למה העזבתי
 והדן נותן שהזכור לי זכות אבותי וג' העזבתי היחיל שאני תולה בזכות ח"א ג'הי אקרא
 יומם ולא הענה זלילה ולא דומיה לי - והנה ארז"ל תפילות אבות תקנום אברהם תיקן
 תפילת שחרית יחך תיקן מנחה יעקב תיקן ערבית וכו' וכו' שהזכירה זכות האבות ג'הי
 אקרא יומם כלומר אכור לפיך זכות אברהם אבי שתיקן לפיך תפילת שחרית ולילה ולא
 דומיה לי והוא הוראה לזכות יחך ויעקב שתיקנו מנחה וערבית שהם סמוכים ללילה -
א"נ יצן אומרה ג'הי אקרא יומם וכו' ולילה ולא דומיה לי ואתה קדוש יושב תהלות ישראל
 ועיין במאמר גמרא מגילה ח"ל - **בערב** היא ב'הה וכו' מנגותו של
 אותו רשע למדנו לניעותו שלא שימש מטהו ביום ג'הי
 ג'הי אקרא יומם ולא הענה וכו' נראה שהיא המלכות עליה את הדין בלשון הזה ובסדר
 הזה ג'הי ידעתי גם ידעתי מה שאקרא לפיך יומם ולא הענה אותי הוא לפי שולילם לא
 דומיה לי מהשמש של אותו רשע ואני מלך בעילות וזהמנו ואני ראוי שתענה אותי בתפילתי
 לפי שאתה קדוש ואני עומא מלך עומאח החשורש ואני ראוי לידבק ב'ך מה ולשמוע קולי
 וחפי"ה לא לעזני עשה ג'הי למען מה שאתה יושב תהלות ישראל עמך ישראל שכולם פה א'
 ומהללים שמך ולעקיס לפיך שהושעם וזהו כך בטחו אבותינו בטחו והפלטמו כלומר
 שמוזן אבותינו צדית כרותה לתפלות ישראל שאינם חוזרות רקס וחפי' כשהביטחון הוא
 כפול ומכופל מהמות לרות הכופות זו לזו בוטחים וחחרים ובוטחים כך לשמוע את תפלתם
 פעם אחר פעם אפי"ה תפלטמו מכל לרותם ורז"ל במדרש ה'ים ח"ל ג'י למה עזבתי
 אמרה אהה נשתהם עלי סדרו של עולם נשתהם עלי סדרן של אמהות סרה אמונו ע"י
 שבכה שרעה לילה א' לקה בנגעים וכו' **ויי** לדקדק בשלמא סדרן של אמהות ששתנה
 עליהם סא מפרש ואיל. אומנם סדרו של עולם מאי ויתוך הר' אהבת עולם ח"ל

נראה שהם דקדקו כפל לשון גי' גי' ואמרו לזה שאסתר נועקת לאל מצ' טעמה וחס מה
שנשתנה עליה סדרו של עולם וסדרן של אמהות וכנה סדרו של עולם הוא דמי שהיא בת
ע' שנה אין לה יופי והדרך הוא שמתבלה הנשר והיופי מתכחש ומתכער אומנם אסתר
הייתה בת ע"ד שנה כן ארז"ל והתרגום כי היתה בת ע"ד שנה כשולקחה למלך כמניין
הדס"ה וזהו אומרה נשתנה עלי סדרו של עולם שהנחת היופי במקומו עד שמצד זה נלקחתי
למלך וזהו ולא דומייה לי לשון דמיון והשוואה אין בעולם אשה שהייתה דומה לי בזה העניין
לישאר בזופים גם עד זקנה ושיבה - וכ"פ דשרה אמת נשתנה עליה סדר בראשית דארז"ל
בת ק' כבת ז' יופי לזה אמרתי נשתנה עלי סדרן של אמהות ושרה אמת היופי שבה היה
לטובתה ליהנות בה בעלה אבל היופי שלי היה לגרועותא להשתמש בי עובד ע"ז וזהו ולא
דומייה לי כלומר אין כמוני אשה שדמה לי לתרו גיסי אם בגשים דעלמא נשתנה עלי סדר
של עולם ואם באמהות נשתנה עלי סדרן של אמהות כנו' עכ"ל - **ואני** אומר שזה יובן
עם מארז"ל בגמרא דמגילה ח"ל ויאהב המלך את אסתר מכל הנשים ומכל
הבתולות קרי לה אשה וקרי לה בתולה א"ר חסדא היה רואה לעשות טעם בתולה טעם
ואם טעם בעולה טעם עכ"ל וקא קשה בשלמא דאם זיקש לעשות טעם בעולה יחא
דהא פתחה פתוח גא טעם בתולה מהנמנע הוא דזה חי אפי' בלא בתולים - ולתרוך
זה יובן משה"כ היא אסתר בת דודו כי אין לה אב. ואם וכו' לקחה מרדכי לו לבת ויש לדקדק
דאע"ג דטררו רז"ל ודרשו ותהי לו לבת א"ת לבת גא לבית מ"מ לימא קרא לבית ומאי
לבת גא נראה לומר הדקדוק להפליג בשבחה של אסתר שלא הייתה כדרך טבע שאר
הנשים דמשנפתחו בתוליהן אינם חזרות ומתחדשות אבל משא"כ אסתר דלאחר כל בעילה
ובעילה היו בתולותיה חזרות ומתח' כבדיוטנה וזהו אומרה ובמות אביה ואמה לקחה לו
ליקוחים גמורים בביאה ובעילה ואפי"ה לבת כלומר הייתה חזרת ומתחדשת להיות לבת
בחידוש בתולותיה - **ועתה** הן לזאת קראה תגר לפניו ית' לפי מדרש תלים ואמרה
נשתנה עלי סדרו של עולם כי סדר עולם ועצבו הוא שאר הנשים משנפתחו בתולותן
עוד אינן חזרות ומתחדשות כמשקרא ובכן כל יום אחרון יופיין מתמעט ומתכחש משא"כ
אני שנשתנתי מסדר נשי עולם זה ודאי גם לרעתי היה ולא לטובתי דמתוך חידוש בתולים
שלי פעם אחר פעם חזרתי לימי נעורתי ובכן לא נשתנה היופי שלי כלל וזה היה גרמא
בניקין שנלקחתי לבית המלך ובה נחה שקטה כונת אפי' ז"ל זיקש לעשות טעם בתולה
טעם וכו' הכוונה לומר דאפי' לאחר שעמדה מאלל אותו רשע היה נעשה גם לרעת
כשהיה רואה לטעום טעם בתולה טעם וכו' לפי שהייתה עומדת פתוחה בבעילה וכשהיה
רואה לטעום טעם בתולה היו בתוליה חזרות ומתחדשות כאשר הייתה באומנה עם מרדכי
בעלה ומחוק הוא לעד"ף זל"ה - **א** יבואר מ"ש אסתר עלי נשתנה סדרו של עולם
וכו' וכדי להמתיק ולחבב הדרשה יובן ע"ד סוד הגלגל ארז"ל במדרש מכן להמן מן
החורה שני' המן העץ נטתם לומר שמיבית העץ הדעת בתחיל אדם וזהו גזרה גזירת
המן הרשע והשחא טימא בראשי מילין שמרדכי הדיק היה לגלגל אד"ר בסוד מארז"ל
מרדכי מן החורה מנין שני' ואתה קח לך בסמים ראש מר דרור ומתרגמינן מיר"א דכיי"א
ולפי שהיה גלגל אד"ר שנקרא ראש לכל היטורים לזה נקרא ראש מר דרור - ואסתר
הייתה גלגול חיה לכן מצד יופיה של חיה לא נשתנה יופיה של אסתר ולפי שבתחילה היא
גרמה בזיקי אדה"ר ומיתתו לזה עתה נתנה נפשה להטילו מיד המן כי בזה שחטא אדם

לריד לתקן ע"ד מארז"ל היא שפכה דמו של עולם לפי' תשומר הגידה והיא כבתה נרו של עולם וכו' ואחשורוש היה סוד נחש הקדמוני וזהו אחשור"ש א' בחילוף אטב"ח היא מתחלפת בט' ובאת ב"ש מהחלפת בנ"ן הרי נח"ש וכו' הוא לענה שבו' וכן למה נקרא שמו אחשורוש שזימיו הושחרו פניהם של ישראל וכענין מה"מ והוא סוד נחש הקדמוני אמרו והושך על פני תהום זה מה"מ שמחשך פני הבריות וכו' והוא ענין דומה בדומה . **וילפי** שחטא אדם ר' היה בעץ הדעת כנגד זה תיקן מרדכי שלא השתחוה להמן דכתיב

דקי"ל חיזה תשובה מעלייתא באתה אשה וכו' כלומר שרריך האדם לתקן כמה שחטא . ולפי שבגלגולא קדמאה דחיה גרמיה מיתה לבהי עולם בקלקולה עם הנחש כמו"ש הנחש השיאי וכו' ורז"ל עשה בי נישואין והטיל בה זוסמה וכו' וגם תיקון זה עתה אסתר הפקירה עצמה לחותו רשע להלגלה של ישראל ותקנה קלקול חוה שהביאה מיתה לעולם ואסתר הביאה חיים לעולם שע"י יאלו ישראל ממות לחיים וכעין מארז"ל גדולה עבירה לשמה ממזיה ש"ל . **ועתה** לפי הקדמ' זאת חינה קוראה תגר גא' ה"ק ג'י ל'י למה עזבתי ואם אתה אומר על שנבעתי לערל הלא עלי נשתנה סדרו של עולם כלומר ע"י

נחקן תיקון סדרו ש"ע על ידי מה שגלגלה בי נשמת חוה ותיקניה דכל מה שהיא עשתה בקלקולה לגריותא ע"י נשתנה למעלותא ואדם וחוה נקראים סדרו ש"ע שמהם ילא סדר תולדות עולם . **ועם** דברי המדרש תלים שהקדמו שאתה קראה תגר שנשתנו עליה סדרו ש"ע והוא גרם לה שלקחה למלך כמו' א"כ יקשה טובה מה שכתב הר' ג'גזי בס' אה"ע בפ' ג' תרחק ממני כי לרה קרובה כי חין עוזר . עם מאז"ל שהיה המן מבקש לתת את בתו לאחשורוש וכו' עכ"ל א"כ מה שהתכונה במלות ג' תרחק ממני כי לרה קרובה מלשון ט"ו נשים פוערות לרותיהן ועתה כי לרה קרובה בבת המן מיירי נראה שהייתה מתקנאת בירך הברתה ואדרבה דלפי מוד' תלים מאחר שלא הייתה רואה בצעילותיו של ערל היה לה לשמוח בקחתו את בת המן דחולי ביני וביני היה מפרישם מצעילותיו וא"ת שהיית' מזירה על ישראל שאם תבוא בת המן תהיה עוזרת לקיים גזירת אביה הלא חין מעזור לה ש"י להשיע אותם בציהת בת המן ג' המלך ועוד דמי יודע חיזה מהם מוכשר למלך ותמלא חן וחסד בעיניו אם אסתר ואם בת המן א"כ למה הקפידה על ציהתה לומר כי לרה קרובה . אומג' לכאורה גלע"ד להקדים מה דחיהא בגמרא מגילה וז"ל :

וישנה ואת גערותיה לטוב אמר רבא שהאכילה מאכל יהודים ושומו' אמר קדלי דחזירי ור' יוחנן אמר שהאכילה זרעונים עכ"ל . **וכתב** רש"י קדלי דחזירי הם שמיים ומתוך אונס' לא נעשה ובתבו התו' ח"ו היא לא הייתה אוכלת עכ"ל וק"ל דאך התו' פליגי על שמו' ונרא' דייק מהתוספות דאיידי דב' המימרות דרבא ור' יוחנן קאמר האכיל' ושומו' סתם אמר קדלי דחזירי ולא קאמר האכילה ש"מ היא לא הייתה אוכלת והיינו דיוקא דקרא' וישנם ואת גערותיה שעשה שגוי' בינה לבין גערותיה דמאכל יהודים וזרעונים היה לה וקדלי דחזירי לגערות' וחו' דמדויק שמו' כונתו לפרש השינוי שעשה בינה לבין גערותיה הוא ענין קדלי דחזירי להם היו ולא לה וקא' דייק ממילת ואת גערותיה דחין לומר שהשינוי הזה היה לאסתר וגערותיה משאר הגשים דא"כ הי'לל וישנה היא וגערותיה ומדקאמר ואת ש"מ לרבות השינוי שהיה בינה לבין גערותיה כדפרשת' . ואפ' לומר דהתוספות ס"ל כמאן דאמר בזוהר שקודם הנס הייתה לילית באה בחיקו של אחשורוש כדוגמת אסתר עד שלאחר הנס הפקירה עצמה בעלת מרדכי וכו' וספתא הכי נמי בענין אכילת מאכלים האסורים הייתה לילית

מודמנת במקומה ולזה פי' ההו' ח"ו היא לא הייתה אוכלת לא לילית הייתה גרחת כאוכלת
 במקומה ונראה לפרש כך משמעות הפ' וישנה וזה נערותיה וכו' והענין הזה הוא לשון
 תמורה וחילוף כלומר שהחליף אסתר בזלילית ולא היא לבדה לא גם זאת נערותיה לרבות
 שגם הם נחלפו בזלילית ומי עשה כן ומי גזר כן זה המלך סתם וקי"ל דמלך סתם במלכות
 אסתר במלכו של עולם הכתיב מדבר . ועתה עם הסקדמה זאת יבואר מש"ה לא תרחק
 ממני כי לרה קרובה כי אין עוזר לפי שחששה אסתר שאם יקח בת המן הלילית שהייתה
 עוזרתה צבית אחשורוש הייתה מסתלקת מתרי טעמי . א' דשטנא בתרי אומי לא שליטא
 וזהו שאמרה לא תרחק ממני כי לרה קרובה שהיא בת המן קרובה ליבשא לאחשורוש ואיני חוששת
 שאר חששות דמי יתן והיה לא הטעם הוא שאיני רוצה בקחתו בת המן לפי שמכאן ולהבא אין
 עוזר שהיא הלילית שעוזר אותי צבית אחשורוש לכל דבר מלכות אני חוששת שמה תסתלק
 מטעם שאמרנו א"ל בחלוקה עלי נשתנה וכו' **ובזה** יובן מה שאמרה כי סבבני
 כלבים עדת מרעים הקיפוני וכו' עד לעזרתי חושה יבואר עמ"ש צעל לרור
 המור צעינין טעם הקפות שעושים למתים הוא כדי להצריח השדים מן הנפטר .
ועתה זה אמרה אסתר כלפי כתות הרשעים שהיו לרים למשמעת המן כי סבבני
 כלבים וכו' לפי שכשראו שמלאה חן צעיני אחשורוש היו חושדים אותה שאין זה
 כ"א אחד משהים או מלך מעשה שדים וכשפים שהיא עושה למזל חן או מזל שהיא בעלמה
 שירה שהזמין לזההין של ישרא לאחשורוש לעשות להם נס להילל על ידיה והנה צמה שהיו
 חושדים שעושה מעשה שדים וכשפים כנגד זה אמרה כי סבבני כלבים עדת מרעים הקיפוני
 כוונתם כדי להצריח מעלי שדים . **כארו** ידי ורגלי כמו הארי שמביט בצורפו בכוונה
 בשעה שהוא רוצה לטרוף לזרוק . זיהריה בחימה שפוכה כמו כן הם מביטים
 בידי ורגלי לפי שהם חוששים שאני שידה והשידה ידיהם ורגליהם הם כדמיון רגליהם של
 התרנגולים כארז"ל בגיטין בעובדא דאשמדאי ושלחו תכמים אלל הגבירות של שהע"ה
 שיצדקו ברגליו של אשמדאי כשהוא תובעם לתשמוש וכו' וכן בגמרא ברכות האי מאן דבעי
 למגדע להו לייטי קיטמא נהילא ונהדר אפורייה ובלפרא חזי להו כי כרעא דתרנגולא .
אמרה עוד אסתר כל עלמותי המה יציעו יראו כי הנה מלת אסתר תובן בנ"ד כמו
 פנינים לשון ספור ולשון ספיר כלומר כשאי מספרת ומשיבה להם דאין אהבת
 אחשורוש עמדי כמו שהם חוששים מחמת שאני משונה מחברותי לטובה ציופי וצניי שלי
 עד שכל עלמותי מאירות ומוהירות מהיופי כעלם ספיר וזהו אספר כל עלמותי כלומר אמשל
 להם היופי של עלמותי למראה הספיר ומ"מ המה יציעו יראו כי כלומר עוד היו חוששים
 יותר שאין אני מצני אדם על הפלגת היופי שלי והיו מוספים בהנבטם וצראייתם כי עד
 שיחלקו בגדי להם ועל לבושי יפילו גורל כלומר שהיו חוזרים ואוזרים שאינה נבחת אם
 היא עושה כשפי' או לאו ואם היא מוצ"א וכו' משדים כ"א ע"י המלבושים שלה בשני אופנים
 הא' שיחליפו בגדיה בבגדי זולתה זה כדי לבטל כישופיה והיו חוששים דשמה בגדיה הם
 עשויים ע"י לרוח אלהות ס' יצירה למזל חן מו' שלובשם כמו שהיו עושים ר' חנניה ור'
 אובעיה והיו יתבי כל מעלי שבתא ועסקי בס"י ומצרו להו עגלת תילתא וכן רבא ברא
 גברא ובדריה לקמיה דר"י וכו' כדאי' בפ' ארבע מיתות בסנהדרין כנגד זה אמרה יחלקו
 בגדי להם ועל לבושי יפילו גורל הוא כנגד מה שהיו אוזרים ופשיטות ערומה שאם היא
 שידה חזרת מורת אלושית ללורת שדים כי ע"י מלבושי האדם שלובשים השדים הם מתהפכין

מתכונת שדים לתכונת אנושיות כמארז"ל בענין אשמדאי כששלו רבנן ב המלכותא בידקו
 בכרעיה שלחו להו במאי קאתי וכו' כלומר שאינו בא יתק לא באנפלאות ועשה זה כדי
 שלא יכירו שהוא אשמדאי בגילוי רגליו ועוד עשה המלאה זו ללבוס מלבשי ב"א כדי שיהיה
 בגוון אנושי וכשראתה אסתר שבתם וקומתם ומחשבותיהם עליה לעינה רעה אז אמרה
 בתפילתה וחתה ה' ב תרחק אילותי לעזרתי חושה מלת לעזרתי עולה כמניין לילית
 לז"ר כלומר עשה אתי שתיים טובות הא' ב תרחק אילותי כלומר ב תרחק ממני להיות
 הוקפי זכותי שאוכל לעמוד נגד האוייבים והמלאותיהם ועוד שנית עשה עמי לשלוח לילית
 לאיש הערל הזה במקומו ועל ידה הגילה נפשי הגילה מחרב נפשי ר"ת המן מיד כלב יחידתי
 כנגד החבורש שקראתו כלב וקרא' אריה כמו שהקדמנו במאמר הגלגלת פתח שער הדרוש
 פ' ב' ו' ק' נבוא ללבין מארז"ל נסתלקה ממנה שכינה אמרה שמה אסתר דן שוגג כמזיד וכו' או מפני
 שקראתו כלב וכו' חזרה וקראתו אריה וכו' וז"ל דאך השכל מחייב שהסתלק ממנה השכינה
 על שקראתו כלב והוקשה דמה ראתה עד שקראתו כלב וקראתו אריה דמה מעלה ומה מוריד לה
 השראת השכינה ע"י מה שתקראתו אריה או לאו . אומנם נראה לתרץ ע"ד מה דחיתא
 בגמרא בפ"ק דיומא אש של מערכה רבולה כאריה ופריך הגמרה והתניא אר"ח סגן הכהנים
 אני ראיתי ורבולה ככלב ל"ק הא במקדש ראשון הא במקדש שני וכו' מסיק הגמרא בבית
 שני לא הוי השכינה וקוה"ק וכו' והשתא היינו דסברה אסתר אולי על שקראתו כלב נסתלק
 ממני השכינה משום דקו"ל כסוגיית הגמרא שבבית שני נסתלקה השכינה הייתה אש
 מערכה רבולה ככלב והכי נמי סימנא מילתא היא שקריאת שמו כלב הוראה להסתלקות
 שכינה ולה נסתלקה ממני השכינה ולכן חזרה וקראתו אריה דסימן זה הוא הוראה להשראת
 שכינה שהייתה בבית ראשון רבולה כארי . ח"נ יוב"ג עד"ם והוא להקדים מ"ש יעקב
 למלאך והיה שרו של עשו מוס שמך והוא השיבו למה זה תשא לשמי . ויש להבין דונה שתק
 יעקב כשהשיבו המלאך למה זה תשא לשמי עוד לא מלא את ידיו ואת רגליו והודה לדברי
 הוולאך לא נראה דהיינו טעמא כש"ב מה שמך ח"ל למה זה תשא לשמי כלומר דמדון
 תורתכס אסור להזכיר שמי ח"כ למה זה תשא לשמי מאחר שאסור להזכירו וכשראה יעקב
 דטעמא קאונר ליה אז שתק וידו שס למו פיו ולא ענהו דבר הואיל ודינא קאמר ליה ועתה
 בגד"ן ידוע שהים אחרים נקראים פני כלב דקליפה כמאמר הרשב"י שקראו בלאדן וכו'
 ולמה כשראתה אסתר כשנסתלקה עמנה השכינה אמרה שמה על שקראתו כלב הטעם
 כדקאמרינן משום שבקריאתו כלב עשתה התעוררות לועלה לעורר פני כלב דקליפה וע"י
 כך התעוררה הקלי' ונסתלקה עמנה שכינה וכשראתה שעשתה פגם גדול כזה חזרה וקראתו
 אריה כדי לעורר פני אריה שבקדושה וכוונה להגביר לך החסדים ובכן מומלא הקליפה
 נכנעה וחזרה ולבשתה רה"ק כאשר בראשונם .

ועתה נעשה סניף לדרושינו ויאמר ה' ב משה כתוב זאת זכרון בספר וכו' כי מחה
 המחיה את זכר עמלה מתחת השמים ודקדק דהיל"ל כתוב זאת לזכרון בספר
 כי אין מלחמת עמלק עלם סוכירה לעלמה לא להיותה זכירה לאחרים ועוד אומרו וסיוס
 באוני יהושע והיל"ל וסיוס ביד או בפה יהושע או דבר או לו את יהושע . ועוד מהו את זכר
 עמלק והיות נכון לומר זכרון עמלק כדי שלא יביאו דורות הבאים לטעות בין זכר בסגול
 לזכר בקמ"ד כמו שטעה יואב ורביה אומנם כ"ל ראשונה ע"ד מארז"ל כל השופך דמן של
 רשעים כלו מקריב קרבן וכו' ובגדון זה יפרש מלת זכרון מלשון אונתה וה"ק כתוב זאת

זכרון שהוא הוראה לשפכות דמם של עמלקים שנחשב כלאו הקרבתם לפני קרבן ריח ניחוח
 כתוב אותה בספר לדורות אחרונים שיהיו יודעים שכל השופך דמן של רשעים כלאו וכו' וכמו
 כן זה הדבר בעלמו תשים באזני יהושע בפני עלמו בלחש בינך לבינו שהוא עתיד לקבל
 הנהגת ישראל אחרי מיתתך ויהיה זהיר שלא למנוע חרבו משפיות דמן של רשעים. **א"ל**
 יפורש עד"ה היות ידוע ששרו של עמלק כוחו גדול כי מושרש ראשו בשורש הקדושה מלך
 העורף ועתיד שימחה משם ע"י הנ"ע שהוא ראש הקדושה בסוד ראשו כתם פו וזהו שרמו
 הש"י למרע"ה כתוב זאת זכרון בס' וכו' כלומר כתוב זאת המלה של זכרון בספ"ר ושיניהם
 כמניין הכת"ר ולפי שזה היה סוד הכת"ר אל ושיס באזני יהושע בלחשה דתקן אין דורשין
 במרכבה ביחוד לא"כ היה חכם ומבין מדעתו מוסרים לו ראשי כללים וכו' וזהו שנתקן טעם
 כי מחה אמתה כלומר הטעם שאני חומר לך שתאמר הסוד הזה ליהושע בלחש לפי שנתה
 אמתה את זכ"ר עמל"ק כלומר כשאמתה וחקת מניין זכ"ר מן עמל"ק אז נשארים י"ג
 במלת עמלק וסוף הוראה ורמו למחיות עמלק ע"י גילוי י"ג תיקוני דיקנא כנז"ל וז"ש בפ'
 כי תלא תמחה את זכ"ר עמל"ק כמו שאמרנו מהתת השמים כלומר הראש שלו והוא שר
 של עמלק הוא תחת השמים העליונים ומעורף שמשם נוטל יניקתו. לא תשכח כלומר לא
 תשכח הסוד הזה כמו שגמסר ליהושע ולפי שהוא דבר סוד ורמו אמר לא תשכח שהוא
 הוראה כמו שמרמו רמזה ואינו רואה לגלות הענין שאומר לחברו לא תשכח הדבר
 שנויטיך בני לביך. **והר"ב** לגזו ז"ל כתב בס' אה"ע וז"ל ושיס באזני יהושע איתא
 במכילתא זה א' מד' נתקן להם האל רמו וחשו יעקב נתקן לו רמו וחש שג' והנה
 אנוכי עמך ושמתוך ובסוף היה ירא ומהפחד שג' ויירא יעקב מאד וכו' אדם שהבטיחו
 הקב"ה ויהיה מהיירא לא אמר שמה יגרום החטא. **וה"ש** לדקדק דלא שייך לומר נתקן
 רמו כ"א בדבר שאינו מפורש כי ההיא דדה"ע שזימן. לו ה' הארי והדוב אמנם
 ליעקב בפירוש נאמר לו ושמתוך ותו מאי ולא חש דהא לבסוף קתי לא שאמר שמה יגרום
 החטא הרי שחש למאמר האל אומנם סבר שמה יגרום החטא. **ויראה** דליעקב אמר
 הקב"ה ברמו שיהיה מזילו מו"ל"ה כמ"ש בפ"ק דבתרא ג' לא שלט בהם יל"ה
 אברהם יחזק יעקב וז"ל לו ה' במה שכפל הכתוב ואמר ושמתוך בכל אשר תלך אחר
 שאמר הנה אנוכי עמך אבל הכוונה לומר הנה אנוכי עמך לסייעך שלא ישלשך כך יל"ה
 ובה כיון שלא יהיה כך עון אשר חטא ושמתוך בכל אשר תלך וזהו נתקן רמו במה שכפל
 לו ה' דבריו ולא חש לא שאמר שמה יגרום החטא פי' וא"ת היאך הים מפרש לא כך הנה
 אנוכי עמך פי' אל"ה' כל זמן אשר אנוכי עמך שאתה לדיק גמור ושמתוך בכל אשר וכו'
 הא אינך לדיק לא ולזה נתיירא שמה יגרום החטא. **ומרדכי** נתקן לו רמו וכו' לא
 אמר וגו' להמתיק מלת לא יראה שהוקשה להם ז"ל היינו לדעת שלום אסתת
 היינו ומה יעשה בה ותו ומה יעשו בה מצעי ליה. ועוד כי אחר שאין אסתת מגדת עונה
 כי מרדכי לזה עליה אל"כ למה זה היה מרדכי בכל יום מתהלך לשאלו עליה שאפ' עי"ז
 ירגישו בדבר לזה תי' לא מה מרדכי יולא וזא לדעת שלום אסתת אין עיקר טעמו של דבר
 רק הטעם היה לדעת מהסרים אם יגזרו שום גזירה על ישראל כדי לומר תיקף הדבר לאסתת
 וזהו לדעת שלום אסתת. אומנם העיקר הוא לדעת מה יעשה לישראל בסיבתה ועל ידה
 כמו שאומר בג' מההוא גברא דאמר שמענא אי איכא שום גזרתא ידענא מינייהו ואמינא
 לרבנן. **ד"ר** נתקן לו רמו גם את הארי גם את הדוב וכו' הוקשה להם יתור הכתוב

שהרי אמר והייתי והמויתו לימא עכשו ויהי הפלסתי כא' מהם ועוד מאי עבדך פעם ב' הרי אמר בתחלת העניין כי רועה היה עבדך וכו' ואם בכל עניין ועניין לריך לומר עבדך ח"כ קודם וכו' לימא וילא עבדך אחריו אומנם כוונת דוד לומר דע שאלו כי רמו גדול נקן לו הן שהראה לו הקב"ה כי את הארי גם את הדוב הכה עבדך פי' שפל כמוני שאני אדם חשוב ועכ"ז הכתי הארי והדוב וכו' מה אני ספון שהכתי חיות רעות פי' בשלמא אם הייתי לדיק מיחא שהכתי חיות רעות - אומנם שאני עבדך הדיוט כמוני מה אני שיוני הן לידי ב' חיות רעות הן רמו נקן לי הש"י זה יראה בציאור דבריהם וזהו אבוא לציאור הכתובים - ויאמר דוד הן שאלו רועה היה עבדך הן אביו בלאן גם את הארי וכו' וי"ל אומרו שהיה רועה לאביו מאי כ"מ אם היה לאביו או לאדם אחר - ולכאורה יראה לומר עם מה שכתבנו בשם המכילתא שאמר דהע"ה הקב"ה ראה לתת לי רמו שהרי רועה היה עבדך לאביו וכיון שהיה רועה לאביו פשיטא שאביו לא היה בוק ממני שום דבר וכן היה בלאן שה' א' שלא היה דבר שום מאד ועכ"ז הקב"ה שם בלבי אומן גבורה וילאחי אחריו ש"מ שזה רמו שרמו לו הן ית' - אומנם יראה כי למה שהוא הדין הדרועים פסולים לעדות דסתמייהו גולגים שמרעין בהמתם בשדות אחריו וכתבו הפו' ז"ל דס"מ דרועים בהמתם של עלמא אבל רועי בהמות אחרים חזקה אין אדם חוטא ולא לו ז"ש פן יחשדני שומע צוה שבטחתי וללכת להרוג הפלסתי הוה ויאמרו שיון שאני רועה מכתמא שאני גזן וחיני כדאי שהקב"ה יעשה לי גם לו"א לאבי פי' הייתי רועה בהמות של אביו וכו' חטאתי לאביו חזקה אין אדם חוטא ולא לו והרי כתבו הפו' והביאו הרמב"ם וז"ל הלכות זמרים חיובו מאכיל ומסקה משל אביו ואחר שאביו ישו היה אדם גדול ח"כ מה לי ולצרה האתם להאכיל לבהמותיו מגזל אמר עוד בלאן וכו' הארי וכו' - יש לרקדק מילת בלאן רועה לאן היה עבדך מ"ל **ויראה** כי למה שהוא הדין שאם הולין הרועה הבהמות לרעות במקום גדודי חיות שאף שאכלם ארי אינו אונם ז"ש דוד רועה היה עבדך לאביו והייתי במקום בלאן ויהיה ב"ת בלאן בית המקום שלא הולאתים חוץ למקומם הן במקום בלאן ועפ"ז בן הארי לא שאני הולכתי בלאן למקום הארי - ד"ה לא היה למוכתב וכו' הארי כי שם ביתו וכיון שכן לא הייתי מחוייב ללאת אחריו להליל השה שהרי כפי הדין הארי והדוב הם אונם ועכ"ז ילאחי אחריהם חו' ראה כי הקב"ה שם בלבי אומן גבורה לרמו עכ"ל מוס' גתיבות שלום כ"י הרב הגדול מו"ר זקני הר' פיגמס חרירי זלה"ה : שייך לשבת זכור ולפורים :

פורים עיקרו שקיבלו מנות ומתנות לעשות דקה וחסד וגם קריאת המגילה לזה כו"ש שעיניהם של עניים בשואות לעקרא מגילה ועי"ז קיימו למעלה קיימו ממש מדה דנגד מדה להשפיע להם טובה ע"י שם אדג"י וזהו פתיחת המסדר מקרא מגילה ומגילה נקראת ב"ה ב"ב ב"ג ב"ד ב"טו' שאו עולים מספר אדני . ממש הרב נפתלי כ"ך בס' סמיכת חכמים דף ט"ו עש"ב :

באו"א פורים כולל כל הימים טובים פסח מעצדות לחירות וכו' ממות לחיים שבועות מת"ס וכו' הדור קבלוה - ר"ה ספרי חיים וס' מתים וכו' נקיים אדם לקיים הגזירה או להגלל יום הכפורים מחילת העונות וכו' גמחל להם מה שנהנו וכו' טובות עניי כבוד וכו' נכנסו תחת כנפי השכינה ורבים מע"ה מתיידיים . מס' מדרש ליהו דף ג' בשם יד יוסף . וכתב הר' חיד"א בס' דגש לפי דלכך בחרו לקוראו פורים על שם הפור וילא קראו שם העלם כי ר"ת פורים פסח וסוכות ר"ה ויה"ך מת"ס ודוק :

באו"א פורים בתרגום הוא פוריא ויש רמז דעיקר הנס הוא רמזן נופל על המטה ובמסרה ב' נופל על המטה ויתחזק ישראל וישב על המטה • דכחות יעאלע"ה שהיתה מטתו שלימה נולדו ולכן המן נתלה על עסקי מנה • וז"ל פוריא שהא מטת בלשון ארתי ובהי א"ש מ"ש ר' הרקח רמז בפי' ועת לרה היא ליעקב וכו' ומהמ"ן אובע ע"ש ולפי מ"ש גורי הארז"ל דמדרכי היה ניוך יעאלע"ה ונולדו בזכותו א"ש עת לרה ליעקב ונמס כי מדרכי נלוך שלו ומהמן אובע • ספר דגש לפי :

באו"א ודרך לחות אפי' זה רמז מ"ש פ"ק דכתובות פוריא שפדים ורבים עליה כי כנס פורים היה קיום לישראל מגזרת המן שרלה לכלותם ואנחנו חיים וברין ורצין • על נס פורים מס' הגז' :

פינחס גי' יח"ק נתעבר בו ילחק להרוג זמרי שהוא בחי' עשו לתקן מה שאהב אותו רבינו הארז"ל וצ"ל שבלת של לקט שסידר הרמ"ז ז"ל חקר כמה חקירות ויישב דפינחס כולל ב' נפשות דיוסף ויתרו והיה לריך לתקן ב' דברים הא' מלד יוסף על טפין דאודריקו וא' וולד יתרו שפעם פעלים לע"ז והנה גם נרד ואביהוא היה בהם מעין דוגמא שלא רטו לישא אשה דומה לענין יוסף והב' שהקריבו אש זרה ודומה ליתרו וראה פינחס בזמרי שזא על כזבי והיה ע"ז דפעור • ופינחס היה מוכרח לתקן דברים ג' וגם כו"א היו מוכרחים לתקן עלמס מל"ה הב' דברים להן נתעברו בפינחס כדי שיהי' לו כח לתקן תיקונו ותיקון שלהם בפעם א' זה קילור תורף דבריו עש"ב • עס :

פינחס הרג זמרי וכזבי והא חיכה עוממת אוהל ונמנע ואינה טלה דבמקום תליל השם אין לאו דעוממת שיש לו תיקון עומד בפניו כן כתב סר' המואר ז"ל בפסקי יבמות דף מ"ט ריש ע"ג ואע"ג דבספרי ובמדרשים אומר שלא מתו ולא ילא מנה דס"מ"מ נראה דהשאה הייתה איך חשב להרגם כי לא ידע שיעשה לו גם ואין סומכים על הנס • עס :

פינחס לא התיר ליפתח נדר בתו ואמר רז"ל דיפתח אמר אני קנין וראש ואלך אללו פינחס אמר הוא לריך לי ואני גך אללו והוא דבר קשה על פינחס איך ילאתה זו השגגה מלפני השליט וכבר רז"ל אמרו דח"ו הי"ל בשמים קפידא על זה אבל לריך לתת טעם לפינחס מה עלתה על דעתו וראיתי בס' עיר בנימן ריש פ' המזיר שכתב שהרב כלי יקר נותן טעם דהחכם מתיר נדר לע"ה כי הע"ה כפוף לוי כמו אשה לבעלה וכמו שהבעל מופר נדרי אשתו כן החכם שליט על הע"ה להתיר נדרו וזוה אמר הר' מהר"ש ז"ל שזוה טעם פינחס שאמר הוא לריך לי שאתיר נדרו ואני גך אללו ואין זה דרך ההתרה לריך שהע"ה יהיה כפוף לחכם עכ"ד עיין בספרו • עס **ונראה** דמן השמים הקפידו עליו דאין ההליכה מעכבת ודי שהטורד יעמוד לפני החכם

מורה שהוא כפוף והחכם הוא השליט אי נמי שהי"ל לפינחס לילך אלל יפתח ולומר לו דעפ"י הדין לריך שזוה יבוא אללו להתיר לו ואח"ך ודאי היה הולך יפתח וכו' יפתח איש בורר שאינו נבין הא ודאי כד אסברו ליה מסבר וס' מדקדק עם חסידיו כחוט השערה ולכן הקפיד על פינחס דהו"ל למעבד עולדיקי לפקות נפש • **ועד"ה** אפי' כמ"ש בס' הלוקטים דיפתח ניוך זמרי וכתו נלוך כזבי ע"ש ואפי' שז"א יפתח אי נשיא ישראל הכונה אני זמרי נשיא ולא די שהרגני לא שרונה שאשפיל עלמי עד עתה ופינחס ידע שיפתח נלוך זמרי וכתו נלוך כזבי ועדיין יפתח עומד בכשירותו וכתו נלוך כזבי ולכן לא ראה ללכת והקב"ה מדקדק עם חסידיו דהי"ל לילך ולתקנה ועוד לו לפי

ההרנס בגלגול שעבר אדרבא הי"ל לעשות להם נח"ר ולתקנם וכ"כ אני הדל צמדצר
קדמות מע' וי"ן ע"ש . שם : **ורפ"ז** אפ' לרמוז דז"ש יפתח הכרע הכרעתי הכרע
בגלגול א' הכרעתי בגלגול ב' שפ"י מיתתך והכרעתי לשלם לך ואת היית צעוכרי

סגור שימות אברים אברים כמש"ל ע"פ ויקבר בערי גלעד . שם :

פינחס כתיב ויעל מלאך ה' ארו"ל זה פינחס מן הגלגל ע"י גלגול גשמוח עלה ל
הברים הוא עולם האופנים שאומרים שם צרו"ך כצו"ד ה' מוקמו"ו ר"ת

צ"י"ם פינחס כשנתנו לו אות יו"ד נעשה גי' יח"ק וכשנתנו לו אות מ' של מות שפייטה
פורחת צאור אזי נעשה רמ"ח גי' אברה"ם וכשנתנו לו אות ו' של יעקב נעשה רחו"ם כי
יעקב היה רחמן ולכן כתב לקח רוח"ם צידו והוא רחו"ם גמלא הי"ל כח ג' אבות . מס'
ישן רמוז התורה כ"י פ' פינחס שם :

פני הדור כפני הכלב . כתב הר' חיד"א שם שמעתי כי הגה כתיב תחמינים ידבר רש
ועשיר יענה עזות . והני כלבי דחליפין הם עניים כמ"ש חין עמי ככלב והם חלופים

ובשתיים דמיהם כס פני הדור אך דלים הם ממזמן ונתורה וממולה ועכ"ז הני עז"י מסגן
צריטא על זוגן וצריטהם דברי נגון ובפיר גרמ"ז גלו"ת פני הדור כפני הכלב . **רפי'**
הרב חיד"א הגו"ל ח"ל אפ"ל כמה שפ"י הרב מהר"י רזונים ז"ל פ' והכלבים עזי

גפש לא ידעו שובעה . והמה רועים לא ידעו הבין כמש"ל לרקע עשה הקצ"ה עם הכלב
שמשחא אכילתו כמיעשו ג' ימים וגם כתיב והיה ה' עם השופט דכאשר הוא מכוין לש"ש

ה' עמו לעוזרו ולתומכו . והיגיע דקאמר והכלבים עזי גפש וזעקים לאכול לא ידעו שובעה
שהקצ"ה משהא אכילתו ג' ימים דאם היו יודעים זאת הטובה היו שותקים והיו שקטים .

וכיוולא צוה והמה רועים לא ידעו הבין מואי דכתיב והיה ה' עם השופט והיה ליה לכוין לש"ש
ולצטוח עליו ית' שהוא יהיה עמכם עכ"ד . ואפ' להסמיך זה דזס רמוז פני הדור פני הארץ
שם רועים לא ידעו כי ה' עמם כמו פני הכלב שהוא עז פנים וכעשו על שלא ידע
שהקצ"ה משהא אכילתו ג' ימים :

ויתנו למו צ' פרים . כתב הר' ללא רכב ח"ל ראיתי בליקוטי האר"י ז"ל פ' קרה על
דתן ואצירים שנתגלגלו בשני פרים של ג'יהו דתן נתגלגל צפר שלקח ג'יהו . ואצירים

נתגלגל צפר של גביאי הבעל לפי שהוא מרשיע יותר זכו' עי"ש . וזה לו רמוז
במ"ש להם חליוהו צחרו לנס הפך הא' כי אחס הרבים זולת הרבים הה"א מתחלפת
בא"ף והיו אותיות אציר"ם לרמוז כי אצירם נתגלגל צפר שלהם כמ"ש האר"י ז"ל :

ושמתי פדות בין עמי ובין עמך כתב הר' רי"ח טוב זל"ה צ"ס אדרת ג'יהו פ'
וארא ח"ל יובן צ"ס ד' דהנה הפרש הוספר שיש בין חובת עמי לתיבת עמך

הוא עשרם רמוז לעשר מכות שעל ידס הייתה הגאולה בע"י שכתבו יו"ד מכות צוה נכנעו
עשר כוחות שוואחה שלו וגגלו מומרים וז"ש ושמתי פדות בהפרש שיש בין עמי ובין עמך

שהוא עשר צוה אשים הפדות של ישראל ומה שטעה הרמוז באופן זה לרמוז עוד שאני רואה
לעשות מעמך עמי ר"ל ישרא' שהם עתה עמך ע"י עשר מכות שאצויאם עלך אעשם עמו .

או ערב רב שהם עמך אני רואה לעשותם עמו כי הפרש בין עמך לעמי הוא עשר שפ"י
העשר מכות יהיה זה - **אך** יובן צ"ס ד' כי ידוע שגאולת ישראל מומרים הייתה ע"י שם
אחי"ם כגודע האר"י ז"ל . ע"ש והנה שם אחי"ם צמי' יודי"ן עולם קס"א והנה אס
סחשוב שם ישרא' שהם עמו ית' ומספר מלרים שהם עמו של פרעה יהיה ביניהם הפרש

מספר קס"א כי שם ישראל עולה תקמ"א ושם מזרים גי' ש"ף נמלא שם הפרש בין זה לזה
מספר קס"א כמניין אהי"ה במי' יודי"ן וזוה יופן בס"ד ושמותי פדות לישראל בשם שהוא
בין עמי ובין עמך כלומר שרמוז בהפרש הזספר שים בין עמי ובין עמך :

באו"א ושמותי פדות וכו' למחר יהיה האות הזה וקשה למה פדת חסר ו' וגם מסו מלת
האות ומזה אות . אומנם דיעקב נטל מליהו אות ו' למשכן וזוה יבוא
עם משיח לפדות יתר הלאן לכן נמלא ו' פ' במקרא ליה חסר ו' וגם ז"פ יעקב מלא וזהו
דקא"ל הש"י ושנתי פדת חסר ואם בחולי ישאלו אחי גאולת מזרים חסרה את פתח
ותאמר למחר דסייבו לאחר זמן יהיה האות הזה אות ו' החסר' מפדת דאז יהיה הגאולה
שלימה . מס' שמחה וששון כ"י אבא מארי הר' אברהם פינחס חרירי זלה"ה :

לדוד ה' אורי וישעי וכו' פי' הר' גאון הסלה מו' כ"ז ח"ל בידרש והביאו הר' דברים
אחדים ח"ל אורי בפסח וישעי ביום"כ ע"כ והא עמוה ואפ' עמ"ש חס"ל דקודש
הפסח בל' יום בכל שנה ושנה הקב"ה מוליד נפשית ישראל מן העומתה כל לילה חלק ח'
ובליל הפסח נמלאו ישראל קדושים בני חורין וזן העומת עת"ד ח"ש ה' אורי בפסח וגם
ישעי ביום"כ שבשני זמנים הללו הקב"ה מטטר אותנו מן העומת ודוק :

פותרח את ידיך אפ' עמ"ש ס' שבט מוסר שים לחקור כיון שהקב"ה זן ומפרנס כל העולם
וכו' למה ברא עשיר ועני והי"ל ית' לעשות כל הברואים יחד שכולם יזיר כפיו
ותי' דאפ' דלו היה נתן הקב"ה עושר לאותו עני היה מכשם במזונו להש"י בעצירות
א"נ לעובת העני כדי למרקן מן העומת כמשו"ל יחלן עני בעוניו וכו' א"ל כדי לוסת את
העשיר לעו"ב ע"י הדקה שיתן לעני כמשו"ל אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע ישב
עולם לפני גאים השיבה רוח"ק חסד ואמת מן יגלרוהו עכ"ל ז"א פתח את ידיך ומשביע
לכל חי רזון ולפי"ז יקשה קשיא לעיל דלמה הקב"ה ברא עניים לו"א לדיק ה' בכל דרכיו
וחסוד וכו' להטיב לבריותיו או כדי להטיב לעני למרק עומתיו שיבה לעו"ב או כדי לוסת
לעשיר ע"י הדקה וק"ל . נא"ת

באו"א פתח את ידיך וכו' ואפ' עיני כל א"ך ישברו וכו' לו"א פתח דבמולא תלייה
והבן ומשביע לכל חי בין טוב בין חוטא בכל אופן שהוא מרומו הפשוט וחסדיו
המרוצים וכדכתיב ומך לא מנעת מפיהם אפי' ביום שעשו העגל . מס' יוסף תהלות :
כי תקדמנו ברכות טוב תשית לראשו עמרת פו . אפ' במשו"ל כי ברכת כהנים היא בלי
תנאי ומתקיימת אף אם יחטאו . וכתב בס' איומה כנגלות דף ז' דברכת כהנים יש
פ"ז אותיות מן יברכך עד אברכס ע"ש . ח"ש כי תקדמנו ברכות טוב תדיר תשית לראשו
עמרת פ"ז רמז לברכת כהנים ושנ"ה עמרת"ה כי היא בלי תנאי דאף אם יחטאו יתברכו
ואפ' לרמוז במ"ש הש"ך שנגלו ממזרים שהוא הוסיף ח' על שם גאים ועשה פ"ז
גי' אני ה' ע"ש . וכן בכ"מ וגם ביד הנביאים כתוב אני ה' דתמיד הוא מרחם
בשם זה וזה רמז עמרת פ"ז . שם :

פזר נתן לאבינוס לדקתו עומדת לעד וכו' אפ' דקתו עומדת לעד שגמילות חסדים
בכלל ואוכל מהפירות בעו"ס והקרן קיימת לו לעו"ב . וארו"ל בשו"ע שהקב"ה
זורע הפירות ומולידות פירות ע"ש פ' בלאת ישראל ממזרים וביחוד בלדקה כתיב זרעו לכם
לדקה והפירות אוכל אותם בעו"ס ולא כולם וכמ"ש ר' הארי ז"ל והיינו דארו"ל שבר
מנות בהאי עלמא ליכא . אומג' פירות איכא ושה"כ אמרו לדיק כי טוב כי פרי מעלליהם

יחלכו בעו"ה הפירות ולא המזות עלמן ו"ש פור נתן לאביונים דקתו עומדת לעד לעוה"ב
 וזה שאמרתו היינו קרנו תרום בכבוד הקרן דווקא והפירות לעוה"ז . או שאמר הכתוב
 ודקתו עומד' לעד כלומר שעומדת לו גם בעוה"ז מלבד העוה"ב וכ"ת שכן מזות בהאי
 עלמא ליכא לו"א קרנו תרום בכבוד הקרן ירום וינשא לעוה"ב . שם :

פירגש למה נקראת פלגש שדוע שאשה בקדושין וכתובה . ופילגש בלא קידושין וכתובה
 וכשארם נושא אשה בכתובה וקידושין יש שם הוי"ה בשלימות יו"ד מאיש וה'

מאשה וכתב כתובה יש ו"ה נמלא הוי"ה בשלי מות פילגש יו"ד מאיש וה' מאשה לבד ולא
 יש ו"ה מכתוב' ולכן כתב רש"י פילגש חסר והו"ו פל"ג ש"ס . מס' המעמיו' כ"ו אבא מארי זלזה"ה

פתחיה חיצו במדרש פתחיה זה מרדכי הו"ד והיה ראשיתך מלצר ואחריתך ישנה
 מאד וזו פליאה אבל העניין חזי של פ' של פתחיה הוא מ' של מרדכי .

ותני ת' הוא ר' של מרדכי חזי ח' של פתחיה הוא ד' של מרדכי שהוא חזי ראשונה של
 פת"ח וחזי אחרוני דהיינו ב"פ יו"ד עולה ק' וב"פ ה' עולה יו"ד וחסו מרדכי והו"ו חזי

ראשונה של פתחיה מלצר וחזי אחרונה ישנא . שם :

פינחס הוא ליהו וקשה איך יהיה פינחס ליהו וי"ל אם תחשוב ד"פ ליה"ו בני' פינחס שם :

פרות דפלשתיים היו שלומית בת דברי וכתב ושניהם זנות היו כי דתן בא על א' מהן
 ואבירם על א' מהם ובפרות לו נתקנו אם ובת זוהו ותשרנה הפרות דפלשתיים

הן היו . מס' גלגולי נשמות :

פירגש בגבעה איתא בשבת מעשה בתלמיד א' שמת בחזי ימיו והייתה אשתו נוטלת
 תפיליו וכו' הנכ תלמי"ד אח"ד גי' פלג"ש בגבעה"ה עם ב' תיבות והיא מתה

או בעבורו היא נוטלת תפילין עתה כמו שהוא נוטל או אבריה והיה הולך בכל גבול ישראל : שם :
פרתו של ר' גאור ב"ע שהייתה יולדת ברצועה שבין קרניה וכו' היא אשת קרח והיא
 נתנם עילה לעלייתו של תכלת לבעלה ולעדתו לערער ורצועה שבין קרניה רמוז

לד' ננפות הטלית שנקראים קרנות . שם :

ענף אות צד"י

אות לד"י יובן ב"ס"ד לענ"ד אלא עבדא שהוא רמוז על אות ברית קודש כי השומר
 בריתו ולא יחטא בזרע לבעלה נקרא לדיק ואם ח"ו יחטא ועברו עליו מים הזדונים

והשמים זרעו אזי קדושתו נחרב ויבש מלשון לד"י לדייא וריקנייא ומגביר האר האורר היל"הר
 על ד' יסודותיו ונעשה שטן מבית ומחוץ כי כן לד"י ר"ת יצר זורר ד' רומז דהי"צ שולט

על ד' יסודותיו כאמור ולא זאת בלבד לא ע"י השחתת זרעו פוגם בד' שמות הוי"ה ב"ה
 כמ"ש ר' אריז"ל ותיקון לעון הזה כתב הר' דרך תשה ח"ל מי שמוציא הו"ל ב"מ פוגם בד'

שמות הוי"ה ככו' מפני שד' פעמים הוי"ה בגי' ק"ד ועיפ"ה שהוליא בעו"הר בגי' ק"ד לכן
 יתקן במזות לזיות החשא הזה . כשואמר ועשו להם לזיות יקח בידו ב' לזיות של ימין

וינקסם כי כל לזיות היא ח' חוטין וד' קשרים מניין אח"ד וב' לזיות הם ב"פ אחד בגי'
 כ"ו הרי הוי"ה א' ואח"ך כשואמר על ננפי בגדיהם יקח הכ' של שמי' וינקסם גם הם

כמנין הוי"ה א' וב"פ כ"ו גי' ב"ן ואם האדם עושה כן נעשה כן להקב"ה . וכשואמר

הכנף פתיל וכו' . יקח את כל הארבעה לזית בידו וינשקם ביחד ויכוין לשני פעמים ב"ן
 בגי' ק"ד וכו' עכ"ד . אי לזאת ישחול האדם לתקן את אשר פיזר בכוונה קלה כזאת כי
 אפשר לכל יודע ספר לכיון זאת הכוונה בלי תעניות וכלי סיגופים והיינו רמזו לד"י ר"ת
 לר"ך יתקן ד' דהיינו יתקן ד' שמות הו"יה ב"ה כאמור גם לד"י גי' ד' פ' הו"יה ואם
 תיקן ועשה זאת הא ודאי לדיק איקרי :

בך לרינו נגנח ובשמך נבוס קמינו אפי' במ"ש פ"ק דמגילה הלנו אתה אם ללרינו על איזה מהם
 באת ופי' סתוספות על ביטול תורה דכתיב הורה ליה לנו ו"ש הלנו אתה או אם בשביל
 קרצנות שמגינים אותנו מלרינו ו"ש אם ללרינו עי"ש ח"ש בך לרינו נגנח לרינו המקטרגים נגנח
 בקרצנות ורמזו נג"ה גי' קי"א שיש קי"א פ' ויקרא שבה עיקר הקרצנות וכו' ובשמך רמזו
 לתורה שהיא כולה שמוהין הקדושים בזה נבוס קמינו כמ"ש פ"ב דמכות עומדות היו רגלנו
 במלחמה בשערים המצויינים בהלכה ו"ש ובשמך נבוס קמינו . מס' יוסף תהלות מז' מ"ד :

צדק לך תרדוף וכו' פי' הר' דורש טוב דהיינו שיא ויתן בלמונה ויקיים בלך כל
 אמרי פיו למען תחיה שעליך אמר קרק ולדיק בלמונתו יחיה וירשת את הארץ
 שזכה גם בעו"הו כמו ירושה משום שיכול לברך על מה שאוכל וע"ז נאמר והארץ נתן
 לב"א והיינו אומרו אשר ה"א נתן לך ואם נאמר דהאי לך קאי על ד"ת המטודקים ג"כ
 א"ש דבזה רמזו תרי טעמי לשבח מילי דברכות וזאת התורה :

נתון נתן לו ולא ירע לבבך וכו' פי' הרב אהבת עולם ו"ל ויש להקשות למה
 תפס הכתוב ולא ירע לבבך וכו' היל"ל א תקשה לבבך בתתך לו וכו' מהו ולא
 ירע . ועוד ולא ירע לבבך בתתך לו תיבת לו מיותרת כי כבר אמר הכתוב נתון נתון
 לו ותיבת לו היא להעני והי"ל לסיים ולא ירע לבבך בתתך כי בגלל הדבר הזה וכו'
 ותיבת לו השנית לא לריכה . ופרז"ל ע"פ נתון נתון לו על עניין הגדקה אפי' ק' פעמים
 יארז"ל התורה נק' פרדס ואין לך דבר שאין לו רמז בחורה והוא בהקדים משכרו"ל ע"פ
 שמרו משפט ועשו דקה כי קרו' ישועתי לבוא . ליון בושפט תפדה ושניה בלדקס כמובא
 באורך בד' פ"ד בעניין הגדקה שגאול' שתיבה בב"א תלויה בנתינת הגדקה וע"י הגדקה
 מכניע כח ס"מ ופ' . בזה הי"הר עושה כמה אופנים לאדם למנוע ממנו מלות הגדקה
 שהיא תלויה בגאולה וארז"ל כל הגדו' מחבירו ילרו גדול ממנו באומרו העני כמזהו כמוך
 שבה לך בריא חולם עינים ידים רגלים וע"י נתינת הגדקה אדרבה מתרשל העני לעסוק
 במלאכה ולהציא טרף לביתו וכדומה נתן עינית לאדם למנוע ממנו מלות הגדקה על זה
 אפי' שבה הכתוב לרמזו נתון נתון לו ולא . שלא תחשוב בדעתך עולת הי"הר הגז"ל . והוא
 תיבת יר"ע לבבך ר"ת ר"ת ר"ת רגלי"ם עיני"ם . ברי"א כאר"י להתעסק במלאכה"י . כדי
 למנוע ממך מלות הגדק' א"ג ולא ירע לבבך להשיב לעני יר"ע ר"ת רחמנ"א יר"ח ע"ליו .
 לא אדרבה נתון נתון לו וכו' והוה שכיון דהע"ה עלת עני תבישו באמור כי ה' מחסהו .
 א"כ מי יתן מזיון ישועות ישראל שהיא הגאולה בב"א . ותיבת לו השני בחלוף אותיות א"ת
 ב"ש הם כ"ף בגי' מאה לרמזו אפי' ק' פעמים . א"ג ולא ירע לבבך בתתך לו כי במ"ק
 בגי' אפילו מאה פעמים במ"ק . א"ג תיב' ירע עה"א ב"פ בגי' מאה פעמים ודוק :

איתא בסנהדרין פ' חלק בע"י סי' קל"ח א"ר גאמר כל מי שאינו מנהיג ת"ח מנכסיו
 אינו רואה סי' ברכה לעולם . ופי' הרב בינה לעתים ו"ל א"ם ראו לשם
 לב מילת לעולם דקאמר דמשמע אפי' שיחזור בתשובה לעולם בקללתו עומד וא"ך למה .

דנרא' עול בחיקו ית' ח"ו ונראה דמלת לעולם קאי ע"ו ולא מיבעיא בדבר שיש מו
 שמתעסק בה ומלליה ויש שאינו מלליה . דזה שאינו מהנה ת"ח לא יללח אפי' בדבר
 דמתמלא כל' שמתעסק בה מלליה זה לא יללח וזהו אומרו לעולם לא יללח אפי' בדבר
 שאחרים מלליחים אך בהיות חוזר בתשובה פשיטא דיללח לעולם לא בל' אומר לעולם אפי'
 שיעשה תשובה חלילה . והענין שכל שמו שאינו מהנה ת"ח שלא יראה ברכה לעולם משום
 דתיקף לת"ח ברכה במעשה ידיהם שג' נחשתי ויברכני ה' בגלגל וכתוב ויברך ה' את
 בית המצרי בגלל יוסף כאז"ל . וא"כ זה שאינו מהנה ת"ח ששכילו מתברכים אחרים מזה
 כנגד מדה שלא יראה סי' ברכה לעולם והדבר בהפכו ודוק :

פור נתן לאביונים וכו' והוא דבא לרמוז על ענין הדקה שגם הדקה שנתן להעני
 דבזה סחיה נפשו של העני מאלא כל המלות שנושה העני משם ואילך הוא וזרעו
 וזרע זרעו ע"ס כל הדורות נחשבות כל המלות עליו כמו שהביא הר' הג' ר' ג' איהו כהן
 ז"ל בס' מעיל דקה ואפי' ע"י קיום המלות והברכות שמברכים מזכרין רפ"ח גילה"ק
 מעניקי הקליפה ומעלים אותם למקום קדושתם ומנוחתם וארז"ל גדולה הדקה יותר מכל
 הקרבנות וע"י הדקה שנתן לעני נשים שלום בין העני לקומו שאין העני מתרעס עוד
 ומהרהר אחר מדותיו ית' ח"ו . אפי' שזה"כ פור נתן וכו' פור כזה פל"ה זל"ן רל"ט
 אמילוי דווקא ע"ה בני' שלו"ם דע"י הדקה יע"ש שלום שג' והיה מעשה הדקה שלום .
 ה"ג פור נתן לאביונים ר"ת ית"ן לב"ל אח"ד ואח"ד בלננע"ה מעלת"ה וית"ר נשגב"ס .
 וכו' . עוד נקדים משו"ל אם בקשת לעשות דקה עשה אותה עם עמילי תורה דכתיב כי
 בלל החוכמה בלל הכסף . אפי' זהו רמז פור נתן לאביונים ר"ת בני' ע"ן והתורה נקראת
 עץ שג' עץ חיים היא למחזיקים בה וכו' ואותיות שניות הם אותיות זא"ת והתורה נק' זאת
 שג' זאת התורה . זאת יבוא ההגה א הקודש וא יתהלל המתהלל כי אם זאת . וזאת
 אשר דיבר להם אביהם . א"ג פור נתן ס"ת אותיות כ"ר והתורה נקראת כ"ר שג' כי
 כר מלה והתורה אור והנשאר מאותיות אביונים אותיות ציונים ר"ת ובעסק"ס בתור"ה
 יהי"ו מברר"ס גילגול"ת יח"ד ראה כמה גדול המחזיק ידי עמילי התורה אין קץ וגמול
 לשכרו . וכו' מס' אהבה עולם עש"ב :

במסכת כלה פ' ר' יהודה אמרו עליו על ר' טרפון שעשיר גדול היה ומעולם לא

נתן מתנות רבות לעניים פ"א מאלו ר"ע וא"ל רזוק שאחך לך עיר א'
 או ב' מיד עמד ר"ט והביא ד' אפים דיגרי זהב . נטלם ר"ע וחלקם לעניים לימים מאלו
 א"ל לר"ע היכן הם העיירות שלקחת תפסו בידו והולילו לביהמ"ד והביא חינוך וס' תסלים
 בידו והניחו לפניהם קורא והולך עד שהגיע לפ' **פור** נתן לאביונים : **ואמרינן**
 עלה בג' ור"ט פתוח תפתח את ידך לית ליה תנא . הין הוה יחיב .

ור"ע אמאי אכפיהו א"ל לפום גמלא שיחנא אול ר"ע יחיב שלום לעניים וכו' שלשים חילקם
 למתני ולעוסקי בתורה ונפרא כד אשכחיה א"ל היכן אמונתך א"ל קניתי לך בכו' א"כ
 ומה עסקא כלום עבא הוא א"ל עבא הוא שפיר עד אין לה סוף עייל לבי מדרשא א"ל
 גבי דוד מלכא דישראל הוא דכתיב פור נתן לאביונים . א"ל אמאי עבדת הכי א"ל ולא
 ידעי שנקדמונן בג"ר בשעה שהיה יולא מביתו לביהמ"ד . כלי מילת היו מועינן לו תחתיו
 ובאים עניי ישראל ומוע' אותם אפי"ה וחסד דלא עבד כדבעי ליה חינש . א"ל הכי
 קאמינא לך אמאי לא עבדת מרעות נפשי א"ל כלום עבדנא אא מדיך א"ל שאני חומר

גדול המעשה יותר מן העושה שג' והיום מעשה הלקה שלום **במסכת** כתובות
 ר"ש פ' מליאת האשה מעשה צריב"ז שהיה רוכב על החמור והיה
 מירושלים והיו תלמידיו מהלכין אחריו ראה אשה שהייתה מלקטת שעורים מזין רגלי בהמתן
 של ערביים כיון שראתה אותו נתעטפה בשערה ועמדה בפניו וא"ל ר' פרנסני א"ל בתי בת
 מי אה א"ל בתי של נקדימון בן גוריון אני א"ל בתי ממון של בית אביך היכן הוא א"ל
 רבי לא קדון מתלמידי בירושלים מלח ממון חסר ואמרי לה חסד א"ל ושל בית חמוד
 א"ל ב"א זה ואבד את זה א"ל ר' זכור אתה כשחתמת על כתובתי א"ל לתלמידיו זכור
 אני כשחתמתי על כתובתה של זאת הייתי קורא בה ב"א לפים דיכרי זהב של בית אביה
 חוץ משל בית חמיה • בכה ריב"ז ואמר אשריהם ישראל בזמן שעושים רלוטו ש"מ אין כל
 אומה ולשון שולטת בהם ובזמן שאין עושים רש"מ הקב"ה מוסרם ביד אומה
 שפלה ולא ביד אומה שפלה לא אפי' ביד בהמתן של אומה שפלה **בבתרא** פ"ק א"ר
 געזר גדול המעשה יותר מן העושה שג' והיה מעשה הלקה שלום ועבודת

הלקה השקט וצטח עד עולם • א"ל רבה לבני מחוזא עשו אהדדי כי היכי דליהו לכו
 שלמא בילכותא ואם אינו רוצה ליתן באים אה"ע וטעלים אותו • **ואמר** ר"א בזמן
 שביהמ"ק קיים שקלו מתכפר לו ועכשו שאין ביהמ"ק קיים ובאין
 וטעלים צרוע שג' ועניים מרודים תביא בית ואמר • מור עוקבא אעפ"כ נחשב לה'
 ללקה שג' ושמתו פקודתך שלום ונוגיף לך • **דרש** ר' יהודה בר שלום כשם שמוזותיו
 של אדם קצובים מר"ה כך חסרוני של אדם קצובין לו מר"ה זכה הלא פרום
 לרעב לחמך לא זכה ועניים מרודים וכו' בני אחתי דריב"ז חזי ליה בחלמיה דמחסרי ז'
 מאות דיכרי אכסניה וענשיניה ושקל מינייהו ללקה פש גבייהו שיבסר דיכרי כי מטא מעלי
 יומא דכיפורי שדור דבי קיסר שקלינהו א"ל לא תקלו הכי חזאי בחלמא ושיבסר הוא דפש
 גבייהו א"ל אחאי לא אמרת לן דנותבינהו אמינא כי היכי דתעבד מזה לשמה **בבתרא**
 ת"ר מעשה במונבז המלך שבזבז אולרותיו ואולרו' אבותיו שהיו לו בשני בלורת
 וא"ל אחיו ובית אביו אבותיך גזו אולרות והוסיפו על של אבותם ואתה מבזבז אולרותיך
 ואולרות אבותיך • א"ל אבותי גזו אולרות למטה ואני גזתי אולרותי למעלה שג' אמת
 מארך הלמח • אבותי גזו במקום שיד שולט בו ואני גזו' במקום שאין היד שולט בו שג'
 לך ומשפט זכון כסאך אבותי גזו במקום שאין עושה פירות ואני גזתי במקום שעושה
 פירות שג' אמרו לדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו • אבותי גזו אולרות ממון ואני
 גזתי אולרות נפשות שג' פרי לדיק עץ חיים ולוקח נפשות חכם • אבותי גזו לאחרים ואני
 גזתי לעצמי שג' ולך תהיה לך דקה ואומר והלך לפניך לך כבוד ה' יאספ' • מס' אהב
 מוסר כ"י אבא מארי הר' אברהם חריי זלה"ה :

שם גרסינן בפ' הראה עולא ור' חסדא הו' שקלי ואזלי אפתחא דבי ר' חנן בר עובי
 איתנגיד רב חסדא ואיתנח • א"ל עולא ולא סבר לה מור הא דאמר רב אנהא
 שיבדת חגי גופו של אדם וכו' א"ל היכי לא אתנח ביתא דהו' קיימו שתי אפייתה בימנא
 ובלילא ואפיין לכל מאן דלריך ולא שקיל ידא מן כוסי' דסבר אדכתי והכי אחי עני בר
 טובים ואדחיייתו ליה כ"סא מכסיף והו' הוה פתיחן ליה ארבע צבי לר' רוחי דעלמא דכל
 מאן דהוה עייל ציה כפיין נפיק כי שבע והוה שדיין ליה חייגי ושערי אבראי בשני בלורת
 וכל מאן דהוה נכסיף בימנא הוה אחי בלילא וכל דהוה לריך אחי ושקיל והשתא נפל

געזר בן שזוע לך ופיים עלינו א"ל וכי אי אתם יודעים שזה המלכות אין עשים דבר
 בחינם נתנו לו ד' גף דינרים והלך ועמד לפני שער המלך והאמר לנו ואמרנו למלך יהודי
 פלוני עומד בשער והפך בשלום העלך וכן עשו ואמר המלך הכניסוהו וכשראו המלך הפיל
 את עמונו מכסאו ונפל ארצה . א"ל למז' נלעצר ארזי לבוא לכאן א"ל בעבור שדחת' על
 המדינה הזאת והבטל הגזירה . א"ל וכי בתורתכם כתיב דבר שקר א"ל ח"ו א"ל לא
 כתיב לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה' על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים וכתיב
 לא תתעב ארזי כי אחיך הוא ואני לא מבני עשו אחיכם ולא גמלו לי חסד וכל מי שעבד
 על התורה חייב מיתה . א"ל ר"א בן שמוע אע"פ שהם חייבים לך הנח ופרחם . א"ל
 ואין אתה יודע זה המלכות אין עושה דבר בחינם א"ל יש עניו ד' גפים דינרים לו
 וקה אותם ורחם עליהם א"ל ד' גפים דינרים לו יהיו לך במתנה חלף המאיתים דינרים
 שנתתה לי והמדינה כולה ינאל חלף מאכל ונשתה שנתתה לי ולך לבית גמיו וקה לך ע'
 מלבושים תחה המלבוש שנתתה לי ולך לשלום לאוונתך ואניחם בשבילך וקרן עלי שלח לחמך
 ע"פ המים וכו' . שם ראה כח הגדקה שאפי' שעושה עם הגוי עד כמה הגנות יגיע כ"ש
 וק"ו העושה עם ישראל .

שם בשם הר' לוחות הברית וז"ל אותם בני אדם ששאינרע להם איזה הפסד בממונם
 או אם יש להם הולאות אחרים כגון המסים וארטוטיות וכיוצא בו אז אח"ך מקמך
 אנתנית הגדקה וסרי הוא כמכנה אף בהבן שלפי רגע נכבה האף אבל אח"ך מתלהב
 יותר גם דומה למי שהוא למא ומרהו את למאי בימים מלוחים שלפי רגע זו מרהו למאו
 אבל אח"ך יהיה למא יותר ויותר . גא יפשפש אילי חטא באיזה ממונן זה ויחזרו לבעלים .
 או אולי מנע איזה דקה ויפן ע"כ . ונראה דע"ז ארז"ל אם רואה אדם שמוטותיו מנוממים
 יעשה בהם דקה לפי שהלמוס בודאי בא לו מסבת שלא עשה דקה כראוי וכיון שהוא
 מנע מלמטה מנעו מלמעלה וכתבו המפ' ז"ל ע"פ גער הייתי גם זקנתי וכו' כל היום חונן
 ומלוה כלא יאמר מעולם לא ראיתי שהיה לדיק כעוז חרש מבקש לחם שיקרה לו מפני
 שקידתו והסתמדתו במלות הגדקה וג"ח שכל היום חונן ומלוה כי חליב להאמין שהגדקה
 תגרום עוני או אם יראה שיתרבו הולאותיו או יתמעט פרנסתו שיקפון ידו בשביל זה מליתן
 דקה ארובה אם רואה האדם שמוטותיו מנוממין יעשה מהם דקה . **מפרשים**
 ז"ל טעם שנקרא הממונן והמעוה בשם דמים כארז"ל חייב אדם ליתן את
 הדמים והעניין כי הנה מלאנו ראינו ג' מיני חולאים הם מתהיים הם לאדם מלד הדם הראשון
 בחמת כמותו בהיותו מלא מנעו בריבוי יגרום לו חולי מחמת תגבורת הדם כאשר יקרה
 מומן האביב אשר תרופתו היא ההקוה להקל ממנו סוד וריבוי הדם . השני מחמת איכותו
 אם נתעפש לאיזה סיבת הדם גם זה רפואתו להקוה ולהסיר מנעו הדם משופש . הג' כאשר
 תראה יליאת הדם מן הנחיריים ברבוי עמוס כ"ך עד שמתעלף מבלי יוכל להעמידו בשום
 מין תרופה גם בזה מלאו הרופאים תועלת מפורסם להקו מורידו הזרוע כי בזה הדם
 הולא חולה יכניסוהו מן העגולה ה המרבו באופן שכל חולאי הדם יתפארו ע"י הולאת הדם
 כנגד זה יקרה לאדם חולאים עלמיים כגפס הטהור' מחמת הממונן חסר אשר רפואתם היא
 הולאת הממונן לגדקה ולדברי מלות אחרות אם מחמת הרבוי והכמות שהוא מוסיף גדול ה
 השלימות ולכן נקרא הממונן דמים שרריך להוציא הממונן לחוץ לגדקה כדס זא שהולאתו היא
 רפואה . **אמ"ה** י"ל דמים באותיות דמים יש אותיות מים שהמים מורה על החסדים

והרחמים כנדע וזאת דלי"ת רומז על הדל לומר ע"י הדל בהתקן לו נמשך לך הרחמים והחסדים
מן השמים - ואם ח"ו תחול מלידתו לו הרבה דמים שפכת ועונשין רבים מעותדים לך -
דעו בנים כי הכילי חבר הכלב הלא תראו הכלב עומד על נבלת הבהמה שמספקת לכמה
כלבים ואם בא כלב א' לאכול מהרים כנגדו ומגרשו מעליו מפני שכוזר שאינו משביע
את נפשו מן הנבילה וכן הוא אומר והכלבים עזי נפש לא ידעו שיביעה :

צדקה מו שיקבל לעשות צדקה וחסד משפיעין עליו מלמעלה ע"י השכינה אדני"י
שמנהג' העולם שג' אדני מעון אלה הייתה לנו בדור דור וז"ש פתוח תפתח
את ירך את יודיך כי מאל"ף עד ט' עולם מ"ו וז"ד כ"ף הרי הם ס"ה כמניין אדני -
מס' המיכה חכמים :

צדקה ארז"ל דעיקר הצדקה עה הת"ח - ופי' הר' חיד"א ז"ל וז"ל ושמעתי טעם לזה
עם הדין והצדקה יזוגו והבנים ישאלו על הפתחים - והת"ח גמירי דאיהודי
אפתחא לא מהדר ומחבישים וא"כ לרך לאנס בכבוד שאר עניים ישאלו על הפתחים ע"כ
ואפי' דזה הטעם מ"ש ביומא ג'א"כ אישים ג'א הת"ח שדומים לנשים דמחבישות ה"ג ת"ח
איהודי אפתחא לא מהדר וזוה הם דומים נשים ולכן הצדקה עם הת"ח היא העולה
שמחבישים כנשים ודינא הוא הצדקה יזוגו - מס' דבש לפי :

צאן לכן היו נשמות ישרא וערע יעקב עד שמשך כל בח לבן אללו ולכן היה רולה
להחזיר ליעקב ליקח הלאן ופתחו לתת לו עישר ואם ח"ו בים חוזר נאבד העולם
מס' נזר הקוד' פ' וילא :

ציצית עולה ת"ר וח' חטים וה' קשרים הרי תרי"ג כ"כ רש"י ז"ל צפי' החומש
וכתב עליו הרמב"ן ז"ל צ"ב המלות צרי"ג שרש א' ואיני יודע אם אגדה היא
ע"ש וק"ק דהרי איתיה במד"ר ובהגחומא פ' קרח צפסיקא פ' שלח ומה שתמה הרמב"ן
דליות חסר יוד"ק ק"ק דהרי צפסיקא מרגשו מזה ואמר דכתיב לליות וז' השלימה חשבון
ג' ליות וכ"כ הטור סי' כ"ד וכ"כ התוספות במנחות דף ל"ט ג'א שכתבו כן מדנפשיהו
ועיין ברבי יוסף סי' כ"ד ואפי' דגרמזו ג' פעמים תרי"ג צ"ב ליות כנגד מחשבה דבור
ומעשה וצ"ב שהיא כנגד המעשה כתיב ל' להשלים ג' פעמים תרי"ג דהכל לפי רוב המעשה
והמחשבה והדבור הם תלויות עד המעשה ורמז זה באות ל' שאם לא באו לידו איוה מלות
לקיים ע"י ל' דרומז ללמוד יכול לקיימו ע"ד שאמרו כל העוסק בתורה עולה וכו' וכמ"ש
ז"ל ועיין לקמן - שם :

ציצית הקצ"ה הלבים לאדם"ר ליות שג' ויתפרו עלה תאנא - ילקוט ראובני בשם
המד' ל"א ליות טעם בלאים בליות ובגדי הטהרה כי ע"י מלות ליות יש
הפרה לקליפה בלאים - שם :

ציצית ח' חוביין לומר מלות ועבירות התלויות בח' אצרים עין פה ושב אונים אף
דיים רגלים את צרי"ת וכולם תלוים בלצ"ב שם בשם לוי"י ויותר נראה לאפוקי
ושט ולעיוולי לצ עיין צ"ב האדרים - שם :

ד' לורי וגולי פו' הרב גאון ההלה צמו' י"ט בשם הילקוט לורי בים וגולי בעמלק לורי
בחורה וגולי כסוי לורי בעוה"ז וגולי בעוה"ב ע"כ ולריך ביאור להבין קשרם של
דברים ואפי' צמ"ש לעיל צמו' הקודם דכשתת קי"ם טען עווא וקטרב על ישרא' שלא
שלים הזמן של גלות מלרים ורלס להחזירם והשיב לו הש"י דהגירות מתחיל משגולד יחאק

ע"ש . עוד כתבנו שם משם ר"י בעם"ט דביאה עמלק הייתה לעבד ביאתם של ישראל
 לארץ מפני שילאו קוה"ו עי"ש וזה אמר זורי בים שלימד הקב"ה זכות עלי שנשלים הקד
 של גלות מצרים ודין דהאנייא לי וגו' בי עמלק שלא היה יכול לעבד ביאתו לארץ . **ומ"ש**
 זורי במרה וכו' יתבאר עמ"ש מהר"י גלגו ז"ל בס' ש"י דמעט דשבת ודינים במרה
 אפקוד כדי שלא יהא פ"פ למלאכים לטעון טענת דין בן המלך על קבלת התורה דע"י ב'
 מצות גו שבת ודינים שבכ"א נעשה שותף האדם להקב"ה במעשה בראשית כמש"ל כל
 האומר ויכלו וכו' נעשה שותף וכו' כל הדין דין אמת לאמתו נעשה שותף עם הקב"ה וכו'
 ושותף עדיף ממלך עי"ש ו"ש זורי במרה שנתן לי דינים ושבת ועי"ו וגו'י . בסיני שזכיתי
 לקבל התורה . זורי בעוה"ז וגו'י בעוה"ב שצ"י קבלת התורה זכינו בשתי עלמות :
שם מו' ל"ח כי אני ללגע נכון פי' הר' חיד"א ז"ל בס' חומות ארץ ע"ד משו"ל ראיוס
 הייתה ב"ש לרוד מששת ימב"ר והצניין כי דוד הוא אהר"ר וב"ש הוא חוה ו"ח כי
 אני ללגע נכון כמשה"כ ויקח א' מללעתיו עב"ד ואפ"ל לל"ע עולם במ"ק חו"ה גם לל"ע
 במ"ק ע"ה עולה בת שבע ע"ה ודוק :

כי עוד לרק וכו' שם מו' ל"ד אפ"ל ונקדים מ"ש הר' התנא בס' פ"ד במאו"ל בערובין
 דפ"ו דרש רבא ישב עולם וכו' איתמי ישב עולם לפני גאסים בזמן שחסד ואמת מן
 יגלרוהו והוא תמוה ופי' הר' ז"ל עמשו"ל ביום שעות ה' גאסים ארץ ושמים בתחילה עלה
 במחשבה לברוא את העולם במדה"ד כיון שראה שאין העולם מתקיים עמד ושותף מד"הר
 עם מד"הד עוד ארו"ל ע"פ השקיפ' ממעין קודשך וכו' כל השקפה לרעה חץ מוה ללמדך
 שגדול כוחה של לדקה שמהפכת מד"הד למד"הר ולוה הוק' לו לרבה היכי משכחת לה ישב
 עולם לפני הדין הא אמרינן שראה שאין העולם מתקיים במד"הד לזה תרין בזמן שחסד
 ואמת מן יגלרוהו דהיינו הדקה שמהפכת מד"הד למד"הר עכ"ד ו"ש כי עוד לרק מי
 שעושה הדקה ישוב ממנו המשפט ולא תגע בו יד הגדול כח הדקה שמהפך מד"הד למד"הר :
צדקה שקולה ככל המצות כמ"ש פ"ק דבתרא דכתיב והעמדנו עלינו מצות לתת וכו'
 ואפ"ל בתיבת מצות . דל' הוא רומז לדקה ושאר אותיות מו"ת והל' מפריד
 מות כמשה"כ ולדקה תיול ממות . ובירושלמי קורא לדקה מטון כמ"ש הוה מפליג מטון
 וכיולא ורמזו בתיבת מצות דל' הרמזו לדקה מפרדת מות שלא תבוא . וי"ל בסגנון
 אחר דל' של מצות הוא רמז שהלדקה הוא ליתך קוב"הו . שהם שמות הקודש הו"ה
 אדנ"י שהם כמספר ל' ע"ה ובוה ניטול מהמות הרמזו ביתר אותיות מצות כדאמרן .
וזה הרמז עלמי יתכן בכל מצות שבכל המצות יטיין ליתך קוב"הו שהם שמות הקדושים
 הו"ה אדנ"י מספר ל' של מצות ע"ה ובוה ניטול מן מות שהם יתר אותיות
 מצות כדכתיב אשר יעשה אותם האדם וחי בהם . מס' דבש לפי :

ענף אות קוף

אות קוף יובן בס"ד לפע"ד אנה עבדא דרומז על מצות הדלקת הנר בשבת דהיא
 מצוה רבה ושא היא הגיבא לחוה שהיא כבתה גרו של עולם שהיא הנשמה
 שקרויה נר שני' נר ה' נשמת אדם כי הנשמה רמזה ה' הנר ולריך האדם ששתדל

כל מאמני כוחו להדליקה ולא יגרום לה כיבוי כמאז"ל תנו שמן בנר עד שהנר דולק
 והשמן הוא המטיב לנשמה שהוא המזות כי כן שמן בא"ת ב"ש הוא יט"ב דהם המטיבים
 לאדם בין צעו"ה ובין צעו"ה הב' והמשל בזה לאיש א' עובר אורח שהלך למדינה א'
 על הגדבות ונכנס חוץ המדינה והיה מסבב כדי לגבות על הגבצות ולקבץ

בפתחי הגדיבים כדי שיחטו לו דבר מה לבלתי ימותו בני ביתו ברעב כדי להוליכם להם
 וקיצץ מה שקיצץ והלך משם לעיר אחרת וכן לאחרת עד שגאסוף אללו דבר קצוב חתיכה
 הראויה וקומץ של ברכה וקס האיש הזה ורק את הכספים שקיצץ לתוך חיקו בלי כיס
 ובלי זריחה לחזר לעירו ובכל מלון שהיה שוכב בדרך היו מתגלגלים מחיקו הכספים
 ונפלים מעט הנה ומעט הנה עד שהגיע לביתו לא נשאר בחיקו פרוטה א' ונכנס
 לבית והיח ידו לתוך חיקו ולא מלא מאומה והתחיל לבכות לטפה בראשו וא"ל שוטה
 מה יועיל הבכיה לחינם היה לך לזוהר עד שהיו המעות בחיקך ועכשו שגמרו המעות
 למה לך לבכות כי אין מועיל הבכיה לחינם **הנמשל** האדם העובר אורח הוא

האדם שנברא כדי לקיים המזות א' הנה וא' הנה והאיש הפתי חינו מתמיד ומשתדל לקיים המזות
 ומואבדם ואינו חש עליהם עד שגיע יומו לחזור לביתו הוא הקבר ואז הוא בוכה ולועץ על איבוד
 המזות שלא קיימם ותוהא על מה שעשה ואז אומרים לו מה יועיל הבכיה של עכשו מה
 שאתה עושה עכשו היה לך לעשות מקודם עד שהייתה בחיים כי במתים חופשי כיון שמת
 אדם נעשה חופשי מן המזות ז"א תנו שמן בנר וכו' והרמז הוא כי **ק** כזה יש
 לו זורת ר' וגו' והם אותיות נ"ר ואזו ישתמר נרו דהיא נשמתו וכאז"ל אמר

הקב"ה נרי בידך ונרך בידי אם אתה משמר את נרי גם אני משמר את נרך
 דבר ה' הם המזות של' כי נר מלואו והנשמה היא ג"כ נר שג' נר ה' נשמת אדם

באו"א נ"ל אלא עבדא בס"ד כי אות ק, רומז על קריאת שמע ערב ובוקר שיקרא
 האדם ק"ש כוונס ומעלה עליו הכתוב כלאו קיים והגית בו יומם ולילה ולריך

ביותר צפ' ראשונה של ק"ש כי יש בה תיקון לפגם העין שפגם בעיניו כמ"ש המקובלים
 ז"ל דים ה' פסוקים המתחילים בוי"ו ומסיימים בכ"ף והם ואהבת וכו' וכלל מוארך
 ושנתם וכו' ובקומן וקשרתם וכו' בין עיניך וכתבתם וכו' ביתך ובשעריך והיו
 הדברים וכו' על לבבך שהם ה"פ כ"ז בגי' ק"ל דהפוגם בעיניו הוא פוגם בה' שמות
 הוי"ה ב"ה כי כן עי"ן בגי' ה"פ הוי"ה שהם בני' ק"ל וע"י שיכוין בה' פסוקים
 הנז' מתקן מה שפגם בעיניו כי כן אות **ק** הוא בני' מואה גם המקל שכתבו אם
 חשימהו למעלה על גבו יהיה ל' הרי בני' מאה ושלושים כמספר עין כאמור לעיל
 ועיקר ביאת האדם לעולם שישתדל בעיניו בלמוד התורה ויעולם עיניו מראות ברע
 ואם עושה כן נמחלים עונותיו כי כן קו"ף ר"ת קר"ע ומחול"ל פשע"ם שיקרע ה'

שערי חובותיו ומוחל לו על פשעיו ואם לאו ה' בודאי ענוש יענש **המשל**

בזה למלך א' אדיר הוון ומרחס וטבעו חנון ומטיב לכל והיה לו מדינם
 א' חתם מונשלתו ובה אילנות של פירות מיינים מיינים שונים ומעיינות מים וגנות
 ופרדסים אין בה מחסור כל דבר רק העם אשר בה לא היה בסס דעת להנהיג המדינה
 בטוב ואין בה אנשים הראויים להיות שומרי העיר לתקנות המדינה ולגבות מהם
 מס למלך והמלך היו לו חתם ידו עבדים רבים אשר נתגדלו בהיכלו ומלומדים דעת
 מן המלך וטכסיסי המלוכה אמר להם המלך לעבדיו רצוני לשלוח אחכס ב מדינה

פלוגית שתהיו שם שופטים ושופטים ועל פיהם כל דבר וכל הנהגת המדינה ותהיו שם שרים נכבדים זה ריוח שלכם וגם לי יהיה הריוח שחגבו מדי שנה בשנה מהם וחסים וארנוניות לתת צבית גנוי . וכשומעם העבדים ההם את דברי המלך לר להם עד מאד על פרידתם מן המלך ומהיכלו וקשה עליהם מכה הפרידה . גם שמא לא ילליחו בשליחותם אזי במקום השכר יקבלו העונש . והתחילו לבכות ולהתחנן לפני המלך ויאמרו לו אדונינו המלך עוז לנו להיותי שרים וסגנים בעיר אחרת . או שמא לא נלליח בשליחותינו ובמקום לתקן וגמלא מקלקל אשר על כן עוז לנו שלא נלך ויאמר להם המלך בני לא זה הדרך ולא זה הדעת שאתם חושבים כי עתה אתם יושבים ביהכלי ואוכלים משולחני ומאחר שאין לי הנאה מכס הרי אתם כמאן דאכיל מדלאו דיליה וכו' אבל אם תלכו לאותה מדינה ותלליחו ובחזרתכם אללי יהיה לכם הרמת ראש ונשוא פנים לפני ואם תמלאו לומר שלא תלליחו אפי' שלא תלליחו חלייכם ואשר לא ילליחו די לי שכל פעם שמשבצים בחוך המדינה מכריזים ומזכירים את שמי חוך אנשי המדינה ואם לא ילליחו ענוש יענשו על סבלותם ואני יכול לפרע מהם על העול שבכפיהם ושלחם המלך על כורחם שלא צעזעתם לאותה המדינה **הנמשך** המלך הוא מלכו של עולם שהוא רחום וחנון ומטיב לכל בריותיו והמדינה

שיש לו היא העו"ה שיש בה מעיינות מים שהיא התורה שנקראת מים שג' הוי כל מלא לכו למים וגנות ופרדסים ואילני פירות הם המלות שנקראו פירות שג' אמרו לדיק כי עוז כי פרי מעלליהם יאכלו והעבדים המשרתים בהיכלו הם הגשמות שתחת כיס"הכ שניזונים בחסד ושולח אותם הקב"ה לתקון העולמות שמתקנים מ"י לימוד תורתם וקיום מצותיהם וקשה בעיניהם של הגשמות לעזוב עולם החיים ולירד לעולם השפל הזה ומתרחקים מן היכל מלכו של עולם ומאורו הקדוש הניזונים ממנו והם שמה נקיים מעונות ומפחדים אם יבואו לעוה"ו שמא לא ילליחו ויחטאו וגמלא זימן לבני"ם ומלא שחורי"ם העונות והחטאים ועכ"ו הקב"ה מפיסם באמור להם עד היום הייתם ניזונים מחסד ואתם צסוג מאן דאכיל וכו' אך כשתלכו לעולם השפל ותקיימו התורה והמצות יהיה לכם מעלה רמה שתקראו לדיקים וגדולים לדיקים יותר ממה"ם ואפי' לא תשתדלו בחורה כל היום לא חליו לס' וחליו לכם גם זה לטוב . ולא עוד לא אפי' לא קרא לא ק"ש שחרית וערבית כלא קיים וכו' כאמור לעיל דזה הוא תיקון העין ולהכניע הס"מ שהוא קל"ה מספרו ועי"ן ע"ה בגי' קל"ה גם זה עוז ואשר לא ישית לבו אך לזה אנוכי אפרע ממנו את אשר עויה כפי חטאיו ועונותיו ולנקותו ואח"ך אלסלם לו שכרו שכר המלות שבדו לקיים וזה שג' לא ידח ממנו נדח גם קו"ף ר"ת קרי"ה ויחו"ד פעמי"ם דהיינו ק"ש פעמים ביום כנו' וק"ש נקראת יחודא בלשון הזוהר בכמה מקומות שזכר הזוה"ק הק"ש אהון דיחודא שבהם יהיה יחוד קובה"ו .

רבא"א יובן בס' ד דאות ק' רמזו לגאולה העתידה בב"ד אידוע דליאת ונלרים הית' בכח שם אפי' ה' שהם בגי' פ"ז דמספרו א' יותר על מספר להים וכן בגאולה הזאת העתידה בב"ב יהיה ע"י שם אפי' שג' אפי' ה' לא שיתי גם אפי' ה"י בעתה אחישה כי קו"ף במילוי מזה קו"ף ו"ו פ"א אופיות אחרונות של המי' הם בגי' אפי' ה' בגי' פ"ז רמז לראשו כחם פ"ז : **קדש** ישרא' לה' וכו' פי' הר' תולדות אהרן ח"ל שמעתי שיובן ע"ד מ"ם הר"מ במז"ל פ"ו מהלכו מעילה שהמועל בשוגג הרי נחלל והנהגה אחריו אינו מועל ובמויד אין מועל אחר מועל לא בבהמה וכלי תשמיש ח"ש קדש ישרא' לה' וש"ת נאחר שהם קדש אין מועל אחר מועל בשגגה וגם במויד אין מועל אחר מועל לא בבהמה וכלי תשמיש

ו"ש קדש ישראל לה' וש"ת מאחר שהם קדש אין מועל אחר מועל בשגגה וגם במזיד אין מועל אחר מועל לא בצבחה וכלי תשמיש לז"א כל אוכליו יאשמו :

וקווי ה' יחליפו כח . אפ' לרמוז העניין עמ"ש הר' מהר"ם ויטל ז"ל בשער הפסוקים הגד"מ דקפ"ו ע"פ חשב ה' להשחית חומת בת ליון נטה קו וכו' וז"ל שמעתי מן הראשונים ז"ל שהם אותיות הקדומים לארבע אותיות הוי"ה העולים גי' ק"ו באופן זה אבגד הו חטי גי' נ"ה . אה"ך אבגדה גי' ט"ו . אבגדה גי' כ"א . אה"ך אבגדה גי' ט"ו סך הכל ק"ו ומשבזן זה נקרא קו המדה של כו"ה ואם תסיר ד' אותיות הוי"ה העקרים נשאר ק"ב והו קב חרוזין שהיה אוכל רחב"ד מע"ש לער"ש עכ"ד :

קד מן שמיא נפל בדיקא . איתא במדרש פרשת בשלח פ' כ"א שר של נבוכדנצר ק"ל שמיא והפילו הקב"ה ואח"ך הפיל אותו וכן שר של מלכים מלכים שמה וכו' עי"ש והו קל הוא על פני המים ובבל יושבת על סנהרות שג' על נהרות בבל וק"ל הוא שר בבל והו מע"ש כד תשמעו' ק"ל קרנא וכו' לרמוז שכחו מן שר שלו ששמו קל והו ע"ש גבי לדיקס אשר קלס מלך בבל באש מכה שר שלו : עס' ללא רכב

שם קבלת עשות ספרים הרבה אין קץ . הר' הגאון מהר"ר ג'יסו מוילנא ז"ל פי' עפ"י מ"ש בגזרא אין בן דוד בא לא דוד שכולו זכאי או דוד שכולו חייב . ואיתא בגמרה ר"ה ג' ספרים נפתחים בר"ה עי"ש נמלא אין בן דוד בא לא ספר א או דוד שכולו זכאי או דוד שכולו חייב אבל אם הם ספרים הרבה אין קץ עכ"ד . **והנה** ידוע מ"ש הפ' לעתיד וכתיו חרבותם לאתים וחתימותיהם למזמרות לא ישא גוי א גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה . ובזה יש לרמוז מ"ש בגזרא אי סייפא לא ספרא ואי ספרא לא סייפא הכוונה אם ספרא היינו ספר א' או זכאי או חייב אזי לא סייפא ככתוב לא ישא גוי א גוי חרב . ואם סייפא דהיינו לו הימים שעושים מלחמה ונוטאים חרבות אזי לא ספרא לא ספר א' לא ג' ספרים נפתחים ביום ר"ה :

וכר קרני רשעים אגדע תרוממנה קרנות לדיק פי' הר' נאזה תהלה במו' ע"ה וז"ל שמעתי במו"ש בפרק חלק אין בן דוד בא עד שיכלו גסי הרוח מישרא ז"א וכל קרני רשעים אגדע ר"ת וס"ת של רשעים הוא ר"ס כלומר התרוממות והגסות שלהם אגדע אז תרוממנה קרנות לדיק אותיות ק"ך עכ"ד **ואפשר** לפרש עם מה שנודע שהקב"ה ומסלס לרשע פרי לדיקותיו בעוה"ז כדי לטרדו והלדיק פרשעים ממנו בעוה"ז קלת העונות שיש לו . וסמנות שיש לו שמורים הם לו לעוה"ב עוד נקדים מאי דתקן במס' פאה לו דברים שאדם אוכל אותם בעוה"ז והקרן קיימת לו לעוה"ב ולו הם הפאה וכו' ור' האר"י גרים אוכל מפרותיהן שאין כל הפירות מאכיל הקב"ה לדיק בעוה"ז וכ"כ ר' עהר"ם לשיך ז"ל בריש פ' וישב ע"ש ז"א וכל קרני רשעים אגדע לשון קרן וריוח כלומר עיקר הקרן של המנות שיש לו לרשע ופורע לו הקב"ה בעוה"ז ונשאר בעוה"ב בעירוס ובחוסר כל והו אגדע אבל תרוממנה קרנות לדיק שהקרן שלו כל יום יתוסף ויתרבה שאינו אוכל כל הפירות לא מקלת והנשאר יהיה מונח עם הקרן :

שם במו' קל"ם כי יעקב בחר לו יה וכו' כי אני ידעתי כי גדול ה' וכו' אפ' עמ"ש התנא ז"ל דלפי מאי דק"ל כשמואל דדיכא דמלכותא דינא א"כ אין כאן אונס דהא חייבים מדינא לקבל גזירותיו ית' ולקיים התורה וסמנות עי"ש ז"א כי יעקב בחר לו יה ישראל

לסגולתו שנתן להם התורה והמזות וכ"ח מה שלע דהא בחוגם קבלוה ואיכא מודעא לז"א
כי חזי ידעתי כי גדול ה' ואדוניו מכל גהים כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ וכיון
שהקב"ה מלך על כל העולם דינא דמלכו' דינא ואין כאן חוגם וק"ל :

קרנו תרום בכבוד וכו' מו' קי"ב פי' הר' חיד"א ז"ל צמ' יוסף תהלות וז"ל פי' שזה
הקרן שלו קרנו דייקא אבל שאר המזון שיש בביתו אינו קרנו לא ליורשים או לאחר
ואינו קרנו כמ"ש מוכזו' א"כ כבוד זה התורה כמשו"ל ורמז מ"ש ילקוט ראובני הנותן לת"ח
מלמדים אותו תורה וז"ש קרנו של הלדיק תרום בכבוד שהיא התורה שלמדוהו לעתיד : רשע
יראה וכעס שזה הנותן אינו מת ע"י ס"מ בסכין פגום לא ע"י גברית כמו ת"ח כמ"ש
בחס"ל - ולפי האמור יש ליתן טעם דכיון דתיקף צעוה"ב מלמדים לו תורה א"כ כל העומד
ללמוד כלא למד ויגזול ויג' הר' יראה וכעס על זה דחשב דע"ה הוא והוא ימשול בו ולא יתן
לו רשות גם אם גיהנם אינו שלט בו כמ"ש מו"ה שם וצמזמי גיהנם דחשבו להפילו לגיהנם
תאות רשעים תאבד והטעם כמדובר שדינו כת"ח והת"ח אין אור של גיהנם שלט בו כמ"ש
בסוף חגיגה - ויקום בחי"ה כמ"ש ר"ח בסוף כתובות מלא תקנה לע"ה שיהנו לת"ח
דתיב' ואתם הדבקים בה' להיכס חיים כולכם היום הדבקים בה' היינו המהנה לת"ח ולפי
האמור שנה אמת ככון דבע"הב. מלמדים אותו תורה וגמלא שהוא ת"ח ויקום בחי"ה ו"ש
ואתם הדבקים בה' וכו' שמהניס ת"ח וכו' חיים כולכם שתהיו חיים בתורה שתלמדו לעוה"ב
היום עוה"ב שמשל ליום כמ"ש בפ"ק דבתרא ימלא חיים צעלי חוכמה וזהו חיים כולכם
אפי' ע"ה' ורפ' דזה כוונת הכתוב רודף לדקה וחסד ימלא חיים לדקה וכבוד שבו דרשו
פ"ק דבתרא וז"ש רודף לדקה וחסד כלו' שעושה לדקה עם הת"ח וזהו וחסד רמז לתורה
כמ"ש ותורת חסד ור"ל רודף לדקה להגדיל תורה שהיא חסד ימלא חיים דרך מציאה ימלא
תורה שהיא חוכמה לעתיד שלמדוהו :

קש פסוק שמע ישראל תחלתו וסופו של ק"ש מצטל ש"ד - והנשאר מתיבות שמע אחד
הם אותיו' מעה"ח ר"ת משחי"ת עו"ן א"ף חימ"ס שק"ש מצטלת אותם - והיא
קקרבנות מנח"ה עול"ה אשם חטא"ת מס' ארץ החיים - ובזה ניחה התרגום המיוחס
ליצ"ע פ' בלק ע"פ יהמה בוכים שתרגם ואנון בכיון וקריין שמע ולריך לדעת מה טיבה
של ק"ש אומנם אפשר שראו ששלטה סט"א והתחיל הגוף קרו ק"ש לבטל המשחיתים -
וכן אהני ק"ש לבטל יזה"ר :

קש בחטא אד"הר נפגמו ב' דלתין דלי"ת משם אדנ"י ודלי"ת משם שד"י ולריך האדם
לתקנס בד' של אחד וד' של ועד זהו לשקוד על דלתות"ו ב' דלתין - וז"ש הנחש
השיאני דנשאר משם שד"י ש"י ומשם אדנ"י אכ"י וזהו השיאני - ילקוט ראובני פ' בראשית -
וכתב הר' זרע ברך ח"ג על ברכות דף ו' שנתחברו ב' דלתין ונעשו מ"ס והתיקון להפריד
המ"ס שיהיו ב' דלתין הוא ע"י ק"ש ותפילין ולמוד משנה - מס' דבש לפי :

קש מי שקורא שחרית וערבית עולה לפני הקב"ה יותר מכל הקרבנות - וי"ל בפ' שמע
ישראל אתם קרבים רמז דבקריאת שמע ישראל חסוב שאתם מקריבים הקרבנות שם :

קשר של תפילין נראה לו למרע"ה שהוא אוח ד' כן ארז"ל ע"פ וראית את אחורי
ובתרגום יב"ע אמר שהראה לו קשר של יד שהוא אוח"ת וי"ד נמלא שלא השיג
משה לשי"ן של תפילין - ולכן ארז"ל כל יקר ראתה עינו זה ר"ע להשלים שם שד"י כי
התפילין נקראו יקר כארז"ל ויקר לו תפילין ולכן אמר כל יקר התפילין בשלימות שד"י

נראה עינו של משה כאשר בא בר"ע - ס' קדמון כ"י רמזי התורה פ' כי תשא - ואני עני
נראה לפענ"ד דים לרמוז כל יקר גי' ש"ן שהוא החדוש - שם :

קבלה מי שאינו מאמין שיש סוד בתורה עונשו גדול מאד כמ"ש בזו"ה ק ובתקונים והנה
התורה יש בה פחד"ס ומי שאינו מאמין בסוד הוא ספרד ומי שאינו מאמין לא

צפנט הוא טפס אותיות פשט טפס כחלב לבו - שם :

קנאה גי' ויס"ף וכתב הר"י מקדו"ה בס' מלך לחוכמה כי מי ששמו יוסף עלול
שיתקבלו בו ע"ש ואפ' דיען כתיב ותקנא רחל באחותה לכך ילדה יוסף ויקנאו

בו אחיו ח"ש קנאתי ללון קנאה גדולה כי ליו"ן גי' קנאה - שם :

קול מראה ריח אין בהם משום מעילה הכי אמרינן צפסחים דכ"ו ותניא לולין הין
פתוחים שבהן הין מבלשלין האומנין בתיבות כדי שלא יזונו עיניהם נצית קה"ק ומסיק

דמעלה עשו בבית קה"ק - ואפ' שם רמז הפ' גבי נדב ואביהוא בקרבנות לפני ה' דהגם
דמראה אין בו מעילה - מעלה עשו בבית קה"ק - ומינה ללון עיניהם מן השכינה חייבים

דאסקינן דרגא עבד"ו מעלות יש - ואשכחן דאמר רז"ל דכל אשה שהיתה מסתכלת באיש
היתה מתה כמ"ש בפרקי ר"א ובודאי דהטעם משום דהשראת שכינה צפניו ולמה הווי מסות

דאש"ג דמראה אין בו מעילה שאני הכא דהיה אור השכינה ממש שריו צפניו - ומם שלא
היו האנשים מתים אפ' דהיו נוכחים מור' שלא להסתכל בו לא דרך העברה בעלמא לא

כן הגשים דמדקן להסתכל - וזהו גדולת השגומית שלא הייתה מסתכלת בו וזהו שמעתי
ממורינו הר"י מהר"א נחום ז"ל שהיה מפרש והיה מירי עיבורו יסור שמה כמה שפירש"י

פ' וירא גבי מלאכים שאמר לוט סורו נא לי בית עבדכם סורו עקמו הדרך שלא יסתכלו
בכם דשעי סודם - ח"ש יסור שמה לעקם הדרך שלא ימותו הגשים עכ"ד - ואפ' לומר

שוד דשאני גשים דהם משכן הכט"א כמ"ש ר' מהר"א זלה"ה דמעט שנחש הטיל זוהמא
בחוה נשארה הזוהמא בגשים וזהו מקור דמיה א"כ הגשים נעשו משכן לסט"א ואינן כדאות

להסתכל בשכינה ששורה צפני ג'ישע ואולי נאמר דגם חוקיות היו משכן לסט"א ולענין זה
אין חילוק - משא"כ הזכרים דלא היה בהם הזוהמא כי אם בעורלה וביום הח' ימול בשר

עורלתו - ובמ"ש באורך בזו"ה צ"ד - ח"ג האנשים לומדי תורה ומקיימי מצות משא"כ
הגשים זכות הסור' והמלות הדיריות שנקיימו הגימי עליהם - שם :

שם קנאה דרשי רשומות אמרו שהוא ר"ת קי"ן - נח"ש - אופ"ה - המ"ן - שהם
נתקנאו ונאבדו מן העולם בעבור קנאתם - ואופ"ה הוא שר האופים :

קשת ארו"ל דבדור חזקיהו המלך לא נראה הקשת כי הנדיקים הם אות לעולם שלא
יחברו וק"ק דבו"ה ק"ה דרכ"ה משמע דבימי רשב"י נראה הקשת בבבל ושמא

מ"ש דלא נרא' הקשת היינו במחוז שלו כגון כל א"י ואבירה אבל בבבל הוא מחוז אחר וכ"כ
אני בעוניי בקו' פתח עינים דכהובות על דף ע"ז וכן מלאתי אח"ך שפי' הרב אספקלריא

המאירה - אומנם אינו מחזור ויותר נראה לומר דמ"ש בזוהר שם דבבבל אחזיק קשת עלייהו
הכוונה דידע רשב"י ברוח קודשו דמלך עלמם של בני בבל היה ראוי שיתראה הקשת וגם

נגזר דאחזיק קשת - אבל מכה רשב"י עלמו לא נתקיימה הגזירה לא נראה הקשת גם
בבבל וכמ"ש בקו' שומר הפתח ע"ש ושם צפתח עינים עיניך תחזיק דברי ריב"ל נראה

מהש"ס שם בכהובות לא נראה קשת בימיו אך מהמדרשי' משמע להפך עי"ש : **קרון**
ארו"ל פ"ק דמגילת רמא קרני ולא רמא פני דוד ושלמה שנמשחו בקרן מושכס

מלכותם שאלו ויהא שמשחום בפק לא נמשכס מלכותם ודע כי קרן זמון רבתי מספרו עשר ידות על מספר פך וק תתמה שהרי חנה אמרה רמה קרני גמא שפיר מנין ליה מניינא רבה ופכין סתמן קטנים לפי' במניינא זוטא חשבינן להו והוא הזכרון לצנית ישראל כדאמרן הכס שאלו בלפיו ודוד ברבבותיו כי עשר ידות ליה על זה ע' עוד בלפיו חסר וי"ד כתיב קרי ביה אלוף מלכותא בלא הנא ומי' רבב"תיו גי' כת"ר משס הרמ"ע ז"ל . ואפי' במאי דכתי' הכס שאלו בלפיו רמז דשאלו הן בעון מדת חסד ב נהפכה לדין מדת אהי"ס גי' פ"ו ח"ר ב פו חסר ובפ' רמה הרני אפי"ל במ"ש שס הרמ"ע ז"ל דהע"ה היתה משיחתו כמין כ"י להיות שעדיין לא ילא טבעו ח"ש קום משחכו כ"י רמז למשחו כמין כ"י וג' תיבות כי זה הוא כי רמז לאד"ה שנקשו הבריות להמליכו עליהם זה לדע"ה הוא למשיח עכ"ד הרמ"ע ז"ל ואפי' שלום אמרה חנה רמה קרני לאפוקי דלא תימא כי הן מחסור לדע"ה שנמשח כמין כ"י ולא כמין נז' לז"א רמה קרני ירום ונשא וגבה מאד : **ואפשר** לתת טעם כפי דברי הרמ"ע ז"ל דמשיחת דע"ה כמין כ"י דהוא המלך העיקרי משבט יהודה דשאלו היה כמו פקיד ושמו נורה עליו דהמלכות היה לו בהשגה כמ"ש הר' המחירי ז"ל עד יבוא המלך העיקרי לזה נמשח כ"י גי' יהוד"ה וגם המלכות בשלושים מעלות גי' כ"י ח"ש קום משחכו כ"י זה הוא גי' יהוד"ה ולו נתתי המלכות זהו ולא שאלו . **וכתב** הרמ"ע ז"ל שס דג' פעמים נמשח דהע"ה א' משמואל הנביא בעשרה עם ישי ובניו ודוד מן המניין . וב' כשנתמנה למלך על יהודה . וג' כשיצאך ע"כ ישראל בפומבי גדול ושלשיתן בשמן המשחה . ושלמה הע"ה נמשח ב"פ א' בחיי דוד אביו . ושנית אחריו כמפורש בדברי הימים שלא יאמרו קמייתא אין בה ממש דעדיין חי דוד ואין לנו לא מלך א' ועוד שלא יאמרו נח"ר עשו לאביו לכך משחכו אחרי . ושמו לומר דעת כל ישראל נוחה הימנו . אך שאלו לא היה לא פ"א ובצניעה להיות שלא תמשך מלכותו . ומדכתיב קום משחכו למדנו דהמשיחה בשמן הקודש בכל עת וכל זמן מותה מעימד א"כ דלויח לקום ופניו בלאתר אע"פ שעדיין לא נמשח זהו דהרמ"ע ז"ל שס בסי' ז"ב וב"ב וסי' ל"ד והוא האריך מעניין לעניין כמדת'ו לכל רוח חוכמה : שס :

הקור קול יעקב כשחסר קול קול שיש בטול תורה אז נחשב בער גי' ב' קול . ואז יהיה רעב דב' קול שחסרו גי' רעב אבל אם עסוק בתורה ממרחק תביא לתמה . שס :

קו"ר קו"ל גי' ער"ב שס רמז בם' שערי המות דאין רנה של תורה לא בלילה ולכן קול קול גי' ערב כי בלילה אחר חלות בפרט חסוב מאוד קול הקריאה בתורה כמ"ש ביו"הק בכמה דוכתי :

קד לרא"ש ר"ת לעשות רלון אביך שבשמים . מס' אגרת הטיוול :

קנה ג' במסרה עולות בקנה אחד . בקנה א' כפתור ופרח . עוד עולות בקנה א' שס בפרשה א' . אפי' במ"ש הארז"ל כי כל ענייני המטרה רמז לתורה ח"ר המסרה אם אין קנח אין תורה וע"י התורה נקרא זקן שקנה חוכמה בקנה גי' זקן . גם כתב זרע ברך כי הכל תלוי במול האשה זה ישפיל זה ירים ואותיות בקנה הם נקבה שהרעב והשבע תלויים באשה . ח"ר העסרה עולות בקנה א' זוהי הנקבה וכשיהיה מול האשה טוב אז והנה ז' שבולים עולות בקנה א' ויהיה שובע בבית ואז ישלים עמו בקנה א' כפתור ופרח זוהי המטרה שהתורה נק' נר והיה זקן בחוכמה שעל ידה ישבע לחם וילמוד בתורה . שס :

ענף אות ריש

אות רי"ש יוכן בס"ד לענ"ד אנה עבדה שהוא רמוז על הקב"ה ועל ישראל ועל בית המקדש כי אות רי"ש הוא מלשון עניות כמו ריש ועושר ל תקן וכו' שעפשי ישראל הם בגלות והם עניים ומרודים . וכן הקב"ה שכינתו עמו בגלות עניה כמונו כבי' שמיום שנחרב ביהמ"ק העולם משתמש בשתי אותיות שג' כל הנשמה תהלי י"ה . וביהמ"ק ג"כ הוא חרב ועני . ועתיד הקב"ה להחזיר לכולם ולהיותם ראשים ברום העולות . מתחלה ה' ירום וישיא וגבה מאד ויביה לראש שג' קורא הדורות מראש גם ראשון לזיון הכ"ה הכ"ס ס"ת מ"ה הוא שם מ"ה הו"יה דלפי"ן יהיה ראש לכול העולמות . וביהמ"ק יבנה ע"י ית' ויקרא ראשון כשמו ולא יחרב עוד שג' כסא כבוד מרום מראשון מקו"ם מקדשי"נו ס"ת מ"ה שיקרא ע"ש ית' . וישראל עתידין ליגא ולחזור על אדמתם ויהיו ראש לכל האמות שג' ונתקן ה' לראש ולא לונג . ועתיד הקב"ה לגלינו בבא"ם כי כן רי"ש ר"ת רחמ"ן יש"ב שבותינו בעגלה וזמן קריב ביר"א :

בא"ו נ"ל בס"ד אנה עבדה לפי ענ"ד שאות רי"ש רמוז לרשעים שמעשיהם כרום והאלה והן ומעשיהם המעכבים את הגאולה וגורמים אריכות הגלות לשכינם ולשראל ובהיבד רשעים רינה כאשר נאצדו מן העולם אז רינה לעולם שיגלו השכינה וישראל ועד שיש רשעים בעולם יהיה ישראל במדרגת מטה מטה והיינו' אומרים ז"ל צפ' ושם רשעים ירקב רקבוצות העלה בשמש וזהו רי"ש ר"ת ש"ם רשעים ירק"ב דהיינו הרע שבהם הוא תחילה וסוף שבשמש שהם אותיות מ"ר שמרים מעשיהם כאמור לעיל וכשיחזרו בתשובה יגמר מ"ר וישראל מרשעים כשיסור מ"ר מהם האותיות שבאמלע הם אותיות יש"ע מלשון ישועה ואזי בזה הצוא הישועה לעולם בעו"ק כ"ר

רפ"ח גילויין בגלות מזרים נתנו ר"ב גילויין . ובמת"ת נתקנו גם פ"ו אך בחטאים תזכו ו"ח ש"ש שש אטכי על אמרתך במת"ת כמואל שלל ר"ב . ארך החיים מז' קי"ע באת ש' . ואפ' שז"ש יוסף לאחיו להים חשבה לעוזה וכו' להחיות עם רב וכו' להים חשבה בסוד הבירור דבמחשבה התברר כולה ח"ש וחשך מחשבות לבלי ידח ממנו נדח בסוד המחשבה . לטובה להעלותם בדרך זיווג יסוד ומ' והו לטובה טוב יסוד ה' מ' להחיות עם ר"ב רמוז שיוליאו רב גילויין . ובהא ניחא כי במת"ת נתרפאו כל ישראל שהחלי בא מרפ"ח גילויין ובמת"ת בשלם תיקונו ולכן נתרפאו ובמ"ש בס' חזיונות שאמר האר"י ז"ל למהר"י זל"ה ס' בחלום כי רופ"א חול"י עמ' וישראל"א ר"ת רפ"ח בגי' לברר רפ"ח גילויין ועי' יתרפאו . מס' דבש לפי :

רבקה היתה גלגול חיה ויעקב גלגול אדה"ר זה טעם דרבקה ה"ה לה אהבה עם יעקב כמשה"כ ורבקה אהב"ת את יעקב ר"ת אד"ם הראשון בעל"ה תחילה וזהו הרמז אהבת את יעקב שבגלגול ראשון היה בעלה ועתה הוא בנה לכן הייתה אהבת אותו . משם מהרמו ז"ל :

רפ"ח גילויין אין כח להעלותם לא מי שנעשה עני ויש בו מדת הלקה ו"ש פז"ר גי' רפ"ח ע"ה להעלותם נתן לאביונים שעושה עמו עני וגם ללקחו עומדת לעד שעושה לקה כי אין עבירה מכזה לקה . אבל מי שאין בו לקה אף שיש בו מלות אחרות מלבד שלא יעלה זיוק לנשמתו . מליקוטי מהר"ח ז"ל כ"י ס' גי' :

רחיצה בחמין בער"ש דוגמת הטבילה שטובלים הגשמה בנהר דומר להסיר ממנה
 כתמי העומת כן ע"י רחילה זו בחמין בע"ש יוסר מהאדם כתמי עומתיו
 משם ר' אריו"ל ושמעתי אנה עבדא מאבא מארי אביהם פיתחם חרירי זל"ל כי מי שרוחץ
 בכל ע"ש קודם בחמין יגלל מדש"ג כי כן חמ"ן בגי' גיהנום וד"ב :

רפואה כתב ר' מהר"ח ז"ל בדרשותיו כ"י בפ' אס יקום והתהלך וכו' ורפא ירפא
 וכו' כי רפואה הבאה לאדם ע"י ה' אינה ע"י לער ולכן חין הפ"א דגושה

לא רפוייה אבל רפואה ע"י ב"ו יש ברפואתה לער לכן ורפא ירפא שני הפ"ן בדג"ש עכ"ד
 ולכאורה קשה דהא כתיב מחלתי ואני ארפא וכתיב כי הוא טרף וירפאנו וזלחת ויש לישב

ונבוא להבין פ' רפאטי ה' וארפא הושעני ואושעה כי תהלתי אחת דאמרו בחסן משפט
 סי' ת"ך דהחובל לא מני לומר לחבל אני ארפאך דדמי עליה כאריות ארבה

ותו דאסיא דמגן מגן שויה ח"ש רפאטי ה' מד"הר וליכא למימר אסיא דמגן וכו' דאררבה
 וארפא בלי לער משא"כ ע"י ב"ו היא רפואה בדג"ש שהיא בלער וגם חין לומר דמיא

עלי כאריות ארבה ח"ו כי תהלתי אחת ואפ' כי ס"ת ה' וארפא הושעני ואושעה הוא
 אהי"ה **ורבינו** האריו"ל לזה בחלום למהר"ח ז"ל שכיזון רופא חולי עמו ישראל ר"ה

רפ"ח בגי' לברר רפ"ח נילויין ואפ' רפאטי ה' וארפ"א גי' רפ"ח הושעני ואושע"ה ר"ה
 גי' י"א רמז ל"א סמני קטורה כוודע וכפיתבררו תבוא הישועה ח"ש הושעני ואושעה ר"ה

גי' י"א כנז' דכשיושלמו הבירורין תבוא הגאולה ואז יושפע בנז' הנקראת תהלה מחוכמה
 שרומזו ליו"ד והיו תהלתי אחת בסוד החס"ד כמ"ש בזו"הק מ"ס דבש לפי

רוב מה שטוענים או"הע שהם הרוב וישראל הם מיעוט והיו לריקים ת"ו לעצ"ו כמוהם
 יש כמה וכו' ע"ז הר' חיד"א כמה תירולים ואלו הם

א' מה שחיר"ו במדרש דישאל עובדים לאלוה אחד ית' והגוים איש לטוהיו וישראל רובא
 לגבי כל מין עע"ז :

זו"ל דישאל יש להם דין אשה ובעלה ובהך לא שייך רוב
 דאנחנו בנים והוא אבינו ובהך לא שייך רובא לגבי בן

ז"י דיש לנו חזקה מכת אבותינו והסליא לעשות עמנו נסים ונפלאות וכתב מהרימ"ע
 דחזקה הבאה מכת הסברה עדיפה מרובא

ז"י דכשישראל הם בא"י אמרינן כל קבוע כמחלה וכו'
 מיעוטא היולא מן הרוב אמרינן סמוך מיעוטא לחזקה ולא אזלינן בתר רובא כמ"ש

ז"י הר' הנמוק"י פ"י דיבמות והגרים באים מאוה"ע וא"כ אמרינן סמוך מו' לחזקה
 דבר שבמניין אפי' באלף לא בטיל ומשו"ה נמנו ישראל כמה פעמים

ז"י ישראל מחדדי טפי ואלינו מרובא כמ"ש גבי ב"ש וז"ה
 ישראל דבר חשוב אפי' באלף לא בטיל ואין כאן טענת רוב

ז"י ישראל דומים לדבר שהגשמה תלויה בו וכל הגוים טפלים ליהם :
רמ"ח אברים יש לזכר ולנקיבה יש רכ"ב אברים כדאי' בצטורות ובחזורים יחד טולים
 ת"ק וכמו שיש רמ"ח מ"ע כנגד רמ"ח אבריו של אדם כן יש לאשה מלות של

הדלקת נר בשבת שכן ב"פ ל"ר בגי' ת"ק והנעלם משם שד"י הוא ת"ק מסוגל לפריה
 ורביה שהוא חבור הזכר ונקיבה מ' אגרת העיול :

רבינו הק' נתבאר בתוספות פ"ק דע"ז הובא בשם המדרש חלב מעמא חלב

מטהר כשגולד רבי גזרו שלא למוזל ומלו את רבי . שלא המלך . בשביל רבן גמליה אביו
 ואמו והחליפה אמו של ר' את ר' באנטוניוס והניקתו והביאתו לפני המלך ומלאוהו ערל
 ופטרוהו לשלום ופי' כי אמו של ר' אהבת ביותר את אשת המלך והיא הניקה את ר'
 ובפרק במה אשה מעשה בח' שמתה אשתו והניחה בן לינק ולא היה לו ליתן שכר מינקת
 ונעשה גם ונפתחו לו ב' דרין כשי דדי אשה והניק את בנו והנה אשת המלך בזכות
 שהניקה את ר' נתגלגל' באיש הזה לזכות לעו"ה כהיה מעשה דנפתחו לו דרין
 כדדי אשה ולכן נעשה לו גם בדרין ובחלב ור' יוסף דרש למעלייתא דנעשה לו גם ואביו
 דרש לגריעותא דהיותה עניה חילוף דהיתה בהיכלו של מלך . מס' גילגול' נשמות :

ודרשע

אמר להים מה לך לספר חוקי וכו' פי' הר' נראה תהלה במו' ה' ו"ל שמעתי
 בשם הר' יונה אשכנזי ז"ל במ"ש בצרכות ו' דברים גנאי הם לת"ח וא' מהם
 ה' יא' יחידי בלילות וה"מ דלא קביע ליה עדתיה אבל קביע ליה עדתיה אמרי לעדניה קא
 אזיל וליה לן בה עי"ש . והנה משכחת לה דהרשע יכול לעשות תחבולה ומרמה בזה האופן
 שמרגיל עצמו בתחילה ליתן בלילה לקבוע לו עתים בתורה כדי שאח"ך ילך ללסטם הבריות
 או לזנות ולא ירגישו בו בני אדם דמימר אמרי לעדניה קא אזיל ו"ש ולרשע אמר להים
 מה לך לספר חוקי וכו' שאתם הולך לקבוע עתים לתורה ותשא בריתי עלי פיך וכונתך
 לרעה כדי שאח"ך תס ראות גנב ותירץ עמו ועם מנאפים וכו' וק"ל :

שם

במו' קי"ג רחום ותנון ה' ארך אפים וכו' פי' ע"ד משז"ל כל האומר הקב"ה
 וחתן יוותרו חייו לא מאריך אפיה וגבי דילים ו"ה רחום ותנון ה' ומהו הרחמנות
 שלו ארך אפים דווקא לא לנח יריב ע"ד משז"ל בפ"ק רק אתכם ידעתי וכו' על כן
 אפקד וכו' שמישרא נפרע מהם מעט מעט ולגוים צבת א' ו"ה ארך אפים וגדל חסד
 שבחסדו ית' מאריך אפו ובפרע מעט מעט ולא לנח יריב ולא לעולם יטור צבת א' וק"ל :

ה'

רועי לא חסר . פי' הר' חיד"א ז"ל בס' יוסף תהלות במו' כ"ג ו"ל פי' הר'
 מהרמ"ז ז"ל במשז"ל דששרא עושים רש"מ נקראים אדם וכשאינם עושים רש"מ
 נקראים לאן וכלפי זה אמר ה' רועי לא חסר כלומר ה' תשמחי אויבתי לי דחגי נקרא
 לאן שאיני עושה רש"מ . הלא גם בהיותי לאן מי הוא הרועה אותי הלא ה' רועי ומאחר
 שכן לא חסר והרבה יקר וגדולה הוא לי שאיני לאן של הקב"ה . עכ"ד . ואפ' לומר
 בסגנון אחר במ"ש צוה"ק דשרא אהנו תחת רשותו ית' וכשם שהוא חי וקיים כן ישרא
 אבל או"ה תחת השרים וכשיתבטל השר תבטל אומתו . והיינו דאמרינן בש"ס גמירי דלא
 כלייא שבטא ו"ש ה' רועי והוא כב"י השר שלי לא חסר דלא כלייא שבטא ועפי' דברי
 מהרמ"ז ז"ל אפ' לפרש פי' ואחס לאני וכו' הכוונה ואחס לאני שאינם עושים רש"מ כמשז"ל
 ועכ"ז יקר וגדולה לכם כי אחס לאן מרעייתו ואני הרועה שלכם ואם תעשו רעונו אדם אחס
 וארו"ל אחס נקראים אדם ואין או"ה קרויים אדם ו"ש אדם אחס למעט או"ה הע כמ"ש
 הריעב"א והרשב"א בתשובה כי אחס למעט ו"ש אדם אחס למעטו או"ה רע וכו' . ור"ת
 לתרו"י סוגיי אמר דהאדם נקראים או"ה הע זה"ד . ודרך דרש אפ"ל כמ"ש מו"ה ז"ל
 בדבור הפלגה הפריד הקב"ה הנשמות טהורות ונתנם בצלור בפ"ע זה"ד . ובזוהר אמרו
 כי אדם היא הנשמה ולזה נקראו ישרא אדם מאריה נפש . ואו"ה נקראים האדם דכתיב
 בדור הפלגה אשר בנו בני האדם . וזהו טעם כי או"ה הע נק' האדם כלומר מהכתוב אשר
 בנו בני סאדם נפרדו נפשותיהם לקרית האד"ם גי' ה' והס' ה' ש"ט . ואפ"ל כי ישרא

נקראים לא"ן גי' קמ"ב ע"ה שהוא ס"ה אברהם יחק יעקב דכות אבות יגן עליהם
וקמ"ב בא"ת ב"ש שד"י לשמרה ח"ר וארא ל אברהם ל יח"ק וק' יעקב ב"ל שד"י
גם לא"י גי' הו"ה אדכ"י ו' רמו לן' ש"ב יו"ד לחכמה זהו וחס לא"י וכו' :

שם במו' ק"ג כרחם אב על בנים ריחם ה' על יריאיו אפ' דדרך האב דאף מתכנס
על בנו בראותו לער בנו יהמו רחמיו עליו אומנם כב"ה' ברחמיו קודם שיטערו
מרחם עליהם ח"ש כרחם אב על בנים בלעזרם ריחם כבר קודם שיבוא לער על יריאיו
ע"ד קודם מכה לין רפואה פרה . א"ג כמ"ש הגאון מהר"א סג"ל נר"ו צס' ספר כתובה
דאבהת האב לבן היא עלמית ועושה נגד רלון הבן בהיות כי רלון הבן הוא מק לו לך בין
אדם לחברו היא אהבה רלונית עש"ב ח"ש כרחם אב על בנים אהבה עלמית כן ה' מרחם
על יריאיו אהבם עלמית . א"ג לדעת ר' יהודה פ"ק דקדושין דלא נקראו בנים לא
כשעושים רלוני ז"ש כרחם אב על בנים ריחם ה' מפני ששרא' הם במדרגת בנים ול"ת
כי בכל אופן הם בנים לא כן לא על יראיו כי הם עושים רש"מ ואז נקראו בנים :

רק בעיניך תביט וסילומת ר"ת . כתב האריז"ל ביו"ק ובגמרא ובכמה דוכתי מלינו
כל מקום שנתנו חכמים עיניהם או מיתה וכו' וכמו יהיב עיניה ביה וחתעביד תלא
דגרמי ופעניין כי העינים הם בסוד נו"ה שהם גבורות . ולכן תיקף רק בעיניך תביט
ושלומת רשעים תראה שנעשים על ידך . מס' חומת אבן תהלים מו' ל"ב :

רא"ה למדת"י אהכ"ס ר"ת רוק אחרי החכמים . ללמוד תורה דעת תכבוש ילך . אז
תפשה כמו מעשיהם . מס' המטעמים כ"י אבא מארי ה' אברהם פינחס חרירי זלה"ה :

ראשון לזיון הגה ה"ס . ויש לקדק דמאי היא כוונתו דאמר ראשון לזיון וכו' לא
יובן בזה האופן כך היא כונת הפ' ר"ל סוף תיבת מש"ה היא ה' . וסוף
וסוף תיבת אהר"ן היא ו' . תיבת מרי"ס היא מ' הרי אותיות הג"ס פי' לו הולכים ראשון
לזיון . מנימוקי הר' מו"ז' פינחס חרירי זלוק"ל :

רב לך ל תוסף וכו' פי' הר' אדרת ג'א"ו ז"ל צפ' ואתחנן ח"ל ע"ד משו"ל כל רב
מבבל וכל רבי מא"י ופי' ר' האריז"ל כי חו"ל ההשפעה ע"ב ק"ל גי' ר"ב כמ"ש
הגה ה' רוב על ע"ב ק"ל ובא מזרים אבל בא"י עם העשרה אותיות הו"ה במילוי
תהיה רב"י עש"ב זהו רב לך ר"ל חו"ל שהוא במדרגת רב דוקא לך אבל לא א"י שהיא
במדרגת רבי כי לא אפשר שתכנס לא"י ולכן ל תוסף דבר ג' עוד בדבר הזה :

ענף אות שין

אות שין יובן צס"ד לעג"ד אגא עבדא דרומז לשלום שמרצים הנדיקים שלום בעולם
ובסיפך הוא לרשעים שמרצים מחלוקות וממעטים שלום שג' אין שלום אמר ה'
לרשעים ואיתא במדרש תמוה אין שלום אמר ה' לרשעים מכאן שהקב"ה אוהב את הרשעים
ופוא פלא . ויובן במשו"ל כשרלה הקב"ה לברוא את האדם שא' מן המלאכים אם יבראו
או לאו ובאותה שעה נעשו מ"הם כתות חסד אמר יברא שכולו מלא חסדים אמת
אמר לא יברא שכולו מלא שקרים . דק אמר יברא שכולו מלא נדקות שלום אמר לא יברא
שכולו מלא קטנות . באותה שעה השליך את כח האמת לארץ שג' ותשלך אמת ארלה .

ונשאר ג' כחות נדק וחסד אומרים יצרא . ושלום אמר לא יצרא ונצרה האדם עפ"י
הלדק והחסד שסם הרוב לגבי השלום לבדו שהוא יחיד . וכשיפטר האדם מן העולם אם
הוא רשע הקב"ה דן אותו בלי ידיעת כת השלום כדי שלא יקטרנו עליו ויאמר רבש"ע א
תצרא האדם אמרתי לפניך ולא שמעת לדברי ועתה ראה מעשיו הרעים וכו' לז"א אין
שלום לרשעים מכאן שהקב"ה אוהב את הרשעים שאינו מודיע לכת השלום . אבל כשיפטר
הנדיק מן העולם ומוליכים אותו לפניו ית' לדון אומר הקב"ה יבוא שלום ויראה מעשים
טובים שעשה האדם אשר צראתי והשלום היה מעכב ואומר א יצרא והיינו שאמר הכתוב
חסד ואמת נפגשו נדק ושלום נסקו דכאזתה שעה ינסק השלום לנדק שאמר יצרא שכולו
מלא נדקות כדבריו . וז"ר ש"ן ר"ת יבוא שלום ינחו משכבו"תם כי יו"ד
ומ"ם הם בגי' ה' של ש"ן :

תנן התם צא' בחדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים וצט"ו בו קורין את המגילה

בזרכים ומתקני' את הדרכים ואת הרחצות ואת מקוואות המים ועושים כל לורכי
הרבים ומליינין את הקצרות דיולאין על הכלאים ע"ל . **כרל** גדול ארז"ל צפ' חזת
התורה אשר שם משה לפני נבי' צרא הקב"ה יאה"ר וצרא לו תורה תבלין
עינים רמות והיו לעומפות בין עיניך וידיים שופכות דם נקי וקשרתם לאות על ידיך . רגלים
ממהרות לרוך לרעה אחרי ה' ילכו כאריה וכו' כללו של דבר צמה שימחא האדם יש מוטה
כגדו לתקן חטאו וצוה חגי מבין מארז"ל בנמרה מגילה פ"ק ח"ל אם על המלך טוב
יכתב לאצדס ועשרת לפים ככר כסף אשקול ע"י עושה המלחמה וכו' אמר ר"ל גלוי וידוע
לפני מו"ש והיה העולם עשית המן הרשע לשקול שקלים על ישראל לפי' הקדים שקליה'
לשקלי המן והיינו דתן צא' בחדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים ע"ל . **מעיקרא**
יקשה על זה קושי עמוס דאם ע"י קדימת מלות שקלים הקדים הקב"ה

רפואה למכה א"כ יקש' מארז"ל התם אחר הדברים הגה גדל המלך אשורוש . אחר מאי
אחר צצרא הקב"ה והקדים רפוא' למכה דארשב"ל אין הקב"ה מכה את ישראל אלא
מקדים וצורא להם רפואה למכה שו' כרפאי לישראל והדר ונגלה עון אפרים וכו' והלא
כבר הקדים להם רפואה בקדימת שקליהם לשקלי המן א"כ מה לורך להודיענו שעי' המעשה
דצנתנא ותרש הקדים להם רפואה למכה . **אומנם** נראה לתרץ עמ"ש דסע"ה על
יעלזו שדי וכל אשר בו אז ירגנו כל עמי יער לפני ה' כי צא וכו' ישפוט תבל

בלדק ועמים באמונתו . וק' דתרי זמני כי צא כי צא למח לי ולפאורה נראה לפ' הפ'
אחרי ריכשי חדא יאמר הטעם הגלה הנמשכת לכל העולם בכללותה הוא לפי שקודם צוא
הדין חמה צעולם מעורר תחלת מדת רחמיו צעולם וזהו כפל הלשון לפני ה' כי צא כי
צא מקדים מד"ס והדר כי צא לשפוט את הארץ והיינו הגדקה שעושה עם בריותיו וזהו
אומר ישפוט תבל בנדק וטעמא משום דמדקדמה ואתיא עד"ה עוד אין כח בדין לפעול
באכזריות ובפרט יעמים באמונתו הם שבטי ישראל שנקראים עמים כמש"ש צפ' עמים
הר יקראו יעו"ש קודם צוא המכה מזרזם באמונת העולות כדי לרחות מהם המכה כי הכא
גבי קדימת שקליהם לשקלי המן . **ועוד** תרתי עם נד"ן וכה יאמר הפ' לפני ה' כי צא
כי צא וכו' הכוונה שעל היות מרובה מדה טובה אמת פורענות על כן כשהוא רואה
לשפוט הארץ ומקדים להם את עו"הר פעמים א' קודם המכה והא' עם ביאת המכה
וזהו אומר יעלזו שדי וכל אשר בו וכו' לפני ה' כי צא קודם המכה ועוד כי צא פעם

שנית עם המכה והשתחא היינו כד"ן דאע"ג דמראש ומקדס הקדים להם הקב"ה רפואה
למכה ע"י קדימת שקליהם לשקלי המון מ"מ השתחא נמי בקרוב מכה לבוא הקדים להם
עוד רפואה אחרת חדשה למכה ע"י המעשה דבנתנא ותרש כמפורסם **וּדְפוּם** ריהטא
יש לרעת ולהבין דמה סגולה בזה אם יקדימו שקליהם או לאו דמה מעלה ומה
מורי' הקדימה ואיחור הואיל שהכל גלוי לפניו מה שעתיד להיות **וַיִּרְאֵהָ** לתרץ ע"ד
מארז"ל דאין לך כל פקודה ופקודה שאין בה מעון העגל של' וציוס פוקדי ופקדתי
עליהם חטאתם וגו' . ולהקדים מארז"ל במדרש יבוא זהב המשכן וכפר על זהב העגל
אנב זה וגו' הם חטאו בזה משה האיש וכו' וזה נלטוו זה יתנו כל העובר וכו' **וַיְבָרֵשׂא**
'ויבן אומרו זה יתנו כל העובר על הפ' מחלי' השקל וכו' עשרים גרה השקל מחלי' השקל תרומ'
לה' וי"ל דהיל"ל זה יתנו כל העובר על הפקודים מחלי' השקל עשרה גרה בשקל הקו' וממילא
הייתי יודע ששקל השלם הוא כ' גרה ואריוכות בלשון כולי האי למה לי ועוד חזר ואמר
מחלי' השקל תרומה לה' והוא מיותר לגמרי דכבר אמר זה יתנו וכו' מחלי' השקל .
אומנם ראיתי בנימוקי אבא מארי הרב זלה"ה שתירץ מבס' חכמי קשטיליא עמ"ס
בג' בפרק המפלת ת"ר ג' שותפים באדם הקב"ה ואביו ואמו אביו מוריע בו
לובן שממנו מוח שבראש וגידיים ועלמות ולובן שבטעין . אמו אודם ממנו העור ובשר ושערות
ושחור שבטעין והק"בה נותן בו רוח וגשמה וקלסתר פלים וצרחית העין ושמיעת האוזן ודיבור
פה והילוך רגלים ודעת ובינה וחוכמה וכו' ועתה חשיב תנא' ואזיל יו"ד חלקים מאביו ואמו
וי"ד חלקים מהקב"ה וכו' **והנה** ידוע שכל נמלא חוזר לשורשו שממנו חולב וסעבצ
נותן לעשות האדם כפי טבעו שממנו הוטבע דזרוק חומרא לאורא אטיקריה וכו'
ע"כ ואבותיו שעשו העגל לא נתחייבו להביא כפרה על החלקים האלהים שהם מהקב"ה
דאין להם עון אשר חטא מזלם דמהימן לא לעביר כדביא גא' דווקא נתחייבו להביא כפרה
על יו"ד חלקים החומריים והם מזל האב ואם כי הם היו גרמא בזיקין להחטיאם בטעל
וזש"ה זה יתנו כל העובר על הפקודים מחלי' השקל שהוא יו"ד גרה להיות מזבח כפרה
על היו"ד חלקים החומריים הנו' וזה דמפרש לפי שעשרים גרה ששקל שהוא רומז להאדם
שהוא כולו מעשרים חלקים לזה נתחייבו כל א' וא' להביא דווק' עשרה גרה לכפר על היו"ד
חלקים החומריים שבו נושא"כ מחלי' השקל שהם היו"ד חלקים האלהים הן תרומה לה' בלומר
חלק גאה מיועל וא"ל כפרם עליהם דמלדס אין הטבע נותן שיחטא האדם כלל וכלל לא כמו"ל .
ועתה לפי"ז מה שהקדמו שכל מה שיחטא האדם יש מזה כנגדו לבטלו ולכפר על החטא
שהוא וזה סגולת קדימת שקליהם לשקלי המון כדי שיהיה להם כפרה על מעשה העגל שעשו הואיל
שאין לך כל פק' ופקודה שאין בה מעון העגל ובה ידחו לשקלי המון כגו' **וַאִיִּדוּ** דחתא לידן
פניין שקלי המון בזה יובן מסרה א' רבבה ד' במסרה אחותינו את היי לגפי רבבה
ושניים יניסו רבבה . ומאה מכס רבבה ירדופו . רבבה כלמח השדה נחתיך . ופי' הרמ"א
ז"ל כונת המסרה לתרץ מה שהקשו רז"ל למה נעקרה רבקה עד שהולכנה לתפילת ילחק
ולתפילת עלמה כרי שלא יאמרו העולם תפילת לבן ובתיא עשתה רושם שילאו ממנה כמה
וכמה רבבות ישראל וכו' . וזהו מה שרמזה המסרה אחותינו את היי וכו' ושנים יניסו
כלומר תפילה שהתפללו ילחק ורבקה בעד העקרות שלהם היא גרומם שיניסו ברכת רבבה
שאמרו לה אחותינו את היי לגפי רבבה ומ"מ עדיין להם פתחון פה לומר שנשתתפה
תפילת רבקה שהיא וזה עם תפילת ילחק ולכן הכריחה המסר' כלפי ילחק ומאה מכס

רצבה ירדופו שסוף יחזק והוא מכס דווקא תפילתו גרמא לרדוף הרצבס שנתנו לכן וכתוב
 לרצבס וכע"ש ויעתר לו ה' דווקא ולא לה כדי שלא יאמרו תפילתנו גרמה • וכות תפילת
 יחזק גרס שפרו ורבו אבותינו לרצבות כלמח השדה ע"כ תורף דברינו • **אומנם** עס
 עידון ידון כתב אבא מארי הרב זל"ה ששכס שאמרו לכן וכתוב לרצבס
 אחותינו את הי וכו' הכי נמי כשנלקחה אסתר לבית המלך ברבו אותה חכמי הדור הסוף
 ואמרו לה אחותינו את הי לגפי רצבה ששקל המן את תהיי גוצרת עליהם ולגלמו • לא
 זכותה לבד עשה רושם לא זכות שיהם מרדכי ואסתר וזהו ושנים יניסו רצבה • ולפי שנס
 זכות דניא שהוא התך ננטרף עמהם לכן חזרה המסרה ואמרה ומאה מכס רצבה ירדופו
 כי מא"ה ר"ת מרדכי אסתר הכך • וע"י זכות שלושה רצבה כלמח השדה נחתך שנדחית
 הרצבה של המן ולמחה להם הגאולה ע"ל דוצב שפתי ישנים • **ואני** אומר שהמסרה
 הזאת טובן ע"ד מאי דליתא בס"ה ובמד' הנעלם ויסדו רמ"א זל"ה צ"ל לך
 לך שאצבס הוא רמז לכשמה שהוא אב לגוף וממקום רב נחלצה בשולחו אותה לגוף אוצר
 לה לך לך מארנך העליונה שהיא ארץ החיים שממנה מליאות השמה • וממולדתך הם
 שאר חלקי הנפשות שהם משורשך ומצבת אצוך שבשמים ומשביעם אז לקיים מאה ברכות
 כמניין לך לך • ה הארץ אשר אראך הוא הגוף שמחומר קורץ ומפיסה וא"ל ה תחוש לרבר
 ולוצר חויה לי כי התגרם מהסתפח בנחלת ה' וממלכו ש"ע ולדבקה זו במחילתו וללכת
 להתלבש בחרס מחרשי האדמה כי הלא עי"כ ואעשך לגוי גדול כי ע"י הגוף הזה תוליד
 צנים וצני צנים ותקנה השלימות בקיומך מלות פ"ו ואצרכך ע"י מעשה המלות והברכות •
 ואגדלה שמך שתעלה ותגדל מעלתך והיה ברכה בחוספת ההארע יותר ממה שהייתה
 קודם רדתך לעולם וכו' **ועם** הקדמה זאת יוצן כוונת המס' אחותינו את הי וכו' כי
 רצבה בת צתובא רמז לשמה שהיא בתו של ה' אחות לכן שמלובן העליון גזרה
 וחולצה וירדה לעו"ה והנה כששולחה הש"י לעו"ה היא מוכרבת לרדת ואז מלאכים משרתי
 עוזו מפיסים אותה וא"ל אחותינו את הי לגפי רצבה לסעמיד נפשות רבות בעולם
 לגפים ולרצבות • וכל המקיים נפש ה' מושרא כלו וכו' וכמה שכתב כפול ומכופל ואם את
 טענת שמה תהיי עקרה ואיך מעמדת תולדות כמו שמלינו ברצבה ושאר אמהות שסיו
 עקרות בתחילתן וכמו שיקרה זה לכמה צני אדם עקרות חלטיי כנגד זה אומרים לה ושניים
 יניסו רצבה והוא זכות השתי תורות שבכתב ושבע"פ שאת עוסקת בהם יניסו רצבה כלומר
 זכותם יותר גדול מהרצבה שאת מעמדת דתולדותיהם של לדיקים הם תורה ומע"ט • ולא
 זו אף זו שאם תמלא גומר שאם לא תזכה לכתרה של תורה א"כ תמלא שאין בידי גס שכר
 הלימוד כמו שיקרה זה להמון העם לפי"ז אומרים לה הרי שכר הק' ברכות וזהו ומאה
 מכס רצבה ירדופו כלומר שכר הק' ברכות שאת מקיימת עדיף יותר מהרצבה והתולדות
 לפי שכר המלות שאת עושה בעו"הו הוי בלא רצבה של תולדות את מלמחת לעו"הב וכן
 תזכה לסדה אשר ברכו ה' שהיא הג"ע וזהו רצבה כלמח השדה נחתך שאת המקובלים
 ע"י מעשה המלות שאדם עושה בעו"הו ה' אותם המלות עלמס נעשים רוחות משבחות לעו"הב
 במאמר התגא באבות שכר מלוא מלוא ושכר עבירה עבירה כלומר שכר המלוא הוא שבזרא
 רוח חדשה לעולם ונקראה על שם אותה מלוא ומעידה זו לעתיד אני מלוא פ' שבראני
 אדם פ' ומברכת כך לפניו כמ"ש והלך לפניך לךך וכו' וכן ע"י מעשה העבירה בבראים
 רוחות ומקטרגים עליו וכו' **ועתה** נחדשה לי קושייא עלומה כמ"ש שעתיד המן לשקול

שקלים על ישראל לפי הקדים שקליהם וכו' וה"ק טובא דנא מעלין ומה מורדין
שקליו של המן אם ישקול עליהם ואם לאו דהרי הוא שקל שקלים למך ב'ו ושקלי
ישראל לגבוה דאם היו שניהם כא' לגבוה ניחא דהיינו אומר שמה בהעריך שקליו נגד שקלי
ישראל הוא ילא זכאי וינלחו שקליו לשקלי ישראל דך היא מדת הערכותי' כשמעריך מעשה
הרשעים נגד מעשה הצדיקים כמ"ש למנה לרפית לאיהו מה לי ולך איש האלים כי זאת
אי לגלות עוני וארו"ל שא"ל קודם ביאתך הקב"ה היה מעריך מעשה העיר נגד מעשה
שלי והייתי לרקת בערכם ועכשיו כשהעריך מעריך למעשי נזכרו עונותי וכו' **אומנם**
נראה להלום הקשיא ע"ד התן ולהקדים מארו"ל כל מלך סתם האמור במגילת
שיר השירים ומג' אסתר הוא קודם ובמלכו של עולם פכתוב מדבר וכו' . וכן אמרו
בגמרא מגילה בליה ההוא גדה שנת המלך א"ר תנחום גדה שנת מלכו ש"ע וכו' ובגמרא
יומא אמרו דובי"ג הוא שר פרס וכו' **איברא** השתא לפי הקדמות הללו נאמר שהמן
הוא רמו לדובי"ג הוא שר כמ"ש הפייטן דו"ב אורב יעלוהו רעיוניו וכו' וירמוז זה
על הקטרוג שקטרג דובי"ג על ישראל וכה אמר בקטרוגו אם על המלך טוב מלכו ש"ע
יכתב לי מאמר המלך לאחד ישראל מלמטה ואני אשקיל לך חלופיהם עשרת לפים
כבר כסף והוא מה שחצפה ובלעה הקליפה של פרס אז בזמן הללות מניה"ק דיו"ד ספירות
שבשולמות ב"ע כולם אני אשקול אותם לך להחזירם לקדושה דרך הטיקלא דעשיקת
גשמתין שהיא קליפת נוגה וע"י יעלו למעלה וימסרו ע"י עושי המלאכה מלאכה היווג
הפלוין בסוד ויבוא הביתה לעשות מלאכתו דע"י זיוגם הם מזכרים מעט מעט מניה"ק
שנפלו מעולמות ב"ע להביא ג' גנוי המלך היא כללות עולם האילנות ששם גנוו וסחוס
אור עצמות מלכו ש"ע ב"ה וכו' ולז"א לפי הקדים שקליהם של ישראל מלמטה לשקלי המן
שהוא רמו לדובי"ג שקטרג מלמעלה ולפי שעשו ישראל התעוררות מלמטה ע"י קדימת שקליהם
נהעורר גמי למעלה סוד שקל הקודש בסוד חוט המתקלא שהוא סוד אריך אגפין וגברו
הרחמים מזדו ע"כ נדחו שקלי המן ולא הועיל כלום בקטרוגו וסייגו דקתי תנא בא'
באדר משמיעין על השקלים כי כן א"א הוא נקרא א' המיוחד שבאילות ונקרא גמי אדר
שמהודר במרכבה העליונה בסוד י"ג תיקוני דיקנא וכן אדר הוא רמו לתלה רישין קדישין
רישא דאריך הוא א' . והשני רישא דלא אסידע . והג' רישא דלחו רישא ר"ת אדר ומאי
דקא תני גמי משמיעין ולא קתני מכריזין אע"ג דפירושא דמשמיעין הוא מכריזין כמו
שפירש"י טעם הוא לרמוז ע"ש דלגבי אריך שייך לשון שזיעה בסוד בחי' אור האח"ן
דא"ק שאלל ממנה אריך כדודע למיניו ודע אינון דעלו ונפקו ודי בזה ולמשכילים ינעם .
ועתה נדרפה לדעת קשר התנא שהלעטו בנושא הדרוש בא' באדר משמיעין על
השקלים ועל הכלאים וכו' ויקשה דמאי שנא דקא כריך ותני הכלאים גבי שקלים .
ואע"ג דאיכא למיער דעל על הפסיק העניין ואינם נקשרים זכ"ו כדלפינן גבי שאלו במס'
יבמות ג' שאלו ו' בית הרמים על אשר הוית את הבבועים . ואפ"ה הדרשה תדרש דר"ת
כתיב בזה וכפשים יפוזך סלע מה פטיש זה מחתלק לכמה ניוטות אף ד"ת ניתנו לדרש
לכמה פנים ולזה יש לתרץ זה ע"ד הל"י עם מארו"ל בג' מגילה וז"ל שאלו תלמידיו את
רשב"י מ"מ נתחייבו שוגאיהם של ישראל שבאותו הדור כלים א"ל אמרו לי אתם אמרו לו
מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע וכו' . **איברא** השתא דאע"ג דאיתותבו מקושיית
רבים שהקשה להם א"כ של שישן יהרגו של כל העולם כולו לא יהרגו ומשני

להו לא לפי שהשחמו ללם צימיו צבוכדנלר הרשע וכו' . מ"ע חין לנו להעמיד ולומר זה
 הדרש כלשון אהרון של רבם לא כהצבם וכלשונם של התלמידים ועם הכרתם יובן מסרה
 א' וקוץ ג' במסרה וכו' וקוץ ודרדר תלמית לך . ולא יהיה לבית ישראל סילון ממאיר וקוץ
 מכאיב . וקוץ הוליד את עגוב . **הואיר** . ואחא לידן ללע"ד לדרוש המסרה ל' פנים
 ודרכים . הא' להקדים מאז"ל . בשעה שאל הקב"ה לאד"הר וקוץ ודרדר
 תלמית לך זלגו עיניו דמעות אמר לפניו רבש"ע אני וחמורי על אבום א' וכשאמר ליה
 בויעת אפיך תאכל לחם מיד נתקדרה דעתו וכו' **ועוד** להקדים ארו"ל כשבא נחש על
 חום הטיל בה זוחמא וכשעמדו ישראל על הר"ם . פסקה זוהמתן וכשחטאו צעגל
 חורה זוהמתן ש' אני אמרתי להים אחם וכו' אכן כאדם תמותון וכו' וחו מה שרמזה
 המסרה וקוץ ודרדר תלמית לך ולא יהיה לבית ישראל סילון מכאיב וכו' כלומר כשאל
 הקב"ה לאד"הר וקוץ ודרדר וכו' זלגו עיניו דמעות מיד חזר והבטיחו צעת אפיך תאכל
 לחם ולפי שעתידין ללאח ממך ישראל ולא יהיה לבית ישראל שהם מקבלי התורה סילון
 ממאיר וקוץ מכאיב שעל ידיהם יתקוץ הקלקול שעשית ותפסק הוזהמא אכל במעשה העגל
 חורה למקומה וכו' וקוץ הוליד את עגוב שהוא כינוי לעגל שעשו הוליד וחדש הקלקול
 שהוא של אד"הר שהיה בעצבים כארו"ל ענבים סחטה ונתנה לו . א"ג וקוץ שהוא רמז
 לקלקול הראשון חזר ונתעורר ועשה תולדה במעשה העגל שעשו לאחר קבלת התורה שניתנה
 לחמשים יום צו' בסיון וגרם לב' לוחות שנשחברו וחו הפרפרת בתיבת עגוב"ב ר"ת
 עג"ל גו"י ימים שניתנה בהם התורה . ו' בסיון . ב"ב' לוחות . **הדרדר** כב' יובן
 עם הקדמה מזוהרת מהמקובלים שחטא אד"הר שהיה בעץ הדעת עו"ר נתן
 תגבורת לקליפה לשלוט בקדושה כעוד . וחו מ"ש הקב"ה לאד"הר וקוץ ודרדר תלמית
 לך שהוא כמתרעם ממנו ראה מה עשית שגרמת לקוץ ודרדר שהוא כינוי לבח הקליפה
 להלמית אחוה מכאן ולהבא דחילו קודם לכן יבש הים כעץ מצלי שום לוח ולחלוות ואני
 מעיקרא במחשבה תחלה אמרתי לא יהיה לבית ישראל סילון ממאיר וכו' כלומר שלא
 תשלוט בהם הקליפה כלל לא הואיל ומשורש הקדושה העלמית קא אחו . ואם תאמר
 דאעיקרא דיגא פירכא דמה ראה הבו"ם לסבב את פני הדבר עד שתשלוט הקליפה
 באומה הבאה משורש הקדושה ותלטה המסר' מינה ובה וקוץ הוליד את עגוב כלומר העטם
 היה מלך מליחות הקליפה ולידתה היה מלך ענבי הקדושה מגו דורדייא דחמרא כמאמר
 הרשב"י ז"ל עשו נפק מגו היחובה דתוקפא דילחק מגו דורדייא דחמרא דיליה וכו' א"כ
 בלאו הכי לא היה בני לא מגלגלין זכות ע"י זכאי וכו' **הדרדר** הג' יובן עפ"י הדין
 שכתב הר"ק בהלכות יו"ט מתקנין הקודם והעכבית ביו"ט . ואחא ב"ר וקוץ
 ודרדר תלמית לך חגי ר' הושעיא זה הקודם והעכבית וכו' וכתב הגאון בה"ג מס' ר'
 האו זכה"ה והיה כערער בערבה מהרגמיין בענביתא במדברא . והקודם הוא פירי
 דחומי וכו' העולה מזה שקודם הוא הפרי של העכבית שהוא הערער והוא עין ממויני
 בקולים ונקרא כנגד ועתה דין זה רמזה המסרה וקוץ ודרדר תלמית לך ולא יהיה לבית
 ישראל סילון וכו' כלומר כשהקוץ וסדרדר שהם הקודם והעכבית הם תלמיתין ויש במוינס
 מחובר אע"פ שהם מויני קולים ולא עשבים גמורים אפי"ה לא יהיה לבית ישראל היתר
 בזה לתקנם ביו"ט אם הביא להם כגוי דרוון ביו"ט הואיל ויש במוינס מחובר דינס שום
 לשאר מחובר אכל כשהקוץ הוליד את ענבה שלו שהוא הפרי והגרעין שבו שדרכו להשיב

פרוי אז כתייבש ולא מקרי מלמיה אז מותר לתקנס ביו"ט חידי דאובל נפש טנהו ולא
 חיישינן לטעמא דשמא יק במינס מחיבר **והדר** סד' יבואר בנד"ן עם מאי דאיתא
 במדרש אסתר כשביקש המן לעשות העץ קרא הקב"ה לכל עמי בראשית
 אמר לחאי' עליך יתלה הרשע הזה ח"ל רבש"ע בי נמשלו האבות שג' כביכורה בתאנה'
 עלאתי אבותיכם וכו' . והגפן אמרה בי נמשלו ישראל שג' גפן ממגרים חסיע וכו' וכן כולם
 עד אמר לו הקוץ רבש"ע אני קוץ והוא קוץ נאם לקוץ שיתלה על הקוץ וכו' ואיתא נמי
 התם רמו להמן עון התורה מניין דכתיב המן העץ וכו' הרי שמומן אד"הר הייתה הגזירה
 של המן . ועתה זה רמזה הנסתר וקוץ ודרדר תלמיה לך וסס כנגד המן ואחשורוש שרמו
 לו הקב"ה הגזירה היתה . אומנס תיבף ומיד הבטיחו ולא יהיה לבית ישראל סילון ממאיר
 וכו' כלומר שלא תהיה בהם הגזירה כי לא ענה מלכו לא משפה ולחוף וא"ת ח"כ על מה
 היה כל החרדה הואיל דמעקרא לא היה ברמזו לקיים הגזירה לא משפה ולחוף
 ולכן וקוץ הוליד את ענוב כלומר טעם גזירת המן ולידתה והוייתה הייתה מסיבת מה
 שנהנו מסעודתו של אותו רשע מיין ענבו ופתגם שולחנו כמפורסם **ויהי** כוונת קשר
 התנא דידן ע"ד הל"וי עם המן' בא' באדר משמיעין על השקלים ועל הכלאים
 כלומר טעמא דמשמיעין על השקלים בא' באדר כדי להקדים שקליהם וכו' לפי שישראל
 שבאיתו הדור עשו עצמם כשדה זרועה כלאים מב' מינים והוא כמה שנהנו מסעודתו של
 אותו רשע ופסעו על ב' הסעיפים ליהנות מטומאת גיעוליהם באוכלם מאכלות אסורות
 ולשהות יין נסך זה ודאי היה גרמא לגזור חכמת' ית' להקדים שקליהם לשקלי המן כדי
 שיהיה עליהם כפרה על מה שעשו **ובזה** יובן מאי דאיתא התם בגמרא מגילה ר'
 פפא פתח לה פתחא להאי פרשתא מסכא לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו
 אדם אדם ולא מלך וכו' ופירש"י אדם הדיוט שהוא המן ולא מלך שהוא אחשורוש עכ"ל .
 והק' אבא מארי הר' זל"ה דסא לקמן בפרקין משמע דאחשורוש יוטר היה שונא לישראל
 מהמן כמשל בעל התיל ובעל החרין וכו' **ואפשר** הוה לתרוי' דאע"ג שהיה אחשורוש
 שונא ישראל מ"מ לא הוליא מהכחא הפועל כי אם ע"י המן שהוא סגורם
 אומנס מ"מ נראה לפ' דס"ק אדם ולא מלך קאי אחשורוש שהוא היה אדם סדיוט ולא
 מלך משום דלא הוה חוי למלכותא ויהב ממונא יתירה וקם כדאי' התם ואני אומר דעפ"י
 דרכנו שיצורא דהכא יפורש הכי בקום עלינו אדם אדם ולא מלך כלומר לולי ה' שהיה לנו
 בקום עלינו הגזירה היתה מזמן אד"הר ולא עתה מחדש נגזרה הגזירה בזמן המלך אחשורוש
 שמתו עמד עלינו ה' לבטל הגזירה ולדחותה ע"י מה שהקדים וזינו על השקלים דא"לכ
 שאם הייתה הגזירה חדשה אזי בזמן המן ודאי חיים בלעוו ולא היה כפאר משנאי' של
 ישראל שריד ופליט . ואפ"ל פרפרת נאה בזה והכי קאמר לולי ה' שהיה לנו והגדיל עמנו
 חסדו להעמיד ולהקים עלינו ג' פרנסים לדיקים שהיו באותו הדור ור"ת שלהם אד"ס אסתר
 דניא מרדכי . וזכותם הוא עמד עלינו דאל"כ אזי חיים בלעוו המן וסיעתו שעמדו עלינו
 לבלותינו והקב"ה מילינו ויידם **ועתה** נבאר המאמר הניזכר בשער הדרוש ע"ד רמו
 והוא אומרו בא' באדר משמיעין על השקלים וכו' הנה חודש אדר ירמונו לאדם
 דכשם שחודש אדר הוא סולל כל סס"ה ימי השנה דמינסן מונין ראשי חודשים ס"ג האדם
 סולל סס"ה גידים . וכן אד"ס ר"ת אפ"ר ד"ס מר"ה . ה"ג אד"ר ר"ת אפ"ר ד"ס רימ"ה .
 ועתה ירמונו התנא בא' באדר משמיעין על השקלים הוא ע"ד מארז"ל בגמרא שבת בפ'

והיה אמונת עתך חוסין יצועות וכו' חחלת דינו של אדם אומרים לו נשאת ונתת באמונה
 וכו' והיינו השקלים והם שקלי משא ומתן באמונה וכנגד זה אומרים קצעת עתים לחורה
 היינו דקתני ועל הכלאים דע"י עסק החורה מהפשטים מאדם כלאי הטומאה ומחלבת
 זו רוחניות הקדושה כמארוז"ל בני אדם פגע בך האי מגול וכו' **רבט"ך** זו קורים את
 המגילה בכרכים . הוא אשר חכמים הגידו וליהא נמוי בזו"הק משפטים בפ'
 ואם לבנו יעדנה דמיוס לידתו עד דעל לארביסר הוא קאי בשני דעורלה ויז"הר לחודיה
 שילט בו באדם אבל כד על לז"ד שנין הוא נקרא בן להקב"ה ונכנסת בו נשמתא עילאה
 עם יל"הט וקאיט לה קוב"ה בקיטוין עלאין וכו' והנה אע"ג דארז"ל ב"ד של מטה עונשין
 מבן י"ג שנה ולמעלה וב"ד של מעלה אינם מענישים כ"א מך' שנים ומעלה דלא ילא
 בלכא כ"ז דווקא בענין העונשין דאין מענישין מ"מ בענין הזכות ומע"ט שנושה
 מבכנסת זו הנשמה ויז"הט משנת הי"ד ולמעלה הכל נחשב לו לזכות הואיל דמידה טובה
 מרובה מומת פורענות והיינו דקתני ובט"ו בו קורין את המגילה בכרכים כלומר דמתחלת
 שנת ט"ו כבר סיגל מצות ומע"ט בשנת הי"ד ולכן בתחילת שנת הט"ו קורין את מגילתו
 שהוא כינוי לזכותו שנכתבו בספרם של לדיקים קורין ומזכירים אותם בב"ד העליון
 הסניגורים שלו לפני יק' פ' עשה כו"ך מלת וזכות . ובכרכים המוקפים חומה הוא כינוי
 לספרן של לדיקים שעליהם נאמר חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלסם . **ומתקנין**
 את הדרכים ואת הרחובות ואת מקוואות המים וכו' כי הנה ידוע שמשנת
 ט"ו ואילך כל מס שהוא מסגל המצות הכל בשבילו ולהנחתו על כן התנא נותן עילה טובה
 לבני אדם . שואל יתקנו את הדרכים דהיינו הדרכה ישרה וטובה לפני שבוי"ת כינס לבניו
 כי ההרגל על כל דבר שלטון וכיון דדש וההרגל ההוא הטוב ישאר בו טבע עד אשר
 לא יבואו ימי הרעה שהם משנת ז' ואילך שנענש משם ואילך על המעשים הרעים והשתא
 כשהורגל במעשים הטובים עוד לא ישתנה טבעו מהטוב ה' הרע כמאמר המלך החכם
 חנוך לנער עפ"י דרכו גם כי יוקין לא וכו' **ואת** הרחובות הם רשויות הרבים שהכל
 דשין בהם והוא רמז דלא סגי במה שיתקן דרכיו וירגיל טבעו בדרכי טובים כינו
 לבין קונו בלבד לא גם ברחובות ובשווקים שהוא רמז להמון העם שיהיה עושה נח"ר
 לבריות וירגיל טבעו עמם באהבה ואחיה באופן שיהיה טוב לשמים ולבריות כמאמר התנא
 כל מי שרוח הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו . **ואת** מקוואות המים הנה
 שכשם שמקוואות המים מעלין האדם מטומאה לטהרה כמו כן ינהג בעלמו בעניני
 טומאה וטהרה שכן הם מילי דחסידותא כי הטהרה מביאה לידי קדושה וקדושה מביאה לידי
 רוח"ק . **ומציינין** על הקברות וע"ד מאז"ל א"ר גאעור שוב יום ח' לפני מיתתך
 אמרו ליה תלמידיו וכו' יודע אדם אימתי ימות אמ"ל וכ"ס ישוב היום שמא
 ימות למחר וממלא כל ימיו בתשובה וכו' וחסו מה שרמזה התנא ומציינין על הקברות
 כלומר לרדך שיעשה ליון וסי' בלבד על יום הקבורה שהוא יום המיתה שמא ימות למחר
 וממלא כל ימיו בתשובה . **וייצאין** על הכלאים דמט"ו בארר ניין ניכר ומתפרסם
 ויכולין ללקוט מין מפקד שאינו מינו . ה"ג בנדן"ן משנת ט"ו ואילך יכול
 האדם להבחין בעלמו חייה הם כלאי הטומאה שיבואו לידו ולרדך לתולשם ולהרחיקם מעליו
 ובין יתקדם מלמטה ולמעלה . **ועושיין** כל לרכי הרבים ירמוז שגם ירגיל את עלמו
 בכל לרכי הנצור להדרכים דרכי יוסר בתוכחות מוסר . א"ג לרכי הדגים

שסס הכנסת כלה וצקור חוליס והכנסת אורחים ולקבור מתים ושאר הנהגות שבעולם
ביל"או יילא"ו : מס' נתיבות שלום כ"י הרב מו"ר זקני רפ"ח זלה"ה :

ויזרח לו השמש פי' הר' אדרת ג'יהו זלה"ה צפ' וישלח ח"ל יובן בס"ה דרך רמז שמש
גי' צ"פ ש"ך ש"פ צ"פ ש"ך דינים כמדוע ולריכוס מיתוק ויעלע"ה ע"י מעשיו

הטובים וכוונותיו העלומים מיתקם והאירו צו וזהו וזרח לו השמ"ס . **אן** יובן דרך רמז
ע"ד שכתבו המפ' ז"ל שיע"א ע"ה יש צעיקר צחינתו שס ספירות . והס חג"ת

נה"י שהס נקראים שס קלוות ע"ש גס ידוע שכל ספירה יש צחינת שס מ"ה כי יש עשרה
מ"ה כנגד י"ס וא"כ כנגד שס קלוות הנז' יש שס פעמים שס מ"ה המאירים ליעלע"ה

ובזה יובן ויזרח לו השמש תיבת השמ"ס הוא אותיות ש"ס מ"ה שהאירו לו . **אן** יובן
בס"ד לרמזו תיבת השמש הוא אותיות ש"ס מ"ה והנה ששה פעמים מ' הוא גי' ר"ס

כמספר שס הו"יה צ"ה עשרה פעמים שעולה צגי' ר"ס וכמ"ש הרב מג"ע ז"ל ע"ש וזהו
ויזרח לו השמש רמז לשס הו"יה צ"ה שהאיר לו :

שם צפ' ויקהל והוצא מו"הק מהו שבת שמה דקוצ"ה שמה דאיהו שליס מכל סטריו
ובו' והוא כי דה"ו מקציה שבתא יש בהס רמז לאותיות י"ה דשס הו"יה צ"ה כי

דה"ו גי' י"ה ויוס אב"ג דבתר שבתא יש בהס רמז לוא"ו דשס הו"יה צ"ה כי אב"ג גי'
ששה והשבת עלמו הוא צחי' ה"ה אחרונה שהיא צחי' מלכות הרי רמז שס הו"יה צ"ה

וזהו שמה שבת שמה דקוצ"ה כלומר שבו רמז שמה דקב"ה שמה דאיהו שליס מכל סטריו
דייקא כלומר משני לדידים משבוע הקודם ומשבוע הבא ובהו יובן נמי מ"ש דהע"ה אחר

וקדם לרמז כי ידוע שזוד הוא צחי' מלכות והשבת נמי הוא צחי' מלכות וא"כ הוא
מידתו ולז"ה אחר וקדם דייקא :

שעם למש"ל כל מי שאינו משיב שלום לחברו נקרא גולן שג' גזילת העני צבתיכס ללע"ד
לתת טעם לדבר צדך פשוט עפ"י מדרש צב"ר פ"ד כי עפר אחת ול עפר וכו' אומר

הקב"ה לאד"הר קומץ עפר יש לי עליך השיבהו לי וע"י העפר שהוא מקיים מאמרו
וגפשי כעפר לכל תהיה לא נפיק מכלל עפר וליכא גזל והרי הוא כמו שהיה אבל כשהוא

מתגאה ויואל מכלל עפר יחול עליו טענת קומץ עפר גזול עי"ש והן האדם אשר אינו משיב
שלום לכל אדם אין זה כי אס מרוב גאוותו . ובפרט אס יעיר קול חמתו למאן דאפ' שלמא

נקיט . כי בחקוס שמואלנו גדולתו . מאן עייל בר נפחא הרי זה תכלית גאוה כי על כן
אומר רבנן דנקרא גולן דהדר דינא לדין קומץ עפר גזול וכדברי המדרש הנז"ל ושה"כ

גזילת העני צבתיכס הוא העפר וכמאמר הכתוב שוכני צחי חומר היא ציחא דכולא וק"ל .
מס' א"הע והביאו מלמ"ק ז"ל :

איתא במדרש אמרו ישראל לפני הקב"ה כיון שהגליתנו לבין האומות צדין הוא שלא
בשבור השבת ע"כ . ותיווה נהירנא כד הוינא עליא אמרנא מילה דא וצבתיכס

מ"ש הר' נחל איתן ז"ל דהתקע"ד דורות אשר נשאלו כי התורה הייתה ראיה לינתן
לב"ה דור שג' דבר ליה לב"ה דור הקב"ה ראה שאין העולם מתקיים ונתנה לב"ה דורות

ונשאלו התקע"ד דורות וכשהיו ישראל במצרים העלו רע"ב גשאר תש"ב כי הרע"ב ותש"ב
יעלו תתקע"ד ולכן ליה הקב"ה את השבת לתקן את תש"ב כי היא אותיות שבת אבל

כשאין ישראל שומרים השבת לריך לגלות ולתקן את תש"ב ע"כ . נמלא שחם ישמרו שבת
לא יגלו ואס יגלו לא ישמרו שבת . וחס' ללח רכ"ב :

שפתים יסק גשיב דברים נכוחים כי הנה איתא בזוהר שיות דקי"ד כי ינלו אנשים
 לו מיכל ופ' ס"מ עטש יענש ס"מ וכו' וכתב הגהות הרמ"ז כי מיכל
 במילואו עולה גי' שפ"ה וסמ"ל במילואו עולה גי' שפ"ה וכתב עליו הר' חד"ש ז"ל
 בהגהות וז"ל אפיק שפ"ה ועי"ל שפ"ה עכ"ד ור"ל שיענש ס"מ שהוא גי' שפ"ה ככתוב
 עטש יענש וזה אללי שפתים ר"ל ב' שהם גי' שפ"ה יסק משיב דברים נכוחים זו
 מיכל וס"מ עטש יענש . פס :

שם ויבוא יעקב שלם דרו"ל שלם בגופו שלם בזמנו שלם בתורתו ועיין להר' חיד"א
 ז"ל בס' פנ"ד מה שרמזו בזה . ואפ"ל שלם בזמנו שלם בגופו . כי הנה אז"ל אין
 בעל הרחמים פוגע בנפשות תחילה . עוד אמרו הודו לה' כי טוב שגיבה חובתו של אדם
 בטובתו עשיר בשורו עני בשיו יתום בביתו למנה בתרנגולתה . ובה פי' הר' מג"ע ז"ל
 כונת הפ' לך נא ראה את שלום אחיך . ומהיכן יודע לך ע"י זאת שלום הלאין אם תראה
 המזון שלם ואינו חסר אזי יודע את שלום אחיך וזהו שלם בזמנו אזי הוא שלם בגופו כי
 אין בעל הרחמים וכו' . **א"ל** שלם בתורתו שלם בגופו . כי הנה ידוע רמ"ח מ"ע כנגד רמ"ח
 אברים של אדם . ושם"ה גידים כנגד שם"ה מלות ל"ת וכל מלה ומלה ממות
 עשה מתקן אבר א' והם יתקן א' ממות ל"ת מתקן גיד א' זה פי' כת הקודמין את
 הגאים יראו זו ל"ת ואת מלותיו שמור זו מ"ע . כי זה כל האדם שמכון כנגד אבריו וגידיו
 שיתקנו ע"י שישמור מ"ע ול"ת וזהו שלם בתורתו בתרי"ג מלות אזי שלם בגופו שיתקן הכל :
ש"ים כ"א א'י' אמן ש"י לרמוז מי שגיבה אמן כתקנה זוכה לש"י עולמות ועליו נאמר
 פתחו שערים ויבוא גוי לדיק שומר אמונים שומ"ר ל' המתנה כמו ואביו שמר
 את הדבר שממתין לענות אמן ובהפך ב"מ מי שהוא אינו עונה אמן עונשו חמור ביותר
 כאמור בזו"הק שירד לשאל תחתית ומעשם נורא של הר' מרדכי יפה ז"ל בעל הלבוש
 ידועה בס' דרך ישרה ע"ש : פס

שם ואפילו בישראל . פירש"י ז"ל שאין לך סופרים ומלמדי תינוקות ועניים שהם מבני
 שמעון וכו' וזה שמעון ר"ת שלוחים מלמדי תינוקות עניים וסופרי נפוליים :
שם שאו את ראש כל עדת בני . רמז למש"ל עתיד הקב"ה להנחיל לכל לדיק ולדיק
 ש"י עול' שני להנחיל אהבי יש כי הנה מלת שא"ו גי' ש"ו ועס גי' אותיות גי' ש"י
 וזהו שא"ו את ראש כל עדת הכונה לכל לדיק ולדיק ינחיל ש"י עולמות . **א"ל** רמז למילה
 כי הנה יש באדם רמ"ח אברים ובאשה רכ"ב אברים עס ד' אברי הלידה סך
 הכל ת"ק ומלות מילה א' מה"ק אברים ולכן מילת רא"ש אותיות א' ש"ר גי' ת"ק והנה גבי
 קטיעא בר שלום שא"ל מערוביתא כשהולאו אותו להורגו בשביל שדיבר טוב על ישראל ווי
 לאילפא דאזלא בלא מנכח רמז למילה דכתיב גבי מדין ונכסס לה' א' מת"ק והמילה א'
 מת"ק אזי קטע את מילתו וילאו ב"ק ואמרם קטיעא בר שלום מזומן לחיי העו"הב .
 וזהו שאו ע"ד שאמרו גבי סבין ועשיאה ע"ג חברתה את רא"ש רמז למילה ובאמור :

רכן אמור הגני נתן לו את בריתי שלום . אפ"ל עמ"ש ק' ברכות חייב אדם לברך
 בכל יום ויום וביומי דהע"ה היו מתים ק' בכל יום וע"י שתיקן לברך ק' ברכות
 נסדו ולא מתו וז"ש הוקם ע"ל גי' ק' ובה פי' מו"ר ח"ר עבדלה סומך ז"ל כונת הפ'
 וברכת את ה"א על הארץ הטובה . ע"ל גי' ק' ברכות שחייב אדם לברך בכל יום עכ"ד
 וזהו לכו"ן גי' ק' . אמור . ק' ברכות . הגני נתן לו את בריתי שלום שאינם מתים :

באו"א נ"ל אנה עבדא בס"ד לפענ"ד דקושייא מפורסמת דמי' לכן היא יתו"ר גפי"ש ויוזן כי השלום שיהיו לו לפינחם הוא בעבור שקנא לזוהיו לכן ניתן לו הזתנה שזאת והראיה כי תחלת קנאה היא אות ק' ותיבת לב"ן בגי' ק' לכן נאמר הנני נתן לו את בריתי שלום . **א** נא נאמר בס"ד כי בשעה שעשה זמרי המעשה הזה עם חוזי גברו פ"ר דינים בעולם ופינחם צעת שנקם נקמת ה' והם הכניע הפ"ר דינים הנז' והרמו רמוז בתיבת לב"ן במילוי כזה למ"ד כ"ף נו"ן בגי' פ"ר . מאחר שזכה פינחם והכניעם ניתן לו השלום בפתחת תיבת לכן . וכל זה הזכות גרם לו זכות ילחך אצ"ה שכן פינח"ם בגי' יח"ק . גם רמוז בתיבת לכן במילוי כנז' המילוי שלהם שהם אותיות מ"ד פ' ו"ן בגי' ק"ף זה ילחך שהיו ימיו ק"ף שנים וזכותו גרם לפינחם שעשה כל זה והללח :

באו"א י"ל ולהקשות דלמה לא ניתן לפינחם דבר אחר גלג השלום והלא יש לה' צ"ה כמה מעלות טובות מזו . גלג יוזן בס"ד לענ"ד אנה עבדא כי זמרי לא עשה גלג מעשה עשו שהיה שטוף בזימה ופינחם נקם ממנו נקמת ה' שנקרא שלום לכך ניתן לו שלום שהוא בגי' עש"ו לכך אמר הקב"ה בדין הוא שיטול שכרו השלום מדה כנגד מדה : **א"נ** 'באו"א יוזן בס"ד לענ"ד אנה עבדא כי פינחם היה אחוז וצומח בשם הו"יה צ"ה וצכותו יכול לעשות החיל הזה והרמוז הוא בתיבת ברית"י שלו"ם ר"ת וס"ת הם אותיות בשמ"י דבטח בי והכניס עלמו בסכנה לתת כבוד לשמו על כן ראוי הוא לברית שלום שיטול בשכרו :

שמור א"ת יו"ם השצ"ת לקדש"ו ר"ת גי"ה וכן זכור את יום השבת לקדשו ר"ת גי"ה . וכתבו חז"ל זכור ושמור בדיבור א' נאמרו לרמוז משו"ל אם היו ישראל שומרים שתי שבתות כהלכתן מיד נגלן זהו שמור א' זכור א' שתי שבתות ועי"ז את יום השבת לקדשו ר"ת גי"ה שיבו' גי"ה הגביא ויבשר הגאולה . מס' ללח רכב :

שני שדיך וכו' פי' חר' תולדות יוסף בשר השירים סי' ד' חז"ל הגה דרך הלביה להיות יולדת תאומים ותאומים זו הגה נפש וחיות כל א' מהם קשורה בנפש וחיות חברו עד שיהיה בגדר מות זה כן מות זה וכמו"ש המפ' וכן היה עניין נושה ואהרן שחיות א' מהם היה תלוי בחברו שעבור הדבר שלקח משה הוא מי מריבה בזהו דבר עלמו ללקח גם חיותו של אהרן וכן ידוע שגם בשורשם הם כלולים זה מזה חז"ש הגה שני שדיך הם משה ואהרן המה דומים בשני עפרים תאוני לביה שחיות א' מהם תלוי בחברו והם הם הרועים ומורים דרך התורה . בשושנים גלג ישראל שנקראו שושנים היפך שארי האומות שנקראים חוחים ומשה ואהרן המה רועים היו בשושנים גלג עד שיפוח היום הידוע הוא יום שחטאו בימי מריבה ואז נסו הללים שלהם ונסתלקו מן העולם והקיס משה את יהושוע החתיו ואז גלג לי לי דיקא ע"ד שכתב מהרמ"א צפ' לך מ'ארכך וכו' שנשמת איש הישראלי פיקרה ושורשה הוא מאיכות קדושת ארץ ישראל וכל ההולך לא"י הרי הוא הולך לעלמו דהיינו לשורשו וזהו לך לעלמך ועד"ז יאמר גם פה גלג לי לי דייקא לעלמי ולשורשי והוא גלג הר המור זה הר המוריה דהיינו א"י וגלגעת הלבושה כי לבושה מספרה אדו"ן יחי"ד שכן שם מתגלה ביותר אחדות הקב"ה שאיורה דא"י מחכים בעבודת הצורא ושם בא"י כולך יפה רעייתי ומס' אין כך כי רמ"ח מ"ע הם לעומת רמ"ח אברי הנשמה המתפשטות ברמ"ח אברי אדם הגופניים ובקיום כל מלה ניתקן אבר הנשמה שלעומתה ונעשית כולה באבריה ושליומה בקיום כל הרמ"ח מ"ע שאף אשר יש מלות הנחוגים רק בכוהנים ולוים ונ"מ מלך

אחדות כל בני ישראל כולם באחד כל א' משלים לחברו וכלו עשה חברו ג"כ המלה זו שאינו יכול לעשות אומנם בזה כל ישראל חוץ לא"י וגמלא אין גם א' מהם שיעשה מלות התלויות בארץ והרי גמלאי הרבה מלות מהן וגמלא אין גמולתהם כל א' מהם כולה בשלימות באברים כי הן בעלי מומין מגד חסרון תיקון אבריהם אשר לעומת מלות התלוים בארץ שפסוקים מהם מלות ההם אך בזהו ישראל בא"י אז כולך יפה רעייתו ומוס אין כך כי נשלמו כל אבריה בלי שום מום :

שם בקובלה סו' ג' עת לאהוב ועת לשנא ירמוח ענין הוקר רגלך מצית רשיך שהתראות אהבה הייתה תגרום שנאה וגמלא יושג שנאה מאהבה :

ישבת בגי' שם צ"ן פי' כי טו"ן פשוטה במספר כמנפ"ן עולה **ש"ת** וצ' של צ"ן הרי **שבת** ח"א מהו שבת שמה דקוצ"ה נמלינו למדין שכל מחלל שבת במחלל ש"ש ח"ו והמכבד שבת במכבד ש"ש על זה

כיוונו חו"ל למלא שמרו ישראל צ' שבתות ככלכתן מיד הין נגלין למה לרדך צ' שבתות כי בשבת א' גמולים עונותיהם ש"י וישארו נקיים לא זכות ולא חובה ובשבת שניה יהיה להם זכיות וגמלים צדקות הוא צדמותו יחיש לגאול אותנו צב"א ח"א מס' המעשמים כ"י אבא מארי זלה"ה :

רמה אהנו קורים את הפרקים בשבת בשעת מנחה לא כשאר"הר אכל מען הדעת

שעת מנחה הייתה מפני כך אנו קוראים אותם בשעת מנחה כדי לכפר על עון אד"הר - א"נ ט"א מפני שעשו ישראל את העגל שעת מנחה הייתה כדי לכפר על עון העגל שעשו ישראל - ועוד מנח"ה בגי' עב"ל משום זה אהנו קוראים אותם במנחה וק"ל - **ועוד** יש בכל ששה פרקים ק"ח הלכות ו"פ כל ישראל ו"פ רבי חנניה בן עקשיא הרי ק"ך והם נגד ג"פ שעלה משה למרום מ' יום כל פעם ופעם הרי ג"פ מ' הם ק"ך ימים וק"ל מנימוקי מו"ז הר' רפ"ח זלה"ה :

שמרה נפשי כי חסיד אני - אפ' דרך רמו ודרש כי נח"ש יש בו ג' אותיות ומאות ח' גימול כי חסיד הוא ופשו אותיות ש"ן מנח"ש וזהו של שמר"ה נפשי ר"ת ש"ן ר"ל משן דנחש כי חסיד אני וצמח שאני חסיד גימולתי מאות ח' דנחש ואתה השמרני מש"ן כי מכל אות יש מקטרגין ומרעין - ומה שעלה בידי הוא להליל עלמי מאות ח' במה שאני חסיד וז' יגמור בעדי שמרה נפשי - מס' חומת ארץ מו' פ"ו :

ד' לזאות עמנו וכו' אפ' כע"ש הר' הק' בר"ח דכשהכינה שורה למטה בארץ אז אין האדם קרוב לחטוא ע"ד מ"ש הפ' האותי לא תיראו נאום ה' אם מפני לא תחילו וכו' ואע"ג דאיהו לא חוי מוילה חוי ז"א ה' לזאות עמנו אז משגב לנו מליכאל בחטא - א"ג עמ"ש רבני אשכנז דישארו חובלים בעו"הו מדין עבד שאוכל בתרומת רבו אומנם ק"ל דאין חולקין תרומה לעבד לא בפני רבו ומהאי טעמא מצרכים לטובא ברוך אהה ה' וכו' ז"א ה' לזאות עמנו עי"ז משגב לנו לסי יעקב בעו"הו ליהנות יותר מדאי חיותינו ואף שכו"הו הוא על טעו וק"ל : מס' נאום תהלה מו' מ"ו :

שם מו' פ' ה' אהיס לזאות השיבנו כאר פניך ונשעה אפ' עמ"ש הר' המפורסם כמאה"י אוחלי ז"ל בספריו במאמר המגיד ובמורה גדול זה גלוי שכינה וכו' דגילוי שכינה הוהרבה ללקט גילה"ק שיעשו במלרים ובעוד שלא נחברר נ"ק לגמרי אין יכולים לגאס לזה הסדה וגילה שכינתו ית' בעלם ומלא מין את מינו ונחדבקו נ"ק בשכינה ואז

נגלו וזהו ובמורא גדול זו גילוי סכינה וכו' ככל אשר עשה לכם ה'א במצרים לעיניך הם
 נ"ק ע"ד נתן עיניו בו עכפ"ד והנה ידוע דגם בגלות לו את מצררים נ"ק וכל עוד שלא
 בשלמו חין אהבתו ויכלים לנגל וז"ש ה' להים אבאות השיבו וחק ה'א'א שיריים נ"ק האר
 פניך ויהיה גילוי סכינה ועי"ז וטעמה כמו שעשית ביל"מ וחסוּפן ממצרים תביע וכו' ודוק :
שם מו' פ"ה אשנעה מה ידבר וכו' פשוטו יראה ע"ד משרז"ל דביהמ"ק שני נחרב

בשביל שאלת הינס וכחז ז"ל דכל עוד שח"ז עון זה ביטוי חין אהבתו נגלים וז"א
 כי ידבר שלום ב' עמו וק' חסדיו וק' ישובו לכסלה כמאז ומקדם שהיו בחס ש"ת וצוה אך
 קרוב ליראיו ישעו לשכון כבוד בארצו וק"ל : ואפ' להרחיב הדברים יותר עמ"ש בלקיט
 ע"פ קול דודי דופק זה מלך המשיח בשעה שהוא בא וואמר להם לישאל אתם נגלים ח"ל
 ולא כך אמר הקב"ה משעבדנו תחת יד ע' אומות והוא משיב א' מהם גולה לברבורים וא'
 וא' גולה לברטיני' הוי כלא גליהם כולכם עי"ש והטעם פשוט כי כל נפש ישראל כנפש א'
 תחשב זה ח"א הם לא ע"י האחדות והשלום וכחז במ"א חסם מהר"י לגזי ז"ל דמוס
 הטעם אר"ה ע מוכין את ישראל ואומרים להם אומה שמעמה אנוכי וכו' ולבסוף עשו את
 העגל כלום ישועתה לו דבעשיית העגל הורו פירוד בעלמם שאמרו למשה טה ולהם לא טה
 ע"ש וז"ש כי ידבר שלום ב' עמו וק' חסדיו וק' ישובו לכסלה בזמן עשיית העגל שהורו פירוד בעלמם
 וצוה אך קרוב ליראיו ישעו שתמהר הגאולה אליכם לריבים להשתעבד כולם תחת ע' אומות :

שובה ה' חללה נפשי על כוללות ישראל ידבר טובה ה' חללה נפשי מגלות זה פעם
 שניה הושיעני למען חסדך מחורת חסדך ששצית פעם שנית לינו חייב לפדותה
 ולזה אני שול ממדת חסד ואמר חללה נפשי ואח"ך הושיעני וכו' : כי קודם גאולה הנראית
 לעינים : והקב"ה בחסדו מוילא לאור חלקי נפש ישראל מהס"א ואח"ך גוף ישראל מאח"ה
 וז"ש חללה נפשי להוילא מהקל'י חלקי הנפשי ואחר שזכר כל נפש ישראל ואמר עלו זה ב'
 הסדושה הושיעני למען חסדך : **א"י** הושיעני למען חסדך פי' למען אהע"ה איש החסד
 שהצטחתו וגם את הגוי ודרז"ל : לו ד' מלכויות ח"כ שומר הצטחק לאהע"ה : ואפ'
 לרמוז טוב"ה חלל"ה נפש"י ר"ת נח"ש והוא גי' משיח ובתוכס ה' מד"הר לבטל הנחש
 ולהביא משיח וס"ת טוב"ה ה' חלל"ה נפש"י גי' כ"ה שרומם לשכינה שיעשה בעבור השכינה
 כז"י שהיא בגלות : מס' יוסף תהלות מו' ו' :

שם במו' ע"ז שויתי ה' לנגדי תמיד במ"ש הר' אמר דוד ז"ל דמסס הו"ה מוכח ענותנותו
 דאין בכל אבג"ד אותיות מעטו המספר כאותיות הו"ה ובס' ארץ החיים מו' קי"ג
 כתב בצאו"ה דסס הו"ה גי' כ"ו במק' ח' ואם תכפלי י"ו במ"ק ז' : וכן כל מה שתכפלו
 יתמעט וזהו במקום שמינו גדולתו וכו' עש"ב : שויתי ה' לנגדי תמיד כי מורה הענוה
 כמדובר ואני נכנע ושפל וכן כי מימיני כל אמוט שמי שהוא עניו חין סג"א שולט בו ורמוז
 מימיני ב"ל תחילת התורה בראשית וסופה ישראל ב"ל אמוט :

שם מו' ו' שמעה עמי ואדברם ישראל ואעידה בך להים ביהך אנוכי : אפ"ל במ"ש
 במ"א דה' ברוב רחמינו כשמייחדים ואומרים שמע הקב"ה קורא אותם עניו וכשמקבלים
 המצות נקראו ישראל : וז"ר שמעה עמי כשאתה אומר שמע אתה עמי : ישראל תקרא
 כשתאמר והים הם שמע ותקבל המצות וזהו ואעידה בך : ואז להים ביהך אנוכי :

שם מו' ס"ה ולדיקים ישמחו יעללו לפני להים וישושו בשמחה שמעתי ממורי הר' ז"ל
 בשם הר' מור אביו ז"ל במ"ש ר' עובדיה ז"ל במשנה סדר מלוה מלוה שהשמחה

שחם שמה היא מזוה אחרת וז"ש ולדיקים ישמחו יעללו לפני גהים צעו"הב בשכר המזות
 שעשו ועוד ישישו בשמחה כלומר בעבור השמחה ששמחו במזות דמשב להם כמזוה אחרת
 צפ"ע עכ"ד ולי הדל חפ' צמ"ש המפרשים דתכלית ביאת האדם צעו"הז כדי לזכות
 ולהיגות מזון השכינה בשכר תורה ומצ"ט ולא ליהיו בסוג מאן דאכיל דלאו דיליה וכו'
 ומק' הרמב"ם כחצ צפ' וזקקה תהיה לנו דהשכר שיתן לעבדו היא זקקה ונפל פיתה
 צבירה ותידלו דהשמחה דשמת בקיום המזות היא העולה ומזוה ונוטלין עליה שכר עכ"ד
 וז"ש ולדיקים ישמחו יעללו לפני גהים לפני דייקא וכו' השכר הוא זקקה ואכתי איכא
 משום צהיל וכו' לז"א וישישו בשמחה בעבור השמחה ששמחו בקיום המזות ות"ת וזה יקרא
 שכר - א"נ צמ"ש הר' יפ"ת דהא אמרינן אין מערבין שמחה בשמחה לא אמרו בשמחה
 וז"ש ולדיקים ישמחו יעללו שני מיני שמחות בקיום המזות וז"ש לפני גהים
 מזוה כלומר שמחה רוחניות דבזה וישישו בשמחה ששמחים עוד ישישו בו בפרק דמזות מערבין
 שמחה בשמחה - א"נ חפ' דהשכינה נקראת שמחה וכל מעשייהם בעבור השכינה ליחד
 עם דודה וזהו שמחתם צעילוי השכינה וז"ש ולדיקים ישמחו וכו' וכל שמחתם בעבור
 השכינה וז"ש וישישו בשמחה היא השכינה :

שם ה' מלך גאות לבש - כתבו גורי הארז"ל גאות לבש הוא לרוך גוף שבת עכ"ל וכן
 אמרו צמור' אין ישראל נגלים עד שישמרו השבת של צבונה וחת תושעון - וחפ'
 העעס שקולס השבת ככל המזות והן בעון ישראל יש להם כמה חטאות ואין יבוא גוף
 אבל כשנשמור שבת הרי קיים כל התורה ושמירת שבת מכפרת חפ' על ע"ז ולכן לריך
 לשמור שבת - ולדעת הז"ח דגלות מולרים עבור מכירת יוסף ומד"הד הייתה רולה שיהיו
 בגלות מולרים ז"פ רד"ו ונתן להם שבת לכפר - ולפי' שלא שמרו' חפ' דחזרה מד"הד
 והגלות המור הארוך הזה יש בכלל עון מכירת יוסף ולזה לריך שמירת שבת וס"ת ה' מלך
 גאות הם תכ"ה שם קדוש ובגין' משיח בן דוד ע"ה - כשנשמור שבת יבוא משיח בן דוד :
ש"י עולמות - אמרו בשם הגאון ר' ליב זינגין ז"ל כי תרי"ג מזות דאורייתא וז' דרבנן
 הם כת"ר ומכל מזוה נברא מלאך הם כת"ר מלאכים ומלאך הוא שליחו של עולם
 ח"כ כת"ר מלאכים הם ר"ז עולמות וז' שלישים ותוספת כתובה שליח הם ש"י עולמות
 וזוה פי' מהר"י סג"ל גר"ו מ"ש הר' קרבן שבת דף י"ט ר"ו מימין וק"ג משמאל ר"ו שהם
 עיקר כתובה מימין ותוספת כתובה ק"ג משמאל וכו' וחפ"ל עתיד הקב"ה להנחיל הנחיל בגין'
 ק"ג שהוא התוספת ועם ר"ז של עיקר יהיו ש"י עולמות כי ל' לסנחיל היא סימונית מס' דבש לפי'
שבת יו"ט ות"ת אמר הקב"ה לזו עלי ואני פורע כן אמרו פ"ב דבינה והראשונים
 אמרו רמז פועל אדם ישלם לו פוע"ל למפרע ר"ת לזו עלי ואני פורע - עכ"ד
 וחפ' כי תיבת ישל"ם ר"ת ימי שבת לימוד מועד - חפ"ל כי ר"ת לזו עלי ועוד
 ואני פורע בגין' מק"ס וס"ת גי' גא אדני - וז' תתמה לרמוז כן בגמרא כי ר' הארז"ל רמז
 סוד ברת"י יהב ליה ידים וכן ס"ת חבוט חבוט ולא בריך - שם :

שבויה חסודה לכהן וחקרו רבני אשכנז ז"ל דלפי המשל דישלם עם ה' כב"י כאשה
 ובעלה איך אחד הגלויות כב"י יכולים למשל להיות אשה לכהן דהוא ית' כהן
 כב"י ותידלו רבני אשכנז דקי"ל כהן שפדה את השבויה הז' ישאנה חוקה לא שד"י חגיג
 זווי כבדי עכ"ד - והוינן בה צעיותין דדין זה הוא צכתס אך חס השבויה היא בת החבו
 ופדאה סו ליכא חוקה לא שדי חגיג זווי כבדי דאימא משום אהבת אהובו פדאה כי כ"ע

ידינו כי נפלאה האבנת האבון • **ואני** הדל יישבתי דינא הוא דכזיבה אמה מעדה עליה
ואין בדין השכינה עמנו בגלות והיא מעודה עלינו וזו כתיב התנזי הפלואר דס

י"ה מעיד עליהם כי השכינה אס בישראל העד תמיד בנו • **וארם** בכל זאת מלאה
הקפידא מקום לנו דלכן תדוק הוטת הוא לעבוד ע"ז • והשכרות הוא

לעבוד את ה' והרי מלינו דבמגרים עע"ז והגס שהיו אלוסיס אלוסה אסורה לכהן • ואפשר
לתרץ ריבון דהמשל הוא לינשא להקב"ה ככ"י דיינין בה כדן אשה דהזנות דווקא פוסלתה

ולא דבר אחר וגם על ישראל אין קפידא לא על הזנות ממש וזוהי הו ישראל כשרים וגדורים
מן העריות • **א"נ** אפי' דעעס אלוסה אסורה לכהן משום דמשכת לה תחילתה בלוגס

וסופה ברעון ובישראל שרי כל שחלתה בלוגס אבל בסוהן החמירה תורה דכל דאיכא רעון
אפי' בסוף תאמר ומשו"ה אסורה לכהן • והכא בישראל גלוי וידוע לפניו ית' דמה שעע"ז

היה לוגס גמור ונתחלה וע"ס ומשו"ה שרייא לכהן • **א"נ** דישאל נעשו זרים חדשה
דילאח נשמתם במעמד ה"ס והחיה ה' אותנו והרי

אלו זרים חדשה ופנים חדשות
באו לכהן • א"נ ע"ד שאמרו בספרי ע"פ הן ישלח דהקב"ה אומר כי אלונו ולא איש וכו' שם

שנים שנים באו לא נח לא הימים שמסלימין בהם הלל הגדול קן כתוב במדרש הנעלם
ורבים בתורה חתרו לפרש ולא יכלו • והפי' כי ימים שמסלימין וגומרין ההלל

סי' בצט"ח דהיי' ז' ימים של פסח ז' ימים שבועות ע' ימים סוכות ח' ימים חנוכה •
ואמרינן בעלמא דלית מלה דלא רמיז בורייחא וצפ' זס רמוז דהיינו ז' ב' רמוז לב' ימי

פסח וז' ימי שבועות • בא"ו גי' ט' לט' ימי סוכות • א נוח גי' הק' מהר"ש ז"ל • שם :
שכור א"ר ששת אראב"ע יכולני לפטור את כל העולם מן הדין דכתיב ושכורת ולא

מין מתיבי מקחו וכו' לא שפטור מתפילה מאי יכולני לפטור מדין תפילה
כן אמרו בערובין דס"ה ופי' הגאון מהר"ן בשם הגאון מו"ז ז"ל דאמרו שם דו"א דגוים

ועניות מעבירין האדם ע"ד קונו ולריך למבעי רחמי וח"כ בגלות גוים ועניות מעבירים
ע"ד קונו וכיון שבגלות שכורים פטורים מתפילה ופטורים מן הכל זהו"ד בקיטור ועמ"ש

אני הדל בכסא דוד דקי"ד ומהר"י בי"ד ח"כ דף פ"א ע"ג פי' שהיו חייבים להתפלל בימי
מרדכי על כי קרב זמן בית שני ולא התפללו וחס פטורים מדין שכור וז"ש ותוליאניו לרויה

בימי הזמן עכ"ד עש"ב • וכפי דרך מהר"ן הגו' גמלא שהם פטורים מן הכל כיון שהם
בגלות ואתי שפיר טפי ותוליאנו לרויה בימי הזמן בטענת שכרות כי הגלות והלר' מעבירין

וכו' ואין חיוב להתפלל וכיון שאנו שכורים ופטורים מתפילה אנו פטורים מן הכל • שם :
שתורים בבית ה' בחלרות לאינו יפריחו כשהכניס שלמה הארון בבית המקדש וכו'

כל העלם והארזים שהיו שם ועשו פירות שני' שתולים בבית ה' בחלרות
לאינו יפריחו ומהם הייתה פרנסה גדולה לפרחי הכונה • מד' תנחומא סוף פ' תרומה :

שם ה' נקרא עליך ר"ת ש"ן ופ' זה גדרש על התפילין ופי' ימים בשנה שמניחים בהם
תפילין ולא יותר כילד חוליה משם"ה ימים כ"ב שבחות וז' ימים של פסח • וב' ימים

דר"ה • ויו"ה • וד' ימים של סוכות • וב' ימים שבועות נשאר' ש' ימים • מס' אגרת הטיוול :
שכינה מה שארז"ל מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה מעשרה הכונה שאם

כל המספרים מא' עד יו"ד דהיינו פעם א' • ח' • ז"ב • ב' • ג"ג • ג' • וכו' עד
יו"ד יהיה סך הכל ג' שכינה • וכן מ"ש העו"הב נברא ביו"ד והעו"הו בזה"א • שמעתי

שהסווגה כי מניין אותיות אבג"ד גי' יו"ד ואח"ך ה"ו הרי לך השם הגדול • שם :

ענף אות תיו

אות תי"ו יז"ן לפע"ד בס"ד אלא עבדא דהיא רומות על התשובה דידוע כי הרשע נקרא את דהרשעים בחיים קרויים מתים • והלדקים אפי' במיתתם קרויים חיים והיינו כוננת תי"ו דתי"ו תחיה ותי"ו תמות דאם רשע ת' תמיתתו ואם ישוב בתשובה ת' תחיהו דזוכה שיקרא לדיק ע"י התשובה שעשה יהיה אהוב לה' שג' ארפא משונתם אהבם נדבה דאם הקדים רפואת התשובה למותיו שהם העבירות שעשה אזי יקרא אהוב לה ולא זאת בלבד אלא חדומות נעשים לו זכויות ושג' רפא לו **והמשל** בזה למלך א' שהיה לו פרדס נעים וטוב ובה כל מיני אילן עושה פרי מינים ממינים שונים ומסר המלך הפרדס ההוא לא' מעבדיו לעובדה ולשומרה והראהו כל אילן ואילן ולימדו שימוש ותכסים כל אילן ואילן כי אין שימוש של כל האילנות שיש כי יש אילן שרואה ולרדך להשקותו בכל יום ויש פעמים בשבוע ויש פעם בשבוע על כל הטכסיסים לימדו המלך והניחו תוך הפרדס ההוא והעבד הנז' לא הטע אהונו לנוואת המלך ועזב את הפרדס ובה בתוכה פעם ביובל להשקית האילנות ובימי בימי ראה את האילנות שנשרו עליהם והכמישו ונשתנו לגריעותא ובראות העבד האילנות ומראיהם כך נבהל ונפחד מפחד המלך ולעק לעקס גדולה ומרה עד מאד והתחיל לבכות יונם ולילה על שברו ועל רוע מזלו כי אומר בלבו איך אבוא ל המלך ואני קלקלתי את פרדסו ולא שערתי ליווי וראהו זקן א' ויאמר לו למה ככה הבנה במר נפש ולמש רוחך סרה וסח לו כל המאורע ויאמר לו האיש הזקן איענך נא עינה ותשמע לענתי ותלליח כי האילנות האלו לא נהגת בהם כראוי להם לכן התליעו ומרשיהם ומפני כך נשתנו עליהם וחמורותיהם והתחילו ליבש ועתה קום ועקור אותם ממקומם ותטעם במקום אחר כנטע חדש ותשרת אותם שירות הראוי להם ויחזרו לבריאותם כבתחילה ויותר טוב כי יחדש כוחם גם התולעת שבהם תמות מעלמה מאחר שנעשה לה שינוי מקום ושינוי העפר ושינוי העבודה • כשמוע האיש את דברי הזקן נתקעו דבריו בלבו וידע כי דבריו דברי טעם הם ועשה כדבריו והלליח כאשר אמר הזקן כן היה ובמשך הזמן ובה המלך לראות את הפרדס וראה אותה בתכלית היופי ושמח המלך מאד ונתן לו מתנות רבות וגידלו סמלך ונתן לו פרס מבית גמיו עד שהוא חי מידי חודש בחודשו ולא יעבור • **הנמשל** סמלך הוא הקב"ם מלכו של עולם והעבד הוא ישראל שג' כי לי בני עבדים וכו' והפרדס הוא הש"ס והאילנות של פרי הם התורה והמזנות ושלה את האדם לעו"הו כדי לקיים התורה ומזנותיהם והאדם בבואו לעו"הו שוכח ליווי ית' והולך אחרי שרירות לבו הרע והלך הולך הוא בעוכריו ומטוה מדרך החיים לדרך המיתה ועושה בו עבירות עד שלבסוף נשיחשוב האדם ויתבונן בדעתו ומכיר עיקר ביאתו לעו"הו הוא דווקא לקיים התורה ומזנות וירא כי אין תורה ואין מזנה אלא מלא מעבירות והיו"הר התליע מורשי לבבו אזי אם ישבר לבו בקרבו הולך וסוף תשובתו מפי הת"ח שנקרא זקן זה שקנה חוכמה ויורשו דרכו התורה וישנה את טעמו מדרך הרע לדרך הטוב והישר אזי יקבלהו הש"י בתשובה שלימה וישמח בו ויכפר לו עונותיו ויעלה במעלה רום המעלה יותר מז"ג כמאז"ל במקום שבעלי תשובה עומדים אין ל"ג יכולים לעמוד והיינו אחי"א רמז התי"ו ר"ת תשובת"ו יקבל וירלם"ו •

גם תועצותיו יכפ"ר וירפאהו • גם ת' ינחלהו ויזכהו דהיינו שינחילו ה' ת' עלמין
דכיסופין בעולם שכולו טוב :

באר"א כל"ל כס"ד אלא עבדא לעב"ד כי אות תי"ו רומז על העשיר שנותן לדקה לעניים
ששכרו יהיה הרבה עד מאד עד שאין הפה יכולה לספר כי בעל הגמול הוא ישלם לו
גמול במיטבא ובתנאי שיהיה העשיר הנותן לדקה לעני שאין לו בסדר פנים יפות וצפויים
רב שיפיים את העני בדברים רבים המתיישבים על הלב ולא יגרום לו צושה ואז יהיה
שכרו רב אמו ופעולתו לפניו והרמוז הוא כי מאל"ף עד תי"ו כל האותיות יעלו מספרם ק"ף
וארבע מאות וחמשה ותשעים דהיינו בחשבון כזה ה' הוא ח' ב' שנים הרי ג' • ג' שלשה
הרי ששה • וכן עז"הד עד תי"ו יעלו סך הנז' תתתל"ה והם אותיות ת"ת תרל"ה דהיינו
שיתן לדקה גם ירלשו ויפייסוהו שלא יתבייש העני ואז זוכה העשיר עי"ז לחלק התורה
שנקראת טוב של' כי לקח טוב"כ נחתי לכם והיינו ארז"ל הנותן פרועה לעני מתברך בשש
ברכות והמפייסו בדברים מתברך ב"א ברכות וזה שנתן לו פרועה הרי מתברך בשש ברכות
גם פייסוהו בדברים הרי י"א ברכות ובין שניהם צהלטרפותם יחד השש והי"א יהיו י"ז
ברכות כמספר עו"ב היינו משה"כ בעו"ב לו לא תוגנו דהיינו דע"י תזכה לעו"ב ברכות
א"כ לא תוגנו ועו"ב לו עונך עמך דייקא שזוכה אהה ותנחיל הטו"ב ברכות כאמור בשכר
שתתן לו לדקה ותפייסוהו בדברים :

שעם למה בש"ס אומר תא שמע • ובזו"הק ובש"ס ירושלמי אומר תא חזי פי' הר'
ת"א ז"ל וז"ל שמעתי דאיתא בז"הק ובתיקונים דבא"י תמן סוד י"וד תמן הראים
מסערא דחוכמה ובזו"ל תמן ה' סוד בינה דתמן סוד השמיעה ולכן אחו"ן גי' ס"ג ע"ה
שהוא צבינה וצוה תבין דבשעת נ"ת שנתגלה עליהם אור א"י המחכים נאמר וכל העם
רואים את הקולות ואז"ל רואים את הגשמע ולכן הזוהר וש"ס ירושלמי אומרים ת"ח •
וש"ס צבלי אומר ת"ש ולזה קרא אברהם שם המקום ה' יראה שמעם עיקר השגת יראה ע"כ :
ענין תפילה בהקדים מ"ש בזו"הק וז"ל ת"ח שהוא קדמאה דאשתכח צבי כשישתא זכאה
חולקיה וכל דאקדים בקדמיתא אחצבר בשכינתא ובכמה מקומות בזוהר הפליגו
בעניין התפילה שרריך האדם לעורר השחר לקום לעבודת קונו ואין עבודה לא תפילה
כמשז"ל בגמרא ע"פ ועבדתא את ה"א וכו' עי"ש וזהו רמז מארז"ל דר"ך אר"ך גי' תפל"ה •
קודמת ללמוד התורה שיחפלה תחילה ואח"ך ילמוד • גם ארז"ל בש"ס דברכות כל הקורא
ק"ש ערב ובוקר מעלה עליו כלא קיים והגית בו יומם וגילה ומה גם אם הוא קובע עתים
לתורה איוה שעות ודאי ששכרו מרובה • וכתיב מהר"א הכהן ז"ל גדולה דרך ארץ שהיא
שקולה כנגד כל התורה • ואפי' שכוונתו על התפילה כנז' • עוד נקדים משז"ל כל תפילות
שישרא מתפללים בכל יום הולכים דרך מערת המכפלה אלל האבות זיע"א ומשם יולאים
ועולים למעלה • וז"ש דר"ך אר"ך גי' תפל"ה קדמה לתורה כלומר שהיא מקדמת והולכת
למערת המכפלה אלל האבות • **א"י** לתור"ה בגי' אברהם יחזק יעקב • עם התבות
דקדוק • ותיבת תפל"ה ע"ה בגי' גוט' אומר קודשא בריך הוא דכל העוסק
בתורה ובג"ח ומתפלל יחד עם הזבור מעלה את עליו כלא פדחני לי ולבני מביין העכו"ם
ראה כמה שבח גדול הוא התפלה עם הזבור • **א"י** דר"ך אר"ך שהיא גי' תפל"ה כנז'
קדמה לתורה כלומר שהיא קודמת והולכת לאותיות של תורה דהיינו קודם אות
ת' היא ש' • קודם אות ו' היא ה' קודם אות ר' היא ק' • קודם אות ה' היא ד' כך הכל

ג' אבות בדקדוק לרמוז שהתפילות הולכים לעשרת המכפלה אלל האבות ומשם עולים למעלה
וק"ל - מס' אה"ע :

מדרש פליאה אין מניחים תפילין לא בשבת והוא תמוה ופי' הר' אדרת ג'יהו ז"ל

וה"ל שעיך הנחת תפילין בשביל שלא יתקנאו המקטרגים מכח השבת יובן
ספיר דאין מניחין תפילין לא בשבת כלומר בשביל השבת כדי שלא יתקנאו המקטרגים
בשביל השבת לכן מניחים תפילין להשמר מזה . ופי' הר' ר' עקיבא איגר ז"ל שמעתי פי'
מדרש הגז"ל בשבת ר"ה במקום שער במקום תפוח כי דין התפילין הוא של הראש לריך
להניחו במקום שער ושל יד לריך להניחו במקום תפוח ודפח"ח : **ואנא** עבדא ק"ל בס"ד
כוונת המדרש הגז"ל דהיינו אין מניחין מלשון תניחני לא בשבת דכל ימים

לובשים אותה אבל בשבת אין לובשים אותה ומניחים אותה במקום מונע שלא יגעו בו :
אספרה ג' חוק ה' אמר ג' בני אהה אפי' עמ"ש סרמ"ע דתשובה אהניא לישראל ולא
לאומות וכתבו המפ' הטעם משום דק"ל אב שמחל על כבודו כבודו מחול

ומלך שמחל על כבודו אכ"מ וישראל הם בבחינת בני משה ש"כ האומות חס"ה אמר ג'
בני אהה אפי' שמטאת בב"ש מ"מ אני מקבלך בתשובה מדון אב שמחל על כבודו וכו'
וכ"ת דאכתי קשה הלא לא אחי דבור ומבטל מעשה וכומו שחקרו המפ' דליך הקב"ה מקבל
לשב בתשובה הא ק"ל דלא אחי דבור וכו' לז"א אני היום ילדתיך ואמרו במדרש שהקב"ה
עושה לשב צרים חדשה וקטן שגולד דמי וא"כ הוי מעשה ואחי מעשה וכומו שהי' ז"ל .
מס' נאווה תהלה מו' ב' :

שם מו' ו' סורו ממני כל פועלי און וכו' שמעתי בשם הר' ג'אח מלליח ז"ל שפי' עמשו"ל

כל תפילה שאין בה מפושעי ישראל אינה תפילה וראיה מחלכנה שריחה רע ומניח
עם סמני הקטורת והטעם מפני שכשרואים המקטרגים תפילת הבור שהם כולם לדיקים
ותפילתם זכה ונקיה מעכזבים תפילתם מלעלות מקנאתם והנה ארו"ל כל השערים נעלו
חוץ משערי דמעה וז"ש סורו ממני כל פועלי און ואיני רואה להתפלל עמהם וכ"ת איך יתכן
זה והלא כל תפילה שאין בה מפושעי ישראל וכו' לז"א כי שמע ה' קול בכיי דשערי דמעה לא נעלו:
תאות לבו נתת לו וכו' פי' הר' מהר"ר יהודה שארף ז"ל דשלמה הע"ה של החוכמה

ובלבו היה גם על העושר ונתקיימו שתייהן בידי אך העושר בזמן שהיה הדיוט
חלף הלך לו אבל החוכמה הייתה תמיד עמו וז"ש תאות לבו נתת לו שהיה רוגה עושר אף
שלא ביטא בשפתיו נתת לו וארשת שפתיו ששל החוכמה כל מנעת סלה דייקא לאפוקי
תאות לבו דהיינו העושר דלך זמן שהיה הדיוט משא"כ החוכמה אשר דיבר בפיו עכ"ד
ואפ"ל במעשה חסיד א' שהיה בדרך והיה מתפלל משיב רוח ומוריד הגשם כמו שתיקנו
רז"ל אך הוא לא היה רוגה לא רוח ולא גשם והקב"ה עשה רצונו שבעודו בדרך לא
המטיר וכשבא לבית ב'אוחו עת נשמים ירדו וז"ש תאות לבו נתת לו אף שפיו להיפך נתת
לו . וארשת שפתיו כל מנעת סלה לא לימים עוד כשלא יהיה היפך לבו אז יקיים אשר
דיבר בשפתיו . מס' יוסף תהלות :

תשובה ר"ת תור"ק שר"ך ואחר' במי"ס הטו"ר . תעני"ת ש"ק ואפ"ר בכ"י
הספ"ד . תעני"ת ת"ת ענ"י . מס' אגרת העיול : **וכתב** הר' ס'

חרדים דבעל תשובה מתגולך בו גילוף מרע"ה . ורבינו הארו"ל
בעל תשובה לזכר בדברים המקיימים התשובה והם ר"ת תשוב"ה תור"ה שב"ת יודו"י

בוש"ה הכנע"ה - דע"י לו תקובל תשובתו ברעון :

תהלי"ם הוא בס"ת לוי"ת על כנפי בגדיהם ס"ת תל"ס כי מזוה מן המוזכר

בהשכמה להפעטף בלוי"ת ולמוד תהלים . ר' אפרים ז"ל צפי' עה"ת

עכ"ד . וכתב סר' חוד"א ז"ל כי לוי"ת ע"ל כנפ"ג בגדיה"ם . ר"ת ג' יעקב רמו שיעקב

אע"ה היה קורא תהלים . כמש"ל ושו"ה יושב תהלו"ת ישראל דהיינו שהיה לומד תהלים :

תבר מגל פי' לשבר כח הקליפה בסוד מג"ל ר"ת מחל"ת ג' רומז לאגרת ל' לילית .

לפ' . וביטולן צ"ס תרע"א וד' אותיות גי' תבר מגל וע"ה ג' תרע"ו והוא

יום ט"ו באב כי סודו בלדיק יסוד עולם ויגיד עליו רעו ט"ו צצצט שזה חס במלוי הלצנה

מלא כל הארץ ודי ועוד דמבין שניהם תתמעט ערלהן של פירות האילן . שכל העם מרבים

נטיעותיהן בט"ו באב הואיל וכל נטיעותיו פוסקת ערלה שלהם לזמן מועט שהוא ב' שנים

ומחלה והוא שיעור הזמן שנחלקו ב"ש וב"ה חס נח לו לאדם שנברא או לאו על סוד הפסק

ערלת הלצ עד מהרה . מס' מאה קשיטה סי' פ"א להרמ"ע ז"ל :

תורה לא הייתה לריכה לינתן צעו"הו שה' עתיד ללמדם צעו"הג ולמה ניתנה כדי

שכשיבוא הקב"ה ללמדם ידעו באיזה פרשה הוא עוסק . תנחומא פ' תבא דק רע"ב ע"ב :

את"בש חסת"ר תמ"ה . בנשי"ם שמ"ה . גדל"ה רמ"ה . דת"ה קיימ"ה . המ"ן

זור"ר . ולאחשורו"ש פית"ה . זר"ע עמל"ק . חת"ם ספרי"ם . טמ"ן

נלכ"ד . יסו"ב מחשבת"ץ . כל"ה לבני"ו . מרדכ"י גי"ן לדיקי"ם פדל"ם כז"ם . לוי"ת

ואמר"ה פורי"ם יעש"ו משת"ה : מס' אגרת העיול :

אי"ק בכ"ר וכו' ליה"ו יקי"ך קדושים . בדרת"ם כ"י רב"ה . ג"ם ליהודי"ם שלחוהו .

דע"ו מ"ה תעש"ו . המ"ן נלכ"ד כש"ל . ואי"ן סומ"ך מה"ם . זק"ן עת"ה

נביא"ם . חיד"ש פתחי"ה פורי"ם . טעמ"ו לב"י לדי"ק קול ריג"ה שש"ן תמי"ד באהול"י ישראל :

א"ב דהיינו אף בית שילמד את אשתו ואשה נקרא בית כמ"ש ותהי לו לבת :

ג"ד דהיינו תתן רשות לאשתך שתתן לךקה לעניים ע"ד גמול דלים ואם לא יתן רשות

לאשתו המלות שתעשה בלי ידיעתו כולם חשובים כגזל לזה אף בית דהיינו

למד אשתך שתגמול דלים אם עשה כן

ה' מלשון הא לכם זרע הש"י יתן להם זרע כשיעשו כן

ו"ן הובא על זה מעשה ביוסי בן יועזר היה לו בן א' כשעת פטירתו הקדיש כל נכסיו

לבית המקדש ולא הניח לבנו כלום וזוהו הגבאים ומכרו כל נכסיו של יוסי הנו' ותפסו

בנכסיו א' קיתון מלא זהב והוליכו הזהב לבית"מק ובנו של יוסי בן יועזר נשא אשה א' בת

טובים בת גדיל בלילי דינאי מלכא וילדה לו בן והלך וקנה דג א' וקרע את הדג ומלא

בצטנה מרגלית א' והראה המרגלית לאשתו ואמרה לו אשתו זה המרגלית בצביל אפוד

כ"ג עוביה תלויכנה לבית"מק ואמור להם כמה שזה המרגלית תתנו לי מחירה והתנגנה

לכם אך הזהר אשה שלא תאמר כך וכך תתנו לי כי אינך יודע מחירה ואמירה לגבוה

כמסירה להדיוט א"ל טוב והלך לבית"מק ואמר לכ"ג תקחו ממני זה המרגלית במחיר

השזה לה וראו אותה ואמרו לו לא יש מעות בארנו כערך השזה לה א"ל כמה יש מעות

בארנו א"ל מחירה של המרגלית היא שזה י"ג קיתונות וזה . ויש בארנו סקודש דווקא ז'

קיתונות וזה א"ל תנו לי ז' קיתונות הנו' וששה הנשארים יהיו הקדש ונתנו לו וכתבו יוסי בן

יופזר הביא קיתון א' זהב וצטו הוליה ז' ובה אחר ואמר לא תכתבו כך לא תכתבו יוסי בן
יעזר הביא א' וצטו הביא שזה הכי ז' זהו ר"ך עיין בבתרא פ' ח' מאמר קי"ג

ה"ט דהיינו יזכר האדם שלא יחטא חט"א ואם חטא הכי

יכ"ר דהיינו יכלם בעו"הב מחטאיו כארז"ל מי שלא תיקן בע"ש מה יאכל בשבת
וכמו מעשה בעשיר א' שראה בחלומו מקום א' כגן ה' וראה אנשים יושבים
ושולחן לפניכם וזוהו חין לפניו שום דבר א"ל למה יש לפניכם שולחן ערוך מכל טוב ואני
ולא כלום אמרו לו אנחנו הבאנו המאכל מביתנו ואתה כלום הבאת עמך א"ל לאו
א"ל תנו לי רשות שלך ואביא א"ל לך והלך והביא א' משא גלוסקאות ומעדני מלכים ורכב
על המשא ובה בדרך ונעשה נקב בשק ונפל מהשק א' עוגה ולא ירד מעל החמור לקחתה
והניחה והלך לו ואח"ך בה עמי א' וא"ל תן לי דבר לאכול א"ל לפניי תלך למקום פ' שנפלה
שם ממני א' עוגה וקח אותה לעלמך והלך העני לאותו מקום ומלא העוגה הגו' ומלכלכת
בעפר עכ"ז לקחה ואכלה כי היה רעב - והעשיר הגו' הגיע לשם והניח משא מאכלים
שהביא בביתו בעו"הב כנהוג והלך ושב במסיבה הגו' וקרא שיביאו לו מאכל והביאו לפניו
אותה גלוסקה שנתן לעני ומלכלכת בעפר א"ל מה זה א"ל שומע זה ג"ע מה שלא נתתה
לדקה בעלמך חין לך כלום בזה העולם - ואתה נתתה בדרך זה עוגה לעני ולא יושר וזאת
הביאו אותה לפניך - לזה יכ"לם לעו"הב אם יהיה בידו עון

נ' מלשון נני ימא מלשון דג כמ"ש רב"ח ראה דג גדולה הולכת במרוה א"ל למה תלכי
במרוה אמרה לתוך פיו של לוייתן מיד גשא ק"ו בעלמו ומה הדג חין לה לא עוגש
ולא סכר כך עושה רטון קונה ואנחנו עאכ"ז

סע"פ דהיינו סומך עניים פיוס בדברים כמדחז"ל - הנותן פרוטה לעני מתברך בשש
ברכות והראיה מזה לחמא ה"א בגי' שש הנותן לחמא לעני מתברך בשש
והמפייסו מתברך בי"ח הראיה לחמא עמי"א עי"ן דהיינו יענהו בספ"י - י"א מתברך
בי"א אם יתן לדקה ויפייסו בדברים הא בזדתי -

צ' מלשון צדקס עשה ונקרא לדיק מאחר שקייס שניהם -

הר"ש אותיות שקר דהיינו נידחים מפניו חילומים שקרנים -

ת' דהיינו זוכה לת' עלמין דכיסופין בעלמא דאתי -

ועתה יש לנו לבאר אותיות גדולות שבתנ"ך ע"ש א"ב על הגאווה והגדולה וזה החלי בעה"ו

א דם שח אנוש בדברי הימים	ועתה יגדל גא כח ה'	כי לא תשתחוה לך אחר
ב ראשית ברא לשים	וכנה אשר נטעה ימויך	שיר השירים
והתנלח את כל שערו	וישקיכם ב' ארץ אחרת	תמים יהיה עם ה"א
שמע ישראל ה"א ה' אחר	משלי שלמה בן דוד	ותכתוב אסתר בת הביחיל
ד'לה' תגמלו זאת	גולר חסד לגאפים	והנה נבארים אחת לאחת
כל הולך על נהרן	סוף דבר הכל נשמע	בעה"ו בדף השני דהיינו

מעבר לקף על עיניו	שמע ישראל ה' בלתי	זכרו תורת משה עבדי
הנאוו והגבוהות שאינה	בשפת רח יקום בנגהא בדניא	חור כרפס ותכלת
טובה ומדה רעה היא	צופיו עורים כולם בישיעה	שוב סס משמן טוב
וקשה כספחת בעור :	ודרור קן לה בתהלים	

אומנם אדם שת אנוס דהיינו הקב"ה ברא את האדם **בראשית** ברא
 להיס דהיינו כל מה שברא הקב"ה ביצעה בראשית

הוא בעבור האדם ומאחר שאדם כך הוא אלל הקב"ה שלריך שיטה עניו זון **והתגלה**
 דהיינו שיגלה הגאווה שיש לו אם עשה כן טוב ואם לאו שמע ישראל ה'

אחד דהיינו הגאווה היא בשביל הקב"ה טובה שהוא אחד ה' מלך גאות לבש אם יהיה
 לאדם גאווה הרי משתמש בשרביטו של מלך לז"א **הלה** תגמלו זאת גאות

שלו היא ואתה רוצה להיות גאה בדברי יל"הר כל הולך על **נחון** דהיינו נחון
 הוא הבטחן וישמן ישורין ויצעט כשתשבע בטנו ותגאה ואם נתגאה יכנס בו יל"הר

א"כ **זכרו** תורת משה דהיינו אם ישלוט בו יל"הר מושכהו לבי"המד דהיינו אומר יל"הר
 תעשה כדברי אני זקן לפתח חטאת רובין ויל"הט ילד הוא ולא תשמע לדברי

ילד מה תאמר לו אומר בוא ונלך לבי"המד ונראה מי בראש תעשה כדברו וצבי"המד ילד
 ת"ח קודם לזקן עם הארץ וכשרואה כך יל"הר אזי בורח ממנו ואז כשקורא בתורה נעשה

חירות ממנה"מ **חור** כרפס מלשון חירות עמה"מ אזי **שוב** סס משמן טוב דהיינו
 שמו הטוב ילא בעולם וכשילא שמו אזי ועתה **יגדל** נח כח אדוני

מה"ש משבחים אותו ואומרי' יגדל נח כח ה' על זה הלדיק שיש לו בעולמו משבחים
 להקב"ה ואם יהיה האדם רשע אזי **ובנה** אשר נעשה יעניך דהיינו קף מאזנים

בכל ר"ה שוקלים עומות ומלות האדם בקף מאזנים אם יהיו זכיות מרובים
 על העומות טוב ואם לאו יכלול אותו הקב"ה עם כל בני העיר ואם יהיו בני העיר

עומותיהם מרובים אזי יכלול כל העולם ביחד ובודאי דלא פחית עלמא מל"ז לדיקים כאלע"ה
 ויהיה לדיק ביניהם אזי **וישריבם** ה' ארץ אחרת דמשליך הקב"ה כל משטנים ומלאכי

חבלה ה' ארץ אחרת ולריך האדם שיטענה ויסגף עלמו אזי זכה לחובמה
משדי שליה דהיינו שהתענה מ' תעניות אזי זכה להוציא ס' משלי אזי הקב"ה שומר

דקוטיו או לעת זקנתו או לבניו וזהו **נוצר** חסד לאפים שיגלוך החסד
 לבניו אחריו וכשיהיה לדיק אזי דבריו נשמעים זהו **סוף** דבר הכל נשמע

מטעם כי את האלים ירא ומליותו שומר כי זה כל האדם ואזי **שמע**
 ישראל ה' בלתי דעיו"ן מורה על העונה שיטה עניו ולא יעמול דווקא לפיו

זהו **בשפרפרה** יקום בנהגא דהיינו פ"א רבתי כל עמל אדם לפיהו ופ"א קטנה
 שיקטין פיו אזי כל המקטרגים יהיו עורים וזהו **צופיו** עורים

כולם שיחיו עורים ולא יוכלו לקטרג עליו ואזי ודרור **קן** לה **אחר** היינו בשעת
 יעשה מודר לאותו לדיק כמו קן לפור כי לא תשתחוה לל' **אחר** היינו בשעת

פטירתו של אדם ממנה"ס אומר לאדם כפור בל"ה ישראל כדי שיעבוד ה' אחר ואם
 היה לדיק לא יתן הקב"ה רשות למה"ס שיעבוד בו ה' אחר ואזי **שיך** השירים זכה

לאומרו בעוה"ב אזי **תמים** תהיה עם ה"א כשיהיה תמים עם ה' אזי **ותכתוב**
 אסתר יזכה לת' עלמין דמיסופין לעלמא דאתי בשכר שיהיה
 תמים עם ה' ויחליבו ה' לעמין דמיסופין ולהתענג בעימוגין דעלמא דאתי עולם שכלו חיים
 וליהנות מזיו שכינתו ית' ויהעלה להם **חיים** :

ת"ו-ש"ל-ב"ע בנל"ך-ואע"י

תפלה עד המוגמר בעזה"ו

אנא ה' תן כבוד לעמך . תכלה ליריאיך . ותקום טובה לדורשיך . ופתחון פה
 לעייחלים לך . שמחה לארנך . ששון לעירך . ולמיחת קרן לדוד עבדך . ועריכת
 כר לבן ישי משיחך . במהרה בימינו . ויחיר עינינו באור תורתו . ויורינו דרכיו . ונלכה
 באורחותיו . ומכה לתת כבוד לשמו ולעשות נחת רוח לפניו . יהי כבוד ה' לעולם במעשיו
 וישמח ישראל בעשוי . ובני יען יגילו במלכס כב"א במלך **חיים** :

ליקוטים

מהיבן לנו ראייה מן התורה שבט"ו בשבט נתברך על כל פירות האילן אומנם שמעתי
 מהש"ר דוד מאיר אשכנזי ה"ו שפירש ח"ל חמשה"ע ע"ר בשב"ט בגי' אף
 ומאתים וששה ושלשים . וכן וע"ך השד"ה ית"ן פרי"ו בגי' תהתל"ו כמספר הגז' עכ"ד ודפח"ח :
אם יש מלאך מליך אחד מני אף וכו' פי' הרב הגז' זה מט"ט שר הפנים כי כן מטערו"ן ש"ר
 הפי"ם בגי' תחקל"ט היינו חסר מספרו אחד מן אף והוא יהיה מליך בעד המקיים המלות :
תורה בין בעידנה דעסיק בה ובין וכו' דלא עסיק בה אגוני מגנא ואטלי מגנא . ומגנא
 בעידנה דעסיק בה אגוני מגנא ואטלי מגנא ובעידנה דלא עסיק בה לא מגנא
 וכו' ופלא למה התורה מגנא ומגנא בעידנה דלא עסיק בה . ולמה לא כן המגנא . אומנם
 פי' הרב הגז' הכונה דהיינו אם בר"ה יתקע בשופר מגנא ומגנא דזמנו הוא לא כן בשאר
 העתים דאם יתקע כל היום לא יחשב לו מזה וכן אכילה מזה בזמנו מזה בלא זמנו אינו
 כלום וכן ד' מינים שבחלב וקריאת המגילה וכו' בזמניהם מזה בלא זמניהם אם יעשה
 אותם אינם כלום . אבל התורה אינה כן בין בעידנה דעסיק בה דהיינו וסכת סוכה בחג
 ומסכת פסחים בפסח ור"ה בר"ה ויומא דיו"הך וכו' מגנא ועלל . ובין בעידנה דלא
 עסיק בה דהיינו שלומר וסכת ר"ה בפסח וסוכה בשבועות ודומיהם ואפי' בחול לימוד
 התורה ומגנא ועלל משא"כ המגנא :

אנא שא נא לפשע עבדי להי אביך וכו' אמרו השבטים ליוסף למה נקרא שייך יוסף
 הדניק מפני שאתה מוחל על עלבונך אי לאו הא יומא שלא תמחול לנו כמה יוסף
 איכא בשוקא לזאת אמרו לו עבדי להי אביך ר"ת א"י לא"ו הא"י יומ"א כמ"ה יוס"ף
 איכ"א בשוק"א ע"כ מהר"ה הגז' :

אותא

בגמרא ת"ח לריך שיסיה בו שמיני' שבשמיטות . ואמרו באבות מאד מאד הוי
 שפל רוח א"כ איך יתקיימו ב' מיינרות הללו . אומנם פי' הר' הגו' כי בסדר
 הפרשיות בתחילת התורה תמנה ח' פרשיות והם בראשיה . נח . לך לך וירא . חיי שרה .
 תולדות . וילא . וישלח . הרי ח' פרשיות וכן מנה ח' פסוקים מתחילת פרשת וישלח ותמלא
 פסוק שמיני הוא פסוק קטונתי מכל החסדים וזה כונת הגמרא שאמרה ת"ח לריך שיסיה
 בו שמיני מהשמיטה דהיינו כמאמר' באבות מאד מאד הוי שפל רוח שהוא פ' קטונתי הגו' :
השם גבולך שלום חלב חטים יבציעך אפ"ל לעג"ד אגא עבדא כי אין הברכה מזויה
 בביתו של אדם לא א"כ כשיסיה שלום בבית והיינו אומרו חלב חטים יבציעך
 ע"י כשיסיה גבולך שלום אז חלב חטים יבציעך :

עוד י"ל בא"א לעג"ד אגא עבדא והוא קרוב לסג"ל עפ"י מה דאיתא בגמרא כד
 שלום שערי מדרא נקיט ואתי תגרא דהיינו דאין שלום בבית כשהוא ריקס מכל לא
 כשהוא מלא מכל טוב אזי יהיה שלום בבית והיינו אומרו השם גבולך שלום ע"י כשתלב
 חטים יבציעך אז יהיו כל בני הבית בשמחה ובשלום :

ארז"ר

ה"ח מרבים שלום בעולם שג' וכל בניך לימודי ה' ורצ שלום וכו' ואגא עבדא
 תמהני על דור יתום הזה שאין ת"ח חטים להרבות שלום בין איש לחברו וכו'
 ורואים בעיניהם השגחה שבין הבריות והקטנות ואינם משתדלים לעשות שלום ביניהם .
 אך הביטתי בדעושת הזמן הגרוע הזה דאם החכם רואה שיש שגחה בין ראובן ושמעון ואם
 ילך ויוביח לראובן לא יקבל ממנו ראובן ולא די שאינו מקבל ממנו לא יחשבו לשונא ויאמר
 לו אתה אהובו של שמעון לכן אתה מוכיחי וכן לשמעון כנו' א"כ מה יעשו הת"ח אשר
 ע"כ אומרים שב ואת"ע . ועתה יע"ן ת"ח מרבים שלום בעולם דהיינו חפצים להרבות
 שלום בעולם רק אם לא ישנאו אותם והיינו אומרו ורצ שלום בניך דהיינו שיהיו משני
 הצדדים ראובן ושמעון עמהם בשלום אזי יהי שלום בחילך וכו' **והמשך** צום לב' רועי
 לאן שהיו מרעים הלאן צמדבר ועשו הרועים מריבה זה עם זה
 המדרע זה אומר לאני ירעו במרעה הטוב הזה דווקא זה אומר איני מקבל שידעו לאן
 שלך לא שלי דוקא ומתוך הדברים התחילו להכות זה את זה ועבר שם עובר אורח וראה
 המחלוקת שעושים הרועים הלך אללם להפרידם זמ"ז תפס את א' כדי שלא יתקוטע והתחיל
 הרועה התפוס להכותו ולקללו לעובר האורח ואמ"ל אתה קרובו של הרועה המתקוטע עמי
 לכן תפסת את ידי והניחו והלך ותפס ידי הרועה השני גם הוא התחיל לכותו ולקללו
 ואמ"ל אתה קרובו של הרועה המתקוטע עמי לכן אתה תופס את ידי וכשראה עובר
 האורח הזה את דעתם ובעצם של הרועים הניחם והלך לו **הנמשל** מובן מאיליו כי
 השגחה והמחלוקת של הבריות הוא על משא ומתן והריות
 רעה בחברו וכל א' אומר לי תהיה הארץ וכו' והעובר האורח הוא הת"ח שאינו חושב העו"ה
 לעיקר לא הוא כעובר אורח ורואה במחלוקת הבריות ורואה לעשות שלום ביניהם אך למי שמוכיח
 יחשבוהו לשונא ומפני זה מפחדים הת"ח ואינם יכולים לדבר דבר ומושכים עצמם והיינו אומרו
 למען אחי ורעי' אם יהיו בני הדור לת"ח כאלים ורעים אזי יכולים אדברה נא שלום בך :
תן לי הנפש והרכוס קח לך לל"ד לאיזה עניין הוא אומר לו והרכוש קח לך הלא לקוח
 הוא אללו ולא היל"ל לא דבר שהוא שגא ממנו שיתן לו בפורת ונתנה כי מאומרו קח
 לך מגיד כי לריך הוא להסכים שיקחנו וזה מנגד לאומרו תן לי הנפש **אכן** ביאר העניין

הגאון ר"ח בן עמר זלה"ה בס' אור החיים ח"ל יתבאר העניין ע"ד משו"ל צפ' הגזל
 ומאביל דף קי"ו ח"ל ת"ר שירא שהייתה מהלכה ועמד עליה גיים וטרפה ועמד אחר והגזיל
 הגזיל לאמנע ואם אמר אני מגזיל לעממי הגזיל לעממו ומפרש' ר' אשי כשיכולים להגזיל בני
 השיירא ע"י הדחק לזה אם הגזיל סתם לאמנע פי' כל א' יכיר את שלו ויטלנו וכמו שפרש"י
 ואם אמר לעממי אני מגזיל ובמעו בני השיירא ושתקו גילו דעתם דאיוש' ולא מסרו עלמין
 ולעממו הגזיל ע"כ * ובסבר מלך סדום שהוא לא נתייאש והוא עודיגו עומד להגזיל שיסבור
 גייסות עליו ובשהלך אברהם להגזיל הגם שיאמר שגילה דעתו שלעממו מגזיל אינו מועיל
 ולריך שישמע מלך סדום דבריו ויכסיס חולת זה לאמנע הגזיל ולא יטול לא מה שהוא שלו
 שהוא לטו ורכשו ותמלא שהמלך סדום היה מחזיק עלמיו במדרגה גדולה שכן אמרו במדרש
 ח"ל וילא מלך סדום וכו' התחיל מכשכש בזבוב אחת ירדה לכבשן האש וניללת ואני ירדתי
 לחומר וניללתי ע"כ הרי שהחזיק עלמיו בצעל היכולה * **ובזה** יתבאר הפ' תן לי הנפש
 וכו' פי' אני כפי סברתי לאמנע הללתי כי לא נתייאשתי ולא הודעתני שאתה מגזיל
 לעממך ושתקתי לא לפי סברתך שאתה נתן מעשר נראה שאתה סובר שאין מציאות לי
 להגזיל אפי' ע"י הדחק וזוה איך לריך לגלות דעתך לזה שלא נכנס במחלוקת נכסיימה
 יחד לפשר אתה תבטל וזאתך ותחליט לי הנפש ואני אבטל וזאתי ואחליט לך הרכוש קחמו
 לך והבן והוא הפחות טועה היה כי מושלל הוא מההללה ולא חלק ר' אשי לא בגיים שטרף
 וסלך לו אבל במציאות שלפנינו כבר העריכו מלחמה ואבדו ואין לך איך יכולים להגזיל כזה
 סכבר בטלו בזיעוטן ונתייאשו ודאי ובעטנת שקר הוא בא ככשכוש ונבו ותמלא שלא הנריך
 ר' אשי שיאמר צפי' לעממי אני מגזיל לא דווקא ביכול להגזיל ע"י הדחק אבל אם אינו יכול
 להגזיל אינו לריך לומר לעממי וכו' וכן הוא מבוחר שם וה"כ הגם שיאמר אח"ך יכול הייתי
 להגזיל אין טענתו טענה וכן פסקו רמב"ם והרא"ש * **ותמצא** שרמזו עניין רז"ל
 במתק לשונם באומרם מכשכש בזבוב פי' שאחר שרואה עלמנו שניטל ראשו
 עדיין הוא מכשכש בזבוב כי בהיותו בכל תוקף מלכותו וארבע מלכים אשר עמו לא עשדו
 בפני הד' מלכים ומכ"ש אחד הורדת עדיו יכול יוכל להגזיל הא למדת שאברהם הגזיל
 לעממו וקנה הכל ולזה נתן מעשר מכל שהגם שיתר למלך סדום אדם ראשי בשלו לא
 במעשר שהוא של גבזה :

אמרי נא אחותי וכו' איתה בפליאה והרגו אותי וכו' מכאן ששומעין לחולה ופי' המפ'
 עפמ"ש למת חסודים בני נח על ש"ד ולא על העריות כמ"ש והרגו אותי ותי'
 לפי שאשת איש ע"כ ביאה וביאה חייבים אבל ש"ד עון א' ומהאי טעמא פסק מרן בהלכות
 שבת שאם לריך החולה לבשר בשבת ויש בשר גבילה ויש בשר שגריך שחיטה שומעין כדי
 שלא יתחייב החולה על כל כית וכית ח"ש והרגו אותי מכאן ששומעין לחולה בשבת * מס'
 ליקומים מפרדם פרשה לך לך :

איתא במדרש ויש ה' לקין אות תשובה ילא קין מלפני ה' פגע בו אד"הר ח"ל מס
 נעשה בדין ח"ל עשיתי תשובה ונתפשרתי עם קוני התחיל אד"הר מטפח על
 פניו אמר כך כוחה דתשובה ואני לא ידעתי מיד עמד אד"הר ואמר מומור שיר ליום השבת
 ע"כ * והנה יש לדקדק מה ענין תשובה אל שבת ואפ"ל עפי' דק"ל נראה ונדחה אינו
 חוזר ונראה וא"כ איך החוטא בתחילה היה נראה וע"י החטא נדחה ואין ע"י שישוב בתשובה
 חוזר ונראה * **אומנם** פי' הר' גלח רכב נר"ו עפ"י מ"ש ב"ע א"ח ס' ס"י סע"י

שהוא אחוז במדת חסד ואמר לשי ועשי עונות כלומר שלא תעשה הלחם מרובע לא עגול
 כדי לתקן בזה עולמות העיגולים שהם גבורות ונחשבים סוד נוקבא משא"כ עולמות היושר
 ושרה היא נוקבא בסוד גבורה ויות לה לתקן העיגולים שה"ם גבורה ע"י עסקם במלאכה
 הזאת ועונ"ל בס"ד שזה לעשות הלחם עגול והיינו עונה ולא מרובע לרמוז לה מוסר
 גדול שהעשיר לא יתגאה במה שמביא לפני האורח או נתן לעניים שאין להם מה שיאכלו
 כי לריך לחשוב גלגל הוא שחוזר בעולם וכמ"ש ר"ח לדביתהו אקדימו לעניא כדי לדיקדמו
 לבניין א"ל מילט קח לייטת להו א"ל גלגל הוא שחוזר בעולם וכל צורה עגול רומזת לגלגל
 שהוא עגול ומזה למדו העולם לעשות כל הככרות עגולים גם עושים כל כלי הסעודה
 עגולים כדי שיהיה להם מוכרת לגלגל החוזר בעולם : מס' בן איש חי פ' וירא :

עניין בנימין הדיק דאיתא במס' בתרא פרק א' שסחיה אשה ח' צניה בשני צלמרת
 וכו' הוסיפו לו כ"ב שנים : אפשר דכוונתו למספר הזה דמסתמא חיה בנימין הדיק
 ל"ה שנים שהוא חלי שמתיו של אדם כי הרשעים לא יחיו ימים וא"כ אם מוסיפין על
 ל"ה שנים כ"ב שנים יהיו בין הכל כ"ז שנה שהוא כמניין ז"ן ועוד דכ"ב שנה הם ביחד
 עם שמונה עברין שהם שמונה חודשים עולה ביחד רע"ב חודשים שהם כמניין רעב לפי
 שהיה זן ומפרנס בימי רעבון :

ויסעו מרפדים ויבואו מדבר סיני ויחוו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר י"ל כיון דאמר
 ויבואו מדבר סיני לימא ויחן שם ישראל ואמאי הולך לומר ויחוו במדבר ועוד
 י"ל מאי קמ"ל באומרו נגד ההר כי כיון דאמר ויבואו מדבר סיני ידעין שהיו יושבים נגד
 הסר מאחר דאיתו מדבר שחיי בו קורא אותו מדבר סיני וכ"ל בס"ד בהקדים מ"ש בשם
 הגאון רבי העשל ז"ל עמ"ש בגמרא דרסיה ד"ה ת"ח מותר לו להתנאות שמיני שבשמינית
 והוא חלק ס"ד ופי' הגאון ז"ל הטעם יאסו דאיתא בגמרא וגם במדרש בשעה שבא הקב"ה
 ליתן התורה בא הר תבור (פי' השר שלו) שהוא גבוה מכל ההרים וביקש שיתן עליו את
 התורה והשיב לו הקב"ה אתי שובן את דכא וכו' ובחר בהר סיני שהוא נמוך מכל ההרים כדי
 להראות שבה השפלות שלמדו העולם מדת הענוה ואיתא בג' דבתרא דע"ג ע"ב דהר תבור
 גבוה ד' פרסא וידוע כי פרסה הוא ד' מיל ומיל הוא ב' לפים אמה א"כ פרסה הוא ח'
 לפים אמה וכיון דהר תבור גבוה ד' פרסה א"כ הוי שנים ושלשים לפ' אמה וא"כ לפי"ז
 כיון דה"ם לא היה לא רק ת"ק אמה כדאי' במדרש בפ' בא נמצא הר"ם הוא מושג חלק
 ס"ד מן ל"ב לפ' אמה והנה מדחויין שהקב"ה הראה ענוותנותו ולא רצה ליתן התורה על
 הר תבור א"כ קשה למי נתן כלל על הר הו"ל ליתן התורה במקום נמוך או מישור לא
 על כרחך לריך אתה לומר שהראה לנו הש"ת בזה שהת"ח מותר לו להתנאות חלק שמיני
 שבשמינית עכ"ל ע"ש : ע"כ מס' עוד יוסף חי פ' יתרו עש"ב :

אד"ל גדול מיתת הדיקים לפני המקום כשריפת בית להטו וי"ל למה דימה מיתת
 הדיק כשריפת בית ה' ולא לדבר אחר לא יובן לפי עניות דעתי בס"ד כי כמו
 שביה"מק היה מכפר על עונות ישראל כן הדיק שדור מכפר על עונות הדור שג' לכן
 חוליינו הוא נשא ומכאובינו הוא סבלם וכו' וביתת הדיק יעדר כפרת העונות א"כ קשה
 מיתתו ממש כשריפת בית ה' ועליו לריך לבכות שנאמר מן הדור והנביא לא תהיה דוקא
 על הגוף הנראה לעיני בני האדם שנאמר לא גם העדר תורתו וחיותיו שנעדרו מן הדור
 בעונם **יהישר** בזה למלך א' שהיה לו בית ארמון א' שנבאו בתכלית הופי ושקע

בחוכו כמה אבנים טובות ומרגליות מבחור כותל הנראה לבני האדם • והטח בחור
פנימיותו מלעות הנעשים מפעה אורג משש ומשי ורקמה וכלים מכלים שונים המשוקעים
בהם אבנים יקרים בתכלית וסידר בחוכה ספסלות וכסאות העשויים מזהב ומפז וגר של
זהב דולקת תמיד בה להאיר להם והארמון הזה בעת שיהיה למלך חיוה לער אזי יכנס בו
המלך להרחיב דעתו ולשמח לבבו וישכח לערו ויהיה שש ושמח לימים נפלה דליקת האש
בארמון ההוא ושרף הוא וכל אשר בחוכו ואז נקצלו כל בני העיר והיו לעקים וזכוכים על
איבוד של הארמון ההוא בא אללס זקן א' ושא מהם על אודות כתייתם על עה הם זכוכים
והשיבוהו שהם זכוכים על איבוד הארמון ויופיו שהיו מתענגים בראיתו כל עובר ושכ
והשיב להם הזקן אם אתם זכוכים על מה שהיה בחון שראיתם דווקא אך לולא הייתם רואים את
אשר בחוכו עכ"ו שהייתם מגזירים הלעקה והזכיה מאין הפיגות הנמשך המלך הוא
מלבו של עולם והארמון הוא הלדיק שברא לו בעולמו שיש בו תורה ומצוות ומע"מ וכו' ובעת
שהש"ית יכעוס על עונות הדור יביט בלדיק ההוא ובתורתו ומעשיו ויחכו כעסו וישמח בלדיק
הסוף ובחור' ובמעשיו ובעת מיתת הלדיק נאספים הדור וסופדים עליו על מה שראו בו
בעיניהם דוקא מחיובותיו לבד אך חייב יודעים את אשר סיה בפנימיותו דהיינו תורתו
ומעשיו הטובים שהיה עושה בהלנע לכת ועתה נעדר מהם טובותו שסיה משיב חמת ה'
מהם על זאת רריך להם לזכות ולשוב כל איש מדרכו הרעה וכו' לבל יכעוס ה' עליהם מפני
מעשיהם הרעים ואם ח"ו יחרה אפו עליהם כמה יכולים לשכך את רגוזו כי הלדיק שהיה מגין
עליהם נאכד מהם שהיה נחשב לבית המקדש שמכפר על עונותיהם ובמיתתו נחשב לפניו ית'
כשריפת בית ה' ממש ועתה יע"ן מ"ש הר' ע"א כי מיום השעה באב עד יום לוס גדליה הם כ"ב
ימים כמניין גד"ליה דאין הפרש לפניו ית' חורבן ביהמ"ק ומיתת הלדיקים ושניהם כאחד חשובים :
נר"ן אחד עשר פסוקים יש במקרא שמתחילים בנר"ן ומסיימין בנר"ן וכתבו רז"ל שטוב
לאומרים לינלל מעי"הר עכ"ד • וכתב הר' חיד"א ז"ל בס' דבש לפי מערכת נר"ן
אות ל"א דהטעם דזרע יוסף אין עי"הר שולט בהם מפני שנמשלו לרגים ולכן לא הפסוקים
של נר"ן יש רמז לדג שנקרא נר"ן וסימן לדבר מאי דאמר שמואל בגדרים דף כ"ד נר"ן סמ"ך
עי"ן נוגה סמ"א לעינא ולכן אמירת פסוקים לו יעיל לעי"הר • וידוע דכל עי"הר בא מסמ"א
וחיור סמ"א מני' י"א סומגים ולכן הם י"א פסוקים • וראיתי בס' כ"י על קלף ישן נושן
מר"י החסיד ז"ל שכתב דבי"א פ' לו אין בהם סמ"ך והקורא אותם מזכיר סטן ממנו
עכ"ד ולכן מסוגלים לעי"הר שמזכיר השטן ממנו ואפ' כי נר"ן ב"פ גי' רי"ב לבטל קלי'
רי"ב ור' בחיי ז"ל פ' מטות כתב שיואל מהם שם המפורש י"ג אותיות ומועיל לפחד ובהם
נפתלי שם כתב דלא קיבל בזה אך כתב שם של פחד הוא טפטפי"ה וקבלה ממחר"ם
דשם נעורירין טוב לפחד ושתי שמות הם י"ג אותיות ועוד כתב דלא יש בי"א פ' הנו"ף ומגילוס
מאף נגף שלף קלף ועף והם טוב לאומרים בכל סכנה וכשהולך לישן • ור"י החסיד סידרם כך •

נחנן נצטור חלואים לפני ה' ארץ כנען ואתנו אחות נחלתינו מעבר לירדן :

נגע לרעת כי תהיה באדם והוצא לו הכהן :

נביא מקרבך מאחריך כמוני יקים לך ה' לסיך לו יחשמעון :

נהר פלגיו ישמחו עיר להים קדוש משכני עליון :

נהית כלאן עמך ביד משה ואהרן :

נגד אבותם עשה פלא בארץ מצרים שדה גוען :

נפתי משכני מור אהלים וקונמון :

נופת תפופנה שפתוהיך כלה דבש וחלב תחת לשונך וריח שלמותיך כריח לבנון :

נר ה' נשמת אדם חופש כל חדרי בטן :

נודף מתוך צבל ומארץ כשדים לאו והיו כעמודים לפני לאן : (ירמיה סו' י')

נושקו קסת מימימים ומשמולים באצטוס ובחלים בקסת מאחי שאלו מצנימין : (דה"א סו' י"ג)

נו"ן ג"כ וכן בצדכי בשמות להרמ"ז ז"ל אך יש שם ב' נסחאות בנקודות השם . וכתוב שם שהוא שר הפחד והכמ"ל . ואפי' בנס הר' נפתולי מודה שהוא בשני ווי"ן לא דלענין גימטריא וזמין אינו חושב האות כמ"ש במ"א :

ובא"א איתא בס' לקט"ס אית נו"ן בשם פרכי ר"א וז"ל נו"ן בו גלול יעקב אע"פ ועשו הרשע שני הילולי נא עכ"ד . ופי' הר' ז"ב והקדים מ"ש בש"ס מפני

מה לא נאמר נו"ן באברי מפני שיש בה מפלתן של שואלי ישראל שני נפלה לא תוסוף קום ואפי"ה סמכה דהע"ה באברי שני סומך ה' לכל הנופלים עכ"ל . ודקדק הר' בתחילה מאי סבר בלא אמרה ולבסוף מה סבר דאמרה ותי' זר"ב דוקא בנו"ן ה' יש בה נפילה אבל ב' נוני"ן נעשים סמך ולכן סמכה בסמ"ך ולא באות אחרת וז"ש נו"ן נו"ן בה ניטול יעקב ששני נוני"ן הם סמך וסמכו ה"ת וניטול מעשו . וז"ל לעג"ד מי ומי ההולכים ע"י טרי נוני"ן זכה שנתך לארתינו מד' כנפות הארץ בנערינו ובזקינתו נלך וכו' . כי חג' לטו בציאת המשיח יהיה חג לה' בעבורינו . ומאילין תרין נוני"ן בירך יעקב לבניו שני וידגו לרוב וכו' ות"א וכוני ימא יסגון . ומאילין תרין נוני"ן אפיק קב"ה לעממיא דכתוב לא גין לו ולא נכד בעמו . ועל אילין תרין נוני"ן מתאגחין עוממיא לישראל שני אמרו בלבס מינס יחד ר"ל שיש להם תרין נוני"ן יחד ופי' מהר"א מגרמיזא וז"ל ב' נוני"ן יש בא"ב ה' כפופה רמז להקב"ה יושב על כסא רם וזון פשוטה רמז למ"הש עומדים ממעל לו הרי דהרין נוני"ן רמז להי"ת ולמלאכים וכשרואים או"הע שהשכינה והקב"ה עם ישראל מתקנאים בהם ורואים לגזור עליהם גז"ר שיעברו עה"ת כדי שתסתלק השכינה מהם והקב"ה עוזרם וסומכם ומגילם מידים ולכן אמר יאע"ה הילולי נא בזכות השני נוני"ן הילולי מיד עשו :

שם ובאילין תרין נוני"ן צעא אבימלך לאברהם אם תשקור לי ולגני ולגנדי ועפי"ז פי' הר' זר"ב מאז"ל ע"פ ויאמר ה' ה יהושוע בן נו"ן למה זכר שם אביו נו"ן ולא בן מרע"ם ועוד הרבה פעמים הזכיר יהושוע ולא זכר שם אביו ופי' הר' זר"ב דכאן נתיקומה נבואת יאע"ה שאמר וידגו לרוב מי ששמו כשם הדג הוא יכניסם לא"י וז"ש בקרב הארץ . ולמה לא עשה סו' אחר יאע"ה ועפמשז"ל אתי שפיר דבזכות הב' נוני"ן שסם תרגום דג בזכות יכניסם לארץ והם יעמדו ומכניעים אויביהם ולזה בפי' ויהי בנכסוע הארון יש ב' נוני"ן הפוכים והיינו משום שבאותו מסע נסעו ליכנס לארץ וביקש מרע"ה בזכות השני נוני"ן יכנסו ויגבו אויביו מפניו . מ"א למה הניחו ב' נוני"ן הפוכין ופי' המפ' כי אותיות ה"ן און להם זוג ורמז בכלן כי נו"ן הפוכה לרמז שאין כאן מקומו לא קודם י' פרשות ואילו כתוב י' ושרה הייתי אומר מקומה אחר י' פרשות לקמן ולא לאחור וטעם

ליקוטים

רסח

שנתן סי' בנז"ן ולא בואת אחר או בה' שאין לה זוג כמו נו"ן ותי' המקובלים שלעת"ל
הנו"ן יהיה לה זוג ג"כ וגם הפ' הזאת תחזור למקומה ויהיה לה זוג - אבל הה"א אין
לה זוג שמוחסת לה' שאין לו זוג :

איתא הטעם שכתוב נו"ן הפוכה כאן לפי שמצאו ישראל ולא יכלו לעבור את הירדן
שהוא ו' אמה שהפכו לו עורף ולא פנים וילחך תיקן ב' נו"ן שגלה לאביו ו'
מאה שנה - וגם יעקב תיקנס שלקח רחל ולאה שהיו בין החילונים ובשרפו ידיהם מן התורה
נכנס עמלק בין ב' נו"ן וו"ר עדותיך נאמנו מאוד לביתך נאיה קודם ר"ת עמלק וב'
נוי"ן והס ב' שמות משם ע"כ והס וו"ל ור"י ר"ת ה' לאורך ימים - הר"ת ג' ו' ו'
וו"ש רז"ל לו חיה דוד ק' שנה היה מתקן כל העולמות וז"ל ג' א"י א"י חילוני בתי ימי
ס"ת יל"י שתיקנתי נו"ן א' ונשאה נו"ן אחרת עלי ולא חי ק' שנה ג' שני נו"ן היה מתקן
הכל - ובעסק התורה מתקנים לו הב' נו"ן שהם בגי' רב"י ומבעל קליפת רי"ב ונעשה
רב"י : **וצריך** לתקן לו הנוי"ן בתיבת מודים גי' ק' ולכיון בחזרה ג"כ וכן בחמישים
יום מר"ח גול עד הו"ר - ונו"ן ימים מפסת עד שבועות שהם ימי תשובה :

טעם שעשו נו"ן הפוכה בפ' ויהי בנסוע לפי שהג תרגומו נון והס עשו היפך הדג
שכשהוא שני הופך פניו נגד המים לחיותו וישראל נמשלו לדגים ועתה עשו היפך
הדג והפכו פניהם כלפי המדבר וברחו כתינוק הבורח מבית הספר כמש"ל ע"פ ויסעו
מה' דרך ג' ימים - וארון ברית ה' וגו' דרך ג' ימים ע"ד שאה"כ אם תשובתי יום יומיים
אעזבך - למשל לאחד שהלך ג' ימים מחבירו למזרח וחבירו הלך ג' ימים למערב הרי בג'
ימים היו רחוקים ז"מ ו' ימים ולזה נו"ן אחת פניה כלפי תיבת הברית המהגה רמז למנוח חן
בעיני - ואחריה א' תיבת הארון ר"ל שלא ראו עוד לקבל התורה ושני א"י עורף ולא פנים
ונו"ן שני אלל פ' ויהי העם כמתאוננים שארו"ל שנתרעמו ישראל שנלמזו על העריות ואמרו
מי יאבילנו בשר ערוה ולשון נקיה דיבר הכתוב שאו לא נלמזו הון פדים ורבים הרבה
כדגים ועתה היו היפך הדג ולזה רמז ו' הפוכה :

וידי בנסוע הארון פי' ריב"א ז"ל בפ' בהעלותך וז"ל פרש"י עשה לה סימונות לפניו
ולאחריו לומר שאין זה מקומו פי' שהיה לו לכתוב פי' זו צפ' דגלים כדקמתי התם
במס' שבת פרק כל כתבי הקודש ולמה נכתב כאן כדי להפסיק בין פרענות לפרענות
וכו' ופי' הא' שסרו מאחרי ה' בתלמוד הבורח מבית הספר - והאחד מתאוננים שנתלוננו
על הספר ואי אמרת מאי טעמא עשה לה סי' וזו נו"ן ולא מואת אחרת ו"ל דלהכי נקט
אות ו' שהיא חמישים מפני שהם חמישים פרשיות למפרע וכאן ועד אותו מקום שבי"ה
ראויה ליכתב אותה פרשה דויהי בנסוע דהיינו בפ' במדבר סיני דהו"ל למכתב אלל וגסע
אוהל מתנה שלשים וכו' שהרי הארון תחילה ואח"ך אוהל מועד ודוק בקראי ותמלא כמיין
ולהכי הויין הפוכים להורות כמיין ו' פרשיות למפרע ואם תראה לבקש תונה למפרע ותמלאם :
גמרא מס' ר"ה פ"א ביקש קהלת להיות כמש"י יתה ב"ק ואמרה וכתוב יושר דברי
אמת פי' רבני אשכנז דרך לחות דארו"ל דשלמה היה מכרכר בכל עוז לדעת
טעם פרש' אדומה וכתוב ולקחו לממ"א מעפ"ר שריפ"ת הסע"ת ור"ת לו הם שלמ"ה
וסבר דיש רמז בכתוב דשלמה עתיד לידע הטעם יתה ב"ק ואמרה וכתוב יושר רמז לו
הטבת לראות הר"ת אוננס תעשה הר"ת ביושר ותמלא שהוא למש"ה טעמה וז"ל
כתוב יושר דברי אמת - מס' פתח עינים :

נכרא צילה פ"ב הויזו חג שבחודש מתכסה בו הוי אומר זה ר"ה • ופי' הר' הנו'
 ממש המפרשים וז"ל הויזו חג שבחודש מתכסה בו כלומר דלויזו מזכר ר"ח
 זיקים ליה בדרבה שכוף ר"ה ואין אדם מזכיר שם ר"ח מפני חשיבות ר"ה : שם
נכרא סוכה פ"ה באטב"ח דר' חייא סברה מלאחי כתוב בס' קדמון כ"י כלשון זה ששה
 לפא ביתות אבגד של אנשי כנה"ג • אח"ם צט"ע של רבי' הקדוש • אטב"ח
 דר' חייא • אי"ק צכ"ד של רשב"י • אהב"ש של אלע"ה • לב"ם של ר' עקיבא • ובא ואלאות
 השמות מפורשים ולא באחרות : שם

זתחוק מלרים על העם למהר לשלחם מן הארץ כי אמרו כולנו מתים אפשר לרמוז
 כוונת הכתוב עפ"י מה שכתב הק' חיד"א ז"ל בס' שם הגדולים בסופו
 מ"ם חסדי דוד על אבות וז"ל ואנן בעניותין כחצנו בהגהות לח"ו סי' רי"ב דהרא"ה
 וסריצ"א וסיעתא סבירא להם דהמקנה לחצירו קרקע לזמן גוף ופירות כיון שנתרוקנו
 השות הצעלים קנה המקבל לעולם • אומנם הרמז"ם ז"ל וסיעתו פליגי וסבירי לאחר זמן
 חוזר קרקע למאריה קמא • והנה לדעת הרא"ה וסיעתו יש מקום לומר דגוף וכשמה שנתן
 הקב"ה לאדם לזמן ע' שנה קנאה לעולם כדין הנותן קרקע גוף ופירות לזמן שנתרוקנה
 דשבוה זהרשעים ישרקו עול הכורס והמזנה בטענה זאת אומנם כתב הר' בני אהרן ז"ל
 בב"אורו צב"י דמ"ה דב"ע וידו דאם הוא מתנה שע"מ להחזיר דלא פסק קניינו וכו' עי"ש •
 זא"כ ע"י שאח"ך מה הי"ל מהנה ע"מ להחזיר ולא קנה וכו' עי"ש וזו וז' יש"ח ילך
 לומר שקנית את גופך בס' הרא"ה ז"ל ודעמיה דע"כ אהיה מה וא"כ הי"ל מהנה ע"ו
 להחזיר ולא קנה וכו' עי"ש צו וכו' פרעה ס"ל הקונה קרקע לזמן גוף ופירות קונה אותו
 זא"כ ישרא שקנה אותה לזמן ע' שנה קנה אותה קניין גמור אומנם המלרים אומרים
 לפרעה לשלחם יען כי הם מתנה לזמן ומתנה לזמן חוזר ובראיה מן העיתה כי ע"ו המיתה
 חוזרת הנשמה הו"ל גותנה ע"ו להחזיר וכ"ע מודים לא קנה לכך אומרים לו לשלחם כי
 כולנו נותים והוא דרך חדוד • מ"ם גלח רכב פ' צא ג' פרעה :

איתא במד"ר שלה חושך יוחשיך ולא מרו את דברו אמר הקב"ה למ"ה הש ראויים
 המלריים ללקות בחושך מיד הסכימו כולם כאחד ולא מרו את דברו והוא המוה
 דמהיבא תיתי שייור מ"הש את דברו של הי"ת דמי יאמר לו מה תעשה ולמה במכס זו
 סא הי"ת לצ"ד ש"מ לפי שהי"ת אמר ויום ולילה לא ישבותו ובחושך שבתו ופי' הוצפ'
 עפמ"ש דיש צ' טעמים בזמנת חושך הא' בשביל פושעי ישראל שמתו בחושך ולא ראו ולא
 הרגישו המלריים וטעם הב' בשביל הרכוש והסכימו כאחד ר"ל כיחודו של עולם ולא מרו
 את דברו שהרי אלל ישרא אור לזה ב' מיני חושך דג' ימים ודאי שלא ראו איש א"א לפי
 שראו ישראל עתידים לחטוא ע"י רוב זהב ולזה הולך הש"י להתייעץ צב"ד שמ"ע לפי
 שדרך הי"ת כשהוא מטיב לאדם אינו מתייעץ אבל ברעה מתייעץ עם צ"ד • וז"ר ה' נתן
 זה' לקח וזמנת החושך יש צה רע"ה ג"כ לישראל בשביל פושעי ישראל שימותו וגם
 בשביל הרכוש עשו את העגל לזה נתייעץ עם הצ"ד ועפ"ל שצא על המלריים חושך יותר
 ממה ששלח להם הקב"ה כמו בארצה מקשים בשלמא בארצה נבראו מינים הרבה בעולם
 ובאו מאלהים אבל החושך מהיכן בא ופי' הר' זר"ב עפ"י משה"כ וימש חושך לשון הסרה
 ססר חושך של לילה מעל' ישראל ובא ביום על מלרים חש"ה ולכל בני ישראל היה אור
 במושבם ולפי פשוטו ונאי קמ"ל דמהיבא תיתי שישרא ילקו בחושך ועפמ"ש יע"ן דקמול"ן

קרא דגם בלילה היה אור במושבותם ורמזו ולכל בני ישראל היה ש"ת ליל"ה ועוד פירשו בכל מקום שיושבים אפי' בבית המלרי ועפ"ז פי' היום אתם יולדים מזה האור שהיה יום לישראל בלילה אתם יולדים דאז יהיה לכם רכוש כדי שלא יאמר אותו לדיק אברהם ועפ"ז פי' המפ' אמרו לדיק לשון האמירך היום שבחו לדיק אברהם שבצביו פרי מעלליהם של מזרים יאכלו ישראל וכו' מס' לקוטים פ' בא :

אמו של איוב נקראה עדוה ונשמת גבר היה בה והוא סוד והלילה אמר הורם גבר ואלל יהודה כתיב יהודה גבר באחיו והוא משו"ל איוב בן יבמה היה סוד יהודה היה היבם הראשון ששוא יבם תמר כלתו ואביו של איוב היה שמו ברים וסרחה בקללה של איוב שקילל לעלמו שם תמלא שמות אביו ואזו והיינו יאבד יום חולך בן והלילה ס"ת מדו"ה ואביו מרומז בזה אמר הורה גבר היום אלויות שניות הם ברים וק"ל : מס' קריינים דת ודין :

שעם שנהגים לאכול בשבועות מאכלי חלב דאיתא במדרש ח' שות יש להר סיני וא' מהם הוא גבנוים מלשון נקי כנבינה : שם

משה בני' ס"ר בהכאה כזה מ' פעמים ש' הרי י"ב רבוא ה' פעמים י"ב רבוא הם שישים רבוא שרי אשת אלע"ה בני' ס"ר כזה י' פעמים ש' הרי ג' גפים ר' פעמים ג' גף הרי שישים רבוא וכן אברהם ס"ר כזה **אב רהם** הוא ב' שמות ורשם הוא ס"ר כזה סתומה היא ס"ר בא"ק בנ"ר ולכן נקרא אברהם כלומר אב של רשם ר' פעמים ה' היא גף ס' סתומה ת"ר הרי ת"ר גף שש שישים רבוא : שם

והנה פרח משה אהרן לבית לוי ילך ילך ויגמול שקדים ואיתא במד' ולמה שקדים ולא רימונים ולא אגוזים לפי שנמשלו ישראל בהם ותימא שאדרכה לאגוזים נמשלו ישראל שג' ג' גינת אגוז ירדתי וכן נמשלו לרימונים ג"כ שג' כשלה הרמין רקתך ולשקדים לא מיינו שנמשלו ויתכן לומר שכונת האומר הוא שניה שהוליא שקדים ולא דבר אחר לרמזו שיהיו כולם בלב א' ולא יהיה פירוד ביניהם כמו השקדים שהנה שני לבות ואין דבר מפסיק ביניהם ולפי' לא פרח המקל אגוזים או רימונים לפי שבאגוזים ורימונים יש דבר מפסיק בין חד לחבריה אבל בשקדים אפע"פ שהם שני לבות אין דבר מפסיק ביניהם כלא היו א' ע"כ דבר הר' ס' דברי נחמיה זל"ה : **ואמינא** אגא עבדא אשר על כן ראוי להיות ישראל כולם פה א' ולב א' ולא ימים

הגורם פירוד לבבות להיות נפרדים איש מרעהו וגדול עון לה"ר עד שהוא יותר מע"ז וג"ע וש"ד דאז בע"ז כתיב אגא חטא העם הזה חטאה גדולה ויבג"ע כתיב ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת ובע"ז כתיב גדול עוני מנשוא ואילו בל"ה כתיב יכרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדולות משא"כ לגבי ע"ז וג"ע וש"ד דלא נאמר בהם גדולות כל"ה והוא שקול ככולם ובפרט דלשאר עבירות יש להם תיקון ותשובה אבל לל"ה אין תיקון דמכבר כרפו דהע"ה שג' יכרת ה' כל שפתי חלקות וכו' ואתייב כמין חומר גערא מניעא פ' הזהב ח"ל :

תנן החם תנור שחטבו חוליות מחלוקת ר"א ורבנן ר"א מטער ורבנן מטמאים וזה תנורו של עכנאי מאי עכנאי אר"י אמר שמואל שהקיפו דברים כעכנאי זו וקיימאווה תנן באותו היום השיב ר"א כל תשובות שבעולם ולא קיבלו הימינו ח"ל אם הלכה כמותי תרוב זה יוכיח נעקר תרוב ממקומו ק' אמה ואמרי לה ת' אמה ח"ל אין מביאים ראיה מן

החדוש חזר ואל"ל אם הלכה כמותי אמת המים ויבחנו חזרו אמת המים לאחוריה' אל"ל אין מצויים
 ראה מאמת המים חזר ואמ"ל אם הלכה כמותי כותלי ביהמ"ד יוכיחו הטו כותלי ביה"ממד ליפול
 גער בהם ר' יהושע אל"ל אם ת"ח מנלחים זא"ו בהלכה אחס מה מיבכם לא נפלו מפני
 כבודו של ר"י ולא זקפו מפני כבודו של ר"א ועדיין מוטיין ועומדים חזר ואל"ל אם הלכה כמותי מן
 השמים יוכיחו יאלתה ב"ק ואיררז מה לכם אלל ר"א שהלכה כמותו בכל מקום עמד ר"י
 על רגליו ואמר לא בשמים היא אל"ל ירמיהו אין לנו משגיחין ב"ק שכבר כתבת בתורה
 בה"ס אחרי רבים להטות אשכחיה ר' נתן ללוי אל"ל מאי עבד קובה"ו בההיא שעתא
 אל"ל קא חייך ואמר נלחוני בני וכו' אותו היום הביאו כל טהרות שטיסר ר"א ושרפוס
 באש וגמנו עליו וברכחו ואגרו מי ילך ויודיענו אל"ל ר"ע אני גך שמא ילך אדם שאינו הגון
 ויודיעו ונמלא מחריב את העולם מה עשה ר"ע לבש שחורים וכו' ושכ לפניו בריחוק ד"א אל"ל
 טקיבא מה יום מיומים אל"ל רבי כמדומה לי שחברך בדילין ממך אף הוא קרע את בגדיו
 וחנך מנעלו ונשמת ושב ע"ג קרקע ולגו עיניו דמעות לקה העולם שליש בזתים שליש
 בחטים שליש בשעורים וי"א אף בלך שבידי אשה טפח תנא אף גדול היה באותו
 היום שבכל מקום שנתן בו עיניו ר"א נשרף ואף ר"ג היה בא' בספינה עמד עליו נחשול שמים
 לצובעו אמר כמדומה לי שאין זה לא בשביל ר"א בן סורקגוס עמד על רגליו ואמר רבש"ע
 גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתו ולא לכבוד וכו' לא לכבודך שלא ירבו
 מחלוקות בישראל נה היס מועפו איחא שלום דביתהו דר"א אחתיה דר"ג הואי מההוא
 יומא ואילך לא שבקת ליה לר"א למיפל על אפוהי וכו' אל"ל מאנא ידעת אמרה
 ליה כך מקובלני מצית אבי אבא כל השערים ננעלין חוץ משערי אונגא ע"כ

ונקדים מארז"ל בערכין ו"ל מאי תקנתיה של מוספרי ל"הר אם חכם הוא יקרא
 בתורה שג' מרפא לשון עץ חיים ואם ע"ה הוא ישפיל דעתו שג' וסלף בה
 שבר ברוח ר"א אומר אין לו תקנה שכבר כתבו דהע"ה שג' יכרת ה' כל שפתי וכו' וידוע
 שהלשון קולמוס הלב וכה"א רחש לבי וכו' וכה"א לשוני עץ סופר מהיר והלב נמשל
 לתור שג' כי קרבו כתגור לבם ודין התור שנטמא לריך שבירה שג' תגור וכיריים יותן
 וגם הלב אין לו תקנה כ"א בשבירה שג' לב נשבר ומדכה וכו' היינו נתימה ו"ש תגור שחתמו
 חוליות ר"ל שחטא ושיברו ואח"ך חזר בו ואחז מידת השתיקה וזהו ונתן חול בין חוליא
 לחוליא כמו החול שאדם טעמו מכאן ונותנו בכאן ואינו משמיע קול ומידת השתיקה עמדה
 בין הגזרים הלאה שלא יתחברו הלב והלשון לדבר ל"הר ר"א ונטהר שיש לו תקנה וס"ל
 כרב חמא בר חנינא ורבנן מעמאמיס דס"ל כר"א שאין לו תקנה וזהו תגורי
 של עכנאי שהמשילו בעל ל"הר כעכנא נחש הקדמוני שדיבר ל"הר כמ"ש אם ישוך
 הנחש בלא לחש וכו' ומה יתרון לבעל הלשון וגם כמו הנחש הנשך עקבי סוס
 ויפול רכבו אחר . רוכבו אפי' שלא נגע בו הנחש כך הלשון ממיתה אפי'
 מרחוק שגדבר עליו ל"הר ומכניס בו עיה"ר וארז"ל הכל מתרפאין לעת"ל חוץ מנחש
 והיינו שאמר ר"א אין לו תקנה ורפואה . תנא באוהו היום השיב ר"א כל תשובות שבעולם
 ר"ל השיב ר"א לרבנן . מאי שנא עון זה ל"הר מכל עבירות שבעולם שיש להם תשובה
 ועון זה אין לו תקנה ולא קבילו מנייה . ואל"ל ר"א חרוב יוכיח שאינו עושה פרי לא לאחר
 ע' שנה . אף האדם אם עשה תשובה בסוף ימיו שהם ע' שנה היתה תשובתו מועילה שג' תשב
 אנוש עד דכא עד דכדוכה של נפש ומיד הפך החרוב ממקומו אחר ע' שנה ועושה פרי ולא

ליקוטים

רעב

הודו לו • אח"ך הביא להם רחיה מג' עבירות ג"ע ע"ז וש"ד ו"ש אמת המים יוכיח רמז
לג"ע כמ"ש שהם מים מזריך פי' הרב"ע שידבק באשתו ולא באחרת וחזר אמת המים
וכו' רמז שיש לו תקנה בתשובה וחזר ואמר כותלי ב"המד יוכיחו רמז לש"ד כמ"ש בעקידה
הגשמה ב"המד והגוף המעמידה הם כותלי ב"המד וההורג נפש הוא מפיל הגוף רמז
לכותלי ב"המד הטו הכותלים ליפול רמז שיש הוראה מעון זה • גער בהם ר"י וכו' אמר
מן השמים יוכיחו מאיט שעבד ע"ז ועונו ונגיע עד לשמים שג' טובה ישרא' עד ה"א • יולאת'
ב"ק ואמרה הלכה כר"א וכו' ר"ל שהלכה כמותו אפי' מרד בה' שהוא בכל מקום מזוי
שג' לא יהיה לך גאים אחרים על פני שאני מזוי בכל מקום עמד ר"י ואמר לא בשמים
היא וכו' שאני עון ל"הר שהוא גדול מע"ז וג"ע וש"ד דהא ל"הר נאמר בו לשון רבים שג'
לשון מדברת גדולות • תנא באותו היום לקה העולם שליש בזמים וכו' מאחר שאין לו תקנה
א"כ מוכרח שתחול הגדה השייכה שליש בזמים וכו' השייכה לל"הר והיא עלירת גשמים
כמ"ש בתענית אין הגשמים נעלים לא בעון ל"הר ולכן לקה בזמים וכו' רמז לשלוש
עבירות הנז' הזמים רמז לע"ז כמו שהשמן קף למעלה כן עון ע"ז גדול על כל העבירות •
וחטים מאכל אדם רמז לש"ד השחתת הללם • והשעורים ונאכל בהמה רמז על ג"ע שהסוטה
קורבנה שעורים העולה מזה של"הר אין לו תקנה כי אם בתורה וז"ש זאת תורת המזרע
המזויה שם רע • ועל זה ידו כל הדוים ולריך אזורה לעון זה יותר מכל העונות ששאר
העבירות פוגמים הנפש ונתקנים ע"י התשובה אבל עון זה הוא מקלקל חותם המלך מלכו
של עולם שהוא הגוף והנפש • א"ל חרוב יוכיח רמז למדרשו של רשב"י ר"ל שפרטו ה'
י"ג שנים מן חרוב שהורה שהלכה כר"א • והשיבו אין מביאין רחיה מחרוב שהוא רשב"י
ר"ל לפי שהוא בעל הקבלה ואין דביגא עסקין • וא"ל אמת המים יוכיח רמז לר"פ בן
יאר שמיטייל על קוף ימא דגיטוסר ר"ל מדרשו של ר"פ יוכיח אמרו אין מביאים רחיה
מר"פ דבעל מקרא הוא ואינו בעל דין ואין דביגא עסקין • א"ל כותלי ב"המד יוכיחו
וכו' ר"ל גו בעלי בתים שמחזיקים ידי ת"ח נעו ליפול ר"ל עמדותו והעידו שהלכה כר"א וגער בהם
ר"י ושתקו • א"ל משמים יוכיחו ר"ל ממדרשו של ר' הקדוש שהיה ריש מחיבתא והשיב ר"י
לא בשמים היא ר"ל דאינו דין גא' גשיא דכתיב אחרי רבים להטות • אשכחיה ר"ן לגאיהו
וכו' נלחוני בני וכו' ר"ל למה נפלו ספיקות גא' גא' כיון שראה גאיהו והשיב בעל כפתור
ופרח סי' הי"ז ולא ראה לר"ח רבא שנדמה לגאיהו כאשר ארז"ל במעשה רבי שלקה ז' שנים
בכאב השן • ואף ר"ג היה מהלך בספינה ועמד עליו נחשול וכו' פי' שהיה מעיין כמ"ש
בפרק מוכר את הספינה • ושכח תלמודו ממונו ואמר אף גדול היה בעולם וכו' לקה העולם
שליש וכו' ר"ל נשתכחה מחוכמת הגמרא שליש חוכמתם דהכל לריכוס למארי חטייה ר"ל
זה הגמרא • ושליש בזמים ר"ל רמז לבעלי קבלה המאירים כשמן זית ר"ל נשתכחה שליש
חוכמתם • וי"א אף עיסה שביד האשה תפ"ח ר"ל אשה גא' תשב"ר ואינס יודעים להשיב
בין אל"ף לבי"ת • האשה רומז על אשת חיל ר"ל זה התורה שמספרת עם ת"ח • והשעורים
ר"ל גא' בעלי מקרא נשתכחה שליש חוכמתם • הכל בעון ל"הר ובעבור העון הזה הרגיל
בב"א כמ"ש הכל בל"הר הוא דילטורייה רבא שיש בעולם ובו יתקף חילא דז"הר המחשיך
אפי' ברייתא ויתן לרשעים פנים להזכות בעו"הז כדי להחטיאם ועולה ומקטרג עליהם
להפילם מאגרא רמא לבירא עמיקתא זה דרכו כל הימים כדי לאבד את האדם מעו"הו
ומעו"הב **וכדאיתא** במד"ר באיכא רבתי וז"ל ארבעה מירושלים אתו לאתוים

אתקבלו ישיב לפניו למיכל ולמשה מן דאכלין ושתין עבד להון ערסא עבד חד דקסמין
 ותלייא באורא אמר שמעין דאנשי ירושלים חכימין טובא אזיל ואשמע מינהון מילין דחוכמתא
 פתח חד מינהון ואמר סבירין אחס דאנא דמיך אערסא לית אנא דמיך גא אארעא ואנא
 תלייא באורא פתח השני ואמר אף דין בישראל דאכילנא ברמשא טעמא דכללא הוי ליה
 ענה השלישי ואמר אף דין ינה דשתינא טעמא דקברא הוי ליה פתח הרביעי ואמר על
 דא אסון תמהין אף דין גברא דמארי ביתא לית בר אבוס וכו' **ונראה** עפ"י הקדמה
 מהר" רבי מאיר אבג"ן שאמר ע"פ הגמרא שכל מה שברא הקב"ה בעול'
 ברא בראם כי העולם בכלל הוא ד' עולמות והם אבי"ע העולם התחתון נקרא עולם
 העשיה ע"ד היום לעשותם וכו' ולכך נקרא עולם העשיה ומה שלמעלה מזה נקרא עולם
 היצירה כי משם בא הטל והעטר ונותן שפע וחיות לכל היצירות כגון פירות ותבואה ואילנות
 אף שזה הוא ג"כ חיות הנבראים חי ומדבר מ"מ עיקר השפע היותר מתחילה יורד על
 היצורים דומם לומח העולם שלמעלה מזה נקרא עולם הבריאה ששם הוא המזבח של
 מעלה ומיכא הכה"ג מקריב נפשותיהם של לדיקים ונעשים בריה חדשה להדבק בקוגם
 ולמעלה מזה נקרא עולם האילות שהוא נאלל ונבדל מכל הברואים אפילו מלאכי מעלה
 שואים איה מקום כבודו ונראה מטבע העולם העשיה שמכניס ומוליד הכל בא מעפר וש
 ג העפר כמו כן גוף האדם מכניס ומוליד שאם יפחח הסתום ויסתם פתוח אי אפשר
 להחיות וכנגד עולם היצירה הוא פה האדם במאכלו ובמשתו נותן שפע חיות לכל הגוף
 הסחור וכנגד עולם הבריאה הוא לב האדם כארז"ל רחמנא לבא צני שאם מטסר את
 לבו יכול לתקן נשמתו בעודו בחיים חיותו להעלותם בתקוניו עילאי ועל זה ביקש דע"ה
 לב טהור ברא לי גאים וכו' וכנגד עולם האילות הוא השכל שהוא כב"י דוגמת מעלה
 אשר לא ידעו מקומו וירושלים הוא ג"כ דוגמת האדם העולם ירושלים כולו בכלל יש לה
 המעלה של העו"ה שג' זה ונתת הכסף בכל אשר תאור נפשך בצדק ובלאון ציון ובשכר
 דוגמת עוה"ז שהרשות נתונה להימין או להשמיל הצחירה חופשית כמשה"כ ראה נתתי
 לפניך את החיים ואת הטוב וכו' ובחרת בחיים עזרה היא דוגמת עולם היצירה ודוגמתה
 הוא פה האדם שהיא נתנת שפע לירושלים שאם לא שחט בעזרה לא היה לו מה לאכול
 בירושלים עזרת הכהנים היא דוגמת עולם הבריאה ודוגמת לב האדם כי שם מקריבים
 הקורבנות לכפר על עונותיו כדי שיעהר את נפשותיו קדש הקדשים הוא דוגמת עולם
 האילות שהקב"ה שכן את שמו שם נבדל מכל אדם ודוגמתו השכל אשר בקרב איש איתא
 בזה"ק ר"ש פתח לדוד ברכי נפשי את ה' כמה אית ליה לבר נש לאשתדלא בפולחנא
 דמארי דאז בר נש אזיל בהאי עלמא וסבר דעלמא כולא דיליה היא וישתאר בגוים לדרי
 דרין ושוי ליה תוקפ' בגוה מן דאזיל נקטין ליה בקולרין מאן איתין קולרין דבי מלכא דא איהו ערס'
 ודאין ליה בקינטיפין אי אשתכח עלוי סניגור' דא יטון עובדין טבין דעבד לתתא אפי' א' לקבל
 גא אוי אשתויב מן דינא הה"ד אס יש עליי מלאך מליך א' מיני גא וכו' ואס לאו יהבין רשות
 למחבלא מיד זקוף עימיו ותמי מה"מ עומד לנגדו וחרבו שלופה בידו ומדעשוו אבריו וכו' עכ"ל
 ופי' הר' שוללות הציר וז"ל על רמו שרמוזו חז"ל ד' מירושלים ר"ל סגן אדם שהוא דומה
 לירושלים ב' חלקים המו"ל אתי לאתניס זה עוה"ז כי איתן ליטנא דתקיפא הוא כמאמר הושר
 הכ"ל שוי ליה תוקפה בגויה אתקבלון לגבי אושפיזא דא ונרא בישא אשר לפתח תעלת רובן
 תיקף בלאחו מרחס אמו ומה דרכו של ינה"ר ישיב לפניו למיכל ולמשה מדרך אותן

לאכול ולשתות האסורים באכילה ובשתיה לגזול ולגנוב כדי שיהיה לו מה לאכול ולשתות מן
דאכלין ושתיין עבד להון ערסה ר"ל ממה שאכל ושתה האיסור עולה ומקטרג כדי
להפילו למטה אמר אה"ך ינה"ר שמעין דאנשי ירוש' חכימים טובא הקב"ה התפאר
בראיתי אדם ישר לעמוד לפני לשרתני ובפרט באומה ישראלית שאמר רק עם חכם וגבון הגוי
וכו' עדיין לא ראיתי ממנו שום דבר חוכמה עד עכשיו היה עושה רעיו ועכשיו אזיל ואשמע
מינהון מילין דחוכמתא **פתח** חד מינהון זה הלכ שידע מרת נפשו ואמר לו שאר האברים
אחי עד עתי הדעו סבירין אתון דאנא שכיב כשאר זמנים אערשא לישן לית
אנא דמיך לא על ארעא זה אינו המטה כי אם לשבץ א סעפר ועדיין אנא תלייא באיורא
אם אזכה ויהיה לי מליץ טוב אנלל מהדין הזה בכן שובו בני שובבים ואם לא עכשיו אימתי
הנו שמן נצר עד שסגר דולה **פתח** השני זה הגוף ואמר אה"ך דין צררא דאכילנא ברמשא
שהאכילנו ממטעמים שלו טעם כלבא הוי להו הטעם להיוותנו נידונים מהקליפה
הנקרחת כלב אשר על זה התפלל דהע"ה באומרו הילנה מחרב נפשי מיד כלב יחדתי
פתח הג' ואמר זה השכל אה"ך דין יינה וכו' כי התורה נק' יין כמ"ש ציין מסכתי וספרי
חילונים נקראו יין נסך ואמר אה"ך דין יינה דשתינו שלמדנו בספרים חילונים טעם
קצרה הוי ליה זה הטעם היה כדי שלא יהיה לנו להילל צנינא כי התורה מנינא ומללא
מכל דינין **פתח** חורן ואמר על דא אתון תמכים וכי עד השתא לא ידעתון את זה הלא
הכל יודעים ואומרים צפיהם שימותו רק שיהיה לכם תירון שהגרם היה היל"ה
א"כ אין אהנו חייבים ואיתא ברמ"א על משנה מלוא גוררת מלוא כשאדם עושה מלוא
בורא מלאך וזה המלאך נסיתו לעשות מלוא אחרת וכן העצירה בסוג זה ו"ש אה"ך דין
צברא דמרי ביתא המסיתך לעצירה ליתי צרר דאצובי לא אתה צררתי להמזיק ומסית
במעשם ידיך א"כ מה השיב כי יפקוד אותך מיד כשרואה האדם את כל לא אזיל לגבי
קפילא הוא הפה ואמר הב לן וצצרא דאכילנא ברמשא רולה לנסות אם יוכל לאכול עוד
ואמר לית ליה שוב לא יוכל לאכול ואמר מאי הוי לך כלומר מאיזה סיבה צררת לדבר זה
דהיית מטמא את נפשך הטורה ואמר הוי לן חד אימרא לא ישראל שג' שה פורה ישראל
להוי ינקי מקדמה דנא שפע שקדושה ועכשיו כב"י מתה אמו פסקה השפע מישראל ועי"ז
ויחברבו בגוים וכו' וכמו כן ציין בא מלך שהוי לן גופנא לאו ישראל שג' גפן ממלכים הטיע
וכשבא האדם ללמוד ולא מלא כי אצדה חוכמת חכמו והוי ליה לי"הר גפן נוכרי דקיימא
אזי קצרא דאצובי שנכח כמה מלב' ועי"ז שותים מכורות נשברים אשר לא יכילו המים
מיד אזיל לגבי אימיה היא כנ"י ופותח בהשבעה ותפלה ולדקה בזוכרו בריה דמאן אנא
הלא היינו בניס לנאוס ועתה בסיבות הללו גלינו מעל שולחן אצינו ולריך האדם לתקן
האברים שחטא בהם והחטא העקרי הוא הל"הר שאין אדם ניטול ממנו בכל יום כמ"ש
הר' חיד"א ז"ל וכולם בל"הר ולריך לתקנו בלימוד התורה ועון זה נמשך משנאת חכם
והוא היה בעבורנו בחורבן בית שני בשנאת קמלא וב"ק כדאי' בגנין ומרוב השנאה הלך
בר קמלא ודיבר ל"הר על ישראל אל המלכות ומה נחרב בית קודשנו ותפארתינו וגלרך
גלותינו ועדיין לא שבנו מתעיותינו ועל סמיכות זה עומדת גאולתנו כמ"ש צאת יצוא
אהרן לו הקודש ואין זאת לא תורה שג' זאת התורה אשר שם משה ואז יצא אהרן לו
הקודש זה ביהמ"ק **וכדאיתא** בריש גמרא צרכות תניא ר"א אומר ג' משמרות
משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג כארי ואומר אוי

הוי הלילה ועל כל

שהחזרתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגלתי את בני לבין או"הע וסימן לדבר משמרה
 ראשונה המור יוער שניה כלבים לועקים . שלישיה חינוך יונק משדי אמו ואשה מספרת
 עם בעלה וכו' וכי תימא אחרונה לא לריך נפקא מיניה למקרי ק"ש הוי מלן דגני בבית
 אפל ולא ידע זמן ק"ש אימא כיון דאשה . מספרת עם בעלה וחינוך יונק משדי אמו ליקוס
 וליקרי ע"כ . **ופירש** מור זקוני הר' האק' רבי פינחס חריי זלה"ה הו"ל ג' משמרות
 דמו לג' בתי . מקדשות בית א' . ובית שני שנחזבו צעונותינו וגלינו מארצנו

זנזר עלינו ליטב בגלות הדומה ללילה מאוזה סינא הוא סימן לדבר משמרה ראשונה
 חמור נוער דהיינו בית א' שנחזב צעון זנות דאין לך זנאי כחמור . ובית שני הוא המשמרה
 השניה בלבים לועקים צעון שנאת חוס דאין לך שנאה כשנאת הכלבים וממנה נמשך עון
 ול"הר החמור דהמספר ל"הר עתיד שיתגלגל בכלב כי כן ויקרא לה נובה בשמו ל"הר ר"ת
 לשון הרע . דהמספר ל"הר עתיד שיתגלגל בכלב נובה מדה כנגד מדה . וכו' אחרונה לא
 לריך דהיינו בית ג' אינו גריך ליחזב והוא קיים לעד א"כ אמאי קחשיב ליה ותי' למקרי ק"ש
 דכתיב ביה ה' גאינו ה' אחד דאז בצנינו צב"א"ם יהיה ה' אחד ושמו אחד . והאי דגני
 בבית אפל דהיינו יסן צלרת הגלות הדומה לחושך שג' במחשכים הוסיבנו וכו' ולא ידע זמן
 ק"ש אימא דהיינו אימתי זמן הגאולה בצעה שהחינוך יונק משדי אמו לו ישרא בצעה
 שיעסקים בחורה ואז אשה מספרת עם בעלה היא שכינת עוזינו דע"י לימוד התורה מיוחד
 שכינתא עם בעלה ביחודא שלים אז ליקוס וליקרי דמשמרה ג' ימא הוא ואור היום רומז
 לגאולה שג' הבוקר אור זאהכשים שלוחו המה וחמורי"הם .

ועתה

נשופה על פטושא העומד פתח השער והנה פתח מטה אהרן אין והנה לא
 לשון שמחה שג' ראשון לזיון הנה סנס והשמחה הביא הבוא ע"י תיקון הרפ"ח
 גי'ולין שדריכים תיקון ובעת שיתוקנו יבוא הגול ובמה יגמר תיקונם ע"י לימוד התורה וזהו
 פר"ח אותיות רפ"ח יתוקנו במטה היא התורה שנקראת עץ שג' עץ חיים היא למחזיקים בה ויולא
 פר"ח יוליא את הרפ"ח הגי'ולין הנז' בגמר תיקונם ע"י לימוד התורה לתקן פגם הלשון
 שחטא בו צל"הר יתקנו בלימוד התורה דכתיב מרפא לשון עץ חיים . ויזן לין שיתגלגל הקן
 ליומא כי כן ליו"ן בגי' ק"ך ובמילוי אותיות לין כזה לר"י וי"ד לר"י סוף העי' בגי' כ"ד
 דאם יעסקו ישרא בתורה המבנית לכ"ד ספרים אזי יזכו לקן להיות השמש משמש כ"ד
 שעות יהיה ממשלת כל א' מהם כ"ד שעות שג' ושמתי כ"ד כ"ד שמשות"ך הם השמש והירח
 זכ"פ כ"ד בגי' ח"ס שהיא התורה שנקי' במ"ח מעלות ואז יהיה הכס שלם והרמוז את
 ש"ס את ח"ס אימתי השכ שלם בזמן שיהי' ח"ס היא התורה שנקראת אש שג' הלא כס
 דברי כאש ואמלצ המילוי הנז' הם אותיות דו"ד דע"י לימוד התורה יבוא בן דוד שג' גם
 כי יתג'ו בגוים עתה אקבלם מלשון תג"א דהיינו מתניחין היא התורה . אזי יבוא עת לגמול
 שקדים לגמול טובה עם זרעו של יצחק לשקוד להם קן הגאולה כמאמר הנביא כי הנני
 שוקד על דברי הוא דבר הגאול' לעשותו לתקן עולם במלכות שדי והיה ה' למלך ע"כ הארץ
 ציוס ההוא יהיה ה' א' ושמו א' א"ם צב"א :

יעזר קנ"ם

יאו"ש שלא מדעת . ע"ד זומס . לח"י העומד מאיליו . קידושין שאינם
 מסורין לביאה . גידול' דר דעילאי שדר גיטא לדביהו דריש גמרא
 דפרק השולח נט בגיטין אמר אבי' ברוך הטוב והמטיב ולא בטל הגט דגלו דעתא בגיטא
 לאו מילפא היא עד שיאמר בפירוש בטל יהיה הגט הוה ואי הדר שליט ויהיב לה ההוא

גיטא מיגרשא ביה - מ"ומר אוכל כבילות לתיאבון :

פז"ר קש"ב

בריש גמרא דיומא ובפרק לולב וערבה בסוכה בגמרא דסמך ובריש
גמרא דר"ה פירוש פי"ם כדתנן בשמיני חזקין לפי"ם כרגלים ז' ומ"ן
שהסינו ר' ר"ג לחשוב אותו ז' ימים לענין אבילות - ק' ק"רבן בכל הימים פרים
ובשמיני פר א' - ש' ש"ר בפני עלמו - ב' ברהמ"ז ותפילה :

מה

עובד אהלך יעקב וכו' פי' הר' חיד"א ז"ל בפנ"ד ח"ל אפ"ל במה שפי' הראשונים
ויכן לו בית בעו"ה ובמקנהו העו"ה עשה סוטה ערואי ח"ש מה עובד אהלך
יעקב בעו"ה שאתה עושה כל עניינים הכא בעו"ה האלים כאלהי דעו כי היא עולם
עראי - משכנותיך לעו"ה הב' ישראל ישר עם א' נגש ונהנה מזיו השכינה - כחלים נעו כהרי
אפרסמונה דכ"ה כגניט עלי נהר מיוסדים על אורח עליונים בסוג ונה"ר יולא מעדן
כאלהים נטע ה' ריחין דכוסעין דגנתא דעדן כאלוים עלי מים קרי ביה כהרו"ים רז עולם
שיגלו לו - ע"כ ופי' הר' אף המגן ח"ל מה עבו אהלך יעקב בזמן שכל מגמתך שיטתו
אהלך שהוא העו"ה אהל עראי אז אתה בכיטי יעקב ואם עובד משכנותיך שגמתך על
בית משכך שהוא העו"ה הב' אז אתה בכיטי ישראל ועל זה פי' המפ' ז"ל ולא אורי קראת
יעקב אז אתה בכיטי יעקב אבל אם יעט בי אתה בכיטי ישראל ע"כ אשר על ק' חזינא
אנא עבדא דכמה לריך האדם להיות יגע יומם ולילה בעבודת בוראו בלי פניה זרה לא
הכל מאהבת בוראו ועליו ישראל יתבו והוא יפרנסו בכבוד ולא בזיוו ונחת רוח בלי גיעה
ועול וטורח ויהיה לבו בטוח בה' כי הוא אן ומפרנס לכל בריה דהא אס אתה תשא משאו
ית' על כספך כן כב"י הקב"ה ישא משאך שג' השלך על ה' יהבך והוא יכללך בתנאי
שלא יתמוש מבתי כנסיות ובתי מדרשות והייט אומרו מה עובד אהלך ומה נעים שתעשה
בתי מדרשות אהלך עיקר וביחך עראי אז משכנותיך ישראל מלשון רועים הממוש"כנים
על הלאן הוא רועה ישראל יעזב לך ויתן לך שפע ביושר בחסד רב והיינו ישראל ישר א' שם
א' מורה על החסדים דכתיב חסד א' כל היום דהיינו כל ימי חייו יהיו רמים המאזירים ולא
כלילות האפלים בתנאי שישים את עלמו כבשר להיות עמו וספל לעבודת בוראו ולא ירום
לצבו לומר כמה אני לומר בתורה ובמה אני עורה במצות א"כ לריך שיכבדונו בני אדם
לא יאמר בן אה ימים עלמו כבשר רך לפני הכל ועי' ק' יזכה למזונותיו כהרחה מידו ית'
בחסדיו הגמורים ואתייהא כמין חומר מ"ש ר' בחיי בס' בד הקמה באות פ' ח"ל כל הבריות
כולם ניזונים בחסד שג' נוקן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו ועל שם הפרנסה נקרא הש"י
רועה שג' רועה ישראל האזינה ובמדרש תהלים רועה ישראל האזינה מה הגאולה פלאים אף
הפרנסה פלאים אר"ש בר נחמני אף הפרנסה גדולה מן הגאולה שהגאולה ע"י מלאך שג'
המלאך הגואל אותי והפרנסה ע"י הקב"ה שג' האלים הרועה אותי וכתיב רועה ישראל האזינה
ע"כ - אשר על כן ראוי האדם לבטוח בה' כי מידו הכל ויהיה מו"מ באמונה ולא יהיה
מאותם בני אדם שמרמים את הבריות כמ"ש הפ' כי לו לאו קו לקו בוקא ומצוקה וכו'
דסיינו כשרואה הרעואי שאחד בא לקטת איזה דבר מחבירו רומז לו בעיניו או באלבעותיו
שיתרחק מחבירו ויבוא לקטת מאלו היינו לו לאו - ואם יאמר הקונה איני רוצה לקטת
ממך לא מחברך אומר לו הרמאי המשקלית והמדות שלו הם חסדים היינו קו לקו מלשון
קו המורה - ואם יאמר הקונה אני מכיר במדות שלו שהם שלמים אומר לו הרמאי בוקא
ומצוקה וכו' דסיינו הנגד או החפץ שאתה קונה ממנו הוא רע אינו טוב וזהו פי' בוקא

מלשן הגה ה' בוקק הארץ ובולקס פי' המפ' מלשון הוהו וריקות זכריתה ושממה ובלו הדברים נמלא גזול את חבירו והגזול את חבירו אפי' שה פרוטה בלו מועל את נפשו כמאמר הגמרא בבה קמוה פרק הגזול פי' א"ך יזחנן כל הגזול את חבירו שה פרוטה בלו מועל בשמותו ממום של' בן אורשום כל' בועט בלע את גפס בעליו יקח ואומר ואכל קלירך ולחמך יאכלו בפק ובגזוהך ואומר מוחמם בני יהודה אשר שפטו דם נקי בארלם ואומר ל' שאלו וק בית הדמים על אשר המית את הגבעונים מאי ואומר וכו' נפש ידיה חין אבל גפס בניו ובגמיהו לא ה"ם נשר בניו ובגמיהו וכו' ה"מ היבא דלא יביז דמי אבל היבא דיביז דמי לא ה"ם מוחמם בני יהודה וכו' וכו' ה"מ היבא דקעביד בידים אבל גרמא לא ה"ם ל' שאלו וק בית הדמים אשר המית את הגבעונים וכו' היכן מלינו שהרג שאלו את הגבעונים' לא מתוך שהרג טוב עיר ההגמים שהיו מספיקים להם מים ומזון מעלה עליו הכתוב כאלו הרגן ע"כ ומה יקח האדם תוכחות מוסר לעליו שלא יגזול פרנסת אחרים שהיא חשובה בשפיות. דמים ממש ונגזל זה יש בידו ב' עבירות האחד שהוא עובר על לאו דלא תגזול והאחד על לאו דלא תרעם שהרי הוא מקלקל בנין המלך מלכו של עולם ופוגם בעולמות העליונים' **ואתייא** דומייה לזה במ"ש ר' בחיי בס' גד הקומח באות פ"א ע"פומצברי אחזה לאו בלו' מהכונת גופי ומחכמת יירתי אני רואה מעשה לאו וזהו שאמר בפלאים מטעך כלומר בעליונים ובהחטאים כי מילת מטעך כוללת שלשה חלקי המציאות והם המלאכים והגלגלים והעולם השפל הזה והנה האדם רואה שלושתם בצשרו לפי שיצרת גופו נחלקה לשלושה חלקים כנגדם ומטעם זה נקרא האדם עולם קטן שהוא כולל העולם שהוא העולם הגדול ומלאו ביצירת הגוף עולם הדבר שהוא הראש ושם השכל שופע שם על המוח - כנגד עולם המלאכים שהם שכלים נפרדים עולם החיות - מן האור עד המותנים ושם הלכ שהוא בעל תנועה וסיבת כל התנועות כנגד עולם הגלגלים שהם בעלי תנועה ובהתנועתם העולם עומד עולם הטבעי - ממותניו ולמטה והוא סיבת הכויה וההפסד כנגד עולם השכל הזה שהוא בעל הויה והפסד - ולפי שראם דוד ג' חלקי המציאות מתן הודאה לה' ואמר אודך כלומר אודך על החסד שאני מקבל יפה כי נתן לברים קלה מעלה יתירה כזו להיותו כולל העליונים והשפלים וכו' - ומאחר שאדם יש לו מעלה רמה כן לרף להיותו ישר בכל ענינו לבלתי יקבל לעבור רגל זה זר ינה"ר בגבולו להחטאו ולהכריז העולמות שבו העליונים והשפל והכל תלוי בצטחון פי האיש שיש לו צטחון חינו מהקנה באחרים לא יתלה עינו בניו שאמר ו"ה והוא טוחן לו פרנסתו כמי נהר היינו שג' כחלים נטיו שמתה לו הברכה כמוני נהרות ויהיה כארום עלי מים שלא יכמום והיה עליהו רענן הם לאלאי עיעיו להיותם רעננים כל הימים וזוא וראה זה בן דורות ראשונים לדורות אחרונים

כראיתא בגמרא קידושין בפ"ג רב גידל הוה מספיק ביהוה ארעא אזל ר' אבא זבינה אזל ר"ג קבליה לר' זירא אז"ל ר' זירא וקבליה לר"י נפחא ח"ל המתן עד שיעלה עמונו לרגל כי סליק אשכחיה ח"ל עני המהפך בחררה ובה אחר ונטל סימנו מאי ח"ל רשע - ואלא מור מאי טעמא עבד הכי ח"ל לאו הוה ידענא - השתא נמי גיבא טיבלים מור - ח"ל זבוי לא מזבינא לה דארעא קמייחא היא ולא מסתנא מילתא - איבעי לה במתנה נשקלה - ר"ג לא נחית לה דכתיב שוגא מתנות יחיה - לא מר נחית לה ומתקרייא ארעא דרבנן ע"כ - זה בדורות ראשונים ובדורות אחרונים איש איש עינו רעה

בצבירו ומתאווה וחומד ממון אחרים וגזל וחומס לאסוף ממון רב להיותו כקורה
ולא ידע כי חסר יבואנו כי הכל בהשגחתו ית' והוא מחלק ממון לכל נברא כארז"ל בכל יום
יום יושב הקב"ה וזן כל העולם כולו מקרני האמים ועד בני כנים ולא די לו לבעל החמדה
שהוא עובר בכל עת על לאו דלא תחמוד וכו' ב"כ בסגנתו ית' בחשבון שאם יעשה
תחבולות ומרמות עי"ז יזכה לאסוף הממון ולשוף עמל כי אין אדם נוגע בכל מה שחינו
שבו ומה רחוי ליה מקמי שמייה לא חייל מיניה ולא זאת בלבד אלא לא יועיל הון ביום עברה
כי בשעת מיתתו של אדם אין מלוין לו לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות אלא
תורה ומצ"ט שג' והלך לפניך נדקך ועל הממון והבטח"י והעלויות מרווחים שיש לו שחסר
נפשו עליהם יניחם לאחרים שג' ועוזבו לאחרים חילם אך מי שיש לו מוח בקודקו יאזר
כנצר חליו לעשות חיל ותורה ומצות כי הם הלרי הגדול ולא יבטח בדברי ית' ב' באומרו
לו שיזכור בר וממון עמוס לימי זקנתו ולא ימות אלא ישרא בעולם ולא הדברים תוהו המז
והם עלת הי"ר כדי למונעו מחורה ומצות להיותו יולא מהשעה זריק ממצות ועל מעבירות
והאיש הנלכז יבין את זאת לבל יעשה בעצות נכזבות של הי"ר אלא יראה הדורות שלפניו
חלפו עברו להם ואין להם שם ושארית בעולם כי האדם הוא לאורח בעו"ז ואשרי אנוש
בשם טוב ילך מהעו"ז לעולם החיים מלא מתורה ומצות כי העולם הזה הוא כים לוער
והאדם ההולך בו הוא כספינה המעורפת ואינו יודע קיוו וכל בני אדם המה כדגים הנאחזים
בחכה כן יתאחזו כל אשר בא עתו **וכראיתא** בגמרא בתרא פ' הספינה וז"ל
ארצב"ח ומנא חדא אזלינא בספינתא וחזינא ההוא כורא דיתבא לה
ואכלא טינא באוסייה ואדחיה מיה ושדייה לגודא וחרוב מינה ס' מחווי ואכלי מינה ס'
מחוי ומלחו מינה ס' מחוי וקריבו מחד גולגלא דעיניה ס' גרבי משחא וכי סדרן לבתר
י"ב ירחי שחא חזינא דהון מנסרן מגרמיא מטללחא ויתבי למבני הנהו מחוי ע"כ
ופירש הר' הא"י מור זקני ר' חיים חרירי זל"ה וז"ל המשיל הרפתקי בני אדם
לספינה שאין ידוע איך יהיה עניינה ממקרי הים ושאון גליו כמו מקרה בני
האדם בעו"ז והין ידוע מה יהיה בסופם ואומר הוה אזלינן בספינתא כלומר שהיה משוטט
בשכלו בענייני בני האדם והמקרים שלהם כאמור והתחיל לחקור ראשונה בענייני הנשמה
והוה אומר וחזין ההוא כורא רמו לנשמה שהיה תמה עליה בהפלא ופלא במחזה השכל
איך הנשמה מוצר הגור לקוחה גזרה מכסא הכבוד ברדתה לעו"ז עוזבת אף עעוריה והא
ברית אהיה נכחה וחוטאת לו והוה עניין ומניין ד"ג עולה ז' הוראה מירידתה מכסא הכבוד
לעו"ז דרך ז' רקיעים או ז' היכלות אין זה כ"א מופת דיתבא לה אכלא טינא וכי
היינו החומר כה הי"ר שנכנס בחוטמא כלומר דאביק בה מיצק ונתקשר בה קשר אמיץ
מבלי הפרד עד שדחו אותה המים הזדונים ההם דיל"ה וזו ודחוי מייא ושדייוכי
לגודא פי' השליכה ליבשה דהיינו חוץ לפרגוד הקדושה מקום שאין לחלוותה הקדושה בו
וחרוב מינה ס' מחוי ירמוו ששם הנשמה הדיק מעמדת ומקיימת העולם ומלואה בשני
חלקים היינו שם קלוותיה מעלה ומטה וד' רוחות כמו כן נפש החוטאת גורמת חורבן
העולם בשם קלוותיה וכל שם בכללות עשר יעלו ס' ואכלו מינה ס' מחוי והיא ע"ד
מאחר ז"ל אם זכה אדם נוטל חלקו וחלק חברו בג"ע ואם לא זכה נוטל חלקו וחלק חברו
בניהגס וכי' והוה אומר ואכלו מינה ס' מחוי כלו' המצות שהפס' זה ע"י שנתנו
ותברו הדיק נוטלם וזכה בהם שאוכל שכרם בג"ע ומלחו מינה ס' מחוי הכונה או

ולפעמים כשרואה הש"י דנפיק מיניה ברא מעלייה אז משמר סכר המצות שעשה לבניו וזכו
 זכה לשון ומלחו שהוא לרמוז על השמירה והמלח משמר את הבשר ואע"ג דקי"ל אבא
 לא פוזי ברא היינו דווקא אם האב לדיק וכו' רשע לא מהני זכות האב להגן לו להצילו
 מעונש גיהנם כמאז"ל אין יודי מזיל שאין אצרתם יכול להציל את ישמעאל וכן יחזק לעשו
 וכו' אבל כאשר האב רשע ויש בידו סכר כמה ענפי מלית הש"י משמרים לבנו הדיק
 ואוכל סכרם לעו"ה או בעו"ה אז נמי כע"ס יכין רשע ולדיק ילבש ולעולם אימא לך דחדא
 מתרתי לא פליגן ולדיק חבירו אוכל מלותיו או בנו הדיק דנפיק מיניה אוכלם וזכו אומרים
 ואלכו מינה ומלחו מינה כאמור וכו"ת והלא קי"ל זבח רשעים טועבה א"כ לא ליהנו מיניה
 כלל לא האו ולא האו כנגד זה אמרו ומלחו מחד גלגל דעיניה ש' גרבי דמשחא הכונה
 ש"כ גדול כח ימות דאע"ג שלא עשה גלג מלוח א' ואפי' בלרות עין מ"מ אותה סמולה
 אינה הולכת לאיבוד ולבטלה גלג ממלאים ממנה ש' גרבי משחא ר"ל שממחקה ומאירה בשם
 ה' העולה מלפ"ך באת ב"ש והוא עולה ש' כי קן מלוח הלא ג"כ מלפ"ך בחילוף ו"ה דמלוח
 באת ב"ש וע"כ א"ל שתלך אותה מלוח שעשה הרשע לאיבוד ואפי' עשאה בלרות עין גלג
 נוטלים אותה או הדיק חברו או הדיק בנו של הרשע וכל זה אמרנו דוקא כשמתים הרשעים
 בלא תשובה אומנם וכו' הדין לבתר י"ב ירחי וכו' חזין וכו' ויתבי למכנייהו הכך מחזין
 הנה דייק האמוראה בלישני' וכו' הדין ותראה מלתא דכילל בה תרי ריבשי הא' מדבר
 בעדו וחברו שעמו ר"ל כשחורני ועוד מדבר לגסה ר"ל וכשחורני ולזה סמלין המלה בלשונם
 וקאמר וכו' הדין כלומר וכשחורני הרשעים בתשובה כאשר הם חיים עודם בחיותם ואח"ך
 נתיים יש להם תיקון אחר לאכול סכר המלוח שעשו והוא לבתר י"ב ירחי שתא דהיינו
 לאחר שקבלו עונשם לאחר הגנה הש"י ורב חסד הוא עושה חסד ומגלגל לעו"הו בסוד
 הגלגל וחזרו וכוונה ממנו גוף חדש ואם יוכשר בעיני גאווה נתקן הקלקול הא' שעשה
 בגופא קדמאה ונתקן העולם כולו בכללו ובכן אוכל הוא בעלמו סכר מלותיו שעשה וזכס
 בהם וזכו שאמר התאם כל ישראל יש להם חלק לעו"ה וכו' ע"כ

ובמסירה נעלה וגשונה ל' הנושא העומד פתח הדרוש מה טובו אהליך יעקב וכו'
 ר"ל שאדם הרשע הוא גרמזו מעשיו לשם יעקב מלשון עוקבא ואם רואה
 לשוב בתשובה ולדפוק על פתחי אוהלים הם בתי כנסיות וב"מד הנה מה טובו אוהליך יעקב
 ואז זוכה להיות אושפיזאן לשכינה שג' בקרבך קדוש ויהיה משכן לשכינה היינו אמרו משכנ' ויתך
 ישר"ל יש"ר"ל וזכאן יש הוראה שיש השראת שכינה בלדיקים שקרויים מקדש שג' ועשו לי
 מקדש וכו' וכתוב היכל ה' היכל ה' המה ויהיו מרפצם לשכינה כנחלים נטוין לרמוז שמרבים
 את התורה כנחלים וזכרבים מלות ע"י מעשיהם הטובים והיינו כגנות עלי גהר מה הגן
 מוליך פירות אף הם מפרי מעשיהם עושים מלות ועי"ז עושים פילוי לשכינה היינו אמרו
 בארזים עלי מים רמז להקב"ה דכתי' בים בארז בלבנון יגאל וכשיהיה פילוי לשכינה תבוא
 הגאולה היינו כאה"לים רמז לבי"סמק עלי עי"ס בזכות התורה שנמשלה למים שג' סוי כל
 למא לכו למים ובעת הסיח יתוקנו כל העולמות וחיישים שע"ב היינו אמרו זל מים
 מדלוי דהיינו יורד השפע מחיישים שע"ב כי קן דלי"ז בגי' חיישים אז יחזרו כל גי'ס"ק
 שנתפזרו בעמקי הקליפות למקומם היינו חרע"ו שהם גי'ס"ק הנורעים ויטעמים בס"א

ליקושים

יחזרו לנוקמם חסדים העליונים המורים על המים כי כן מים רמוז על החסדים וזהו
 במי"ם רבים • אז וירוס מאנג מלכ"ו זה מלך המשיח ירום ונשא
 ונכה מאד אימחה זרעו של עמלק אזי ותנשא מלכותו והייספה
 לה' המלוכה והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה
 ה' אחד ושמו אחד בעגלא ובזמן קריב כן יהי ריון •
 אמן יראו עינינו • וישמח לבנו בביאת משיחנו •
 במהרה בימינו אמן סלה :

תם-ונשלם-שבה-לא-בורא-עולם

